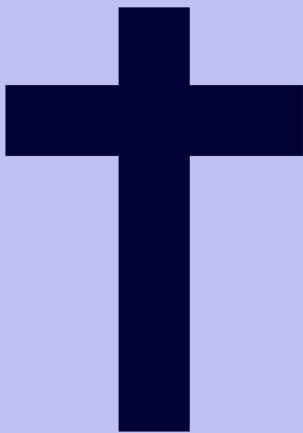

Deftera Lfida
Dzratawi

New Testament in Hdi

Deftera Lfiḍa Dzratawi

New Testament in Hdi

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Hdi

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Hdi

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
f257b780-c0dd-5cce-9b20-430484439898

Contents

Mata	1
Markus	65
Lukwa	106
Yuhwana	170
Slna gwal ghunay	215
La Ruma	273
1 Kwarent	301
2 Kwarent	326
Galat	343
Afisu	353
Filip	364
Kwalus	371
1 Tesalunik	377
2 Tesalunik	383
1 Timute	386
2 Timute	394
Titus	400
Filimuj	404
Hebru	406
Yakubu	427
1 Piyer	434
2 Piyer	442
1 Yuhwana	447
2 Yuhwana	454
3 Yuhwana	455
Yuda	457
Suna Yuhwana	459

Gwada ta sabi da Mata

Mndara dzidziha Yesu

Luk 3:23-38

¹ Wya ka tva saba mndara taɗ ma Yesu Kristi zivra Dawuda. Dawuda guli ná, zivra Abraham ya.

² Abraham ta yatá Izak, Izak ta yatá Yakubu, Yakubu ta yatá Yuda nda zwanamani.

³ Yuda ta yatá i Peres nda Zara (Tamar na ma taɗ,) Peres ta yatá Isrum, Isrum ta yatá Aram,

⁴ Aram ta yatá Aminadap, Aminadap ta yatá Nasuɗ, Nasuɗ ta yatá Salmuɗ,

⁵ Salmuɗ ta yatá Buwaz (Rahab na mani,) Buwaz ta yatá Ubet (Rut na mani,) Ubet ta yatá Yesay,

⁶ Yesay ta yatá Dawuda.

Ka yatá mgham Dawuda ta Salumuɗ (si markwa Uriya na mani,)

⁷ Salumuɗ ta yatá Rubuwam, Rubuwam ta yatá Abiya, Abiya ta yatá Asa,

⁸ Asa ta yatá Yusafat, Yusafat ta yatá Yuram, Yuram ta yatá Uziyas,

⁹ Uziyas ta yatá Yuwatam, Yuwatam ta yatá Akaz, Akaz ta yatá Izekiyas,

¹⁰ Izekiyas ta yatá Manasa, Manasa ta yatá Amuɗ, Amuɗ ta yatá Yuziyas,
¹¹ Yuziyas ta yatá Yukwaniyas nda zwanamani. Ta tsa fitik ya, hlaghata lu ta la Isra'ila ta hadika Babila.

¹² Tahula hlaghata lu ta haɗ ta hadika Babila, ka yatá Yukwaniyas ta Salatiyel, Salatiyel ta yatá Zwarubabel,

¹³ Zwarubabel ta yatá Abiyuda, Abiyuda ta yatá Iliyakim, Iliyakim ta yatá Azura,

¹⁴ Azura ta yatá Saduka, Saduka ta yatá Akim, Akim ta yatá Iliyuda,

¹⁵ Iliyuda ta yatá Iliyazar, Iliyazar ta yatá Mataɗ, Mataɗ ta yatá Yakubu,

¹⁶ Yakubu ta yatá Yusufu ta nzakway ka za'ala Mari. Tsa Mari ya ta yatá Yesu ta hgə lu ka Kristi*.

¹⁷ Zrafta ta Abraham ka sagha ta Dawuda ná, ghwanɗɗə fwaɗ da mida. Zrafta ta Dawuda ka lagha ta fitika hlaghatá la Isra'ila ta hadika Babila guli ná, ghwanɗɗə fwaɗ da mida. Zrafta ta fitika hlaghatá la Isra'ila ta hadika Babila ka sagha ta Kristi guli ná, ghwanɗɗə fwaɗ da mida.

Yakwa Yesu

Luk 2:1-7

¹⁸ Wya ka lu yatá Yesu Kristi. Mari mani ma Yesu ná, Yusufu ta dzugway. Ta kul kluvtá haɗ ta vgha, ka zlghanavatá Sulkum nda ghuɓa ta huɗi ta Mari.

¹⁹ Tsa zwaɗa midzani Yusufu ya ná, nɗerma mndu ya. Va a ta pghanaghatá hula ta makumidzani wa. Ka kumə tsi ta zlanavatá tsa makwa ya ma kdek ma kdek.

²⁰ Tata ndanay ndanay tsatsi ta zlanavata, ka lagha duhwala Mgham Lazglafta da sunani. «Yusufu zivra Dawuda, ma zlaɗ ka ta kla Mari nɗa nzakway ka markwa ghuni. Tsa huɗi zlghaf tsi ya ná, Sulkum nda ghuɓa ta zlghanavata.

²¹ Zwaɗa zgun dza'a tsi yatá, nɗa tsanaftá gha ta hgani ka Yesu†, kabga tsatsi

* **1:16** Kristi na: Manda mnay Mgham tfanagha Lazglafta ta wi kə'a ya. † **1:21** Yesu: Manda mnay kazlay: Lazglafta ta mba mndu kə'a ya.

dza'a mbanafá mnduhani ma dmakuha taŋ,» ka'a nda tsi.

²² Inda tsaya ná, magu maga ŋa dzanaghatá ghəŋa skwi ya mnigij Mgham Lazglafta nda ma wa anabi kazlay:

²³ «Wya dza'a zlg hafzlg ha daghala makwa ta kul sŋaŋtá zgun ta huđi, ŋa yatani ta zwaŋa zgun, ŋa tsanaftá hgani ka Emanuwel,» manda mnay kazlay: Kawadaga Lazglafta nda amu[†] kə'a ya.

²⁴ Sli'avata Yusufu, ka snatá tsi ta tsa gwađa mnana duhwala Mgham Lazglafta ya. Ka klaftá tsi ta Mari ŋa nzakway ka markwa taŋ.

²⁵ Walaŋ a Yusufu ta ksŋaŋtá tsa makwa ya wa. Tahula dgatani zlra tsi ta ksŋaŋta. Ka tsanaftá tsi ta hga tsa zwaŋ ya ka Yesu.

2

Sli'agafá gwal ma mndəra luwa da vla glaku ŋa Yesu

¹ Ma luwa Batlehem ta hadika Zudiya yatá lu ta Yesu, ma fitika gay Hiridus ta mghamani hada. Tahula yata, ka sli'afá gwal nda sna ta skwi ta ghəŋa tekwaŋta daga ma mndəra luwa ka safi da luwa Ursalima. ² Ka dawŋaŋtá həŋ: «Ga tsa zwaŋ yaga lu ka lfid Mghama la Yahuda ya na? Nda ngha ŋni ta tekwaŋtani ta zlagapta daga ma mndəra luwa kəl ŋni ka safi da tsəlbu ta kəmani.»

³ Sŋaŋta mgham Hiridus ta tsa gwađa ya, tsibak ma vghani. Mantsaya inda gwal ma luwa Ursalima guli.

⁴ Ka tskanatá tsi ta inda gwal mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha. Ka dawu tsi da həŋ: «Ga tsa vli dza'a yata lu ta Kristi* ya na?» ka'a nda həŋ.

⁵ Ka həŋ nda tsi mantsa: «Ma luwa Batlehem ta hadika Zudiya dza'a yatá lu, kabga wya ka anabi vindafta:

⁶ «Kagha luwa Batlehem ta hadika Yahuda.

Hta a nzakwa gha mataba luwaha ya ta hadika Yahuda wu, kabga ga ghuni dza'a saba Mgham dza'a ngha mnduha da la Isra'ila,[†]» ka'a.

⁷ Ka hgaftá mgham Hiridus ta tsa gwal nda sna ta skwi ta ghəŋa tekwaŋta ya ma kdek ma kdek, ka dawŋaŋtá tsi da həŋ: «Yawu zlagapta tsa tekwaŋta ya na?» ka'a.

⁸ Ka ghunaftá tsi ta həŋ da Batlehem, ka'a mantsa: «Lawala, ka zbapta kuni dina ta gwađa ta tsa zwaŋ ya. Ka slafsla kuni tida katsi, ka vrakta kuni da mnihata ŋa dza'a vərda i'i guli da tsəlbu ta kəmani.» ka'a.

⁹ Kđakwa taŋ ta snamtá tsa gwađa mgham ya, ka sli'afá həŋ ka dza'a. Ka nghəŋlaŋtá həŋ ta tsa tekwaŋta si nghan həŋ daga ma mndəra luwa ya kay ta mbada ta kəma taŋ. Bhadaghatani da tsa vli nda tsa zwaŋ ya, ka sladata tsi.

¹⁰ Nghan taŋ ta sladata tsa tekwaŋta ya, ka tuta ŋuđufa taŋ da rfu katakata.

¹¹ Ka lamə həŋ da həga. Ka slanaghatá həŋ ta tsa zwaŋ ya nda Mari ta nzakway ka mani. Ka tsəlbatá həŋ ta kəma tsa zwaŋ ya, ka vlanťá həŋ ta glaku. Ka palanaptá həŋ ta zlibiha taŋ, ka mbəhatá həŋ nda dasu, nda urdi ŋa dray nda dra, nda mandaɓaya urdi.

¹² Tahula tsa ka mnanatá Lazglafta ta həŋ nda ma suni kazlay: Yahayaha həŋ da vradaghata nda da Hiridus kə'a. Ka sli'afá həŋ ka vraghata da luwa taŋ nda ta sana tvi.

† 1:23 Ngha ta Isaya 7:14 nda 8:8, 10. * 2:4 Kristi na: Tsaya Mgham tfanagha Lazglafta ta wi. † 2:6 Ngha ta Mika 5:1, Yuhwana 7:42.

Kāikinjá Yesu da luwa Masar

¹³ Tahula laghwa taŋ, ka lagha sana duhwala Mgham Lazglafta da suna Yusufu. Ka'a nda tsi mantša: «Sli'afslí'a, kla ta na zwaŋ na nda mani ka hwayaghata ka nda həŋ ta hađika Masar, ka nzata ka hada. I'i dza'a mnaghata kada vrakta ka. Ya dza'a zbay Hiridus ta na zwaŋ na ŋa dzata,» ka'a.

¹⁴ Ka sli'aftá Yusufu, ka hlaftá tsi ta i tsa zwaŋ ya nda mani girvidik ka laghwi ta hađika Masar.

¹⁵ Ka nzatá tsi hada ha ka sagha fitika mta ta mgham Hiridus. Mantša kə'a maguta ŋa dzanaghatá ghəŋa gwada mna Mgham Lazglafta nda ma wa anabi, ka'a mantša: «Ma hađika Masar[‡] hgagapta yu ta zwaŋa da,» kə'a ya.

Pslatá zwani ma luwa Batlehem

¹⁶ Kə'a ka Hiridus ná, hiđaku hiđanagha tsa gwal nda snatá skwi ta ghəŋa tekwatsa ya. Ka kuzlanaftá tsi ta ŋuđuf. Tsaw mnanamna tsa gwal nda sna ta skwi ta ghəŋa tekwatsa ya kay ta fitika zlagapta tsa tekwatsa ya, kəl tsi ka mnay: Lawa pslihatá inda zwana zgwana yaga lu hadahada ha ka klaftá imi his ma luwa Batlehem, nda ya ma inda vli ta wanafta kə'a.

¹⁷ Ma tsa fitik ya dzatá ghəŋa gwada ya mna anabi Irmíya. Ka'a mantša:

¹⁸ «Ta snaku hlawi ma Rama.

Ta snaku lili nda ŋada ghəŋ.

Rahila ya ta tawa zwanani,

va a ta ləbanatá ŋuđuf wu kabga rwurwa həŋ[§],» ka'a.

Sli'afta ma luwa Masar ka vru da luwa Nazaret

¹⁹ Manda mtatá mgham Hiridus, ka ləglagha duhwala Mgham Lazglafta da suna Yusufu ma hađika Masar.

²⁰ Ka'a mantša: «sli'afslí'a, ka kla ka ta na zwaŋ na nda mani, ka dza'a ka ta hađika Isra'ila kabga nda rwa tsa gwal ta zba dzatá na zwaŋ na ya,» ka'a.

²¹ Ka sli'aftá Yusufu, ka hlaftá tsi ta i tsa zwaŋ ya nda mani, ka laghwi ta hađika la Isra'ila.

²² Ama snanŋani kazlay: Zwaŋa Hiridus ta nzakway ka Arkilayus ta ga mgham ta hađika Zudiya kə'a, ka zləŋaftá tsi ta dza'a da hada. Tahula mnananŋa Mgham Lazglafta nda ma suni, ka mbədağhatá tsi ta vgha ta hađika Galili.

²³ Ka laghu tsi nzata ma sana luwa ta hgu lu ka Nazaret. Nda nza mantsaya ŋa dzanaghatá ghəŋa gwada ya mana la anabiha, ka həŋ mantša: «Mnda la Nazaret dza'a hga lu,» ka həŋ.

3*«Mbədanafwa nzakwa ghuni» ka Yuhwana*

Mak 1:1-8, Luk 3:1-18, Yuh 1:19-28

¹ Ma tsa fitik ya, ka zlagaptá Yuhwana mnda maga batem ma mtak ta hađika Zudiya, ka'a mantša:

² «Mbədanafwa mbəda ta nzakwa ghuni, kabga ndusa ga mghama Lazglafta ka sagha,» ka'a.

³ Ka anabi Isaya mnuta mantša:

«Mamu sana mndu ta gugudaku ma mtak. Ka'a mantša:

“Payanawa tva Mgham Lazglafta, ka lele'anata kuni ndədap,*” ka'a.

[‡] 2:15 Ngha ta Huseya 11:1. [§] 2:18 Ngha ta Irmíya 31:15. * 3:3 Ngha ta Isaya 40:3.

⁴ Gatá lguta swida njalibwa ta sudə Yuhwana ta vgha nda hbatá 6anava huta misti. Hi i nda zuduma mtak skwa zayni.

⁵ Ka sli'adaghatá gwal ta sli'afra ma luwa Ursalima, nda inda gwal ta hadika Zudiya, nda inda gwal ta hadikha ta wanafta ghwa Zurdeŋ, ka lagha da tsi.

⁶ Ka manigintá həŋ ta dmakuha taŋ, ka maganaftá tsi ta batem ta həŋ ma ghwa Zurdeŋ.

⁷ Nghay Yuhwana ta ndəghadaghata la Farisa nda la Sadukiya ta sli'adaghata da tsi, ŋa maganaftani ta batem ta həŋ ná, ka'a nda həŋ mantsa: «Mndəra la mupuhwa! Waya ta mnaghunatá hwayapta ma tsa 6asatá ŋudufa Lazglafta dza'a sagha ya na?»

⁸ Ka maga kuni tama ta slna dza'a maranjá mbədata nzakwa ghuni.

⁹ Ma fa kuni ta ndana ghuni kazlay: Abraham na Da ŋni kə'a. Ka yu ta mnaghunata na: laviŋlava Lazglafta ta mbədanaftá na palaha na ŋa nzakwa taŋ ka zwana Abraham.

¹⁰ Nda ghada fata wa slpađa mista fuha ŋa ratsinjta nda slrəŋ nda slrəŋ. Inda fu kul zdaku yakwani, dza'a tsinjtsa lu ka vzamta ma vu.

¹¹ Ii ná, nda imi ta magaghunafra yu ta batem ŋa maranjá ta mbədata nzakwa ghuni. Ama tsa mndu ta sagha nda hula da ya ná, mal ŋani glaku ka ŋa da. Slaghu a yu dər ŋa hlaptá 6a6ah ma səlaní wa. Tsatsi ná, dza'a magaghunafmaga ta batem nda Sulkum nda ghu6a nda ya nda vu.

¹² Mamu kuwatavihi ma dzvani ta wa blikwi ŋa vihaptá hyani, ŋa dganatá sabatbat nda hanzila hya ŋa pghamtani ta hyani ma guvur. Ama ŋa driŋtani ta sabatbat, nda vu kul had ta mtavata dekdek,» ka'a.

Maganaftá batem ta Yesu

Mak 1:9-11, Luk 3:21-22

¹³ Ka sli'afra Yesu ta hadika Galili, ka lagha ta wa ghwa Zurdeŋ slanaghatá Yuhwana ŋa maganaftani ta batem.

¹⁴ Ka Yuhwana nda tsi mantsa: «Nawanawa mantsa a tsa wu! Ii ta kuma magidifra kagha ta batem guli ná, da i'i ta sagha kagha guli?» ka'a.

¹⁵ «Maga maga mantsa ya ndanana karaku, kabga mantsa ya dza'a magata u ta inda skwi ya kumaŋ Lazglafta,» ka Yesu nda tsi. Gi dzəglamə a Yuhwana ta wi mida wa.

¹⁶ Kdakwa lu ta maganaftá batem ta Yesu, ka sabə tsi ma imi. Ka gi gunatá luwa buwaŋ, ka nghə tsi ta Sulkuma Lazglafta ta saha manda ghərbu' ta ghəŋani.

¹⁷ «Nanana zwanja da ya dvu yu, ya ta zdighata katakata,» ka sana lwi snagata daga ta luwa.

4

Dzəgharjta halaway ta Yesu ma mtak

Mak 1:12-13, Luk 4:1-13

¹ Tahula tsa, ka klaghatá Sulkuma Lazglafta ta Yesu da mtak ŋa dzəghay halaway.

² Tahula magatani ta fitik fwaď mbsak nda rvidik tani nda fitik tani ta suma*, ka kuzlanafra maya.

* 4:2 Suma: Tsaya fitik ya dza'a kurata mndu ta zlanatá za skwa zay nda sa skwa say ka vaghay nda hanay ma fitik ya dza'a kura mndu ta klafta ka magay.

³ Ka gavanavatá halaway, ka'a nda tsi mantša: «Ka si Zwanja Lazglafta ka katsi ná, mnanamna ta na palaha na ka mbəđavaftha həj ka skwa zay,» ka'a nda tsi.

⁴ Ka Yesu mantša: «Ka lu vindaftha ma gwada Lazglafta na: “nda skwa zay kwenkwej yeya a ta nzata mndu nda hafu wu, ama nda inda gwada ta sabi ma wa Lazglafta,†”» ka'a.

⁵ Ka klaghatá halaway ta Yesu da Ursalima luwa ya nda ghuḅa. Ka kladaftá tsi ta bəma həga Lazglafta.

⁶ Ka halaway nda tsi mantša: «Ka si Zwanja Lazglafta ka katsi ná, vzdavza ta vgha ta hadik. Ka lu vindaftha ma gwada Lazglafta na: “dza'a għunafghuna Lazglafta ta duhwalhani ŋa tsu'aftá kagha ma dzva taŋ ŋa kwala səla gha da grunťá pala‡,» ka'a nda tsi.

⁷ Ka Yesu guli mantša: «Ka lu vindaftha ma gwada Lazglafta guli na: “Ma dzəghə ka ta Mgham Lazglafta§ gha kə'a,» ka'a nda tsi.

⁸ Tahula tsa, ka kləglaghatá halaway ta bəma sana ghwá nda slra, ka maranatá za mgham ma ghəŋa hadik nda gadghəlani tani.

⁹ Ka'a nda tsi mantša: «Ka tsəlbə tsəlbə ka ma għuva da ka vlihatá glaku, ta vlagħavla yu ta inda taŋ demdem,» ka'a.

¹⁰ Ka Yesu nda tsi mantša: «Halaway! Lagħula gha ta vata i'i. “Ŋa Mghama gha Lazglafta dza'a vla ka ta glaku, da tsatsi turtukwani dza'a skwa ka ta htsiŋ*,”» ka lu vindaftha ma deftera Lazglafta, ka'a nda tsi.

¹¹ Mnatani ta tsaya, ka zlanavatá halaway. Ka sli'adaghatá duhwalha Lazglafta, ka vlanťá həj ta skwa zay.

Zrafta Yesu ta mna Lfidə Gwada ma luwa Galili

Mak 1:14-15, Luk 4:14-15

¹² Manda snanťa Yesu kazlay: Wa'a hbam hba lu ta Yuhwana ma gamak kə'a, ka sli'aftá tsi ka lagħwi ta hadika Galili.

¹³ Ka zlanatá tsi ta luwa Nazaret. Ka lagħwi da nzata ma luwa Kafarnahum ta nzakway ta wa drəfa Galili, ma kwakwara luwa Zabuluŋ nda Naftali.

¹⁴ Mantša ya magata tsi ŋa dzanaghatá ghəŋa gwada ya mnə anabi Isaya:

¹⁵ «Kaghuni kwakwara Zabuluŋ nda Naftali

ta nzakway ta wa drəf tvə sana 6la ghwa Zurdeŋ,
nda kagha hadika Galili ta nzaku gwal kul had'ka la Yahuda mida ya,

¹⁶ dza'a nda nghan gwal ta nzaku ma grusl ta mghama tsuwadək. Lanagħa la tsuwadək ta gwal ta nzaku ma luwa zlatanagħa sulkuma mtaku ta həj†,» ka'a.

¹⁷ Daga ma tsa fitik ya zrafta Yesu ta mna gwada, ka'a mantša: «Mbəđanafwa mbəđa ta nzakwa ghuni! Ndusa ga mghama Lazglafta ka sagħa!» ka'a.

Hgaftha Yesu ta tanťanja duhwalhani

Mak 1:16-20, Luk 5:1-11

¹⁸ Ta wawakwani Yesu ta wa drəfa Galili, ka nghanťá tsi ta zwanamaha his, i Simuŋ ta hgu lu ka Piyer ya nda zwanamani Andre. Ta wda kadəŋa taŋ həj da drəf ŋa tuma klipi kabga tuma klipi slna taŋ.

¹⁹ «Mbadwa mista da ŋa naghunaftha da ka gwal hlaktá mnduha,» ka Yesu nda həj. ²⁰ Ka gi zlanavatá həj ta kadəŋa taŋ ka lagħu mistani.

† 4:4 Nghan ta Vrafta ta zlahu 8:3. ‡ 4:6 Nghan ta Zabura 91:11-12. § 4:7 Nghan ta Vrafta ta zlahu 8:16 * 4:10 Nghan ta Vrafta ta zlahu 8:13 † 4:16 Nghan ta Isaya 8:23–9:1

²¹ Mbadapta tanj dau', ka nghanjá tsi ta zwanamaha his guli, i Yakubu nda Yuhwana zwana Zebedi. Kawadaga hən nda da tanj Zebedi ma kwambalu ta paya kadənja tanj. Ka hgaftá Yesu ta hən.

²² Ka zlanavatá hən ta tsa kwambala tanj ya nda da tanj tani, ka laghwi mista Yesu.

Taghay Yesu ta skwi, nda mbambayni ta mnduha

²³ Ka rə Yesu ta inda hadika Galili, ka tagha skwi ŋa mnduha ma həgaha tagha skwa la Yahuda, ka mna Lfida Gwada ta ghəŋa ga mghama Lazglafta, ka mbamba mnduha ma inda danwaha tanj, nda inda ya ta raghwa hən.

²⁴ Ka tuta gwada wdid ta ghəŋa Yesu ta inda hadika Siri. Ka hlədanaghatá lu ta inda gwal danwa, nda gwal ta ŋra danwaha kavghakavgha, nda gwal nda ksa da halaway, nda gwal nda ksa da seteni, nda gwal nda rwa səla tanj. Ka mbambə Yesu ta hən.

²⁵ Ka sli'i dəmgə mistani, gwal ta sli'afəta ta hadika Galili, nda gwal ta sli'afəta ta kwakwara Dekapwalus, nda ya ma luwa Ursalima, nda ya ta hadika Zudiya, nda gwal nda ta sana 6la ghwa Zurdeŋ.

5

Vəda zdaku sura 5 ka labə ta 7

Luk 6:20-23

¹ Nghay Yesu ta sli'adaghata dəmgə da tsi, ka sli'afəta tsi ka lafi ta kuđunur ka nzata. Ka sli'adaghatá duhwalhani tavatani.

² Ka zraftá tsi ta tagha skwi ŋa tanj, ka'a mantsa:

³ «Rfu da gwal nda sna ta pda tanj ma Sulkum, kabga ŋa tanj ga mghama Lazglafta.

⁴ Rfu da gwal ta taw ndanana, kabga dza'a ləana ləa Lazglafta ta ŋudufa tanj.

⁵ Rfu da gwal lebtekwa ghəŋa tanj, kabga dza'a vlanvla Lazglafta ta hadik ya tanaf tsi ta imi ta sləmən ta hən.

⁶ Rfu da gwal ta dzə maya nda ndala maga skwi ta kumə Lazglafta ta hən, kabga dza'a baghaku hən.

⁷ Rfu da gwal ta tawa hidahida ta mndu kabga dza'a taway Lazglafta ta hidahida ta hən.

⁸ Rfu da gwal hezle' a ŋudufa tanj, kabga dza'a nghanŋgha hən ta Lazglafta.

⁹ Rfu da gwal ta sləga zdaku mataba mnduha, kabga zwana da kuni ka Lazglafta dza'azlay nda hən.

¹⁰ Rfu da gwal ta gə lu ta iri ŋa tanj ta ghəŋa magay tanj ta skwi tdukwa, kabga ŋa tanj ga mghama Lazglafta.

¹¹ Rfu da kaghuni, ka ta rarazay lu ta kaghuni, ka ta gay lu ta iri ŋa ghuni, ka ta vazay lu ta rutsak ta kaghuni ta ghəŋa gwada ta i'i.

¹² Rfawarfa ta rfu, ka nzata kuni wadəh, kabga mamu nisəla ghuni dagala ta kzla kaghuni ta luwa. Manda va tsaya ganapta lu tiri ta anabiha ta tinlaghutá kaghuni.»

Nzaku ka slughul nda tsuwadaka ghəŋa hađik

Mak 9:50, Luk 14:34-35

¹³ «Kaghuni slughula ghəŋa hađik. Ka sabsa nəmaku ma slughul ná, waka lu dza'a nəmglanafta na? Ta hađ hayhayani wu, ta ghəŋa pghidɪŋta ŋa diŋlay mnduha yeya.

¹⁴ «Kaghuni tsuwadaka ghəŋa hađik. Hađ luwa ta bafta lu ta ghwá ta difaghuta wa.

¹⁵ Hađ lu ta tsamtá vu ma pitirla ka dzuɓamta ma tughuba wa. Ta vli tskala ta fagata lu ŋa tsuwadakayni ta inda gwal ma tsa həga ya.

¹⁶ Manda tsaya dza'a tsuwadakakwa tsuwadaka ghuni ta kəma mnduha, kada nghaŋta həŋ ta ŋərma slna ta magə kuni, ŋa zləzlvay taŋ ta da ghuni ta luwa.»

Ŋlanafta Yesu ta inda zlahu

¹⁷ «Ma fa kuni ta ghəŋ kazlay: Sa da hərdɪŋtá zlahu Musa nda tagha skwa la anabi yu kə'a. Sa da hərdɪŋta a yu wu, sa da ŋlanaftá yu.

¹⁸ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata: Ka ta teke'a luwa nda hađik katsi, hađ sana skwi dər ned, dər ndəhed dza'a wuɗanaghuta lu mataba zlahu Musa, ha ka laghani ta fitika kɗavakta inda skwi wa.

¹⁹ «Tsaya tama, dər wa ta kwalaghutá snatá dər ya kwitikw mataba tsa zlahuha ya, ka tagha magay manda tsa ŋani ya ŋa sanlaha ná, dza'a nzakway tsa mndu ya ka sagəŋ gudzekw ma ga mghama Lazglafta. Ama ka snasna mndu ta tsa zlahu ya, ka tagha magay manda tsa ŋani ya ŋa sanlaha guli ná, ka mndu dagala tsa mndu ya dza'azlay ma ga mghama Lazglafta.

²⁰ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata: Ka malaghumala a kaghuni ta snatá zlahu ka gwal tagha zlahu ŋa mnduha nda la Farisa wu katsi ná, hađ kuni dza'a walaŋtá lami da ga mghama Lazglafta wa.»

Tagha skwi ta ghəŋa basa ŋuɗuf

²¹ «Nda sna kuni ta skwi mnana lu ta dzidziha mu ghalya kazlay: Yaha ka walaŋta dzatá mndu* kə'a. Dər wa mndu ta dzatá mndu ná, dza'a klay lu da guma kə'a.

²² Ama ka i'i ta mnaghunata ná, dər wa ta basanavatá ŋuɗuf ta zwanamani ka mukumani a tsi ka tsi, dza'a klay lu ta tsa mndu ya da guma. Dər wa mndu dza'a mnay nda zwanamani ka mukumani a tsi kazlay: Ghwadak kə'a ná, dza'a klay lu ta tsa mndu ya ta kəma guyatá ghəŋa gwal tsa guma. Dər wa mndu dza'a mnay nda zwanamani ka mukumani a tsi kazlay: Rgha kə'a, nda ra tsa mndu ya ŋa vzaghata da duda vu.

²³ «Tsaya tama, ka kladagha kla ka ta skwi ŋa vlay ta gwir ŋa Lazglafta, ka havaktá ka hada ta gwada ya ta kul dzraku mataba ghuni nda zwanama gha katsi,

²⁴ zlanzla ta tsa skwa gha ya hada tavata tsa gwir ya, ka vraghuta ka dzrafta nda tsi karaku, kada vrakta ka vlaŋtá tsa skwa gha ya ta Lazglafta.

²⁵ «Ka mamu skwi mataba ghuni nda mndu katsi, ta kul lagha kuni da vla guma nda tsi ya, ŋavaŋa ka dzrafta kuni ma kɗaku tsi kladaghaghata da vla guma, da klaftá mndu ta tsa guma ta kagha ka vlaŋtá la sludzi, da vzaghata lu ta kagha da gamak.

²⁶ Kahwathwata ka yu ta mnaghata, hađ ka dza'a sabi hada kata kɗɪŋ a ka ta planatá kɗavakta penani wa.»

* 5:21 Ngha ta Sabi 20:13 nda Vrafta ta Zlahu 5:17.

Tagha skwi ta ghəŋa hliri

²⁷ «Nda sna kuni ta skwi mna lu kazlay: Yaha ka da hliri[†] kə'a.

²⁸ Ama ka i'i ta mnaghunata ná, mndu ta nghafta nda ira mbəzleh ta markwa sani ma mndu ná, nda ghada klutani ta tsa marakw ya ma ɲɔɖufani.

²⁹ Ka ira gha nda ga zeghwi ta kla kagha da ga dmaku katsi, tsakwasliŋ tsakwasla ka wuɖiɖiŋta ka di'ɲ. Dər pɖata ka ta fawaya gha turtuk ka ya da vzamta lu ta kagha tsuhtsuh da dudu vu.

³⁰ Ala, ka dzva zeghwa gha ta kla kagha da maga dmaku ya, tsiŋtsa ka wuɖiɖiŋta ka di'ɲ, dər pɖata ka ta fawaya gha turtuk ka ya da vzamta lu ta kagha tsuhtsuh da dudu vu.»

Tagha skwi ta ghəŋa ghzla marakw

Mat 19:9, Mak 10:11-12, Luk 16:18

³¹ «Ka lu mnata guli na: "Ka ghziŋghzla mndu ta markwa taŋ katsi, vindanaftani ta ɖelewera ghzlatani[‡]."»

³² Ama ka i'i ta mnaghunata na: Ka ghziŋghzla mndu ta markwa taŋ, ka ta ghəŋa hliri a tsi wu katsi, famfa ta tsa marakw ya da hliri. Ka klafkla mndu ta marakw ghziŋ lu guli, hliri ta hlə tsa mndu ya,» ka'a.

Gwada ta ghəŋa waɖu

³³ «Nda sna kuni ta skwi mnana lu ta dzidziha ghalya na: Yaha ka da walaŋta waɖu kə'a. Manda va tsa wadana ka ta Mgham[§] Lazglafta gha ya ná, manda va tsaya ká ka magata.

³⁴ Ama ka i'i ta mnaghunata na: Yaha kuni walaŋta waɖutá vli, dər nda luwa, kabga vla nzakwa Lazglafta ya.

³⁵ Dər nda haɖik, kabga vla fa səlani ya. Dər nda luwa Ursalima, kabga luwa Mgham dagala ya.

³⁶ Yaha ka da waɖu nda ghəŋa gha, kabga laviŋ a ka ta mbəɖanafta ka ɲusliŋ dər ka ɲra ta ya dər turtuk ma swida gha wa.

³⁷ Gwada ya ɲa sabi ma wa ghuni ná, ka aŋi tsi, aŋi. Ka mantsa a tsi wu, mantsa a wa. Inda ya dza'a sganaghata lu ta ghəŋa tsaya ná, sagha da halaway.»

Gwada ta ghəŋa planamtá mndu ta ɲaslu nda ɲaslu

Luk 6:29-30

³⁸ «Nda sna kuni ta mnata lu kazlay: Nda iri dza'a plamta lu ta iri, nda sli'ɲ dza'a plamta lu ta sli'ɲ^{*} kə'a.

³⁹ Ama ka i'i ta mnaghunata ná, ka magamaga mndu ta ghwadaka skwi, yaha kuni da vranamta. Katək ná, ka dzughusdza mndu ma lagəŋa gha nda ga zeghwi, mbəɖanambəɖa guli ta lagəŋa gha nda ga zla6a.

⁴⁰ Ka kurakura mndu ta wlatá kagha kabga ɲa klugudughustá dawra gha, fanavafa guli ta lguta huɖa gha.

⁴¹ Ka pgha ta i'i tkwe' ka meli turtuk ka mndu nda kagha ya, pghafpgha gha ka meli his.

⁴² Ka ɖawanɖawa mndu ta skwi da kagha vlanɲla gha. Ka laghala mndu da 6la nzawa da kagha, ma sɖanaf ka.»

Gwada ta ghəŋa ɖya ghuma

Luk 6:27-28,32-36

[†] 5:27 Ngha ta Sabi 20:14 nda Vrafta ta Zlahu 5:18. [‡] 5:31 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 24:1. [§] 5:33 Ngha ta Zlahu 19:12, Mbsak 30:3 Vrafta ta Zlahu 23:22-24. ^{*} 5:38 Ngha ta Sabi 21:23-25 nda Zlahu 24:19-20, nda Vrafta ta Zlahu 19:21.

⁴³ «Nda sna kuni ta skwi mna lu kazlay: Dvudva ta zwanama gha[†], ghuma gha katsi husaghata kə'a.

⁴⁴ Ama ka i'i ta mnaghunata: Dvuwadva ta ghuma ghuni, magawa du'a ta ghəŋa gwal ta giri ŋa ghuni.

⁴⁵ Tsaya dza'a kəl kuni ka nzakway ka vərda zwana Da ghuni ya ta luwa, kabga tsatsi ta sli'aganaptá fitik ta ghəŋa gwal kul zdaku ghəŋa taŋ, nda ya ta ghəŋa gwal zdá ghəŋa taŋ. Ta nzagazna ta imi ta ghəŋa tdukwa mnduha, nda ya ta ghəŋa ghwadaka mnduha.

⁴⁶ Ka gwal ta dvutá kaghuni yeya ka kuni laghu dvuta katsi, mndəra wati nisəla ta dza'a kuni mutsəgəlta na? Dər gwal tska dzumna guli ná, mantsa ya a ta maga həŋ guli ra?

⁴⁷ Ka ŋa zwanama gha yeya ta ga kaghuni ta zgu katsi ná, ndaw malaghuta kaghuni tama? Mantsa ya a ta maga gwal kul snaŋta Lazglafta guli ra?

⁴⁸ Nzawanza ka vərda mndu manda va nzakwa Da ghuni ta luwa ka vərda mndu[‡] ya.»

6

Tva vla skwi ŋa pđuha

¹ «Dasuwa ka kuni ta magə kuni ta skwi tdukwa, yaha kuni da magay ŋa ghubaku ta wa ira mnduha. Ka mantsa tsi ná, mutsafta a kuni ta nisəla ghuni da Da ghuni ta nzakway ta luwa wa.

² «Ta vlə ka ta skwi ŋa pđu ya, ma ghubu ka ta ghəŋa gha ta ghəŋani, manda ya ta magə gwal ta maga madgwirmadgwir ma həga tagha skwa la Yahuda, nda ya ta pazlala, ŋa ghubaku da mnduha ya. Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mutsu mutsa həŋ ta nisəla taŋ.

³ Ama kagha, ta mbəhu ka ta pđu ya, ma snaŋ dzva zlaəa gha ta skwi ta magə dzva zəghwa gha.

⁴ Tsaya dza'a kəl tsa mbəha gha ya ka nzakway ka skwi nda difa. Dza'a plaghampła Da gha Lazglafta ta nŋha skwi ta magə ka ma difa ya.»

Tva maga du'a

Luk 11:2-4

⁵ «Ta ndəbu kuni ta dzvu, ma nza kuni manda ŋa gwal ta maga madgwirmadgwir zdəgana maga du'a ta həŋ ta sladu ma həga tagha skwa la Yahuda, nda ya ta wa madədga tvi* ŋa nŋhaŋta mnduha ta həŋ ya. Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mutsu mutsa həŋ ta nisəla taŋ.

⁶ Ama kagha, ka ta maga du'a ka, laghula da dzuguva gha, ka hafta ka ta tgha gha ka ndəba ka ta dzvu. Dza'a plaghampła Da gha ta nzakway ta nŋhay ma difa ya.

⁷ «Ta ndəbu kuni ta dzvu ya, ma gda kuni ta vrafta ta gwada turtuk, manda ŋa gwal kul saŋtá Lazglafta ta ndanay kazlay: Vrafta ta gwada dza'a kəl Lazglafta ka tsu'aŋnafta kə'a ya.

⁸ Ma taghə kuni ta skala taŋ, kabga nda sna Da ghuni ta skwi ta kumə kuni ma kdaku kaghuni ka daway da tsi.»

Da ta luwa

⁹ Wya ka kuni da maga du'a tama:
«Da ŋni ta nzakway ta luwa, ka snavasna hga gha nda ghuəa.

¹⁰ Ka saghasa fitika ga mŋhama gha, ka

[†] 5:43 Nŋha ta Zlahu 19:18, nda Vrafta ta Zlahu 23:3-6. [‡] 5:48 Nŋha ta Zlahu 19:2, Vrafta ta Zlahu 18:13. * 6:5 Nŋha ta Lukwa 18:10-14.

maga ka ta skwi ta kumə ka ta hadik,
 manda ya ta magaku ta luwa.

¹¹ Vlaṅṅnavla ta skwa zay prək zay ṅni gita.

¹² Plaṅṅnapla ta dmakuha ṅni, manda
 ya ta plinista aṅni ta dmakwa gwal ta maganṅnata.

¹³ Ma zlaṅṅna ka tawa skwi dza'a
 dzəghaṅṅnata. Klapkla ta aṅni ma dzwa
 halaway, [kabga ṅa gha ga mgham, nda
 mbraku, nda glaku, ṅa kdekedzer, Amin!]

¹⁴ «Ka plinispla kuni ta dmakwa mnduha ta magaghunata katsi, Da ghuni
 ta nzaku ta luwa ná, dza'a plighunispla ta ṅa ghuni guli.

¹⁵ Ama ka had' kaghuni ta plinistá dmakwa mnduha ta magaghunata wu
 katsi, had' Da ghuni dza'a plighunistá dmakuha kaghuni guli wa.»

Tva maga suma

¹⁶ «Ka ta suma kuni, ma pslaf kuni ta kuma manda ya ta magə ghwadaka
 mnduha. Ta pslafpsla həṅ ta kuma, kabga ṅa nghanay mnduha kazlay: Ta suma
 həṅ kə'a. Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mutsumutsa həṅ ta nisəla taṅ
 nda tsaya.

¹⁷ Kagha, ka ta suma ka, masamma ta rdí ma ghəṅa gha ka payanata ka,
 mbazinṅ ka ta kuma gha guli.

¹⁸ Tsaya dza'a kwal mnduha tsatsafta ta suma ka kə'a. Ta ghəṅa Da gha
 hada ta nzaku ma difa yeya nda nghan. Dza'a plaghamppla tsa Da gha nda nghan
 ta skwi ta magə ka ma difa ya. Psawapsa ta mutsafa' gadghəl da Lazglafta.»

Skwa gadghəl ta hadik nda ya da Lazglafta

Luk 12:33-34

¹⁹ «Ma tskana kuni ta gadghəla ghuni ta hadik ma vli ya ta zuta zahar, ta
 ksuta mbəzlar, nda ya ma vli ta zlraghata ghaliha guli.

²⁰ Ama tskawa tska ta gadghəla ghuni ta luwa ma vli dza'a kwal zahar zuta,
 dza'a kwal mbəzlar ksuta, nda ya dza'a kwal ghaliha zlraghata.

²¹ Ma vli hada gadghəla gha ya, hada ṅudufa gha guli.»

Nzaku ma tsuwadək

Luk 11:34-36

²² «Iri ná, manda pitirla vgha gha nzakwani. Ka tsidid' ira gha, tsuwadək
 inda vgha gha.

²³ Ama ka nda badza ira gha, ma grum inda vgha gha. Ka si ma grum
 nzakwa tsa tsuwadək ma kagha ya katsi, kighkigh dza'a tđikuta tsa grum ya
 tama!»

Zba'awazba mataba i Lazglafta nda tsemi

Luk 16:13

²⁴ «Had' mndu dza'a laviṅta gwafta ksanatá slna ta mghamha his, ta magay-
 magay ṅa ya, ta magaymagay ṅa ya, ma va tsa fitik turtuk ya wa. Nda husanṅa
 sani, ta đvutá tsi ta sani. Nda ndí'a nzakwani nda sani, ta wudṅntá tsi ta sani.
 Laviṅ a kuni ta gwaftá maga slna ṅa Lazglafta, ta magaymagay kuni ṅa tsemi
 wa.»

Zbawazba ta ga mghama Lazglafta karaku

Luk 12:22-31

²⁵ «Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata kazlay: Ma thə kuni ta he', a nu dza'a mu
 zay? Nu dza'a mu say? A nu dza'a mu suđay ta vgha na kə'a? Malaghumala
 a hafu ta skwa zay ra? Ari malaghumala a wa a vgha ta lḡut na?»

²⁶ Nghawangha ta dyak ta ndaraku ta luwa 6a. Had hən ta sləgu wu, tska a hən ta skwi ta vwah wu, had hən ta tskanatá skwi ma guvur guli wa. Da ghuni ta luwa ta zunťá skwi ta hən. Malaghumala a kaghuni piw ka hahən wu ra?

²⁷ «Waya mataba ghuni ma mnayni ta he', dza'a slranaghata dau' ta fitika hafani na?

²⁸ Ala, kabgawu ta kəl kuni ka mna he' ta ghəŋa lgut tama 6a? Nghawangha ta vzlizla ta magaku ma vwah 6a. Had sana slna ta magata hən wu, had hən ta ga lgut wa.

²⁹ Kulam nda tsa, ka yu ta mnaghunata na: Dər Salumuŋ nda va tsa nzakwani ka gadghəl† ya tani ná, ta fava a ta lgut ta klaftá đinakwa ya dər turtuk ma tsa vzlizlaha ya wa.

³⁰ Ka si mantsa ya ta sudanavata Lazglafta ta lgut đina ta kuzuŋ gita, gamahtsimani ŋa vzamta da vu ya ni, kaghuni yeya dza'a kwal tsi sudavaghunata tama rki? Kay! Nda hta zlg hay nda ŋudufa ghuni.

³¹ «Ma walaŋ kuni ta mna he' tama, ma mnə kuni kazlay: A nu dza'a ŋni zay? A nu dza'a ŋni say? A nu dza'a ŋni suday ta vgha na kə'a.

³² Inda tsaha ya ná, gwal kul snanťá Lazglafta ta psay. Nda sna Da ghuni ta luwa ta skwiha ta raku ka ŋa ghuni.

³³ Zbawazba ta ga mghama Lazglafta nda maga skwi tđukwa ta wa irani karaku, dza'a vlaghunavla lu ta inda tsa skwiha ya ta ghəŋani.

³⁴ «Ma mnə kuni kazlay: He', waka yu da magay gamahtsimani na kə'a. Prək gamahtsimani ka ndananatá ghəŋani, prək dər wati ma vaghu nda đanjwani.»

7

Ma tsə kuni ta guma ta ghəŋa mndu

Luk 6:37-38,41-42

¹ «Ma tsə kuni ta guma ta ghəŋa mndu, da tsaghunaghatá lu ta guma ta kaghuni guli.

² Dza'a tsaghunagha tsa Lazglafta ta guma, manda va tsa ta tsə kaghuni ta ghəŋa sanlaha ya. Nda tsa daram ta kəl kaghuni ka gray ŋa sanlaha ya, nda va tsaya dza'a gra lu ŋa kaghuni guli.

³ Kabgawu ta kəl kagha ka laghi da nga slimbítsa udzu ma ira zwanjama gha, kul nghanťa kagha ta dughuslani ma ŋa gha iri na?

⁴ Ari, waka kagha dza'a mnay nda zwanjama gha “Yaha ka kləgaghata yu ta slimbítsa udzu ta ira gha kə'a,” wya dughuslani ma ŋa gha na?

⁵ Tsa madgwirmadgwira gha ya. Tiŋəl ká ka klintá dughusl ma ira gha karaku, kada nghanťa ka ta vli ŋa kligiŋťá slimbítsa udzu ma ira zwanjama gha.»

⁶ «Ma vlə kuni ta skwi nda ghu6a ŋa kriha, da mbədavatá tsi valafta ta kaghuni ka patsaghunata. Ma vza kuni ta mizidíkwa ghuni ta kəma ghuvazu da đinlanaptá tsi, ka mbədavatá da hi'ida kaghuni.»

Mndu ta zbay ta mutsay

Luk 11:9-13

⁷ «Dawawadawa dza'a vlaghunavla lu. Zbawazba dza'a mutsay kuni. Gawaga ta zgu dza'a gunaghunaguna lu ta watgha.

⁸ Dər wati ma mndu ta dawanjta, ta mutsay. Dər wati ma mndu ta zbanťa, ta slafsla tida. Ta gunanaguna lu ta watgha ta mndu ta gatá zgu.

† 6:29 Ngha ta 1 Mghamha 10.

⁹Waya ma kaghuni dza'a klaftá pala ka vlanťá zwanjani dawanjər tsi ta skwa zay na?

¹⁰Ari, ka klipi dawanj tsa zwanj ya, ka klaftani ta nahadik ka vlanťa na?

¹¹Ka si kaghuni ta nzakway ka ghwadaka mnduha, nda sna kuni ta klaftá ƚərma skwiha ka vlanťá zwana ghuni ya ní, Da ghuni ta luwa yeya dza'a kwal kul snaťa klaftá skwiha dínadína, ka vlanťá gwal ta dawanjta da tsi rki?»

Hbatá ghəja zlahu

¹²«Inda skwi má ta kumə kaghuni ta magaghunata mnduha ya, maganawa-maga kaghuni guli ta hahəj, kabga tsaya klatá ghəja zlahu Musa, nda gwađa la anabi*.»

Tviha his

Luk 13:24

¹³«Lamwa la nda ta watgha slrehwa, kabga watgha bughwa ná, bla a labə tida wa ta kla mndu da vla zadaku. Nda ndəgha gwal ta dza'a nda tida.

¹⁴Watgha slrehwa ná, nda bla ka lu ta labə tida, ta kla mndu da hafu. Sira a gwal ta mutsa labə tida guli wa.»

Ghwadaka anabiha

Luk 6:43-44

¹⁵«Dasuwa ka kuni nda anabiha ta tsakalawi ta sli'amta da taba ghuni manda tuwak, ama ma ƚudufa tať ta sidi həj manda kramtak mtak.

¹⁶Ta slna tať dza'a tsatsafta kuni ta həj. Ta dagay lu ta yakwa fwa inabi ta teki ra? Ari, ta dagay a lu ta yakwa ghuraf ta hlu'a na?

¹⁷Inda fu zďa ná, zďa yakwani. Ala, ka zďa a fu ná, zďa a yakwani guli wa.

¹⁸Haf fu zďa ta lavinťa yaftá yakwa fu kul zďaku wa. Manda tsaya guli ná, haf fu kul zďaku ta yaftá yakwa fu zďa guli wa.

¹⁹Inda fu kul zďaku yakwani, ta tsinťsa lu ka vzamta ma vu.

²⁰Tsaya tama, ta yakwa tať ta tsatsafta lu ta həj.»

Vərđa duhwalha Yesu

Luk 13:25-27

²¹«Inda gwal ta mnay kazlay: Mghama đa, Mghama đa! kə'a a dza'a lami da ga mghama đa wa. Ba mndu ya ta maga skwi ta kumə Da đa ta nzakway ta luwa kwenjwəj dza'a lami.

²²Nda ndgha gwal dza'a mnay ƚa đa bađu tsa kazlay: Mghama đa, Mghama đa! Anji a si ta kla lwa Lazglafta nda hga gha kay ra? Anji a si ta ghazla ghwadaka sulkum nda hga gha kay ra? Anji a si ta maga ndəghata mazəmzəmha nda hga gha kay guli ra kə'a.

²³Ka yu dza'azlay nda həj banľuwa na: "Ta walať a yu ta snaťá kaghuni wu. Laghwalá ta vata i'i, kaghuni gwal maga ghwadaka skwiha†."»

Həgaha his

Luk 6:47-49

²⁴«Mantsa tama, dər wati ma mndu ta snaťá na gwađa ta mnə yu na, ka ksa slna nda tsi, dza'a nzakway tsa mndu ya ka gragra nda sana mndu nda hiďa ta baftá həgani ta kutumba.

²⁵Ka sagha imi, ka lagha zala vlundud dista tsa həga ya. Zlu a wu, kabga thaf ta kutumba lu.

* 7:12 Ngha ta la Ruma. 13:8-10. † 7:23 Ngha ta Zabura 6:9.

²⁶ Dər wati ma mndu ta snarjta na gwađa ta mnə yu na, ka kwalaghutá tsi ta ksa slna nda tsi, ka gragra tsa mndu ya guli nda sana mndu ka rgha ta baftá hægani ta wutak.

²⁷ Ka sagha imi, ka lagha zala vlunduđ dista tsa həga, ka saf falak guk grunja, ka zlutá tsi tesne',» ka'a.

Taghay Yesu ta skwi nda sgit

²⁸ Manda kđiŋta Yesu ta mna tsa gwađaha ya, ka ndərmim mnduha katakata ta tsa tagha skwani ya,

²⁹ kabga nda sgit ma tsa ŋani tagha skwi ya, nza a manda tsa ŋa gwal tagha zlahu ŋa tanj ya wa.

8

Mbanafta Yesu ta mndu nda rđa mndu tida

Mak 10:40-45

¹ Manda saha Yesu ta ghwá, ka sli'aftá ndghata dəmgá mistani.

² Ka lagha sana mndu nda rđa mndu tida zləmbata ma ghuvani, ka'a mantsa: «Mghama đá, ka ta kumay ka, laviŋlava ka ta mbiđifta,» ka'a.

³ Ka fadapta Yesu ta dzvani ka ksarjta, ka'a nda tsi mantsa: «Ta kumay yu, mbafmba gha,» ka'a. Gi hadahada ka mbaftá tsa mndu ya.

⁴ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Yahayaha ka mnanaŋtá mndu! La ka dza'a ka da maranaŋtá vgha gha ta mnda dra skwi ŋa Lazglafta, ka plata ka ta ghəŋ nda skwi manda ya mna zlahu Musa, kada snarjta mnduha nda mba* ka kə'a,» ka'a nda tsi.

Mbanafta Yesu ta kwalva mghama sludza la Ruma

Luk 7:1-10, Yuh 4:43-54

⁵ Ta lamə Yesu da luwa Kafarnahum, ka lagha sana mghama sludza la Ruma ndəba dzvu da tsi.

⁶ Ka'a nda tsi mantsa: «Mghama đá, wa'a kwalva đá ta hani mintgha gəzəmbła' a ta ghuya đarjwa katakata,» ka'a.

⁷ «Ta dza'a yu da mbanafta,» ka Yesu nda tsi.

⁸ «Mghama đá! Ra a yu ka lagha gha da ini wa. Ka sabsa gwađa te' ma wa gha ná, dza'a mbaku kwalva đá.

⁹ I'i guli ná, mista maliha nziŋta yu, mamu sludziha mista i'i guli. «Ka la!» ka yu nda sani, gi sli'ani. Ka «saghasa!» ka yu nda sani, gi saghani. Ka «maga ta ya!» ka yu nda kwalva đá, gi magayni,» ka tsa mghama sludzi ya.

¹⁰ Snanata Yesu ta tsa gwađa mghama sludzi ya, ka laghu tsi ndərmimay. Ka'a nda tsa gwal mistani ya mantsa: «Kahwathwata ká yu ta mnaghunata, dər mataba la Isra'ila, ta slaf a yu ta mndərga zlghay nda ŋuđufa mndu manda nana wa.

¹¹ Ka yu ta mnaghunata ná, nda ndgha gwal zlghay nda ŋuđuf mndərga nana dza'a sli'agaghata daga ma mndəra luwa nda ya mista luwa†, ka nzata ka za skwi kawadaga nda i Abraham nda Izak nda Yakubu ma ga mghama Lazglafta.

¹² Ama gwal má dza'a nzakway ka zwana za həga ga mghama Lazglafta ya, dza'a hlafhla lu ta həŋ ka pghidiŋta da grum ma bli, ma vli ŋa taw nda hpađa sli'ij,» ka'a.

* 8:4 Ngha ta Zlahu 14:2-23. † 8:11 Mndəra luwa: Tsaya tva safa fitik. Mista luwa: Tsaya tva đəđakwa fitik.

13 Ka Yesu nda tsa mghama sludzi ya mantša: «La dzagha gha! Dza'a magamaga lu manda ya zlg haf ka,» ka'a. Gi ma va tsa fitik ya ka mbaftá tsa kwalvani ya.

Mbanafta Yesu ta midza Piyer

Mak 1:29-34, Luk 4:38-41

14 Ka sli'aftá Yesu ka lagha da Piyer, ka slanaghatá tsi ta midza Piyer ta hani ta 6asa njudidar.

15 Ka ksantá tsi ta dzvu, ka mbaftá tsi da tsa njudidar ya. Ka sli'aftá tsi ka maganató skwa zay.

16 Gahawani, ka hladaghatá lu ta ndghata gwal nda ksa da ghwadaka sulkumha. Ka ghazligintá tsi ta tsa ghwadaka sulkumha ya nda gwada ma wani. Ka mbambanaftá tsi ta inda gwal kul dughwanaku.

17 Mantša ya magata tsi na dzanaghatá ghəŋa gwada ya mna anabi Isaya kazlay:

«Tsatsi ka ghəŋani ta hlaghutá

daŋwaha mu,

ka mbambanafta ma kwala mu

kul dughwanaku‡ kə'a ya.»

Mamay mnduha ta dza'a mista Yesu

Luk 9:57-62

18 Nghanata Yesu ta dəmgá ta wanafta ná, «mbadma ta a 6lu a,» ka'a.

19 Ka lagha sana mnda vinda zlahu slanaghata, ka'a nda tsi mantša: «Maləma dá! Ta dza'a mista gha yu dər dza'a diga ka,» ka'a.

20 Ka Yesu nda tsi mantša: «Gərhanha ná, mamu ghurumha taŋ. Dyakha ta ndaraku ta luwa guli, mamu həgaha taŋ. Ama Zwanja mndu ná, had dər vli na fadatani ta ghəŋani wu,» ka'a.

21 Ka sani mataba duhwalhani mantša: «Mghama dá! Zlihazla ka dza'a yu da padamtá da dá kaku,» ka'a.

22 Ka Yesu nda tsi mantša: «Mbadá kagha mista dá! Zlanzla ta gwal nda rwa ka pada həŋ ta mbliha taŋ,» ka'a.

L6anata Yesu ta falak ta drəf

Mak 4:35-41, Luk 8:22-25

23 Ka sli'aftá Yesu ka lami da kwambalu, ka laghu duhwalhani mistani.

24 Tata ndəru həŋ ta drəf, ka sli'avafá mghama falak, ka kapatsa'uwaku imi, ka sli'i da kwambalu. Ma tsa fitik ya, ta hanutá hanani Yesu.

25 Ka sli'aftá duhwalhani ka lagha sli'anafta. Ka həŋ nda tsi mantša: «Mghama dá, kata ta amu, dza'a rwaku mu!» ka həŋ.

26 Ka Yesu nda həŋ mantša: «Nu ta kəl kuni ka zləŋ. Kay! Nda hta zlg hay nda njudufa ghuni,» ka'a. Ka sli'aftá tsi ka davanaghatá falak nda drəf, ka nzatá vli t6ekw.

27 Ka ndərmim tsa mnduha ya katakata. «Wa na mndu na ta snə[§] dər falak nda drəf tani ta gwadani katək na?» ka həŋ.

Mbanafta Yesu ta sana mnduha his nda ghwadaka sulkum ma həŋ

Mak 5:1-10, Luk 8:26-39

28 Bhadapta taŋ ta tsa sana 6la drəf ta hadika Gadaraniya ya, ka sli'agaptá sana mnduha his ma kulu kasu halaway, ka lagha həŋ da guyay. Ta zləŋay lu ta həŋ katakata, lavin a mndu ta walanja labə nda tvə tsa wa.

‡ 8:17 Ngha ta Isaya 53:4. § 8:27 Ngha ta Zabura 65:8, 89:10, 107:23-32.

²⁹ Ka gi dzə həŋ ta lawlaw. Ka həŋ mantsa: «Nya mataba mu nda kagha ní Zwanja Lazglafta? Sagha da ghuyañnaftá ka ta kul magaku fitikani ra?» ka həŋ.

³⁰ Tsaw manda a nda həŋ, mamu sana bra ghuvazu* dagala ta nghə lu.

³¹ Ka ndəbu tsa halawayha ya ta dzvu da Yesu. Ka həŋ mantsa: «Ka ta ghzla añni ka ná, ghuna ta añni da a bra ghuvazuha a,» ka həŋ.

³² Ka'a nda həŋ mantsa: «Lawala!» ka'a. Ka sli'agaptá həŋ ka sli'amta da tsa ghuvazuha ya. Ka vazagatá tsa bra ghuvazuha ya ta vgha ta vata vli, ka rkaghata da drəf, ka zadamtá həŋ mida.

³³ Ka sli'afsta tsa gwal si ta ngha həŋ ya nda hwaya, ka laghwi da luwa da mna inda skwi ta maguta, nda ya ta slanaghatá tsa mnduha kasu halaway ya.

³⁴ Ka sli'agaptá mnduha ma luwa nekwnekw da guya Yesu. Na tsa gi nghanja tanj ta Yesu ya, «kdəkkdək, sli'apsli'a ma hadika ŋni,» ka həŋ nda tsi.

9

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda rwa səlani

Mak 2:1-12, Luk 5:17-26

¹ Ka sli'afstá Yesu ka lami da kwambalu, ka vrəglaghuta nda ta drəf, ka ɸhadaghatá tsi da luwani*.

² Ka tsukwadaghatá sana mnduha da tsi ta kativinj ta sana mndu nda rwa səlani. Nghanata Yesu ta zlg hay nda ŋudufa tanj, ka'a nda tsa mndu nda rwa səlani ya mantsa: «Sagəŋ! Nəvaŋa gha, nda pla dmakwa gha!» ka'a.

³ Ka sanlaha ma gwal tagha zlahu ŋa mnduha ma ghəŋja tanj mantsa: «Na mndu na ná, ta kwarakwara ta ghəŋja Lazglafta†,» ka həŋ.

⁴ Nghadapta Yesu ta skwi ta ndanu həŋ, ka'a mantsa: «Kabgawu ta kəl kuni ka ndana tsa ghwadaka ndanu ya na?

⁵ Mal blakwa mnay kazlay: Nda pla dmakwa gha kə'a re, ari, mal mnay kazlay: Sli'afsli'a gha ka mbadaka ta mbada kə'a na?

⁶ Ala, kada grafta kuni mamu Zwanja mndu nda mbrakwa plinjta dmakwa mnduha ta na ghəŋja hadik na kə'a,» ka'a nda tsa mndu nda rwa səlani ya mantsa: «Sli'afsli'a gha, kla ta kativinj gha ka dza'a ka dzagha gha,» ka'a.

⁷ Gi brahwat sli'afsli'a tsa mndu ya ka laghwi tsi dzaghani.

⁸ Nghanata dəmga ta tsaya, ka ksutá tsi ta həŋ ka zləŋ. Ka zləzlvu həŋ ta Lazglafta ta vlanjta mndərga tsa mbraku ya ta mnduha.

Hgafsta Yesu ta Mata ŋa dza'a mistani

Mak 2:13-17, Luk 5:27-32

⁹ Manda sli'afsta Yesu ka zljntá tsa vli ya, ka nghanjta tsi ta sana mndu ta hgə lu ka Mata, ta nzaku ma həga tska dzumna. «Mbadá mista da!» ka'a nda tsi. Ka sli'afsta Mata ka laghwi mistani.

¹⁰ Tahula tsa, ka nzatá Yesu ka za skwa zay ga Mata. Ka sli'adaghatá ndəghata gwal ta tska dzumna, nda sanlaha ma ghwadaka mnduha nzata ka za skwa zay nda tsi, kawadaga nda duhwalhani.

¹¹ Nghay la Farisa ta tsa zay tanj ta skwa zay kawadaga ya, ka həŋ nda duhwalhani mantsa: «Kabgawu ta kəl Mghama ghuni ka za skwa zay kawadaga nda gwal tska dzumna, nda ya nda ghwadaka mnduha‡ na?» ka həŋ.

* **8:30** Ngha ta Markus 5:11. * **9:1** Ka Markus 2:1 na: Kafarnahum tsa luwani ya. Ngha ta Mata 4:13. † **9:3** Ngha ta Zlahu 24:16. ‡ **9:11** Ngha ta aya 10-11 nda Lukwa 15:1-2.

¹² Slrew lami da sləmənja Yesu, ka'a mantsa: «Hađ mnduha đughwana đughwana ta zba duhtur wa, gwal kul đughwanaku yeya ta zbay.

¹³ Lawa tsatsa klatá ghəja gwada ya mnə Lazglafta kazlay: Tawa hidahida skwi ta zđigihata pla ghəj nda rini[§] a wu ka'a ya. Sagma a yu haga gwal tđukwatđukwa wa, gwal dmaku ŋa i'i ta sagma da hagay,» ka'a.

Gwada Yesu ta ghəja suma

Mak 2:18-22, Luk 5:33-39

¹⁴ Ka sli'aftá duhwalha Yuhwana mnda maga batem ka lagha dawənta da Yesu, ka həj mantsa: «Kabgawu ta kwal ŋa gha duhwalha suma, ya wya ta suma aŋni nda la Farisa tazlay na?» ka həj.

¹⁵ Ka Yesu nda həj mantsa: «Dza'a laviŋlava gwal hagan lu da vla kla makwa ta nzata zuzu'uva, ka ta kawadaga zwanja midzi nda həj ra? Dza'a sagma fitik ŋa kləgadanaghutá həj ta zwanja midzi. Ma tsa fitik ya dza'a suma həj ta suma.

¹⁶ «Hađ mndu ta tsa'atá lfiđa lgut ka tsamtá halata lgut nda tsi wa. Ka mantsa tsi, dza'a sganaghasga tsa lfiđani ya ta mđukwiŋta tsa halatani ya.

¹⁷ Hađ lu guli ta pghamtá ima inabi ta ka nuni da halata zliba huta wa. Ka mantsa tsi, dza'a tuta tsa zliba huta ya, ŋa mbuzuta ima inabi, lpay lu ma zliba huta guli. Ima inabi ta ka nuni ná, ma zliba huta ta ka lfiđani ta pghamta lu. Tsaya dza'a kəl həj his his ka nzata đina.»

Vranamta Yesu ta hafu da sana zwanja makwa

Mak 5:21-43, Luk 8:40-56

¹⁸ Tata mna tsa gwada ya Yesu ŋa tan mantsa, ka lagha sana mali mataba la Yahuda zləmbata ma ghuvani. Ka'a nda tsi mantsa: «Ta nzđava a makwa da manda saba hafu mida wa, sawi fanaghatá dzva gha ta ghəjani ka mbafta tsi,» ka'a.

¹⁹ Ka sli'aftá Yesu kawadaga nda duhwalhani, ka dza'a mista tsa mali mataba la Yahuda ya.

²⁰ Ka sli'aftá sana marakw ta magay vakwani ghwanjpdə his ta paghaku, ka lagha tsi ksaŋtá wa lğuta Yesu nda ga muhul hul.

²¹ Tsaw ka tsa marakw ya ma ghəjani na: «Dər wa lğutani yeya ksaŋ yu tađa ná, dza'a mbaku yu,» ka'a.

²² Ka mbəđavatá Yesu, ka nghanavatá tsi. Ka'a nda tsi mantsa: «ŋavanja gha makwa da! Zlghay nda ŋudufa gha ta mbaghafta,» ka'a. Gi hadahada ka mbaftá tsa marakw ya.

²³ Ka 6hadaghatá Yesu da tsa mali mataba la Yahuda ya, ka slanaghatá tsi ta gwal ta vya sinlak, nda gwal ta vaza vgha.

²⁴ Ka'a nda həj mantsa: «Laghwala, ta mta a na makwa na wu, hani ta hani tsi,» ka'a. Ka ghuḅasu həj.

²⁵ Manda mbiginjta lu ta mnduha dzibil, ka lami Yesu da həga. Ka ksaftá tsi ta tsa zwanja makwa ya ta dzvu, ka sli'aftá tsa makwa ya.

²⁶ Ka tutá tsa skwi ta magata ya wdiđ ma luwa.

Mbanafta Yesu ta ghulpata mnduha his

²⁷ Manda sli'afta Yesu ma tsa vli ya ka sli'i, ka sli'aftá sana ghulpa ta mnduha his mistani nda hagaku. «Zwanja Dawuda! Tawa ta hidahida ta aŋni!» ka həj.

²⁸ Ka lamə Yesu da həga, ka lagha həŋ slanaghata. Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Grafga kuni kazlay: Dza'a laviŋlava yu ta mbaghunafta kə'a ra?» ka'a nda həŋ. «Anj Mghama da,» ka həŋ nda tsi.

²⁹ Ka kasaŋtá tsi ta iriha taŋ. «Manda va tsa zlghafta ghuni nda ŋuɖuf ya ná, ka magamaga tsi manda va tsa,» ka'a nda həŋ.

³⁰ Ka mbaftá tsi iriha taŋ ya. «Yahaya kuni walaŋta mnanatá mndu!» ka Yesu ka ŋdaŋda nda həŋ.

³¹ Na tsa saba tsa gwal nda ghulpa ya, ka laghu həŋ da ta gwaɖa ta Yesu ma inda tsa hadik ya.

Mbanafta Yesu ta sana rgha

³² Ta mbəɖ hul tsa mnduha si nda ghulpa ya, ta kladaghatá lu da Yesu ta sana mndu tsin ghwaɖaka sulkum ka rgha.

³³ Ka ghzligiŋtá Yesu ta tsa ghwaɖaka sulkum ya mida. Ka zraftá tsa mndu si ka rgha ya ta gwaɖa tsəleŋ. «Ka yawu ka yawu, ta ngha a lu ta mndərga skwi manda na ma Isra'ila wu,» ka dəmga ka ndərmimay.

³⁴ «Mghama ghwaɖaka sulkum ta vlaŋtá mbraku ta Yesu ta kəl tsi ka ghazla ghwaɖaka sulkumha*,» ka la Farisa nda ŋa taŋ.

Tawata Yesu ta hidahida ta dəmga

³⁵ Ka rə Yesu ta vli ma inda luwa dagaladagala nda zwana luwa tani. Ka tataghə tsi ta skwi ŋa mnduha ma həgaha tagha skwa la Yahuda. Ka mnə tsi ta Lfiɖa Gwaɖa ta ga mghama Lazglafta, ka mbamba mnduha ma inda daŋwaha, nda inda ya ta raghwa mndu.

³⁶ Kə'a ka Yesu waftá dəmga ná, ka ksaŋtá tsi ka hidahida, kabga nda hərfa həŋ, ta had mbraku ma həŋ wu, nda nza həŋ manda tuwakha kul had mndu ŋa nghan†.

³⁷ Ka'a nda duhwalhani mantsa: «Dagala skwi ŋa tskey ta vwah, slaghu a gwal ŋa tskey wa.

³⁸ Ndəɖawa ndəɖa ta dzvu da mnda vwah ka ghuna tsi ta gwal ksa slna, ŋa tskanatá skwi ta vwah,» ka'a.

10

Hga duhwalha Yesu ghwanɖə his

Mak 3:13-19, Luk 6:12-16

¹ Ka hagaftá Yesu ta duhwalhani ghwanɖə his. Ka valaŋtá tsi ta mbrakwa ghazla ghwaɖaka sulkum, nda mbamba mnduha ma inda daŋwaha, nda ya ma inda daŋwaha ta raghwa mndu nda raghwa ta həŋ.

² Wya hga tsa gwal ghwanɖə his ya: Taŋtaŋani, Simuŋ ta hɔ lu ka Piyer, nda Andre ta nzakway ka zwanamani, nda Yakubu zwanja Zebedi, nda Yuhwana ta nzakway ka Zwanamani,

³ nda Filip, nda Bartelemi, nda Tuma, nda Mata mnda tska dzumna, nda Yakubu zwanja Alfe, nda Tade,

⁴ nda Simuŋ mnda la Kananit, nda Zudas Iskaryut ta skwaptá Yesu ya.

Ghunafta Yesu ta duhwalhani ghwanɖə his

Mak 6:7-13, Luk 9:1-6

⁵ Tsa gwal ghwanɖə his ya ghwanagha Yesu da luwa. Ka'a nda həŋ ma kdaku tsi ka ghuna həŋ mantsa: «Yaha kuni dza'a da mndu kul nzakway ka la Yahuda. Yaha kuni lami da luwa la Samari.

* 9:34 Ngha ta 12:24. † 9:36 Ngha ta Mbsak 27:17, nda 1 Mghamha 22:17.

⁶ Lawa tvə la Isra'ila, hahəŋ ná, nda nza həŋ manda tuwak nda zaða.

⁷ Lawa ka mna kuni ɲa taŋ kazlay: Ndusagagha ndusa ga mghama Lazglafta, kə'a.

⁸ Ka mbamba kuni ta gwal kul dughwanaku, ka sli'aganapta kuni ta gwal nda rwa, ka mbambanafta kuni ta gwal nda ksa da rɔ́a mndu, ka ghazliŋta kuni ta ghwaðaka sulkumha. Zlghaf ka mbalay kaghuni ka vla kaghuni guli ka mbalay.

⁹ Yaha kuni klaftá dər dasu, dər tseɖi, dər skwi ɲa da manaka tseɖi ma zliba ghuni.

¹⁰ Yaha kuni klaftá dər zliba mbuluh. Turtuktuk ka kuni da klaftá lgut. Yaha kuni klaftá ɓaɓah, dər dafa, kabga nda ra ka mutsay mnda slna ta skwa zayni*.

¹¹ «Ka lamla kuni da luwa dagala, dər da zwanɲa luwa a tsi, zbawazba ta mndu ya nda fa vghani ɲa tsu'aftá kaghuni. Ka nzata kuni ga tsa mndu ya ha ka sagha fitika sli'afɔta ghuni.

¹² Ta lamə kuni da həga ga mndu ya, “ka nza zɔ́akwa Lazglafta nda kaghuni†,” ka kuni dazlay.

¹³ Ka nda fa vgha gwal ma tsa həga ya ɲa tsu'a zɔ́aku katsi, dza'a nzaku tsa zɔ́akwa ghuni ya ta ghəŋa taŋ. Ala, ka fa a vgha taŋ wu katsi, ka vragaghuvra tsa zɔ́akwa ghuni ya da kaghuni.

¹⁴ Ka kwalaghukwala lu ta tsu'aftá kaghuni snaghuna a lu ta gwaða ghuni wu katsi, sli'apwa sli'a ma tsa həga ya, ka ma tsa luwa ya a tsi, ka tukwiŋta kuni ta rgitik ta səla ghuni.

¹⁵ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, baðu tsay dza'a tsə Lazglafta ta guma ta ghəŋa mnduha ná, ta dərɔ́dər ɲa luwa Suduma nda Gwamura dza'a nzakwa tsi ka ɲa mnduha ma tsa luwa ya.»

Skwi dza'a slanaghatá duhwalha Yesu

Mak 13:9-13, Luk 21:12-17

¹⁶ «Wana yu ta ghuna kaghuni manda tuwakha da taba kramtak mtakha. Ka nzata kuni nda hiða manda nahadik, manda ghərɓu' kul hað gwaða ta ghəŋani ya ká kuni da nzata guli.

¹⁷ Dasuwa ká kuni, dza'a hlay mnduha ta kaghuni da vla guma. Dza'a sləvay həŋ ta kaghuni nda gaslərbaha ma həga tagha skwa taŋ.

¹⁸ Dza'a hlay lu ta kaghuni, kabga gwaða ta i'i ta kəma ɲumna nda ya ta kəma mghamha. ɲa nzakwa ghuni ka masləmtsəka da ta kəma taŋ, nda ya ta kəma sanlaha ma mndəra mnduha.

¹⁹ Ka hlafhla lu ta kaghuni ka hladağhata ta kəma guma katsi, yaha kuni da ndana skwi ɲa mnay ghuni, nda ya ka kuni dza'a da gwaday. Dza'a vlaghunavla Lazglafta ta gwaða ya ɲa gwaday ghuni ma va tsa fitik ya.

²⁰ Tsa gwaða dza'a kuni gwaday ya ná, kaghuni a dza'a gwaday wu, Sulkuma Da ghuni dza'a gwaday nda ma kaghuni.

²¹ «Zwanɲamani dza'a vlatá zwanɲamani ɲa dzata. Dani dza'a vlatá zwanɲani ɲa dzata. Dza'a ndəranava ndəra zwana taŋ ta dadaha taŋ, ɲa vlatá həŋ ɲa pslata.

²² Dza'a husanɲusa kuni ta inda mnduha ta ghəŋa gwaða ta i'i. Ama mndu dza'a kɔ́anakta ná, dza'a mbaku.

* **10:10** Ngha ta 1 La Kwareŋt. 9:14, nda 1 Timute. 5:18. † **10:12** Ka nza zɔ́aku nda kaghuni: Tsaya ga gwa la Yahuda ta lagha həŋ da mndu.

²³ Ka ta giri lu ŋa ghuni ma sana luwa katsi, ka hwaya kuni da sana luwa. Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ma kɔ́aku kuni ka ranaftá inda luwaha la Isra'íla ná, dza'a vragaghavra Zwanja mndu.

²⁴ «Malaghumala a mndu ta taghə lu ta skwi ŋani, ka mndu ta taghanatá skwi wa. Malaghumala a kwalva ta danjahəgani guli wa.

²⁵ Lavinlava mndu ta taghanata lu ta skwi ta nzakway ka guram nda mndu ta taghanatá skwi. Lavinlava kwalva ta nzakway ka guram nda danjahəgani guli. Ka si halaway, ka lu ta hga danjahəga ya ní, kighkigh ká lu dza'a hga gwal ma tsa həga ya tama?»

Faftá ghəŋ ta Yesu

Luk 12:2-7

²⁶ «Yaha kuni da zləŋa həŋ. Had' skwi bukwana lu dza'a kwal kul sabi ta daɓi wa. Had' skwi difana lu dza'a kwal lu tsatsafta guli wa.

²⁷ Skwi mnaghuna yu ma grum ya ná, mnawa mna banluwa. Skwi mnaghuna lu ma sləməŋ ma sləməŋ ya guli ná, gugudawa guguda ta wa lilwa.

²⁸ Ma zləŋ kuni ta gwal ta dzatá slu'uvgha ta kwal kul laviŋta dzatá hafu. Lazglafta ta laviŋta zadánatá[‡] slu'uvgha nda hafu tani ma həga vu ya ŋa zləŋay katak.

²⁹ Had' lu ta skwaptá tiyti his ta kwaɓu ra? Kulam nda tsa ná, had' ya dər turtuk ma həŋ dza'a zadavaghuta kul d'vaftá Da ghuni wa.

³⁰ Nduk nda swidi ma ghəŋa ghuni tani ná, mbəɗaf mbəɗa Lazglafta demdem.

³¹ Yaha kuni da zləŋ, mal kaghuni sgitani ka ndəghata tiytiha.

³² «Tsaya tama, ka ŋa Yesu i'i ka mndu ta kəma inda mndu katsi ná, i'i guli ná, ŋa dá na mndu na wu, ka yu dza'azlay ta kəma Da dá ta nzakway ta luwa.

³³ Ala, ka ŋa Yesu a[§] i'i wu, ka mndu ta kəma mnduha ya guli ná, i'i guli ná, ŋa dá a na mndu na wu, ka yu dza'azlay ta kəma Da dá ta nzakway ta luwa.»

Zɔ́aku a klagagha Yesu wa

Luk 12:51-53, 14:26-27

³⁴ «Yaha kaghuni da ndanay kazlay: Zɔ́aku klagagha i'i da ghəŋa had'ik kə'a. Kafay klagagha yu.

³⁵ Saghasa yu da dganatá i zwanj nda dani, ta i makwa nda mani, ta i ghwa'ali nda midzani.

³⁶ Gwal ma həga ga mndu dza'a nzakway ka ghuma mndu ma va tsa həga* ya.»

Vlatá ghəŋ manda ŋa Yesu

³⁷ «Ka malaghumala d'vafta mndu ta dani ka mani a tsi ka i'i ná, ta nza a tsa mndu ya ka ŋa dá wa. Ka malaghumala d'vafta mndu ta zwanjani ka makwani a tsi ka i'i ná, ta nza a tsa mndu ya ka ŋa dá guli wa.

³⁸ Ka kla a mndu ta udza zləŋayni ka dza'a mista dá wu ná, ta nza a tsa mndu ya ka ŋa dá wa.

³⁹ Ka ta nzula hafa dá yu ka mndu katsi ná, dza'a zadinjada tsa mndu ya ta tsa hafani ya. Mndu ta zadinjtá hafani ta gwaɗa ta i'i guli ná, dza'a mutsay tsa mndu ya ta tsa hafani ya guli.»

Mndu ta tsu'af'tá duhwalha Yesu ná, Yesu tsu'af'tsi

Mak 9:41

[‡] 10:28 Ngha ta Yakubu 4:12. [§] 10:33 Ngha ta 2 Timute. 2:12. ^{*} 10:36 Ta ghəŋa aya 35-36, ngha ta Mika 7:6.

⁴⁰ «Ka tsu'aftsu'a mndu ta kaghuni, i'i tsaya tsu'af tsi. Mndu ta tsu'aftá i'i guli, mndu ta ghunagatá i'i tsaya tsu'af tsi guli.

⁴¹ Mndu ta tsu'aftá anabi kabga nzakwani ka anabi ná, dza'a mutsay ta nisəla manda ya ta vlə lu ŋa anabi. Mndu ta tsu'aftá mndu tdukwa, kabga nzakwani ka mndu tdukwa ná, dza'a mutsay ta nisəla manda ya ta vlə lu ŋa mndu tdukwa.

⁴² Mndu ta tanaftá dər leghwa imi ləŋləŋa yeya tsi ŋa say ta sani turtuk mataba tsa zwaniha ya, kabga nzakwani ka duhwala da ná, kahwathwata ka yu ta mnaghunata, haď nisəla tsa mndu ya dza'a zwaduta wa.»

11

Ghunafta Yuhwana ta mnduha

Luk 7:18-35

¹ Manda kdakwa Yesu ta tsa tagha skwiha ŋa tsa duhwalhani ghwanpda his ya ná, ka sli'aftá tsi hada ka laghwi da ra luwaha ma tsa hadik ya ŋa tagha skwiha, nda ya ŋa mna Lfida Gwada.

Dawutá vla Yuhwana mnda maga batem

² Ma tsa fitik ya, ma gamak na Yuhwana mnda maga batem. Ka snantá tsi ta mna gwada ta Kristi nda slnaha ta magə tsi. Ka ghunaftá tsi ta sanlaha ma duhwalhani

³ da dawanta da Yesu kazlay: Kagha Kristi dza'a sagha ya re, ari ka kzla ŋni ta sana mndu a na kə'a.

⁴ Ka Yesu nda hən mantša: «Lawa mnanatá Yuhwana ta skwi ya snan kuni nda skwi ya nghan kuni.

⁵ Nda ngha gwal si nda ghulpa ta vli. Ta mbaďa gwal si nda raghwa səla tan. Nda mbamba gwal si nda rda mndu ta hən. Nda sna gwal si ka matghəm ta sləmən. Sli'agapsli'a gwal si ta rwuta. Mnanamna lu ta Lfida Gwada ta gwal ka pdu*.

⁶ Rfu da mndu ya kul kwalaghutá zlghaftá i'i,» ka'a.

Gwada Yesu ta ghəŋa Yuhwana

⁷ Ta sli'i duhwalha Yuhwana ka vru, ka mnə Yesu ŋa dəmga ta gwada ta Yuhwana, ka'a mantša: «Nahgani laghu kuni da nghay ma mtak na? Gagadək ta vyə falak rki laghu kuni da nghay na?

⁸ Nahgani laghu kuni da nghay 6a? Mndu ta sudavata lgut nda bla rki laghu kuni da nghay? Ya wya gwal ta sudavatá lgut nda bla nda bla ta hən ná, ma həga ga mghamha hən.

⁹ Nu va skwi laghu kuni da nghay tama? Anabi rki laghu kuni da nghay? Mantša nzakwani, ka yu ta mnaghunata ná, malaghumala tsa mndu ya ta anabi.

¹⁰ Tsatsi tsa mndu mnə deftera Lazglafta ta gwada ta ghəŋani kazlay: Wya yu ta tinlaghutá ghunafta mnda da ka kagha ŋa payaghatá tvi† kə'a ya.

¹¹ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata na: Mataba inda mndu ya yaga marakw nda ya ná, haď mndu ya ta zlagapta ka malaghutá Yuhwana mnda maga batem wa. Tsaw tama ná, mndu ya ta htuta katakata ma ga mghama Lazglafta ná, malaghumala ta tsatsi.

¹² Daga ta fitika Yuhwana mnda maga batem, ha ka sagha ta gitana, ta hwisay lu nda mbraku ta ga mghama Lazglafta. Ta zbay tsa gwal ta hwisay nda mbraku ya ta zlu'atá tsa ga mghama Lazglafta ya guli.

* 11:5 Ngha ta Isaya 35:5-6, 61:1. † 11:10 Ngha ta Malatsi 3:1.

13 Inda la anabi nda deftera Musa tani, mnumna həŋ ta gwađa ta ghəŋa tsa ga mghama Lazglafta ya, ha ka sagha ta fitika zlagapta Yuhwana.

14 Kata kumay kuni ta snaŋta katsi ná, Yuhwana tsa Iliya dza'a vragaghata ya.

15 Ka mamu mndu nda sləməŋa snay ka sna tsi.

16 «Nda wa dza'a gra yu ta mnduha ta na zamana na na? Manda tskatá vgha zwani ta luma ta tsgha lwi ŋa graha taŋ

17 kazlay: Vyanafha ŋni ta sinlak ná, skala a kuni wu, fanafha ŋni ta laha ta ŋada ghəŋ, tawa a kuni wu kə'a ya həŋ.

18 Saghaha Yuhwana, za a ta skwi wu, sa a ta skwi wu, "a' nda halaway ma ghəŋani!" ka mnduha nda tsi.

19 Saghaha Zwanə mndu, ta zay ta skwi, ta say ta skwi, "a' mamblahawa ya, dagala sasakwani, a' gra gwal tska dzumna, nda gwal dmaku ya," ka həŋ nda tsi. Kulam nda tsa, ta nghaku difla Lazglafta ma slnahani.»

Sana luwaha ta kwalaghutá zlglaftá Yesu

Luk 10:13-15

20 Tahula tsa tama, ka tsukunustá tsi nda gwađa ta luwaha ya maga tsi katakata ta mazəmzəmhani mida, kabga kwalaghuta taŋ ta mbəđanaftá nzakwa taŋ. Ka'a mantsa:

21 «Daŋwa ŋa gha luwa Kwarizin! Daŋwa ŋa gha luwa Betsayda! Ka má tsa mazəmzəm magə lu ma luwa gha ya, má maga ma luwa Tir, nda luwa Siduŋ lu katsi ná, má gitagita a ta mbəđanaftá həŋ ta nzakwa taŋ ka pghavatá buhu nda hutidif ta vgha[‡] wa.

22 Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata kazlay: Bađu tsay dza'a tsə Lazglafta ta guma ta ghəŋa mnduha ná, ta dərđər ŋa luwa Tir nda luwa Siduŋ dza'a nzakwa tsi ka ŋa ghuni.

23 «Kagha guli Kafarnahum! Dza'a kapay Lazglafta ta i'i ta luwa ka kagha ta gray ra? Bukwa a gha tsa! Dza'a vradaghavra lu tđəm da vla gwal nda rwa. Ka má tsa mazəmzəm maga lu ma luwa gha ya, má maga ma luwa Suduma lu katsi ná, má ta teke'a luwa Saduma gita na\$.

24 Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata kazlay: Bađu tsay dza'a tsə Lazglafta ta guma ta ghəŋa mnduha ná, ta dərđər ŋa luwa Suduma dza'a nzakwa tsi ka ŋa gha kə'a.»

Snanamta Yesu ta Dani ta gwal ka zwanani

Luk 10:21-22

25 Ma va tsa fitik ya, ka Yesu mantsa: «Ta rfay yu ta kagha Da, Mghama luwa nda hadik tani, kabga difana difa ka ta na skwiha na da gwal nda difil ma ghəŋa taŋ, nda gwal nda sna ta skwi*, ka maranató ka ta zwani.

26 Manda va tsa nzakwani Da, ta rfay yu ta kagha, ma zdakwa gha nzakwa tsi mantsa.

27 «Da da ta vliha ta inda skwi. Had sana mndu nda sna ta Zwanə wa, ba Da yeya nda sna. Had sana mndu nda sna ta Da guli wa, ba Zwanə yeya nda sna, nda mndu ta kumə Zwanə ta maranata,» ka'a.

Sagha da Yesu ŋa mutsa mbi'a vgha

28 «Saghawasa da i'i inda kaghuni gwal nda hərfa da ndəgaku ka mbi'aghunapta yu ta vgha.

‡ 11:21 Kwarizin, Betsayda, Tir, Siduŋ; Ngha ta Isaya 23:1-18, nda Izekiyl 26, nda Yuwel 4:4-8, Amus 1:9-10. \$ 11:23 Ngha ta Isaya 14:13-15, Suduma Ngha ta Zrafta 19:24-28. * 11:25 Ngha ta 1 La Kwarent 1:17-29.

²⁹ Zba a yu ta nzaghunaghata wa. Klawakla ta ndəgaku ya ta klə yu, ka tagha kuni ta skwi da i'i, mantsa ya dza'a kəl kuni ka mutsaftá mbi'a vgha.

³⁰ Manda va tsaya nzakwani, skwi ya dza'a faghunaghata yu ná, ndəgaghunata a wa. Kafkafani nzakwani,» ka'a.

12

Zwanja mndu Mgham ta ghəŋa sabat

Mak 2:23-28, Luk 6:1-5

¹ Ma va tsa fitik ya, bađu fitika sabat, ka labə i Yesu nda duhwalhani nda ma vwaha hya. Ka kuzlanafá maya ta duhwalhani. Ka 6ala'atá həŋ ta ghəŋa alkama* ŋa dghađay.

² Nghay la Farisa ta tsa skwi ta magə həŋ ya ná, ka həŋ nda Yesu mantsa: «Ngha ta duhwalha gha 6a! Wa'a həŋ ta maga skwi kul raku ka magay bađu sabat†,» ka həŋ nda tsi.

³ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Ta dzanaf a kaghuni ta skwi ya maga Dawuda kuzlanafər maya, nda gwal kawadaga nda tsatsi tani ra?

⁴ Ka lamə həŋ da həga Lazglafta ka zuta həŋ ta skwa zay fana lu ta Lazglafta. Hađ sana mndu ta za tsa skwa zay ya, dər Dawuda, dər tsa gwal kawadaga nda tsi ya mazlay wu, ba gwal dra skwi ŋa Lazglafta‡ yeya ta zay.

⁵ Ari ta dzanaf a kuni ma deftera zlahu kazlay: Bađu sabat ná, ta zluŋzla gwal dra skwi ŋa Lazglafta ta zlahu sabat ta magə həŋ ta slna ma həga Lazglafta, ksaf a ta həŋ ka dmaku§ wu kə'a na?

⁶ Tsaw ka yu ta mnaghunata ná, mamu sana skwi hadna ta malaghutá həga Lazglafta.

⁷ Ka má nda sna kuni ta klatá ghəŋa skwi mnə lu kazlay: Tawa hidahida skwi ta zđigihata pla ghəŋ nda rini* a wu kə'a ya ná, má had kuni dza'a mnay kazlay: Magamaga həŋ ta dmaku, kə'a nda tsa gwal kul had dmakwa tarŋ ya wa.

⁸ Zwanja mndu ná, tsatsi mgham ta ghəŋa fitika sabat,» ka'a.

Mbanafta Yesu ta mndu nda mta dzvani

Mak 3:1-6, Luk 6:6-11

⁹ Ka sli'afá Yesu ka zlanťá tsa vli ya, ka laghwi da həga tagha skwa la Yahuda.

¹⁰ Hada, mamu sana mndu nda mta dzvani. Ka mnduha dawanťa da Yesu mantsa: «Vlavla zlahu mu ta tvi ŋa mbanafá mndu bađu sabat re, ari ki na?» ka həŋ nda tsi ŋa mutsaftá rutsak tida.

¹¹ Ka'a nda həŋ mantsa: «Waya mataba ghuni, ka dəđaghatá kdakwa tuwakani turtuktuk da gudzuvruŋ bađu sabat, dza'a kwal kul kligintá tsa tuwakani ya na?

¹² Malaghumala a mndu ka tuwak ra? Tsaya tama ná, pyaf a lu ta mndu ka maga zdaku bađu sabat wa,» ka'a.

¹³ Ka'a nda tsa mndu nda mta dzvani ya mantsa: «Tđap dzva gha,» ka'a. Ka tđaptá tsi, gi yəmad vravafvra tsa dzvani ya manda va tsa sanani ya.

¹⁴ Ka gi gazlagaptá la Farisa, ka laghwi dzrəku ŋa zba tvi ŋa zadintá Yesu.

Yesu ná, kwalva ya zbap Lazglafta ya

* 12:1 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 23:26. † 12:2 Ngha ta Sabi 34:21. ‡ 12:4 Ngha ta 1 Samuyel 21:2-7, nda Zlahu 24:9. § 12:5 Ngha ta Mbsak 28:9-10. * 12:7 Huseya 6:6, nda Mata 9:13.

¹⁵ Tsatsafta Yesu ta tsa ndana taŋ ya, ka sli'aftá tsi ma tsa vli ya, ka laghwi. Ka sli'aftá dǝmga guli ka laghwi mistani, ka mba mbə tsi ta inda gwal ma daŋwa.

¹⁶ Ka zlahanaghatá tsi ta həŋ ka ŋdaŋda kazlay: Yahayaha kuni da mnihata kə'a.

¹⁷ Kəl tsi ka mnay mantsa ya ná, nda nza ŋa dzanaghatá ghəŋa gwada ya mna anabi Isaya kazlay:

¹⁸ Wya kwalva da ya zbaŋ yu, ya dvu yu, ya ta zdigihata katakata, dza'a fanaghafa yu ta Sulkuma da, dza'a mnanamna ta inda mndəra mndu kazlay: Tudukwa guma da kə'a.

¹⁹ Zbəta a ta zlərdawi wa. Dzəta a ta lawlaw wa. Haď mndu dza'a snaŋta ta gugudaku ta pazlala wa.

²⁰ Haď dza'a kdəglinťá ɓlanaptá sulam nda ghada ŋatani wa. Haď dza'a kdinťa mtəglinťa pitirla ta mtaku mtaku guli wa. Mantsa ya dza'a maga tsi ha ka vlaŋtani ta za ghwa ta skwi tdukwa.

²¹ Ŋa fafta mndəra mnduha ta ghəŋa taŋ ta hgani† kə'a ya.

Ghziŋta Yesu ta ghwadaka sulkumha

Mak 3:22-30, Luk 11:14-23

²² Ka kladaghatá lu da Yesu ta sana mndu ksu ghwadaka sulkum ta ghulpiŋta, ka tsinťa ka rgha guli. Ka mbanaftá tsi. Ka gwadə tsa mndu ya ta gwada tsəleŋ, ka nghanťa tsi ta vli tsidid guli.

²³ «Zlah zwanja Dawuda a na mndu na wu re?» ka mnduha ka ndərmimay.

²⁴ Na snaŋta la Farisa ta tsa skwi ya, ka həŋ mantsa: «Nda mbrakwa halaway‡ ta nzakway ka mghama ghwadaka sulkumha ya ta ghazla tsi ta ghwadaka sulkumha.» ka həŋ.

²⁵ Tsaw nda sna Yesu ta skwi ta ndanu həŋ. Ka'a nda həŋ mantsa: «Ka ta lmuvuslma va tsa ga mgham turtuk ya ta lmu katsi ná, sladglata a tsa ga mgham ya wa. Ka ta lmuvistalmu gwal ma luwa turtuk, ka gwal ma həga turtuk a tsi guli ta lmu ná, haď ya dza'a sladglata ma həŋ guli wa.

²⁶ Ka si ta ghzlay halaway ta halaway katsi ná, dgavapda tsa halaway ya nda tsa tama. Waka ga mghamani dza'a sladglata tama na?

²⁷ Ka si nda mbrakwa Halaway ta ghzla yu ta ghwadaka sulkum ya ní, nda mbrakwa wa ta ghazla zwana ghuni guli? Tsaya tama, vərda hahəŋ dza'a tsaghunatá gumani.

²⁸ Ala, ka si nda Sulkuma Lazglafta ta ghzla yu ta ghwadaka sulkumha katsi, ɓhavaghunaɓha ga mghama Lazglafta nda tsa tama.

²⁹ «Ari, waka mndu dza'a laviŋťá lami da həga ga mndu nda mbra ka hluguduŋťa huzlani ta kul habaftá tsi ta tsa mndu nda mbra ya na? Tahula tsaya dza'a kəl tsi ka hluguduŋťa huzlani.

³⁰ «Mndu kul haď mista da ná, ghuma da tsa mndu ya. Mndu kul haď ta katihata nda tskanata guli ná, kwizidiŋťa ŋa tsa mndu ya ta kwizay.

³¹ Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata kazlay: Inda dmaku ta gə mndu, nda rutsak ya ta pghə tsi ta Lazglafta ná, dza'a plinispla lu ta həŋ. Ama mndu ta vzaftá rutsak ta Sulkum nda ghuɓa ná, haď lu dza'a plinistá dmakwani wa.

³² Ka vzafva mndu ta rutsak ta Zwanja mndu katsi, dza'a plinispla lu ta dmakwani. Ama mndu ta vzaftá rutsak ta Sulkum nda ghuɓa ná, haď lu dza'a walaŋťa plinistá dmakwani, dər ta na zamana na, dər ta zamana dza'a sagha wa.»

† 12:21 Ngha ta Isaya 42:1-4. ‡ 12:24 Ngha ta 10:25.

*Fu nda yakwani**Luk 6:43-45*

³³ «Ka si zɔ́a ya fu ya, ka lu ná, zɔ́a yakwani. Ka si zɔ́a a ya fu ya wu, ka lu ná, zɔ́a a yakwani guli wa, kabga ta yakwani ta tsatsafta lu ta fu.

³⁴ Mndɛra la mupuha na! Waka kuni si má dza'a mnagaptá skwi dína, kaghuni la ghwadak na! Ka nu ndəghatá skwi ma ɲudufa mndu ta mniginɲa wubisima mndu.

³⁵ Njɛrma mndu ná, ma tsa njɛrma skwiha ma ɲudufani ya ta kligista tsi ta skwi dína. Ghwadaka mndu guli ná, ma tsa ghwadaka skwiha ma ɲudufani ya ta kligista tsi ta ghwadaka skwi.

³⁶ Ka yu ta mnaghunata ná, nda wa taɲ dza'a mnəginɲa mnduha baɖu guma ta inda ɲaslu ya brəfəgin həɲ.

³⁷ Nda gwada ma wa gha dza'a tsaghaghata lu ta guma. Ka ɲa kwala dmakwa gha kul haɖ tsi, ka ɲa nzakwa dmakwa gha mamu a tsi.»

*Zlghawa Yesu ɲa gwal ta dawa mazəmzəm**Mak 8:11-12, Luk 11:29-32*

³⁸ Ka sanlaha ma gwal tagha zlahu ɲa mnduha, nda sanlaha ma la Farisa guli, nda Yesu mantsa: «Mghama ɖa, ta kumay ɲni ta magata gha ta mazəmzəm ɲa grafta ɲni kazlay: Sa daga da Lazglafta ka kə'a,» ka həɲ.

³⁹ Ka Yesu nda həɲ mantsa: «Ghwadək mnduha ta na fitik na. Haɖ həɲ ta zləɲa Lazglafta wa. Ta dawa mazəmzəm həɲ. Haɖ sana mazəmzəm dza'a maganata lu ta həɲ, ka tsa ɲa anabi Yunusa ya a tsi wa.

⁴⁰ Manda va ya maga anabi Yunusa ta vaghu hkən nda rvidik hkən ma huɖa mghama klipi[§] ya, manda va tsaya guli dza'a magata Zwanja mndu ta vaghu hkən nda rvidik hkən ma haɖik.

⁴¹ Ghalya guli, gwal ma luwa Niniva ná, snasna həɲ ta gwada anabi Yunusa*, ka mbəɖanaftá həɲ ta nzakwa taɲ. Wana mamu mndu ta malaghutá anabi Yunusa hadna. Baɖu tsay dza'a tsə Lazglafta ta guma ta ghəɲa mnduha, “ɲa ghuni dmaku,” ka gwal ma luwa Niniva dza'a sli'afta mnay ɲa mnduha ta na fitik na.

⁴² Ghalya, ka sli'aftá sana marakw ta ga mgham ma vli di'ɲ nda ga sud[†], ka lagha da sna difla Salumuɲ. Wana mamu mndu hadna ta malaghutá Salumuɲ nda difil. Baɖu tsay dza'a tsə Lazglafta ta guma ta ghəɲa mnduha, “ɲa ghuni dmaku,” ka tsa marakw ya dza'a mnanatá mnduha ta na fitik na.»

*Vradamta ghwadaka sulkum da mndu**Luk 11:24-26*

⁴³ «Ka sabsa ghwadaka sulkum ma mndu katsi, ɲa dza'ani da ra vli tuhwayaɲ tuhwayaɲa ka zba vli ɲa mbi'a vghani. Ka trid'mutsaf a tsi ta tsa vli ɲa mbi'a vghani ya wu katsi,

⁴⁴ “ka vra yu da tsa həga ɖa sabə yu mida ya gra,” ka'a dza'azlay, ɲa sli'aftani ka vradaghata. Ka ta vradaghatá tsi nda tsukwa vli mida, nda paya dína katsi,

⁴⁵ yawa da! kə'a dza'azlay ɲa vraghutani, ɲa hlanaktani ta sanlaha ma ghwadaka sulkumha ndəfəɲ ta malaghutá tsatsi nda sisi. ɲa lama taɲ da tsa həga ya ka nzamta mida. Mantsa tama, dza'a nzakway ɖadzatá nzakwa tsa mndu ya ka malaghutá nzakwani taɲtaɲ. Manda va tsaya dza'a nzakwa tsi nda na mnduha ta na ghwadaka fitik na,» ka'a.

§ 12:40 Ngha ta Yunusa 2:1. * 12:41 Yunusa 1-4. † 12:42 Ngha ta 1 Mghamha 10:1-10.

*Vərdəka mnduha Yesu**Mak 3:31-35, Luk 8:19-21*

46 Tata gwada tsa gwada ya Yesu nda dəmga ná, ka 6hadaghatá i mani nda zwanamani, ka nzaghutá həŋ ma bli, ka zbə həŋ ta gwadganata.

47 Ka sana mndu nda tsi mantsa: «Wa'a i ma gha nda zwanama gha ma bli ta zba gwadgaghata,» ka'a nda tsi.

48 Ka Yesu nda tsa mndu ta mnay ɲani ya mantsa: «I wa i ma da nda zwanama da na?» ka'a nda tsi.

49 Ka fadaptá tsi ta dzvu tvə duhwalhani, ka'a mantsa: «Wana i ma da nda zwanama da.

50 Dər wati ma mndu ta maga skwi ya kumanj Da da ta nzakway ta luwa ná, tsa mndu ya ta nzakway ka zwanama da, nda mukuma da, nda ma da,» ka'a.

13*Gwada ta wutsa hulfa**Mak 4:1-9, Luk 8:4-8*

1 Bađu va tsa fitik ya, ka sabi Yesu ma həga* ka laghwi nzata ta wa drəf.

2 Ka tskadaghatá dəmga ɲərbisl ta vgha ta vatani. Ka sli'aftá tsi ka laghwi nzagapta ma kwambalu ta nzatá inda mnduha ta wa ghwa.

3 Ka mnə tsi ta ndəghata skwiha ɲa tanj ka mahdihdi, ka'a mantsa: «Mbađa sana mndu ka sli'afta ka laghwi da wutsa hulfani.

4 Tata wutsay wutsay, ka rkatá sanlaha ma hulfa ta tvi, ka sli'aktá dyakha ka daguta.

5 Ka rkatá sanlaha ta kluluh ma vli kul slaghutá hadik, ka gi dyaftá tsi misimmisim kabga sira a hadik ta ghəɲani wa.

6 Na safa fitik dzafta tida ka zlghutá tsi həw ka ghwaluta, kabga slaghu a slrəŋ mistani wa.

7 Ka rkamtá sanlaha ma teki, ka glanaghatá teki ka raghwanata.

8 Ka rkatá sanlaha ta gənək, ka dyaftá tsahaya ka glaftá tsi ka pghaftá ghəŋ ka zwanj dze'dze', bərzlɛzla ghəŋa sanlaha, selela ghəŋa sanlaha, midida ghəŋa sanlaha.»

9 Ka sganaghatá Yesu, ka'a mantsa: «Mndu nda sləməŋa snay ka sna tsi,» ka'a.

*Kabgawu ta kəl Yesu ka gra gwada nda gra na?**Mak 4:10-12, Luk 8:9-10*

10 Ka gavanavatá duhwalhani, ka həŋ mantsa: «Kabgawu ta kəl ka ka mna gwada ɲa tanj ka mahdihdi katək na?» ka həŋ.

11 Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Kaghuni ná, vlaghunavla lu ta snəŋtá vərda difatá ga mghama Lazglafta, ama vlanj a lu ta hahəŋ wa.

12 ɲa mndu mamu skwi da tsi ta sganaghata lu, ɲa sgutani da tsi. Ama mndu ya kul had skwi da tsi ná, dza'a kləgadanaghu kla lu ta va tsa ki'a da tsi ya.

13 Tsaya ta kəl yu ka mnay ka mahdihdi ɲa tanj, kabga dər nghanja həŋ, ngha a həŋ wa. Dər snəŋha həŋ nda sləməŋa tanj katək, sna a həŋ wu, graf a həŋ guli wa†.

14 «Ta ghəŋa tanj dədəfta tsa gwada Lazglafta ta mnay nda ma wa anabi Isaya‡ kazlay:

“Dər dza'a nda sna kuni nda sləməŋa ghuni, grafta a kuni wa.

* 13:1 Ngha ta Markus 3:1. † 13:13 Ngha ta Markus 4:12. ‡ 13:14 Ngha ta Isaya 6:9-10.

Dər dza'a nda ngha kuni nda ira ghuni,
nghan̄ta a kuni wu kə'a ya.

¹⁵ Təj̄u təj̄a ghəj̄a na mnduha na.

Dərzlaf dərzla həj̄ ta sləmən̄a tən̄,
hafha həj̄ ta ira tən̄,
kabga va a həj̄ ta nghan̄ta wa,
yaha həj̄ da snən̄ta nda sləmən̄a tən̄,
yaha həj̄ da grafta ma ɲudufa tən̄,
yaha həj̄ da mbədanaftá nzakwa tən̄,
da mbanaftá yu ta həj̄[§].”

¹⁶ «Kaghuni ná, nda tfawi ta ghəj̄a kaghuni, kabga nda ngha ira ghuni ta vli,
nda sna sləmən̄a ghuni ta sləmən̄.

¹⁷ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata: Nda ndəgha la anabi nda gwal
tdúkwatdukwa nzakwa tən̄ si ta dvan̄ta nghan̄tá na skwi nghan̄ kaghuni na,
lay ngha a həj̄ wa. Si ta kumay həj̄ ta snən̄tá na skwi snən̄ kaghuni ná, sew
sna* a həj̄ wa,» kə'a ya.

Klatá ghəj̄a tsa gwada ta wutsa hulfa ya

Mak 4:13-20, Luk 8:11-15

¹⁸ «Snawasna tama ta klatá ghəj̄a gwada ta ghəj̄a tsa mndu ta wutsa hulfa
ya.

¹⁹ Tsa tvi rkaf hulfa tida ya ná, gwal ta snən̄tá gwada ta ga mghama
Lazglafta kul grafta həj̄ ya, həj̄. Ka sagha halaway zlu'ugudunustá həj̄ ta
tsa skwi wutsam lu ma ɲudufa tən̄ ya.

²⁰ Tsa kluluh rkaf hulfa tida ya ná, tsaya mndu ta snən̄tá gwada ta ga
mghama Lazglafta, gi ka tsu'aftá tsi nda rfu.

²¹ Tsaw tama, had slrən̄ mistani wu, nzdáva a wa. Ka gi grungra ghuya
dan̄wa, ka giri a tsi kabga tsa gwada ya, gi zləmbutani.

²² Tsa vli ma teki rkam hulfa mida ya guli ná, tsaya gwal ta snən̄tá gwada
Lazglafta, ka laghu həj̄ da ndana skwiha ma ghəj̄a hadik, nda skwa gadghəl,
ka raghwana tá tsa skwiha ya ta tsa gwada ya ma həj̄, ka nən̄tá həj̄ ka ksubən̄.

²³ Tsa gənək rkaf hulfa tida ya guli ná, tsaya gwal ta snən̄tá gwada Lazglafta
ka snatá həj̄, ka magaftá həj̄: Ghərməbəts ghərməbəts sanlaha, salala sanlaha,
midída sanlaha.»

Ghwadaka kuzuj

²⁴ Ka'a nda həj̄ nda sana mahdihdi mant̄sa: «Ka guram ga mghama
Lazglafta nda sana mndu ta sləgamtá vərda hulfa hya ma vwahani.

²⁵ Girvidik, sli'aghushia lamndu da vlə hani, ka lagha ghumani da sləginistá
rira distani ka laghwani.

²⁶ Manda dyafta tsa hulfa ya ka pghaftá ghəj̄, ka zlagaptá rira guli.

²⁷ Ka lagha kwalvaha tsa dan̄ahəga ya mnay ɲani, ka həj̄ mant̄sa: “Mghama
da! vərda hulfa a sləgam kagha ma vwaha gha kay ra? Lamə ndiga rira dida
na?” ka həj̄.

²⁸ Ka'a nda həj̄ mant̄sa: “Ghuma da ta magatá tsa,» ka'a. Ka tsa kwalvaha
ya nda tsi mant̄sa: “Ta d̄vay ka ka dza'a ɲni rət̄n̄ta rki na?” ka həj̄. Ka'a nda
həj̄ mant̄sa:

²⁹ “Zlan̄wazla, ma lə kuni da rət̄ay, yaha kuni da gaβin̄ta nda vərda hya.

³⁰ Zlan̄wa hən̄ ka glakwa hən̄ ka skwa turtuk ha ka sagha fitika tskey ta vwah. Tskapwa tska karaku ta rira, ka habafta kuni ɲa driɲta nda vu. Vərda hya ya, ka tskidimta kuni da guvura da, ka yu dza'azlay nda gwal tska skwi ta vwah,» ka'a.

Hya kramasa

Mak 4:30-32, Luk 13:18-19

³¹ Ka'a nda hən̄ nda sana mahdihdi kay guli mantsa: «Ga Mghama Lazglafta ná, ka guram nda hya kramasa klaf mndu ka sləgamta ma vwahani.

³² Ndərzikwa tsatsi mataba inda hulfaha, ama ka dyaf dya tsi ka glafta, mal tsatsi mataba hulfa nidaliha. Ta nuna gdiz ka fu, ɲa sli'adaghata dyakha da baba həga tan̄ ta zligamahani.»

Is

Luk 13:20-21

³³ Ka'a nda hən̄ nda sana mahdihdi guli mantsa: «Ka guram ga mghama Lazglafta nda is ta klafta marakw ka laʒanamta ma kuratá darama hupu hkən̄ ɲa ɲlaftá tsa hupu ya demdem,» ka'a.

Mahdihda Yesu ɲa mnigijta skwi nda difa

Mak 4:33-34

³⁴ Ka mahdihdi mnanata Yesu ta inda tsa skwiha ya ta dəmga. Had sana skwi mnanan̄ tsi ta hən̄ kul had ka mahdihdi wa,

³⁵ kada nzakwa dzatá ghəɲa gwada anabi ta mnay kazlay: «Ka mahdihdi dza'a gwada yu ta gwada nda hən̄.

Dza'a mnigijmna yu ta skwiha nda difa daga ka ya wu zlaftá ghəɲa hadik† kə'a ya».

Klatá ghəɲa gwada ta ghwadaka kuzun

³⁶ Mbadá Yesu ka zliɲta dəmga, ka sli'aftá tsi ka laghu da həga. Ka gavanavatá duhwalhani, ka hən̄ nda tsi mantsa: «Pslan̄nap psla ta klatá ghəɲa tsa mahdihdi ta ghəɲa rira ya,» ka hən̄.

³⁷ Ka'a nda hən̄ mantsa: «Tsa mndu ta sləgamta vərda hulfa hya ya ná, Zwan̄a mndu ya.

³⁸ Vwah ya guli ná, ghəɲa hadik tsa. Vərda hulfa hya ya guli ná, gwal ta nzakway ka ɲa ga mghama Lazglafta ya. Rira ya guli ná, gwal ta nzakway ka ɲa halaway ya.

³⁹ Tsa ghuma ta sləgamta ya guli ná, halaway ya. Tsa tska skwi ta vwah ya, tsaya kdakwa ghəɲa hadik. Tsa gwal tska skwi ta vwah ya guli, tsaya duhwalha Lazglafta.

⁴⁰ Manda va tsa tskaɲta rira ɲa driɲta nda vu ya, manda va tsaya dza'a nzakwa tsi badu kdavakta ghəɲa hadik guli.

⁴¹ Dza'a ghunaga ghuna Zwan̄a mndu ta duhwalhani ɲa talaptá inda gwal ta pghamtá mndu da ga dmaku, nda gwal ta maga ghwadaka skwi, ɲa hliɲta hən̄ di'ij̄ nda ga mghamani,

⁴² ka pghamtá hən̄ da duda vu. ɲa wahay tan̄ ta wahu, ka hpaɲa sli'ija‡ tan̄ hada.

⁴³ Ama gwal ta nzakway tdukwa ta wa ira Lazglafta ya, manda fitik dza'a wudakwa hahən̄ ma ga mghama DaS tan̄. Ka mamu mndu nda sləmən̄a snay, ka sna tsi.»

Gadghəl ma difa

† 13:35 Ngha ta Zabura 78:2. ‡ 13:42 Ngha ta Mata 8:12 § 13:43 Ngha ta Daniyel 12:3.

44 «Ka guram ga Mgham Lazglafta nda gadghəl ta difa ma sana vwah. Ka lagha sana mndu dukwafta tida. Ka difglanata tsa mndu ya guli. Ka laghu tsi nda rfu da dzawinjá inda skwani ka skwata tsa vwah ya.»

Mizidíkw nda bla dzvani

45 «Ka guram ga mghama Lazglafta nda sana mnda tsakala ta psa mizidíkwha nda bla dzvani.

46 Ka mutsafta tsi ta tsa mizidíkw ya turtuk nda bla dzvani ya. Ka laghu tsi dzawinjá inda skwani ka skwata tsa mizidíkw ya.»

Kadəŋ

47 «Ka guram ga mghama Lazglafta nda kadəŋ ta wudadata lu da drəf ŋa tumagaftani ta inda mndərga klipiha kavghakavgha.

48 Ndəghafta tsa kadəŋ ya, ŋa tdagafta ta wa sgam. Tahula tsa, ŋa nzata ka dagaptá ya dínadína, ka pghamta ma tughuba, ŋa pghinjta ghwadakhani.

49 Mantsa ya dza'a nzakwa tsi ma kdakwa ghəŋa hadík. Dza'a sli'aga sli'a duhwalha Lazglafta ŋa galapta tanj ta ghwadaka mnduha mataba tdúkwni,

50 ŋa pghaghata tanj ta həŋ da duda vu, ŋa wahay tanj ta wahu ka hpadá sli'inja* tanj hada.»

Lfidá gadghəl nda halatani

51 Ka Yesu nda duhwalhani mantsa: «Lamla inda tsa skwiha ya da sləməŋa ghuni rki na?» ka'a nda həŋ. «Anji!» ka həŋ zlghanafta wani.

52 Ka'a nda həŋ guli mantsa: «Tsaya tama ná, ka nuna mnda tagha zlahu ka duhwala ga mghama Lazglafta ná, ka guram nda danahəga ta mutsa skwa gadghəlani ma skwiha ka lfidka lfid, nda ya ma skwiha nda kda fitikani, dza'a gra lu,» ka'a.

Kwalaghuta la Nazaret ta zlghaftá Yesu

Mak 6:1-6, Luk 4:16-20

53 Tahula kdíŋta Yesu ta mana tsa mahdihiha ya, ka sli'afta tsi hada ka laghwi.

54 Ka bhadaghata tsi da luwa Nazaret† ta nzakway ka luwa ta glakwani. Ka taghə tsi ta skwiha ŋa mnduha ma həga tagha skwa tanj. Ka ndərmim həŋ, ka həŋ mantsa: «Wa ta vlanjá mndərga na ma difil? Wa ta vlanjá mbrakwa maga mndərga na ma mazəməzəm?

55 Zwanə tsa mndu ta fidí ya a tsi kay ra? Mari a mani‡ kay guli ra? I Yakubu, nda Yusufu, nda Simuŋ, nda Yuda a zwanamani kay ra?

56 Mataba amu a ta nzakwa kwaghamani kay guli ra? Tsaw wa ta vlanjá na difil na, nda na mbraku na tama ba?» ka həŋ.

57 Tsahaya skwi ta pyafta həŋ ka zlghafta Yesu. Ka Yesu nda həŋ tama mantsa: «Ma luwani, nda ya ma həga§ ga tanj yeya ta hertətata lu ta anabi. Ama ma hamata vli ná, ta vlanjvlu lu ta glaku,» ka'a.

58 Ki'a yeya mazəməzəm magan Yesu ma luwa Nazaret, kabga zlghaf a mnduha nda ŋuduf wa.

14

Mtakwa Yuhwana mnda maga batem

Mak 6:14-29, Luk 9:7-9

* 13:50 Ngha ta Mata 8:12. † 13:54 Nazaret: Luwa ta glakwa Yesu. Ngha ta 2:23, nda Lukwa 4:16.

‡ 13:55 Ngha ta Yuhwana 6:42. § 13:57 Ngha ta Lukwa 4:24, nda Yuhwana 4:44.

¹ Ma tsa fitik ya, ka snanaghatá gwada ta Yesu ta Hiridus ta nzakway ka njumna ta hadika Galili. Ka'a nda kwalvahani mantsa:

² «Yuhwana mnda maga batem ya ta sli'agapta ma mtaku, tsaya kæl tsi ka mutsáftá mbrakwa maga mazəmzəm,» ka'a.

³ Tsaw si mnamna Hiridus kazlay: Ksidifwa ksa ta Yuhwana kə'a. Ka ksaftá lu, ka habafta, ka vzamta ma gamak ta ghəŋa gwada ta Hiridiya markwa zwanjamani Filip*,

⁴ kabga ka Yuhwana nda Hiridus na: «Ra'a ka klafta gha ka markwa† ghuni wu,» ka'a.

⁵ Si ka zbə Hiridus ta tva dzata, ama ka zləŋaftá tsi ta dəmga, kabga ka anabi klafta mnduha ta Yuhwana.

⁶ Ka sagha fitik ya ta grafta nda fitik ya kæl lu ka yatá Hiridus. Ka lagha makwa tsa Hiridiya ya kay da skalu ta kəma gwal hagadagha lu da vla skala havaktá tsa fitika yakwani ya. Ka zdanaftá tsi ta nuduf ta Hiridus.

⁷ Ka'a mantsa: «Dər nahgani dawarj ka da i'i ná, ta vlaghavla yu,» ka'a wadanatá tsa makwa ya.

⁸ Ka mnanaftá mani ta hidaku. Ka tsa makwa ya mantsa: «Tsidiftsa ta kwambleh nda va nana ta ghəŋa Yuhwana mnda maga batem,» ka'a.

⁹ Su'anak ka mgham nzata. Ama kabga ghadaghada ta wadanata, hada tsa gwal hagadagha lu ya kay guli, ka'a mantsa: «Lawala da tsagaghata ka vlanja kuni,» ka'a.

¹⁰ Ka ghunaftá tsi ta mnduha da tsagaghatá ghəŋa Yuhwana ma gamak.

¹¹ Ka klaktá lu ta ghəŋa Yuhwana ta kwambleh, ka vlanjtá tsa zwanja makwa ya, ka klanjtá tsi ta mani.

¹² Ka lagha duhwalha Yuhwana da klaghatá mblani ka laghwi da padamta. Ka sli'aftá həŋ ka laghwi mnanaftá Yesu.

Zujta Yesu ta skwa zay ta mnduha dəmbu' hutaf

Mak 6:30-44, Luk 9:10-17, Yuh 6:1-14

¹³ Manda snanja Yesu ta tsa gwada ya, ka sli'aftá tsi hada nda kwambalu, ŋa laghwi nzakta kətsau' ta wa mazawa. Ka sninjtá dəmga, ka sli'aftá həŋ nda səla ka laghwi da zbinja.

¹⁴ Ta sabi Yesu ma kwambalu, kə'a kə'a ná, tizlik mnduha. Ka ksanjtá həŋ ta Yesu ka hidahida, ka mbambanaftá tsi ta gwal kul dughwanaku guli.

¹⁵ Gahawu, ka gavadaghata duhwalhani tavata Yesu. Ka həŋ nda tsi mantsa: «Ta wa mazawa na vli na, laghula fitik guli, vrinjra ta na mnduha na ka dza'a həŋ da luwaha da zba skwi ŋa zay tanj,» ka həŋ.

¹⁶ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Zbanj a hahəŋ ta sli'i wa, vlanjwawla kaghuni ta skwa zay ta həŋ, ka za həŋ,» ka'a.

¹⁷ «Buradi hutaf nda tsulhwa klipi his yeya da amu,» ka həŋ nda tsi.

¹⁸ «Hligidighawa hla,» ka'a.

¹⁹ «Nzawanza nda nza ta kuzurj,» ka'a nda mnduha. Ka nzatá mnduha rpa'. Ka hlaftá tsi ta tsa buradiha hutaf nda tsulhwa klipi his ya, ka nghadaftá tsi nda ta luwa, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta, ka balanaptá tsi ta tsa buradi ya, ka valanjtá duhwalhani ŋa dğay ŋa dəmga.

²⁰ Ka zə inda mnduha. Ka babaghutá həŋ. Ka tsakaftá lu ta padakwani‡ ma vəl zay tanj ka ghwanak ghwanjpdə his.

²¹ Tsa gwal si ta zay ya ná, ta magay həŋ ta dəmbu' hutaf, mbəda a lu ta mi'aha nda zwani wa.

* 14:3 Ngha ta Markus 6:17. † 14:4 Ngha ta Zlahu 18:16, nda 20:21. ‡ 14:20 Ngha ta 2 Mghamha 4:42-44.

*Mbaɗay Yesu ta mbaɗa ta drɛf**Mak 6:45-52, Yuh 6:15-21*

²² Gi tahula tsa, ka mblaftá Yesu ta duhwalhani ka lami da kwambalu ɗa dza'a ta sana ɓlu, ta nzaghutá tsatsi ɗa vrintá tsa ɗamga ya.

²³ Manda vrintani ta hɛɗ, ka sli'afta tsi ka laghwi nzata ta ghwá ɗa maga du'a. Ta kuzutá rvidik tuzum ná, ta hada turtukwani.

²⁴ Ta tsa luwa ya ná, ma takataka drɛf na kwambalu ta takada wuda nda gamtsa'uwakwa imi, ta vray vray falak guli.

²⁵ Ta tsughbura sardak tama, ka sli'aftá Yesu ka mbaɗa ta drɛf ka dza'a tvə duhwalhani.

²⁶ Nghay duhwalhani ta mbaɗani ta drɛf ná, ka ksafá zɓɓɗ ta hɛɗ. «Aya halalay!» ka hɛɗ ka wahu nda zɓɓɗ nda zɓɓɗ.

²⁷ Gi ka Yesu nda hɛɗ mantsa: «Ma wahu kuni! I'i ya, ma zɓɓɗ kuni ta zɓɓɗ!» ka'a.

²⁸ Ka Piyer nda tsi mantsa: «Mghama ɗa, ka si kagha tsi ná, mnamna ka laba ya ta ghɛɗa na imi na da kagha,» ka'a.

²⁹ «Saghasa!» ka'a nda tsi. Ka sabɓ Piyer ma kwambalu, ka mbaɗa ta imi ka dza'a nda da Yesu.

³⁰ Ama nghayni ná, dagala falak, ka ksafá zɓɓɗ. Gi sɓlikw zɓraftani ta ɗadaku da huda imi tsa. «Mghama ɗa, kata ta i'i!» ka'a wahata.

³¹ Ka gi fadapta Yesu ta dzvu ka ɗanata. «Nda hta zɓghay nda ɗudufa gha, kabgawu kɛl ka ka dga ghɛɗ na?» ka'a nda tsi.

³² Ka sli'aftá hɛɗ ka lami da kwambalu, ka lɓata tsa falak ya.

³³ «Kagha ná, varda Zwanja Lazglaf ta ka,» ka tsa gwal ma kwambalu ya sli'adaghata da tsalɓu ma ghuvu Yesu.

*Mbambanfa Yesu ta gwal kul duhwanaku ta hadika Genazaret**Mak 6:53-56*

³⁴ Tahula tsughwadapta tan ta drɛf, ka ɓhadaghata hɛɗ ta hadika Genazaret.

³⁵ Tsɓmafta gwal ma tsa vli ya ta Yesu, ka tsaghaghatá hɛɗ ta lwi da inda luwaha ta wanafá hɛɗ. Ka hlɛganaghatá lu ta inda gwal kul duhwanaku.

³⁶ Ka ndabɓ hɛɗ ta dzvu da tsi: «Zlanɗla ta tvi ta hɛɗ ka ksanɗa hɛɗ ta wa lguta gha kwenkwen,» ka hɛɗ nda tsi. Inda tsa gwal ta kasanɗa ya, ka mbambafá hɛɗ.

15*Gwada ta nzakwa la Yahuda ta dzidza tan**Mak 7:1-13*

¹ Tahula tsa, ka sli'aftá la Farisa nda gwal tagha zlahu ɗa mnduha daga ma luwa Ursalima, ka lagha da Yesu. Ka hɛɗ mantsa:

² «Kabgawu ta kɛl duhwalha gha ka kwal kul sna taghatá nzaku daga ta dzidzi, kul had hɛɗ ta mbazintá dzvu kada za skwa zay* wu na?» ka hɛɗ nda tsi.

³ Ka'a nda hɛɗ mantsa: «A ki kaghuni kaghuni, kabgawu ta kwal kaghuni sna zlahu Lazglaf ta, ka laghwi da sna ɗa ghuni ɗa ghuni na?»

⁴ Ya wya ka Lazglaf ta mnata na: «Vla ta glaku ɗa i da gha nda ma gha,» ka'a. Ka'a mnata guli na: «Mndu ta razanafá dani ka mani a tsi ná, dzatá† tsa mndu ya,» ka'a.

§ 14:34 Ngha ta Markus 6:53. * 15:2 Ngha ta Lukwa 11:38. † 15:4 Ngha ta Sabi 20:12, Vrafta ta zlahu 5:16, Sabi 21:17, Zlahu 20:9.

⁵ Ama ká kaghuni ta taghay ña mnduha na: Lavinj¹lava ka ta mnay ña da gha ka ma gha a tsi kazlay: Si ta kumay yu ta vlaghatá skwi ña kataghata mndani ná, tsaw dza'a vlan²tá Lazglafta yu kə'a. Nza a tkwe' ka vlan²ta gha ta glaku ta da gha nda tsa tama wa.

⁶ Mantsa ya zadanata kuni ta gwa³da Lazglafta ka mbə⁴dapta nda ña ghuni.

⁷ Tsa madgwirmadgwira ghuni ya! Nda tvani tsa klatá lwa Lazglafta klak Isaya ta ghə⁵ña ghuni ta mnay kazlay:

⁸ Ta wi ta wi ta vla tsəna mnduha na ta glaku ña da, ama ma ñudufa tarj ná, di'in hən nda i'i.

⁹ Ka bətbət ta tsəl⁶ba hən ta tsəl⁶bu ña da, gwa³da Lazglafta ya ka hən ta tagha zlahá mnduha ña mnduha[‡] kə'a ya.

Skwi ya ta ñriñtá mndu

Mak 7:14-23

¹⁰ Ka h⁷gadaghatá Yesu ta dəmga da tsi, kə'a nda hən mantsa: «Fawafa ta sləmən⁷ ka sna kuni.

¹¹ Skwi ta lami nda la nda ma wubisim a ta ñriñtá mndu wu, ama skwi ta sabi nda sa ma wa mndu ta ñriñtá mndu,» kə'a.

¹² Na snañta duhwalhani ta tsa gwa³da ya ka gavadaghatá hən. Ka hən nda tsi mantsa: «Nda sna kagha kazlay: Kuzlan⁸ kuzla tsa gwa³da gha ya ta la Farisa kə'a re?» ka hən.

¹³ Ka'a mantsa: «Inda fu ya kul ñə⁸bata Da dá ná, dza'a tđiñtá⁸ da.

¹⁴ Zlan⁹wazla ta hən, la ghulpata mndu ta pgha ghulpata mnduha hən. Ka lagha ghulpata mndu ka pgha ghulpata mndu ná, dza'a rkagharka hən his his da ghurum,» ka'a.

¹⁵ «Tsi⁹lan⁹nap tsisla ta tsa mahidhi ya,» ka Piyer nda tsi.

¹⁶ Ka Yesu mantsa: «Ha⁹d mahizl ma ghə⁵ña kaghuni guli katək ra?

¹⁷ Ta sna a kaghuni kazlay: Inda skwi ta lami nda la nda ma wubisim ta dza'a da hu⁹dí, ña dza'a thidiñta ma dra kə'a ra?

¹⁸ Ama skwi ta sabi nda sa nda ma wubisim ná, ma ñuduf ta saba tsi. Tsaya skwi ta ñriñtá mndu.

¹⁹ Tazlay ná, ma ñudufa mndu ta sli'agapta ghwa³đaka ndanuha manda: Psla mndu, hliri, sli'in¹⁰sli'in, ghali, tsanavata gwa³da ta mndu, vza rutsak ta mndu.

²⁰ Tsahaya skwi ta ñriñtá mndu. Ha⁹d za skwa zay kul mbazaku dzvu ta ñriñtá mndu wu,» ka'a.

Zlghay nda ñudufa sana marakw

Mak 7:24-30

²¹ Tahula tsa ka sli'afta Yesu ma tsa vli ya ka laghwi ta ha¹⁰đika Tir nda ya nda ta ha¹⁰đika Siduj.

²² Ka lagha sana marakw, makwa ta Kan'ana ta nzakway ta tsa ha¹⁰đik ya da wahu da tsi. «Zwan¹¹ja Dawuda, tawatá hidahida ta i'i Mghama dá. Halaway ta ksuta makwa dá, ta ghuya đan¹¹wa ñani katakata,» ka'a.

²³ Ka kwalaghuta tsi ta zlghanaftawi dər te'. «Vriñ na marakw ta wahu mista mu na ba!» ka duhwalhani gavadaghata mnay ñani ka ñđan¹¹đa.

²⁴ Ka'a mantsa: «Ghunaga ña la Isra'ila¹²§ nda za¹²đa manda tuwak lu ta i'i, ña sanlaha a wu,» ka'a.

²⁵ Ama ka lagha tsa marakw ya tsəl⁶bata ma ghuvani: «Mghama dá, kata ta i'i,» ka'a.

‡ 15:9 Ngha ta Isaya 29:13. § 15:24 Ngha ta 10:5-6.

²⁶ Ka Yesu mantsa: «Ra a ka klaftá skwa zay zwani ka vzanatá zwana kriha wu,» ka'a.

²⁷ «Mantsa ya nzakwani Mghama dá, tsaw ta dagay zwana kriha ta wiwisa skwa zay ta rkagata ma vél zay danjahaga tan,» ka'a.

²⁸ Gi ka Yesu nda tsi mantsa: «Dagala zlgHay nda njudufa gha makwa dá, ka magamaga tsa skwi ya, manda ya kumanj ka,» ka'a. Gi ta tsa luwa ya, ka mbaftá tsa makwani ya.

Mbambanafta Yesu ta ndaghata gwal danwa

²⁹ Tahula tsa, ka sli'aftha Yesu ma tsa vli ya ka laghwi nda ta wa dræfa Galili. Ka laf tsi da nzata ta sana kudunur.

³⁰ Ka sli'adaghata ndaghata dæmga slanaghata. Ka hlanaghata hæj nda gwal ta dzægidi, nda gwal nda ghulpa, nda gwal nda rwa sæla tan, nda gwal ka rgha, nda ndaghata sanlaha ma danwaha, ka pghata ta kæmani. Ka mbambanaftá tsi ta hæj.

³¹ Ka ndærmim tsa dæmga ya ta gwal si ka rgha ta gwada, ta mbambatá gwal si ka bududun fawaya tan, ta gwal nda rwa sæla tan ta mbaða, ta gwal si nda ghulpa ta ngha vli. Ka hæj mantsa: «Ŋa Lazglafta la Isra'ila na glaku,» ka hæj.

Zunja Yesu ta skwa zay ta mnduha dæmbu' fwað

Mak 8:1-10

³² Tahula tsa guli, ka hganjtá Yesu ta duhwalhani. Ka'a nda hæj mantsa: «Ta kshihata ka hidahida na dæmga na, kabga mahkæna fitika tan na kawadaga nda i'i, had skwi dan hæj wa. Va a yu ta vrinjtá hæj nda maya nda maya guli wu, da htuta mbrakwa tan ta tvi ta vru dzagha,» ka'a.

³³ Ka duhwalhani nda tsi mantsa: «Ga dza'a mutsa mu ta skwa zay hadna ma na mtak na ŋa zunjtá ndaghata dæmga mandana na?» ka hæj.

³⁴ «Kidaghi buradi da kaghuni na?» ka Yesu nda hæj. «Ndæfån hæj, mamu zwana klipi ki'a guli,» ka hæj nda tsi.

³⁵ Ka'a nda tsa ndaghata dæmga ya mantsa: «Nzawanza nda nza ta hadik,» ka'a.

³⁶ Ka hlaftá tsi ta tsa buradi ndæfån nda tsa klipiha ya, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta ta ghæjani. Ka balanaptá tsi ka vlanjtá duhwalhani. Ka daganaftá hahæj guli ta tsa ndaghata dæmga ya.

³⁷ Ka zæ inda tan, ka baghawtá hæj. Ka tskaftá lu ta pðakwani ka ghwanak ndæfån.

³⁸ Dæmbu' fwað na tsa mnduha ta za tsa skwi ya, mbæðaf a lu ta mi'aha nda zwani wa.

³⁹ Tahula vrinjtani ta tsa dæmga ya dzagha tan, ka lamæ tsi da kwambalu ka laghwi ta hadika Magadanj*.

16

Yesu kawadaga nda la Farisa nda ya nda la Sadukiya

Mak 8:11-13, Luk 12:54-56

¹ Ka sli'adaghatá la Farisa nda la Sadukiya slanaghatá Yesu. «Maranjamara ta ŋizla ya ta saha daga ta luwa,» ka hæj dawanja da tsi ŋa dzæghay.

² Ka Yesu nda hæj mantsa: «Nghay ghuni ta dvata vli laghar vli ta fitik hawu ya na: "Ka mandaha dza'a nzakwa vli mahtsim," ka kuni ta mnay.

³ Nghay ghuni ta ŋra ta vli ma mndæra luwa gasærdæk ya guli na: "Dza'a ghubugwa vli gita," ka kuni ta mnay. Nda sna kuni ta dganatá skwiha ya ta

* 15:39 Sna a lu ta tsa luwa ya wa. Magdala ya ka sanlaha ta gray.

magaku ta luwa, ama sna a kuni ta dganatá ñizla skwiha ya ta magaku nda fitikani wa.

⁴ Ghwadak mnduha ta na fitik na, zlanja a hənɔ ta Lazglafta wa. Mazəmzəm yeya ta dawu hənɔ. Had sana mazəmzəm dza'a maganata lu ta hənɔ ka ña anabi Yunusa* a tsi wu,» ka'a nda hənɔ. Ka sli'aftá tsi ka zlanɔta hənɔ ka laghwani.

*Trapta duhwalha Yesu ta havapta ka skwi ta magə Yesu
Mak 8:14-21*

⁵ Ta tsughwadapta duhwalha Yesu ta drəf ná, zanap za hənɔ ta klaftá skwa zay.

⁶ «Dasuwa ka kuni! Nghawa ghənja ghuni da isa la Farisa nda la Sadukiya,» ka Yesu nda hənɔ.

⁷ «Tsəna kwala mu kul klaftá skwa zay na ya kəl tsi ka mnay mantsa,» ka duhwalhani ta ndanay ma ghənja tanɔ.

⁸ Ka Yesu nda hənɔ sənəɔr tsi ta tsa ndana tanɔ ya mantsa: «Slaghwa a zlgħay nda ñuduf da kaghuni wa. Kabgawu ta kəl kuni ka ndanay kazlay: Hadu skwa zay da amu wu kə'a na?»

⁹ Ta sna a kuni ra? Had kuni ta havakta ka buradi zunus lu ta mnduha dambu' hutaf kay ra? Kidaghi ta tughuba tsakafta† kuni ta padakwani na?

¹⁰ Had kuni ta havaktá ka buradi ndəfánɔ zunus lu ta mnduha dambu' fwad kay guli ra? Kidaghi ta tughuba tsakafta‡ kuni ta padakwani guli na?

¹¹ Ma mnaghunata dá kazlay: Dasuwa ka kuni nda isa la Farisa nda Sadukiya kə'a ná, waka kaghuni kwal kul sənəɔta kazlay: Ta ghənja buradi a ta gwada yu wu kə'a na?» ka'a.

¹² Ka tsatsaftá duhwalhani kazlay: Ta ghənja is ta magə lu ma buradi a mna Yesu ta magay tanɔ ta dasuwa wu, ama ta ghənja tagha skwa la Farisa nda la Sadukiya dza'a maga hənɔ ta dasuwa.

Yesu ná, Kristi ya

Mak 8:27-30, Luk 9:18-21

¹³ Bhadaghata Yesu ta hadika Sezare Filip, ka dawantá tsi da duhwalhani: «Wa ya ka mnduha ta mnay ta Zwanja mndu na?» ka'a nda hənɔ.

¹⁴ «Yuhwana mnda maga batem ya, ka sanlaha ta mnay. Iliya ya, ka sanlaha. Irmiya ya, ka sanlaha. Sana anabi ya, ka sanlaha,» ka hənɔ nda tsi.

¹⁵ «A ki kaghuni! Wa ya ka kaghuni ta mnay?» ka'a nda hənɔ.

¹⁶ «Kagha ná, Kristi ka, Zwanja Lazglafta ya ta vla hafu ka,» ka Piyer nda tsi.

¹⁷ Ka Yesu nda tsi tama mantsa: «Simuɔ zwanja Zunas, nda tfawi ta ghənja kagha, kabga mnda sela a ta mnaghatá tsa gwada ya wu, Da da ta nzakway ta luwa ya.

¹⁸ Ka i'i ta mnaghatá kagha na: Piyer[§] ka. Ta tsa pala ya dza'a bafta yu ta Igliza* dá. Had sana skwi dza'a laviɔntá mbrakwa mtaku ta maganavata wa.

¹⁹ Dza'a vlaghavla yu ta kramtak tgha ga mghama Lazglafta. Inda skwi dza'a ka da hbafta ta ghənja hadik ná, nda hba ta luwa guli. Inda skwi dza'a ka da plinɔta ta ghənja hadik guli ná, dza'a plinɔla lu ta luwa† guli.

²⁰ Yaha kuni da walanɔta mnanantá dər wati ma mndu kazlay: Kristi yu kə'a,» ka Yesu zlahanaghatá duhwalhani ta ghənjanɔ.

*Mnanta Yesu ta gwada ta dza'ani mtaku nda sli'agaptani
Mak 8:31–9:1, Luk 9:22-27*

* 16:4 Ngha ta 12:15-21. † 16:9 Ngha ta 14:15-21. ‡ 16:10 Ngha ta 15:32-38. § 16:18 Piyer:

Tsaya ta hgə lu ka Pala. * 16:18 Igliz: Tsaya Igliz. Ngha ta la Afisus 2:20. † 16:19 Ngha ta 18:18, nda Yuhwana 20:23.

²¹ Daga ma tsa fitik ya zrafta Yesu ta tsalinistá duhwalhani kazlay: «Dza'a yu da luwa Ursalima, dza'a ghuydipghuya la galata mndu, nda la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha ta darjwa katakata. Ŋa dzata tan ja i'i. Bađu mahkən ya, ŋa sli'agapta da ma mtaku nda hafu,» ka'a.

²² Lagha Piyer ka ksaghutá Yesu nda ghəŋani ta slərpa vli, ka dvanaghata: «Ka klinkla Lazglafta ta tsaya Mghama dá. Ma walan tsaya ta slaghaghata,» ka'a.

²³ «Laghula gha tavata i'i, halaway na. Tuthun ta fə ka ŋa dá. Manda ŋa Lazglafta a ta ndana ka ta ndanu wu, manda ŋa mnda səla ta ndana ka,» ka Yesu mbədavata nda Piyer.

Gwada ta ghəŋa nzula hafu

²⁴ Ka Yesu nda duhwalhani tama mantsa: «Ka ta kumay mndu ta dza'a mista da ná, vziŋtani ta ghəŋani ka klayni ta udza zləŋayni, ka dza'ani mista da.

²⁵ Mndu ta kuma nzulanatá hafani ná, dza'a zadŋzadá tsa mndu ya ta hafani. Ama mndu dza'a zadŋntá hafani ta ghəŋa gwada ta i'i ná, dza'a mbanafmba ta hafani guli.

²⁶ Tsa lagha mndu ka mutsaftá na ghəŋa hadik na demdem ka ŋani, ka nda zadá hafani ní, nu dza'a ghzlanata tsi na? Ari mamu a skwi dza'a laviŋta mndu ta varatá hafani nda tsi na?

²⁷ Wya dza'a sasa Zwanja mndu kawadaga nda duhwalhani ma glakwa Dani, ŋa dganaftani ta nisəla inda mndu tabta magatá slnani‡ ma mndu.

²⁸ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata ná, had sanlaha mataba na gwal hadna na dza'a rwuta kul nghanjá həŋ ta sagha Zwanja mndu ma ga mghamani wa.»

17

Nghanja i Piyer, nda Yakubu, nda Yuhwana ta Yesu ma glakwa Lazglafta Mak 9:2-13, Luk 9:28-36

¹ Tahula fitik mku', ka hlaftá Yesu ta i Piyer nda Yakubu nda zwanjamani Yuhwana nda ghəŋa tan, ka laghu həŋ ta sana ghwá nda slra.

² Ka mbədavaftá Yesu ta wa ira tan, ka wudaku kumani manda fitik. Ka navaftá lgutani tilil ka ŋusliŋ manda slker.

³ Ka gi zlagaptá i Musa nda Iliya ta wa ira tan ka ghwa yiva nda tsi.

⁴ Gi ka Piyer nda Yesu mantsa: «Mghama dá! Dina ka nzata mu hadna. Kata kumay ka, dza'a magafmaga yu ta dumbiha hkən hadna: Pal ŋa gha, pal ŋa Musa, pal ŋa Iliya,» ka'a.

⁵ Tata tsa gwada ya Piyer, gi ka saha kusay ka ŋusliŋ tilil bukwanmtá həŋ. Gi ka snanjá lu ta sana lwi ta gwadagapta ma tsa kusay ya: «Nana na Zwanja dá ya dŋu yu katakata Tsatsi zbpap yu, ta rfu yu ta ghəŋani. Snawasna ta gwadani,» ka'a.

⁶ Na gi snanja tsa duhwalha ya ta tsa lwi ya, gi ka zləmbatá həŋ zluzlum-bruh ta hadik. Ka ksutá zləŋ ta həŋ katakata.

⁷ Ka gavadaghatá Yesu tavata həŋ, ka ksanjá həŋ. Ka'a mantsa: «sli'afwa sli'a, ma zləŋ kuni ta zləŋ!» ka'a nda həŋ.

⁸ Kə'a ka həŋ nghanjafta ná, Yesu turtukwani yeya nghan həŋ hada.

‡ 16:27 Ngha ta Zabura 62:13, Ruma 2:6.

⁹ Ta vragatá həj ta tsa ghwá ya tama, ka zlahanaghatá Yesu ta həj: «Yahayaha kuni mnanantá dər wati ma mndu ta skwi ya nghan kuni, ha ka sagha fitika sli'agapta Zwanja mndu nda hafu ma mtaku,» ka'a.

¹⁰ Ka duhwalhani dawarja ta tsi mantsa: «Kabgawu kəl gwal tagha zlahu ŋa mnduha ka mnay kazlay: Tinəl Iliya dza'a sagha karaku* kə'a katək na?» ka həj.

¹¹ «Manda va tsaya nzakwani, tinəl Iliya dza'a sagha ŋa payanatá inda skwi karaku.

¹² Ama ka yu ta mnaghunata ná, ghadaghada Iliya ta sagha. Tsaw tama tsatsaf a mnduha wu, ka ghuyanaptá həj ta danwa manda ya kuman həj. Manda va tsaya dza'a ghuyanapta həj ta danwa ta Zwanja mndu guli,» ka'a nda həj.

¹³ Mantsa ya tama, ka graftá tsa duhwalha ya kazlay: Ta gwadə ta ghəŋa Yuhwana mnda maga batem ta tsa gwada ya kə'a.

Mbanafta Yesu ta sana zwanj ksu seteni

Mak 9:14-29, Luk 9:37-43

¹⁴ Ndusadaghata tanjavata dəmga, ka gi ndadaghatá sana mndu tsəlɔata ma ghuva Yesu,

¹⁵ ka'a mantsa: «Mghama dá! Tawatá hidahida ta zwanja da ksu seteni†, ta ghuya danwa ŋani katakata. Da vu kə'a ta dədámta bađu ma sani, da imi bađu ma sani.

¹⁶ Si ka kləganaghatá yu ta duhwalha ná, ka traptá həj ta mbanafta,» ka'a.

¹⁷ Ka Yesu mantsa: «Kaghuni mnduha ta na fitik na, had zlgħay nda ŋuduf da kaghuni wa. Ta maga ghwadaka skwi kuni. Ha ŋa yawu dza'a gdavata yu tavata kaghuni na? Klagidighawa tsa zwanj ya da hadna,» ka'a.

¹⁸ Ka kladanaghatá lu. Ka davanaghatá Yesu ta tsa seteni ya katakata. Ka saghu tsi ma tsa zwanj ya, gi ka mbaftá tsa zwanj ya hadahada.

¹⁹ Ma nzata duhwalhani kawadaga nda Yesu ndaghəŋa tanjavata, ka gavadaghatá həj da dawarja ta tsi: «Kabgawu kəl anji ka traptá ghzliginjá tsa seteni ya katək na?» ka həj.

²⁰ «Hta ta zlgħay nda ŋudufa ghuni ta magay,» ka Yesu nda həj. «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata ná, ka mamu zlgħay nda ŋuduf ki'a da kaghuni manda hya kramasa‡ katsi ná, lavinlava kuni ta mnanatá ya ghwá ya kazlay: Sli'afslí'a hadna ka dza'a ka da hada a kə'a na, dza'a sli'afslí'a. Had sana skwi dza'a trəgadaghunaghuta wa.

²¹ [Ama mndərga tsa ghwadaka sulkum ya ná, ba nda maga du'a kawadaga nda suma ta ghzliginjá lu,]» ka'a nda həj.

Mnəglarja Yesu ta dza'ani mtaku nda sli'agaptani

Mak 9:30-32, Luk 9:42-45

²² Ma sana fitik ka tskavatá duhwalha Yesu ma Galili. Ka Yesu nda həj mantsa: «Dza'a vlavla lu ta Zwanja mndu ma dzva mnduha.

²³ Ŋa dzata tanjavata, bađu mahkəna fitik ŋa sli'agaptani nda hafu ma mtaku,» ka'a. Ka nzata duhwalhani sasu'anak katakata ta ghəŋani.

Plata i Yesu nda Piyer ta dzəmna

²⁴ Manda bhadaghata tanjavata da luwa Kafarnahum, ka gwal tska dzumna həga Lazglafta nda Piyer mantsa: «Ta plər pla a wa'a Mghama ghuni ta dzumna həga§ Lazglafta katək na?» ka həj nda tsi.

* 17:10 Ngha ta Malatsi 3:23. † 17:15 Ngha ta 4:24. ‡ 17:20 Ngha ta 13:32. § 17:24 Ngha ta Sabi 30:11-16.

²⁵ «Ta play,» ka'a.

Ka sli' aftá tsi ka lami da hęga. Gi ka Yesu nda Piyer mantsa: «Simuŋ, kinawu ndana kagha ta ghęja tsa gwada taŋ ya na? I wa raŋ pla dzumna nda dzumna luma ŋa mghama ta na ghęja hadik na na? Zwana hadik re, ari la matbay a na?» ka'a nda tsi.

²⁶ «La matbay ya,» ka Piyer. Ka Yesu mantsa: «Nza a tkwe' ta zwana hadik ka play taŋ nda tsa tama wa.

²⁷ Dęr má mantsa tsi ná, yaha mu da nzakway ka skwa tuthun ŋa taŋ. La da dręf, ka vzadata ka ta ŋalum. Tsa taŋtaŋa klipi dza'a ka da ksafta ya, ka gunarŋa ka ta wani, dza'a slanaghasla ka ta tseada dzumna mndu his. Ka klafta ka, ka vlarŋa ka ta hęj ŋa platá ŋa u,» ka'a nda tsi.

18

Fatá ghęj manda zwanj kwitikw

Mak 9:33-37, Luk 9:46-48

¹ Ma tsa fitik ya, ka gavanavatá duhwalhani ta Yesu, ka hęj mantsa: «Wa ta nzakway ka mali ma ga mghama Lazglafta na?» ka hęj.

² Ka hgaktá Yesu ta sana zwanj kwitikw ka sladanata ta kęma taŋ.

³ Ka'a mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ka mbędanaf a kuni ta nzakwa ghuni, ka nuta ghuni manda zwani kwitikw kwitikw wu katsi ná, hadikuni dza'a lami da ga mghama Lazglafta wa.

⁴ Tsaya tama ná, mndu ta hanaganatá ghęjani manda na zwanj kwitikw na ná, tsaya mndu ka mali ma ga mghama Lazglafta.

⁵ Dęr wati ma mndu ta tsu' aftá zwanj manda na zwanj wana tsi na ta ghęja gwada ta i'i ná, vęrda i'i tsu'af tsi.»

Dasuwa ka lu da zlęmbiŋtá lu ta mndu

Mak 9:42-48, Luk 17:1-2

⁶ «Ala, ka zlęmbiŋzlęmba mndu ta sani turtuk ma tsa zwaniha ta zlghaftá i'i ya katsi, ta dęr ya má hbidim lu ta dughura buna ma ŋurzlunj ka vzaghata da dręf.

⁷ Dęjwa ŋa ghęja hadik ta nzakway ta zlęmbiŋtá mndu! Aŋ mndani, nda nza tkwe' ka nzakwa skwiha ta zlęmbiŋtá mndu. Ama dęjwa ŋa mndu ya ta sagha tsa zlęmbaku ya nda da tsatsi.

⁸ «Ka nda nza dzva gha, ka sęla gha a tsi ka skwi ta famtá kagha da ga dmaku katsi ná, tsiŋtsa gha ka wudinjta ka di'ij. Ta dęr lama ka da hafu ŋa kđekedzeŋ nda sęla gha slunj turtuk, ka dzva gha slunj turtuk a tsi, ka ya da klafta lu ta kagha nda sęlaha gha yipa' ka dzvuha gha yęmad a tsi, ka vzamtá kagha da hęga vu ŋa kđekedzeŋ.

⁹ Ka ira gha ta famtá kagha da ga dmaku katsi ná, tsakwasliŋ tsakwasla gha ka wudinjta ka di'ij. Ta dęr lama ka da hęga hafu ŋa kđekedzeŋ nda ira gha guzliŋ turtuk, ka ya da klafta lu ta kagha nda iriha gha his his ka vzaghanta da hęga vu.»

Tuwak nda zada

Luk 15:3-7

¹⁰ «Dasuwa ka kuni da hęrtatá kuni ta ya dęr turtuk mataba tsęna zwaniha na. Ka yu ta mnaghunata ná, duhwalha Lazglafta ta gđata ta ngra kuma Da da ta nzakway ta luwa ta ngra hęj. [

¹¹ Sa da mbanaftá gwal ya si nda zada na Zwanja mndu*.]

* 18:11 Ngra ta Lukwa 19:10.

12 «Kinawu ka kaghuni ta ndanay na? Ka dærmæk ka tuwaka mndu, tsa zadavaghuta ya turtuk katsi ná, had ta zlanjá tsaha tæmbay mbsak tæmbay mida ya ta ghwá, ka laghu da psa tsa turtuk ta zwađuta ya ra?

13 Ka yu ta mnaghunata ná, ka slafsla tsi tida ná, dza'a rŕay ta rfu katakata ta ghæŕani ka malaghuta ta ghæŕa tsaha tæmbay mbsak tæmbay mida kul zwađuta ya.

14 Manda va tsaya guli ná, va a Da ghuni ta nzakway ta luwa ta zadavaghuta ya dær turtuk ma tsa zwaniha ya wa.»

Tva nzaku nda zwanjama ta gaghatá dmaku

15 «Ka gaghaga zwanjama gha ta dmaku ná, la slanaghata ka dzranja kaghuni histaghuni. Ka snaghasna tsi katsi, katafkata ka ta zwanjama gha.

16 Ala, ka kwalaghukwala tsi ta snaghata katsi, klafkla ta mndu turtuk ka his a tsi kawadaga nda kagha, ka vradaghata ka da slanaghata, “ŕa da graftá tsa gwada ya ma wa mnduha his ka hkæn† a tsi.”

17 Ka kwalaghukwala tsi ta snaná tsaha ya guli katsi, mnanamna ta Igliz. Ka kwalaghukwala tsi ta snatá ŕa Igliz katsi guli, ngha ta tsa mndu ya manda mndu kul snanjá Lazglafta, ka mnda tska dzumna a tsi.

18 «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, inda skwi ya dza'a kwalaghuta kuni ta hadik ná, dza'a kwalaghukwala lu guli ta luwa. Inda skwi ya dza'a hbanata kuni ta hadik ná, dza'a hbafhba lu guli ta luwa‡.

Guya ghæŕ ka maga du'a

19 «Ka yu ta mnaghunata guli na: Ka dzrafdzra mnduha his mataba ghuni ta wi, ŕa đawa dær wati ma skwi tsi katsi, dza'a tsu'anaf tsu'a Da đa ta luwa ta hæŕ.

20 Ma vli ya guyava mnduha his ka hkæn a tsi ma hga đa ná, mataba tanj yu,» ka'a.

Gwada ta kwal kul pla dmakwa mndu

21 Ka sli'aftá Piyer ka gavadaghata đawanja da Yesu, ka'a mantsa: «Mghama đa! Ka ta giha ga zwanjama đa ta dmaku ní, kidaghi sála dza'a planata yu ta dmakwani na? Ndáfáj sála rki dza'a planata yu na?» ka'a nda tsi.

22 Ka Yesu nda tsi mantsa: «Ndáfáj sála yeya a ta mnaghata yu wu, ndáfáj mbsak, ndáfáj mbsak, ndáfáj sála.

23 Tsaya dza'a kæl lu ka gra ga mghama Lazglafta nda sana mgham ta kuma mbæđaftá skwa gadghæłani ma dzva gwal ta ksanatá slna ya.

24 Ma nzatani ka mbæđay, ka klanaktá lu ta sani ya nda dmæŕa mlenjwi mlenjihi tsemi da tsi.

25 Had skwa tsa mndu ya ŕa plata wa. Ka tsa mgham ya mantsa: Skwap-waskwa ta tsa mndu ya, nda markwa tanj tani, nda zwanani tani, nda inda skwi ta nzakway ka ŕani tani, ŕa pla tsa dmæŕi ya, ka'a.

26 Ka zlæmbatá tsa kwalva ya ta hadik ka tsæláta ta kæmani, ka'a mantsa: “Wya dzvu, ksa ta ŕuđuf, dza'a plagha pla yu demdem,” ka'a.

27 Ksanja tsa kwalvani ya ka hidahida katakata ta tsa danjahægani ya, ka zlananjá tsi ta tsa dmæŕi ya ka zliŕta.

28 «Saba tsa kwalva ya manda zliŕtá, ka guyatá tsi nda sana grani ya si ta ksæ hæŕ ta slna kawadaga, nda dmæŕani da tsi ka suley dærmæk. Ka valaftá tsi tida, ka ksanaftá ŕurzulj. “Plihlapla ta skwa đa gita gita!” ka'a nda tsi.

²⁹ Ka zləmbatá tsa grani ya ta hadík, ka ndəba dzvu da tsi. Ka'a mantsa: "Wya dzvu, ksa ta ɲuduf dza'a plagha pla yu," ka'a nda tsi.

³⁰ "Ya! Dva a yu wu, plihata gitagita," ka'a. Ka laghu tsi hamtá tsa grani ya ma gamak ka kzla planatani ta tsa dməɲani ya.

³¹ Nghay sanlaha ma tsa kwalvaha ya ta tsa skwi maga tsi ya ná, ka kuzlanaftá tsi ta həɲ ta ɲuduf katakata. Ka laghu həɲ rusanaftá danahəga taɲ ta inda skwi ta maguta.

³² Ka hɔadaghata tsa danahəgani ya, ka'a nda tsi mantsa: "Ghwadaka kwalva ka, zlaghanzla yu ta inda dməɲa da ta kagha kabga ndəbata gha ta dzvu da i'i ná,

³³ had kagha guli má dza'a tawa hidahida ta gra gha, manda ya tawa yu ta hidahida ta kagha ya ra?" ka'a.

³⁴ Huf safi ta ɲudufa danahəgani, ka laghu tsi hamta ma gamak, ka kzla planatani ta inda dməɲani da tsi.

³⁵ «Dər wa tsi ma kaghuni kul had ta planatá dmakwa zwanamani ma hyahya ɲudufani[§] wu katsi ná, manda va tsaya dza'a maga Da da ya ta luwa nda kaghuni,» ka'a.

19

Tagha skwi ta ghəɲa ghzla marakw

Mak 10:1-12

¹ Manda kdɪɲta Yesu ta tsa gwada ya, ka sli'aftá tsi ta hadika Galili ka laghwi ta hadika Zudiya ta bla ghwa Zurdeɲ.

² Ka sli'afta dəmgə rutut mistani. Ka mbambə tsi ta mnduha.

³ Ka gavadaghatá la Farisa da tsi, kabga ta kumay həɲ ta tsanamtá mat-savada. Ka həɲ nda tsi mantsa: «Lavinɲlava mndu ta ghzliɲtá markwa taɲ, ka magamaga tsi ta dər wati ma skwi tsi ra?» ka həɲ.

⁴ Ka Yesu nda həɲ mantsa: «Ta dzaɲa a kuni ta skwi ya nda vinda ma defteri nda ghuɔa ra? "Ma zlafta inda skwi ná, zlagigin zlaga Lazglafta ta i zgun nda marakw*."»

⁵ Ka Lazglafta mantsa: "Tsaya dza'a kəl zgun ka zlanjta i dani nda mani, ka laghwi da ndi'aftá vgha nda markwa taɲ, ɲa nzakway tsa hahəɲ his ya ka mndu turtuk[†]." Mantsa ya tama,

⁶ nzaɲgla a həɲ ka mnduha his wa, ama ka mndu turtuk nzakwa taɲ. Yaha mndu tama da dganatá skwi ya ndi'anaf Lazglafta,» ka'a.

⁷ Ka la Farisa nda tsi mantsa: «Kabgawu tama kəl Musa ka mnay kazlay: Ka ta ghzlay mndu ta markwa taɲ katsi ná, vindanaftani ta delewera ghzliɲtani[‡] kə'a ba?» ka həɲ nda tsi.

⁸ Ka Yesu nda həɲ mantsa: «Təɲa ta ghəɲa ghuni kəl Musa ka vlaghunatá tva ghzliɲtá marakw. Ma zlaftani ná, mantsa ya a nzakwani wa.

⁹ Ama ka i'i ta mnaghunata ná, yaha mndu walanjta ghzliɲtá markwa taɲ, ka taghəɲa hliri[§] a tsi. Nzakwani ná, ka ghzliɲghzla mndu ta markwa taɲ, ka klaftani ta sani katsi ná, ta hliri tsa mndu ya nda tsa.»

¹⁰ Ka duhwalhani nda Yesu mantsa: «Ka si mantsa ya ta magakwa skwi mataba i marakw nda za'al katsi ná, dər kwal kul klay,» ka həɲ.

¹¹ Ka Yesu nda həɲ mantsa: «Inda mndu a dza'a laviɲtá ɲaftá tsa gwada ya wa, ba gwal ya vlan Lazglafta ta mbrakwa ɲafta kasi'i,

§ 18:35 Ngha ta 6:15. * 19:4 Ngha ta Zlafta 1:27 nda 5:2. † 19:5 Zlafta 2:24. ‡ 19:7 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 24:1. Nda Mata 5:31. § 19:9 Ngha ta 5:32.

¹² kabga mamu gwal ya yaga lu ka kuḃitik, mamu gwal ya pslaf mnduha nda psła, mamu gwal ta kwalaghutá klay, kabga gwada ta ga mghama Lazglafta guli. Mndu ya dza'a lavinjá ḡaftá tsa gwada ya, ka ḡa tsi,» ka'a.

Fanaghata Yesu ta dzvu ta ghəḡa zwani

Mak 10:13-16, Luk 18:16-17

¹³ Tahula tsa, ka hładaghatá mnduha ta zwani kwitikw kwitikw da Yesu, ḡa fanaghatani ta dzvu ta həḡ ka maga du'a ta ghəḡa tan. Ama ka pyə duhwalha Yesu ta mnduha.

¹⁴ Ka Yesu nda tsa duhwalha ya mantsa: «Zlanwazla ta zwani ka sagha həḡ da i'i, ma pyə kuni ta həḡ, kabga ḡa gwal ta gara vgha nda hahəḡ* na ga mghama Lazglafta,» ka'a.

¹⁵ Ka fapanaghatá Yesu ta dzvu ta ghəḡa tsa zwaniha ya. Tahula tsa, ka sli'aftá tsi ma tsa vli ya, ka laghwi.

Sana duhwal ka gadghəl

Mak 10:17-31, Luk 18:18-30

¹⁶ Va gi ka lagha sana mndu da Yesu, ka'a mantsa: «Maləma da, nahgani skwi dza'a yu magata dina, ḡa nzakwa da nda hafu ḡa kdekedzeḡ kawadaga nda Lazglafta na?» ka'a.

¹⁷ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Kabgawu kəl ka ka dawihata ta ghəḡa ḡərma skwi na? Turtuktuk ḡərma ta nzakway ka Lazglafta. Ka ta kumay ka ta nzakwa gha nda hafu ḡa kdekedzeḡ kawadaga nda Lazglafta katsi ná, snata gha ta zlahuhani,» ka'a.

¹⁸ «Wati zlahuha ya na?» Ka tsa mndu ya. Ka Yesu mantsa: «Yaha ka da dzatá mndu, yaha ka da hliri, yaha ka da ghali, yaha ka da tsanavatá gwada ta mndu,

¹⁹ vla ta glaku ḡa i da gha nda ma gha, dvuḡva ta mnda səla manda va ghəḡa gha†,» ka'a.

²⁰ Ka tsa duhwal ya nda tsi mantsa: «Snasna yu ta inda tsaha ya demdem, nu ta pdakwani ḡa magəḡalta da na?» ka'a.

²¹ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Ka ta kumay ka ta nzakwa gha hem‡ katsi ná, la ka dzawinjta ka ta inda skwa gha, ka daganaftha ka ta tsedani ta gwal ka pdu. Dza'a mutsay ka ta gadghəl ta luwa, tahula tsa ka sagha ka, ka dza'a ka mista da,» ka'a.

²² Na snanjta tsa duhwal ya ta tsa gwada ya, ka basaftá tsi ta ḡuduf ka sli'aftha ka laghwi, kabga gadghəl ya.

²³ Ka Yesu nda duhwalhani mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, nda bla katakata ka lama mndu ta fafta ghəḡani ta gadghəl da ga mghama Lazglafta.

²⁴ Ka yu ta vrəḡlijntá mnaghunata na: Ta dər laba ḡalibwa nda ta ghuruma lipir, ka lama mndu ta faftá ghəḡani ta gadghəl da ga mghama Lazglafta,» ka'a.

²⁵ Na snanjta duhwalhani ta tsa gwada ya, ka ndərau' həḡ katakata, ka həḡ mantsa: «Ka si mantsa tsi, wa dza'a lavinjta mutsafaftá mbaku tama?» ka həḡ.

²⁶ Ka nghanavatá Yesu ta həḡ, ka'a mantsa: «Skwi nda bla da mnduha ya ná, bla a da Lazglafta wa,» ka'a.

²⁷ Gi tsau' ka piyer tsu'aghutá gwada, ka'a nda Yesu mantsa: «A'a! Ya wana aḡni, zlanavazla aḡni ta inda skwi, ka dza'a mista gha ya ní, kinawu kə'a dza'a magaku nda aḡni tama?» ka'a.

* 19:14 Ngha ta 18:3-5. † 19:19 Ngha ta Sabi 20:12-16, Vrafta ta zlahu 5:16-20, Zlahu 19:18. ‡ 19:21 Ngha ta 5:48.

28 Ka Yesu nda hɛɛj mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ma mbɔdavafta[§] inda skwi dza'azlay ná, dza'a nzafta ta dughurukwa glakwani na Zwanja mndu. Kaghuni gwal ta dza'a mista dá ya guli, dza'a nzanzafta ta dughurukha ghwanpɔdɔ his kaghuni, ɲa tsa guma ta ghɛɛja mndɔra la Isra'ila ghwanpɔdɔ his guli.

29 Dɔr wati ma mndu ta zlanavatá hɛɛgani, ka zwanamani a tsi, ka kwaghamani a tsi, ka dani a tsi, ka mani a tsi, ka zwanani a tsi, ka vwahani a tsi, ta ghɛɛja gwada ta i'i ná, dza'a mutsay hɛɛj ta dɔrməkatanani, ka malaghuta a tsi, ɲa mutsay tanj ta hafu ɲa kdekedzerɛj guli ta ghɛɛjani.

30 Ama nda ndɛgha gwal ta nzakway tanjtɛɛj, dza'a nzakway nda hul. Nda ndɛgha gwal ta nzakway nda hul guli, dza'a nzakway tanjtɛɛj,» ka'a.

20

Gwada ta ghɛɛja kwalvaha ma vwaha inabi

1 «Wya skwi ɲa gray nda ga mghama Lazglafta. Ka tsavagaptá sana zɔ'ala hɛɛga ma hɛɛgani, wrək sɔrdɔk, da zba gwal ɲa ksanatá slna ma vwaha inabani.

2 Ka dzraftá tsi nda tsa gwal ksa slna ya ta planatá hɛɛj ka tseda vagha mndu* turtuk, ta vagha tanj. Ka ghunaghatá tsi ta hɛɛj da vwaha inabi.

3 Ka sli'iglaftá tsi wɔr ta nzemndi tɔmbay gavzlazlanj, ka nghɛglɛɛntá tsi ta gwal ksa slna ta nzaku bɔtbɔt.

4 Ka'a nda hɛɛj mantsa: “Lawa kaghuni guli da ksa slna ma vwaha inaba da, dza'a plaghuna pla yu ta tseda ghuni manda ya ta raku,” ka'a nda hɛɛj.

5 Ka sli'aftá tsa gwal ksa slna ya ka laghwi da tsa vwaha inabi ya. Ka sli'iglaftá tsi guli wɔr fitik ma ghɛɛj vli, mantsa guli ta fitik hawu, ka magata manda va tsaya guli.

6 Ka sli'iglaftá tsi guli beeghwa fitik, ka slanaghatá tsi guli ta sanlaha ma gwal ksa slna ta nzaku. Ka'a nda hɛɛj mantsa: “Nya kɛl kuni ka vaghay ta nzaku kul laghwi maga slna na?” ka'a nda hɛɛj.

7 Ka hɛɛj nda tsi mantsa: “Had mndu ta klaftá aɲni ɲa maga slna wa,” ka hɛɛj. Ka'a nda hɛɛj mantsa: “Lawa kaghuni guli da maga slna ma vwaha dá,” ka'a.

8 «Gahawu tama, “hagakhaga ta tsa gwal ta ksa slna ya, ka planata ka ta nisɛla tanj ka zrafta ka nda tsa gwal ka kwanahani ya, ɲa kdɛɛnta gha nda gwal tanjtɛɛj,” ka tsa dani ma vwaha inabi ya nda kwalvani.

9 Ka lagha tsa gwal ta zraftá ksa slna beeghwa fitik ya. Ka vlanjtá lu ta tseda vagha mndu turtuk turtuk ta hɛɛj.

10 Ka lagha gwal ta zraftá ksa slna tanjtɛɛj. “Mali dza'a aɲni zlghey” ka hahɛj si ta gray. Ama ka vlanjtá lu ta tseda vagha mndu turtuk turtuk ta hɛɛj.

11 Ta zlghe hɛɛj ya, ta dza'a nda ɲururaku hɛɛj ta ghɛɛja tsa darahaga ya.

12 Ka hɛɛj mantsa: “Beeghwa fitik ta sagha nanaha na, awa† turtuktuk kwɛɛkweɛj maga hɛɛj ta ksa slna ná, waka kagha planatá hɛɛj guram nda ɲa aɲni na? Aɲni, hɛrfu hɛrfa ɲni ta ksa slna tles fitik, ka vaghay ta maga slna ta fitik,” ka hɛɛj.

13 Ka'a nda hɛɛj mantsa: “Gra dá, nɛnɔp a yu ta kagha wa. Ta tseda vagha mndu turtuk a dzrafta u nda kagha kay ra?”

14 Zlghe ta nisɛla gha, ka sli'a ka. Manda va ya kumanj yu vlanjtɛɛj yu ta tsa mndu ta sagha nda hul ya, manda va ɲa gha.

§ 19:28 Ngha ta Daniyel 7:14. * 20:2 Ngha ta Mata 5:26. † 20:12 Awa: Tsaya fitik maga mndu ta maga slna.

¹⁵ Lavinjlava yu ta maga skwi manda ya kumanj yu nda tseda dá, mantsa a kasi'i wa? Ari dzágagha a wa a na skwi dina maga yu na ta wa ira gha na?" ka'a.

¹⁶ Tsaya tama ná, dza'a nzakway gwal nda hul, ka gwal tanjan. Nja nzakwa gwal tanjan, ka gwal nda hul,» ka Yesu sganaghata.

Mahkəna mnanja Yesu ta gwada ta mtakwani nda sli'agaptani
Mak 10:32-34, Luk 18:31-34

¹⁷ Ka sli'aftá Yesu ka nju ka dza'a da luwa Ursalima. Ta mbađa hən ta tvi, ka ksaghutá tsi ta tsa gwal ghwanpďá his ya, ka'a nda hən mantsa:

¹⁸ «Ndanana, wana mu ta nju ka dza'a da luwa Ursalima. Dza'a ksafksa lu ta Zwanja mndu, ka vlanťá la mali ta ghəja gwal dra skwi nja Lazglafta, nda gwal tagha zlahu nja mnduha, nja tsanaghata tan ta guma dzata.

¹⁹ Dza'a vlanjvla hən ta gwal kul had'ka la Yahuda, nja gagay tsaha ya, nja sləvay tan nda krupi, nja zlanjta tan ta udza zlanjay. Bađu mahkəna fitik, nja sli'agaptani nda hafu ma mtaku,» ka'a.

Dawutá vla mani ma i Yakubu nda Yuhwana
Mak 10:35-45

²⁰ Tahula tsa, ka lagha mani ma zwana Zebedi nda zwanani. Ka tsəlbata tsi ta kəmani nja dawa skwi da tsi.

²¹ «Nu ta kumə ka na?» ka Yesu nda tsi. «Wana na zwana dá his na, sagha fitika ga mghama gha ya ná, ka mnata ka, nja nzata na zwana dá na, nda ga zeghwa gha ya, nda ga zlađa gha ya, ka yu,» ka'a nda tsi.

²² «Sna a kuni ta skwi ta dawu kuni wa. Dza'a lavinjlava kuni ta sa leghwa tsa ghuya đanjwa dza'a yu ghuyay ya ra?» ka Yesu. «Dza'a say njni!» ka hən nda tsi.

²³ Ka Yesu[‡] nda hən mantsa: «Mantsa nzakwani, dza'a say kuni ta tsa leghwa ghuya đanjwa da ya, ama ta ghəja gwada ta nzaku nda ga zeghwi nda ya nda ga zlađa ná, i'i a dza'a mna tsaya wa. Da dá dza'a vlanťá tsa vli ya ta gwal ya payanaf tsi ta hən,» ka'a.

²⁴ Snanja tsa pďakwa duhwalha ghwanj ya ta tsa gwada ya, ka basanavatá hən ta njuf ta tsa zwanamaha his ya.

²⁵ Ka hagadaghatá Yesu ta hən, ka'a nda hən mantsa: «Nda sna kuni ná, ta gay mghama ta ghəja mnduha ta má mgham mghama tan ta ghəja tan. Gwal dagaladagala guli, ta maray hahən ta mbrakwa tan ta ghəja tan.

²⁶ Ama mantsa ya a nzakwani mataba kaghuni wa. Katek ná, ka ta kumay sani ta nzakway ka mali mataba ghuni ná, nzatani ka kwalva ghuni.

²⁷ Ala, ka dər wa ta kuma nzakway ka mnda kla kəma mataba ghuni ya, nzatani ka vu'a ghuni.

²⁸ Manda va tsaya ná, sa a Zwanja mndu nja maganata lu ta slna wa. Ama sasa nja maganată slna ta mnduha, nja vlatani ta hafani nja mbanaftá ndəghata mnduha§,» ka'a.

Mbambanfta Yesu ta ghulpata mnduha his
Mak 10:46-52

²⁹ Ta sabə i Yesu nda duhwalhani ma luwa Yeriku, ka sli'aftá dəmgə rutut mistani.

³⁰ Ta nzaku ghulpata mnduha his ta wa tvi. Ka snanťá hən ta labla Yesu nda ta tsa kə'a, ka dzatá hən ta lawlaw. «Mgham, Zwanja Dawuda! Tawa ta hidahida ta anji,» ka hən.

[‡] 20:23 Ngha ta Slna gwal ghunay 12:2. § 20:28 Ngha ta 26:28, nda 1 Timute. 2:6.

³¹ «Hafwa wa ghuni!» Ka tsa dǎmga ya, ka dawa hǎŋ. Ama ka sganaghatá tsa ghulpata mnduha ya ta dza lawlaw. «Mgham, Zwanǎ Dawuda! Tawa ta hidahida ta aŋni,» ka hǎŋ.

³² Ka sladavatá Yesu, ka hǎŋaghatá tsi ta hǎŋ. «Nahgani ta kumǎ kuni ta magaghunata dá na?» ka'a nda hǎŋ.

³³ «Mghama dá, gwanǎŋnagwana ta iriha ŋni!» ka hǎŋ nda tsi.

³⁴ Ka ksanǎtǎ hǎŋ ta Yesu ka hidahida. Ka ksanǎtǎ tsi ta iriha taŋ. Ka gi nghanǎtǎ hǎŋ ta vli nzidid. Ka laghu hǎŋ mista Yesu.

21

Lama Yesu da luwa Ursalima

Mak 11:1-11, Luk 19:28-40, Yuh 12:12-19

¹ Ta ghwanǎ a i Yesu nda duhwalhani ka ǎhadaghata da luwa Ursalima wu, ndusa hǎŋ nda luwa Beslaze tavata ghwǎ Zaytuŋ^{*}, ka ghunaftá Yesu ta gwal hiŋ mataba duhwalhani.

² Ka'a nda hǎŋ mantsa: «Lawala da a luwa ta kǎma ghuni a. Ka ǎhadaghaǎha kuni, dza'a gi slanaghasla kuni hada ta hbatá mana kdih nda zwanǎni. Ka pligidaghata kuni ta hǎŋ.

³ Ka mamu mndu ta gwadǎghunata ta ghǎŋani katsi ná, "Mgham ta kumay," ka kuni da zlganaftá wani. Dza'a gi zlaghunǎzla hǎŋ.»

⁴ Kǎl tsaya ka nzakway mantsa ná, nda nza kabga ŋa dzanaghatá ghǎŋa gwada ya mna anabi Zakari kazlay:

⁵ «Mnanawamna ta gwal ma luwa Siyuna, wa'a mghama gha ta sagha da kagha, leǎtekw nzakwani katakata, ta sagha ta kdih, ta vuvu'ukwa kdih, ta nzakway ka zwanǎ kdih[†],» ka'a.

⁶ Ka sli'aftá tsa duhwalha ya ka laghwi magata manda ya mnanaf Yesu ta hǎŋ.

⁷ Ka hlaktá hǎŋ ta tsa mana kdih ya nda zwanǎni, ka pghaftá hǎŋ ta lgutha taŋ ta hǎŋ, ka lafi Yesu nzafta tida.

⁸ Ka zlazlatǎ ndǎghata mnduha ta lgutha taŋ ta tvi. Sluhwa ŋa sanlaha ta patsay ka pghay ta tvi[‡] guli.

⁹ Ka hlǎ gwal ta kǎma Yesu nda gwal nda hulani tani ta wi, ka hǎŋ mantsa: «ŋa Zwanǎ Dawuda glaku, ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta mndu ta sagha ma hga Mgham Lazglafta! ŋa Lazglafta ta luwa[§] glaku!» ka hǎŋ.

¹⁰ Manda ǎhadamta Yesu da luwa Ursalima, ka kǎutá mnduha. «Wa na mndu na tama?» ka hǎŋ.

¹¹ Ka tsa dǎmga mistani ya mantsa: «Anabi Yesu ta sabi ma luwa Nazaret ta hadika Galili ya,» ka hǎŋ.

Lama Yesu da hǎŋa Lazglafta

Mak 11:15-19, Luk 19:45-48, Yuh 2:13-22

¹² Ka lami Yesu da hǎŋa Lazglafta. Ka ghzligintǎ tsi ta inda gwal ta tsakala nda gwal ta skway tani ma tsa hǎŋa Lazglafta ya. Ka zlambidintǎ tsi ta tabǎla gwal mbǎdu, nda vla nzakwa gwal ta dzawaptá ghǎrbu'.

¹³ Ka'a nda hǎŋ mantsa: «Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Hǎŋa dá ná, hǎŋa maga du'a ya kǎ'a, ka niŋtǎ kaghuni ka galigha la gǎnda*.»

* 21:1 Ngha ta Markus 11:1. † 21:5 Ngha ta Zakari 9:9. ‡ 21:8 Ngha ta 2 Mghamha 9:13. § 21:9 Ngha ta Zabura 118:25-26, Zabura 118:25. * 21:13 Ngha ta Isaya 56:7 nda Irmiya 7:11.

¹⁴ Ka gavadaghatá gwal nda ghulpa nda gwal nda raghwa sɛla tanj tavatani ma tsa hɛga Lazglafta ya. Ka mbambanaftá tsi ta hɛj.

¹⁵ Nghay la mali ta ghɛja gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ɲa mnduha ta tsa mandɛrmima skwi ta magɛ Yesu, nda tsa hlawa zwani ma hɛga Lazglafta manday: «ɲa Zwanja Dawuda glaku!» kɛ'a ya ná, ka kuzlanaftá tsi ta hɛj ta ɲuduf.

¹⁶ Ka hɛj nda Yesu mantsa: «Nda sna ka ta na skwi ta mnɛ hɛj na ra?» ka hɛj. «Anj! Nda sna yu,» ka Yesu nda hɛj. «Ta walanj a kuni ta dzanajftá tsa gwadaha ya ma deftera Lazglafta ra? Ka'a na: "Kagha ta payaftá zɛzɛlva kagha nda ma wa zwani nda ya nda ma wa zwana vzi'uwa, manda ya kumanj ka[†],"» ka'a.

¹⁷ Ka sli'aftá Yesu ka zlanjta hɛj ka saghwi ma tsa luwa ya, ka laghwi da luwa Betani ka hani tsi hada.

Ksi'afɛta Yesu ta sana ghuraf

Mak 11:12-14,20-24

¹⁸ Gasɛrdɛk ta vru Yesu ka dza'a da tsa luwa dagala ya, ka kuzlanaftá maya.

¹⁹ Ka nghanjta tsi ta fwa sana ghuraf ta wa tvi. Ka lagha tsi distani. Kɛ'a kɛ'a ná, sluhwa yeya dze'dze' tida. «Had'ka dza'a walganja yɛglafta wu,» ka'a nda tsi. Gi hadahada dzunj ghwalatá tsa fu ya tsa.

²⁰ Kɛ'a ká tsa duhwalhani ya nghanata ghwalatá tsa fu ya ná, ka ndɛrmimi hɛj nda ndɛrmima. Ka hɛj mantsa: «Waka na ghuraf na gi ghwaluta hadahada kay ka na?» ka hɛj.

²¹ Ka Yesu nda hɛj mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ka zlg hafzlg ha kuni ta Lazglafta nda ɲuduf dganj a kuni ta ghɛj dɛkɛk wu ka tsi ná, skwi magana lu ta na ghuraf na yeya a dza'a kuni magay wa: "Ama, sli'afɛli'a hada ka vzamta ka ta vgha da drɛf," ka kuni dza'azlay nda ya ghwá ya ná, dza'a magaku manda va tsaya.

²² Inda skwi dza'a dawanjta kuni nda zlg hay nda ɲuduf nda ma maga du'a ná, dza'a mutsay kuni,» ka'a.

Wa ta vlanjta mbrakwa maga skwiha manda na?

Mak 11:27-33, Luk 20:1-8

²³ Ka lamɛ Yesu da hɛga Lazglafta ka taghɛ tsi ta skwi ɲa mnduha. Ka gavadaghatá la mali ta ghɛja gwal dra skwi ɲa Lazglafta, nda la galata mndu da dawanjta da tsi. «Mutsu ga kagha ta na mbraku ta kɛl kagha ka maga na skwiha na na? Wa ta vlaghata na mbraku na?» ka hɛj.

²⁴ Ka Yesu nda hɛj mantsa: «Mamu skwi turtuktuk dza'a dawanjta yu da kaghuni guli. Ka zlg hidifzlg ha kuni ta wani katsi, dza'a mnaghunamna yu ta vli ta mutsu yu ta na mbraku ta kɛl yu ka maga na skwiha na.

²⁵ Wa ta ghunafta Yuhwana ɲa maga batem[‡] na? Lazglafta re, ari mnduha a na?» ka'a nda hɛj. Ka laghu hej da dzray mataba hahɛj hahɛj.

Ka hɛj mantsa: «"Ka Lazglafta ta ghunafta Yuhwana ka mu," nu kwal kuni kul zlg hafta 6a? ka'a dza'azlay nda amu.

²⁶ Ala, ka "mnduha ta ghunafta" ka mu guli, ta zɛɲay mu ta mnduha guli, kabga klafkɛla hɛj demdem kazlay: Anabi Yuhwana kɛ'a.»

²⁷ Ka hɛj nda Yesu tama mantsa: «Sna a anjɛni ka wa ta ghunafta wu,» ka hɛj. Ka Yesu nda hɛj guli mantsa: «I'i guli ná, had'yu ta mnaghunata ka wa ta vlihata na mbraku ta kɛl yu ka maga na skwiha na wu,» ka'a.

Gwada ta ghɛja zwaniha his

[†] 21:16 Ngha ta Zabura 8:3. [‡] 21:25 Ngha ta 3:6.

²⁸ Ka Yesu nda həj guli mantsa: «Kinawu ka kaghuni ta ndanay na? Mamu sana mndu his zwanani. Ka'a nda sani tan̄tan̄ mantsa: "La ka dza'a ka da maga slna ma vwaha inaba u sagəj," ka'a nda tsi.

²⁹ "La a yu wu," ka'a. Tahula tsa, ka ndanglaptá tsi ka sli'af̄ta ka laghwi da vwah.

³⁰ Ka mnanatá dani ta tsa sana zwan̄ ya manda va tsaya guli. "Aray, ta dza'a ya du," ka'a. Tahula tsa, ka kwalaghuta tsi.

³¹ Wati mataba tsa zwaniha his ya, ta magata skwi ya kumə da tan̄ ná?» ka Yesu nda həj. «Tsa tan̄tan̄ ya ya,» ka həj. Ka Yesu nda hej tama mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata ná, dza'a tin̄laghutiŋla gwal tska dzumna nda mi'a hliri ta lami da ga mghama Lazglafta ka kaghuni.

³² Wya saghasa Yuhwana mnda maga batem da kaghuni, ka maraghunatá tsi ta tvi tdúkwa, ka kwalaghutá kuni ta zlgħafta. Ama ka zlgħaftá gwal ta tska dzumna nda mi'a hliri. Kulam nda va tsa nghan̄ta ghuni ya tani, mbədanaf a kuni ta nzakwa ghuni ka zlgħafta wa,» ka Yesu nda həj.

Mahdihdi ta ghəŋa gwal ta hva vwaha inabi

Mak 12:1-12, Luk 20:9-19

³³ «Ka mnaghunamna yu ta sana mahdihdi 6a: Mamu sana mndu ta ŋabəftá fwa inabiha ma wəhani. Ka ŋamtá tsi ma muhul. Ka laptá tsi ta ghurum ŋa ditsa yakwani. Ka baghatá tsi ta vli ŋa nzagata ka nghan̄ŋ. Tahula tsa, ka fanamtá tsi ma dzvu ka haya ta gwal hva. Ka sli'af̄ta tsi ka laghwi dista luwa.

³⁴ Magatá fitika daga yakwani, ka ghunafta tsi ta kwalvahani da tsa gwal hva ma tsa vwah ya, ŋa mutsanafta tan̄ ta ŋani ma dagata yakwa tsa inabi ya.

³⁵ Ama, ka valaftá tsa gwal hva tsa vwaha inabi ya ta tsa kwalvaha ya. Ka dgaptá həj nda dga ta sani ka dzata həj nda dza ta sani. Ka zlr̄tsatá həj nda zlr̄tsa ta sani.

³⁶ Ka ghunglaftá tsi ta sanlaha ma kwalvahani ka malaghuta mbsaka tsaha tan̄tan̄ ya. Ka maganatá tsa gwal hva tsa vwah ya ta hahəj guli manava ŋa tsahaya.

³⁷ Kđavaktani, ka ghunədanaptá tsi ta həj ta vərđa ŋani ma zwan̄ nda mnay kazlay: Dza'a vlan̄vla həj ta glaku ta zwan̄a dā kə'a.

³⁸ Na nghan̄ tsa gwal hva fwa inabi ya ta lagha tsa zwan̄ ya, ka həj mataba tan̄ mantsa: "Wana tsa mndu dza'a za həga ya kay. Sawa, ka dzata mu! Ŋa zay mu ta həgani," ka həj.

³⁹ Ka valaftá həj tida. Ka tshidin̄ta di'ir̄ nda tsa vwah ya, ka dzata.

⁴⁰ «Bađu da saghər tsa dani ma inabi ya ní, kinawu kə'a dza'a magay nda tsa gwal hva tsa vwaha inabi ya na?» ka Yesu nda həj.

⁴¹ «Dza'a pslapsla ta tsa ghwadakha ya, ksar̄ta a həj ka hidahidá wa. Ŋa klaftani ta tsa vwaha inabani ya ka fanamta ma dzvu ka haya ta sanlaha ma gwal hva. Ŋa vlay tsahaya ŋani nda fitikani ta ŋani mataba dagata yakwa tsa fwa inabi ya,» ka həj.

⁴² Ka Yesu nda həj guli mantsa: «Ta walan̄ a kuni ta dzar̄afta skwi vindaf lu ma defteri ra?

"Tsa pala wudidin̄ gwal ba həga ya, tsaya ta nuta ka vərđa palaka tughwa həga.

Tsaya ná, Lazglafta ta đvaftá nzakwani mantsa.

Nda nza ka mazəmzəm ta wa ira amu*."

⁴³ «Tsaya kæl yu ka mnay ɲa ghuni kazlay: Dza'a klaghukla lu ta ga mghama Lazglafta da kaghuni ɲa vɫantá mndəra mnduha dza'a snanata gwadani dina kə'a ya.

⁴⁴ [Tsa mndu dza'a zləmbafta ta tsa pala ya, dza'a hurbə hurbə. Ala, ka tsa pala ya ta zləmbanaghatá mndu katsi, dza'a hu'anap hu'a† ɲərɔk ta tsa mndu ya.]»

⁴⁵ Na snanata la mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta, nda la Farisa ta tsa mahdihda Yesu ya, ka graftá hən kazlay: Ta ghəɲa taɲ ta gwada tsi ta tsa gwada ya, kə'a.

⁴⁶ Ka zbə hən ta ksafatá Yesu. Ama ka zlənəftá hən ta dəmga, kabga klafkla dəmga ta Yesu ka anabi.

22

Mahdihdi ta ghəɲa kla makwa

Luk 14:15-24

¹ Ka Yesu mnəglanata hən nda mahdihdi mantsa:

² «Ka guram ga mghama Lazglafta nda sana mgham ta payaftá skwa zay ma klay zwanjani ta makwa.

³ Ka ghwanəftá tsi ta kwalvahani ɲa hagaktá gwal hagan tsi ɲa za tsa skwa zay ya, ama ka kwalaghuta tsahaya ta sagha.

⁴ Ka ghunglafta tsi ta sanlaha ma kwalvaha ɲa dza'a "mnanata tsa gwal hagan tsi ya nda mnay kazlay: Ndanana ná, ndusa skway zay kə'a. Pslapsla yu ta slaha da, nda rina fisika da nda uwasla nda uwasla, nda paya inda skwi, saghawasa da za skwa zay ma vla kla makwa," ka'a nda hən.

⁵ Ndanəɲ a tsa gwal hagan lu ya wa. Ta laghu ya da vwahani, ta laghu ya da tsakalani,

⁶ ta valafta sanlaha ta tsa kwalvaha ya ka ganaptá iri ta hən, ka psalatá hən.

⁷ Ka kuzlanəftá tsi ta ɲuduf ta mgham, ka ghunadəptá tsi ta sludzihani zadanatá ta tsa gwal ta psalatá tsa mnduha ya ka drintá luwa taɲ.

⁸ Tahula tsa, ka'a nda kwalvahani mantsa: "Wana nda paya skwa zaya kla makwa. Tsa gwal si hagan lu ya, raɲ ta hən a zay wa.

⁹ Lawala ta madəɔga tviha, ka hagakta kuni ta inda mndu dza'a guyunja kuni da na vla za skwa zay na," ka'a nda hən.

¹⁰ Ka sli'afata tsa kwalvahani ya ka laghwi ta tvi. Ka tsakaktá hən ta inda mndu ya guyun hən. Nda ghwadaka mnduha tani, nda ɲərma mnduha tani, ka ndəghanəftá həga ma tsa vla kla makwa ya.

¹¹ «Ka lamə mgham da nghanaghatá tsa gwal hagak lu ya. Ka nghanəftá tsi ta sana mndu kul had'lguta kla makwa tida.

¹² Ka'a nda tsi mantsa: "Ari gra! Waka kagha sami da na həga na kul had'lguta kla makwa ta kagha na?" ka'a nda tsi. Sew, sna a tsa mndu ya ta skwi ɲa mnay wa.

¹³ Ka mgham nda kwalvahani mantsa: "Habafwa haba ta dzvuhani nda səlahani, ka klafta kuni ka wudidinjta dzibil da grum, ka tawa tsi ta taw, ka hpada sli'injani* hada," ka'a.

¹⁴ Tsaya tama ná, dagala hagatani, ama ki'a yeya dagatani,» ka Yesu sganaghata.

Nda ra ka pla dzumna ɲa mgham Sezar ra?

Mak 12:13-17, Luk 20:20-26

† 21:44 Ngha ta Lukwa 20:18. * 22:13 Ngha ta Mata 8:12.

¹⁵ Mbadaka la Farisa ka tskavata ka dzrafta ka həŋ dza'a ksaftá Yesu nda gwada dza'a sabi ma wani.

¹⁶ Ka ghunaftá həŋ ta sanlaha ma duhwalha taŋ kawadaga nda mnduha Hiridus slanaghatá Yesu. Bhadaghata taŋ, ka həŋ nda Yesu mantsa: «Mghama da, nda sna ŋni kazlay: Ta mnay kagha ta kahwathwata kə'a. Skwi ta kumə Lazglafta ta magay mu ta taghə kagha kahwathwata ŋa mnduha. Haď kagha ta zləŋa ira mndu wu, kabga gala a kagha nda gala ta mndu wa.

¹⁷ Mnəŋnamna ta ŋa gha ma ndanu. Nda ra re, ari ra a wa'a ka pla dzumna ŋa mgham Sezar na?» ka həŋ.

¹⁸ Tsaw nda sna Yesu ta tsa ghwadaka ndana taŋ ya. Ka'a nda həŋ mantsa: «Tsa madgwirmadgwira ghuni ya. Kabgawu ta kəl kuni ka dzagha i'i na?»

¹⁹ Marihawa tsa kwaβu ta kəl lu ka pla dzumna ya,» ka'a. Ka klanaktá lu ta tsa kwaβu† ya.

²⁰ Ka'a nda həŋ mantsa: «ŋa wa na fwatu nda hgu ta na kwaβu na ná,» ka'a.

²¹ «ŋa mgham Sezar ya,» ka həŋ. «Ka mantsa tsi ya ní, vlanwawla ta mgham Sezar ta ya ta nzakway ka ŋa mgham Sezar. Vlanwawla guli ta Lazglafta ta ya nzakway ka ŋa Lazglafta,» ka'a.

²² Snaŋta taŋ ta tsa gwada ya, ka ndərmim həŋ nda ndərmima. Ka zlanavatá həŋ ta Yesu ka laghwa taŋ.

Gwada ta sli'agapta ma mtaku nda hafu

Mak 12:18-27, Luk 20:27-40

²³ Baďu va tsaya, ka laghala Sadukiya, tsa gwal ta mnay kazlay: Haď lu dza'a sli'agapta ma mtaku wu kə'a ya slanaghata Yesu.

²⁴ Ka həŋ nda Yesu mantsa: «Mghama da, ka Musa na: "Ka mtumta mndu ta kul yatá tsi ta zwan katsi, klay zwanamani ta tsa wadgani ya ka markwa taŋ ŋa yanatani ta zivir ta tsa zwanamani ta mtuta‡ ya," ka'a.

²⁵ Tsaw mamu sana mndu da aŋni ndəfáŋ zwanani. Ka klaftá mali ta marakw, ka mtuta tsi ta yana a lu ta zwan wa. Ka wunanaghatá sagəŋani ta tsa marakw ya.

²⁶ Ka mtutá tsa mahisa zwan ya guli, ya a ta zwan wa. Ka klafta ma hkəŋ, ha ka klafta mandəfáŋ, haď ya ta yatá zwan ma həŋ nda tsi wa.

²⁷ Tahula rwuta taŋ demdem, ka mtuta tsa marakw ya guli.

²⁸ Baďu sli'agapta dza'a sli'agapta gwal nda rwa ma mtaku nda hafu ní, wati dza'a nzakway ka zə'ala tsa marakw ya mataba tsa zwaniha ndəfáŋ ya, ya wya klukla həŋ demdem ka marakw na?» ka həŋ.

²⁹ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Ta nanay kuni ta ghəŋa ghuni, kabga sna a kuni ta skwi nda vinda ma defteri nda ghuəa wa. Sna a kuni guli ta mbrakwa Lazglafta wa.

³⁰ Baďu sli'agapta dza'a sli'agapta lu ma mtaku ná, haď lu dza'a kləgəltá vgha ŋa nzakway ka marakw nda zə'al wa. Dza'a nzakway lu ta nzaku tavata Lazglafta manda duhwalha Lazglafta.

³¹ Gwada ta ghəŋa sli'agapta ma mtaku ná, ta dzanaf a kuni ma defteri ta tsa gwada Lazglafta ta manay kazlay:

³² I'i Lazglafta Abraham, i'i Lazglafta Izak, i'i Lazglafta Yakubu§ kə'a ya ra? Lazglafta ná, Lazglafta gwal nda rwa a wu, Lazglafta gwal nda hafu ya,» ka'a.

³³ Snaŋta mnduha ta tsa tagha skwani ya, ka ndərmim həŋ nda ndərmima katakata.

† 22:19 Ngha ta Mata 20:2. ‡ 22:24 Ngha ta Zrafta 38:8, nda Vrafta ta Zlahu 25:5-6. § 22:32 Ngha ta Sabi 3:6, 15-16.

*Wati mali mataba zlahuha na?**Mak 12:28-34, Luk 10:25-28*

³⁴ Na snan̄ta la Farisa kazlay: Hanafha Yesu ta wi ta la Sadukiya kə'a, ka tskavatá hən̄.

³⁵ Lagha sani mataba tan̄ ta nzakway ka mndu ta tagha zlahu n̄a mnduha, ka kuma tsanamtá matsavađa ta Yesu. Ka'a nda tsi mant̄sa:

³⁶ «Mghama dá! Wati mali mataba zlahuha na?» ka'a nda tsi.

³⁷ Ka Yesu nda tsi mant̄sa: «“Dvud̄va ta Mgham Lazglafta gha nda hyahya n̄udufa gha, nda inda hafa gha, nda inda ndana* gha.”

³⁸ Tsahaya mali mida, tsahaya tan̄tan̄a zlahu guli.

³⁹ Mamu mahisani manda tsaya guli: “Dvud̄va ta slavda gha manda va ghə̄n̄a gha†” kə'a.

⁴⁰ Inda zlahu Musa, nda inda skwi ta taghə la anabi ná, ta tsa zlahuha‡ his ya sladafta hən̄,» ka'a.

*Daway ta ghə̄n̄a i Kristi nda Dawuda**Mak 12:35-37, Luk 20:41-44*

⁴¹ Mbadaka la Farisa ka tskavata hada tavata Yesu. Ka Yesu nda hən̄ mant̄sa:

⁴² «Kinawu ka kaghuni ta ndanay ta ghə̄n̄a Kristi na? Zwan̄a wa ya na?» ka'a. «Zivra Dawuda ya,» ka hən̄ nda tsi.

⁴³ Ka Yesu nda hən̄ guli mant̄sa: «Waka Dawuda mnay nda ma mbrakwa Sulkum nda ghuḅa kazlay: Mgham kə'a 6a? Ya wya ka Dawuda na:

⁴⁴ “Ka Mgham nda Mghama dá na:

Sawi nzata nda ga zeghwa dá,

ha ka nanafta dá ta ghumaha gha ka skwa ta din̄lay səla gha§”, ka'a.

⁴⁵ «Ka si “Mghama dá”, ka Dawuda ta h̄gay ya ní, waka Kristi dza'a nzakway ka zivrani tama?» ka'a.

⁴⁶ Triđ, traptra dər wa ta zlghanaftá wi. Daga bađu tsa, had̄ mndu ta walglan̄ta dawutá vli da tsi wa.

23*Nzakwa la mali ta ghə̄n̄a dina la Yahuda**Mak 12:38-39, Luk 11:43,46, 20:45-46*

¹ Tahula tsa, ka Yesu nda dəmga nda ya nda duhwalhani tani mant̄sa:

² «Dzan̄anaghatá gwal tagha zlahu, nda la Farisa na tsislanaptá zlahu Musa ta mnduha.

³ Tsaya tama ná, nda ra ka snanata ghuni ta hən̄, ka magay ghuni ta inda skwi ta mnaghunata hən̄. Nziya nza tsi ná, yaha kuni da magay manda ya ta magə hahən̄, kabga had̄ hahən̄ ta magay manda ya ta mnata hən̄ wa.

⁴ Ta hbafhba hən̄ ta huzla ndəgaku ka fanaghatá mnduha, ama va a hahən̄ ta ksan̄ta dər nda wa ndəfina dzva tan̄ wa.

⁵ Inda slna ta magə hən̄ ná, ta magay hən̄ n̄a n̄ghay wa ira mnduha. Mant̄sa ya ná, bə̄złəzla ka hahən̄ ta mbaghaftá n̄a tan̄ ayaha ta fun̄ta ta wa bizlbizla kuma, nda ya ta dzvu. Zutut ka hən̄ ta zlan̄tá dzva lguta* tan̄.

⁶ Vli nda paya ta kəma n̄a tan̄ ta zbay n̄a nzakwa tan̄ ma fitika za skwa zay ta badawa. Vli nda paya ta kəma guli ta zbə hən̄ n̄a nzakwa tan̄ ma həga tagha skwa la Yahuda.

* 22:37 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 6:5. † 22:39 Ngha ta Zlahu 19:18. ‡ 22:40 Ngha ta 7:12. § 22:44

Ngha ta Zabura 110:1. * 23:5 Ngha ta Mbsak 15:38-41.

7 Ta kumay həŋ ta ganaghata mnduha ta zgu ta həŋ ma vla tsakata vgha mnduha, ka hga həŋ ka “maləm.”

8 Ama kaghuni ya, ma đvaf kuni ta hga kaghuni ka maləm. Turtuktuk Maləma ghuni. Kaghuni ná, la zwanama kuni.

9 Ma hgə kuni ta mnda səla ta ghəŋa hadik ka “Da” kabga turtuktuk Da ghuni ta nzakway ta luwa.

10 Ma đvaf kuni ta hga kaghuni ka “mali,” kabga turtuktuk Mala ghuni ta nzakway ka Kristi.

11 Ka kwalva ghuni ká mali mataba ghuni nzakway.

12 Inda mndu ta kapanaftá ghəŋani ná, dza’a dzaganadza lu. Inda mndu ta hanaganatá ghəŋani guli ná, dza’a kapanafkapa lu,» ka’a.

Đaŋwa ŋa gwal tagha zlahu nda la Farisa

Mak 12:40, Luk 11:39-52, 20:45-47

13 «Đaŋwa ŋa ghuni gwal tagha zlahu ŋa mnduha, nda la Farisa. Tsa madgwirmadgwira ghuni ya. Mbađa ka kuni ka hanaftá tgha ga mghama Lazglafta ta mnduha. Lamə a vərđa kaghuni wu, zlanar a kuni ta tvi ta gwal ta kuma lami guli wa.

14 «Đaŋwa ŋa ghuni gwal tagha zlahu ŋa mnduha nda la Farisa. Tsa madgwirmadgwira ghuni ya. Kaghuni ta hluguduŋtá skwa mi’a wadgu. Ka va slriŋtá maga du’a ŋa nghanay wa ira mnduha. Tsaya tama dza’a kəl lu ka tsaghunaghatá guma ka malaghutá mbraku†.

15 «Đaŋwa ŋa ghuni gwal tagha zlahu ŋa mnduha, nda la Farisa. Tsa madgwirmadgwira ghuni ya. Ta wawaku kuni ka ra vli ta đraf nda ya ta hadik ŋa mutsaftá đər mndu turtuk ŋa da dina ghuni. Ka mutsafmutsa kuni, ŋa niŋta ghuni ka mnda nzakway ma dudu vu ka malaghutá ŋa ghuni mantsa ya mantsa ya his.

16 «Đaŋwa ŋa ghuni gwal nda ghulpa ta kla gwal nda ghulpa. Ka kuni ta mnay tazlay na: “Ka wađawada mndu ta wađu nda həga Lazglafta ná, bla a tsaya wa. Ama ka wađawada mndu ta wađu nda dasu ma həga Lazglafta katsi ná, nda nza tkwe’ ka magatani ta skwi wađa tsi ŋa magay ya, ka kuni.”

17 La rghaha, gwal nda ghulpa! Wati mali mida? Mal dasu re, ari mal həga Lazglafta ta nanaftá dasu ka skwi nda ghuḅa ya a ka na?

18 Ka kuni guli ná, “ka wađawada mndu ta wađu nda gwir ná, bla a tsaya wa. Ama ka wađawada mndu ta wađu nda skwi ya vlanj tsi ta Lazglafta ta gwir ná, nda nza tkwe’ ka magatani ta tsa skwi wađa tsi ŋa magay ya,” ka kuni.

19 Ghulpata mnduha! Wati mali mida. Skwi ya kəl lu ka mbəhata nda tsi re, ari gwir ta nanaftá skwa mbəhu ka skwi nda ghuḅa ya a ná?

20 Wya tsi, mndu ta wađa ta wađu nda gwir ná, wađawada ta wađu nda skwi tida tani.

21 Mndu ta wađa ta wađu nda həga Lazglafta ná, wađawada ta wađu nda Lazglafta ta nzaku mida ya tani.

22 Mndu ta wađa ta wađu nda luwa ná, wađawada ta wađu nda dughurukwa nzakwa Lazglafta, nda Lazglafta ta nzaku‡ tida ya tani.

23 «Đaŋwa ŋa ghuni gwal tagha zlahu ŋa mnduha, nda la Farisa. Tsa madgwirmadgwira ghuni ya! Ta ŋavanja kuni ka vla zaka nidali§, ka zluŋtá mali ma skwi ma zlahu ta nzakway ka nzaku tđukwa, nda maga zđaku, nda

† 23:14 Ngha ta Markus 12:40. ‡ 23:22 Ngha ta Isaya 66:1, nda Mata 5:34. § 23:23 Ngha ta Zlahu 27:30, nda Vrafta ta Zlahu 14:22.

nzaku ka n̄erma. Tsahaya skwi ma n̄a magay nda kwal kul zanaptá sanlaha ma skwiha.

²⁴ Gwal ta kla gwal nda ghulpa kuni! Ta dízapdíza kuni ta imi n̄a klinjta miyañj mida, ka laghwa ghuni da ndutá n̄alibwa.

²⁵ «Dañwa n̄a ghuni gwal tagha zlahu n̄a mnduha, nda la Farisa. Tsa madgwirmadgwira ghuni ya! Hula leghwa ta sa imi nda hliba n̄a ghuni ta laghwi da mbazinjta, ama ma huđani, nda ndagha nda skwa ghala ghuni nda ya nda skwiha zla'úwa kuni.

²⁶ La Farisa ghulpata mnduha! Tin̄əl ma ka kuni ghuḅinjta huđa leghwa nda hliba, kada nzakwa hulani nda ghuḅa.

²⁷ «Dañwa n̄a ghuni gwal tagha zlahu n̄a mnduha, nda la Farisa. Tsa madgwirmadgwira ghuni ya! Manda kulu ḅap lu ka n̄usliñ nzakwa ghuni. Ká ka nda dínakwani nda ta hulani, ama nda ma huđani ná, tskata ghudzifa gwal nda rwa, nda ya nda rwata n̄əḁak yeya mida.

²⁸ Manda va tsaya kaghuni guli. Ta n̄ghadaghatá mnduha ta kaghuni ná, manda skwi tđukwa nzakwa ghuni. Ama ta gh̄əñja madgwirmadgwir, nda kwal kul sna gwada da Lazglafta yeya ma kaghuni.

²⁹ «Dañwa n̄a ghuni gwal tagha zlahu n̄a mnduha, nda la Farisa. Tsa madgwirmadgwira ghuni ya! Ta baba kulu kuni n̄a la anabi, ta p̄gha rka kuni ta kula gwal ta snanatá gwada Lazglafta.

³⁰ Ka kuni ta mnay ná, “ka má si mamu añni ta fitika dzidziha n̄ni ná, ma gwafta a añni ta wi nda h̄əñj ka p̄slatá la anabi wu, ka kuni.”

³¹ Ma tsa mnay ta mnə kuni mantsa ya ná, marañmara kuni kazlay: Zivra tsa gwal ta zadanatá la anabi ya kuni kə'a.

³² Dina tsa, lawa ta kəma ta kəma nda maga tsa ghwadaka slna zlräf dzidziha ghuni ya!

³³ Nahadikha! Mndəra la mupuha! Had'wa ghuni n̄a ndapta ma tsa guma nda vu ya wa.

³⁴ Tsaya tama ná, dza'a ghunaghunafghuna yu ta la anabi, nda gwal nda difil da h̄əñj, nda gwal tagha zlahu. Dza'a p̄sleta nda p̄sla kuni ta sanlaha, dza'a zlenjaf̄ta nda zlen̄ja kuni ta sanlaha, dza'a sləvapt̄a nda sləva kuni ta sanlaha ma h̄əga tagha skwa ghuni, dza'a zbin̄zba kuni ta h̄əñj ma inda luwaha, ka giri n̄a tan̄j.

³⁵ Tsaya tama, ta gh̄əñja ghuni dza'a vrafta usa gwal tđukwa p̄sla kuni. Zlräfta ta Abel mndu tđukwa, ha ka sagha ta dzata dza kuni ta Zakari zwan̄ja Baraki, ya dza lu ma takataka vli nda ghuḅa ma h̄əga Lazglafta nda gwir* ya.

³⁶ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a vrafta ta gh̄əñja gwal ta na fitik na inda tsaya,» ka'a.

Gwada Yesu ta gh̄əñja Ursalima

Luk 13:34-35

³⁷ «Aya Ursalima! Aya Ursalima! Kagha ta p̄slatá la anabi, kagha ta p̄sleta nda pala ta gwal ghunadaggha Lazglafta. Nda k̄ḁa fitika zban̄ja ḁa ta tskanatá zwana gha manda mana ghatalakw ta tskanatá nduḁukhani ma zlanbakhani ya, ama ka kwalaghuta kuni.

³⁸ Ndana tama, zlaghunanjla lu ta h̄əga ghuni ka kufik†.

³⁹ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, had'kuni dza'a n̄ghəglanjta i'i wa, ha n̄a mnay ghuni dazlay kazlay: Tfawi ta gh̄əñja mndu ta sagha ma h̄əga Mgham‡ Lazglafta kə'a,» ka'a.

* 23:35 Ngha ta Zlräfta 4:8, nda 2 Krunik 24:20-22. † 23:38 Ngha ta Irmija 22:5. ‡ 23:39 Ngha ta Zabura 118:26.

24

Gwada ta ghəŋa tasiŋtá həga Lazglafta

Mak 13:1-2, Luk 21:5-6

¹ Mbadá Yesu ka sabi ma həga Lazglafta, ka sli'i. Ka lagha duhwalhani tavatani ŋa maranata batá həga Lazglafta.

² Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Nda nŋha kuni ta inda ya nzakwani ya ki'e? Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a tasiŋtasa lu ta indani demdem. Haɗ nzugwatá pala sani ta sani, dza'a pɗata wa,» ka'a.

Ma kɗaku kɗakwa ghəŋa haɗik ka sagha

Mak 13:3-13, Luk 21:7-19

³ Ka sli'afɗa Yesu ka laghwi nzata ta ghwá Zaytuŋ. Ka lagha duhwalhani slanaghata. Ka nzata həŋ nda ghəŋa taŋ kawadaga nda tsi. Ka dawantá həŋ da tsi: «Mnəŋnamna ka yawu dza'a magakwa tsa skwi ya. Kinawu ka ŋni dza'a sɗantá fitik dza'a kəl ka ka sagha, nda fitika kɗakwa ghəŋa haɗik na?» ka həŋ.

⁴ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Dasuwa ka kuni, yaha lu da nanaghunafta.

⁵ Wya nda ndəgha mnduha dza'a klafta hga da ka sagha: "Ti Kristi," ka həŋ dza'azlay ŋa nanaghata taŋ ta ndəghata mnduha.

⁶ Dza'a nda sna kuni ta gwada ta vulu ma vliha ndusa ndusa nda ya ma vliha di'ɪŋ di'ɪŋ. Dasuwa ka kuni, yaha ŋudufa ghuni tɗu, kabga nda nza tkwe' ka magakwa inda tsa skwiha ya. Ama tsaya a kɗakwa ghəŋa haɗik wa.

⁷ Dza'a vulay sana luwa ta vulu nda sana luwa. Dza'a vulay sana mgham ta vulu nda sana mgham. Dza'a slasla maya ma sana vliha. Dza'a gigɗavafgigɗa haɗik.

⁸ Inda tsa skwiha dza'a magaku ya ná, dza'a nzakway manda zlrakwa basa yaku.

Skwi dza'a slanaghatá duhwalha Yesu

Mak 13:14-23, Luk 21:20-24

⁹ «Dza'a vlavla lu ta kaghuni ma dzvu ŋa mnduha, ŋa gaghunaptá iri. Dza'a pslapsla lu ta kaghuni guli. Dza'a husanhusa kuni ta inda mndəra mnduha ta ghəŋa haɗik kabga gwada ta i'i.

¹⁰ Ta ghəŋa tsaya tama, nda ndəgha gwal dza'a zlanavatá zlghay nda ŋudufa taŋ. Dza'a skwapskwa sani ta sani, ta husantá sani ta sani.

¹¹ Nda ndəgha ghwadaka anabiha dza'a sagha ŋa nanaghata taŋ ta ndəghata mnduha guli.

¹² Ta dza'a sgaqu nda sga maga ghwadaka skwi, dza'a vyaku nda vya ɗvu ma ŋudufa ndəghata sanlaha ma gwal zlghay nda ŋuduf.

¹³ Ama mndu ta su'afɗa ha ka lagha ta kɗavaktani, dza'a mbaku.

¹⁴ Dza'a mnay lu ŋa mnduha ta ghəŋa haɗik demdem ta tsa Lfida Gwada ta ghəŋa ga mghama Lazglafta ya, ŋa sɗanta gwal kul sɗantá Lazglafta. Tahula tsaya tama, ŋa sagha fitika gwada ta kɗakwa ghəŋa haɗik.

Dza'a ghuyay mnduha ta ɗarjwa

Mak 13:14-23, Luk 21:20-24

¹⁵ «Tsaya tama, ka nda nŋha kuni ta sana "ghwadaka manzakɗaway ta vla mbida" manda ya mnə anabi Daniyel*, fa lu ma vli nda ghuɓa ya, ɗina ka sɗanta mndu ta ɗarjay.

¹⁶ «Ma tsa fitik ya, ka hwaya gwal ta haɗika Zudiya ta hwaya ta ghwá.

¹⁷ Ka ta ghəŋa həga nda ɗəɗəma mndu, yaha ləglami nda ma həga da hla huzla mida, ka hwaya tsi ta hwaya.

* 24:15 Nŋha ta Daniyel 9:27 nda 11:31 nda 12:11.

¹⁸ Ka ma vwah mndu, yaha da vrægəlta dzagha da hla lguthani.

¹⁹ Ɗañwa tanɲ ɲa mi'aha nda huɗi nda ya nda mi'aha nda zwanɲ ta ghuva tanɲ ma tsa fitik ya.

²⁰ Ka ndəba kuni ta dzvu yaha tsa fitika hwaya ghuni ya da nzakway ma fitika mazlam, nda ya baɗu sabat,

²¹ Kabga dagala ghuya ɗañwa dza'a slaku ma tsa fitik ya. Ta walaɲ a mndərga ghuya ɗañwa manda tsaya ta slata ka yawu fata ghəɲa haɗik wa. Haɗ mndəra tsaya dza'a sləglata† guli wa.

²² Ka má haɗ ka Lazglafta ta htanaktá tsa fitik ya wu, ma haɗ mndu dza'a ndapta wa. Ama kabga gwal ya zabap tsi, ka htanaktá tsi ta tsa fitik ya.

²³ «Ka ka mndu nda kaghuni mantsa: “A! Wana Kristi hadna.” “A! Wa a hada a,” ka'a ná, yaha kuni da tsu'afɗa.

²⁴ Ya dza'a sli'agahasli'a ghwaɗaka krista nda ghwaɗaka anabiha, ɲa magay tanɲ ta skwa mandarmimiha nda mazəmzəmha katakata ɲa nana mndu, ka ta magaku tsi, nda gwal ɗagap Lazglafta tani.

²⁵ Wya mnaghunamna yu ta tseke'luwa.

²⁶ «Ka ka lu nda kaghuni mantsa: “A! Wa a Kristi ta wa mtak kə'a,” yaha kuni da dza'a. “A! Wana ɗifaghuta hadna kə'a,” yaha kuni da zlgħafta.

²⁷ Sagha dza'a sagha Zwanɲ mndu ná, dza'a sagha manda wuɗakwa luwa nda ma mndəra luwa, ka ranaftá vli kutsuk ma mndəra luwa ya, dza'a nzakwa tsi.

²⁸ Ma vli ɗər ga mbala skwi ya ná, hada dza'a tska gugzlum ta vgha.

Dza'a vragavra Zwanɲ mndu *Mak 13:24-27, Luk 21:25-28*

²⁹ «Gi tahula fitika tsa ghuya ɗañwa ya, gi tɗik dza'a nzata fitik, haɗ tili dza'a tsuwaɗakgəltá vli wu, dza'a rkaga rka tekwaɗta ta luwa, dza'a gigɗavafgigɗa‡ skwiha nda mbra nda mbra ta luwa.

³⁰ Ma tsaya tama dza'a ngha lu ta saha zwanɲ mndu ta luwa ɲa wahay mnduha ta ghəɲa haɗik ka wahu, ɲa nghay tanɲ ta Zwanɲ mndu ta saha ta luwa ma ghwayak nda inda mbrakwani, nda inda glakwani§.

³¹ Ɗa ghunaftani ta duhwalha Lazglafta ɲa vyata tanɲ ta duli ta taw katakata, ɲa tsakakta tanɲ ta gwal ya ɗagap tsi ta slərpa luwa fwaɗ, sli'afɗani ta mndəra luwa dikw dista luwa* .»

Tagha skwi ta ghəɲa ghuraf *Mak 13:28-31, Luk 21:29-33*

³² «Mamu skwi ɲa taghay ghuni ma nzakwa ghuraf. Ka nda sta ghuraf ta ɗakudaku sluhwa tida katsi, nda sna kuni kazlay: Ndusa duwiɲ tama kə'a.

³³ Manda va tsaya guli ná, ka nda ngha kuni ta inda tsa skwiha ya, grafwa gra kazlay: Ndusa Zwanɲ mndu, manda skwi ta watgha nzakwani kə'a.

³⁴ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ta sagha tsa skwiha ya ná, rwuta a na mnduha ta na fitik na demdem wa.

³⁵ Dza'a lula luwa nda haɗik, ama gwaɗa ɗa ná, walaɲta a ta luta wa.»

Nzawanza hzleɲa *Mak 13:32-37, Luk 17:26-30,34-36*

† 24:21 Ngha ta Daniyel 12:1. ‡ 24:29 Ngha ta Isaya 13:10, nda 34:4, Izekiyel 32:7, Yuwel 2:10, 3:4.

§ 24:30 Ngha ta Daniyel 7:13. * 24:31 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 30:4, Zakari 2:10, Nehemi 1:9.

³⁶ «Tsa gwaḍa ta ghəŋa fitik ya dza'a magaku tsa skwiha ya, nda ya ka ta wati luwa tsi ya ná, haḍmndu nda sna wa. Dər duhwalha Lazglafta, dər Zwan, sna a wa. Da turtukwani yeya nda sna.

³⁷ Ma tsa fitik dza'a sagha Zwanja mndu ya ná, manda va skwi ta luta ma fitika Nuhu ya dza'a magakwa tsi.

³⁸ Manda va ya ma tsa fitik ma kḍaku tsa ima mabuḍbuḍ ya dza'a nzakwa tsi, laghula mnduha da hamtá ghəŋ ma za skwi, nda ya ma sasaku. Laghula həŋ da hamtá ghəŋ ma kla makwa, nda valantá kwagha tan ŋa zə'al, ha ka sagha fitik kəl Nuhu ka lamə da kwambalu†.

³⁹ Haḍ sana skwi ndanəŋ həŋ wu, ha ka sagha ima mabuḍbuḍ hlaghatá həŋ demdem‡. Baḍu tsa fitik dza'a sagha Zwanja mndu ya ná, manda va tsaya dza'a magakwa tsi.

⁴⁰ Ma tsa fitik ya, ta maga slna mnduha his ma vwah, ŋa klanaghutá sani ka zlanavata sani.

⁴¹ Mí'aha his ta hu'u ta buna, ŋa klanaghuta sani ka zlanavata sani.

⁴² Ka si mantsa tsi, nzawanza hzlenja, kabga sna a kuni ta tsa fitik dza'a kəl mghama ghuni ka sagha ya wa.

⁴³ Wya skwi dīna ŋa snaŋta ghuni: Ka má nda sna danəhəga ta fitik má dza'a lamə ghali da həgani ná, má dza'a nzanza hzlenja, má zlanata a ta ghali ka lamani da həgani wa.

⁴⁴ Tsaya tama ná, nzawanza kaghuni guli nda payatá vgha, kabga ma tsa fitik kul faftá kuni ta ghəŋ ya, dza'a sagha Zwanja mndu.

Nərma kwalva ya nda hida

Luk 12:41-48

⁴⁵ «Wa na nərma kwalva nda hida fanam danəhəgani ma dzvu ta inda gwal ksanata slna, ŋa nghaptani ka həŋ ka dgayni ta skwa zay ŋa tan nda fitikani na na?

⁴⁶ Rfu ŋa tsa kwalva dza'a sagha danəhəgani slanaghata ta magaymagay ta tsa slna ya.

⁴⁷ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a fanamfa danəhəgani ta inda gadghəlani ma dzvu.

⁴⁸ Ala, ka ghwaḍaka kwalva tsi, "saghata a danəhəga ḍa misimmisim wu" ka'a dza'azlay ma ghəŋani,

⁴⁹ ŋa liŋtani ta psła grahani ta ksə həŋ slna ka skwa turtuk. Ŋa laghwani zazakwani, ka sasakwani kawadaga nda gwal ghwayaku.

⁵⁰ Nda sagha danəhəgani slanaghata dluk ma fitik kul faftá tsi ta ghəŋ, nda ya ka ta wati luwa tsi, sna a wa.

⁵¹ Dza'a dgapdga danəhəgani, ŋa tsanaghatani ta guma kawadaga nda la ghwaḍak, ŋa taway tsa kwalva ya ta taw, ka hpaḍa sli'ŋani§ hada,» ka'a.

25

Gwaḍa ta ghəŋa ku'aha ghwan

¹ «Ma tsa fitik ya, dza'a gray lu ta ga mghama Lazglafta nda sana ku'aha ghwan ta klaftá pitirla tan ka dza'a da gəma zwanja midzi.

² Mataba tan, hutaf gwal kul hidaku, hutaf gwal nda hida.

³ Ta klafta tsa ku'aha kul hidaku ya ta pitirla tan ná, tana a həŋ ta rdí ŋa sgay da tsa pitirla tan ya wal.

† 24:38 Ngha ta Zlrafta 6:9–7:6. ‡ 24:39 Ngha ta Zlrafta 7:7-24. § 24:51 Ngha ta Mata 8:12.

4 Ama tsa ku'aha nda hida ya, tana'atá hahəŋ ta rdi ma hwarak ŋa sgay da ŋa tanj.

5 Ka gərdatá zwanja midzi ka sagha misimmisim. Ka zunur hani ta həŋ, ka pslatá hani ta həŋ demdem.

6 «Ma takala tama, ka gugudatá lu: “Wa'a zwanja midzi kay ta sagha! Lawala da gmay,” ka lu.

7 Ka sli'avatá tsa ku'aha ya demdem ta hani, ka sganaghatá vu ma pitirla tanj.

8 Ka tsa ku'aha kul hidaku ya nda tsaha nda hida ya mantsa: “Tanjnafwata ta na rda ghuni na, wana na ŋa ŋni ma pitirla na ta mtaku,” ka həŋ.

9 Ka tsaha nda hida ya mantsa: “Kay! Slaghwa a ka dgay mu wa, lawala da gwal ta dzawapta, ka skwakta kuni ta ŋa ghuni,” ka həŋ.

10 Ta laghu hahəŋ da skwa rdi ya ná, ta bhagaghatá zwanja midzi. Ka lamə tsaha nda hba vgha tanj ya kawadaga nda tsi da həga kla makwa, ka hawutá lu ta tgha.

11 Bats nzdá tama, ka vraktá tsa ku'aha ya. Ka həŋ mantsa: “Mghama dá, mghama dá! Gunanjaguna ta watgha,” ka həŋ.

12 Ka'a nda həŋ mantsa: “Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, sna a yu ta kaghuni wu,” ka'a.

13 Ka Yesu sganaghata mantsa: «Nzawanza hzlenja, kabga sna a kuni ta tsa fitik ya, ka ta wati luwa tsi wu,» ka'a.

Gwada Yesu ta ghəŋa kwalvaha hkən
Luk 19:11-27

14 «Manda va tsaya ná, dza'a gray lu ta ga mghama Lazglafta nda sana mndu ma sli'ani dista luwa, ka hagaftá tsi ta kwalvahani, ka dganaftá tsi ta gadghəlani ta həŋ ma dzvu.

15 Ka klaftá tsi ta talanj* hutaf, ka vlanjá sani. His kə'a klafta ka vlanjá sani. Pal kə'a klafta guli ka vlanjá mahkənanani. Taḅta mbrakwa tanj kə'a dganaftá həŋ. Ka sli'aftá tsi ka laghwi.

16 Ka gi sli'afta tsa ta zlghaftá talanj hutaf ya da tsakala nda tsi, ka zanaghatá tsi ta ndeli ka talanj hutaf guli.

17 Ka sli'aftá tsa ta zlghaftá talanj his ya guli ka laghwi da tsakala, ka zanaghatá tsi ta ndeli ka talanj his guli.

18 Tsa ta zlghaftá talanj turtuk ya, ka laghu tsi da lapta ghurum ma hadik, ka difanató tsa tseda danjahəgani ya.

19 «Nzdavanzda lu katakata tama, ka vraktá danjahəga tsa kwalvaha ya dzagha. Ka daw tsi da həŋ ta skwi maga həŋ nda tsa tsedani ya.

20 Ka lagha tsa ta zlghafta talanj hutaf ya, ka kladanaghata nda talanj hutaf guli. Ka'a mantsa: “Mghama dá, talanj hutaf vliha ka, wana zanaghata yu ta ndeli ka talanj hutaf guli,” ka'a.

21 Ka danjahəgani nda tsi mantsa: “Dina tsa, ŋərma kwalva ka! Manda va tsa nzakwa gha ka ŋərma mndu ma skwi kwitikw ya, ta vlaghavla yu ta skwi dagala. Saghusa gha da rfu kawadaga nda i'i,” ka'a.

22 Ka lagha tsa ta zlghaftá talanj his ya guli, ka kladanaghata nda sana talanj his. Ka'a mantsa: “Mghama dá, talanj his vliha ka, wana zanaghata yu ta ndeli ka talanj his guli,” ka'a.

23 Ka danjahəgani nda tsi mantsa: “Dina tsa, ŋərma kwalva ka. Manda va tsa nzakwa gha ka ŋərmani ma skwi kwitikw ya, ta vlaghavla yu ta skwi dagala guli. Saghusa gha da rfu kawadaga nda i'i,” ka'a.

* 25:15 Talanj: Tsaya tsedi ta klaftá zlibi hutaf.

²⁴ Tahula tsa, ka lagha tsa ta zlghafta talan turtuk ya guli. Ka'a mantsa: "Mghama da, nda sna yu kazlay: Nda bla gwada ta kagha ka'a. Ta ts kay ka ta skwi ta vwah ma vli kul slagadata ka. Ta hlay ka guli ta skwi ma vli kul vihanja ka.

²⁵ Ka zlanjaf ta yu ta zlanj, ka laghu yu da difanata tsa talanja gha ya ma hadik. Wana tsi, kla ta skwa gha," ka'a.

²⁶ Ka danjahagani nda tsi mantsa: "Kagha na, ghwadaka kwalva ka, yadi. Ka si nda sna ka kazlay: Ta ts kay yu ta skwi ta vwah ma vli kul slagadata yu, ta hlay yu ta skwi ma vli kul vihanja yu ka'a ya ni,

²⁷ ma fafa ka ta tsa tseda da ya ma banjki†, ma na vragaghata da na na, ma saghasa yu da kla skwa da nda imi ta ghajani.

²⁸ Klagadanaghwakla ta tsa talan ya, ka gwanavata kuni ta tsa nda talan ghwan ya," ka'a.

²⁹ «Mantsa ya na, na mndu mamu tsi da tsi, ta sganaghata lu ta skwi na nzakwani dagala da tsi. Ama mndu ya kul had tsi da tsi ya, klagadanaghuta va tsa kwitikwatani da tsi ya.

³⁰ Klafwa kla ta tsa ghwadaka kwalva ya ka wudidinta kuni dzibil da grum, ka dza'a tsi taw, ka hpada tsi ta sli'ijani‡ hada,» ka'a.

Dza'a sasa Zwanja mndu da tsa guma

³¹ «Badu sagha dza'a sagha Zwanja mndu ma glakwani kawadaga nda inda duhwalha Lazglafta na, dza'a nzafnza ta dughurukwa glakwani.

³² Dza'a ts kanatska lu ta inda mndara mnduha ta ghajna hadik ta kamani, na dganatani ta sanlaha nda sanlaha manda ya ta dganata mnda ngha rini ta tuwak nda gu ya.

³³ Na pghatani ta tuwak nda ga zeghwani, pghaha ta gu nda ga zlabani.

³⁴ Ka mgham dza'azlay nda tsaha nda ga zeghwani ya mantsa: "Saghawasa, kaghuni gwal tfanagha Da da ta wi ya. Tsu'awa tsu'a, ta za mgham ya payaghunaf Lazglafta daga ma zrafta ghajna hadik ya.

³⁵ Ma fitika dzay maya ta i'i, vlihavla kuni ta skwa zay. Ma fitika dzay ndala ta i'i, tidifta kuni ta imi na say. Nzanza yu ka matbay, ka tsu'af ta kuni ta i'i.

³⁶ Ma nzakwa da ka fardi'u, sudidiva suda kuni ta lgut. Ma nzakwa da kul dughwanaku, nghapngaha kuni ka i'i. Ma nzakwa da ma gamak, nghadighangha kuni," ka'a.

³⁷ Ka tsa gwal ta snata gwada Lazglafta ya dza'azlay mantsa: "Yawu nghanja nni ta kagha ta dzə maya, ka vlaghatā nni ta skwa zay? Yawu nghanja nni ta kagha ta dzə ndala, ka taghaftā nni ta imi na say?

³⁸ Yawu nghanja nni ta kagha ka matbay, ka tsu'af ta nni ta kagha? Yawu nghanja nni ta kagha ka fardi'u ka sudavaghatā nni ta lgut?

³⁹ Yawu nghanja nni ta kagha kul dughwanaku? Yawu nghanja nni ta kagha ma gamak ka lagha nni nghaghata?" ka hən

⁴⁰ Ka Mgham dza'azlay mantsa: "Kahwathwata ka yu ta mnaghunata na, inda fitik ya maga kuni ta tsa skwiha ya na zwanama da gwal ya nda hta katakata ya na, magihatā i'i kuni nda tsa."

⁴¹ «Tahula tsa, ka'a dza'azlay nda tsa gwal nda ga zlabani ya mantsa: "Laghwala tavata i'i, kaghuni gwal ksi'af Lazglafta. Lawala da hoga vu ya na kdekedzer, payaf lu na i halaway nda duhwalhani.

⁴² Ma fitika dzay maya ta i'i, vliha a kuni ta skwa zay wa. Ma fitika dzay ndala ta i'i, tidif a kuni ta imi na say wa.

† 25:27 Banjki: Tsaya vla pgha tseda mnduha ma luwa. ‡ 25:30 Ngha ta Mata 8:12.

⁴³ Nzanza yu ka matbay, tsu'af a kuni ta i'i wa. Ma nzakwa da ka fardi'u, sudidiva a kuni ta lgut wa. Ma nzakwa da kul dughwanaku nda ya ma nzakwa da ma gamak guli, nghadigha a kuni wu," ka'a.

⁴⁴ Ka hən dza'azlay guli na: "Mghama da, yawu nghanja nni ta kagha ta dza maya? Yawu nghanja nni ta kagha ta dza ndala? Yawu nzata ka ka matbay? Yawu nghanja nni ta kagha ka fardi'u? Yawu nghanja nni ta kagha kul dughwanaku? Yawu nghanja nni ta kagha ma gamak kul kataghata nni na?" ka hən.

⁴⁵ Ka Mgham dza'azlay nda hən mantsa: "Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, inda fitik ya kul maganata kuni ta tsa skwiha ya nja gwal ya nda hta katakata ya, nja da kwalaghuta kuni ta magay nda tsaya."

⁴⁶ Nja sli'a tsaha ya da vla ghuya danja nja kdekeden, ta sli'i gwal ta snata gwada Lazglafta da vla hafu nja kdekeden[§] guli," ka'a.

26

Dzrawi nja dzata Yesu

Mak 14:1-2, Luk 22:1-2, Yuh 11:45-53

¹ Manda kdiŋta Yesu ta inda tsa gwadaha ya, ka'a nda duhwalhani mantsa:

² «Nda sna kuni kazlay: Ta his fitik ka skala Pak ko'a, nja vlatá Zwanja mndu nja zlanjafta,» ka'a.

³ Ka tskavata la mali ta ghənja gwal dra skwi nja Lazglafta, nda la galata mndu mataba mnduha ma daba həga ga mali ta ghənja gwal dra skwi nja Lazglafta ta hgə lu Kayifa ya.

⁴ Ka dzrafta hən ta ksafita Yesu ma difa ma difa nja dzata.

⁵ Ama ka hən mantsa: «Yaha da nzakway badu fitika skala Pak tama, kabga yaha da sli'anafita njudufa mnduha,» ka hən.

Pghəganata sana marakw ta rdi ta Yesu ma ghən

Mak 14:3-9, Yuh 12:1-8

⁶ Ta nzaku Yesu ma həga ga Simun, sana mndu nda rda mndu tida ma luwa Betani,

⁷ ta za skwa zay hən, ka lagha sana marakw tavata Yesu nda klatá hwaraka albastra nda ndəghatani nda urdi ya nda bla dzvani. Ka pghəganata tsi ma ghən.

⁸ Nghay duhwalhani ta tsa skwi ta magə tsa marakw ya, zdəgana a ta hən wa. «Kabgawu ta kəl lu ka badza skwi manda na na?

⁹ Skwi ma nja skwapta na urdi na ka tsemi dagala, ka daganafita la ka pdu ná,» ka hən.

¹⁰ Snaŋta Yesu ta tsa gwada tan ya, ka'a nda hən mantsa: «Kabgawu ta kəl kuni ka ghuya danja nja na marakw na na? Dina skwi magiha tsi ta i'i.

¹¹ Kawadaga a kaghuni* nda la ka pdu inda fitik wu ra? Ama i'i ná, gdavata a yu kawadaga nda kaghuni inda fitik wa.

¹² Nana pghata urdi pghidigha tsi na ná, paya i'i nja dza'a da kulu† ya.

¹³ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ma inda vli dza'a mnə lu ta na Lfida Gwada na ta ghənja hadik tender ná, dza'a gdagda lu ta rusa skwi maga na marakw na nja havay,» ka'a.

Kurata Zudas ta dza'a skwapta Yesu

Mak 14:10-11, Luk 22:3-6

[§] 25:46 Ngha ta Daniyel 12:2. * 26:11 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 15:11. † 26:12 Ngha ta Markus 14:8.

¹⁴ Ka gi sli'aftha sani mataba duhwalhani ta hgə lu ka Zudas Iskaryut, ka laghwi slanaghata la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta.

¹⁵ Ka'a nda həŋ mantsa: «Nu dza'a vlihata kuni ka vlaghunavla yu ta Yesu na?» ka'a. Ka vlanťá həŋ ta suley hkən mbsak.‡

¹⁶ Daga ma tsa fitik ya, ka zbə tsi ta tvi ya nda ra ŋa vlatani ta Yesu.

Payaftha Yesu ta skwa zaya skala Pak

Mak 14:12-21, Luk 22:7-14,21-23, Yuh 13:21-30

¹⁷ Badu tarťanja fitika skala buradi kul had is mida, ka duhwalhani nda Yesu mantsa: «Ga ta kuma ka ta payaghafta ŋni ta vla skwa zaya skala Pak na?» ka həŋ.

¹⁸ Ka'a nda həŋ mantsa: «Lawala da huđa luwa, ka lagha kuni da sana mndu. Ka kuni dza'azlay nda tsi na: “Wana ndusakndusa fitika da, ga ghuni dza'a za yu ta skwa skala Pak kawadaga nda duhwalha da, ka Mghama ŋni, ka kuni dza'azlay,» ka'a.

¹⁹ Ka laghu duhwalhani magata manda va ya mnana Yesu ta həŋ. Ka payaftá həŋ ta skwa zaya skala Pak.

Mamu sani ma kaghuni dza'a skwaptá i'i, ka Yesu

²⁰ Gahawani, ka nzata Yesu kawadaga nda duhwalhani ghwanpədə his ka za skwa zay.

²¹ Ta zə həŋ ta tsa skwa zay ya, ka'a mantsa: «Kahathwata ka yu ta mnaghunata, mamu sani mataba ghuni dza'a vlatá i'i ma dzva mnduha,» ka'a nda həŋ.

²² Rmasas ka vgha inda tarť. «I'i a wu su'u ní Mghama da! I'i a wa su'u ní Mghama da!» ka inda hahəŋ.

²³ Ka'a nda həŋ mantsa: «Tsa mndu tsghada ŋni da hliba§ ka guram nda tsi ya, tsa mndu ya dza'a vlatá i'i ma dzva mnduha.

²⁴ Dza'a laghulani Zwanja mndu manda ya nda vinda ma gwada Lazglafta ta ghəŋani*. Ama danja ŋa mndu dza'a vlatá Zwanja mndu ma dzvu ŋa mnduha. Ta dran ya má kwal lu kul yatá tsa mndu ya,» ka'a.

²⁵ Ka Zudas dza'a vlata ma dzva mnduha ya guli mantsa: «Ari i'i a ní Mghama da?» ka'a. «Manda va ya mna kagha nda wa gha,» ka Yesu nda tsi.

Skwa zay na slu'uvgha da, ka Yesu

Mak 14:22-26, Luk 22:14-20, 1Kwa 11:23-25

²⁶ Ta za skwa zay həŋ, ka klafta Yesu ta buradi. Tahula rfanaghatani ta Lazglafta, ka 6lanaptá tsi ka vlanťá duhwalhani. Ka'a mantsa: «Zlghawazlgha ka za kuni. Nanana ná, slu'uvgha da ya,» ka'a.

²⁷ Ka klafta tsi ta leghwa ima inabi guli. Tahula rfanaghatani ta Lazglafta, ka vlanťá tsi ta həŋ. Ka'a mantsa: «Sasa'awasasa kaghuni demdem,

²⁸ kabga nanana ná, usa da ya, usa slər6a zughu† dza'a pghinťa lu ŋa pla dmakwa ndəghata mndu.

²⁹ Ka yu ta mnaghunata ná, had yu dza'a səglanťá na ima inabi na wu, ha ka sagha fitik ya dza'a kəl yu ka səgaltá lfidani kawadaga nda kaghuni ma ga mghama Da da,» ka'a.

Dza'a zlidivazla ka, ka Yesu nda Piyer

Mak 14:27-31, Luk 22:31-34, Yuh 13:36-38

³⁰ Tahula fafanafta tarť ta laha skala Pak, ka laghu həŋ ta ghwá Zaytuŋ.

‡ 26:15 Ngha ta Zakari 11:12. § 26:23 Ngha ta Markus 14:20. * 26:24 Ngha ta Zabura 22:2-19, nda Isaya 53. † 26:28 Ngha ta Sabi 24:8, nda Irmiya 31:31-34.

³¹ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Ta na rvidik gita'una, dza'a hwayaghuhwaya kuni ka zlihata. Ka lu vindafta ma defteri Lazglafta na: Dza'a dzadza lu ta mnda ngha tuwak, ŋa gazlata tuwakha demdem ta bra[‡].

³² Ama tahula sli'agapta da ma mtaku, dza'a tinlaghutinla yu ta bhata ma Galili ka kaghuni,» ka'a.

³³ Ka Piyer nda tsi mantsa: «Dər ma dza'a hwayaghuhwaya lamndu ka zlavaghata ná, had'i'i dza'a walaŋta hwayaghuta ka zlavaghata wu,» ka'a.

³⁴ «Kahwathwata ka yu ta mnaghata, ta va na rvidik gita u na, ma kdaku vazak wa wahata, dza'a mnamna ka hkən səla kazlay: Sna a yu ta na mndu na wu kə'a,» ka Yesu nda tsi.

³⁵ «Dər ŋa mtuta da kawadaga nda kagha tsi, had' yu dza'a mnay kazlay: Sna a yu ta kagha wu ka'a wu,» ka Piyer. Manda va tsaya ka inda sanlaha ma duhwalhani mnata guli.

Maga du'a Yesu ma Getsemene

Mak 14:32-42, Luk 22:39-46

³⁶ Ma va tsaya, ka bhadaghatá i Yesu nda duhwalhani da sana vli ta hgə lu ka Getsemene. Ka'a nda duhwalhani mantsa: «Nzawanza hadna ta labə yu da maga du'a hada a,» ka'a.

³⁷ Ka klana'ata tsi i Piyer nda tsa zwana Zebedi his ya mistani. Ka tđata ŋudufani ka ksay ka zləŋ.

³⁸ Ka'a nda həŋ tama mantsa: «Tđatđa ŋudufa da manda skwi dza'a dzihata. Nzawanza hadna, ka nzata kuni ndiri kawadaga nda i'i,» ka'a.

³⁹ Zadaptani daw' ta kəma, ka zləmbatá tsi ka mbumba, ka maga du'a. Ka'a mantsa: «Da da, ka ta magaku tsi, di'injidi'inja ta na leghwa ghuya daŋwa na nda i'i. Nziya nza tsi ná, manda ya ta kumə i'i a wu, manda ya ta kumə kagha,» ka'a.

⁴⁰ Ka sli'aftha tsi ka vradaghata slanaghatá duhwalhani, pslapsla hani ta həŋ. Ka'a nda Piyer mantsa: «Trapta ghuni ta nzata ndiri kawadaga nda i'i dar ka awa turtuk tsa ra?

⁴¹ Nzawanza ndiri ka ndəba kuni ta dzvu, kada ŋaŋta kuni ta skwi dza'a dzəghaghunata. Ta kumay kuni ta maga skwi dina mndani, ama had mbrakwa slu'uvgha ghuni wu,» ka'a.

⁴² Ka zəgladaptá tsi daw' ka mahis, ka ndəbəgəltá dzvu, ka'a mantsa: «Da da, ka va a ka ta di'injaghuta na leghwa ghuya daŋwa na nda i'i wu katsi, ka nda nza tsi ŋa say da ná, ka maga tsi manda ya kumanj ka,» ka'a.

⁴³ Ka vrəglagaghatá tsi ka sləglanaghatá həŋ ta hani, nda ghərba həŋ da hani.

⁴⁴ Ka zləglaŋtá tsi ta həŋ ka zəgladaptá daw', ka ndəbəgəltá tsi ta dzvu ka ma hkən, ka vrəglinjta tsi ta va tsa gwadaha mna tsi ya.

⁴⁵ Ka vrəgladaghatá tsi da tsa duhwalhani ya, ka'a nda həŋ mantsa: «Tata hana ghuni kuni ta mbi'a vgha ghuni ba? Daswa ka kuni tama tsa, wana nda maga fitik dza'a kəl lu ka vlata Zwaŋa mndu ma dzva gwal dmaku.

⁴⁶ Sli'afwasli'a mbađma. Wa'a tsa mndu ta vlatá i'i ŋa dzata ya ta sagha,» ka'a.

Ksaftá Yesu ŋa dza'a dzata

Mak 14:43-50, Luk 22:47-53, Yuh 18:3-12

⁴⁷ Tata tsa gwada ya i Yesu, nda bhakta Zudas ta nzakway tekw mataba duhwalha ghwanpđə his ya. Kawadaga həŋ nda ndəghata mnduha nda kafay

[‡] 26:31 Ngha ta Zakari 13:7.

nda kafay, nda sarak nda sarak, ghunaf la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda la galata mndu mataba mnduha.

⁴⁸ Mnanafmna Yuda ta nzakway dza'a vlata ya kə'a dza'a magay nda tsi, ta həŋ. «Tsa mndu dza'a yu brusata ya ná, ya vani tsaya, ka ksa kuni.»

⁴⁹ Na gi ndusadaghatani tavata Yesu, ka'a mantsa: «Zgu tsa ŋa gha Mghama da,» ka'a ka gi brusay.

⁵⁰ «Gra da, maga ta skwi sagha ka magay,» ka Yesu nda tsi.

Ka gi sli' adaghata tsa mnduha ya, ka pghaftá vgha tida ka ksafta.

⁵¹ Gi fay, tshagaptsha sani ma duhwalha Yesu ta kafayani, gi tay, tsaghuta sləməŋa[§] sani ma kwalva mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta.

⁵² Ka Yesu nda tsi mantsa: «Vradanamvra ta kafaya gha da kupakani. Inda gwal ta kla huzla vulu ná, tsa huzla vulu ya dza'a zadana ta həŋ guli.

⁵³ Ka kagha ta gray ná, lavinj a yu ta hgarjta Da da, ŋa gi ghunigihatani ta bra sludza duhwalha Lazglafta ta malaghuta ghwanpɔ́da his ra?

⁵⁴ Kinawu tama dza'a nzakwa dzata ghəŋa skwi ya nda vinda ma deftera Lazglafta ta mnay kazlay: Mantsa ya dza'a magakwa tsi kə'a ya?» ka'a.

⁵⁵ Ma va tsa fitik ya, ka Yesu nda tsa mnduha ya mantsa: «Nya ŋa sagha ghuni da ksa i'i nda kafay nda kafay, nda sarak nda sarak, manda skwi ŋa ksa gənda na? Inda fitik yu ta nzaku kawadaga nda kaghuni ta tagha skwi ma həga Lazglafta, ksaf a kuni ta i'i wa.

⁵⁶ Kəl na skwiha na ka magaku ná, nda nza ŋa dzanaghata ghəŋa skwi ya vindaf la anabi ma deftera Lazglafta,» ka'a. Ka gi hwayaghutá* inda duhwalha Yesu krawats ka zlanavata.

Yesu ta kəma guma

Mak 14:53-65, Luk 22:54-55,63-71, Yuh 18:13-14,19-24

⁵⁷ Ka klaghatá tsa gwal ta ksafta ya ta Yesu da mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ta nzakway ka Kayifa, ma vla tskatá vgha gwal tagha zlahu ŋa mnduha nda la galata mndu ya tani.

⁵⁸ Mbadaka Piyer ka dza'a ta hulani ta hulani, ha ka lami da daɓa həga ga tsa mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya. Ka nzamtá tsi mataba la kwalva ka nghay ka kinawu kdavaktani.

⁵⁹ Ka zbə la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda inda gwal tsa guma, ta tsanavatá ghwadaka gwada ta Yesu prək ka dzata.

⁶⁰ Trid, mutsaf a həŋ wa. An mndani, nda ndəgha tsakalawiha ya hladagha[†] lu. Ma kdavaktani, ka lagha sana mnduha his da mnay:

⁶¹ Ka na mndu na ná, lavinj lava yu ta tasiŋtá na həga Lazglafta na, ka bəgladafta da baɗu mahkən[‡], ka'a.

⁶² Ka sli' afta mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, ka'a nda Yesu mantsa: «Zlgha a ka ta wani ra? Nu ta mnə na mnduha na ta kagha na na?» ka'a.

⁶³ Pslaf a Yesu ta wani wa. Ka mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda tsi mantsa: «Nda həga Lazglafta nda hafu mida, ta dawa yu da kagha, zlghidifzlgha ta wani. Kagha Kristi ta nzakway ka Zwanə Lazglafta ra?» ka'a.

⁶⁴ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Manda va ya mna kagha nda wa gha. Ka yu ta sgaghunaghata ta ghəŋani ná, daga ndanana, dza'a nda ngha kuni ta Zwanə

§ 26:51 Ngha ta Yuhwana 18:26. * 26:56 Ngha ta 26:31. † 26:60 Ngha ta Zabura 27:12, nda 35:11.

‡ 26:61 Ngha ta Yuhwana 2:19.

mndu ta nzaku nda ga zeghwa Lazglafta ta mbruta, dza'a nda ngha kuni ta sahani ma kusay ta luwa[§] guli,» ka'a.

⁶⁵ Lagha tsa mali ta ghəŋa gwal dra skwi ya ka kuhinjá lgut ta vghani. Ka'a mantša: «Ya wana kwara ta kwarakwara ta ghəŋa Lazglafta. Mndəra wati gwađa ya ta psəgəлта mu, ya wana nda sna sləməŋa ghuni ta kwarakwara ya kwara tsi na?»

⁶⁶ Kinawu ka kaghuni ta gray na?» ka'a. «Nda ra ka dzata* na mndu na,» ka həŋ hlafta wi.

⁶⁷ Ka gi tafə həŋ ta sərdək ma kuma ŋa Yesu, ka dəŋəzl sanlaha, ta dgharu† ya laha.

⁶⁸ «Ka si Kristi ka ná, tsatsaftsatsa ka waya ta dza kagha,» ka həŋ.

Wadutá vla Piyer

Mak 14:66-72, Luk 22:56-62, Yuh 18:25-27

⁶⁹ Ma tsa fitik ya, ta nzaku Piyer ma bli ma dafa tsa həga ya. Ka lagha sana kwalva ka marakw slanaghata. «Kagha guli ná, si ka kawadaga kagha nda tsa Yesu mnda la Galili ya,» ka'a nda tsi.

⁷⁰ Əŋ, ya'! «Sna a yu ta skwi ta kumə ka ta mnay wu,» ka'a ta kəma mnduha demdem.

⁷¹ Tahula tsa, ka sli'afta tsi ka nzata ma dzuguva watgha. Ka nghanjá sana kwalva ka marakw guli. «Si ka kawadaga na mndu na nda Yesu mnda la Nazaret,» ka'a nda tsa gwal hada ya.

⁷² Əŋ, ya'! «Sna a yu ta tsa mndu ya wu,» ka'a ka wadgəлта.

⁷³ Bats nzda, ka gavanavatá tsa gwal ma tsa vli ya ta Piyer, ka həŋ nda tsi mantša: «Dər ki tsi, tekw kagha mataba tsa mnduha ya, ta tsatsaku ta lwa gha,» ka həŋ nda tsi.

⁷⁴ «Kusekw!» ka Piyer ka waday. «Ka ksi'afksi'a Lazglafta ta i'i ka tsakalawa da tsi. Sna a yu ta na mndu na wu,» ka'a. Gi ka wahatá vazak.

⁷⁵ Ka gi havaktá Piyer ka gwađa ya si mnana Yesu kazlay: Ma kdaku vazak wahata ná, dza'a mnay ka hkən səla kazlay: Sna‡ a yu ta tsa mndu ya wu kə'a ya. Ka gi sli'afta tsi ka laghwi dzibil ka hərba taw.

27

Kladaghatá Yesu ta kəma Pilatus

Mak 15:1, Luk 23:1-2, Yuh 18:28-32

¹ Tsadəkwa vli gasardək, ka tskavata la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda la galata mndu, ka dzraftá gwađa ta ghəŋa Yesu, ŋa dzata.

² Ka habaftá həŋ, ka klaghatá həŋ vlanjá Pilat ta nzakway ka ŋumna.

Mtakwa Yuda Iskaryut

Slg 1:18-19

³ Nghay tsa Zudas ta vlatá Yesu ya, ta tsanaghatá guma ŋa dzata ná, ka hagə tsi ta madər. Ka klaftá tsi ta tsa suley hkən mbsak ya, ka lagha vranavatá tsa la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda la galata mndu ya.

⁴ «Gaga yu ta dmaku ta vlatá mndu kul had' dmakwani ŋa dzata,» ka'a nda həŋ. «Nu gwađa aŋni! Dzik nda kagha tsaya,» ka həŋ nda tsi.

⁵ Ka pghidinjá Yuda ta tsa tsemi ya ma həga Lazglafta, ka laghwi hamtá ketsin ma ŋurzulŋani, ka dzuvtá htsinjani.

§ 26:64 Ngha ta Zabura 110:1 nda Daniyel 7:13. * 26:66 Ngha ta Zlahu 24:16. † 26:67 Ngha ta Isaya 50:6. ‡ 26:75 Ngha ta 26:34.

⁶ Ka hlafta la mali ta ghəŋja gwal dra skwi ŋa Lazglafta ta tsa tseɗi ya. «Ra a ka gwafta na tseɗi na nda tseɗi ma vla tskatá skwa Lazglafta wu, kabga tseɗa nasa ya,» ka həŋ.

⁷ Ka dzraftá həŋ, ka laghwí skwatá vwaha sana mnda tsa huzla nda tsi, ŋa la mbła la matbay.

⁸ Tsaya tama ta kəl lu ka hga tsa vwah ya ka «vwaha nasa» kulam gitana.

⁹ Tsaya dzatá ghəŋja skwi ya mna anabi Irmíya kazlay: Ka klaftá həŋ ta tsa suley hkən mbsak ya, tsa mbsaka tseɗi kura la Isra'ila ta planata ya,

¹⁰ ka vlatá həŋ ŋa skwatá vwaha sana mnda tsa huzla, mantsa ya mnidifta* Mgham Lazglafta kə'a ya.

Yesu ta kəma Pilatus

Mak 15:2-5, Luk 23:3-5, Yuh 18:33-38

¹¹ Ka kladaghatá lu ta Yesu ta kəma Pilat ta nzakway ka ŋumna. «Kagha na mghama la Yahuda na ra?» ka ŋumna dawəŋta da tsi. «Manda va tsa mna ka ya,» ka Yesu nda tsi.

¹² Ama, ta ghəŋja hamata tsakalawa la mali ta ghəŋja gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la galata mndu ya ná, zlgħa a ta wani wa.

¹³ «Sna a kagha ta inda na skwi ta gwadə həŋ ta kagha na ra?» ka Pilat nda tsi.

¹⁴ Ama mbədanagħa a Yesu dər te' ta inda tsa daway ta daw tsi ya wa. Ka ndərmim ŋumna Pilat katakata.

Tsanagħata lu guma mtaku ta Yesu

Mak 15:6-15, Luk 23:13-25, Yuh 18:39–19:16

¹⁵ Inda fitika skala Pak ya, ta snusna ŋumna ta zligiŋtá mndu turtuk ma gamak. Mndu ya dawəŋ mnduha da tsi ta zliŋta tsi.

¹⁶ Ma tsa fitik ya, mamu sana mnda dmaku snaŋ lu ksamə lu da gamak, Barabas hgani.

¹⁷ Nghay Pilat ta tsa tskata mnduha ya, ka'a nda həŋ mantsa: «Wati ta kumə kuni ta zlighunista da na? Barabas re, ari Yesu ta hgə lu ka Kristi ya a na?» ka'a nda həŋ.

¹⁸ Nda sna Pilat kazlay: Ka draku vlata həŋ ta Yesu kə'a ya kay.

¹⁹ Ta nzaku Pilat ma vla tsa guma tama, ka ghunafta markwa taŋ ta mndu ŋa mnanata kazlay: Ma famə ka ta ghəŋja għa ma gwadə ta na mndu kul had dmakwani na. Ya ghuyə ghuya yu ta dāŋwa katakata ta ghəŋja na mndu na ma suna da ta na rvidik gita u na kə'a.

²⁰ Lagħa la mali ta ghəŋja gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la galata mndu, ka liŋtá bara mnduha ŋa daway taŋ ta sliŋtá Barabas, ta dzatá lu ta Yesu.

²¹ «Wati mataba na mnduha his na ta kumə kuni ta zlighunista da na?» ka Pilat nda həŋ. «Barabas! Barabas! Barabas!» ka həŋ hlaftá wi.

²² «Nu dza'a yu magay ŋa Yesu ta hgə lu ka Kristi na tama?» ka Pilat dawəŋta da həŋ. «Zləŋafta ta udzu! Zləŋafta ta udzu! Zləŋafta ta udzu!» ka həŋ hlaftá wi.

²³ «Nahgani va skwi maga tsi?» ka ŋumna nda həŋ. «Zləŋafta ta udzu! Zləŋafta ta udzu! Zləŋafta ta udzu!» ka həŋ hlaftá wi nda mbraku.

²⁴ Nghay Pilat ná, zlrāmta a mataba taŋ wu, ta sgaku nda sga sli'avafta ŋudufa mnduha, ka ta'atá tsi ta imi, «wya dzva da, wya dzva da,» kə'a mbaziŋtá dzvani ta kəma mnduha†. «Sabsa dzva da ta ghəŋja gwadə ta na mndu na, dzik nda kaghuni tsa,» ka'a.

* 27:10 Ngha ta Zakari 11:12-13 nda Irmíya 18:2-3 nda 19:1-2 nda 32:6-15. † 27:24 Ngha ta Vrafta ta Zlaha 21:6-8.

²⁵ «Ka la usani ta ghəŋa aŋni nda zwana ŋni tani!» ka həŋ hlaftá wi.

²⁶ Lagha Pilat ka zlinistá Barabas ta həŋ. Tahula slvaptani ta Yesu nda krupi, ka vlatá tsi ŋa zləŋafta ta udzu.

Ghubasay sludziha ta Yesu

Mak 15:16-20, Yuh 19:2-3

²⁷ Ka kladamtá la sludza ŋumna Pilatu ta Yesu da daɓi ma huɗa həga, ka hagamaghatá həŋ ta inda la sludzi demdem ka tsanaghatá ghəŋ.

²⁸ Ka sudatá həŋ. Ka sudanavatá həŋ ta lguta dva ma mgham mgham.

²⁹ Ka ɗaftá həŋ ta zewazewa teki, ka fanamta ma ghəŋ, fanamha həŋ ta dafa ma dzva zeghwi. Ka lagha həŋ da tsəlbu ta kəmani ka gagay. «Zgu tsa ŋa gha mghama la Yahuda,» ka həŋ.

³⁰ Ka tafa sərɗək tida, ka klaghutá tsa dafa da tsi ya, ka dzay nda tsi ma ghəŋ.

³¹ Manda kɗakwa taŋ ta gagay, ka sudaghutá həŋ ta tsa lguta ma mgham mgham ya, ka sudglanavatá tsa ŋani ma lgut ya. Ka klə həŋ ŋa dza'a zləŋafta ta udza zləŋay.

Kla Yesu ŋa zləŋafta

Mak 15:21-32, Luk 23:26-43, Yuh 19:17-27

³² Ta sap həŋ ma huɗa luwa, ka guyatá həŋ nda sana mnda la Sireŋ, ta hgə lu ka Simuŋ. Ka mblanaftá həŋ ta kla udza zləŋa Yesu.

³³ Manda ɓhadaghata taŋ da vli ta hgə lu ka Gwalgwata, manda mnay kazlay: Vla ghudzifa ghəŋ kə'a ya,

³⁴ ka vlanťá həŋ ta ima inabi nda skwi ya ɗah ɗaha[‡]. Tapanata Yesu ná, ka kwalaghutá tsi ta say.

³⁵ Tahula zləŋafta taŋ, ka vzə həŋ ta vindima[§], ŋa daguvustá lguthani.

³⁶ Tahula tsa, ka nzatá həŋ ka nghay.

³⁷ Ŋa maranťá skwi kəl lu ka tsanaghatá guma, wya ká lu vindafta nda ta ghəŋani: «Nana mndu na Yesu, Mghama la Yahuda, ka lu.»

³⁸ Ka zlanťá lu ta gəndaha his kawadaga nda tsi. Pal nda ga zeghwani, pal nda ga zlaɓani.*

³⁹ Ka rarazə gwal ta mbaɗa ta tvi ka kəktsa ghəŋ[†].

⁴⁰ «Kagha dza'a tasiŋťá həga Lazglafta ka bəgladafta gha ma fitik hkən[‡] ná, mbanafimba ta ghəŋa gha tama ɓa, ka si Zwanja Lazglafta ka. Sasa gha ta na udza zləŋay na tama ɓa,» ka həŋ.

⁴¹ Ka gagə la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha, nda la galata mndu guli, ka həŋ mantsa:

⁴² «Mbanafha ta sanlaha ná, trid trapta ma mbanafha ghəŋani. Ka si mghama la Isra'ila tsi ya ní, ka sasa tsi ta na udza zləŋay na kada grafta mu.

⁴³ Faffa yu ta ghəŋa ɗa ta Lazglafta, ka'a. Ka mbanafimba Lazglafta ndana[§] tama, ka si ta ɗvay tsi. "I'i ná, Zwanja Lazglafta yu," a katsi kay ra,» ka həŋ.

⁴⁴ Ka rarazə tsa gəndaha zlanťaf lu kawadaga nda tsi ya manda va tsaya guli.

Mtakwa Yesu

Mak 15:33-41, Luk 23:44-49, Yuh 19:28-30

⁴⁵ Zlrafta ta fitik ɗək ma ghəŋ ha ka laha ta nzemndi hkən ta fitik hawu, ka nutá vli ɗiik ka grum ta ghəŋa haɗiik demdem.

[‡] 27:34 Ngha ta Zabura 69:22. § 27:35 Ngha ta Zabura 22:19. * 27:38 Ngha ta Isaya 53:12.

[†] 27:39 Ngha ta Zabura 22:8. ‡ 27:40 Ngha ta 26:61, Yuhwana 2:19. § 27:43 Ngha ta Zabura 22:9.

⁴⁶ Lagha vli ta nzemndi hkən tama, ka wahatá Yesu nda lwi dagala. «Eluwa! Eluwa! Lama sabaktani,» manda mnay kazlay: «Da dá! Da dá! kabgawu kəl ka ka zlidivata* na?» kə'a ya.

⁴⁷ «Wya ta haga Iliya,» ka tsa gwal ta snay hada ya.

⁴⁸ Ka gi hwayaftá sana mndu turtuk mataba tan, ka laghwi klaftá susu, ka tsumamta ma imi masmasa, ka hbunja ta wa udzu, ka vlay nani nja sayni†.

⁴⁹ «Zlanzla ka ngha mu, ka dza'a saghasa tsa Iliya ya da mbanafita,» ka sanlaha.

⁵⁰ Ka wahglatá Yesu nda lwi dagala, ka sap hafu mida.

⁵¹ Ma va tsa fitik ya, ka gi tavaptá zlala ma hēga‡ Lazglafta his, daga ta ghəŋ dikw ta mndər, ka gigdavaftá hadik, ka tatavaptá palaha,

⁵² Ka gwanutá wa kuluha, ka sli'agaptá ndəghata mnduha Lazglafta si ta rwuta, nda hafu.

⁵³ Tahula sli'agapta Yesu, sli'agapta hahəŋ ma kulu, ka laghu həŋ da luwa Ursalima ta nzakway ka luwa nda ghuḅa. Nda ndəgha mnduha ta nghanja həŋ hada.

⁵⁴ Nghay mghama sludza la Ruma nda sanlaha ma sludzi kawadaga nda tsi ta ngha Yesu ta tsa gigdavafta hadik, nda tsa skwi ta magaku ya ná, ka ksutá zləŋ ta həŋ katakata. «Kahwathwata ná, Zwanja Lazglafta na mndu na,» ka həŋ.

⁵⁵ Hada guli ná, nda ndəgha mi'aha ta nzakta di'ij ka nghay. Tsaw daga ma luwa Galili sli'afita həŋ mista Yesu nja maganata slna.

⁵⁶ Mataba tsa mi'aha ya, hada Mari makwata Magdala, nda Mari mani ma i Yakubu nda Yusufu, nda mani ma zwana Zebedi.

Padamta Yusufu ta Yesu

Mak 15:42-47, Luk 23:50-56, Yuh 19:38-42

⁵⁷ Laha fitik hawu, ka sagha sana mnda luwa la Arimate ta hgə lu ka Yusufu. Tsa mndu ya ná, gadghəl ya, duhwala Yesu ya guli.

⁵⁸ Ka lagha tsi da Pilat da dawaftá mbli Yesu. Ka vlatá Pilat ta tvi nja vlanja.

⁵⁹ Ka klaftá Yusufu ta tsa mbli ya, ka mbsamta ma wupaya njusliŋ.

⁶⁰ Ka klaftá tsi ka laghwi da famta ma kulu ta ka lfidi, si lap tsi ma kluluh nja ghəŋani. Ka tanwalunja tsi ta mghama klam ta wa tsa kulu ya. Ka sli'aftá tsi, ka laghwi.

⁶¹ Ka nzaktá i Mari makwa ta Magdala nda tsa sana Mari ya mbəŋ nda tsa kulu ya.

Nghay la sludzi ta kula Yesu

⁶² Gamahtsimani, tahula fitika paya skwi nja bađu Sabat, ka sli'aftá la mali ta ghəŋa gwal dra skwi nja Lazglafta kawadaga nda la Farisa, ka laghu slanaghatá Pilat.

⁶³ Ka həŋ nda tsi mantsa: «Mghama dá, mamu sana skwi havagagha nni. Ka tsəna mnda tsakalawi na mnata ta ma nzakwani ta ndiri ná, "tahula fitik hkən dza'a sli'agapsli'a yu nda hafu§," ka'a.

⁶⁴ Tsaya tama ná, mnanamna ta la sludzi ka dza'a həŋ ngha tsa kulani ya, ha bađu mahkəna fitik, da lagha duhwalhani da ghalaghata mblani, da mnə həŋ nja mnduha kazlay: Wa a sli'agapsli'a ma mtaku, kə'a. Ya dza'a malaghumala tsa tsakalawi ma kdavaktani ya katakata ka tsa tanjan ya,» ka həŋ.

* 27:46 Ngha ta Zabura 22:2. † 27:48 Ngha ta Zabura 69:22. ‡ 27:51 Ngha ta Sabi 26:31-33.

§ 27:63 Ngha ta 16:21, 17:23, 20:19.

⁶⁵ «Ya mamu sludziha, hlawa hən̄ ka dza'a kuni da nghay, manda ya ta kumə kuni,» ka Pilat.

⁶⁶ Ka laghu hən̄ da vla tsa kulu ya, ka n̄ərzlaftá hən̄ ta tsa klam ya, ka pghatá hən̄ ta la sludzi n̄a nghay.

28

Sli'agapta Yesu ma mtaku

Mak 16:1-10, Luk 24:1-12, Yuh 20:1-10

¹ Tahula luta Sabat, wurək tgha badu Dəmas, ka sli'afta i Mari makwa ta Magdala nda tsa sana Mari* ya ka laghu ta kulu.

² Gi ka gigdavaftá hadik katakata. Ka saha duhwala Lazglafta daga ta luwa, ka tanwalaghutá tsa klam ya, ka nzafta tida.

³ Ta wudaku manda wudá luwa. Ka n̄uslin̄ lgutani tilil manda papla.

⁴ Ka ghudzaku tsa sludziha ta ngha tsa kulu ya da zlən̄. Ka zlambutá hən̄ manda gwal nda rwa.

⁵ Ka tsa duhwala Lazglafta ya nda tsa mi'aha ya mantsa: «Kaghuni, ma zlən̄ kaghuni ta zlən̄. Nda sna yu kazlay: Tsa Yesu si zlən̄af lu ta udzu ya ta zbə kuni kə'a.

⁶ Ta had hadna wa, sli'agapsli'a ma mtaku manda va ya si mna tsi. Sawa nghanatá vli si hanana lu 6a.

⁷ Ka dza'a kuni misimmisim da mnanatá duhwalhani kazlay: Sli'agapsli'a Yesu ma kulu, wa'a ta kzla kaghuni ma luwa Galili† kə'a. Hada dza'a gmakwa kuni nda tsi. Tsaya skwi mnaghuna yu,» ka'a.

⁸ Ka gi sli'afta tsa mi'aha ya ta kulu nda zlən̄ nda zlən̄, nda rfu nda rfu guli, ka laghu nda hwaya nda hwaya mnay n̄a duhwalha Yesu.

⁹ Ka gi lagha Yesu da guyaku nda hən̄. «Zguwa tsa!» ka'a nda hən̄. Ka gavadaghatá tsa mi'aha ya tavatani, ka n̄anjanatá səlahani, ka tsəlbu ta kəmani.

¹⁰ Ka Yesu nda hən̄ mantsa: «Ma zlən̄ kuni ta zlən̄! Lawala da mnanata zwanama dá, ka dza'a hən̄ da luwa Galili, hada dza'a gmakwa n̄ni nda hən̄,» ka'a.

Rusay la sludzi ta skwi ta maguta nda mbla Yesu

¹¹ Tata tvi tsa mi'aha ya, ta sli'amtá sanlaha ma tsa gwal si ta ngha kulu ya da luwa, ka laghu da rusay n̄a la mali ta ghənjə gwal dra skwi n̄a Lazglafta ta inda skwi ta maguta.

¹² Ka tsakatá la mali ta ghənjə gwal dra skwi n̄a Lazglafta, nda la galata mndu, ka dzraftá hən̄ ta klafta tse di dəmblək ka vlar̄tá tsa la sludzi ya.

¹³ Ka hən̄ nda hən̄ mantsa: «“Duhwalhani ta sagha ghalaghata girvidik ta hani‡ an̄ni ná, ki6a” ka kuni dza'azlay, ka hən̄.

¹⁴ Ka snanaghasna tsa gwada ya ta n̄umna ya, dza'a nda sna an̄ni ta skwi n̄a mnanata, had sana skwi dza'a ksaghunata wu,» ka hən̄.

¹⁵ Ka zlghaftá tsa la sludzi ya ta tsa tse di ya, ka laghwi magata manda ya mnanaf lu ta hən̄. Ka tutá tsa gwada ya mataba la Yahuda, ta mnə hən̄ ha gita.

Maravata Yesu da duhwalhani ta ghwá

Mak 16:14-18, Luk 24:36-49, Yuh 20:19-23, Slg 1:6-8

¹⁶ Ka sli'afta tsa duhwalha Yesu ghwan̄p̄də nden̄ ya ka laghwi da luwa Galili ta ghwá ya mnanaf§ Yesu ta hən̄.

* 28:1 Ngha ta 27:56. † 28:7 Ngha ta 26:32. ‡ 28:13 Ngha ta 27:64. § 28:16 Ngha ta 26:32.

¹⁷ Na gi nghay tarj ta Yesu, ka tsəlbatá həj ta kəmani. Ama ta dga ghəj sanlaha.

¹⁸ Ka gavadaghatá Yesu, ka'a nda həj mantsa: «Inda mbraku ta luwa nda ya ta hadik tani ná, vlihavla lu.

¹⁹ Lawala ta ghəja hadik demdem, ka nanafta kuni ta mnduha ka duhwalha* dá, ka maganafta kuni ta batem ta həj ma hga Da, ma hga Zwan, nda ya ma hga Sulkum nda ghuáa.

²⁰ Ka taghanafta kuni ta həj ta snatá inda skwiha ya mnaghunaf yu. Ya wana yu kawadaga nda kaghuni ha kdavakta ghəja hadik,» ka'a.

* **28:19** Ngha ta Slna gwal ghunay 1:8.

Gwada ta sabi da Markus

Slna Yuhwana mnda maga batem
Mat 3:1-12, Luk 3:1-18, Yuh 1:19-28

¹ Zlrafta Lfida Gwada ta ghəŋa Yesu Kristi Zwanja Lazglafta.

² Nda nza manda ya nda vinda ta ghəŋani ma deftera anabi Isaya kazlay: I'i Lazglafta, wana yu ta tinlaghutá ghunaftá mndu ka kagha karaku, ŋa dza'a fadaghatá tvi.

³ Lwa tsa mndu ya ta snu lu ta hagaku ma mtak kazlay: Payanawa paya ta tvi ŋa Mgham ka lele'anata* kuni kə'a.

⁴ Mantsa tama, ka zlagaptá Yuhwana, mnda maga Batem ma mtak, ka'a mantsa: «Mbədanafwa mbəda ta nzakwa ghuni, ka magaghunafta lu ta batem, ka plighunista Lazglafta ta dmakuha ghuni,» ka'a.

⁵ Ka sli'aktá inda gwal ma luwa Ursalima, nduk nda inda hamata gwal ta hadika Zudiya, ka lagha slanaghatá Yuhwana. Ka manigintá həŋ ta dmakuha taŋ, ka maganaftá Yuhwana ta batem ta həŋ ma imi ma ghwa ta hgu lu ka Zurdeŋ.

⁶ Tsa Yuhwana ya ná, gatá swida ŋalibwa ta kəl tsi ta vgha nda hbatá banava huta misti.† Hi'i nda zuduma mtak skwa zayni.

⁷ Wya kə'a ta mnay guli: «Mamu sana mndu ta sagha nda hula dá, mal ŋani mbraku ka ŋa dá, slaf a i'i dekdek dər ŋa bukwadata ka plaptá zu'a baʒah ma səlani wa.

⁸ I'i ná, magaghunaftá batem nda imi ŋa dá. Tsatsi, nda Sulkum nda ghuʒa dza'a magaghunafta tsi.»

Maganaftá batem ta Yesu ma imi
Mat 3:13–4:11, Luk 3:21-22, 4:1-13

⁹ Ma tsa fitik ya, ka sli'aftá Yesu ma luwa Nazaret ta hadika Galili ka lagha slanaghatá Yuhwana. Ka maganaftá Yuhwana ta batem ta Yesu ma ghwa Zurdeŋ.

¹⁰ Ta sabə Yesu ma imi manda kdaku ta maganaftá, ka nghadaftá tsi ta luwa, gi ka nghanjá tsi ta gunatá luwa buwan, ka saha Sulkum nda ghuʒa manda ghərbu' ta ghəŋani. ¹¹ Ka gi snaku lwa Lazglafta daga ta luwa kazlay: «Kagha zwanja dá ta dvu yu, ma hyahya ŋudufa dá,‡» ka'a.

Dzəgharŋa halaway ta Yesu ma mtak

¹² Tahula tsa, ka gi tinwaghatá Sulkum nda ghuʒa ta Yesu da mtak.

¹³ Ka zatá tsi ta fitik fwaď mbsak hada ta dzəghaydzəghay halaway. Ma tsa mtak ya, mataba nimitak ta nzakwa tsi, ta katay katay duhwalha Lazglafta.

Taŋtaŋa hgay Yesu ta duhwalhani
Mat 4:12-22, Luk 4:14-15, 5:1-11

¹⁴ Ma sana fitik, ka ksaghatá lu ta Yuhwana tsamta ma gamak,§ ka sli'aftá Yesu ka laghwi ta hadika Galili da mna Lfida Gwada Lazglafta.

¹⁵ Ka'a ta mnay mantsa: «Nda maga fitik, ndusa ga mghama Lazglafta, mbədanafwa nzakwa ghuni, ka zlghafta kuni ta Lfida Gwada,» ka'a.

* **1:3** Ngha ta Isaya 40:3. † **1:6** Ngha ta 2 Mghamha 1:8. ‡ **1:11** Gray nda Zabura 2:7, Isaya 42:1.

§ **1:14** Ngha ta sura 6:17.

¹⁶ Ta labə tsi nda ta wa drəfa Galili, ka nghanṭá tsi ta i Simuṅ nda zwanjamani Andre ta wda kadəṅa taṅ da drəf ṅa tuma klipi, kabga tuma klipi slna taṅ.

¹⁷ Ka Yesu nda hən mantša: «Saghawasa, mbaḍwa mista ḍa, dza'a naghunafna yu ka gwal hlaktá mnduha,» ka'a.

¹⁸ Gi sḍak zlanavazla hən ta kadəṅa taṅ, ka laghu mistani.

¹⁹ Manda zadapta taṅ daw', ka lagha hən slanaghatá zwana Zebedi, i Yakubu nda zwanjamani Yuhwana ta paya kadəṅa taṅ guli ma kwambalu.

²⁰ Ka hgaftá tsi ta hən, «mbaḍwa mista ḍa,» ka'a. Ka gi sli'aftá tsahaya guli ka laghwi mistani, ka zlanavatá da taṅ Zebedi ma kwambalu kawadaga nda gwal ksanatá slna ta hən.

Ghazligiṅtá Yesu ta ghwaḍaka sulkum ma sana mndu

Luk 4:31-37

²¹ Tahula tsa, ka ḅhadaghatá hən da luwa Kafarnahum. Na gi sagha sabat, ka lamə Yesu da həga tagha skwa la Yahuda, ka taghə tsi ta skwi ṅa mnduha ma tsa həga ya.

²² Ka ndərmim hən nda ndərmima ta tsa tagha skwani ya, kabga nda sgit ma tsa ṅani tagha skwi ya. Nza a manda ṅa gwal tagha zlahá Musa ṅa mnduha wa.

²³ Ka gi zlagaptá sana mndu ksu ghwaḍaka sulkum mataba taṅ ta lami da tsa həga tagha skwa taṅ ya. Ka sli'aftá tsi nda lili, ka'a mantša:

²⁴ «Yesu zwanja la Nazaret, nu gwaḍa gha nda aṅni, sagha ka da zaḍa aṅni? Wya nda sna ṅni kazlay: Mndu nda ghuḅa daga da Lazglafta kagha kə'a na?» ka'a.

²⁵ «Haf wa gha! Sabsa ma na mndu na,» ka Yesu dvanaghata.

²⁶ Lagha tsa ghwaḍaka sulkuma ya ka ghudzanaftá tsa mndu ya katakata, ka lilatá tsi, ka saghu tsi mida.

²⁷ Ka tsutá ṅudufa mnduha demdem ma tsa vli ya, ha ka ḍadawu hən mataba taṅ, ka hən mantša: «Nu mndərga nana ma skwi? Aa! Ifiḍa skwi ta zlagaptá mndərga nana! Na dvanaghatani ta dər halaway tsi ná, ta snanasna hən,» ka hən.

²⁸ Ka tutá gwaḍa ta ghəṅa Yesu wdiḍ ta haḍika Galili.

Mbanafta Yesu ta midza Simuṅ

Mat 8:14-17, Luk 4:38-41

²⁹ Tahula sli'agabta taṅ ma tsa həga tagha skwa la Yahuda ya, ka gwaghatá hən ta vgha nda i Yakubu nda Yuhwana da i Simuṅ nda Andre.

³⁰ Tata lamə nda la hən da həga, ka gi mnə lu ṅa Yesu ta gwaḍa ta midza Simuṅ ta hani ta basa ṅuḍidar.

³¹ Ka gavadaghatá Yesu tavatani ka ṅanata ta dzvu, ka sli'anafata. Na tsa gi sli'anafatani ya, gi kwandlan mbatani tsa. Ka sli'aftá tsa marakw ya maganatá skwa zay ta hən.

Mbambanafta Yesu ta gwal kul dughwanaku

Luk 4:42-44

³² Tahula ḍəḍata fitik baḍu va tsaya, ka hladaḡhatá lu ta inda gwal kul dughwanaku da Yesu, kulam nda gwal ta tsuta ka halaway tani.

³³ Ka tsakatá inda mnduha ma luwa ṅərbisil ta watgha tsa həga ya.

³⁴ Ka mbambanaftá Yesu ta ndəghata mnduha ma ḍəṅwaha taṅ kavghakavgha, ghazligiṅha ta ndəghata duhwalha halaway guli ma mnduha. Vlan a ta tvi ta tsa duhwalha halaway ya ṅa gwaḍa guli wu, kabga nda sna hahən guli ta nzakwa Yesu.

Sli'apta Yesu ma luwa Kafarnahum

³⁵ Na tsadakwa vli ta tsughbura sərđək, ka sli'aftá Yesu, ka laghwi da mtak. Ka ndəbu tsi ta dzvu hada.

³⁶ Ka sli'aftá i Simuŋ nda sanlaha ma mnduha ka laghwi da naghay.

³⁷ Ka naghə həŋ, ka slaftá həŋ tida. «Ta paha kagha inda mnduha,» ka həŋ nda tsi.

³⁸ «Mbadma da sana vliha ndusa ndusa, ka dza'a yu mnanantá gwada Lazglafta ta tsahaya guli, kabga tsaya kəl yu ka sagha,» ka'a nda həŋ.

³⁹ Ka laghu tsi da mna gwada Lazglafta ma həgaha tagha skwa la Yahuda ta inda hadika Galili, ghazliŋha ta duhwalha halaway ma mnduha.

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda rda mndu tida

Mat 8:1-4, Luk 5:12-16

⁴⁰ Ma sana fitik, ka lagha sana mndu nda rda mndu tida tsəbata ta kəma Yesu. Ka'a mantsa: «Nda zđakatahuda gha, lavinlava ka ta mbidifta,» ka'a.

⁴¹ Ka ksanťá tsi ta Yesu ka hidahida. Ka kapanťá tsi ta dzvani ka ksanťa. «Ta kumay yu, mbafmba gha,» ka'a nda tsi.

⁴² Gi hadahada, hlets mbatani tsa, kləwəd vghani.

⁴³ «La tama,» ka Yesu vrinťa.

⁴⁴ Ka'a nda tsi guli mantsa: «Yahayaha ka da walaŋťa mnanantá mndu, ka dza'a ka da maranantá vgha gha ta mnda dra skwi ŋa Lazglafta. Ka plata ka ta ghəŋ manda ya vindaf Musa, ŋa marantá ghubatá kagha, ka da grafta mnduha ta mbatá kagha, * » ka'a.

⁴⁵ Ama ka sli'aftá tsatsi, ka laghwi tay ma luwa, ka tutá tsi wdid. Kabga tsa, ka pyaftá tsa gwada ya ta Yesu ka lamə da luwa banluwa. Ama ka nzaghutá tsi ta wa mazawa. Kulam nda tsa, ka sli'adaghatá mnduha dər ndiga ndiga da slanaghata hada.

2*Mbanafta Yesu ta sana mndu nda rwa səlani*

Mat 9:1-8, Luk 5:17-26

¹ Tsəakw fitik tahula tsa, ka sli'aftá Yesu ka vradaghata da luwa Kafarnahum. Manda sanťa lu kazlay: Vragaghavra Yesu dzagha ka'a,

² ka sli'adaghatá mnduha ŋərbiŋl ndaghaganaptá vli nduk ta dabitgha, had vli ŋa nzaku wu, ta mna Lfidá Gwada Yesu ŋa tanť.

³ Ka tsukwadanaghatá mnduha fwađ mataba mnduha ta sli'adaghatá da tsi ta sana mndu nda rwa səlani.

⁴ Zbay tanť ta tvi ŋa bhanavatá Yesu ná, trid mutsaf a həŋ wa. Ka ŋladaftá həŋ ta ghəŋa tsa dzuguvi nzamə Yesu mida ya. Ka gunaptá həŋ ta ghəŋani, ka hbaftá həŋ ta tsa mndu ya ta tsa skwa hanani ya ka fadatá həŋ nda ta tsa ghurum ya.

⁵ Nghanata Yesu ta tsa zlgħay nda ŋudufa tanť ya ná, «nda pla dmakwa gha sagəŋ,» ka'a nda tsa mndu nda rwa səlani ya. ⁶ Ta nzaku sanlaha ma gwal tagha zlaha Musa ŋa mnduha ma tsa vli ya, ka həŋ ma ghəŋa tanť mantsa:

⁷ «Nu ta kəl na mndu na ka kwarakwara mandana na! Wa ta lavinťá * pla dmakwa mndu ta ghəŋa Lazglafta turtukwani na?» ka həŋ.

⁸ Snaŋťa Yesu ta tsa skwa ta mnə həŋ ma ghəŋa tanť ya nda ma sulkuma vghani, ka'a nda həŋ mantsa: «Nu ta kəl kuni ka ndanu mandana na?»

* 1:44 Ngha ta Zlahu 14:2-32. * 2:7 Gray nda Zlahu 24:16, Ngha ta Zabura 103:3, Isaya 43:25.

⁹ Ta grə kuni ná, mal blakwa mnay nja na mndu nda rwa səlani na kazlay: Nda pla dmakwa gha kə'a re, ari mal blakwa mnay njani kazlay: Sli'afslí'a, kla ta skwa hana gha ka sli'a ka kə'a na?

¹⁰ Ndana tama, kada snarjta kuni kazlay: Mamu Zwanja mndu nda mbrakwa plinjá dmakwa mndu ta ghənja hadík kə'a ná, wya tsi:

¹¹ Ka i'i ta mnaghata gra wa, "Sli'afslí'a, kla ta skwa hana gha, la dzagha gha," ka'a nda tsa mndu nda rwa səlani ya.

¹² Gi brahwat kə'a sli'afsta, zləjal klaftá skwa hanani, ka sabə tsi nzərem ta nghay inda mnduha. Ka ndərmim həj nda ndərmima, ka zləzlvu həj ta Lazglafta. Ka həj mantsa: «Ka yawu ka yawu, ta maga a skwi manda na wu,» ka həj.

Hgafta Yesu ta Levi mnda tska dzumna

Mat 9:9-13, Luk 5:27-32

¹³ Tahula tsa ka sli'afstá Yesu ka vrəglaghata nda ta wa drəfa Galili. Ka sli'adaghatá mnduha ddivis slanaghata hada, ka taghə tsi ta skwi nja tanj.

¹⁴ Tata gra mbada Yesu, ka nghanjtá tsi ta Levi mnda tska dzumna, ta nzakway ka zwanja Alfe, ta nzaku ta watgha həga ksa slnani. «Mbadá mista dá,» ka'a nda tsi. Ka sli'afsta Levi ka laghwí mistani.

Za skwa zay ma həga ga Levi

¹⁵ Tahula tsa, ka tskavatá i Yesu nda duhwalhani kawadaga nda gwal tska dzumna, nda sanlaha ma ghwadaka mnduha, kabga nda ndəgha mndərga tsa mnduha ya ta dza'a mistani tazlay. Ka tskavatá həj ka za skwi ma həga ga Levi.†

¹⁶ Kə'a, ká gwal tagha zlahá Musa nja mnduha ta nzakway mataba la Farisa ná, ta za skwi Yesu kawadaga nda gwal tska dzumna nda sanlaha ma tsa ghwadaka mnduha‡ ya. Ka həj nda duhwalha Yesu mantsa: «Kabgawu ta kəl Mghama ghuni ka za skwi kawadaga nda na mnduha na 6a?» ka həj.

¹⁷ Slrew, lamla tsa gwada ya da sləmənja Yesu. Ka'a mantsa: «Gwal kul dughwanaku yeya ta psa duhtur, psa a gwal dughwana wa. Sagha da psa gwal dmaku i'i, sagha a yu da psa gwal ta mnay kazlay: Tudúkwa anjní kə'a wa,» ka'a nda həj.

Gwada Yesu ta ghənja suma

Mat 9:14-17, Luk 5:33-39

¹⁸ Tata suma i duhwalha Yuhwana nda la Farisa ma sana fitik guli, ka sli'aktá mnduha dawanja da Yesu. Ka həj mantsa: «Ya wya ta suma i duhwalha Yuhwana nda la Farisa ní, kabgawu ta kwal nja gha ma duhwalha suma ka na?» ka həj nda tsi.

¹⁹ Ka Yesu nda həj mantsa: «Ka ta kawadaga graha zwanja midzi nda tsa zwanja midzi ya katsi ná, ta sumay həj ta suma ra? Ka ta kawadaga həj katsi ná, had həj ta suma wa.

²⁰ Dza'a saghasa fitik, nja klaghutá zwanja midzi. Bađu tsaya tama, dza'a sumay həj ta suma.

²¹ Mantsa guli, had lu ta tsaktá lfída gərzanj, ka tsamtá halata lgut nda tsi wa. Ka mantsa tsi katsi ná, dza'a kdínkda tsa lfída gərzanj ya ta mdúkinjtá tsa halata lgut ya.

²² Had lu ta díhamtá ima inabi ta ka nuni ma halata zliba huta guli wa, ba ma lfídani ta díhamta lu. Kabga tawaftani dza'azlay ná, dza'a zlúkiginjzhlukwa

† 2:15 Ngha ta Lukwa 5:29. ‡ 2:16 Ngha ta Lukwa 15:1-2.

ta tsa halata huta ya, ɲa tinɲani. ɲa nzakwani lpay lu ma ya, lpay lu ma ya,» ka'a.

Yesu mgham ta ghəɲa sabat
Mat 12:1-8, Luk 6:1-5

²³ Baɖu sana sabat ta labla i Yesu nda duhwalhani ta tvi[§] ma vwaha nimaya, ka ɓala'atá tsa duhwalhani ya ta tsa nimaya ya.

²⁴ Ka la Farisa nda Yesu mantsa: «Ngha ɓa gra ta skwi, kabgawu ta kəl duhwalha gha ka maga skwi pyaf lu ta magay baɖu sabat* na?» ka həɲ.

²⁵ Ka Yesu nda həɲ mantsa: «Ta dzaɲaf a kuni ta skwi maga Dawuda† ma fitika kuzlanafita maya ta həɲ nda gwal kawadaga nda tsi tani ra?»

²⁶ Ma fitika nzakwa Abiyatar ka mali ta ghəɲa inda gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta ná, ka lamə tsi da həga Lazglafta, ka zutá skwa zay ya fana lu ta Lazglafta pɗar tsi ta skwi ɲa zaɲta, tsatsanafna guli ta gwal kawadaga nda tsi. Tsa skwa zay‡ ya ná, had hamata mndu ta zay wa, ba tsa gwal ta dra skwi yeya kwenkwenɲ ta zay, ama ka zutá Dawuda tsatsanafna ta grahani guli,» ka'a.

²⁷ Ka Yesu nda həɲ guli mantsa: «Kabga ɲa kata mndu fata lu ta sabat, fa a lu ta mndu ɲa sabat wa.

²⁸ Tsaya kəl Zwanja mndu ka nzaku ka mgham ta ghəɲa sabat,» ka'a.

3

Mbanafita Yesu ta sana mndu nda mta dzvani
Mat 12:9-14, Luk 6:6-11

¹ Mbadaka Yesu ka ləglami da həga tagha skwa la Yahuda, ka slaftá tsi ta sana mndu nda mta dzvani ta nzaku hada.

² Ka dza'a mbanafar mbanaf a tsi ta na mndu na baɖu sabat, ká mnduha nzata ka ngha Yesu tiritiri, kabga ɲa mutsaftá rutsak tida.

³ «Sli'afslí'a gra, ka sagha ka sladata ta kəma mnduha,» ka Yesu nda tsa mndu nda mta dzvani ya.

⁴ Ka'a nda həɲ tama mantsa: «Nu skwi nda ra ɲa magay baɖu sabat na? Maga skwi dına re, ari maga ghwadaka skwi a na? Mbanafita mndu skwi ta raku re, ari dzatá mnda a skwi ta raku?» ka'a nda həɲ. Tsitsrid, ka həɲ nzata.

⁵ Ka kuzlanafita tsi ta Yesu ta ɲuduf manda waftani ta həɲ, kabga tsa təɲa ta ghəɲa taɲ ya. Huf safi ta ɲudufa Yesu, «tdaptá ta dzva gha gra,» ka'a nda tsa mndu nda mta dzvani ya. Ka tdapta tsi ta dzvani, gi kundliɲ mbatani tsa.

⁶ Ka gazlagabtá la Farisa dzibil, gi ka laghwi həɲ dzeɲku kawadaga nda mnduha mghama Hiridus* ɲa zba tva dzatá Yesu.

Sli'adaghata mnduha slanaghatá Yesu ta wa drəf

⁷ Ka sli'aptá i Yesu nda duhwalhani mataba taɲ, ka laghwi ta wa drəfa Galili. Snaɲta mnduha ta tsa skwi ta magə Yesu ya, ka sli'akta həɲ daga ta hadika Galili, nda ya ma Zudiya,

⁸ nda pɗakwa gwal ta hadika Ursalima, nda gwal ta hadika Idume, nda gwal ta ɓla ghwa Zurdeɲ, nda gwal ta waftá luwa Tir nda Siduɲ tani.

⁹ Ka mnanatá Yesu ta duhwalhani ɲa payanatá kwambalu, kabga yaha mnduha da ɓisla i'i kə'a,

§ 2:23 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 23:26. * 2:24 Ngha ta Sabi 34:21. † 2:25 Ngha ta 1 Samuyel 21:2-7.

‡ 2:26 Ngha ta 1 Samuyel 21:2-7, 2 Samuyel 15:35 nda Zlahu 24:9. * 3:6 Hiridus Anɲipas.

¹⁰ kabga nda ndəgha mnduha mbambanaf tsi, kəl inda gwal dərɲwa ka sli'adaghata.

¹¹ Ghur ka gwal kasaf ghwadaka sulkum ta həŋ n̄gha Yesu guli ná, ka sli'adaghatá həŋ da tsəlbu ma ghuvani ka wahu. «Kagha Zwanja Lazglafta!» ka həŋ nda tsi.

¹² Ka davanaghatá Yesu ta həŋ ka ɲdərɲda. «Ma mnanj kuni ta i'i» ka'a nda həŋ.

Dagabta Yesu ta duhwalhani ghwanɲdɔ his

Mat 10:1-4, Luk 6:12-16

¹³ Tahula tsa, ka sli'aftá Yesu ka laghwi ta kuɲɲur. Ka haga'atá tsi ta gwal kumanj tsi, ka sli'adaghatá həŋ slanaghata.

¹⁴ Ka daga'atá tsi ta gwal ghwanɲdɔ his ɲa nzaku tavatani, ɲa ghunayni guli ta həŋ mna Ggwada Lazglafta.

¹⁵ Vlanja ta mbrakwa ghazligiɲtá duhwalha halaway ma mnduha ta həŋ.

¹⁶ Wya hga tsa gwal ghwanɲdɔ his dagab tsi ya: Simunj tsanaf tsi ta hgani ka Piyer†,

¹⁷ nda i Yakubu nda zwanamani Yuhwana ta nzakway ka zwana Zebedi, Bwarneges kə'a tsanaftá hga taŋ, manda mnay kazlay: Zwana ɲəzla luwa‡ kə'a ya,

¹⁸ nda Andre, Filip, Bartelemi, Mata, Tuma, Yakubu zwanja Alfe, Tade, Simunj mnda la Kananit,

¹⁹ nda Zudas Iskaryut. Tsa Zudas ya ta skwaptá Yesu.

Razanaftá Sulkum nda ghuɔa

²⁰ Tahula tsa, ka sli'aftá həŋ ka laghwi dzagha. Ka sli'igəldaghatá mnduha dlivis slanaghatá həŋ, ha ka trapta i Yesu nda duhwalhani ta mutsaftá fitik ɲa zaɲtá skwa zay.

²¹ Snanja la taŋ ma Yesu ta skwi ta mnə lu kazlay: Nda hwaɔa ghunislakani kə'a ya, ka sagha həŋ da klay.

Zlghawa Yesu ta ghəŋa razay ta razu lu

Mat 12:22-32, Luk 11:14-23, 12:10

²² Ka gwal tagha zlaha Musa ɲa mnduha ta sli'akta ma luwa Ursalima ta mnay guli mantsa: «Nda ksa na mndu na da Belzebul§, kabga nda mbrakwa halaway ta ghazligiɲtá tsi ta duhwalha halaway ma mnduha,» ka həŋ.

²³ Ka hagafá Yesu ta həŋ ka mnay ɲa taŋ nda mahdihi. Ka'a nda həŋ mantsa: «Waka halaway dza'a ghazligiɲtá halaway na?

²⁴ Ka tavaptá luwa turtuk ná, dza'a nzakway tsa luwa ya tdukwa ra?

²⁵ Ka dgavapdga həga mndu his ná, ta dza'a nzəglanza tsa həga ya ra?

²⁶ Ka kuranavatá ghəŋani halaway katsi ná, nda dga his nda tsa tama, sladglata a nda tsa tama guli wu, kdavakta ɲani tsa.

²⁷ Ka ta habaf a mndu ta mndu nda mbra wu katsi ná, laviɲta a ta lami da həga ga taŋ ka hlugudunustá huzlani wa.

²⁸ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata: Inda dmakuha dza'a magata mnduha, dza'a plinispla Lazglafta ta həŋ nda inda rarazuha dza'a həŋ rarazay tani.

²⁹ Ama inda mndu dza'a razanaftá Sulkum nda ghuɔa, plinista a lu ta dmakwani dekdek wa. Dza'a nzakway dmakwani ta ghəŋani ɲa kdekedzerj,» ka'a nda həŋ,

† **3:16** Piyer: Manda mnay kazlay: Pala kə'a ya. Gray nda Mata 16:16-18, Yuhwana 1:42. ‡ **3:17** Gray nda Lukwa 9:54. § **3:22** N̄gha ta Mata 10:25.

³⁰ kabga «nda ghwadaka sulkum ma vghani,» ka hən ta mnay ta Yesu, kəl Yesu ka mna tsa gwada ya ŋa tanj.

I wa vərda zwanamani ma Yesu?

Mat 12:46-50, Luk 8:19-21

³¹ Tahula tsa, ka ḡhadaghatá i mani nda zwanamani ma Yesu, ka sladaghuta ma bli. Ka ghunadamtá hən ta mndu da həga ŋa hgagaptá Yesu.

³² Tizlik tskatá mnduha tavata Yesu ta lagha lu da mnay ŋani kazlay: Wa'a i ma gha nda zwanama gha ta hga kagha ma bli kə'a.

³³ «I wa ma dá nda zwanama dá na?» ka'a zlgħaftá wani.

³⁴ Ka nghadaptá tsi ka tsa mnduha ta nzaku ta wanafta ya, ka'a mantsa: «Wana i ma dá nda zwanama dá,

³⁵ kabga inda mndu ta maga skwi manda ya ta kumə Lazglafta, tsaya zwanjama dá, tsaya mukuma dá, tsaya ma dá,» ka'a.

4

Mahdihdi nda mnda wutsa hulfa

Mat 13:1-9, Luk 8:4-8

¹ Ma sana fitik, ka nzəglatá Yesu ka tagha skwi ŋa mnduha ta wa drəfa Galili. Ka tskadaghatá mnduha ta vgha ŋərbisl tavatani, kəl tsi ka laghwi nzagapta ma kwambalu ta wa tsa drəf ya, ta nzatá inda tsa mnduha ya rpa' ta wani.

² Ka taghə tsi ta ndəghata skwi ŋa tanj nda mahdihdi. Wya ka'a nda hən ma tsa tagha skwani ya:

³ «Snawa ka mnaghunata yu 6a! Mbadaka sana mndu ka sli'aftá ka laghwi da wutsa hulfa ma wvahani.

⁴ Tata wutsaywutsay mantsa, ka rkatá sanlaha ta tvi ka sli'adaghatá dyakha da daguta.

⁵ Ka rkatá sanlaha ta kluluh ma vli kul slaghutá hadik, ka gi dyaftá tsi misimmisim kabga sira a hadik ta ghəŋani wa.

⁶ Na safa fitik dzafata tida, ka zlgħutá tsi həw ka ghwaluta, kabga slaghu a slrəŋ mistani wa.

⁷ Ma teki sanlaha, ka glanaghatá teki ka raghwanafta pghaf a ta ghəŋ wa.

⁸ Ta gənək sanlaha, ka dayafta tsahaya, ka galafata, ka pghaftá ghəŋ ka zwanj dze'dze'. Midida ghəŋa sanlaha, selela ghəŋa sanlaha, bərzləzla ghəŋa sanlaha.

⁹ Mndu nda sləmənja snay, ka sna tsi,» ka'a nda hən.

Kabgawu ta kəl Yesu ka gwada nda mahdihdi na?

Mat 13:10-17, Luk 8:9-10

¹⁰ Manda dgaghuta i Yesu nda duhwalhani kawadaga nda sanlaha ma mnduha ta vgha, ka dawantá hən ta ghəŋa tsa mahdihdi ya da tsi.

¹¹ «Kaghuni, vlaghunavla lu ta snaŋtá difa ta gwada ta ghəŋa ga mghama Lazglafta, ama ŋa sanlaha ná, ba nda mahdihdi dza'a mnananŋta lu ta hən,

¹² kabga ŋa nghanj tanj, nghanjta a hən wa. ŋa snay tanj, snaŋta a hən dəkdek wa. Ka má nda sna hən katsi ná, má dza'a mbədakmbədə hən ta vgha da Lazglafta ŋa plinistani ta dmakuha tanj*,» ka'a nda hən.

Klatá ghəŋa tsa mahdihdi ya

Mat 13:18-23, Luk 8:11-15

* 4:12 Ngha ta Isaya 6:9, 10.

¹³ Tahula tsa, ka'a nda həŋ guli mantsa: «Sna a kuni ta tsa mahdihdi ya ra? Ka sna a kuni ta tsaya wu katsi ná, wa ka kuni dza'a snaŋtá inda mahdihdi tama?»

¹⁴ Tsa hulfa ta wutsə tsa mndu mnə yu ya ná, gwada Lazglafta ya ta wutsə tsi.

¹⁵ Sanlaha ma mnduha ná, manda tvi rkaf hulfa tida nzakwa taŋ. Na gi snaŋta taŋ ta gwada Lazglafta ma ŋudufa taŋ, ndadaghata halaway hlugudunustá həŋ, manda daŋay ta daŋuta dyak ta hulfa ta tvi.

¹⁶ Sanlaha ma mnduha guli ná, manda kluluh wutsaf lu ta hulfa tida həŋ. Ka snaŋsna həŋ ta gwada Lazglafta gi misimmisim ka həŋ ta tsu'af ta nda rfu,

¹⁷ ama had həŋ ta zlaŋtá vli ŋa dzugwamta tsa gwada ya ta slrəŋ ma ŋudufa taŋ wa. Ka grungra ghuya daŋwa nda giri ta həŋ kabga tsa gwada ya katsi, gi suwak zlanavata taŋ ta zlgħay nda ŋudufa taŋ.

¹⁸ Sanlaha ma mnduha guli ná, manda vli ma teki rkam hulfa mida həŋ. Snaŋsna həŋ ta gwada Lazglafta

¹⁹ ama ta laghula həŋ da ndana nzaku ma ghəŋa hadik, nda ndana zba gadghəl, nda ndana sana skwiha ta hara'uwa iri. Mantsa tama, mbađa tsa skwiha ya ka ragħwa tsa gwada ya, ka niŋtá həŋ ka ksubaŋ.

²⁰ Sanlaha ma mnduha ná, manda hadik ka gəŋək həŋ. Ta snaŋsna həŋ ta gwada Lazglafta, ta zlgħafzlgħa həŋ nda ŋudufa taŋ, ta magay həŋ ta skwi ta kumə Lazglafta. Sanlaha ma tsa mnduha ya ná, ki'a ki'a magata həŋ, ka gratani magata sanlaha, Sanlaha ma mnduha guli ná, va ŋulum ŋulum magatá ŋa taŋ,» ka a.

Mahdihdi graf lu nda pitirla

Luk 8:16-18

²¹ Ka Yesu nda həŋ guli: «Ta klafkla lu ta pitirla ŋa dzuɓamta ma tughuba ra? Ari ta klafkla a lu ŋa fiŋta mista ghzləŋ na? Ta klafta ŋa fafta ta vəl tskala† lu kasi'i ki'e.

²² Had skwi nda difa dza'a kwal kul sabi ta daɓi wa. Had skwi kdekkekdek dza'a kwal kul maravata banluwa guli wa.

²³ Mndu nda sləməŋa snay ka sna tsi,» ka'a.

²⁴ Ka'a nda həŋ guli: «Daswa ka kuni nda skwi ta snaŋta kuni. Nda tsa daram ta kəl kuni ka gra skwi ya, nda tsi guli dza'a graghunafta Lazglafta ta ŋa ghuni, ŋa sgaghunagħatá ŋa ghuni guli.

²⁵ Tsaya tama, mndu ta fata sləməŋani dīna ka sna gwada ná, dza'a sganagħasga Lazglafta ta snaŋtani. Ama mndu ta dərzlaftá sləməŋani ná, dza'a sganagħasga ta dərzlanaf ta guli,» ka Yesu.

Hulfa ma hadik graf lu nda ga mghama Lazglafta

²⁶ Ka'a nda həŋ guli: «Ka gragra nda hulfa ta pghamta mndu da hadik ya ga mghama Lazglafta.

²⁷ Dər ta hanə ta hanani tsa mndu ya girvidik, dər ta vaghə ta nzakwani tsi gifitik, ta dyutá dyakwani, ka glakwani hulfa sna a kə'a ta magaku wa.

²⁸ Hadik ta dygintá hulfa ŋa nzakwani ka kuzun. Tahula tsa, ŋa pghaftani ta ghəŋ ŋa ksayni ta zwan.

²⁹ Ka nda ndaha tsi vərzləŋ tama, nda maga fitik ŋa tsay, sagħa fitika kla vdu ŋa tsay‡ tsa,» ka'a.

Ga mghama Lazglafta graf lu nda hya kramasa

Mat 13:31-32,34, Luk 13:18-19

³⁰ Wya ka'a nda həŋ guli: «Ndaw dza'a gra mu ta ga mghama Lazglafta, nda wati ma skwi dza'a grafta mu?

³¹ Tsa ga mghama Lazglafta ya ná, dza'a gray lu nda hya kramasa. Tsa hya kramasa ya ná, ndərzikw nzakwani mataba hulfaħa ta ghəŋa hađik, ama ka sləgam sləga lu,

³² ta glafgla gdiz ka malagħutá hamata sluhwaha nidali. Ta pghay ta sləma dagala ha ka laviŋta dyakħa ta baba həga taŋ tida,» ka'a.

³³ Nda ndəghata mndərga tsa mahdiħiħa ya mnananġta tsi ta gwada ta həŋ prək ka snanġta taŋ.

³⁴ Inda ŋani ma gwada nda həŋ ná, ba nda mahdiħi. Ama nzata taŋ nda ghəŋa taŋ nda duħwalhani ya ná, tsislanaptani ta həŋ.

Ləbanata Yesu ta mativirau'

Mat 8:23-27, Luk 8:22-25

³⁵ Gahawu bađu va tsa, «mbadma ta a 6lu a,» ka Yesu nda duħwalhani.

³⁶ Ka sli'afħa həŋ ka zlanavatá tskata mnduha, ka lamə həŋ da tsa kwambalu nzamə Yesu mida ya ka lagħwi, kawadaga nda sanlaha ma kwambalu guli mistani.

³⁷ Tata ndrə həŋ ma kwambalu, ka sli'afħa mghama mativirau', ka kapatsa'uwaku imi ka lami ka kuma ndəghanafta kwambalu.

³⁸ Ta hanani Yesu ma mndəra kwambalu, nda fatá ghəŋani ta skwa fa ghəŋ. Ka sli'anafħa həŋ. «Mghama da! Ndana a kagħa ta na zwaduta dza'a zwaduta mu na ra?» ka həŋ nda tsi.

³⁹ Sli'avatani mantsa, ka dvanagħatá tsi ta falak. «L6al6a ka nzata ka t6ekw!» ka'a nda drəf. Ka l6atá falak, ka nzatá vli t6ekw. ⁴⁰ Ka mbədavatá tsi tvə duħwalhani. Ka'a nda heŋ mantsa: «Nu ta kəl kuni ka zləŋ mandana na, kulam ndana, hađ zlgħay nda ŋuduf da kaghuni dekdek katək ra?» ka'a nda həŋ.

⁴¹ Ka ksafħa zləŋ ta həŋ katakata. «Wa va na ma mndu katək na? Nduk nda falak nda drəf tani ta snanatá gwada!§» ka həŋ.

5

Mbanafta Yesu ta mndu ksu halaway

Mat 8:28-34, Luk 8:26-39

¹ Manda laba taŋ ta tsa sana 6la drəfa Galili ta hađika Geraseni* ya,

² tata sabə nda sa Yesu ma kwambalu, ka gi ndadagħatá sana mndu ksu halaway, ta sabi mataba kuluha da guyay.

³ Mataba kuluha si ta nzakwa tsa mndu ya. Hađ mndu ta laviŋtá ksafħa ŋa habafta dər nda zida wu,

⁴ kabga si ta tsamtsa lu ma tsuhwal, habawuha lu ta dzvuhani nda zida, ama ta ratsiŋ ratsa tsatsi ta tsa zidaha ya, ta 6aliŋ 6ala ta tsa tsuhwalha ya. Hađ mndu ta laviŋtá zlahafħa wa.

⁵ Inda fitik ta vagħə nda vagħa, ta hanə nda hana ta wawaku mataba kuluha nda ya ta ghwá, ka lili ka kwaha vghani nda pala.

⁶ Na tsa Nghanġtani ta Yesu manda a ya ná, ka hwayafħa tsi ka lagħa tsəl6ata ta kəmani,

⁷ ka wahu nda lwi dagala. «Yesu Zwanġa Lazglafta ta luwa: Nya mataba da nda kagħa na? Ta ndə6a dzvu yu da kagħa nda həga Lazglafta, ma ghuyđip ka ta daŋwa,» ka'a.

§ 4:41 Gray nda Zabura 65:8, 89:10, 107:23-32. * 5:1 Gray nda Mata 8:28.

⁸ Kəl tsi ka mna tsaya ná, kabga mnanamna Yesu kazlay: Ghwadaka sulkum! Sabsa ma na mndu na kə'a.

⁹ Ka dawantá tsi da tsi. «Wa hga gha na?» ka'a nda tsi. «Dəba'» hga da, kabga nda tska ɲni.

¹⁰ Kdəkkdək, ma ghziɲnis ka ma luwa, ka'a ndi'ata ka ɲdaɲda nda tsi.

¹¹ Tsaw ma tsa vli ya, mamu bra ghuvazuha† ta zbu ta skwa zay tan tavata ghwá.

¹² Ka tsa ghwadaka sulkum ya mantsa: «Kdəkkdək, ghuna ta aɲni da a ghuvazuha a, ka sli'amta ɲni da həɲ,» ka həɲ nda tsi.

¹³ «Lawala!» Ka'a nda həɲ. Ka sli'agaptá həɲ ka sli'amta da tsa ghuvazuha ya. Ka vazagatá tsa ghuvazuha ya ta vgha tavata tsa ghwá ya ka rkaghata da drəf. Ta magay mbsaka tan ta dəmbu' his ta zadamta ma tsa drəf ya.

¹⁴ Na tsa gwal si ta ngha tsa ghuvazuha ya, ka sli'afata həɲ nda hwaya ka laghu mnay ma luwa nduk tahula luwa. Ka sli'adaghatá mnduha da ngha tsa skwi ta maguta ya.

¹⁵ Manda sli'adaghata tan tavata Yesu, ka nghanjá həɲ ta tsa mndu si sli'amə ghwadaka sulkumha dida ya ta nzakwani kwandlan nda sudatá lgut ta vgha. Ka ghudzaku tsa mnduha ya da zləɲ.

¹⁶ Ka rusu tsa gwal si hada ya ta skwi ta maguta nda tsa mndu si ksu halaway ya, nda skwi ta maguta nda tsa ghuvazuha ya, ɲa tan.

¹⁷ Tahula tsa, «kdəkkdək, sli'apsli'a ma hadika ɲni,» ka həɲ nda Yesu.

¹⁸ Ta dza'a dza'a Yesu da kwambalu tama, «wya dzvu, ka la yu mista gha,» ka tsa mndu si ksu halaway ya nda tsi.

¹⁹ Ama ka Yesu nda tsi mantsa: «La dzagha gha, ka dza'a ka slanaghatá la ga ghuni. Ka rusanafata ka ta inda skwi maga gha Mgham Lazglafta, nda ya kə'a tawatá hidahida ta kagha,» ka'a.

²⁰ Ka sli'afata tsi ka laghwi da manay ma kuraghuta hadika Dekapwalus ta inda skwi magana Yesu. Ka ndərmim inda tan nda ndərmima.

Mbatá sana marakw ta paghaku, nda vramta hafu ma makwa Zayrus

Mat 9:18-26, Luk 8:40-56

²¹ Manda vradaghata Yesu nda kwambalu ka lagha ta sana ɓla drəf, ka sli'adaghatá mnduha ɲərɓisl slanaghatata hada. Ta sladu Yesu ta wa tsa drəf ya.

²² Ka lagha sana mndu tekwa mataba maliha ma həga tagha skwa la Yahuda slanaghatata. Zayrus hga tsa mndu ya. Na gi nghanjani ta Yesu, ka gi zləmbatá tsi ma ghuvani.

²³ Ka ɲavatá tsi ka ndəba dzvu da tsi, ka'a mantsa: «Wa a makwa da ta kala ghəɲ ta dza'a mtaku. Kdəkkdək, sawi ksaɲta nda dzvu ka mbafta tsi, ka nzakwa tsi nda hafu,» ka'a nda tsi.

²⁴ Ka sli'afatá Yesu ka dza'a kwadaga nda tsi. Mbadá mnduha ka sli'i rutututa mistani, ka ɓislay.

²⁵ Mamu sana marakw mataba tan ta maga vaku ghwanpɔda his ta paghaku.

²⁶ Ghuyghuya tsa marakw ya ta danwa katakata ta dza'a da takay da duhurha. Zadiɲzadá ta inda skwihani demdem, nduk nda tsa, had lavaghwani wu, tata sgaku nda sga tsa danjani ya.

²⁷ Na sɲanta tsa marakw ya ka lu ta gwada ta Yesu, ka kdikadamtá tsi mataba mnduha, ka lagha ksaɲta lguta Yesu nda ga mahulhul,

²⁸ kabga wya ka'a ma ghəɲani: «Tsa ksaɲ yu ta dər lgutani tada ná, dza'a mbaku yu,» ka'a.

† 5:11 Ngha ta Zlahu 11:7 nda Vrafta ta Zlahu 14:8.

²⁹ Na tsa gi ksanṭani ya, gi tər̄siu' l̄bata tsa paghakhwani ya tsa. Ta snu tsi ma vghani ná, wdar nda mba.

³⁰ Gi ta snə Yesu ma ṅani ma vgha guli ná, mamu mbraku ta savaghuta. Ka sladata tsi, ka mbədavata mataba tskata mnduha. Ka'a mantsa: «Wa na mndu ta ksanṭa lghutha da na na?» ka'a.

³¹ Ka duhwalhani nda tsi mantsa: «Nda ngha ka ta tskata mnduha ta bisla kagha ná, wa ta kshata na» ka ka? ka hən̄ nda tsi.

³² Ka nanaghaku tsi ka zba tsa mndu ta ksanṭa ya.

³³ Na tsa marakw ya, ka ghudzaku da zlən̄, kabga nda sna ta skwi maga tsi. Ka zləmbatá tsi ma ghuva Yesu, ka mnanaṅtá kahwathwata.

³⁴ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Nda mba ka makwa da, kabga zlghafta gha ta i'i nda ṅudufa gha. La nda vgha ta zdaku, ka nzata ka kwandəlan̄,» ka'a.

³⁵ Tata gwada Yesu, ka sagha gwal ga Zayrus da mnay ṅa Zayrus kazlay: Kdákwa tsa makwa gha ya tsa, ṅa dan̄wazlgelta gha ṅaw ta mgham na? ka hən̄.

³⁶ Klaf a Yesu ta tsa gwada tan̄ ya ka gwada wa. «Ma zlən̄ ka, fafta kagha ta ghəṅa gha ta i'i kwen̄kwen̄ ṅa gha,» ka'a nda Zayrus.

³⁷ Ka sli'aftá tsi ka dza'a. Ka pyanata tsi ta mnduha ta dza'a mistani, ka hgana'atá tsi ta i Piyer nda Yakubu nda Yuhwana zwanjamani ma Yakubu ṅa dza'a mistani.

³⁸ Ka bhadaghatá hən̄ da tsa Zayrus mali ma həga tagha skwa la Yahuda ya. Ka slanaghatá Yesu ta mnduha ta kitsiwiraku, ta wawahaku, ta dzadza lubaluba.

³⁹ Ka lamə tsi da həga. «Kabgawu ta kəl kuni ka hlawi, ta kəl kuni ka taw? Ya wana ta mta a zwan̄ wu, hani ta hani tsi,» ka'a nda hən̄.

⁴⁰ Ka ghubasu hən̄ ta Yesu. Lagha Yesu ka ghzlagaptá inda mndu ma həga. Ka hgana'atá tsi ta i dani nda mani ma tsa zwan̄ ya, nda tsa gwal lagha hən̄ kawadaga ya, ka lamə hən̄ da tsa dzuguvi nda zwan̄ mida ya.

⁴¹ Ka ṅanata tsi ta dzvu, ka'a mantsa: «Talitakum,» ka'a. Manda mnay kazlay: Makwa da, sli'afslí'a, i'i ya ta gwada nda kagha kə'a ya.

⁴² Gi hləbəts ka tsa makwa ya sli'afta ka gi mbađa. A', ghwan̄pda his ima tsa makwa ya. Ka nzata hən̄ ndandrakawa ka ndərmimay.

⁴³ Mbadaka Yesu ka zlahanaghatá hən̄ ka ṅdan̄da kazlay: Yahayaha kuni da mnay dər ṅa wa tsi, ka'a. Ka'a nda hən̄ guli mantsa: «Vlan̄wa skwa zay ta na makwa na,» ka'a.

6

Kwalaghuta gwal ma Nazaret ta zlghaftá Yesu Mat 13:53-58, Luk 4:16-30

¹ Ka sli'aftá Yesu ka zlanṭá tsa vli ya ka laghu da luwa ta glakwani.* Ka laghu duhwalhani mistani.

² Badú sabat, ka lamə Yesu da tagha skwi ṅa mnduha ma həga tagha skwa la Yahuda. Káka nda ndəghata mnduha hada ta sna tsa skwi ta tagh tsi ya. Ka ndərmim hən̄ nda ndərmima: «Wa ta taghanaftá mndərga nana ma skwi? Wa ta vlanṭá mndərga nana ma dífil ta kəl tsi ka maga nana ma mazəmzəmha na?»

³ Tsa mnda fidí ta nzakway ka zwan̄a Mari† ya a na mndu na kay ra? Zwanjamani ma i Yakubu nda Yuses, nda Yuda, nda Simun̄ a tsi kay ra?

* 6:1 Ngha ta Mata 13:54. † 6:3 Gray nda Yuhwana 6:42.

Mataba mu a kwagha mani kay guli ra?» ka hɛɲ. Ka nzaku Yesu ka skwa tuthun da hɛɲ.

⁴ Ka Yesu nda hɛɲ tama mantsa: «Ta vlay lu ta glaku ɲa anabi ma sana vliha, ama ma luwani, nda ya mataba la taɲ nduk nda ya ma hɛga ga taɲ † ná, haɗ lu ta vla glaku ɲani wa,» ka'a.

⁵ Tsaya kɛl Yesu ka kwal kul maganɗa mazɛmzɛm hada. Ka laghu tsi ksanɗa nda dzvu ta sanlaha ma mnduha kul dughwanaku, ka mbambanaftá tsi ta hɛɲ.

⁶ Ka ndɛrmim Yesu nda ndɛrmima ta tsa kwala taɲ kul zlghaftá tsatsi nda ɲuduf ya.

Ghunafɗa Yesu ta duhwalhani ghwanɗɗá his

Mat 10:5-15, Luk 9:1-6

Tahula tsa, ka sli'aftá Yesu ka laghwi da ra zwana luwa ta hula Nazaret. Ka tatagha skwi ɲa mnduha.

⁷ Ka hagamftá tsi ta duhwalhani ghwanɗɗá his ɲa ghwanaftani ta hɛɲ his his his da luwaha. Ka valanɗa tsi ta mbraku ta hɛɲ ɲa ghazliginɗa ghwadaka sulkum.

⁸ Ka zlahanaghatá tsi ta hɛɲ ka'a mantsa: «Ta sli'i kuni ya, dafa kwenkwenɗ dza'a kuni klafta ma dzva ghuni, yaha kuni klaftá skwa zay, nda dɛr zliba ghuya, yaha kuni klaftá tsemi ma zlibi.

⁹ Yaha kuni klaftá mahisa lgut.

¹⁰ Ka lamla kuni da luwa katsi, ka nzata kuni ga mndu ya ta tsu'aftá kaghuni, ha ka sagha fitik dza'a kɛl kuni ka sli'afta ma tsa vli ya.

¹¹ Ka mamu gwal ma sana vli dza'a kwal kul tsu'afta kaghuni ta kwalaghutá sna gwada ghuni katsi, ka sli'apta kuni ma tsa vli ya, ka tukwinɗa kuni ta rgitika tsa luwa ya ta sɛla ghuni. Tsaya dza'a maranɗa nzakwa dmakwa taɲ ta ghɛɲa taɲ,» ka'a nda hɛɲ.

¹² Ka sli'aftá hɛɲ ka laghwi da mnay ɲa mnduha, ka hɛɲ mantsa: «Mbɛdanafwa mbɛda ta nzakwa ghuni, ka mniginɗa kuni ta dmakwa ghuni,» ka hɛɲ.

¹³ Ka ghazliginɗa hɛɲ ta ghwadaka sulkum ma mnduha, mbambanafha hɛɲ ta ndɛghata gwal kul dughwanaku nda masanavata rdí ta hɛɲ §.

Mtakwa Yuhwana mnda maga Batem

Mat 14:1-12, Luk 9:7-9

¹⁴ Mantsa, ka snanaghatá tsa gwada ta gwada lu ta Yesu ya ta mgham Hiridus, kabga laghula hgani da zɛrwa. Ka lu ta mnay tida na: «Tsa Yuhwana mnda maga batem ya kay ya ta sli'agabta ma taku, tsa ta kɛl tsi ka maga mazɛmzɛmha,» ka lu.

¹⁵ «Iliya ya tane,» ka hɛɲ. «Sana anabi ta gara vgha nda sani mataba anabiha ghalya ya,» ka sanlaha nda ɲa taɲ.

¹⁶ Ama manda kdakwa Hiridus ta sanɗa tsahaya: «Tsa Yuhwana tsaghu yu ta ghɛɲani ya kay ya ta sli'agabta nda hafu,» ka'a.

¹⁷ Kɛl Hiridus ka mnata ksafɗa Yuhwana ná, kabga gwada ta Hiridiya ta nzakway ka markwa zwanɗamani Filip* klu tsi ka marakw,

¹⁸ si kɛl Yuhwana ka mnay ɲa Hiridus kazlay: Ra a ka klay gha ta markwa zwanɗama gha wu, † ka'a nda tsi. Kɛl Hiridus ka ghunafɗa sludzani ksafɗa Yuhwana ka tsamta ma zida.

‡ 6:4 Gray nda Lukwa 4:24, Yuhwana 4:44. § 6:13 Gray nda Yakubu 5:14. * 6:17 Ngha ta 8:27.

† 6:18 Ngha ta Zlalu 18:16, 20:21.

19 Tifin 6asanava 6asa Hiridiya ta ɲuɖuf ta Yuhwana kabga tsa gwaɗa ya, ka zbə tsi ta tvi ɲa dzata ama trid traptra ta tvani.

20 Varɗa dər Hiridus ná, ta zləɲay ta Yuhwana. Nda sna guli kazlay: Mndu nda ghu6a Yuhwana, ɲərma mndu ya kə'a ka katə tsi. Inda nzata Hiridus ka sna gwaɗa ta gwaɗə Yuhwana ya ná, ta dəwir nda dwira ta ghəɲani dər má dɪvafɗa tsi ta snay.

21 Ma sana fitik tama, ka mutsafta tsa Hiridiya ya ta tvi ɲa dzatá Yuhwana. Tsa fitik ya ná, baɗu fata Hiridus ta skala havakta fitika yakwani ya. Baɗu tsaya, ka hagaftá Hiridus ta mnduha. Tsa mnduha hagaf tsi ya, gwal dagaladagala ta wanafta, nda mghamha ta ghəɲa sludziha, nda gwal klu lu ta hadika Galili ya.

22 Baɗu va tsaya tama, ka lamə makwa tsa Hiridiya ya ka skalu ta kəma tsa mnduha ta tskavata ya. Ka zɗanaftá tsa skalani ya ta ɲuɖufa Hiridus nda tsa gwal hagaf tsi ya tani. Ka Hiridus nda tsa makwa ya mantsa: «Ka nu dza'a kumafta maya gha ya, ɗawiha ɗawa dza'a vlaghavla yu,» ka'a.

23 Ka waɗanató tsi. Ka'a mantsa: «Skwi ya dza'a ɗawanɲa kagha da i'i ná, dza'a vlaghavla yu, dər má sləbaha luwa ɗa tsi,» ka'a.

24 Ka ndagaptá tsa makwa ya ka laghwi mɲay ɲa mani. Tahula mnanatani, ka ɗawu tsi da mani. Ka'a mantsa: «Nu dza'a yu ɗaway tama?» ka'a. Ka mani zlgħaftá wani mantsa: «Dawa ta ghəɲa Yuhwana mnda maga batem,» ka'a nda tsi.

25 Ka gi vrəglagħutá tsi slanagħatá mgham ka ɗaway da tsi: «Ta kumay yu ta vliħata għa ndana ndana ta kwambleh ta ghəɲa Yuhwana mnda maga batem,» ka'a.

26 Su'anak ká mgham nzata. Lavgliɲ a ta sɗanafta wu, kabga nda ghada waɗanatanani ta kəma tsa gwal hagaf tsi ya.

27 Ka gi ghunaftá tsi ta sludzi turtuk mataba gwal ta ngay ka'a nda tsi mantsa: «La ka tsagaghata ka ta ghəɲa Yuhwana mnda maga batem,» ka'a.

28 Ka sli'aftá tsa sludzi ya ka laghwi da gamak, ka tsagagħatá ghəɲa Yuhwana mnda maga batem ta kwembleh.

29 Manda snanɲa duħwalha Yuhwana ta tsa skwi ya, ka lagha həɲ klagħata mblani ka laghwi padamta.

Zunusta Yesu ta skwa zay ta mnduha dəmbu' hutaf

Mat 14:13-21, Luk 9:10-17, Yuh 6:1-14

30 Mbaɗa tsa duħwalha si ghwanagha Yesu ya ka varakta. Ka tskavatá həɲ tavata Yesu, ka rusa skwi si maga həɲ, nda skwi ya si ta taghə həɲ ɲa mnduha.

31 Ka Yesu nda həɲ mantsa: «Mbaɗma ta wa mazawa, ka nzata kuni ka hlaptá hafu hada,» ka'a. Haɗ fitika tan ɲa mutsafta dər zanɲa dər skwa zay wu, kabga ndəghata mnduha ta zazavaɗaku katakata hada.

32 Ka sli'aftá hahəɲ hahəɲ ka dza'a ma kwambalu da sana vli ta wa mazawa.

33 Ta sli'i həɲ, nda ndəgha mnduha ta ngħiɲtá həɲ, ka tsəmaftá həɲ. Ka gazlatá inda mnduha ma luwa, ka dza'a nda səla da tsa vli ta dza'a i Yesu nda duħwalhani ya, ka tiɲlagħutá həɲ ta 6hadaghata, kabga ta hway nda hwaya hahəɲ.

34 Manda 6hadaghata Yesu, ka sabə tsi ma kwambalu. Kə'a kə'a ná, tizlik tskata mnduha, ka ksantá həɲ katakata ta Yesu ka hiɗahiɗa, kabga nda nza həɲ manda tuwakha kul haɗ mnda ngħa^ɗ həɲ, ka gi nzatá tsi ka tagha skwiha ɲa tan.

³⁵ Manda ya nda ghada laghwa fitik, ka lagha duhwalhani mnay ηani. Ka həŋ mantsa: «Wana ma mtak lu hadna, laghula fitik guli,

³⁶ mnanamna ta na mnduha na, ka sli'a həŋ da luwa, nda ya da zwana luwaha ta wafta na vli na, ka dza'a həŋ skwa skwiha ηa zay tan,» ka həŋ.

³⁷ Ama ka Yesu nda həŋ mantsa: «Vlanwawla kaghuni 6a ta skwa zay ta həŋ,» ka'a. Ama ka həŋ nda tsi mantsa: «ŋa sli'a ηni da dzawaktá buradi prək ka tseɗa vasha mnduha his dərɱək ta maga slna[§], ka valanɱtá həŋ ηa zay tan rki?» ka həŋ.

³⁸ Ka'a nda həŋ mantsa: «Kidaghi buradi da kaghuni na? Naghawa nagma» ka'a. Naghanata tan, ka həŋ mantsa: «Buradi hutaf nda tsulhwa klipi his ya,» ka həŋ.

³⁹ Ka Yesu nda duhwalhani mantsa: «Mnanawamna ta mnduha ka nanzata həŋ ka ghu6u ka ghu6u ta kuzuŋwa mkwenek,» ka'a.

⁴⁰ Ka tsakavatá mnduha, ka nanzata dərɱək dərɱək ma ya vli, hutaf mbsak hutaf mbsak ma ya vli.

⁴¹ Ka hlaftá Yesu ta tsa buradi hutaf, nda tsulhwa klipi his ya. Ka nghadaftá tsi nda ta luwa ka rfanaghatá Lazglafta. Tahula tsa mantsa, ka 6alanaptá tsi ta tsa buradi ya, ka valanɱtá duhwalhani, ηa dagananftá tsa mnduha ya. Mantsa guli, ka dagananftá tsi ta tsa tsulhwa klipi his ya ta həŋ.

⁴² Inda tan demdem ka zazutá həŋ, ka babaghawtá həŋ.

⁴³ Ka tsakftá lu ta padakwa tsa buradiha nda klipiha ya ka ghwanak ghwanɱdə his.*

⁴⁴ Gwal ta za tsa buradi ya ná, mnduha dambu' hutaf ya.

Mbaday Yesu ta mbaɗa ta drəf

Mat 14:22-33, Yuh 6:15-21

⁴⁵ Tahula tsa, gi ka mblafta Yesu ta duhwalhani ka lamə da kwambalu ηa dza'a tan ta sana 6la drəf nda tvə luwa Betsayda, ta kdə tsatsi ta vrinɱtá dəmga ηa laba tsatsi nda hul nda hul slanaghatá həŋ.

⁴⁶ Manda dgatani ta vgha nda tsa mnduha ya, ka sli'aftá tsi ka laghwi ta ghwa da maga du'a.

⁴⁷ Lama vli da rvidik ya ná, 6hatá tsa duhwalha Yesu ya tsa nda kwambalu ma takataka drəf. Tata hadik Yesu turtukwani.

⁴⁸ Kə'a ka Yesu nghadapta ná, ta takadaku duhwalhani ka swa kwambalu, kabga mamu falak ta vra həŋ. Wər ta tsughbura sərɱək vli, ka sli'aftá tsi ka mbaɗa ta drəf nda səla, ηa dza'a nda da həŋ, ka kumə tsi ta klatá wa tan.

⁴⁹ Kə'a ka həŋ ná, mamu skwi ta mbaɗa ta imi, zlah halalay ya, ka həŋ ka wahu.

⁵⁰ Nda ngha inda tan demdem, ka ghudzaku həŋ ta ghudzaku da zləŋ. Ka gi gwadganatá Yesu ta həŋ. Ka'a nda həŋ mantsa: «Ma wahu kuni ta wahu, i'i ya, ma zləŋ kuni ta zləŋ!» ka'a nda həŋ.

⁵¹ Ka lagha tsi, ka lamə da tsa kwambalu ya nzata tavata həŋ. Ka gi l6ata tsa falak ya t6ekw. Ka laghu tsa duhwalhani ya da ndərmimay katakata.

⁵² Ma ηa snanɱa tan ta mbrakwa Yesu nda mazəmzəm maga tsi nda buradi ya ná, lanamə a ta həŋ wu, kabga tənɱəŋa ghəŋa tan.

Mbambananta Yesu ta mnduha ma Genazaret

Mat 14:34-36

§ 6:37 Ngha ta Mata 20:2. * 6:43 Gray nda 2 Mghamha 4:42-44.

⁵³ Tahula tsughwadapta tanj ta drəf, ɓhadaghar hən̄j ta hadika Genazaret, ka hbanata hən̄j ta kwambala tanj ta wa drəf hada.

⁵⁴ Manda saba tanj ma kwambalu, ka tsəmafta mnduha ta Yesu.

⁵⁵ Tsəmafta tanj, ka sli'aftá hən̄j nda hwaya da mnay ma inda vliha. Ka tsakwə hən̄j nda ghzləŋa tanj nda ghzləŋa tanj ta gwal kul dughwanaku, da inda vli snaj hən̄j kazlay: Hada Yesu ka'a.

⁵⁶ Ma inda dər wati ma vli tsi ta lagha Yesu, dər ma zwana luwa tsi, dər ma huda luwa tsi, ka dər tahula luwa a tsi, ta hladagahla lu ta gwal kul dughwanaku ka pghata ta daɓi. Ka ndəbu lu ta dzvu da tsi, ŋa ksanjta dər wa lgutani tsi kwenkwenj. Inda gwal ta ksanjta ná, nda mbamba hən̄j.

7

Gwada i Yesu nda la Farisa ta ghəŋa tagha skwa dzidzi

Mat 15:1-9

¹ Ka sli'agata tsa la Farisa nda sanlaha ma gwal tagha zlahu ŋa mnduha ya ma Ursalima, ka tskavata tavatá Yesu.

² Ka nghanjta hən̄j ta sanlaha ma duhwalha Yesu ta za skwa zay nda ŋratá dzvu, mbazinj a hən̄j manda ya taghanaf dzidziha tanj ta hən̄j wa.

³ Tsaw la Farisa nda sanlaha ma la Yahuda ya ná, had hən̄j ta za skwa zay ka ta mbaza a dzva tanj tsuwefek dīna, manda ya taghanaf dzidziha tanj ta hən̄j wa.*

⁴ Ka vragaghavra hən̄j ta luma, had hən̄j ta za skwa zay ka ta mbazaghu a hən̄j ta mbaza wa. Mamu ndəghata sana skwiha guli taghanaf dzidziha tanj ta hən̄j ta magə hən̄j manda: Tva mbazapta dīna ta kuwa, nda bəzleghwa, nda siga kufur.

⁵ Mbaɗa la Farisa nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha ka dawanjta da Yesu. Ka hən̄j mantsa: «Nu kul had duhwalha gha ta maga skwi taghaf lu da dzidziha, ta kəl hən̄j ka za skwa zay kul mbazinjta dzvu na?» ka hən̄j.

⁶ Ka Yesu nda hən̄j mantsa: «Tsa madgwirmadgwira ghuni ya. A ta ŋa Isaya ta mnay ta ghəŋa ghuni, manda ya nda vinda mnə na Lazglafta kazlay: nana mnduha na ná, ta wubisim ta wubisim ta zləzlva hən̄j ta i'i. Ma ŋudufa tanj ná, dva a hən̄j ta i'i wa.

⁷ Zləzləva i'i ta zləzlvu hən̄j ná, ka bətbət. Ma ŋa taghay tanj ta zlahu da ŋa mnduha ná, ka laghu hən̄j da ŋanata zlahu mnduha†,» ka'a ya.

⁸ Zlanava zla kuni ta zlahu Lazglafta, ka laghu kuni da sna skwi ya ta taghu mnduha.

⁹ «Nda hidá kuni kahwata ta wudinjta zlahuha Lazglafta, ka ŋanata ŋa ghuni ma skwa dzidzi.

¹⁰ Wya ka Musa: «Vla ta glaku ŋa i da gha nda ma gha,» ka'a. Ka'a guli na: «Mndu ta razanafta i dani nda mani, dza'a dzadza‡ lu,» ka'a.

¹¹ Ama ka kaghuni ta mnay ŋa mnduha ná, laviŋlava mndu ta mnay ŋa i dani nda mani kazlay: Si má ta kumay yu ta vlaghatá skwi ŋa kataghata, daw laviŋ a yu wu, kabga kwarbanj ya manda mnay kazlay: Dza'a vlanjta Lazglafta yu ka'a.

¹² Mantsa ya tama ta mbala kuni ta tsa mndu ya, ŋa kwal kul katanjta i dani nda mani.

* 7:3 Gray nda Lukwa 11:38. † 7:7 Ngha ta Isaya 29:13. ‡ 7:10 Ngha ta Sabi 20:12 nda Vrafta ta Zlahu 5:16 nda Sabi 21:17 nda Zlahu 20:9.

¹³ Ma tsa magay ghuni mantša ya tama ná, ta mbəđiŋmbəđa kuni ta gwađa Lazglafta, nda mndərga tsa tagha skwa ghuni ya ŋa mnduha. Nda ndəgha mndərga sana skwiha ta magə kuni manda đaslakwa tsahaya.»

Skwi ya ta ŋriŋta mndu

Mat 15:10-20

¹⁴ Tahula tsa, ka hağəglaktá Yesu ta dəmgə da tsi. Ka'a nda həŋ mantša: «Gunawa guna ta sləməŋa ghuni dina, ka mnaghunata yu.

¹⁵ Hađ skwi ta zadata mndu nda za ta ŋriŋta mndu wa, ba skwi ta sabə nda sa ma ŋuđufa mndu ta ŋriŋta mndu,» ka'a.

¹⁶ [Ka mamu mndu nda sləməŋa snay ka sna tsi.]

¹⁷ Manda sli'afta Yesu ka laghwí da həga dgarə tsi ta vgha nda dəmgə, ka dawantá duhwalhani da tsi ta ghəŋa tsa gray graf tsi ya.

¹⁸ Ka'a nda həŋ mantša: «A'a, hađ dífil ma ghəŋa kaghuni guli ra? Sna a kaghuni guli kazlay: Hađ skwi ta zadata mndu nda za ta lavíntá ŋriŋta mndu wu kə'a ra?

¹⁹ Hađ tsa skwi ta zadata mndu nda za ya ta dza'a da ŋuđufa mndu wu, da huđi ta dza'a tsi ŋa dza'a thidiŋta ma dra,» ka'a. Tsa gwađa Yesu ya ná, ta kumay ta mnay kazlay: Nda ghuđa inda skwa zay[§] kə'a.

²⁰ «Skwi ta sabə nda sa ma ŋuđufa mndu ná, tsaya ta ŋriŋta mndu,

²¹ kabga ma ŋuđufa mndu ta sli'agabta ghwađaka ndanuha, nda sli'in'sli'in, nda ghali, nda psła mnduha,

²² nda hliri, nda hara'u tiri, nda sidi, nda nənba mndu, nda kakranaku, nda ghudzaku, nda vza rutsak ta mndu, nda gəla ghəŋ, nda ga rgha.

²³ Inda tsa ghwađaka skwiha ta sli'agapta ma ŋuđufa mndu ya ta ŋriŋta mndu,» ka'a nda həŋ.

Zlghay nda ŋuđufa sana marakw

Mat 15:21-28

²⁴ Tahula tsa, ka sli'aftá Yesu hada ka laghwí ta hađika Tir nda Siduŋ. Ka lamə tsi da sana həga. Va a si ta snaŋta mndu kazlay: Wa'a hadya kə'a wa, ama lavíŋ a ta difaghuta wa.

²⁵ Mamu sana marakw ksu halaway ta makwani, ka snaŋtá tsi ta mna gwada ta Yesu. Ka gi sli'aftá tsi ka lagha zləmbatá ma ghuva Yesu.

²⁶ Ka ndəbu tsi ta dzvu da tsi ŋa ghzligiŋtá tsa duhwala halaway ya ma tsa makwani ya. Tsa marakw ya ná, makwa la Grek ma luwa Finusi, ya lu ta hađika Siri ya.

²⁷ Ka Yesu nda tsi mantša: «Zlanzla ta zwani karaku ka baghafta həŋ. Dina a ka klaftá đuvula zwani ka vlanťá zwana kriha wa,» ka'a nda tsi.

²⁸ «Mantša nzakwani mndani mghama đa, ama ta đagay zwana kriha ta wiwsa tsa skwa zay ta rkadata ta hađik ma vəl zay zwani ya guli,» ka tsa marakw ya.

²⁹ Ka'a nda tsi mantša: «Kabga tsa gwada gha ya, la makwa đa dzagha gha, wa'a saghusa tsa duhwala halaway ya ma makwa gha» ka'a nda tsa marakw ya.

³⁰ Ka sli'aftá tsa marakw ya ka laghwí dzaghani. Bhadaghatani dzagha ka lamə tsi da həga, ka slanaghatá tsi ta tsa makwani ya ta hani ta ghzłəŋ. Ta hađ tsa duhwala halaway ya mida wa.

Mbanafta Yesu ta sana rgha kul snaŋta zləməŋ

§ 7:19 Gray nda Slna gwəl ghunay 10:9-16.

³¹ Tahula tsa, ka sli'aftá Yesu ta hadíka Tir, ka laghwi nda ma luwa Sidun, ka zlagaghatá tsi nda ma Dekapwalus ña vru nda tvê drêfa Galili.

³² Bhadaghatani da hada, ka klanaktá lu ta sana mndu ka rgha, sna a ta sləməŋ wu, sna a ta gwada guli wa. Ka ndəŋu lu ta dzvu da tsi ña ksanja nda dzvu ka mbafta tsi.

³³ Ka klaghatá Yesu ta tsa mndu ya turtukwani, di'ij nda mnduha. Ka dzadzaghatá Yesu ta ndəfiŋa dzvuhani da sləməŋha tsa mndu ya, danafha ta sərđakani ta ghanik.

³⁴ Ka nghadaftá Yesu nda ta luwa, ka hlafta tsi ta hafu. «Efasla,» ka'a. Manda mnay kazlay: Gunaguna kə'a ya, nda gwada luwa tan.

³⁵ Gi wuzlan guna guna sləməŋha tsa mndu ya, gi wuted plata ghanikani tsa, ka gwada tsi ta gwada tsəleŋ.

³⁶ Ka dvanaghatá Yesu ta mnduha yaha həŋ da mnay dər ña wati ma mndu tsi. Ka dvu Yesu ta həŋ ya ná, ka sgə hahəŋ ta mna tsa skwi maga Yesu ya.

³⁷ Ka ndərmim həŋ katakata, ka həŋ mantsa: «Inda skwi ta magə na mndu na na, dīna. Nduk nda rgha tani ná, ka gwananatani ta sləməŋhani, ka gwadaŋni ta gwada. Kay! Skwi dīna ta magə na mndu na,» ka həŋ.

8

Zunusta Yesu ta skwa zay ta mnduha dambu' fwađ

Mat 15:32-39

¹ Ma tsa fitik ya, ka tsəglavatá ndəghata mnduha da Yesu, had skwa zay ña zay tan wa. Ka hganťá Yesu ta duhwalhani,

² «Ta ksita ka hidahida na mnduha na, kabga ma hkəna fitika tan na ta nzaku kawadaga nda i'i, had skwi mutsaf həŋ ña zay guli wa.

³ Ka lawala dzagha ghuni nda maya nda maya ka yu nda həŋ katsi, mutsafta a həŋ ta mbraku ña mbafta ta tvi wa. Wya sli'af ma vli di'ij sanlaha mataba tan guli,» ka'a nda həŋ.

⁴ «Ga dza'a mutsafta lu ta skwa zay ma na mtak na, ña vlanťá na mnduha na ña baghanafťá həŋ na?» ka duhwalhani nda tsi.

⁵ «Kidaghi buradi da kaghuni na?» ka'a nda həŋ. «Ndəfəŋ həŋ,» ka həŋ nda tsi.

⁶ Mantsa tama, «nzawanza rəp ta hadik,» ka Yesu nda tsa mnduha ya. Ka nzatá həŋ. Ka hlaftá Yesu ta tsa buradiha ndəfəŋ ya, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta. Tahula tsa, ka balanaptá tsi, ka valanťá duhwalhani, ña daganafťá tsa mnduha ya. Ka daganafťá hahəŋ ta tsa mnduha ya.

⁷ Mamu zwana klipi ki'a guli da həŋ, ka rfanaghatá Yesu ta Lazglafta ta ghəŋa tsa klipi ya, ka valanťá tsi ta duhwalhani. «Daganafwa daga ta mnduha,» ka'a.

⁸ Ka zutá mnduha, ka baghaftá həŋ. Ka tskaftá lu ta pđakwani ma vəl zay tan, ka ghwanak ndəfəŋ.

⁹ Tsa mnduha ya na, ta magay həŋ ta dambu' fwađ. Mantsa tama, ka vrinťá Yesu ta həŋ dzagha tan.

¹⁰ Gi tahula tsa, ka sli'aftá tsi ka lamə da kwambalu nda duhwalhani, ka laghu həŋ ta hadíka Dalmanuta.

Daway la Farisa ta mazəməm da Yesu

Mat 16:1-4

¹¹ Manda bhadaghatani tan, ka sli'adaghatá la Farisa slanaghatani, ka zlərdə həŋ ta skwiha nda tsi, kabga ta kumay həŋ ta mutsaftá ghurum ña ksafťá

Yesu, ka həŋ nda tsi mantsa: «Magaŋnamaga maga ta mazəmzəm ŋa maraŋta kazlay: Da Lazglafta ta mutsa kagha ta ŋa gha ma mbraku kə'a,» ka həŋ.

¹² Ka hlaftá Yesu ta hafu, ka'a mantsa: «Kabgawu ta kəl mnduha ta na zamana na, ka dawá magatá mazəmzəm katək na? Kahwathwata ta mnaghunata yu, had sana mazəmzəm dza'a maranaŋta lu ta mnduha ta na zamana na wa,» ka'a nda həŋ.

¹³ Ka sli'aptá tsi mataba tsa la Farisa ya ka laghwi da kwambalu ŋa dza'a ta sana 6la tsa drəf ya.

Zanapta duhwalha Yesu ta skwi maga Yesu

Mat 16:5-12

¹⁴ Ma tsa sli'a taŋ ya, ka zanaptá duhwalhani ta klaftá buradi, turtuktuk yeya buradi da həŋ ma kwambalu.

¹⁵ «Dasuwa ka kuni! Nghawa ghəŋa ghuni da isa la Farisa nda Hiridus,» ka Yesu zlahanaghatá həŋ.

¹⁶ Ka wuwisaku tsa duhwalhani ya mataba taŋ. «Zlah na kwala buradi kul had da amu na yeya,» ka həŋ.

¹⁷ Fslek ka tsa gwaɗa ya lamə da sləməŋa Yesu. Ka'a nda həŋ mantsa: «Kabgawu ta kəl kuni ka ndanu, kabga kwala buradi kul had da kaghuni na? Ha gita, had mahizl ma ghəŋa ghuni ra? Təŋtəŋjani ghəŋa ghuni katək ra?

¹⁸ Ya wana mamu ira ghuni ní, nu kul nghanjá kuni ta vli? Wana mamu sləməŋa ghuni, nu kul snaŋtá kuni ta sləməŋ*? Had kaghuni ta havaktá skwi katak ra?

¹⁹ Ma fitika daganafɗa da ta buradi hutaf ta mnduha dəmbu' hutaf, kidaghi ndaghanafɗa kuni ta ghwanak nda padakwa vəl zay mnduha na?» ka'a nda həŋ. «Ghwanɗɗa his həŋ,» ka həŋ.†

²⁰ «A ki ma fitika daganafɗa da ta buradi ndəfáŋ ta mnduha dəmbu' fwad, kidaghi ndaghanafɗa kuni ta tughuba nda padakwa vəl zay mnduha guli?» ka'a nda həŋ. «Ndəfáŋ həŋ,» ka həŋ.‡

²¹ «Ka si mantsa tsi, nu kwal kuni snaŋta tama?» ka'a nda həŋ.

Mbanafta Yesu ta mndu nda ghulpa ma Betsayda

²² Mantsa tama ka 6hadaghatá i Yesu nda duhwalhani da luwa Betsayda. Ka kladaghatá mnduha ta ghulpata mndu da Yesu. Ka ndəbu lu ta dzvu da tsi ŋa ksaŋta.

²³ Ka ksaftá Yesu ta tsa mndu nda ghulpa ya ta dzvu, ka klaghata tahula luwa. Ka tfanaftá tsi ta sərɗak ta iri, ka pghanaftá dzvu, ka daw tsi da tsi kazlay: Nda ngha ka ta skwi ra? kə'a.

²⁴ Ka gunaŋtá tsa ghulpa ta mndu ya ta iri. «Nda ngha yu ta mnduha ta wawaku mndani ná, ama manda fu manda fu ta ngha yu ta həŋ,» ka'a.

²⁵ Ka pghəglaftá Yesu ta dzvuhani ta iriha tsa mndu ya guli, ka nghanjá tsa mndu ya ta vli tsuwadək. Nda mba tama, nda ngha ta dagatá skwiha.

²⁶ Mantsa tama, «Yaha ka lami da huɗa luwa,» ka'a nda tsi, ka ghuniŋta dzaghani.

Kagha ná, Kristi ka, ka Piyer nda Yesu

Mat 16:13-20, Luk 9:18-21

²⁷ Tahula tsa, ka sli'aftá Yesu kawadaga nda duhwalhani ka dza'a da sana luhwa ndusa ndusa ma luwa Sezare Filip. Ta labə həŋ ta tvi, ka daw tsi da duhwalhani. Ka'a mantsa: «Wa i'i, ka mnduha ta mny na?» ka'a nda həŋ.

* 8:18 Gray nda Irmiya 5:21, Azekiyel 12:2. † 8:19 Ngha ta 6:35-44. ‡ 8:20 Ngha ta 8:1-9.

²⁸ Ka həŋ mantsa: «Yuhwana mnda maga batem ya ka sanlaha, Iliya ya ka sanlaha, sana mndu mataba la anabi ya ka sanlaha ta mnay nda kagha.»

²⁹ «Kinawu ka kaghuni, wa ya ka kaghuni ta mnay nda i'i?» ka'a kay guli. Ka Piyer mantsa: «Kagha na: Kristi[§] ka,» ka'a nda tsi.

³⁰ Ka zlahanaghatá Yesu ta həŋ ka ŋɔɔŋɔ. Ka'a nda həŋ mantsa: «Yahayaha kuni da walaŋtá mnay mantsa ŋa mndu,» ka'a.

Mnay Yesu ta dza'ani mtaku nda sli'agaptani

Mat 16:21-28, Luk 9:22-27

³¹ Mantsa tama, ka zlaftá Yesu ta taghay ŋa duhwalhani kazlay: Dza'a ghuyapə ghuya Zwanja mndu ta ɔɔŋɔ katakata. Dza'a wuɔɔɔɔ wuda la galata mnduha, nda maliha ta ghəŋja gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha tani. Dza'a dzadza lu, baɔu mahkən, ŋa sli'agaptani nda hafu, ka'a.

³² Ka mnə tsi ta tsa gwadaha ya banluwa. Ka ksaghutá Piyer ta Yesu ta slərpa vli ka davanaghata.

³³ Ka mbəɔavató Yesu, ka nŋha duhwalhani. Ka ŋruhanaghatá tsi ta Piyer, ka'a nda tsi mantsa: «Laghula gha tavata i'i halawaya skwi na. Had ka ta ndanu manda ya ta kumə Lazglafta wa. Manda ndana mnduha ká ka ta ndanu,» ka'a nda tsi.

Fata duhwalha ta ghəŋja tan manda ŋa Yesu

³⁴ Ka hagaktá Yesu ta mnduha, nda duhwalhani tani, ka mnay ŋa tan. Ka'a mantsa: «Ka ta kumay mndu ta nzaku kawadaga nda i'i katsi, ba vziŋtani ta ghəŋjani, ka klayni ta udza zləŋayni, ka dza'ani mista ɔa.

³⁵ Ka dza'a mbanafmba yu ta hafa ɔa ka mndu katsi ná, dza'a zadɔɔɔɔ tsa mndu ya ta hafani. Mndu dza'a zadɔɔɔɔ hafani kabga i'i, nda ya kabga Lfida Gwada ná, dza'a mbanafmba tsa mndu ya ta hafani.

³⁶ Nu dza'a ghzlanata mutsafta mndu ta na ghəŋja hadik na tender, ka nda zada hafani na?

³⁷ Nu dza'a vlata mndu ŋa vara hafani na?

³⁸ Ya wana ka dmaku mnduha ta na zamana na, ka sli'ij ka sli'ij həŋ da Lazglafta. Ka kwalaghukwala mndu ta mnantá hga ɔa nda gwada ɔa guli ta kəma tsa mnduha ya katsi, i'i Zwanja mndu guli ná, dza'a kwalaghukwala yu ta mnantá tsa mndu ya baɔu vragata ɔa kawadaga nda duhwalha nda ghuɔa ta luwa ma glakwa Lazglafta.»

9

¹ Ka'a nda həŋ guli mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mamu sanlaha ma mnduha mataba gwal hadna, dza'a kwal kul rwuta ta saha ga mghama Lazglafta nda mbraku, ŋa nghanja tan nda ira tan,» ka'a.

Mbəɔavafta Yesu

Mat 17:1-13, Luk 9:28-36

² Tahula fitik mku', ka hlaftá Yesu ta i Piyer nda Yakubu, nda Yuhwana mistani, ka ŋlaghatá həŋ ta sana ghwá nda slra. Lafa tan ta tsa ghwá ya, ka mbəɔavaftá tsi ta kəma tan.

³ Ka wuɔɔɔɔ lguthani tilil katakata. Had mndu ta na ghəŋja hadik na dza'a laviŋtá ghuɔaptá skwi ŋa ɔanafta ŋa laf taɔ ta tsaya wa.*

⁴ Ta wa ira tsa duhwalhani ya, ka zlagaptá i Iliya nda Musa, ka ghwa yiva nda Yesu.

⁵⁻⁶ Ka ksafta zləŋ ta tsa duhwalha ya katakata. Sna a Piyer ta skwi ŋa mnay wa. Gi ka Piyer nda Yesu mantsa: «Maləma da, dīna ka nzata mu hadna. Magafmamaga ta həgaha tumpul hkən. Pal ŋa gha, pal ŋa Musa, pal ŋa Iliya guli,» ka'a.

⁷ Ka saha kusay tđik bukwaamtá hən. Ka gwadagaptá lwi ma tsa kusay ya. Ka'a mantsa: «Nana na zwanja da ta đvu yu nda ŋudufa da. Snawa ta gwada da tsi,†» ka'a.

⁸ Gi zləwad zləwad zləwad, ka duhwalhani ka nanagha vli ta wanaftá hən. Kə'a ka hən ná, Yesu turtukwani yeya nghanj hən kawadaga nda hən.

⁹ Ka sli'aftá hən ka saha ta tsa ghwá ya. Ta saha hən, ka zlahanaghatá Yesu ta tsa duhwalha ya. Ka'a mantsa: «Yahayaha kuni da mnanjtá skwi nghanj kuni ŋa mndu ha ka sagha fitik ya dza'a sli'agabta Zwanja mndu mataba gwal nda rwa,» ka'a.

¹⁰ Ka snatá hən ta tsa gwada ya, ama ka laghu hən da dadawaku mataba tan «nahgani sli'agabta mataba gwal nda rwa?» ka hən.

¹¹ Mantsa tama, ka dawantá duhwalhani da Yesu. Ka hən mantsa: «Kabgawu ta kəl gwal tagha zlahu ŋa mnduha ka mnay kazlay: Tinjəl Iliya dza'a saha karaku‡ kə'a na?» ka hən.

¹² Ka Yesu nda hən mantsa: «Anji, dza'a tinjlaghutinjla Iliya ta saha ŋa payanata inda skwiha. Ama kabgawu vindafta lu ta ghəŋa Zwanja mndu kazlay: Dza'a ghuyay ta đanjwa katakata, đvəta a lu wu kə'a?»

¹³ Ama ka yu ta mnaghunata ná, ghadaghada Iliya ta saha ka ghuyanaptá hən ta đanjwa manda ya kumanj hən. Mantsa ya ka gwada Lazglafta mnata ta ghəŋani,» ka'a nda hən.

Mbanafta Yesu ta sana zwanj ksu seteni *Mat 17:14-21, Luk 9:37-43*

¹⁴ Manda vradaghata i Yesu tavata tsa duhwalhani si zlana hən ya, ka nghanjtá hən ta tskata mnduha ta wanaftá tsa duhwalha ya nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha ta zlərdutawi nda hən.

¹⁵ Na ghur, nghanj tsa tskatá mnduha ya ta Yesu ná, nda ghada ndu-sadaghatani da hən. Ka sli'afta hən nda hwaya ka dza'a ga zgu ŋani.

¹⁶ Ka Yesu dawantá da hən mantsa: «Ta ghəŋa wu ta zlərdá kuni ta wi nda hən na?» ka'a.

¹⁷ Ka sana mndu mataba tsa mnduha ya zlgħanaftawi mantsa: «Maləma da, zwanja da ksu seteni, vlanj a ta tva gwada wu kəl yu ka klagaghata da kagha.

¹⁸ Ka ta kumay tsa skwi ya ta slanapta katsi, gi slanatani ta hadik. Gi pghay tsa zwanj ya ta mahupak ma wi, dzislaini ta sli'inj ka hpaday, gi dzəŋ vghani. Tsaya kəl yu ka ndəba dzvu da duhwalha gha, kambəl ka ghzlginjntá hən ta tsa seteni ya ma tsa zwanja da ya mazlay, ama ka traptá hən,» ka'a nda tsi.

¹⁹ Ka Yesu nda hən mantsa: «Ghwadaka mndara mnduha kul had zlgħay nda ŋuduf da hən! Ŋa kulam yawu dza'a nzata yu tavata kaghuni? Ŋa kulam yawu dza'a nzata yu ka su'uwaghunata? Klagidighawa tsa zwanj ya,» ka'a nda hən. Ka klədanaghatá lu.

²⁰ Gi ghur nghanj tsa zwanj ya ta Yesu ná, ka gi slanaptá tsa seteni ya nda mbraku, ka slanata ta hadik, ka kwatambal tsi ta vgha ta hadik, ka pgha mahupak ma wi.

²¹ Ka dawantá Yesu da dani ma tsa zwanj ya: «Daga Yawu zlafta na skwi na ta na zwanj na na?» ka'a nda tsi. «Daga ma ga zwanjani ksafta tsi.

† 9:7 Ngha ta 1:11. ‡ 9:11 Gray nda Malatsi 3:23.

²² Bađu ma sani, klaftani wudamta da vu, dər da imi tsi, gi wudamtani ma ɲa dzatani, kə'a ta magay tazlay. Ka laviɲlava ka, kdəkkdək kataɲna kata, tawa ta hidahida ta aɲni!» ka tsa mndu ya.

²³ «Ka laviɲlava ka ri waka ka? Nu dza'a kwal lu laviɲta magata ka zlgħafzlgħa mndu nda ɲuduf na?» ka Yesu nda tsi.

²⁴ Gi ka kapaɲtá dani ma tsa zwaɲ ya ta lwi, «Zlgħafzlgħa yu, sawi katihata ma hta ta zlgħay da,» ka'a nda tsi.

²⁵ Nghay Yesu ta gazladaghata mnduha nda hwaya, ka davanaghatá tsi ta tsa seteni ya. «Ghwadaka Sulkum ta pya mndu ka gwada nda ya ka snaɲtá sləməɲ. Sabsa ma na zwaɲ na, ka yu ta mnaghata. Yaha ka vrəgladamta dekdek dida,» ka'a.

²⁶ Ka wahata tsa seteni ya ka ghudzanaftá tsa zwaɲ ya nda mbraku, ka sabə tsi mida. Ka niɲtá tsi ta tsa zwaɲ ya gzəmbła' manda mndu nda mta, ha ka mnay ndəghata mnduha kazlay: Nda mta kə'a.

²⁷ Ama ka ɲanata Yesu ta dzvu, ka sli'anafta, ka sli'aftá tsi ka sladata.

²⁸ Manda lama Yesu kawadaga nda duhwalhani da həga nda ghəɲa taɲ, ka daw həɲ da tsi. Ka həɲ mantsa: «Kabgawu kəl aɲni ka traptá ghzlgigɲtá tsa seteni ya katak na?» ka həɲ.

²⁹ «Mndərga tsa Sulkum ya ná, ba nda maga du'a kada saba tsi,» ka'a nda həɲ.

Mnəglanɲa Yesu ta dza'ani mtaku nda sli'agaptani

Mat 17:22-23, Luk 9:43-45

³⁰ Ka sli'aftá həɲ hada ka taghatá hadika Galili. Va a Yesu si ta nghanɲa mndu wu,

³¹ kabga ta tagha skwi ɲa duhwalhani. Wya skwi ta mnə tsi ɲa taɲ: «Dza'a ksafksa lu ta Zwaɲa mndu ka vlata ma dzva mnduha ɲa dzata taɲ. Bađu mahkən, ɲa sli'aftani nda hafu.»

³² Ama sna a duhwalhani ta tsa gwada ya wa. Ta zləɲ həɲ guli nda dawarɲa da tsi.

Wa dza'a nzakw ka mali

Mat 18:1-5, Luk 9:46-48

³³ Ka ɳhadaghatá həɲ da luwa Kafarnahum. Ta nzaku həɲ ma həga, ka dawarɲá Yesu da həɲ: «Nahgani tsa skwi ta uwa'uwal kaghuni ta tvi ya na?» ka'a nda həɲ.

³⁴ Sriw nzanza həɲ, pslaf a həɲ ta wa taɲ wa, kabga si ta zba snaɲtá mali mataba taɲ həɲ, na skwi si ta uwa'uwal həɲ ta tvi.

³⁵ Ka nzadatá Yesu, «saghawasa» ka'a nda həɲ. «Ka ta kumay mndu ta nzaku ka mali ta wa ira Lazglafata katsi, vraganatani ta ghəɲani ka sagəɲ gudzekw mista lamndu, ka nzakwani ka kwalva taɲ guli.»

³⁶ Ka hgaftá tsi ta sana zwaɲ kwitikw, ka sladanata mataba taɲ. Ka tskwaftá tsi ma ghuvani, ka'a nda həɲ mantsa:

³⁷ «Dər wati ma mndu ta tsu'aftá sani turtuk mataba na zwaniha na, kabga i'i, vərda i'i tsu'af tsa mndu ya nda tsa. Dər wati ma mndu ta tsu'aftá i'i guli, vərda i'i a tsu'af tsi wa, ama mndu ya ta ghunigihata tsu'af tsi,» ka'a.

Mndu ta vla zdaku ɲa amu ná, ɲa amu tsa

Luk 9:49-50

³⁸ Ka Yuhwana nda tsi mantsa: «Maləma da, nda ngha ɲni ta sana mndu ta ghzla duhwalha halaway ma mndu. Ka tsa mndu ya na: "Yesu ta vlihatá mbraku," ka'a. Ka lmə ɲni, kabga had ta dza'a mista amu wu,» ka'a.

³⁹ Ka Yesu mantsa: «Ma lmə kuni ta mndu, kabga hađ mndu ta maga mazəmxəm nda hga đa, dza'a vza rutsak ta i'i wa.

⁴⁰ Mndu kul hađ ta raza amu guli ná, ɲa amu tsa mndu ya.

⁴¹ Dər wati ma mndu ta taghunafá imi rau' ɲa say, kabga nzakwa ghuni ka ɲa Kristi, kahwathwata ka yu ta mnaghunata, hađ nisəla tsa mndu ya dza'a zwafuta dekdek wu,» ka Yesu.

Daswa ka mndu nda vzamta mndu ma dmaku

Mat 18:6-9, Luk 17:1-2

⁴² «Ka vzamvza mndu ta sani turtuk mataba na zwaniha ta zlgħafta i'i na ma dmaku katsi, dza'a ghuyay ta đanwa katakata da Lazglafta. Ta dər má ya hbanam lu ta dughura buna dagala ma ɲurzlun, ka vzaghata da drəf, ka'a.

⁴³ Ka si dzva gha ta famta kagha kəl ka ka zləmbamta ma dmaku katsi, tsințsa gha ta tsa dzvu ya. Ta dər mutsafta gha ta hafu nda dzva gha ka buđudun, ka lama gha nda dzvuha gha yipa' his his da həga vu kul hađ ta mtavata dekdek.

⁴⁴ [Hada, mamu mtarakha ta yamta ma vgha ɲəđməts, rwava a həɲ wa. Hađ tsa vu ya ta mtaku dekdek guli wa.]

⁴⁵ Ka səla gha ta famta kagha kəl ka zləmbamta ma dmaku katsi, tsințsa ta tsa səla ya. Ta dər mutsafta gha ta hafu nda səla gha slun turtuk, ka nzakwa gha nda səlahə gha yipa' his his, ɲa wuđamtá kagha da həga vu.

⁴⁶ [Hada, mamu mtarakha ta yamta ma vgha ɲəđməts, rwava a həɲ wa. Hađ tsa vu ya ta mtaku dekdek guli wa.]

⁴⁷ Ka ira gha turtuk, ta famta kagha kəl ka ka dəđamta da dmaku katsi, tsakwasliɲ tsakwasla ta tsa iri ya. Ta đar lama ka nda ira gha guzliɲ turtuk da ga mghama Lazglafta, ka nzakwa gha nda ira gha his his, ɲa wuđamtá kagha da həga vu.

⁴⁸ Hada, mamu mtarakha ta yamta ma vgha ɲəđməts, rwava a həɲ wa. Hađ tsa vu ya ta mtaku dekdek guli wa. §

⁴⁹ Inda mndu dza'a nəmanaf nəma vu manda slughul. [Inda skwi ta drə lu ɲa Lazglafta ta kuktaf kukta lu ta slughul tida]

⁵⁰ Slughul ná, skwi đina ya, ama ka ta hađ zđaku mida dekdek wu katsi, nu dza'a magəlamta kuni mida ɲa vranamtá si tsa nəmatani ya na? Mamu ka slughul ma kaghuni. Nzawanza nda zđaku mataba ghuni, sanlahə nda sanlahə,» ka'a.

10

Tagha skwi ta ghəɲa ghzliɲta marakw

Mat 19:1-12, Luk 16:18

¹ Tahula tsa, ka sli'afá i Yesu nda duhwalhani hada ka laghwi ta hađika Zudiya nda tvə drəfa Zurdeɲ. Ka tskəgladaghatá mnduha ta vgha tavatani. Ka nzəglatá tsi ka tagha skwi ɲa taɲ manda ya snu tsi.

² Ka gavadaghatá la Farisa tavata Yesu ɲa hla səlani. Ka đawanțá həɲ da tsi, ka həɲ mantsa: «Mamu re hađ wa a tvi ɲa ghzliɲta mndu ta markwa taɲ na?» ka həɲ.

³ Ka'a nda həɲ mantsa: «Wa ka Musa vindaghunafna na?» ka'a.

⁴ «Ka Musa ná, ka ta kumay mndu ta ghzliɲta markwa taɲ katsi ná, vindanaftani ta đelewera ghzlu, ka ghzliɲtani* kə'a,» ka həɲ.

⁵ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Təŋa ta ghəŋa ghuni kəl Musa ka vindaghunaftá tsa gwada zlahu ya mantsa.

⁶ Ama ma zbraftani, manda kfiŋta Lazglafta ta magaftá inda skwi, “ka tsaftá tsi ta i zə'al nda marakw.†”

⁷ Tsaya dza'a kəl zgun ka zlaŋtá dani nda mani, ka ndi'anavatá vgha ta markwa taŋ,

⁸ ŋa nzakwa tsa hahəŋ his ya ka slu'uvgha turtuk‡. Mantsa tama, nzəgla a həŋ ka mnduha his wu, ama ka slu'uvgha turtuk nzakwa taŋ.»

⁹ Skwi ndi'anaf Lazglafta ná, yahayaha mndu dganata, ka'a.

¹⁰ Manda vrakta taŋ, ka lamə həŋ nzata ma həga, ka dáwanjá duhwalhani da tsi ta ghəŋa tsa gwada ya.

¹¹ Ka'a nda həŋ mantsa: «Ka ghzliŋghzla mndu ta markwa taŋ, ka klaftá sana marakw katsi, ta hliri tsa mndu ya, maganamaga tsa mndu ya ta ghwadaka skwi ta tsa taŋtaŋa markwa taŋ ya.

¹² Mantsa guli, ka sli'afslí'a marakw ka laghu da wumatá sana zə'al katsi, ta hliri tsa marakw ya nda tsa.»

HLAKTA MNDUHA TA ZWANI KWITIKW KWITIKW DA YESU

Mat 19:13-15, Luk 18:15-17

¹³ Mbadaka mnduha ka va hlaktá zwani kwitikw kwitikw da Yesu ŋa tfanaghatawi ta həŋ, nda ma fanaghatani ta dzvu ta həŋ. Ama ka ghzle duhwalha Yesu ta həŋ.

¹⁴ Ka nghə Yesu ta tsa skwi ta magə həŋ ya ná, zdəgana a wu, ka kuzlanaftá tsi ta ŋuduf. «Zlaŋwazla ta zwaniha kwitikw kwitikw ka sagha həŋ da i'i, ma pyə kuni ta həŋ, kabga ŋa gwal ta gara vgha nda həŋ na ga mghama Lazglafta§.

¹⁵ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dər wati ma mndu dza'a gi kwal kul tsu'aftá ga mghama Lazglafta manda zwan kwitikw, lamta a tsa mndu ya dekdek wa,» ka'a nda həŋ.

¹⁶ Ka hlamtá tsi ta tsa zwaniha ya da ghuvani, ka pghanaghatá dzvu ta həŋ, ka tfanaghatawi ta həŋ.

I YESU NDA SANA MNDU GADGHƏL

Mat 19:16-30, Luk 18:18-30

¹⁷ Manda sli'afta Yesu ka mbađa ta tvi, ka sli'aftá sana mndu ka hwayakta tsəlbata ma ghuvani, ka daway da tsi: «Ari ŋərma mgham, nu dza'a magə yu ŋa mutsafta da ta hafu ŋa kdəkedzerŋ na?» ka'a nda tsi.

¹⁸ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Kabgawu kəl ka ka hga i'i ka ŋərma na? Had sana ŋərma taბta Lazglafta wa.

¹⁹ Nda sna ka ta zlahuha ta mnay kazlay: Yaha ka da dzatá mndu, yaha ka da hliri, yaha ka da ghali, yaha ka da tsanavatá gwada ta mndu, yaha ka da nənba mndu, ka vla ka ta glaku ŋa i da gha nda ma gha* kə'a,» ka'a.

²⁰ «Mghama da, snasna yu ta inda tsa skwiha ya daga ma ga zwanja da,» ka'a nda tsi.

²¹ Tsəmesl, ka Yesu nghanavatá tsa mndu ya, ka dvutá tsi, ka'a nda tsi mantsa: «Ta turtuk skwi ta pdugudughusta. La ka dzawapta ka ta inda skwa gha, ka daganafata ka ta gwal ka pdu, mantsa dza'a mutsay ka ta gadghəl ta luwa. Magata gha ta tsaya, ka sagha ka, ka dza'a ka mista da,» ka'a nda tsi.

† 10:6 Ngha ta Zbrafta 2:24. ‡ 10:8 Ngha ta Zbrafta 1:27 nda 2:24. § 10:14 Gray nda 9:37. * 10:19 Ngha ta Sabi 20:12-16 nda Vrafta ta Zlahu 5:16-20.

22 Na snan̄ta tsa mndu ya ta tsa gwada ya, ka laghu tsi nda basatá n̄duf, kabga gadghəl ya.

23 Ka waftá Yesu ta duhwalhani ta wanafta. «Kay! Dza'a nda bla ka lama gwal gadghəl da ga mghama Lazglafta!» ka'a.

24 Ka ndərmim duhwalhani nda ndərmima ta tsa gwada ya. Ka vrəgliñtá Yesu ta mnay guli, «Zwana dā, nda bla ka lama gwal ta fafta ghəña tan̄ ta gadghəl da ga mghama Lazglafta!

25 Ta dər laba n̄alibwa nda ta ghuruma lipir, ka lama mnda gadghəl da ga mghama Lazglafta,» ka'a.

26 Ka va ndərmimgalta duhwalhani, ka hən̄ mataba tan̄ mantsa: «Ka si mantsa tsi katsi ná, wa dza'a mutsafta mbaku tama?» ka hən̄.

27 Ka nghanavatá Yesu ta hən̄, ka'a mantsa: «Had̄ mndu dza'a lavin̄tá mbanaftá ghən̄ani wa, ama lavin̄lava Lazglafta ta mbanaftá mndu, kabga lavin̄lava ta maga inda skwi.»

28 «A'a! Wana an̄ni, zlanavazla n̄ni ta inda skwiha n̄ni, ka dza'a mista gha,» ka Piyer.

29 Ka Yesu mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, had̄ mndu ta sli'afta ka zlan̄tá hgani, nda zwanamani, nda kwaghamani, nda mani, nda dani, nda zwanani, nda had̄ikhani, kabga i'i nda ya kabga Lfida Gwada Lazglafta,

30 dza'a kwal kul mutsafta fərtā ta sgavaghatani daga ta na zamana mida mu na wa. Dza'a mutsay ta həgaha, nda zwanama, nda kwaghama, nda mamaha, nda zwani, nda had̄ikha tani, ama dza'a ghuyay ta dan̄wa guli. Ma zamana ta sagha guli, n̄a mutsayni ta hafu n̄a kdekedzeñ da Lazglafta.

31 Nda ndəgha gwal si ta kəma, dza'a nzakway nda hul. Nda ndəgha gwal si nda hul guli, dza'a nzakway ka gwal ta kəma,» ka Yesu nda hən̄.

Mahkəna mnan̄ta Yesu ta mtakwani nda sli'agaptani

Mat 20:17-19, Luk 18:31-34

32 Ta mbada hən̄ ta tvi n̄a n̄lu ka dza'a da Ursalima, ka labə Yesu ta kəma tan̄. Hluhlā zlan̄ ta duhwalhani, nda gwal ta dza'a mista tan̄ tani. Ka tsəkəglanatá Yesu ta tsa duhwalhani ghwan̄pdə his ya tavatani, ka zlrəftá tsi ta mnay n̄a tan̄ ta skwi dza'a slanaghata.

33 «Snawasna 6a! Wana mu ta dza'a da Ursalima. Hada dza'a ksaf̄ta lu ta Zwan̄a mndu, n̄a vlan̄tá maliha ta ghəña gwal ta dra skwi n̄a Lazglafta, nda gwal tagha zlahu n̄a mnduha, n̄a tsanaghata tan̄ ta guma n̄a dzata, n̄a vlan̄ta tan̄ ta gwal kul nzakway ka la Yahuda,

34 n̄a ganapta tsahaya tiri, n̄a tafay tan̄ ta sərđək tida, n̄a sləvay tan̄ nda krupihā, n̄a dzata tan̄, ama bađu mahkən, n̄a sli'agaptani nda hafu.»

Dawutá vla i Yakubu nda Yuhwana da Yesu

Mat 20:20-28

35 Tahula tsa, ka gavadaghatá i Yakubu nda Yuhwana ta nzakway ka zwana Zebedi tavata Yesu. «Mghama dā, ta kumay n̄ni ta magan̄nata gha ta skwi dza'a dawan̄ta n̄ni da kagha,» ka hən̄ nda tsi.

36 «Nahgani ta kumə kuni ta magaghunata dā na?» ka'a nda hən̄.

37 «Bađu lama gha da glakwa gha ya ná, ka pghata ka ta an̄ni, sani nda ga zeghwa gha, sani guli nda ga zlaḅa gha ná, kiḅa,» ka n̄ni.

38 Ka Yesu zlgħanaftawani ta hən̄ mantsa: «Sna a kuni ta skwi ta dawə kuni wa. Dza'a lavin̄lava kuni ta sa leghwa tsa ghuya dan̄wa dza'a yu say ya ra? Ari dza'a tsu'ay kuni ta batema tsa ghuya dan̄wa dza'a ghuydipta lu ya?» ka'a nda hən̄.

³⁹ «Anji, dza'a lavinlawa nni,» ka hən. Ka Yesu nda hən mantsa: «Mantsa nzakwani, dza'a say kuni ta leghwa ghuya danwa dza'a yu say, dza'a tsu'ay kuni ta batema tsa ghuya danwa dza'a lu ghuydipta ya[†].

⁴⁰ Ama ta ghənja skwi ta nghanantá tsa nzaku nda ga zeghwa da nda ya nda ga zlaβa da ya ná, nhidigha a tsa ya wa. Nda nza tsa vliha ya ka nja gwal payanaf Lazglafta ta hən,» ka'a nda hən.

⁴¹ Na snantá tsa pɔakwa duhwalha ghwan ya ta tsa gwada ya, ka basanavata hən ta nɔduf ta i Yakubu nda Yuhwana.

⁴² «Saghawasa,» ka Yesu nda hən. «Nda sna kuni ta gwal ta nghə lu manda mghamha ta ghənja mndəra mnduha ná, ta gay hən ta ma mgham mghama tan. Gwal kulan lu guli, ta maray hahən ta mbrakwa tan ta ghənja tan.

⁴³ Ama mantsa a nzakwani mataba kaghuni wa. Ka ta kumay mndu ta nzaku ka mali mataba ghuni katsi, ka nzata tsi ka kwalva ghuni.

⁴⁴ Ka ta kumay mndu mataba ghuni ta nzaku ta kəma katsi, ka nzata tsi ka kwalva inda mnduha.

⁴⁵ Wya tsi, sa a Zwanja mndu kabga nja maganatu lu ta slna wa, ama nja nzaku ka kwalva mnduha, vlaha ta hafani nja vara ndəghata mnduha guli,[‡]» ka Yesu zlghanaftawani ta hən.

Gunanata Yesu ta ira Bartime

Mat 20:29-34, Luk 18:35-43

⁴⁶ Ka βhadaghatá hən da luwa Yeriku. Ta sabə i Yesu nda duhwalhani, nda tskata sanlaha ma mnduha ma tsa luwa ya, mamu sana ghulpa ta mndu ta nzaku ta wa tvi ka gatá skwi. Bartime hga tsa mndu ya, ta nzakway ka zwanja Time.

⁴⁷ Manda snantani kazlay: Yesu zwanja la Nazaret ya ta sagha ka'a, ka dzatá tsi ta lawlaw, ka'a mantsa: «Yesu zwanja Dawuda, tawa ta hidahida ta i'i,» ka'a.

⁴⁸ Mbaβa mnduha ka njuhway. «Ma gwadaf ka,» ka hən. Ama ka sganaghatá tsi ta dza lawlaw ka nɔdanɔ: «Zwanja Dawuda, tawa ta hidahida ta i'i,» ka'a.

⁴⁹ Ka sladata Yesu, ka'a mantsa: «Hgagaghawa hga,» ka'a. Ka hgaktá hən ta tsa ghulpa ta mndu ya. Ka hən nda tsi mantsa: «Ŋavanja ka sli'afra ka, wya ta hga kagha,» ka hən.

⁵⁰ Ka slurtidintá tsa ghulpa ta mndu ya ta lgutani, ka valavata ka labə nda tvə Yesu.

⁵¹ Ka dawantá Yesu da tsi. Ka'a mantsa: «Nu ta kumə ka ta magaghata da na?» ka'a. «Maləma da, ka nghəlanja yu ta vli,» ka'a.

⁵² «La, nda mba ka, kabga zlggha gha ta i'i nda nɔdufa gha,» ka'a nda tsi. Ka gi nghəlanjantá tsa mndu ya ta vli, ka ksə tsi ta tvi ka dza'a mista Yesu.

11

Lama Yesu da luwa Ursalima

Mat 21:1-11, Luk 19:28-40, Yuh 12:12-19

¹ Taghwan a hən ka βhadaghatá da luwa Ursalima wu, ka labə hən nda mista ghwá zaytun, ndusa nda sana luwaha ta hgu lu ka Beslaze nda Betani. Ka ghunaftá Yesu ta gwal his mataba duhwalhani.

² «Lawala da na luwa ta kəma ghuni na. Ka βhadaghaβha kuni, dza'a slanaghasla kuni ta zwanja kdih hbana lu ta kul walanja mndu ta laf tida. Ka plata kuni, ka klagaghata kuni.

[†] 10:39 Gray nda Slna gwal ghunay 12:2. [‡] 10:45 Gray nda Slna gwal ghunay 14:24 nda 1 Timute 2:6.

3 Ka “ɲaw kuni ta tsa na” ka mndu dawanta da kaghuni katsi, “Mgham ta kumay,” ka kuni dazlay. Gi dza'a zlaghunanzla hɛɲ ɲa klaktá ghuni da hadna,» ka'a nda hɛɲ.

4 Ka sli'aftá hɛɲ ka labə, ka slanaghatá hɛɲ ta zwanja kɔfiɛ ta hba ma bli ta watgha ga mndu ndusa nda wa tvi, ka platá hɛɲ.

5 Ka gwal ma tsa vli ya nda hɛɲ mantsa: «Nu tsa ta magə kuni na? Ta plə ɲaw kuni ta tsa zwanja kɔfiɛ ya na?» ka hɛɲ.

6 Ka zlganaftá hɛɲ ta wa tan manda ya mnanaf Yesu ta hɛɲ. Ka zlanɲá lu ta hɛɲ, ka laghu hɛɲ.

7 Ka klədanaghatá hɛɲ ta tsa zwanja kɔfiɛ ya ta Yesu, ka pghaftá hɛɲ ta lguta tan, ka ɲladafá Yesu nzafta tida.*

8 Ka linɲá mnduha ta zlazlatá lgutha tan ta tvi, sləhwa fuha ɲa sanlaha ta balakta ma vwah† ka pghay ɲa tsu'ay.

9 Mbadaka gwal ta dza'a ta kəma Yesu nda gwal ta dza'a nda hulani tani ka hla wi. «ɲa Lazglafta glaku! Ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta mndu ya ta sagha ma hgani.

10 Ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta ga mgham ta sagha, ga mghama Dawuda ta nzakway ka da ɲni! Glaku ɲa Lazglafta ta luwa!‡» ka hɛɲ. 11 Ka ɓhadaghatá Yesu da luwa Ursalima, ka lamə tsi da hɛga Lazglafta. Tahula naghanatani ta inda skwiha, ka sli'aftá tsi ka vraghuta da Betani kawadaga nda duhwalhani ghwanɲɔdə his, kabga nda ghada laghwa fitik.

Ksi'afta Yesu ta fwa ghuraf

Mat 21:18-19

12 Gamahtsimani, ta sabə hɛɲ ma tsa luwa Betani ya ka vru da luwa Ursalima, ka kuzlanafá maya ta Yesu.

13 Ka nghanɲá tsi ta sana ghuraf manda a nda sləhwa tbukw tida. Ka labə tsi nghanata, ka dza'a slanaghar slanagha a wa yu ta zwanɲ tida kə'a. Laghani tavata tsa fu ya, kə'a kə'a ná, sləhwa yeya tida, kabga ta fitika yakwa ghuraf a wa.

14 Ka Yesu nda tsa ghuraf ya mantsa: «Walganɲa a mndu ta tsagatá yaku ta kagha ɲa zay wa,» ka'a. Ta snaysnay duhwalhani.

Ghzagaptá gwal dzawa skwi ma hɛga Lazglafta

Mat 21:12-17, Luk 19:45-48, Yuh 2:13-22

15 Tahula tsa, ka ɓhadaghatá hɛɲ da luwa Ursalima, ka lamə Yesu da daɓa hɛga Lazglafta. Ka slanaghatá tsi ta mnduha ta dzawa skwi nda sakwa skwi hada. Ka linɲá tsi ta ghzlinginɲá hɛɲ dzibil, ka zlabidinɲá tsi ta tabəlha gwal ta mbəɔ, nda vla nzakwa gwal ta dzawa ghərɓu' tani.

16 Zlana a ta mndu dər turtuk ɲa tsughwadafadapta nda ma tsa daɓa hɛga Lazglafta ya nda skwi wa.

17 Ka mnə tsi ɲa tan. Ka'a mantsa: «Vinda a ma gwada Lazglafta kazlay: Hɛga dá ná, dza'a nzakway ɲa hɛga maga du'a mndəra mnduha demdem kə'a ra? Ama mbaɓa kaghuni ka ninɲa ka galigha gwal gənda§,» ka'a.

18 Manda snanɲa la mali ta ghəɲa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ɲa mnduha ta tsa skwi ya, ka zbə hɛɲ ta tvi ɲa dzatá Yesu. Ama ta zlanɲ hɛɲ guli, kabga ksarɲksa tsa skwi ta taghə tsi ya ta hamata inda mnduha.

* 11:7 Gray nda Zakari 9:9. † 11:8 Manda ya ma 2 Mghamha 9:13, zlatá skwi ɲa vla glaku ya.

‡ 11:10 Gray nda Zabura 118:25-26 nda Mata 21:9. § 11:17 Ngha ta Isaya 56:7 nda Irmiya 7:11.

19 Manda dædæta fitik, ka sabø i Yesu nda duhwalhani ma tsa luwa ya ka laghwa tanj.

Maga du'a kul had dga ghəj

Mat 21:20-22

20 Ga særdæk ta labø hən̄j ta tvi ka vru da Ursalima, kə'a ka duhwalha Yesu ná, dzun̄jund̄j nda ghwala tsa ghuraf ksi'af tsi ya kay, nduk nda slrənjhani tani.

21 Ka havaktá Piyer ta ghəjə skwi ta luta. «Maləma dá, ngha ta ghwala ta na ghuraf ksi'af ka na kay 6a!» ka'a nda Yesu.

22 Ka Yesu nda duhwalhani mantsa: «Fafwa ghəjə ghuni ta Lazglafta!

23 Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dər ya ghwá ya mnə mndu kazlay: Sli'afslí'a ka vzamta ka ta vgha da drəf! ka'a nda tsi katsi, ka dgan̄j a tsi ta ghəj ta ghəjani wu, faffa ta ghəjani ta skwi ya mna tsi n̄ja magakwani katsi, dza'a maganamaga Lazglafta ta tsa skwi ya.

24 Tsaya ta kəl̄ yu ka mnaghunata kazlay: Inda skwi dza'a kuni dawan̄ta nda maga du'a ná, fafwafa ta ghəjə ghuni tida manda skwi nda ghada mutsatani, dza'a nghay kuni ta magata tsa skwi ya.

25 Ka ta maga du'a kuni katsi, ka waya ka'a mamu dgun ma n̄udufa ghuni nda sana mndu katsi, pliniswapla ta dmakwa tsa mndu ya, kada plighunista Da ghuni Lazglafta ta luwa ta dmakuha kaghuni guli.

26 [Ama, ka had̄ kaghuni ta plinistá dmakwa mndu wa katsi, had̄ Da ghuni Lazglafta ta luwa dza'a plighunistá dmakwa kaghuni guli waj] * » ka Yesu nda hən̄j.

Ga mutsa Yesu ta glaku

Mat 21:23-27, Luk 20:1-8

27 Ta mbada hən̄j, ka vrəgladaghatá hən̄j da luwa Ursalima. Ta wawakwani Yesu ma həga Lazglafta, ka sli'adaghatá la mali ta ghəjə gwal ta dra skwi n̄ja Lazglafta, nda gwal tagha zlahu n̄ja mnduha, nda la galata mndu guli slanaghata.

28 «Nda mbrakwa wa ta maga ka ta na skwiha na, wa ta vlaghatá tvi n̄ja magay?» ka hən̄j nda tsi.

29 «I'i guli, ka dawan̄dawa yu ta skwi turtuk da kaghuni, ka zlghidifzlgha kaghuni ta wani katsi, dza'a mnaghunamna yu, ka nda mbrakwa wa ta maga yu ta tsa skwiha ya,» ka Yesu nda hən̄j.

30 «Wya tsa daway dá ya: Lazglafta ta ghunafta Yuhwana maga batem† re, ari mnduha a na? Zlghidifwa zlgha ta wani,» ka'a nda hən̄j.

31 Ka laghu hən̄j zlerday mataba tanj. «Waka mu dza'a zlgha wani. Ka Lazglafta ya ta ghunafta ka mu, kabgawu kwal kuni kul zlghafta 6a,» ka'a dza azlay nda amu.

32 «Ka mnduha ta ghunafta» ka mu katsi, lava a mantsa guli wu, ka hən̄j, kabga nda sna mnduha ta Yuhwana kahwathwata kazlay: Vərda anabi ya kə'a. Tsaya tama, ta zləjay hən̄j ta skwi dza'a magə mnduha.

33 Mantsa tama: «Sna a an̄ni ta mndu ta ghunakta wu,» ka hən̄j. Ka Yesu nda hən̄j tama mantsa: «Mantsa i'i guli, had̄ yu dza'a mnaghunata, ka nda mbrakwa wa ta maga yu ta tsa skwiha ya wu,» ka'a.

12

Sana ghwadaka mnda vwaha inabi

Mat 21:33-46, Luk 20:9-19

* 11:26 Ngha ta Mata 6:15. † 11:30 Ngha ta 1:4-5.

¹ Mantša, ka nzatá Yesu ka mna gwada ŋa tan̄ nda mahdihdi, ka'a mantša: «Mamu sana mndu ta sli'af̄ta ka laghwi da ŋaŋaftá fuha inabi nd̄er nd̄er nd̄er ma vwahani, ka ŋamtá tsi ma dzugur. Ka laptá tsi ta vli ŋa ditsa yakwani. Ka bamtá tsi nduk nda dumbi nda slra tani mida ŋa nzakwa mnda nghay*. Tahula kd̄inj̄tani ta payanató tsa vwahani ya dina, ka fanamtá tsi ma dzvu ta gwal hvay. Ka sli'af̄tá tsi ka laghwi dista luwa. ² Sagha fitika daga yakwani, ka ghunadaghatá tsi ta sana kwalvani slanaghatá tsa gwal ta hvay ya ŋa mutsanaf̄ta tan̄ ta ŋani ma yakwa tsa inabi ya.

³ Laghani, d̄inj̄ ksafksa h̄eŋ ka dgaptá, ka vrin̄ta kul vlan̄ta.

⁴ Ka ghungladaghatá tsi ta sana kwalva slanaghatá h̄eŋ guli, ka tatanaghatá h̄eŋ ta gh̄eŋ ka rarazata.

⁵ Ka ghungladaghatá tsa mnda vwah ya ta mahk̄ona kwalva, ka dzatá h̄eŋ nda dza ta tsaya. Ka ghungladaghatá tsa mnda vwah ya ta sanlaha ma kwalvaha guli, ka dgaptá h̄eŋ nda dga ta sanlaha, ka pslatá h̄eŋ nda ps̄la ta sanlaha.

⁶ Ga va tsa mndu ya, mamu pd̄akwa zwan̄ani turtuktuk ta d̄vu tsi ma hya ŋudufani, ka kd̄inj̄tá tsi ta ghunadapta da tsa mnduha ya kazlay: Dza'a hulay h̄eŋ tahula ta na zwan̄a dá na k̄a'a.

⁷ Ka sli'af̄ta tsa zwan̄ ya ka lagha slanaghatá h̄eŋ. «Ya wana tsa mndu dza'a za h̄ega ya kaya! Sawa ka dzatá mu, ŋa zay amu ta tsa h̄ega ya!» Ka tsa gwal ta hva tsa vwah ya mataba tan̄.

⁸ D̄inj̄ ksafksa h̄eŋ ka dzata, ka vzidinj̄tá h̄eŋ ta mblani di'in̄ nda tsa fuha inabi ya.

⁹ «Ndana tama, nu dza'a maḡo dani ma tsa vwaha fuha inabi ya? Dza'a laghala, ŋa zadanatani ta tsa mnduha ta hva ma tsa vwah ya, ŋa vlan̄tani ta tsa fuha inabi ya ta sanlaha ma mnduha.

¹⁰ Ta dzan̄af̄ a kaghuni ta vindatani ma deftera Lazglafta manda ya k̄a'a ta mnay ra? «Tsa pala wudidinj̄ gwal ta ba h̄ega ya, tsaya ta nuta ka v̄erda palaka tughwa h̄ega.

¹¹ Tsaya ná, Lazglafta ta d̄vaftá nzakwa tsa pala ya ka v̄erda palaka tughwa h̄ega. Skwa nd̄ermimay nzakwani ta wa ira amu!» ka'a.

¹² Tsatsafta tsa maliha ya ná, ta gh̄eŋa tan̄ ta gwada Yesu ta tsa gwada ya. Ka zb̄e h̄eŋ ta tva ksaf̄ta, ama ka zlanatá h̄eŋ ka laghwa tan̄ kabga zlan̄a gwada da mnduha.

Gwada ta gh̄eŋa pla dzumna *Mat 22:15-22, Luk 20:20-26*

¹³ Ka ghunaf̄tá h̄eŋ ta sanlaha mataba la Farisa nda mnduha Hiridus,† ŋa dza'a gwada nda Yesu, kada d̄akwatsafta lu ta gwada ma wani ŋa ksaf̄ta.

¹⁴ Wya ka h̄eŋ lagha mnay ŋani: «Mal̄ema dá, nda sna ŋni kazlay: Dar gwada ta mn̄e kagha k̄a'a, had̄ kagha ta zlan̄a ira mnduha wu, kabga had̄ ghuya gha nda mndu ta gh̄er̄bakwani wa. V̄erda nzaku manda ya ta kum̄e Lazglafta ta tagh̄e kagha. Ta kumay ŋni ta dawan̄tá gwada da kagha: Ma zlaha Lazglafta ná, nda ra re, ra a wa ka pla dzumna ŋa mgham dagala ma Ruma na? Dza'a pl̄er̄ pla a wa ŋni na?» ka h̄eŋ.

¹⁵ «K̄abgawu ta k̄el kuni ka dz̄egha i'i na?» Ka Yesu zlghanaf̄tawi ta h̄eŋ, kabga nda sna ta tsa madgwirmadgwira tan̄ ya. «Klagaghawakla ta tsa kwabu ya ka nghanata yu.» ka'a.

* 12:1 Gray nda Isaya 5:1-2. † 12:11 Ngha ta Zabura 118:22-23. ‡ 12:13 Ngha ta Mata 3:6.

16 Ka klanaktá həŋ turtuk. Ka dawantá Yesu da həŋ. Ka'a mantsa: «Nda wa grafta lu ta na skwi tsaf lu tida na na? Nja wa na hgu tida na guli?» ka'a nda həŋ. «Ŋa mgham Sezar ya,» ka həŋ.

17 Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Vlanwa mgham Sezar ta ya ta nzakway ka ŋa mgham Sezar, vlanwa Lazglafta ta ya ta nzakway ka ŋa Lazglafta,» ka'a nda həŋ. Ka ndərmim həŋ katakata ta tsa zlghawani ya.

Daway ta ghəŋja sli'agabta ma mtaku nda hafu

Mat 22:23-33, Luk 20:27-40

18 Ka sli'adaghatá la Sadukiya slanaghata Yesu guli. Hahəŋ ná, gwal ta mnay kazlay: Had sli'agabta mndu ma mtaku wu[§] kə'a ya həŋ. Ka dawantá həŋ da tsi, ka həŋ nda tsi mantsa:

19 «Maləma dá, wya ka Musa vindanənafta: “Ka mamu mndu mtu zwanamani ka zlanťá markwa tan, ya a ta zwan nda tsa marakw ya wu katsi, wunanaghata tsa zwanamani ta ndiri ya ta tsa wadgani ya, ŋa yanatani ta zivir ta tsa zwanamani ta mtuta ya,”* ka'a.

20 «Tsa w ghalya, si mamu zwanama ndəfán həŋ ma da tan. Si ka klaftá zumali ma həŋ ta marakw, ka mtutá tsa mndu ya ta yana a lu ta zwan wa,

21 ka wunanaghata tsa mahisa zwan ya ta tsa wadgu ya, ka mtutá tsaya guli, yana a lu ta zwan wa. Mantsa ya tsa mahkəna zwan ya guli.

22 Inda tsa zwaniha ya ndəfán ndəfán, ka raftá həŋ ta tsa marakw ya, kul had ya ta yatá zwan nda tsi. Tahula rwuta tsa zwaniha ya ndəfán ndəfán, ka mtuta tsa marakw ya guli.

23 Mantsa tama ní, badu sli'agabta ma mtaku nda hafu ní, ŋa wa ŋa wa dza'a nzakwa tsa marakw ya mataba tan badu tsaya tama, ya wya klafkla həŋ demdem ta tsa marakw ya ka markwa tan?» ka həŋ nda tsi.

24 Ka Yesu zlghanaftawani ta həŋ mantsa: «Ta nanay kuni ta ghəŋ. Kabgawu kəl yu ka mnay mantsa? Sna a kuni ta skwi nda vinda ma gwada Lazglafta wu, sna a kuni ta mbrakwa Lazglafta guli wa.

25 Tahula sli'agapta ma mtaku nda hafu ná, ta had kluvťá vgha i marakw nda zə'al wu, dza'a nzanza həŋ manda duhwalha Lazglafta ta luwa.

26 Ta ghəŋja gwada ta vragapta ma mtaku nda hafu ya ná, ta dzanaf a kuni ta tsa vli ta ghəŋja mubuk nda vu tida ma deftera Musa ya ra? Ka Lazglafta nda Musa hada na: “Ti Lazglafta Abraham, i'i Lazglafta Izak, i'i Lazglafta Yakubu,†” ka'a.

27 Hahəŋ ná, ta nda hafu həŋ, kabga Lazglafta ná, Lazglafta gwal nda rwa a wu, ama Lazglafta gwal nda hafu ya. Ta nanay kuni ta ghəŋja ghuni katakata,» ka Yesu nda həŋ.

Daway ta ghəŋja mali mataba zlahu

Mat 22:34-40, Luk 10:25-28

28 Ma tsa vli ya, mamu sana mndu mataba gwal tagha zlahu ŋa mnduha ta sna tsa skwi ta zlərdə i Yesu nda la Sadukiya ya. Nghayni ná, đina tsa zlghatá wa Yesu ŋa tan ya. Ka sli'afťa tsi ka gavadaghata tavata Yesu da dawantá. Ka'a mantsa: «Wati mali ma inda zlahuha na?» ka'a.

29 Ka Yesu nda tsi mantsa: «Wya mali mida: Snawa 6a la Isra'ila! Mgham ta nzakway ka Lazglafta ná, tsatsi turtuktuk Mgham.

§ 12:18 Gray nda Slna gwa ghunay 23:8. * 12:19 Ngha ta Sabi 20:1-17 nda Vrafta ta Zlahu 5:6-22, 25:5-10 nda Zlrafta 38:8. † 12:26 Ngha ta Sabi 3:2, nda 3:6, 15-16.

³⁰ Mantsa tama, ka dʋuta ka ta Mgham ta nzakway ka Lazglafta gha nda hyahya ɲudufa gha, nda inda hafa gha, nda inda ndana gha, nda inda mbrakwa gha.‡

³¹ Wya mahisani: “Ka dʋuta ka ta mnda sɛla manda va dʋuta gha ta ghɛɲa gha.§” Mataba inda zlahuha ná, haɗ zlahu ta malaghutá tsahaya wa,» ka’a.

³² Ka tsa mndu ta tagha zlahu ɲa mnduha ya nda tsi mantsa: «Zɗa tsa mghama ɗa. Kahwathwata tsa mnɛ ka kazlay: Turtuktuk Lazglafta kɛ’a ya, haɗ sani dekdɛk ta ghɛɲa tsatsi* wa.

³³ Haɗ taɓta dʋuta mndu ta Lazglaftani nda hyahya ɲudufani, nda inda ndanani, nda inda mbrakwani, nda dʋutani ta mnda sɛla manda va dʋutani ta ghɛɲani wa. Malaghumala tsaya ta ghɛɲa skwi nda sɛla ta drafta lu tsuhtsuh ta gwir. Malaghumala guli ta planatá ghɛɲ ta plu lu nda hamata skwiha nda ya nda rini† ta vlanɗa lu manda ya ɗawan zlahu,» ka tsa mndu ya.

³⁴ Nghanata Yesu ta tsa zlgħawani ya ná, mamu dífil mida. Ka’a nda tsi mantsa: «Di’ɲagħu a ka nda ga mghama Lazglafta wa,» ka’a. Haɗ mndu ta ɗerglaftá ɲuduf ka ɗawgɛltá vli da tsi tahula tsa wa.

Zwanɗa Dawuda Kristi ra?

Mat 22:41-46, Luk 20:41-44

³⁵ Ka kɗa Yesu ta tagha skwi ɲa mnduha ma hɛga Lazglafta. Wya ka’a ta mnay: «Kurki gwal tagha zlahu ɲa mnduha ta mnay kazlay: Kristi ná, zwanɗa Dawuda ya ka’a na?

³⁶ Ya wya ka vɛrɗa Dawuda pghafɛr Sulkum nda għuɓa mnata: “Ka Mgham Lazglafta mnanatá Mghama ɗa na:

Nzanza gha nda ga zegħwa ɗa ha ka sagħa fitik dza’a ɲiɲta yu ta għumaha għa ka skwa diɲlay għa,‡” ka’a.

³⁷ Ya “Mghama ɗa ka,» ka vɛrɗa Dawuda ta hɛga ní, wa kɛ’a nzɛglaku ka zwanɗani tama?» ka’a guli. Tsa skwi ta tagħɛ Yesu ya na, zɗɛganazɗa ta tsa ɗamga ta snay ya.

Planagħatá vu ta gwal tagħa zlahu

Mat 23:1-36, Luk 20:45-47

³⁸ Wya ka’a nda hɛɲ ma tsa skwi ta tagħɛ tsi ya. «Daswa ka kuni nda gwal tagħa zlahu ɲa mnduha! Hahɛɲ ná, nda lɛgħa zutututa zɗɛganata wawaku ta hɛɲ. Zɗɛganazɗa ganagħatá zɛg ta hɛɲ ta luma.

³⁹ Ta zbay hɛɲ ta vla nzaku ta kɛma ma hɛga ta kɛl lu ka tagħa skwa la Yahuda. Vla nzaku ɗina ta zbɛ hahɛɲ ma vla za skwa zay guli.

⁴⁰ Hahɛɲ gwal ta dghwadɗudunɗá skwa la wadɗu. Zɗɛganazɗa slriɲtá maga du’a ta hɛɲ ta kɛma mnduha ɲa għubanɗá hɛɲ. Dza’a tsanagħatsa lu ta guma ta hɛɲ katakata,» ka’a.

Vla skwa markwa wadɗu ka pɗu

Luk 21:1-4

⁴¹ Tahula tsa, ka nzatá Yesu mbɛɲ nda akwata pgha tsemi ma hɛga Lazglafta, ka nɛhay ka mnduha ta pgha tsemi dida. Nda ndɛgha la gadɗħɛl ta va pghadatá tsemi.

⁴² Ka lagħa sana markwa wadɗu ka pɗu guli, ka pghadatá tsi ta aneni his kul slagħuta ka sana skwi.

‡ 12:30 Nɛha ta Vrafta ta Zlahu 6:4, 5. § 12:31 Nɛha ta Levi 19:18. * 12:32 Gray nda Vrafta ta Zlahu 4:35. † 12:33 Gray nda Huseya 6:6. ‡ 12:36 Nɛha ta Zabura 110:1.

⁴³ Mantsa tama, ka hagarntá Yesu ta duhwalhani, ka'a nda hən mantse: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, tsemi pghada ya markwa wadgu ya da ya skwi ya ná, mal nani ka nja pđakwa mnduha,

⁴⁴ kabga sanlaha ná, ma fərta tani da hən kla'ata hən ka pghadata. Ama tsa marakw ya ná, kdavakta skwi ma nja zayni ga tan klaf tsatsi ka pghadata,» ka'a.

13

Tasiŋta həga Lazglafta

Mat 24:1-2, Luk 21:5-6

¹ Ma fitika saba i Yesu ma həga Lazglafta, ka sani mataba duhwalhani nda tsi mantsa: «Mghama da, ngha ta glakwa na pala na 6a! Nghana ka ta glakwa bata na həga na 6a!» ka'a. ² Ka Yesu nda hən mantse: «Nda ngha ka ta glakwa batá na həga na ki'e, had' nzugwatá pala dər turtuk dza'a pđata wa, dza'a tasiŋtasa lu tesne'» ka Yesu nda tsi.

Skwiha dza'a magaku ma kdə kdakwa ghəŋa hadik sagha

Mat 24:3-14, Luk 21:7-19

³ Tahula tsa, ka sli'aftá Yesu ka laghwi nzata ta ghwá zaytuŋ, ta nzakway mbəŋ nda həga Lazglafta, ka ksaghutá i Piyer nda Yakubu nda Yuhwana nda Andre nda ghəŋa tan ta Yesu ka dawanta da tsi.

⁴ «Yawu dza'a magakwa tsa skwiha ya, niza wu dza'a marantá magakwa inda tsa skwiha ya na? Mna gwananana mna,» ka hən nda tsi.

⁵ Ka zlraftá Yesu ta mnay nja tan, ka'a nda hən mantse: «Daswa ka kuni yaha mndu da nanaghunafta.

⁶ Kabga nda ndəgha mnduha dza'a sli'akta ka klaftá hga da kazlay: "Ti Kristi," ka inda tan dza'a mnay, nja nanaghata tan ta ndəghata mnduha.

⁷ Dza'a nda sna kuni ta mna gwada ta lmu ndusa nda ya di'in, yaha nɔdufa ghuni tdu, kabga dza'a magaku tsa skwiha ya, ama kdavakta kdakwa ghəŋa hadik a tsa wa.

⁸ Dza'a lmay sana hadik ta lmu nda sana hadik, mantsa sana luwa nda sana luwa guli. Dza'a ghudzavafghudza hadik ma vliha kavghakavgha. Dza'a slaku maya ta hadik. Nda tsahaya dza'a zlra ghəŋa hadik ta basay manda marakw ta basay yaku.

⁹ Kaghuni, daswa ka kuni, dza'a hlay lu ta kaghuni da vla guma, dza'a dgay lu ta kaghuni nda sarak ma həga tagha skwa la Yahuda. Dza'a hladaghunagha hla lu ta kəma la nɔmna nda mghamha, kabga nzakwa ghuni ka duhwalha da. Hada dza'a maranta kuni ta nzakwa ghuni ka masləmtsəka da ta kəma tan.

¹⁰ Wya skwi dza'a magaku karaku: Dza'a nzakway tkwe' ka mnananta mnduha ta ghəŋa hadik tender ta Lfida Gwada Lazglafta, kada kuduta ghəŋa hadik.

¹¹ Hlafta lu ta kaghuni ka hlaghata da vla guma ya, yaha kuni da laghwi da ndana skwi dza'a kuni mnay hada kazlay: Nu dza'a mu mnay tama, ka'a. Ka nu dza'a sagha da ghəŋa ghuni ma tsa fitik ya, tsaya dza'a kuni mnay, kabga kaghuni a dza'a gwaday wa. Dza'a sagha da Sulkum nda ghuəa skwi dza'a kuni gwaday.

¹² Ma tsa fitik ya ná, zwanamani dza'a vlatá zwanamani nja dzata, zwanani nja da dza'a vlata nja dzata, ta mbəđavatá zwani tvə dadaha tan nda mamaha tan nja vlatá hən nja psleta.*

* 13:12 Gray nda Mika 7:6.

13 Dza'a husanḡhusa kuni ta inda mnduha, kabga nzakwa ghuni ka duhwalha ḡa, ama mndu ya dza'a kḡanakta su'afta dza'a mbaku,» ka'a.

Manzakḡaway skwi

Mat 24:15-28, Luk 21:20-24

14 «Ma sana fitik dza'a azlay, dza'a nda nḡha kuni ta manzakḡaway ta nḡnḡta[†] skwa Lazḡlafta dza'a nzata ma vli má si kul raku. Ka havapta mndu nda sna ta dzaḡa. Mantsa guli, ka nda nḡha ḡwal hadna ma Zudiya ta tsa skwi ya katsi, ka hwaya hḡḡ ta ḡhwá.

15 Ka ta nzaku mndu ta bḡḡma hḡga, yaha da ndana valagata ḡa vru da hḡga[‡] kabga ḡa klaftá sana skwi, ka hwaya tsi ta hwaya.

16 Mndu ya ma vwah guli, yaha da ndana vrakta dzagha ḡa klaftá lḡutani.

17 Ghuya ḡaḡwa dza'a slanaghatá mi'aha nda huḡi nda ḡwal nda zwani ta ḡhuva taḡ ma tsa fitik ya!

18 Ndḡḡawa dzvu da Lazḡlafta, kabga yaha tsa skwiha ya slata givya.

19 Ka yawu tsatá ḡhḡḡa hadik ka sagha ta gita, ta sla a mndḡrga tsa ḡhuya ḡaḡwa dza'a slata ma tsa fitik ya wu, slḡlata a vani guli wa. §

20 Ka má fa a Lazḡlafta ta htanaktá tsa fitik ya wu katsi, ma had mndu dza'a mbafta wa. Ama dza'a htanaghuhta ta tsa fitik ya, kabga ḡwal ḡagap tsi ḡa nzaku ka ḡani.

21 Ka “wana Kristi hadna,” “a' wa'a Kristi hada a,” ka mndu nda kaghuni katsi, yaha kuni da snay,

22 kabga dza'a sli'agahasli'a ḡhwadaka la krista nda ḡhwadaka anabiha. Dza'a magay hḡḡ ta ḡizla sana skwiha nda mazḡmzḡmha ḡa nana ḡagatá mnduha Lazḡlafta, ka má ta magaku tsi.

23 Kaghuni, ḡaswa ka kuni. Wya mnaghunamna yu ta tseke'luwa ta inda skwi dza'a magaku demdem.

Vragata Kristi

Mat 24:29-31, Luk 21:25-28

24 «Tsa fitik dza'a sagha tahula ḡhuyapta lu ta tsa ḡaḡwa ya, dza'a mtumta fitik, had tili dza'a bḡḡlafta wa.

25 Dza'a rkaga rka tekwatsa ta luwa, ta dza'a ḡhudzavafḡhudza mbrakwa sana skwiha ta luwa.*

26 Ma tsaya tama, dza'a nḡhaḡta lu ta saha Zwaḡa mndu nda mbraku ma ḡhwayak, ta wudaku katakata ma ḡlakwani ta saha tsi dza'azlay.

27 ḡhwanafha ta duhwalha Lazḡlafta, ḡa sli'a taḡ ta kḡavakta ḡhḡḡa hadik tender;[†] kulam ta slrḡḡa luwa, ḡa tsakaktá mnduhani ḡagap tsi.

Tagha skwi ta ḡhḡḡa ḡhuraf

Mat 24:32-35, Luk 21:29-33

28 «Nḡhawa skwi ta magaku nda ḡhuraf ba! Ka nda nḡha kuni ta ḡhuraf ta ḡaku katsi ná, gi nda sna kuni kazlay: Ndusa ḡawinḡ tama kḡ'a.

29 Mantsa ya guli, ka nda nḡha kuni ta tsa skwiha ya ta magaku katsi ná, ka snḡḡta kuni kazlay: Ta tvi sḡla Zwaḡa mndu ka saha tama kḡ'a.

30 Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, had na mnduha ta na zamana gita na dza'a kḡuta ḡekḡek kul slatá tsa skwiha ya wa.

† 13:14 Nḡha ta Daniyel 9:27, 11:31, 12:11. ‡ 13:15 Nḡha ta Mata 24:17. § 13:19 Gray nda Daniyel 12:1. * 13:25 Gray nda Isaya 13:10, 34:4, Azekiyel 32:7, Yuwel 2:10, 3:4. † 13:27 Gray nda Vrafta ta Zlahu 30:4, Zakari 2:10 Nehemi 1:9.

³¹ Luwa nda hađik ná, dza'a kđu kđa. Ama gwađa đa ná, hađ dza'a kuđuta wa. Nzawanza hzleŋa, yaha kuni hani.

Lazglafta yeya nda sna ta kđakwa ghəŋa hađik
Mat 24:36-44

³² «Ta ghəŋa gwađa ta tsa fitik ya ná, hađ mndu nda sna ka ta wati luwa tsi wa. Dər duhwalha Lazglafta ta luwa, dər zwanjani, sna a həŋ wa. Ba Da turtukwani yeya nda sna ta tsa fitik ya.

³³ Daswa ka kuni! ka nzata kuni hzleŋa nda fatá ghəŋa ghuni, sna a kuni ka yawu dza'a sagha tsa fitik ya wa.

³⁴ Tsa skwi ya ná, dza'a nzakway manda zə'ala həga ta vrakta ta za wliwani. Ma sli'ani, ka zlanťa tsi ta həgani ma dzva gwal ksanatá slnani, daganafha ta slna taŋ ta həŋ. Ka ngha ka ta həga, ka'a nda mnda ngha həga, ka nzata ka hzleŋa, ka'a guli. Ka sli'aftá tsi ka laghwi.

³⁵ Kaghuni guli, hzleŋa fata ghəŋa ghuni kabga snanťa a kuni ka ta wani luwa dza'a sagha zə'ala həga wa. Ka gahawu tsi, ka ma takala tsi, ka ta waha vazak tsi, ka gasərdək a dza'a sagha tsi, hađ mndu nda sna wa.

³⁶ Daswa ka kuni da sagha tsi dluk slaghunaghata pslapsla hani ta kaghuni.

³⁷ Manda va na ta mnə yu ŋa ghuni na ná, mantsa ya ta mna yu ŋa inda mnduha kazlay: Hzleŋa ka kuni fata ghəŋ,» ka'a.

14

Dzra skwi ŋa ksafťa Yesu ŋa dzata
Mat 26:1-5, Luk 22:1-2, Yuh 11:45-53

¹ Ta his fitik ka sagha fitika skala Pak, nda skala buradi kul hađ is mida,* ka zbu gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha ta hidaku ŋa ksafťá Yesu ma kđek ma kđek ŋa klay dzata.

² «Yaha da nzakway bađu tsa fitika skala Pak ya tama, kabga ka bađu tsa ka mu ksay katsi ná, ka waya ka skwi da sli'anafťa mnduha ta hwanzađaku,» ka həŋ.

Pghay sana marakw ta urdi ta ghəŋ ŋa Yesu
Mat 26:6-13, Yuh 12:1-8

³ Ma luwa Betani Yesu ta nzaku ka za skwa zay ma həga ga Simuŋ si nda rđa mndu tida ya, ka lamə sana marakw slanaghata nda klatá hwaraka Albastra ndaghamə tsi ta urda sana fu ta hgu lu ka Nar. Nda bla dzva tsa urdi ya katakata. Ka ɓlaghutá tsi ta wa tsa hwarak ya, ka bərzləganatá tsa urdi ya ma ghəŋ ta Yesu.

⁴ Ka kuzlanafťá tsi ta sanlaha ta ŋuđuf, ka ruruŋwaku həŋ ta ruruŋwaku. Ka həŋ mantsa: «Kabgawu ta kəl lu ka badza urdi ka bətbət na?

⁵ Ta skwi má ŋa klafta ka skwapta ŋa mutsaftá suley hkən dərmaq†, ka daganafťá gwal pđu ná,» ka həŋ ka ɓasanavatá ŋuđuf ta tsa marakw ya, ka daway.

⁶ Ama ka Yesu nda həŋ mantsa: «Kabgawu ta kəl kuni ka ghuya đanwa ŋa tsa marakw ya? Zlanawa zla, ŋərma skwi tsa skwi ya magiha tsi.

⁷ Gwal ka pđuha ná, kawadaga həŋ nda kaghuni inda fitik,‡ laviŋlava kuni ta vla skwi ŋa taŋ dər yawu tsi manda ya ta kumə kuni. I'i ná, gđavata a yu tavata kaghuni wa.

* 14:1 Ngha ta Sabi 12:1-27. † 14:5 Ngha ta Markus 6:37. ‡ 14:7 Gray nda Vrafta ta Zlahu 15:11.

⁸ Kɔfavakta nɛrma skwi kura tsi, maga tsi. Rɔfi mǎ nɛ masadivata baɔu dza'a da da haɔik, tsaya na masadiva tsi na.

⁹ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, inda vli dza'a mnɛ lu ta Lfiɔa Gwaɔa Lazglafta ma ghɛnɛ haɔik tender, dza'a rusay lu ta skwi maga na marakw na, nɛ hava na marakw na.»

Skwapta Zudas Iskaryut ta Yesu
Mat 26:14-16, Luk 22:3-6

¹⁰ Ka sli'aftǎ Zudas Iskaryut. Tsatsi nǎ, tekw mataba duhwalha ghwanɔɔɔ his, Ka laghu tsi da slanaghatǎ gwal dra skwi nɛ Lazglafta. «Dza'a vlaghuna vli yu ta Yesu ma dzva ghuni,» ka'a nda hɛn.

¹¹ Tahula mnanatani ta tsa gwaɔa ya ta hɛn, ka rfu hɛn ta rfu. «Dza'a vlaghava anɛi ta tseɔi guli,» ka hɛn nda tsi. «Yaw,» ka Zudas. Tahula tsa tama, ka nɛvata Zudas ka psa tvi dza'a kɛl tsi ka vlanɔta Yesu ta hɛn.

Zay Yesu ta skwa zay nɛ skala Pak
Mat 26:17-25, Luk 22:7-14,21-23, Yuh 13:21-30

¹² Baɔu tsa tanɔnɛ fitika skala skwa zay kul haɔ is mida ya, baɔu tsaya ta hna lu ta tuwak nɛ maga tsa skala Pak ya. Ka duhwalhani nda Yesu mantsa: «Ga ta kuma ka ta payafta mu ta vli nɛ maga skala Pak na?» ka hɛn.

¹³ Ka ghunaftǎ tsi ta gwal his mataba duhwalhani. Ka'a nda hɛn mantsa: Lawala da huɔa luwa, dza'a guyaku kuni nda sana mndu ta kla bzleghwa imi, ka dza'a kuni mistani.

¹⁴ Ka dza'a lamɛ da hɛga ga tsi ya nǎ, ka mnanatǎ kuni ta zɛ'ala hɛga ma tsa hɛga ya kazlay: Ga tsa vli dza'a kɛl yu ka za skwa zay nɛ skala Pak kawadaga nda duhwalha da ya na? ka mghama nɛni, ka kuni dazlay nda tsi, nɛ maraghunatani.

¹⁵ Ya dza'a maraghunamara ta vli ma sana dzuguvu ta ghɛnɛ sana hɛga nda payatǎ inda huzlaha mida. Hada dza'a payamafta kuni ta skwi nɛ za skwa zay nɛ skala Pak, ka'a.

¹⁶ Ka sli'afta tsa duhwalha ya, ka laghwu da hudluwa, ka slafta hɛn ta inda tsa skwiha ya, manda va ya mnanaf Yesu ta hɛn. Ka datǎ hɛn ta skwa zaya skala Pak hada.

Sani ma kaghuni dza'a skwaptǎ i'i, ka Yesu

¹⁷ Gahawu tama, ka lagha tsi kawadaga nda duhwalhani ghwanɔɔɔ his.

¹⁸ Nda nza nzakwa tanɛ tama ta za skwa zay hɛn, ka Yesu mantsa: «Kahwathwata ta mnaghunata yu, mamu mndu turtuk mataba ghuni ta zɛ mu ta skwa zay kawadaga nda tsi, dza'a vlatǎ i'i ma dzva mnduha[§],» ka'a.

¹⁹ Rɛmasas ka vgha tanɛ. «I'i a wu su'u na? I'i a wu su'u na? I'i a wu su'u na?» ka hɛn turtuk turtuk nda tsi.

²⁰ «Mndu turtuk mataba na kaghuni ghwanɔɔɔ his ta zɛ mu ta skwa zay ma hliba turtuk* na tsa mndu ya.

²¹ Wya te'uwa, Zwanɛ mndu nǎ, dza'a mtaku manda ya nda ghada vin-datani ma gwaɔa Lazglafta.† Ama ɔanɛ nɛ mndu dza'a vlatǎ Zwanɛ mndu ma dzva mnduha nɛ dzata. ɔɛr ya mǎ kwal lu yatǎ tsa mndu ya,» ka'a nda hɛn.

Tahanata Yesu ta za skwa zay nda ghuba
Mat 26:26-30, Luk 22:14-20, 1Kwa 11:23-25

§ 14:18 Gray nda Zabura 41:10. * 14:20 Ngha ta Zabura 41:10. † 14:21 Ngha ta Zabura 22:2-19 nda Isaya 53.

²² Ta zə həŋ ta skwa zay, ka klaftá Yesu ta tsa buradi ya, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta, ka ɓalanafá tsi ta həŋ. Ka'a nda həŋ mantsa: Nanana ná, slu'uvgha da ya, zlgħawazlgħa, ka'a.

²³ Tahula tsa, ka klaftá tsi ta leghwa ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta, ka vlanťá tsi ta həŋ. Ka zlgħaftá həŋ ka ŋaŋa'ata demdem.

²⁴ Ka'a nda həŋ mantsa: «Nanana na usa da ya. Nana usa da ná, dza'a pghupgha ŋa slərɓa zughu mataba mnduha demdem nda Lazglafta.‡

²⁵ Kahwathwata ta mnaghunata yu, haď yu dza'a səglaŋťá ima yakwa fwa inabi ha ka labə ta fitik dza'a kəl yu ka sa lfidani ma ga mghama Lazglafta wa,» ka'a nda həŋ.

²⁶ Ka fafanaftá həŋ ta laha[§] zləzlvá Lazglafta, ka sli'aftá həŋ ka dza'a ta ghwá zaytuŋ.

Sna a yu ta kagha wu, ka Piyer nda Yesu

Mat 26:31-35, Luk 22:31-34, Yuh 13:36-38

²⁷ Ta labə həŋ ta tvi, ka Yesu nda həŋ mantsa: «Dza'a hwahwayaghu hwahwaya kuni ka zliďivata,*» ka'a nda həŋ. Wya te'uwa nda vinda da Lazglafta kazlay:

Dza'a dzadza yu ta mnda ngha tuwak, ŋa gazlaghuta tuwakha kə'a†.

²⁸ «Dza'a dzadza lu ta i'i, ama tahula sli'agabta da, dza'a tinlaghutinŋla yu ta ɓhadaghata da Galili ka kaghuni,» ka'a.

²⁹ Ka Piyer nda tsi mantsa: «Dər hwahwayaghuta lamndu ka zlavaghata, i'i, zlavaghata a yu dekdek wa,» ka'a.

³⁰ Ka Yesu nda tsi guli mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghata wa, ta vana rvidik gita u ná, ma kđaku vazak ka wahata kamahis, dza'a mnamna vərda kagha h̄kən səla kazlay: Sna a yu ta na mndu na wu kə'a.»

³¹ Ama ka Piyer vrəglinťá zlgħanaftawi nda mbraku nda mbraku mantsa: «Dər má ŋa dzatá i'i kawadaga nda kagha tsi, haď yu dza'a mnay kazlay: Sna a yu ta kagha wu kə'a wu,» ka'a nda tsi. Manda va tsaya, ka pďakwa sanlaha nda tsi guli.

Ndɓa dzva Yesu ma Getsemani

Mat 26:36-46, Luk 22:39-46

³² Ka ɓhadaghatá həŋ da sana vli ta hgu lu ka Getsemene.‡ Lagha taŋ da tsa vli ya, «nzawanza hadna ta dza'a yu da maga du'a,» ka Yesu nda duhwalhani.

³³ Ka hgana'atá tsi ta i Piyer nda Yakubu nda Yuhwana kawadaga nda tsi. Ta mbəďap a həŋ ta səla wu ná, ka ksaftá zləŋ ta Yesu ka ghuyay ma vgha.

³⁴ Ka'a nda həŋ mantsa: Tďatďa ŋuďufa da katakata ta kuma dzihata, nzawanza hadna ndiri, ka'a nda həŋ.

³⁵ Tahula tsa ka mbəďaptá tsi ta səla dau' manda a, ka zləmbatá tsi ta haďik, ka ndəɓə tsi ta dzvu da Lazglafta: Ka má ta magaku tsi katsi ná, ka laghula na ghuya daŋwa na ta ghəŋa da, ka'a.

³⁶ Ka'a guli: «Aba, Da, haď skwi kul laviŋťá ka ta magay wa, klinkla ta na gruma dza'a yu say na! Nziyanza tsi tama, manda ya ta kumə i'i a wa, ama ka nza tsi manda ya ta kumə kagha,» ka'a.

³⁷ Ka sli'aftá tsi ka vrakta slanaghatá duhwalhani, ka slanaghatá tsi ta həŋ ta hani. Ka'a nda Piyer mantsa: «Simuŋ, ta hani ka ra? Laviŋ a ka ta nzďavata ta nzaku ndiri dər ka ki'a ra!

‡ 14:24 Gray nda Sabi 24:8, Irmiya 31:31-34. § 14:26 Ngha ta Zabura 113-118. * 14:27 Ngha ta Zakari 13:7. † 14:27 Ngha ta Zakari 13:7. ‡ 14:32 Ngha ta Mata 26:36.

³⁸ Nzawanza ndiri, ka ndəba kuni ta dzvu yaha kuni da zləmbamta ma ghwadaka skwi dza'a dzghaghunata,» ka'a nda Piyer. «Nda sna yu ta kumay ɲudufa ghuni ta maga skwi dina, ama had mbrakwa slu'uvgha wa,» ka'a nda həŋ.

³⁹ Ka vrəglaghutá tsi da maga du'a manda va tsa ya kay guli.

⁴⁰ Ka sli'iglaftá tsi ka vrəglakta slanaghatá həŋ. Ta vraktá tsi ná, ta zuɲura hani həŋ kay guli. Ka sli'anafťá tsi ta həŋ. Trid traptra həŋ ta skwi ɲa mnanata, kabga nda ghuya həŋ da hani. Ka vrəglaghutá tsi.

⁴¹ Ka vrəglaktá tsi ɲa mahkəna səla, ka'a nda həŋ mantsa: «Tata hani kuni ka mbi'a vgha ghuni tama 6a? Nda kda, nda maga fitikani tama. Wana vlanvla lu ta Zwanja mndu ma dzvu ta gwal dmaku.

⁴² Sli'afwasli'a, mbaďma guya həŋ, wya ndusakta tsa mndu ta vlatá i'i ma dzva taŋ ya,» ka'a nda həŋ.

Ksaftá Yesu

Mat 26:47-56, Luk 22:47-53, Yuh 18:3-12

⁴³ Tata tsa gwada ya Yesu, ta lagha Zudas ta nzakway tekw mataba duhwalha ghwanpďə his. Ka lagha tsi kawadaga nda tskatá mnduha, nda huzla lmu da həŋ da slanaghatá Yesu. Tsa mnduha ya ná, ghunatá mnduha mali ta ghəŋa gwal dra skwi ɲa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ɲa mnduha, nda la galata mndu ya.

⁴⁴ Tsa Zudas ya ná, tsatsi ta vlanťá həŋ. Tinlaghutinla ta mnanatá həŋ kazlay: Ka nda nga kuni ta tsa mndu dza'a lagha yu da brusata ya ná, ya vani tsaya. Ka gi ksafta kuni, ka kla kuni, yaha kuni da walaŋta zlinťa, ka'a nda həŋ.

⁴⁵ Bhadaghatani, ka gavadaghatá tsi tavata Yesu. «Zgu tsa Maləma da,» ka'a ganaghatá zgu ka brusay.

⁴⁶ Ka gi sli'adaghatá tsa mnduha ya ksaftá Yesu.

⁴⁷ Ka gi tshagaptá sana mndu tavata Yesu ta kafayani, ka gi tsaghutá sləməŋa[§] sani ma kwalva tsa mali ta ghəŋa gwal dra skwi ɲa Lazglafta ya.

⁴⁸ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Nya ta maguta kəl kuni ka sli'agaghata nda huzla lmu da ksa i'i, gənda yu ra?

⁴⁹ Ya wya kawadaga yu nda kaghuni ta tagha skwi ma həga Lazglafta tazlay, hada kaghuni, kabgawu kwal kuni ksaftá i'i? Wya nana skwi ta magaku na ná, ɲa nzakwani manda ya mna gwada Lazglafta ya,» ka'a.

⁵⁰ Ka hwahwayaghutá* duhwalha Yesu ka zlanavata.

⁵¹ Ka sli'aftá sana galaəay ka mbaďa mistani, nda tsatá gwada ta vghani, ka kumə lu ta ksafta,

⁵² ama ka slurtinťá tsi ta lgutani ka hwayaghuta ka fərđi'u.

Yesu ta kəma guma

Mat 26:57-68, Luk 22:54-55,63-71, Yuh 18:13-14,19-24

⁵³ Ka klaghatá həŋ ta Yesu da mala gwal dra skwi ɲa Lazglafta. Hada, ka tskavatá inda gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta, nda la galata mndu tani, nda gwal tagha zlahu ɲa mnduha tani, ka tskavatá həŋ.

⁵⁴ Ta klə həŋ ya, mbaďaka Piyer ka mbaďa ta hulani ta hulani, ha ka lamə tsi da daďa tsa həga ga mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta ya. Ka nzatá tsi hada ka slina vu kawadaga nda kwalvaha.

§ 14:47 Ngha ta Yuhwana 18:26. * 14:50 Gray nda 14:27.

⁵⁵ Mbađa maliha ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tsa guma, ka zba skwi dza'a kəl lu ka mutsaftá rutsak nda inda tsakalawi ta ghəŋa Yesu, kabga ŋa mutsaftá dzata, trid mutsaf a həŋ wa.

⁵⁶ Nda ndəgha gwal ta vaza rutsak ta Yesu† mndani, ama la a tsa gwada tan ja ta tva turtuk wa.

⁵⁷ Ka sli'anaftá sanlaha ta gwada ta ghəŋani. Ka'a nda həŋ mantsa:

⁵⁸ Sniŋsna ŋni ta mnayni kazlay: «Dza'a tasiŋtá na həga Lazglafta baf lu nda dzvu na yu, ka vranaf ta da ta bafta bađu mahkən kul ksaŋtá mndu,‡» ka'a.

⁵⁹ Kulam nda tsaya tani, la a tsa gwada tan ja ta tva turtuk wa.

⁶⁰ Ka sli'aftá mal ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta mataba tsa tskatá vgha mnduha ya. Ka'a nda Yesu mantsa: «Nu kul zlgə kagha ta wa na skwi ta mnə mnduha ta kagha na katək na? Ari sna a wa a kagha na?»

⁶¹ Tsərida, ka Yesu nzata, zlgə a ta wani wa. Ka dawuglaŋtá tsa mal ta ghəŋa gwal dra skwi ya da tsi. «Kagha Kristi ta nzakway ka Zwanja Lazglafta nda tfawi ta ghəŋani ya ra?» ka'a nda tsi.

⁶² Ka Yesu zlgənaftá mantsa: «Anji, i'i ya. Dza'a nda nğha kuni ta i'i Zwanja mndu ta nzaku nda ga zeghwa Lazglafta nda mbra. Dza'a nğhay kuni ta saha da ma kusay ta luwa§ guli,» ka'a.

⁶³ Na snaŋta tsa mal ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta ya ta tsa gwada ya, ka kwahinjtá tsi ta lğutani. Ka'a nda həŋ mantsa: «Nu tata zbəgəlta mu?»

⁶⁴ Nda sna kuni ta tsa ŋaslani ya ki'e, kinawu ka kaghuni ta ghəŋani?» ka'a. Prək ka dzatá na mndu* na, ka həŋ demdem.

⁶⁵ Ka gi tafə sanlaha ta sərdək tida, ka hbanamtá həŋ ta patak ma kuma, ka dəŋəzlay. Ka həŋ nda tsi mantsa: Tsatsaf tsatsa ta tsa mndu ta dzughusta ya, ka həŋ nda tsi. Ka vlanjtá həŋ ta la kwalvaha, ka dghar† tsahaya guli.

Hkən mnay Piyer kazlay sna a yu ta Yesu wu kə'a

Mat 26:69-75, Luk 22:56-62, Yuh 18:15-18,25-27

⁶⁶ Tata nzaku Piyer ndagahadik ma dađa həga, ka sagha sana marakw ta nzakway tekw mataba kwalvaha ka mi'aha ga mal ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta.

⁶⁷ Ka nghanjtá tsi ta Piyer ta slina vu. Ka vits tsi, «Si kawadaga kagha nda tsa Yesu la Nazaret ya,» ka'a nda tsi.

⁶⁸ «Kay! Sna a yu ta na skwi ta mnə ka na wu, sna a yu ta va na mndu ta mnə ka na guli wu,» ka'a. Ka gi sli'aftá tsi ka laghwi da dzuguva watgha. [Ka wahatá vazak.]

⁶⁹ Ka nğhəglanjtá va tsa marakw ya. Tekw nana mndu na mataba tsa mnduha ya, ka'a nda tsa mnduha ma tsa vli ya kay guli.

⁷⁰ «Kay! I'i a wu,» ka'a kay guli. Bats nzda, ka tsa gwal ta nzaku hada ya nda Piyer kay guli mantsa: «Dər ki tsi, vara a kagha mataba tsa mnduha ya wu, kagha ná, mnda la Galili ka,» ka həŋ nda tsi.

⁷¹ Ka zraftá Piyer ta ksi'a ghəŋani ka wadu. Ka'a mantsa: «Sna a yu ta na mndu ta mnə kuni na dekdek wu,» ka'a.

⁷² Ka gi wahatá vazak ka mahis. Snaŋta Piyer ta tsa wahata vazak ka mahis ya, hizl sagha tsa gwada mnana Yesu kazlay: Ma kdaku vazak wahata ka mahis ná, dza'a mnay ka kazlay: Sna a yu ta kagha wu kə'a ya tsa da ghəŋani. Ka gi sli'aftá tsi ka laghwi da hərbə taw.‡

† 14:56 Gray nda Zabura 27:12, 35:11. ‡ 14:58 Nğha ta Yuhwana 2:19. § 14:62 Nğha ta Zabura 110:1 nda Daniyel 7:13. * 14:64 Nğha ta Zlahu 24:16. † 14:65 Gray nda Isaya 50:6. ‡ 14:72 Nğha ta 14:30.

15

*Kladaghata Yesu ta kəma Pilatus**Mat 27:1-2,11-14, Luk 23:1-5, Yuh 18:28-38*

¹ Tsadakwa vli, ka gi tskavatá maliha ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ka dZRəku kawadaga nda la galata mndu, nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha, nda gwal tsa guma demdem. Ka habaftá həŋ ta Yesu. Ka klaftá həŋ ka laghwí vlanťá Pilat ka ŋumna.

² Tahula kladaghata tan̄ ta Yesu da Pilatus, ka dawanťá Pilat da tsi. Ka'a mantsa: «Kagha mghama la Yahuda ra?» ka'a nda tsi. Manda ya mna ka,* ka Yesu nda tsi.

³ Ka vazə maliha ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ta rutsakha kavghakavgha ta Yesu.

⁴ Ka dāwuglanťá Pilat da Yesu, «Mbəda a ka ra, ari sna a wa a ka ta na skwiha ta mnə həŋ ta kagha na na?» ka'a nda tsi.

⁵ Tsərid nzanza Yesu kul mbədanaghata dər ka turtuk. Ka vlanťá tsi ta ndanu ta Pilat.

*Tsanaghatá guma mtaku ta Yesu**Mat 27:15-26, Luk 23:13-25, Yuh 18:39–19:16*

⁶ Tsaw inda fitika skala Pak ya ná, ta snusna Pilat ta zlinistá mndu turtuk ma gamak ta həŋ. Mndu dawan̄ həŋ ta zlinista tsi ta həŋ.

⁷ Ma tsa fitik ya, mamu sana mndu ta hgu lu ka Barabas, ksaf lu ka famta ma gamak kawadaga nda sanlaha ma mnduha, kabga dzata tan̄ ta mndu ma vla zlərdawi nda ŋumna.

⁸ Mbada dəmgə ka sli'adaghata da Pilatus, «Zliŋniszla ta mndu turtuk manda ya snu ka ta magan̄nata,» ka həŋ.

⁹ «Ta kumay kuni ta zlighunista da ta mghama la Yahuda ra?» ka Pilat nda həŋ,

¹⁰ kabga nda sna ka mnay kazlay: Ka draku kladaghata maliha ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ta Yesu kə'a.

¹¹ Ama mbada maliha ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ka ŋavata, ka bara mnduha ŋa mnay tan̄ kazlay: Zliŋnis Barabas, zliŋnis Barabas, ka'a nda Pilatus.

¹² Ka vrəglinťá Pilat ta daway da həŋ: «Ka si mantsa tsi, nu ta kumə kuni ta magay da nda na mndu ta hgu kuni ka mghama la Yahuda na?» ka'a nda həŋ.

¹³ Ka hləglaftá həŋ ta wi: «Zləŋafzləŋa ta udzu, ka həŋ nda tsi.»

¹⁴ Ka Pilat nda həŋ guli mantsa: «Kabgawu, nahgani va ghwadaka skwi maga tsi? Ka hləglaftá həŋ ta wi nda mbraku, Zləŋafzləŋa ta udzu!» ka həŋ nda tsi.

¹⁵ Tsa Pilat ya, ta kumay ta zdanafta ŋuduf ta dəmgə. Mantsa, ka zlinistá tsi ta Barabas ta həŋ, ta vlanťá tsi ta Yesu ma dzvu ta la sludzi ŋa slvanapta. Tahula tsa, ka zlananťá tsi ta həŋ ŋa zləŋafta ta udzu.

*Gagay sludziha ta Yesu**Mat 27:27-31, Yuh 19:2-3*

¹⁶ Ka zlgħagħutá sludziha ta Yesu ma dzva Pilatus, ka kladamtá həŋ, ta daḃi ma həga ma vla nzakwa Pilatus, ka hagadagħatá həŋ ta inda sludziha demdem, ka tskavata hada.

¹⁷ Ka sudanavatá həŋ ta lguta ma mgham mgham ka dva. Ka daftá həŋ ta teki ka wanamta ma ghəŋ manda zewzewa.

¹⁸ Ka gə həŋ ta zgu ŋani: «Zgu tsa mghama la Yahuda,» ka həŋ nda tsi.

* 15:2 Ngha ta Mata 27:11.

¹⁹ Mbadaka hən̄ ka dzay ta ghən̄ nda sarak guli, ka tafa sərđək tida. Ka tsəlbu hən̄ ta tsəlbu ta kəmani, manda skwi ɲa vla glaku ɲani.

²⁰ Tahula harfuta taɲ ta gagay, ka sudaghutá hən̄ ta tsa lguta dva má mgham mgham tida ya, ka sudglanavatá hən̄ ta vərđa ɲani. Ka klagapta ka klaghata ɲa zləɲay ta udzu.

Dalافتa la sludzihata ta Yesu ta udzu

Mat 27:32-44, Luk 23:26-43, Yuh 19:17-27

²¹ Ta labə hən̄ ta tvi, ka guyatá hən̄ nda sana mnda la Sireɲ ta hgu lu ka Simuɲ, dani ma i Alegzandra nda Rufus† ta vrakta ta wawakwani. Ka mblanaftá hən̄ ta kla tsa udza zləɲa Yesu ya.

²² Ka klaghatá hən̄ ta Yesu da Gwalgwata. Tsa Gwalgwata ya na, manda mnay kazlay: Vla ghudzifa ghən̄ kə'a ya.

²³ Bhadaghata taɲ da hada, ka kumə hən̄ ta sunustá ima inabi labanaf lu nda sana skwi ta hgu lu ka mur, ɲa htanaghutá kuzlakwa tsa ghuya dən̄wa ya, ama ka kwalaghutá Yesu ta say.

²⁴⁻²⁵ Nzemndi təmbay vli ta zləɲaftá hən̄ ta udza zləɲay, ka vzə hən̄ ta vindima‡ ɲa daguvustá lguthani.

²⁶ Vindafha lu nda ta ghən̄ani, ta ghən̄a skwi kəl lu ka tsanaghatá guma kazlay: Mghama la Yahuda kə'a.

²⁷ Ka zləɲaftá hən̄ ta gəndaha his ta sana udzuha tavatani, pal nda ga zeghwani, pal nda ga zlabani.

²⁸ [Mantsa ya kdavakta skwi mnə gwada Lazglafta kazlay: Nda mbəda mataba mbsaka gwal ta maga ghwadaka skwi,§] kə'a.

²⁹ Mbadá mnduha ta labə nda ta tsa tvi ya, ka gigda ghən̄ ka rarazay, «Yawa a wa! Dza'a tasiɲtasa yu ta həga Lazglafta ka bafta da ma fitik hkən* a ka ka kay ra.

³⁰ Mbanaf mba ta ghən̄a gha kagha ka ghən̄a gha, ka saha ka ta na udza zləɲay na!» ka hən̄ nda tsi.

³¹ Mbadá maliha ta ghən̄a gwal dra skwi ɲa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ɲa mnduha ka manay guli: «Mbanafha ta sanlaha ná, ama trid laviɲ a ta mbanaftá ghən̄ani wu,» ka hən̄ mataba taɲ.

³² «Ka sasa Kristi Mghama la Isra'ila ta na udza zləɲay na ndana tama, ka ngha ɲni, kada zlgħafta ɲni nda ɲudufa ɲni!» ka hən̄. Mbadá tsa gwal zləɲaf lu kawadaga nda tsi ya guli ka razay.

Mtakwa Yesu

Mat 27:45-56, Luk 23:44-49, Yuh 19:28-30

³³ Lafa fitik dək da ghən̄, ka nutá vli tđik ka grusl ta hadik demdem, ha ka laha ta nzemndi hkən ta fitik hawa.

³⁴ Manda magatá nzemndi hkən, ka hgatá Yesu nda mbraku, ka'a mantsa: «Eluhi, Eluhi, lama sabaktani?» ka'a. Manda mnay kazlay: Lazglafta da, Lazglafta da, kabgawu zlidivata† ka na? kə'a ya.

³⁵ Snaɲta sanlaha mataba tsa gwal hada ya ta tsa skwi mna tsi ya ná, ka hən̄ mantsa: «Wya ta hga Iliya mnda Lazglafta ghalya,» ka hən̄.

³⁶ Ka gi sli'aftá sani mataba taɲ ka hwayadapta klaftá susu, ka hbun̄ta ta wa sarak. Ka tsughumamtá tsi ma ima inabi mastalan, ka tsghədanaftá tsi ta

† 15:21 Gray nda Ruma 16:13. ‡ 15:24-25 Ngha ta Zabura 22:19. § 15:28 Ngha ta Lukwa 22:37 nda Isaya 53:12. * 15:29 Ngha ta 14:58 nda Zabura 22:8 nda Yuhwana 2:19. † 15:34 Ngha ta Zabura 22:2.

Yesu ɲa sayni.‡ Ta tsghə tsi ya, «Swidwa! Nghama ngha ka dza'a sasa Iliya da klagata ta na udza zləɲay na tsi, kaki tsi,» ka həɲ.

³⁷ Ama ka wahatá Yesu nda mbraku, ka sabə hafu mida.

³⁸ Ma va tsa fitik ya, ka tavaptá zlala ta watgha lamə da vli nda ghuḅa ma həga§ Lazglafta kuyar daga ta luwa dikw ta hadik.

³⁹ Ma tsa vli zləɲaf lu ta Yesu ya, mamu sana mghama sludza la Ruma ta sladakta mbəɲ nda tsi. Manda nghanɲani ta mndərga tsa klay Yesu ta hafu ya, ka'a mantsa: «Kahwathwata, na mndu na ná, Zwanja Lazglafta ya,» ka'a.

⁴⁰ Mamu sana mi'aha ta sladakta di'in ka ngha tsa skwiha ta magaku ya guli. Mataba tsa mi'aha ya, mamu i Mari makwa ta Magdala, nda Salume, nda Mari mani ma i Yuses nda Yakubu ta tsne'uwa ya.

⁴¹ Ma fitika si nzakwa Yesu ta ma luwa Galili karaku ná, si ta dza'a mistani tsa mi'aha ya ɲa maganatá slna. Si nda ndəgha sanlaha ma mi'aha ta sli'adafta mistani da luwa Ursalima guli.

Paɗamta Yusufu ta Yesu

Mat 27:57-61, Luk 23:50-56, Yuh 19:38-42

⁴² Baḁu luma Madagala tsa fitik ya, ta kəl lu ka papaya skwiha, kabga dza'a lamla lu da sabat, ka nda dəḁa fitik.

⁴³ Ka lagha Yusufu mnda luwa Arimate*. Tsa mndu ya ná, ta mnay ta tughwa gwadaha. Tsatsi guli ná, ta kzla ga mghama Lazglafta. Ka draftá tsi ta ɲuḁuf, ka lagha slanaghatá Pilat ɲa ḁawaftá tvi ɲa dza'a kla mbła Yesu.

⁴⁴ Ka ndərmim Pilat ta tsa gi saba hafu ma Yesu misimmisim ya. Ka hganɲá tsi ta tsa mghama sludzihya ya, ka ḁawanɲa da tsi kazlay: Nda kḁa fitika saba hafu mida ra? kə'a.

⁴⁵ Manda snanamta tsa mghama sludzi ya, ka zlananɲá tsi ta tvi ta Yusufu ɲa dza'a kla mbła Yesu.

⁴⁶ Ka skwatá Yusufu ta lguta wupay, ka klagata mbła Yesu ta udza zləɲay, ka mbsamta mida. Ka klaftá tsi ka laghwi famta ma kulu huhrap lu ma kluluh. Ka tanɲwalaktá mghama klam, ka hunɲa ta wa tsa kulu ya.

⁴⁷ Ta nzaktá i Mari makwa ta Magdala nda Mari mani ma Yuses, ka ngha vli dza'a kəl lu ka famta.

16

Sli'agabta Yesu nda hafu ma mtaku

Mat 28:1-8, Luk 24:1-12, Yuh 20:1-10

¹ Manda luta sabat, ka sli'aftá i Mari makwa ta Magdala nda Salume nda Mari mani ma Yakubu dzawatá rḁa urdi ɲa dza'a masay ta mbła Yesu.

² Ka sli'afta həɲ, ka ḁhadaghatá həɲ mbessa vzlazlanɲ ta kulu gasərdək baḁu ḁəmas.

³ Ta labə həɲ ta tvi, ka həɲ mantsa: Wa dza'a tanɲwalaghutá tsa klam ta wa tsa kulu ya tama? ka həɲ.

⁴ Ndu sadaghata tanɲ, kə'a ka həɲ ná, tanɲwalaghutatanɲwala lu ta tsa mghama klam ya di'in nda wa tsa kulu ya.

⁵ Ka gi lamə həɲ da tsa kulu ya. Ka slanaghatá həɲ ta sana duhwal ta nzaku hada nda ga zeghwi, nda sudatá ta lguta ɲusliɲ zutut ta vghani. Nghanɲa tanɲ, mbaḁaka həɲ ka ghudzafata da zləɲ.

‡ 15:36 Gray nda Zabura 69:22. § 15:38 Ngha ta Sabi 26:31-33. * 15:43 Ngha ta Mata 27:57.

⁶ «Ma zləŋ kuni ta zləŋ, nda sna yu kazlay: Yesu mnda la Nazaret si zləŋaf lu ya ta psə kuni» kə'a. Ta had hadna wa. Sli'afslī'a nda hafu ka laghwi. Wana tsa vli si kəl lu ka fatá mblani ya.

⁷ Lawala da mnanatá i Piyer nda sanlaha ma duhwalhani kazlay: Tinjal tsatsi dza'a bhata ma Galili. Hada dza'a nghanja kuni manda ya si mnaghuna tsi,* ka tsa duhwal ya nda həŋ.

⁸ Ka ndagaptá tsa mi'aha ya ma kulu, ka hwaya. Ta ghudzaku həŋ da zləŋ. Ka kwalaghutá həŋ ta mna tsa gwađa ya ŋa mndu, kabga nda ksa həŋ da zləŋ.

Maranja Yesu ta vghani da Mari Magdala

Mat 28:9-10, Yuh 20:11-18

⁹ [Manda sli'agabta Yesu gasərdək bađu dəmas, tinjal Mari makwa ta Magdala, ya ghzligin tsi ta duhwalha halaway ndəfáj mīda ya, marava tsi da tsi.

¹⁰ Ka sli'aftá tsa marakw ya ka laghwi da mnay ŋa gwal si kawadaga nda Yesu, ta nzaku həŋ sagama ka taw.

¹¹ Wa a Yesu nda hafu, nda nghanja i'i nda ira da, ka'a nda həŋ. Ka kwalaghutá həŋ ta zlgħaftá tsa gwađa ya.

Maravata Yesu da sana duhwalhani his

Luk 24:13-35

¹² Tahula tsa, ka maravatá Yesu ka sani ma mndu tskəm da duhwalhani his ta mbađa ta tvi ta dza'a tahula luwa.

¹³ Ka vraktá həŋ da Ursalima, ka rusu həŋ ŋa sanlaha. Ama ka kwalaghutá tsahaya ta zlgħaftá tsa gwađa ya guli.

Maravata Yesu da duhwalhani ghwanpda nden

Mat 28:16-20, Luk 24:36-49, Yuh 20:19-23, Slg 1:6-8

¹⁴ Tahula tsa guli, ka maravatá tsi ta kəma duhwalhani ghwanpda nden ta zə həŋ ta skwa zay. Ka davanaghatá tsi ta həŋ: Nu kul zlgħaftá kuni ta gwađa tsa gwal ta nghanja i'i ta sli'agapta ya, təŋtəŋa ghəŋa ghuni, ka'a nda həŋ.

¹⁵ Ka'a nda həŋ tama mantsa: Lawala ta ghəŋa hadik tender, ka mna kuni ta Lfida Gwađa Lazglafta ŋa inda mnduha.†

¹⁶ Inda mndu dza'a zlgħafta nda ŋuduf, ka maganaftá lu ta batem, dza'a mbaku. Ama mndu dza'a kwal kul zlgħafta, dza'a tsanaghatasa Lazglafta ta guma.

¹⁷ Wya ŋizla dza'a maranjá gwal ta zlgħaftá i'i: Nda hga da, dza'a ghazlay həŋ ta duhwalha halaway ma mnduha, dza'a gwadaŋ həŋ ta sana Lfida Gwađa.

¹⁸ Dər ksafha həŋ ta nahadik nda dzvu, dər suha həŋ ta gruma, had sana skwi dza'a maganata tsi ta həŋ wa. Dza'a fafanaghafafa həŋ ta dzvu ta gwal kul dughwanaku, ŋa mbambafta tan, ka Yesu nda həŋ.

Vraghuta Yesu ta luwa

Luk 24:50-53, Slg 1:9-11

¹⁹ Tahula mnanata Mgham Yesu ta tsa gwađa ya ta həŋ, ka klaghatá Lazglafta ta luwa, ka nzanatá tsi nda ga zeghwani.‡

²⁰ Hahəŋ guli, ka sli'aftá həŋ ka laghwi da mna tsa Lfida Gwađa Lazglafta ya ma inda vli. Ka katu Mgham Yesu ta həŋ ma mna tsa gwađa ya, ŋlanaghaha ta tsa gwađa ya ta həŋ nda ma magay tan ta mazəmzəm.]

* 16:7 Nghan ta 14:28. † 16:15 Slna gwal ghunay 1:8. ‡ 16:19 Gray nda Slna gwal ghunay 1:9-11.

Gwada ta sabi da Lukwa

Zlrafta Lukwa ta gwadani

¹ Ari nɛrma Tawfilus, nda ndɛgha mnduha ta nɛvata ka vinda gwada ta ghɛɛna skwiha ta luta mataba nɛni.

² Ka vindafta hɛɛɛ manda va skwi nghanj gwal ta nzakway ka maslɛmɛtsɛka tsa skwi ya, ta nuta ka gwal mna gwada Lazglafta daga tanɛtanɛ.

³ Ka nɛvatá i'i guli ka psa snanɛta dɛna ta skwiha ta luta daga tanɛtanɛ nɛ vindaghafta nda tvani a mala da Tawfilus,

⁴ kada snanɛta ka ta kdavakta vɛrdá skwiha mutsaf ka ta tagha skwi ta ghɛɛnani.

I Zakari nda Elizabet

⁵ Mantsa tama, ma fitika nzakwa mgham Hiridus ta ga mgham ta hadika Zudiya, mamu sana mndu ta dra skwi nɛ Lazglafta, Zakari hɛgani mataba mndɛra la Abiya mndɛra gwal ta dra skwi nɛ Lazglafta. Elizabet hga markwa tanɛ ta sabi nda ma mndɛra la Haruna.

⁶ Tudúkwa mndu hɛɛɛ his his ta wa ira Lazglafta. Ta snay hɛɛɛ ta zlahá Lazglafta nda skwa dzahayhani, had maslivinza ta ksantá hɛɛɛ wa.

⁷ Mutsaf a hɛɛɛ ta zwanɛ dɛkɛdɛk wa, kabga ka dzɛghɛɛɛ Elizabet, lula ima tanɛ guli.

Dza'a nɛtsay ka ta zwanɛ ka duhwala Lazglafta nda Zakari

⁸ Ma sana fitik, ta maga slna tsa dra skwi ya Zakari ta kɛma Lazglafta, kabga mbɛɛdagagha mbɛɛda fitik nɛ magay mndɛra tanɛ ta tsa slna ya,

⁹ ka zbaptá lu nda vindima ta Zakari nɛ lami da hɛga Lazglafta da dra urdi manda ya snu gwal ta dra skwi nɛ Lazglafta ta magay. ¹⁰ Magatá tsa fitika dra urdi ya, ka sli'aftá tsi ka lami da hɛga Lazglafta da dra tsa urdi ya, ta magɛ dɛmga ta du'a ma bli.

¹¹ Má tsa tama, gi ka zlagaptá duhwala Lazglafta ta kɛma Zakari, ka sladata nda ga zeghwa tsa gwir ta drɛ lu ta urdi ya.

¹² Na gi nghanɛta Zakari, ka ghudzaftá tsi da zlɛɛɛ, srav vghani.

¹³ «Ma zlɛɛɛ ka ta zlɛɛɛ Zakari, wana tsu'afsu'a Lazglafta ta ndɛɛa dzva gha. Dza'a yagha ya markwa ghuni Elizabet ta zwanɛa zgun nɛ tsanaftá gha ta hɛgani ka Yuhwana,

¹⁴ dza'a rfay ka ta rfu katakata, dagala gwal dza'a rfu ta ghɛɛnani guli.

¹⁵ Ka mndu dagala dza'a nzakwa tsi ta kɛma Lazglafta. Had dza'a sa ima inabi dɛr skwi ta ghuya mndu wa. Dza'a ndɛghundɛgha nda Sulkum nda ghubá daga ma hudá mani.

¹⁶ Dza'a nda ndɛgha zwana la Isra'ila dza'a vranakta tsi da Lazglafta Mghama tanɛ.

¹⁷ Ta kɛma ta kɛma dza'a dza'a tsi nda slnani ta kɛma Lazglafta nda Sulkum, nda mbraku manda nɛ Iliya nɛ dzranaftá* nzaku mataba dadaha nda zwana tanɛ, nɛ vranaktá ghɛɛɛ gwal ta maga ghwadaka skwi ka nɛrma mnduha. Mantsa ya dza'a payafta† tsi ta mnduha nɛ fata tanɛ ta vgha nɛ Lazglafta,» ka tsa duhwala Lazglafta ya nda tsi.

* 1:17 Ngha ta Malatsi 4:6 † 1:17 Ngha ta Malatsi 3:23-24.

18 «Waka yu dza'a snanṭá skwi mantša? Wana i'i halata mndu yu, markwa ini guli nda hala,» ka Zakari nda tsi.

19 Ka tsa duhwala Lazglafta ya zlgħanaftawi mantša: «i' Gabriyel‡ ya, ta sladu ta kəma Lazglafta ŋa maganata' slna. Tsatsi ta ghunighata ŋa gwadgaghata, ka mnaghatá tsa Lfida Gwada ya.

20 Ndana tama, wana ka dza'a nuta ka rgha. Lavinṭa a ka ta gwada ha ka sagha fitika magata tsa skwiha ya wa, kabga zlgħaf a ka ta tsa skwi dza'a magaku ma fitikani mnagha yu ya wu,» ka'a.

21 Ta nzatá mnduha ka kzla saba Zakari, sew sabə a wa. Ka ndanu həŋ ta ndanu: «Nu ta slanaghata ma həga Lazglafta tama?» ka həŋ.

22 Manda sabani, ka traptá tsi ta gwada nda tsakatá mnduha, gi ka tsatsaftá həŋ kszlay: Mamu mazəməzəm ta slanaghata ma həga Lazglafta kə'a. Lavinṭa a ta gwada nda wi nda həŋ wu, mbada ka mnay nda dzvu ŋa tanṭ.

23 Tahula kduta fitika maga slnani, ka sli'aftá tsi ka laghwi dzaghani.

24 Nzđava a tahula tsa wu, ka zlgħaftá markwa tanṭ Elizabet ta hudí. Ka zatá Elizabet ta tili hutaf ta difa vgha. Ka'a mantša:

25 «Zđakatahudi ya magiha Mgham Lazglafta, ka skwa hula si nzakwa da ta kəma mnduha da, kabga ta ya a yu ta zwanṭ wa. Ama ka tawatá Lazglafta ta hidahida ta i' ndana, ka klaghuta' tsa hula ya ta ghəŋa da,» ka'a.

Dza'a ŋatsay ka ta zwanṭ, ka duhwala Lazglafta nda Mari

26 Ta mamku' a tilani, ka ghunaftá Lazglafta ta duhwalani Gabriyel da sana luwa ta hgu lu ka Nazaret ma hadika Galili,

27 da sana daghali ta hgu lu ka Mari ta dzugu sana mndu Yusufu hgani ta sabə nda ma mndəra la Dawuda.

28 Ka lamə tsi slanaghata: «Zgu tsa, tfaghaghatfa Lazglafta ta wi katakata. Kawadaga Mgham Lazglafta nda kagha,» ka'a nda tsi.

29 Kəbanafta tsa gwada ya ta Mari, «nu mndəra nana ma ga zgu tama,» ka'a ma ghəŋani.

30 Ka duhwala Lazglafta nda tsi mantša: «Ma zləŋ ka ta zləŋ Mari, zbpzba Lazglafta ta kagha ka tfaghaghatawi.

31 Wana dza'a zlgħafzlgħa ka ta hudí, ŋa yata gha ta zwanṭa zgun, ŋa tsanafta gha ta hgani ka Yesu.

32 Dza'a nzakway ka mndu dagala, dza'a hgy lu ka Zwanṭa Lazglafta ta luwa ŋa vlanṭa Lazglafta ta ga mgham manda ŋa dzidzani Dawuda.

33 Dza'a gay ta mgham ta ghəŋa la Isra'ila ŋa kdekedzen, kdavakta a tsa ga mghamani ya wu,» ka'a.

34 Ka Mari nda tsa duhwala Lazglafta ya mantša: «Kinawu ka skwi dza'a magaku mantša, ya wya ta sna a yu ta zgun wu?» ka Mari.

35 «Sulkum nda ghuḃa dza'a saha ta ghəŋa gha. Mbrakwa Lazglafta ta luwa dza'a bukwaghamta. Tsaya dza'a kəl lu ka hga tsa zwanṭ nda ghuḃa dza'a yata ka ya ka Zwanṭa Lazglafta.

36 Ngha a ka ta zba gha Elizabet si kul faftá lu ta ghəŋ ta yayni ta zwanṭ ná, wa'a nda hudí ndana, mamku' a tilani na nda va tsa halatani ya tani ra.

37 Had sana skwi ta tranaghatá Lazglafta wa,» ka duhwala Lazglafta nda tsi.

38 Yaw, «kwalva Lazglafta i'i, ka maga Lazglafta manda ya mniha ka,» ka Mari. Ka sli'afta duhwala Lazglafta tavatani ka laghwi.

Laghwa Mari nghanaghatá Elizabet

‡ 1:19 Tsaya duhwala Lazglafta ghunaf lu.

39 Ma va tsa fitik ya, ka sli'aftá Mari misimmisim ka laghwi da sana luwa ta ghwá ma hadíka Yahuda da nghanaghatá Elizabet.

40 Ka lamə tsi da həga ga Zakari ka ganaghatá tsi ta zgu ta Elizabet.

41 Na gi snan̄ta Elizabet ta ga zgwa Mari, gi ka skalavaftá zwan̄ ma hudani. Ka ndəghanaftá Sulkum nda ghuḅa ta Elizabet.

42 Ka klan̄tá tsi ta lwi dagala dagala. Ka'a mantsa: «Kagha, nda tfawi ta ghəṅja kagha mataba mi'aha. Na zwan̄ ma huḅa gha na guli, nda tfawi ta ghəṅjani.

43 Waka yu mutsa nana ma zḁaku kəl mani ma mghama ḁa ka sagha da ini na?

44 Nda sna ka ná, ma fitika lama tsa ga zgwa gha ya tsərah da sləmən̄ja ḁa, ka skalavaftá na zwan̄ ma huḅa ḁa na da rfu.

45 Nda tfawi ta ghəṅja kagha, kagha ta zlgħaftá skwiha mna gha lu ta dza'a magaku kahwathwata daga da Mgham Lazglafta ya.»

Fa laha Mari

46 Ka Mari mantsa:

«Ta zləzlvay yu ta Lazglafta.

47 Ta taku ṅuḁufa ḁa da rfu ta ghəṅja tsatsi mnda mba i'i,

48 kabga ḁvafḁva ta nghapta ka kwalvani nda hta. Wana daga ndana, nda tfawi ta ghəṅjani ka inda zivra mnduha dza'azlay nda i'i,

49 kabga dagala ṅərma skwiha magiha Lazglafta nda mbra.

Nda ghuḅa həga Lazglafta.

50 Tawa hidahidani ná, nda nza ṅa ḁekḁek ta ghəṅja gwal ta zlən̄jay.

51 Nda dzvani maran̄ta tsi ta mbrakwani, ka ghzlin̄tá tsi ta gwal ta gla ghəṅ, nda ghərḅaku ma ṅuḁufa tan̄.

52 Ka slislin̄win̄tá tsi ta sanlaha ma gwal dagaladagala ta dughurukwa dasu, ka kapanaftá tsi ta gwal nda hta,

53 ka baghanaftá tsi ta gwal ma maya nda skwiha zḁazḁa, ka ghzlin̄tá tsi ta gwal gadghəl ḁḁadar.

54 Manda ya tanaf tsi ta imi ta sləmən̄j ta dzidziha mu, ka katan̄tá tsi ta la Isra'ila mnda maganatá slna,

55 ka havaptá tsi ka tawa hidahidani ṅa Abraham nda inda zivrani tani ṅa dekdek,» ka'a.

56 Ka nzatá Mari kawadaga nda Elizabet ta kla tili hkən, tahula tsa ka vraghutá tsi dzaghani.

Yagatá Yuhwana

57 Mantsa, ka sagha fitika dgakwa Elizabet, ka yatá tsi ta zwan̄ja zgun.

58 Ka snan̄tá sləvdahani nda la tan̄ ta tsa ṅərma zḁaku magana Lazglafta ya, ka sli'adaghatá hən̄ gwafitá rfu kawadaga nda tsi.

59 Baḁu matghasa fitik manda dgatani, ka sli'adaghatá hən̄ ṅa tsanatá fafadá zwan̄. Ka kumə hən̄ ta tsanaftá hgani ka Zakari manda va hga dani.

60 «Mantsa a dza'a hga lu wu, Yuhwana hgani,» ka mani.

61 «Haḁ mndu mataba mndəra ghuni tsanaf lu ta mndərga tsa hgu ya wu,» ka hən̄ nda tsi.

62 Ka ḁawan̄tá hən̄ nda dzvu da dani: «Waka ka ta kuma tsanaftá hgu na?» ka hən̄ nda tsi.

63 Klagidighawa aluha, ka Zakari nda dzvu. «Yuhwana hgani,» kə'a vindafitá hga tsa zwan̄ ya. Inda tan̄ demdem ka ndərmim hən̄.

64 Gi hadahada, ka zlrəglaftá Zakari ta gwadá tsələn̄, ka zləzlvla Lazglafta.

⁶⁵ Ka ksaftá tsi ka zləŋ ta inda sləvdahani. Ka rusu lu ta inda tsa skwiha ya ma inda vli ta ghwá ma hadika Zudiya.

⁶⁶ Inda mndu ta snarŋtá tsa gwada ya, ta ndanu ta ghəŋani kazlay: Kinawu dza'a nzakwa tsa zwanj ya tama kə'a? «Zlah dza'a nzakway ka mndu dagala, kabga kawadaga Lazglafta nda tsa zwanj ya,» ka həŋ.

Zləzlvay Zakari ta zdakwa Lazglafta

⁶⁷ Tsa Zakari dani ma tsa zwanj ya kay, ka ndəghanafá Sulkum nda ghu6a, ka zbraftá tsi ta mna skwi dza'a magaku:

⁶⁸ «Zləzlvama Mgham Lazglafta la Isra'ila kabga saghani da katarŋtá mnduhani, ka varatá tsi ta həŋ.

⁶⁹ Ka sladamatá tsi ta mnda mba mndu nda mbra ta sabi ma zivra Dawuda ta nzakway ka kwalvani,

⁷⁰ manda ya mnigij tsi nda ma wa la anabi daga ghalya kazlay:

⁷¹ Dza'a mbaghunafmba yu ma dzva ghumaha ghuni, nda ya da gwal ta dra kaghuni kə'a.

⁷² Mantsa ya, maranaŋmara ta tsa tva hidahidani ya ta dzidziha mu,

ka havaktá tsi ka tsa dzratá wani nda ghu6a ya, §

⁷³ manda ya wađana tsi ta dzidza mu Abraham,

⁷⁴ «Dza'a mbaghunafmba yu ma dzva ghuma ghuni, kada laviŋta kuni ta ksanatá slna kul had zləŋ,

⁷⁵ ŋa nzata ghuni ka gwal nda ghu6a, gwal tdukwa ta kəmani ma inda kdavakta hafa mu.»

⁷⁶ Kagha zwanja da, anaba Lazglafta ta luwa dza'a hga lu ta kagha.

Kagha dza'a tinlaghuta ka mgham ŋa fađanatá tvi,

⁷⁷ ŋa snanamtá mnduhani kazlay:

dza'a mbay ta həŋ ma platá dmakwa taŋ kə'a.

⁷⁸ Dagala tawa hidahida nda zdaku da Lazglafta mu kəl tsi ka vlagatá tsuwadəkani manda fitik ta safi

gavzazlanj, ka sagha da amu daga ta luwa,

⁷⁹ ŋa tsuwadəkaku ta ghəŋa gwal ta nzaku ma grusl, nda gwal ta nzaku ta wa hdak ma sulkuma mtaku,

nda ya ŋa pgha səla mu ta tva zdaku,» ka'a.

⁸⁰ Mbađa tsa zwanj ya ka glaku, ka sgaku mbrakwani ma Sulkum, ka nzatá tsi ma mtak ha ka sagha fitik kəl tsi ka maranŋtá nzakwani banluwa da la Isra'ila.

2

Yagatá Yesu

Mát 1:18-25

¹ Ma tsa fitik ya, ka mnaftá mgham Sezar Agustus ta zlahu kazlay: Vindaftá mbsaka inda mnduha ma dzva Ruma kə'a.

² Ma fitika nzakwa Kiriniyus ka ŋumna ta hadika Siri zbrafta tsa taŋtaŋa mbəđaftá mbsaka mnduha ya.

³ Inda mnduha ka sli'i həŋ da vinda hga taŋ ma luwa taŋ.

⁴ Ka sli'afra Yusufu ma luwa Nazaret ta hadika Galili, ka ŋladaftá tsi da luwa Batlehem ma hadika Zudiya ta nzakway ka luwa kəl lu ka yatá mgham Dawuda. Lafla da hada kabga sabə ma mndəra Dawuda tsatsi.

⁵ Ka laf tsi kawadaga nda makumidzani Mari nda huđi ya, da vinda hga tanj.

⁶ Manda 6hadaghata tanj da hada, ka sagha fitika dgakwa Mari.

⁷ Ka yatá tsi ta zumalani ka zwanja zgun, ka mbsamtá tsi ma lgut ka hananamta ma tsu'anj, kabga mutsaf a hən ta həga nzakwa matbay wa.

Mnay duhwala Lazglafta ta Lfida Gwada ŋa gwal ngha rini

⁸ Tsaw ma va tsa luwa ya mamu gwal ta ngha rini, ta hani ma mtak ta ngha rina tanj.

⁹ Ka zlagaptá duhwala Lazglafta ta kəma tanj, ka wanaftá tsuwadaka glakwa Lazglafta ta hən. Ka ksaftá zlən ta hən katakata.

¹⁰ «Ma zlən kuni ta zlən, kabga Lfida Gwada dza'a nzakway ka skwa rfu dagala da inda mnduha sagha yu da mnaghunata.

¹¹ Gita yəgaghunata lu ta mnda mba mndu ta nzakway ka Kristi ma luwa Dawuda.

¹² Wya ŋizla dza'a kəl kuni ka tsəmafta: Dza'a slanaghasla kuni ta vzi'uwa mbsam lu ma lgut ka hananamta ma tsu'anj,» ka duhwala Lazglafta nda hən.

¹³ Ka gi sli'agatá ndəghata sanlaha ma duhwalha Lazglafta ta luwa ŋərbišl slanaghatá tsa turtuk ya. Ka zləzlvu hən ta Lazglafta. Ka hən mantsa:

¹⁴ «Glaku ŋa Lazglafta ta luwa, zđaku ta ghəŋa hadik mataba mnduha đvu tsi.»

Sli'a gwal ngha rini da luwa Batlehem

¹⁵ Manda vraghuta tsa duhwalha Lazglafta ya ta luwa, ka tsa gwal ngha rini ya mataba tanj mantsa: «Mbadma da luwa Batlehem ka nghanata mu ta tsa skwi ta maguta mnama lu ya,» ka hən.

¹⁶ Ka sli'aftá hən ka laghwi misimmisim, ka slanaghatá hən ta i Mari nda Yusufu nda tsa zwanja vzi'uwa ya hananam lu ma tsu'anj*.

¹⁷ Tahula nghanja tanj, ka rusu hən ta skwi mnana lu ta hən ta ghən tsa vzi'uwa ya.

¹⁸ Ka ndərmim inda gwal ta sna tsa skwi ta mnə gwal ngha rini ŋa tanj ya nda ndərmima.

¹⁹ Ka ŋanatá Mari ta inda tsa skwiha ya ma ghəŋani ka ndanu ta ghəŋani.

²⁰ Ka vraghutá tsa gwal ngha rini ya dzagha tanj nda vla glaku nda zləzlvu ŋa Lazglafta ta ghəŋa inda skwi snan hən, ka nghanjá hən manda va skwi ya mnana lu ta hən ya.

²¹ Ta matghasa fitik ŋa tsanatá fafada tsa zwanj ya, ka tsanaftá lu ta hgu ka Yesu, tsa hgu mna duhwala Lazglafta ma kdaku mani ka zlghaftá hudani ya.

Maranjá Yesu ma həga Lazglafta

²² Kdatá tsa fitika ghuβata Mari manda ya ta mnə zlahu Musa ya, ka klaghatá i Mari nda Yusufu ta tsa zwanj ya da Ursalima ŋa vlanjá Lazglafta.

²³ Manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Inda zumali ka zwanja zgun† ná, ŋa Lazglafta ya kə'a ya.

²⁴ Ka dranaftá hən ta Lazglafta ŋa pla ghən ta «kukuha his ka zwana ghərbu' ‡ his a tsi» manda ya nda vinda ma zlahu Mgham Lazglafta.

Rfay Saminu ta Lazglafta

* 2:16 Ngha ta Lukwa 2:7. † 2:23 Ngha ta Sabi 13:2, 12, 15 nda Mbsak 18:15-16. ‡ 2:24 Ngha ta Zlahu 12:8.

²⁵ Ma tsa fitik ya, mamu sana mndu ma Ursalima Simeyuna hgani. Tsa mndu ya ná, tdukwa mndu ya, ta snay ta gwada da Lazglafta. Ta kzlaykzlay ta mnda mba la Isra'ila. Kawadaga Sulkuma Lazglafta nda tsi guli.

²⁶ Si mnananmna Sulkum nda ghu6a kazlay: Had dza'a mtuta karaku ka ta ngha a tsi ta ghnatá mnda Lazglafta ta nzakway ka Kristi wu kə'a.

²⁷ Ka ghnafá Sulkum nda ghu6a da h6ga Lazglafta, ta kladaghatá i dani nda mani ta Yesu 7a kd7nta magatá skwi manda ya mna zlahu 7a magay.

²⁸ Ka tsu'afá tsatsi ta tsa zwan 7a ma dzvani, ka rfu tsi ta Lazglafta. Ka'a mantsa:

²⁹ «Ndana tama mghama da,

nda k6a magatá slna gha, zlanzla ta kwalva gha, ka 6hata tsi nda vghata zdaku manda ya mna ka,

³⁰ kabga nda ngha yu nda ira da ta mbaku vla ka,

³¹ mbaku ya payaf ka 7a inda mnduha demdem.

³² Tsuwadák ya 7a inda mnd6ra mndu.

Tsatsi dza'a klaktá glaku 7a mnduha gha la Isra'ila.»

³³ Ka va nd6rmim i dani nda mani ta skwi ta gwada lu ta gh67a tsa zwan ya.

³⁴ Ka tfanaghatá Simeyuna ta wi ta h67. Ka'a nda Mari mantsa: «Nana zwan na ná, dza'a klakla ta z6mbaku, nda sli'afá 7a nd6ghata sanlaha ma mnduha ma la Isra'ila. Dza'a nzakway ka 7izla daga da Lazglafta, 7a husan7ani ta sanlaha ma mnduha.

³⁵ Dza'a tuzig7n tuza ta skwi ma 7udufa mnduha. V6rdá kagha guli 7a nzakwa 7udufa gha manda skwi sligla lu nda kafay,» ka'a nda Mari mani ma tsa zwan ya.

Rfay Ana ta Lazglafta ta gh67a Yesu

³⁶ Mamu sana marakw ka anabi nda hala katakata, Ana hgani, makwa Fanuwal ma mnd6ra la Asira. Nd6fá7 yeya vaku maga tsi nda z6'al manda laghani da mndu,

³⁷ ka nzaku tsi ka wadgu. Tghasmbak fwad mida imani. Ma h6ga Lazglafta ta nzakwa tsi ta ksanatá slna nda fitik tani nda rvidik tani, nda ma maga du'a nda suma.

³⁸ Bhadaghata tsatsi guli, ma va tsa fitik ya, ka zl6zlvu tsi ta Lazglafta, ka mne tsi ta gwada ta Yesu 7a inda gwal ta kzla mbakwa Ursalima.

Glakwa Yesu ma luwa Nazaret

³⁹ Tahula kd7nta i Yusufu nda Mari ta maga skwi ya mn6 zlahu Lazglafta, ka vraghutá h67 da luwa tan ma Nazaret ta hadika Galili.

⁴⁰ Ka glaku tsa zwan ya, ka sifaku tsi, dagala difil ma gh67ani, kawadaga zdakwa Lazglafta guli nda tsi.

Yesu ma h6ga Lazglafta ma Ursalima

⁴¹ Inda vaku i dani nda mani ma Yesu ta dza'a da skala Pak ma Ursalima.

⁴² Magatá ima tsa zwan ya ghwanpd6 his, ka 7laghatá tsi kawadaga nda i dani nda mani da Ursalima da tsa skala Pak ya manda ya snu h67 ta magay.

⁴³ Tahula kdátá tsa skalu ya ta vru h67 dzagha, ta tsaghutá Yesu ta vgha nda h67 ka nzaghuta ma Ursalima kul snan7á i dani nda mani.

⁴⁴ Ba ta mbada h67 kawadaga nda grahani ka h67 sizlay. Tekulemes vagha tan ta mbada, ka zb6 h67 mataba mnd6ra tan nda grahani, lay ngha a h67 wa.

⁴⁵ Trapta tan ta pahay, ka vraghutá h67 pahay ma Ursalima.

⁴⁶ Baɗu mahkəna fitik, ka slanaghatá həŋ ma həga Lazglafta ta nzaku mataba gwal tagha zlahu ŋa mnduha, ta sna skwi ta mnə həŋ, ta dza'a nda dawarŋta da həŋ guli.

⁴⁷ Faflara, ka tsa gwal ta sna tsa zlgħawi ta zlgħə tsi nda tsa snarŋtá skwani ya.

⁴⁸ Na ghur nghanŋá i dani nda mani, ka ndra'u həŋ nda ndra'uwa. «Sagəŋ, nu kəl ka ka magarŋnatá skwi mandana? Hərfa ta arŋni nda da gha na təkłək ta psa kagha,» ka mani nda tsi.

⁴⁹ «ŋaw kaghuni ta i'i ta psay na? Sna a kuni kazlay: Dza'a nzə ma həga da da yu ta nzaku kə'a ra?» ka'a nda həŋ.

⁵⁰ Tserid, sna a həŋ ta tsa skwi ta mnə tsi ŋa tarŋ ya wa.

⁵¹ Mantsa tama, ka snatá tsi ta gwada tarŋ, ka sli'afŋtá tsi kawadaga nda həŋ, ka valaghata da Nazaret. Ka ŋanatá mani ta inda tsa skwiha ya ma ghəŋani.

⁵² Ka glaku Yesu, ka sgaku difilani, ka zdəganatá nzakwani ta Lazglafta nda mnduha tani.

3

Mbədanafwa mbəda ta nzakwa ghuni ka Yuhwana nda mnduha Mat 3:1-12, Mak 1:1-8, Yuh 1:19-28

¹ Ta Maghwanarɗə hutafa vakwa Tiber Sezar ta pala, ta nzakwə Pwanəs Pilat ka ŋumna ta hadika Zudiya, ta gə Hiridus ta mgham ta hadika Galili, ta gə zwanamani Filip guli ta mgham ta hadika Iture nda hadika Trakunita, ta gə Lisaniya guli ta hadika Abilena.

² Ma tsa fitik ya guli, i Hana nda Kayifa mali ta ghəŋ gwal dra skwi ŋa Lazglafta. Ka sagha gwada Lazglafta da ghəŋa Yuhwana zwanja Zakari ma mtak.

³ Ka sli'afŋtá Yuhwana ka lagħwi da ra inda luwa ta wanaftá ghwa Zurdeŋ nda hagaku, ka'a mantsa: «Mbədanafwa mbəda ta nzakwa ghuni, ka magaghunafta lu ta batem, ka plighunista Lazglafta ta dmakwa ghuni,» ka'a.

⁴ Manda ya nda vinda ma deftera anabi Isaya kazlay:
«Lwa tsa mndu ya ta snu lu ta gugudaku ma mtak kazlay:
payanawa paya ta tvi ŋa Mgham,
ka lele'anata kuni kə'a.

⁵ Ka sanamta lu ta inda vli ka didiŋa,
ka tasiŋta lu ta inda ghwá nda kuɗuŋurha, ka dayapta lu ta skwi ka ghuluŋud,
ka payanata lu ta hurabasl ta tvi,

⁶ ŋa nghanŋa inda mnda səla ta mbaku da Lazglafta *.»

⁷ Ka mnə tsi ŋa tsa mnduha ta sli'adaghata rutututa da maga batem da tsi ya. Ka'a mantsa: «Mndəra la mupuhwa, wa ta mnaghunata kazlay: Hwayawahwaya ta basa ŋuɗuf ta sagha ta kəma kə'a na?

⁸ Magawamaga ta slna ya ta mararŋta mbədatá nzakwa ghuni, ka zlanŋa kuni ta mnay ma ghəŋa ghuni kazlay: Abraham ná, dzidza ŋni ya, kə'a. Ka yu ta mnaghunata ná, laviŋlava Lazglafta ta nanaftá ya palaha ya ka zwana Abraham.

⁹ Daswa ka kuni! Nda ghada kapatá slpadá ŋa tsiŋtá fu daga ta slrəŋ. Inda fu ya kul zdaku yakwani, dza'a tsiŋtsa lu ka vzamta ma vu,» ka'a.

¹⁰ Ka dəmga nda Yuhwana mantsa: «Nu ta raku ŋa magay ŋni tama?» ka həŋ.

* 3:6 Ngha ta Isaya 40:3-5.

11 Ka'a nda hən mantsa: «Mndu ya his lgut da tsi, ka dganapdga tsi nda mndu ya kul had tsi da tsi. Mndu ya mamu skwa zay da tsi guli, ka maga tsi mantsa ya,» ka'a.

12 Ka sli'adaghatá gwal ta tska dzumna guli, ɲa maganafta Yuhwana ta batem ta hən, ka dawə hən da tsi: «Maləm, nu ta raku ɲa magay aɲni guli?» ka hən.

13 Ka'a nda hən mantsa: «Ma daw kuni ta skwi da mndu ka malaghutá ya tsaf lu,» ka'a nda hən.

14 «A ki aɲni, nu ta raku ɲa magay ɲni?» ka La sludzi dawanta guli da tsi. Ka'a nda hən mantsa: «Ma mbrəh kuni ta mndu ɲa vlaghunata skwi, rfawa ta rfu nda kuraghuta skwi ta plaghunata lu,» ka'a.

Mndu ta malaghuta ka Yuhwana

15 «Zlah Kristi a na mndu na ri,» ka mnduha nda Yuhwana, kabga nda fa ghəɲa taɲ ka kzla saghani.

16 Ka'a nda hən mantsa: «I'i ná, nda imi ta magaghunafta yu ta batem, ama mamu mndu ta sagha ta malaghutá i'i nda mbraku. Slaghu a i'i ka plintá zu'a baɓahani wa. Tsatsi, dza'a magaghunafmaga ta batem nda Sulkum nda ghuɓa nda ya nda vu.

17 Nda ɲatá kuwatavihi ma dzvani, dza'a vihapviha ta hyani, ɲa tskamtani ma gvurani, ɲa driɲtani ta sabatbat nda vu kul mtavata,» ka'a nda hən demdem.

18 Mantsa ya ka Yuhwana ta mna Lfiɗa Gwada ɲa mnduha, ka dza'a nda vla ndəghata hidakuha ɲa taɲ.

Tsamtá Hirudus Aɲtipas ta Yuhwana ma gamak

19 Ka dvanaghatá Yuhwana ta mgham Hiridus ta ghəɲa klugudunustani ta Hiridiya markwa zwanamani Filip, nda ya ta ghəɲa ndəghata sanlaha ma ghwadaka skwi ta magə tsi.

20 Ka ksamtá tsi ta Yuhwana da gamak, ka sganaghata ta ghəɲa tsa ghwadaka skwi ta magə tsi ya.

Maganaftá batem ta Yesu

Mat 3:13-17, Mak 1:9-11

21 Manda ya ta maganafta Yuhwana ta batem ta mnduha, ka lagha Yesu ka maganaftá lu ta batem guli. Ta ndəbu tsi ta dzvu, ka gunatá luwa buwan,

22 ka saha Sulkum nda ghuɓa ta ghəɲani manda ghəbu' ta nghə mnduha. Mantsa, ka snaku lwa Lazglaf ta daga ta luwa ta mnay kazlay: Kagha Zwanɗa ɗa ɗvu yu ma hyahya ɲudufa ɗa†, ka'a.

Mndəra la taɲ ma Yesu

Mat 1:1-17

23 Ta magay ima Yesu ta hkən mbsak ta zraftá tsi ta ksa slnani. Manda va ya ta ndanu mnduha kazlay: Zwanɗa Yusufu ya kə'a ya, wya mndəra taɲ: Yusufu, Yusufa Heli,

24 Hela Matat, Matata Levi, Levi Malki, Malki Zanay, Zanaya Yusufu,

25 Yusufa Matatiyas, Matatiyasa Amus, Amusa Nahum, Nahuma Hesəla, Hesəla Nagay,

26 Nagaya Mahat, Mahata Matatiyas, Matatiyasa Samayin, Samayina Yusek, Yuseka Yuda,

27 Yuda Yuwana, Yuwana Resa, Resa Zwarubabel, Zerubabela Salatiyel, Salatiyela Neri,

† 3:22 Ngha ta Zabura 2:7 nda Isaya 42:1.

²⁸ Nera Malki, Malki Adi, Adi Kasam, Kasama Elmadama, Elmadama Yera,
²⁹ Yera Dzesuwa, Dzesuwa Eliyezer, Eliyezera Yurima, Yurima Matat,
 Matata Levi,
³⁰ Leva Simeyuna, Simeyuna Yudah, Yudaha Yusufu, Yusufu Yunam,
 Yunama Iiyakim,
³¹ Iiyakima Meleya, Meleya Mena, Mena Matat, Matata Natan, Natanja
 Dawuda,
³² Dawuda Yesay, Yesaya Ubed, Ubeda Buwaz, Buwaz Sala, Sala Nasuḡ,
³³ Nasuḡa Aminadap, Aminadapa Admin, Admina Arni, Arni Hesarum,
 Hesruma Fares, Faresa Yuda,
³⁴ Yuda Yakubu, Yakubu Izak, Izaka Abraham, Abraham Tera, Tera
 Nahur,
³⁵ Nahura Seruk, Serukwa Ragaw, Ragawa Falek, Faleka Eber, Ebera Sala,
³⁶ Sala Kayinam, Kayinama Afaksad, Afaksada Sema, Sema Nuhu, Nuhwa
 Lamek,
³⁷ Lameka Matusalah, Matusalaha Inuk, Inukwa Yered, Yereda Maleleyel,
 Maleleyela Kayinan,
³⁸ Kayinana Inus, Inusa Set, Seta Adamu, Adamu ya Zwanja Lazglafta.

4

Dzəghanja halaway ta Yesu *Mat 4:1-11, Mak 1:12-13*

¹ Ta vragaptá Yesu ma ghwa Zurdeḡ, nda ndəgha nda Sulkum nda ghuḡa.
 Ka wawu tsa Sulkum ya ma mtak,
² fitik fwaḡ mbsak zan a ta skwa zay wa. Ka dzəghanjá halaway. Tahula
 luta tsa fitikha ya, ka kuzlanafá maya.
³ Ka halaway nda tsi mantsa: «Ka Zwanja Lazglafta ka katsi, mnanamna ta
 na pala na, ka navapta tsi ka buradi,» ka'a.
⁴ Ka Yesu mantsa: «Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Nda skwa zay
 kwenkweḡ yeya a ta nzakwa mndu ta nzaku nda hafu wu kə'a,» ka Yesu.*
⁵ Ka kladaftá halaway ta Yesu ta wa lilwa, ka gi maranató tsi ta inda za
 mgham ma ghəḡa hadik.
⁶ Ka'a nda tsi mantsa: «Dza'a vlaghavla yu ta inda na mbraku nda glaku
 ma na ghəḡa hadik na, kabga klafkla lu ka vlihata ma dzva dá. Lavinjlava yu
 ta vlanjá mndu ya ta ḡvu yu guli.
⁷ Ka tsəlba tsəlba ka ma ghuva dá, ta vlaghavla yu,» ka'a.
⁸ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: ma
 ghuva Mgham Lazglafta gha dza'a tsəlba ka ta tsəlbu, ka maganató slnani
 turtukwani†,» ka'a.
⁹ Ka kləglaghatá halaway ta Yesu da Ursalima, ka kladafta ta bḡḡa həḡa
 Lazglafta ka sladanata. Ka'a nda tsi mantsa: «Ka si Zwanja Lazglafta ka katsi,
 vzada vgha gha hadna, kabga nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay:
¹⁰ Dza'a mnanamna ta duhwalhani ta luwa ḡa ngħapta ka kagha kə'a.
¹¹ Ka'a guli na: "ḡa tsu'afta tan ta kagha ma dzva tan, yagha pala da
 dzughusta ta səla"» ka'a‡.
¹² Ka Yesu nda tsi guli mantsa: «Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: ma
 dzəghə ka ta Mgham Lazglafta§ gha dekdek kə'a,» ka'a.

* 4:4 Ngha ta vrafta ta Zlahu 8:3. † 4:8 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 6:13-14. ‡ 4:11 Ngha ta zabura
 91:11-12. § 4:12 Vrafta ta Zlahu 6:16.

13 Kfakwa halaway ta dzəghan̄ta nda inda tsa skwiha kavghakavgha ya, ka zlanavatá tsi ka laghwi ɲa bađu ma sani guli.

Kwalaghutá Yesu ma Nazaret
Mat 4:12-17, Mak 1:14-15

14 Ta sli'aftá Yesu ka laghwi ta hadika Galili nda ndəgha nda mbrakwa Sulkum nda ghuḅa. Ka tuta hɣani ma inda vli ta wanaftá tsa vli ya.

15 Ka tataghə tsi ta skwi ma həga tagha skwa la Yahuda, ka ghubu mnduha.

Zlrafta Yesu ta slnani ma Galili
Mat 13:53-58, Mak 6:1-6

16 Ka sli'aftá tsi ka Laghwi da Nazaret, luwa ta glakwani. Ka lamə tsi da həga tagha skwa la Yahuda bađu sabat* manda ya snu tsi. Ka sli'aftá tsi ɲa dzaɲaftá skwi ma defteri.

17 Ka klaftá lu ta deftera anabi Isaya ka vlan̄ta. Ka plan̄tá tsi, ka slanaghatá tsi ta vli vindaf lu kazlay:

18 «Kawadaga Sulkuma Lazglafta nda i'i ɲa vlihatá mbraku.

Zbapzba Lazglafta ta i'i ka tfidaghatawi ɲa mnanatá Lfida Gwada ta gwal ka pđu,

ghunafghuna ta i'i ɲa mnanatá gwal habaf lu kazlay: Palaghunispala lu kə'a, ɲa gwanin̄tá ira gwal nda ghulpa,

ɲa zlu'agapta da ta gwal raghwana lu,

19 ɲa snanamta da ta mnduha ta vaku

dza'a sagha zdakwa Lazglafta†» kə'a.

20 Manda kdin̄tani ta dzaɲafta, ka mbsaftá tsi ka vlan̄tá kwalva ma tsa həga ya, ka nzadatá tsi. Ka pghaftá inda tsa mnduha ma tsa həga tagha skwa la Yahuda ya ta iri tida:

21 Ka Yesu nda həɲ mantsa: «Nana gwada Lazglafta snan̄ kuni nda sləmən̄ja ghuni gita na ná, nda kda magatani ka ɲa ghuni,» kə'a.

22 Inda tsa hahəɲ ma tsa vli ya ka zdəganatá tsi ta həɲ, ka ndərmim həɲ ta tsa gwada zdaku ta sabə ma wani ya. Ka həɲ mantsa: «Zwan̄ja Yusufu a na mndu na kay tsawa,» ka həɲ.

23 Ka Yesu nda həɲ mantsa: «Nda sna yu dza'a mnay kuni ta mahdihdi ta ghəɲa i'i kazlay: Ka duhtur ka katsi ná, mbanafm̄ba ta ghəɲa gha kagha ka ghəɲa gha kə'a. Ka kuni dza'azlay nda i'i guli, "magamaga hadna ma luwa gha ta tsa skwiha snan̄ ɲni ta magə ka ma Kafarnahum ya"» kə'a.

24 «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata ná, had lu ta tsu'afta hmatət ta dər wati ma anabi ma luwani wa, ka Yesu sganaghatá həɲ.

25 Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ma fitika nzakwa anabi Iliya, si nda ndəgha wadguha ma Isra'ila, ka ghwalutá luwa ka vaku hkən nda tili mku', ka slatá maya dagala ta hadika Yahuda,

26 Má ɲa ghunafta lu ta Iliya ɲa katan̄ta ya dər turtuk ma tsa wadguha la Yahuda ya, ka ghunaftá lu katan̄tá sana markwa wadga ma luwa Sarepta ta hadika Sidurj.

27 Ma fitika nzakwa anabi Alisa guli, si nda ndəgha gwal nda rda mndu ta həɲ ma Isra'ila, had ya mbanaf lu dər turtuk mataba tan̄ wu, Na'ama mnda la Siri‡ yeya mbanaf lu.»

28 Ka basaftá həɲ ta ɲuduf demdem ma tsa həga tagha skwa La Yahuda ya, manda snan̄ta tan̄ ta tsa gwada ya.

* 4:16 Ngha ta Sabi 20:10. † 4:19 Ngha ta Isaya 61:1-2. ‡ 4:27 Ngha ta 2 Mghamha 5:1-14.

²⁹ Ka sli'aftá həŋ, ka ksagaptá Yesu ma huɗa luwa, ka kladapta ta wa lilwa tsa ghwá baf həŋ ta luwa taŋ tida ya, ma ŋa sliŋwidinŋta,
³⁰ ka tsəhaptá Yesu ta vghani mataba taŋ ka laghwani.

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda ksa da duhwala halaway

Mak 1:21-28

³¹ Ka laha tsi da luwa Kafarnahum ta hadika Galili. Baɗu sabat, ka taghə tsi ta skwi ŋa mnduha.

³² Ka ndərmim lu ta tsa tagha skwani ya, kabga nda sgit ma tsa gwaɗani ya.

³³ Ma tsa həga tagha skwa taŋ ya, mamu sana mndu ksu duhwala halaway mataba taŋ. Ka sli'aftá tsi nda lili.

³⁴ «Aya! Yesu zwanja la Nazaret, nu gwaɗa gha nda aŋni sagha ka da zaɗa aŋni? Wya nda sna yu mndu nda ghuɗa daga da Lazglafta kagha kə'a, ka'a»

³⁵ «Haf wa gha, sapsa ma na mndu na!» ka Yesu dvanaghata. Gi ka slanaɗa tsa duhwala halaway ya ta tsa mndu ya mataba tsakatá mnduha, ka saghu tsi mida kul balanata.

³⁶ Ka tsutá ŋuɗufa mnduha demdem, ha ka ɗaɗawu həŋ mataba taŋ kazlay: Nu mndərga nana ma skwi? Na gi dvanaghatani nda sgit nda mbraku ta duhwala halaway ná, gi saghwa taŋ, ka həŋ.

³⁷ Ka tutá hgani ma inda vli ta wanaftá tsa vli ya.

Mbanafta Yesu ta gwal kul dughwanaku

Mat 8:14-17, Mak 1:29-34

³⁸ Manda sli'agapta taŋ ma həga tagha skwa la Yahuda, ka laghu həŋ da Simuŋ. Ta lagha həŋ ta ɓasa ŋuɗidar midza Simuŋ katakata. Ka ndəbu lu ta dzvu da Yesu ŋa katanŋtá tsa marakw ya.

³⁹ Ka ɓukudanaghatá tsi ta tsa marakw ya, «zliŋzla!» ka'a nda ŋuɗidar, ka zliŋtá tsi. Gi hadahada ka sli'aftá tsa marakw ya ka maganata skwa zay ta həŋ.

⁴⁰ Manda dəɗata fitik, ka hladaghatá gwal nda mnduha taŋ kul dughwanaku da ɗaŋwaha kavghakavgha ta həŋ da Yesu, ka fafanaghatá tsi ta dzvu ta həŋ, ka mbambanaftá həŋ.

⁴¹ Ka sli'agaptá duhwala halaway guli nda lili ma ndəghata mnduha. Ta sli'agapta həŋ, ka həŋ mantsa: «kagha ná, Zwanja Lazglafta ka,» ka həŋ nda tsi. Ka davanaghatá Yesu ta həŋ, ŋa hanaftá wi ta həŋ, kabga nda sna hahəŋ kazlay: Tsatsi Kristi kə'a.

Sli'a Yesu da mna Lfiɗa Gwaɗa ma luwa Zudiya

Mak 1:35-39

⁴² Na tsadakwa vli, ka sabə Yesu ka laghwi da mtak. Ka sli'aftá mnduha ka zbay, ka slanaghatá həŋ, ka kumə həŋ ta ŋanata yaha lavaghwi tavata həŋ.

⁴³ Ka Yesu mantsa: «Dina guli ka mnananŋta ɗa ta Lfiɗa Gwaɗa ta ghəŋa ga mghama Lazglafta ta sana luwaha, kabga tsaya kəl Lazglafta ka ghunigi-hata,» ka'a nda həŋ.

⁴⁴ Ka sli'aftá tsi ka laghwi. Ka va rə tsi ta vli ta mna tsa Lfiɗa Gwaɗa ya ma inda həga tagha skwa la Zudiya.

5

Hgafɗa Yesu ta taŋtaŋa duhwalhani

Mat 4:18-22, Mak 1:16-20

¹ Ma sana fitik ta nzaku Yesu ta wa drəf ma Genezaret, ka va sli'adaghata ɗəmgə dliwis slanaghatata ŋa sna gwaɗa Lazglafta da tsi.

² Ka nghanjǎ tsi ta kwambaluha his ta wa tsa drǎf ya, sli'agaghu gwal tuma klipi mida ka laghu ghwaḅa kadǎŋa taŋ.

³ Ka sli'aftǎ Yesu ka lamǎ da sani ma tsa kwambaluha ya, ta nzakway ka ŋa Simuŋ. «Gavadanam gava kwitikw nda ma huḁa drǎf,» ka'a nda Piyer. Ka nzagaptǎ tsi mida ka tagha skwi ŋa mnduha.

⁴ Manda kdakwani ta gwada, «Gavadanamwa gava ta kwambalu da takataka drǎf, ka wudadata kuni nda graha gha ta kadǎŋa ghuni ŋa tuma klipi,» ka'a nda Simuŋ.

⁵ Ka Piyer mantsa: «Mghama ḁa, kurzlin hana ŋni ta tumay, lay mutsaf a ŋni wa. Yaw, dza'a vzadavza ŋni tama ta gwada gha» ka'a nda tsi.

⁶ Ka vzadatǎ hǎŋ, ka waftǎ tsi ta ndǎghata klipiha ta malaghutǎ mbraku ka kuma ratsinjǎ kadǎŋa taŋ.

⁷ Ka kamǎts hǎŋ ta sanlaha ma graha taŋ ma sana kwambalu ŋa sagha katanjǎ hǎŋ. Ka sagha tsahaya, ka ndaghanaftǎ hǎŋ ta tsa kwambaluha taŋ ya his his, ha ka kumǎ tsa kwambaluha taŋ ya ta zamta da imi.

⁸ «Mghama ḁa! laghula gha tavata i'i kabga mnda dmaku yu,» ka Simuŋ Piyer tsǎlḅata ma ghuva Yesu nghǎr tsi ta tsa skwi ya.

⁹ Tsaw si hluhla zlǎŋ ta i Piyer nda grahani ta ghǎŋa tsa mandǎrmima tuma klipi maga hǎŋ ya.

¹⁰ Mantsa ya hluta tsi ta i Yakubu nda Yuhwana ta nzakway ka zwana Zebedi ta gwaftǎ vgha nda i Simuŋ ya guli. Ama ka Yesu nda Simuŋ mantsa: «Ma zlǎŋ ka, daga ndanana, mnduha dza'a ka hlakta,» ka'a nda tsi.

¹¹ Manda vranakta taŋ ta tsa kwambaluha ya ta wa sgam, sdak zlanavzla hǎŋ ta inda skwiha taŋ ka laghwi mista Yesu.

Mbanafta Yesu ta sani mndu nda rḁa mndu tida

Mat 8:1-4, Mak 1:40-45

¹² Ma sana fitik ma nzakwa Yesu ma sana luwa, ka lagha sana mndu ksu rḁa mndu. Na gi nghanjani ta Yesu, ka zlǎmbatǎ tsi zlumbruh ma ghuvani ka ndǎḁa dzvu. «Mghama ḁa, ka ta kumay ka lavinjlava ka ta mbidifta ka nzakwa yu nda ghuḁa,» ka'a.

¹³ Ka fadaptǎ Yesu ta dzvani ka ksantǎ. Ka Yesu mantsa: «Ta kumay yu ta mbafta gha, mbafmba gha,» ka'a. Gi hlets mbaftǎ ka nzaku tsi nda ghuḁa.

¹⁴ Tahula tsa ka'a nda tsi mantsa: «Yahayaha ka ḁa walanjǎ mnananjǎ mndu, la da marananjǎ vgha gha ta mndu ta dra skwi ŋa Lazglafta karaku, ka vlata ka ta skwi manda ya vindaf Musa ŋa grafta mnduha ta mbatǎ kagha,» ka'a nda tsi.

¹⁵ Ka va sgaku dza'a hga Yesu da zǎrwa, ka sli'aktǎ dǎmga da sna gwada da tsi nda ya ŋa mutsaftǎ mbaku ma ḁaŋwaha taŋ guli.

¹⁶ Ama ta gḁata Yesu ta laghwi ḁa mtak da maga du'a.

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda rwa sǎlahani

Mat 9:1-8, Mak 2:1-12

¹⁷ Ma sana fitik ta tagha skwi Yesu ŋa dǎmga, ta nzaku la Farisa nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha hada ta sli'akta ma inda luwa ta hadika Galili nda ya ma luwa Ursalima, nda pḁakwa gwal ma hadika Zudiya. Ka va sgaku maravata mbrakwa Mgham Lazglafta nda ma mbambay Yesu ta mnduha ma ḁaŋwaha taŋ.

¹⁸ Ka sli'adaghatǎ mnduha, ka tsukwadanaghatǎ sanlaha ta sana mndu nda rwa sǎlani. Ka zbǎ hǎŋ ta ḅhadanamta ḁa hǎga fata ta kǎma Yesu.

¹⁹ Ka traptá hɛj ta tvi ɲa lami, kabga hiɓa ta mnduha. Ka kladaftá hɛj nda ta bɔ́ama hɛga, ka gunaptá hɛj ta ghɛja tsa hɛga ya, ka fadatá hɛj sruh fata ta kɛma Yesu nda ta tsa ghurum ya nda ghzɛɲani nda ghzɛɲani mataba tskata mnduha.

²⁰ Nghanata Yesu ta zlgɛhay nda ɲudufa taɲ ná, «nda pla dmakwa gha sagɛɲ,» ka'a nda tsi.

²¹ «Wana ma mndu ta kwarakwara ɓa? Wa ta laviɲtá pla dmakwa mndu ta ghɛja Lazglafta turtukwani na?» ka tsa gwal tagha zlahu ɲa mnduha nda la Farisa ya ta ndanay ma ghɛja taɲ.

²² «Ndanawu mndɛra na ta ndanu kuni ɓa! ka Yesu nda hɛj, kabga nda sna tsatsi ta ndana taɲ.

²³ Ta grɛ kuni ná, mal blakwa mnay ɲa na mndu na kazlay: Nda pla dmakwa gha kɛ'a re? Ari mal blakwa mnay kazlay: Sli'afslí'a ka mbaɗa ka ta mbaɗa kɛ'a na?

²⁴ Ala, ka da grafta kuni kazlay: Mamu Zwanja mndu nda mbrakwa plíɲtá dmakwa mndu ta ghɛja haɗík» kɛ'a, ka yu ta mnaghata gra wa, «sli'afslí'a, kla ta skwa hana gha, la dzagha gha,» ka'a nda tsa mndu nda rwa sɛlani ya.

²⁵ Gi hadahada brahwat sli'afsta tsa mndu ya tsa ta nɛhay mnduha dem-dem, zɛɲal klaftá skwa hanani, ka dza'a dzaghani nda zɛzɛlva Lazglafta.

²⁶ Ka ndɛrmim inda mnduha nda ndɛrmima, ka zɛzɛlva hɛj ta Lazglafta. «Nda nɛha ɲni ta skwa mandɛrmimi gita,» ka hɛj nda zɛɲ nda zɛɲ.

Hgafsta Yesu ta Levi ɲa dza'a mistani

Mat 9:9-13, Mak 2:13-17

²⁷ Tahula tsa, ka sabɛ Yesu ka nɛhanɲtá tsi ta sana mnda tska dzumna Levi hɛgani, ta nzaku ma hɛga ksa slnani. «Mbaɗa mista ɗa,» ka'a nda tsi.

²⁸ Ka sli'afstá Levi ka zlanavatá inda tsa skwiha ta magɛ tsi ya ka lagɛwi mistani.

²⁹ Lagha Levi ka maganatá skwa zay ga' ga taɲ. Ka nzata hɛj ka zay kawadaga nda ndɛghata mnduha, nda sanlaha ma gwal tska dzumna guli mataba taɲ.

³⁰ Ka ruruɲwaku la Farisa nda mnduha taɲ ta tagha zlahu ɲa mnduha ta ruruɲwaku. Ka hɛj mantsa: «Kabgawu ta kɛl kuni ka za skwi nda sa skwi kawadaga nda gwal tska dzumna nda sanlaha ma ghwaɗaka mnduha na?» ka hɛj nda duhwalha Yesu.

³¹ Ka Yesu nda hɛj mantsa: «Haɗ gwal ɗughwana ta zba duhtur wa, gwal kul ɗughwanaku yeya ta zbay.

³² Sagha a yu da hagaktá gwal ta mnay kazlay: Tudúkwa aɲni kɛ'a wu, sa da haga gwal ta snanɲa kazlay: Gwal dmaku aɲni kɛ'a yu, ɲa mbaɗanafta taɲ ta nzakwa taɲ,» ka'a nda hɛj.

Mnay Yesu ta gwada ta suma

Mat 9:14-17, Mak 2:18-22

³³ Ka la Farisa nda Yesu mantsa: «Ta sumay i duhwalha Yuhwana nda duhwalha aɲni ta suma ka maga du'a tazlay, za skwa zay taɲ nda sa skwa say taɲ ɲa duhwalha kagha,» ka hɛj.

³⁴ Ka Yesu nda hɛj mantsa: «Dza'a laviɲlava kuni ta mnay kazlay: Tkwe' sumawa suma ta suma kɛ'a nda graha zwanja midzi ka ta kawadaga zwanja midzi nda hɛj baɗu kla makwa ra?

³⁵ Dza'a saghasa fitik ɲa kɛgɛdanaghutá zwanja midzi ta hɛj. Ma tsa fitikha ya dza'a suma hɛj ta suma,» ka'a nda hɛj.

³⁶ Ka'a nda hɛj nda mahdiɲdi guli mantsa: «Haɗ mndu ta kuhwa'atá lfiɗa lgut ɲa tsamtá halata lgut nda tsi wa. Ala ka kuhwa a kuhwa lu ta tsa lfiɗa

lgut ya ka tsamtá halatani nda tsi katsi, rəta a ngha tsatá tsa halata lgut ya wa.

³⁷ Had mndu dza'a pghamtá ima inabi ta ka nuni da halata zliba huta wa. Ka pghampgha lu katsi, dza'a tɪnta ta tsa zlibi ya, ɲa mbəzutani ta bəghutá lu ma zliba huta.

³⁸ Ma zliba huta ta ka lfid' ta pghamta lu ta ima inabi ta ka nuni.

³⁹ Had mndu ta sutá ima inabi nda tawa dza'a zba səgəltá ima inabi ta ka nuni guli wa. "Mal zdakwa ya nda tawa" ka lu ta mnay,» ka'a.

6

Zwanja mndu mgham ta ghəɲa sabat

Mat 12:1-8, Mak 2:23-28

¹ Bađu sana fitika sabat, ta lap Yesu ta tvi ma takataka vwaha alkama kawadaga nda duhwalhani, ka ɓala'atá duhwalhani ta ghəɲani. Ka vərdə həɲ ma dzvu ka dghaday.

² Mamu sanlaha ma la Farisa ta nghanɗá həɲ. Ka'a nda həɲ nda həɲ mantsa: «Kəbgawu ta kəl kuni ka maga skwi ya pyaf lu ta magay bađu sabat na?» ka həɲ.

³ Ka Yesu nda həɲ mantsa: «Ta dzaɲaf a kuni ta skwi maga Dawuda* ma sana fitik kuzlanafər maya kawadaga nda gwal ta dza'a mistani tani ra?

⁴ Ka sli'aftá tsi ka lami da həga Lazglafta, ka klaftá tsi ta buradi fana lu ta Lazglafta ka zuta, daganafha ta tsa gwal mistani ya guli, aɲ mndani za a hamata mndu ta tsa skwi ta fanata lu ta Lazglafta ya wa, ba gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta yeya ta zay.†»

⁵ «Zwanja mndu ná, tsatsi mgham ta ghəɲa sabat,» ka'a nda həɲ.

Mbanafɗa Yesu ta sana mndu nda mta dzvani

Mat 12:9-14, Mak 3:1-6

⁶ Ma sana sabat guli, ka lamə Yesu da həga tagha skwa la Yahuda, ka taghə tsi ta skwi. Mamu sana mndu nda mta dzva zeghwani hada.

⁷ Ma tsa vli ya guli, mamu gwal tagha zlahu ɲa mnduha‡ nda la Farisa, ta kuma mutsaftá rutsak ta Yesu ɲa razay. Ka nzatá həɲ ka ngha Yesu ta iri ta iri ɲa nghay ka dza'a mbər mba a wa tsi ta mndu bađu sabat, ka həɲ.

⁸ Tsaw nda sna Yesu ta ndana tan. Ka'a mantsa: «Sli'afslí'a gra, ka sagha ka sladata ta nghay mnduha,» ka'a nda tsa mndu nda mta dzvani ya. Ka sli'aftá tsa mndu ya ka sladata.

⁹ Ka Yesu nda həɲ mantsa: «Nu skwi mna zlahu mu ɲa magay bađu sabat na? Maga skwi dɪna ta raku re, ari maga skwi kul dɪnaku a na? Mbanafɗa hafu skwi nda ra re, ari klaftá hafu mida a guli?» ka Yesu dawantə da tsa gwal tagha zlahu ɲa mnduha ya, nda tsa la Farisa ya.

¹⁰ Ka waftá Yesu ta həɲ turtuk turtuk. Ka'a mantsa: «Tɗaptá da dzva gha gra,» ka'a nda tsa mndu ya. Ka tɗaptá tsi ta tsa dzvani ya, ka vravaftá tsi yəmad.

¹¹ Ka kuzlanafɗá tsi ta həɲ ta ɲuduf, ka laghu həɲ dzədzər kaku mataba tan ɲa zba maganata ghwadaka skwi ta Yesu.

Zabafɗa Yesu ta duhwalhani ghwanɲɗə his

Mat 10:1-4, Mak 3:13-19

* 6:3 Ngha ta 1 Samuyel 21:2-7. † 6:4 Ngha ta 1 Samuyel 26:6. ‡ 6:7 Ngha ta Irmiya 36:4 nda Izra 8:1.

¹² Ma tsa fitik ya, ka sli'aftá Yesu ka laghwi tavata ghwá da maga du'a. Ka hani tsi kurzliŋ nda iri ta maga du'a da Lazglafta.

¹³ Tsadákwa vlani, ka hagadaghatá Yesu ta duhwalhani tavatani, ka sli'adaghatá hæŋ. Ka zaba'atá tsi ta mnduha ghwanpɔdɔ his mataba tan, ka tsanafá tsi ta hgu ta hæŋ ka gwal ghunay.

¹⁴ Wya hga tsa mnduha ghwanpɔdɔ his zaba a tsi ya: Mamu Simuŋ tsanaf tsi ta hgani ka Piyer, nda Andre zwanɔamani ma Simuŋ, nda Yakubu, nda Yuhwana, nda Filip, nda Bartelemi,

¹⁵ nda Mata, nda Tuma nda Yakubu zwanɔ Alfe, nda Simuŋ ta hgə lu ka mnda zlu'a ghwa,

¹⁶ nda Yuda zwanɔ Yakubu, nda Zudas Iskaryut. Tsa Zudas ya ta skwaptá Yesu.

Sli'akta dɔmga sna gwada da Yesu

Mat 4:23-25

¹⁷ Tahula tsa, ka saha hæŋ kawadaga, ka sladavatá hæŋ ta sana vli ka dandar tskava nɔɔdɔmata sanlaha ma duhwalhani, nda ndəghata mnduha ta sli'akta ma luwa Ursalima, nda sanlaha ta hadika Zudiya, nda sanlaha guli ta wa drɛf ta nzakway ka luwa Tir nda Siduŋ.

¹⁸ Inda tsa mnduha ya ná, sli'agagha da sna gwada da Yesu hæŋ, nda ya ŋa mutsa mbaku ma danɔwa tan. Ka mbambanaftá tsi ta inda gwal kasu ghwadaka sulkum ta hæŋ.

¹⁹ Inda mndu ta zba tvi ŋa ksanɔta dər ndəhedɔ, kabga mamu mbraku ta sabə ma tsatsi ka mbamba hæŋ.

Nda zdakwani nda kuzlakwani

Mat 5:1-12

²⁰ Mantsa, ka waftá Yesu ta duhwalhani, ka'a mantsa: «Rfawarfa ta rfu, kaghuni gwal ka pɔɔ,

kabga ŋa ghuni ga mghama Lazglafta.

²¹ Rfawarfa ta rfu kaghuni gwal ta kuzlanɔta maya ndanana, kabga dza'a baghaku kuni.

Rfawarfa ta rfu kaghuni gwal ta taw ndanana, kabga dza'a ghuɔasay kuni ta ghuɔasu.

²² Rfawarfa ta rfu ka ta husanɔhusa kuni ta mnduha,

ka ta vazighunisvza hæŋ,

ka ta razay hæŋ ta kaghuni,

ka ta vazay hæŋ ta rutsak ta kaghuni kabga vɔl zlghafta ghuni ta Zwanɔ mndu.

²³ Rfawarfa ta rfu,

ka valalakwa kuni da rfu baɔu slaghunaghata tsa skwiha ya,

kabga dza'a mutsay kuni ta nisəla dagala ta luwa.

Mantsa ya si ta ghuya dzidziha tan ŋa la anabiha ghalya.

²⁴ Danɔwa ŋa ghuni kaghuni gwal ka gadghəl,

kabga nda ghada mutsuta ghuni ta ŋa ghuni zdaku.

²⁵ Danɔwa ŋa ghuni!

Kaghuni gwal nda bagha,

kabga dza'a dzay maya ta kaghuni.

Danɔwa ŋa ghuni!

Kaghuni gwal ta ghuɔasu ndanana,

kabga dza'a taway kuni ta taw nda ima taw.

²⁶ Danɔwa ŋa ghuni!

ka ta mnay inda mnduha ta zdaku ta kaghuni,

kabga mantsa si ta mna dzidziha tan ta ghəŋa la ghwadaka anabiha ghalya.»

*Dvuwadva ta ghumaha ghuni**Mat 5:38-48, 7:12a*

²⁷ «Ka i'i nda kaghuni gwal ta sna gwada da ná, dvuwadva ta ghumaha ghuni, magawa zdaku na gwal ta husanṭa kuni.

²⁸ Dawawa tfawi ta ghəṇa gwal ta ksi'a kaghuni. Ndəbawa dzvu ta ghəṇa gwal ta giri na ghuni.

²⁹ Ka dzughunus dza mndu ma lagəṇ katsi, mbədanawa sana lagəṇ guli. Ka kləgədaghawkla mndu ta lguta huda gha katsi, ma pyə ka ta kləgədaghawta dawra gha.

³⁰ Vlanṽla ta skwi ta mndu ta dawanta da kagha. Ka kləgədaghaw kla mndu ta skwa gha na nani katsi, ma dawugəl ka da tsi.

³¹ Ka nu skwi dina ta kumə ka ghuni ta magaghunata mnduha ya, maganawamaga manda va tsaya ta hahəṇ guli.

³² Ka gwal ta dvutá kaghuni yeya ka kaghuni ta dvuta katsi, mndəra wati ma nisəla ta kzləgəla kaghuni tama ya mantša ya ta maga gwal dmaku guli, gwal ta dvutá hahəṇ ta dvuta həṇ?

³³ Ka na gwal ta magaghunata zdaku yeya ka kaghuni maga zdaku katsi, mndəra wati ma nisəla ta kzləgəla kaghuni ya mantša ya ta maga gwal dmaku guli?

³⁴ Ka na gwal ta ndanu kuni dza'a plaghunamta yeya ka kuni 6la nzawa katsi ní, mndəra wati ma nisəla ta kzləgəla kuni guli ya mantša ya ta 6la gwal dmaku ta nzawa na gwal dmaku guli, na planamta həṇ manda va tsaya?

³⁵ Kaghuni ya ná, dvuwadva ta ghumaha ghuni, magawamaga ta zdaku na taṇ. Blawa nzawa na mnduha, ma faf kuni ta ghəṇ ta vraghunamta, dza'a mamu nisəla ghuni dagala, dza'a nzakway kuni ka zwana Lazglafta ta luwa, kabga tsatsi ná, zda ghəṇani nda mnduha kul had ta rfa mndu, nda gwal ta sidi tani.»

*Ma tsə kuni ta guma ta sanlaha**Mat 7:1-5*

³⁶ «Tawawa tawa ta hidahida ta mndu, manda ya ta taw Da ghuni ta hidahida ta mndu ya.

³⁷ Ma tsanagha kuni ta guma ta mndu. Had Lazglafta dza'a tsaghunaghatá guma guli wa. Ma nam kuni ta mndu ma nɔduf, had Lazglafta dza'a namta kaghuni ma nɔduf guli wa. Pliniswa dmakwa mnduha, dza'a plighunispla Lazglafta ta na ghuni guli.

³⁸ Vlawa vla ta skwi na mndu, dza'a vlay Lazglafta na ghuni guli, na ndəghaghunamta ta wa lguta ghuni, ka gəgzanata, ka va tsihwaghunamta, ka ndəghanafṭa ha ka paghəkwani. Ta tsa skwi ta kəl kaghuni ka gra skwi na mndu ya dza'a gra Lazglafta na ghuni guli,» ka'a.

³⁹ Wya ka Yesu nda həṇ nda mahdihdi guli: «Dza'a ksay mndu nda ghulpa ta mndu nda ghulpa ka mbada ta tvi ra? Had həṇ dza'a rkaghata his his da ghurum ra?

⁴⁰ Had zwan na taghə lu ta skwi nani malaghutá Maləmani wu, ba ka nda tagha skwa tsa zwan na dza'a kəl tsi ka nzakway manda Maləmani kasi'i.

⁴¹ «Kabgawu ta kəl kagha ka laghiwɩ nga hiwir ma ira zwanama gha, kul had kagha ta nghapta ka dughusl ma na gha iri na?

⁴² Waka kagha ta mnay na zwanama gha kazlay: Yaha ka klighista yu ta hiwir ma ira gha ka'a, ya nga a kagha ta dughusl ma na gha iri na? Mndara wani ma madgwirmadgwir tsa? Kligin kla karaku ta dughusl ma na gha iri, kada nganṭa ka ta vli na lavinṭa kliginṭa hiwir ma ira zwanama gha.»

Ta yakwani ta tsatsafta lu ta fu

Mat 7:16-20, 12:33-35

⁴³ «Had' yakwa fu zďa ta yaku ta fu kul zďaku yakwani wa. Had' yakwa fu kul zďaku yakwani ta yaku ta fu zďa yakwani guli wa.

⁴⁴ Ta yakwani ta tsatsafta lu ta inda fu. Had' lu ta mutsafa'ta mana ta hul'uwa wa. Had' lu ta daga yakwa ghuku ta madzəfdzəf wa.

⁴⁵ Mantsa ya guli, mataba ndəghata skwiha dīnadīna ma ŋudufani ta mnigīnta ŋərma mndu ta skwi. Mataba ndəghata ghwadaka skwiha ma ŋudufani ta mnigīnta ghwadaka mndu ta ŋani guli, kabga skwi ma ŋudufani ma mndu ta mnigīnta wubisim.»

Həgaha his

Mat 7:24-27

⁴⁶ «“Mghama da! Mghama da!” ka kuni ta hga i'i, kabgawu tama? wya had' kuni ta maga skwi ta mnaghunata yu wu na?

⁴⁷ Ka mnaghunamna yu ta nzakwa mndu ta sagha da i'i 6a. Tsa mndu ya ná, ta snaŋsna ta gwada da, ka ksa slna nda tsi.

⁴⁸ Ka guram tsa mndu ya nda mndu ta baftá həgani. Ma zlrayni ta bay, ka ladatá tsi ta mndərani, ka thagafata ta kutumba. Ma sagha zala vlundud dista tsa həga ya ma ŋa zliŋta, trid, traptá zliŋta kabga nda diha mndərani.

⁴⁹ Mndu ya ta snaŋtá gwada da, ka kwalaghutá tsi ta ksa slna nda tsi, ka guram tsa mndu ya nda mndu ta baftá həgani ta hadik, kul ladatá mndərani da hadik. Ma saha zala vlundud dista tsa həga ya, gi krip zluta tesne' dekdek,» ka'a.

7

Mbanafta Yesu ta kwalva mnda la Ruma

Mat 8:5-13

¹ Tahula kdīnta Yesu ta mna inda tsa gwada ya ŋa tsa ndəghata mnduha ta sna tsa gwadani ya, ka sli'aftá tsi ka lami da luwa Kafarnahum.

² Hada, mamu sana mghama sludza la Ruma kul dughwanaku kwalvani ya dvu tsi katakata, ta dza'a mtaku.

³ Manda snaŋta tsa mghama sludzi ya ta mna gwada ta Yesu, ka ghunadaptá tsi ta la galata mndu ta ghəŋa la Yahuda, ŋa guyata nda Yesu, ŋa ndəbanatá dzvu ŋa sagha mbanaftá tsa kwalvani ya.

⁴ Ka sli'aftá həŋ ka lagha slanaghatá Yesu, ka ndəbanatá həŋ ta dzvu katakata. Ka həŋ mantsa: «Kdəkkdək nda ra katanŋta gha ta tsa mndu ya.

⁵ Tsa mndu ya ná, ta dʋay ta mndəra amu, tsatsi ta banŋaftá həga tagha skwi,» ka həŋ.

⁶ Ka sli'aftá Yesu ka dza'a kawadaga nda həŋ. Ndusa Yesu ka 6hadaghata tama ta ghungladapta tsa mghama sludzi ya ta grahani ŋa mnanatá Yesu. Ka həŋ mantsa: «Mghama da, yaha lu da danwazlaghafta, ra a yu ka ŋlata gha ga ini wa.

⁷ Tsaya dər kəl yu ka mnay kazlay: La a vərda i'i da guya kuma nda tsi wu kə'a. Ka sabsa gwada ma wa gha ya ná, prək mbanaftá kwalva da tsa.

⁸ I'i guli ná, mista gwal dagaladagala nzinŋta yu, mamu sludziha ta ksa slna mista i'i guli. Ka “la,” ka yu nda sani ná, gi sli'ani. Ka “saghasa,” ka yu nda sani guli ná, gi saghani. Ka “magamaga ta ya skwi ya,” ka yu nda kwalva da, gi magatani,» ka'a.

⁹ Na snanata Yesu ta tsa gwada ya, ka ndrau' tsi nda ndrau'uwa ta tsa mghama sludzi ya. Ka mbədavatá tsi tvə tsa ndəghata mnduha ta dza'a

mistani ya. «Ka yu ta mnaghunata ná, dər mataba la Isra'ila, ta slanagha a yu ta mndərga nana ma zlghay nda ɲuduf wu,» ka'a.

¹⁰ Ta vradaghatá tsa mnduha si ghunagha tsa mghama sludzi ya dzagha, ka slanaghatá həj ta mbatá tsa kwalva si kul dughwanaku ya.

Vranamta Yesu ta hafu ma zwanja sana wadgu

¹¹ Tahula tsa ka sli'aftá Yesu ka laghwi da sana luwa ta hgə lu ka Nayina. Ka sli'aftá duhwalhani nda dəmga guli mistani.

¹² Ndusa ka lami ta watgha tsa luwa ya, ka guyatá tsi nda mnduha ta kla mbli ɲa paday. Tsa mbli ya, kdakwakdakwa zwanja sana markwa wadgu ya. Nda tska mnduha tsa luwa ya ta dza'a mista tsa marakw ya.

¹³ Na nghanja Yesu ta tsa marakw ya, ka ksafatá tsi ka hidahida. «Ma taw ka» ka'a nda tsi.

¹⁴ Ka gavadaghatá Yesu tavata tsa kativin ja kəl lu ta mbli tida ya, ka ksantja. Ka sladavatá tsa mnduha ta kla mbli ya. «I'i ya ta gwada nda kagha galaɓay da, sli'afsl'i'a gha!» ka'a.

¹⁵ Ka sli'aftá tsa mbli ya ka nzata, ka gwadə tsi ta gwada. «Wya zwanja gha makwa da,» ka Yesu nda tsa mani ya.

¹⁶ Ka ksutá tsi ta inda tan ja zləj. Ka zləzlvu həj ta Lazglafta guli. «Nda zlaga mghama anabi mataba mu, saghasa Lazglafta nghanaghatá mnduhani,» ka həj.

¹⁷ Ta ghəja tsa skwi ya, ka tuta gwada wdid ta ghəja Yesu ta inda hadika Zudiya, nda ya ma inda luwaha ta wanafta.

Daway Yuhwana mnda maga batem

Mat 11:2-19

¹⁸ Ka snanamtá duhwalhani ma Yuhwana, ta inda tsa skwiha ta maguta ya ta Yuhwana.

¹⁹ Ka hgaftá Yuhwana ta gwal his mataba duhwalhani, ka ghunaftá həj da Mgham Yesu. Ka'a nda həj mantsa: «Lawala dawantja! Kagha tsa mndu snə ɲni dza'a sagha ya re, ari ka kzla ɲni ta sana mndu a na?» ka kuni nda tsi.

²⁰ Ka sli'aftá həj ka ɓhadaghata da Yesu. Ka həj mantsa: «Yuhwana mnda maga batem ta ghunaganaghatata da kagha kazlay: Kagha tsa mndu snə ɲni dza'a sagha ya re, ari ka kzla ɲni ta sana mndu a na kə'a?» ka həj.

²¹ Ma va tsa fitik ya, ka mbambanaftá Yesu ta ndəghata mnduha ma danja tan, nda gwal nda raghwa, nda gwal kasaf ghwadaka sulkum, gwananaha ta iri ta gwal si nda ghulpa.

²² Ka'a nda həj mantsa: «Lawala mnanata Yuhwana ta inda skwiha nghan kuni, nda inda skwiha sanan kuni. Gwal si nda ghulpa nda nghan həj ta vl, ta mbaɓa gwal si nda raghwa səla tan, kwandlan kwandlan mbambatá gwal si nda rda mndu ta həj, nda gwana sləmənja gwal si ka rgha si kul snantá sləmən. Gwal si nda rwa, varamvara həj nda hafu. Mananamana lu ta Lfida Gwada ta gwal ka pdu.

²³ Rfu da mndu ta kwal kul zlantá zlghay nda ɲudufani ta i'i,» ka'a nda həj.

Mnay Yesu ta gwada ta Yuhwana

²⁴ Manda vraghuta tsa mnduha si ghunadap Yuhwana ya, ka zlaftá Yesu ta mna gwada ta ghəja Yuhwana ɲa tsa ndəghata mnduha ta ts kavata ya. Ka'a mantsa: «Ma tsa laghwa ghuni da mtak ya ni, nahgani laghu kuni nghan? Sana mndu ta tatamaku manda sulam ta gigdu falak rki laghu kuni da nghan?»

²⁵ Ka tsa a tsi wu, nahgani laghu kuni nghay 6a? Sana mndu nda sudatá lgut ta wudaku ta vghani rki laghu kuni da nghay? Ya wya gwal ta kla lgut nda bla dzvani ná, ta za mghama tanj hən̄j ka nzaku ma həga ma mgham mgham.

²⁶ Wa va mndu laghu kuni da nghay tama na kula? Sana anabi rki laghu kuni da nghay? Anji mantsa nzakwani, malaghumala tsa mndu ya ta mbrakwa anabi.

²⁷ Ta ghən̄ja tsa Yuhwana ya vindafta lu ma deftera Lazglafta kazlay: I'i Lazglafta wana yu ta tinjlaghutá ghunaftá mndu ka kagha

ɲa dza'a faɗaghata tvi* kə'a ya.

²⁸ Ka yu nda kaghuni wa, mataba inda mndu ya yaga marakw nda ya ná, had ya ta malaghutá Yuhwana wa. Tsaw tama, mndu ta nzakway kwitikw ma ga mghama Lazglafta ná, malaghumala ta Yuhwana.

²⁹ Tsaw inda hamata mnduha nduk nda gwal tska dzumna tani, sən̄jta tanj ta gwada Yuhwana, ka hən̄j mantsa: "Ta kumay Lazglafta ta mbamafta," ka hən̄j. Ka dawu hən̄j ta maganaftá batema Yuhwana ta hən̄j.

³⁰ Kuraghuta la Farisa nda gwal tagha zlahu ɲa mnduha ya, ka kwalaghuta hən̄j ta tsu'aftá skwi ta kumə Lazglafta ta magay ɲa tanj. Ka kwalaghutá hən̄j ta tsa batem ta magə Yuhwana ya.»

³¹ «Ndaw dza'a gra yu ta mnduha ta na fitik na? Yakwa wa hən̄j?

³² Ka guram nda zwani ta kurbut ta mnay mataba tanj kazlay: Vyanafha ɲni ta sinjak skala a kuni wu, fanafha ɲni ta laha ta taw, tawanj a kuni ta taw wu kə'a ya hən̄j.

³³ Tsaya ná, nzakwani manda sagha Yuhwana mnda maga batem, ka kwalaghuta tsi ta za buradi nda sa ima inabi, "a' nda ksa da halaway" ka kuni.

³⁴ Saghaha Zwanja mndu guli, ka zay ka say, "a' dagala mahahaw'ani, dagala sasakwani, gra gwal tsəka dzumna nda la ghwadaka mnduha ya," ka kuni.

³⁵ Inda gwal nda difil ma ghən̄ja tanj ná, tsatsaftsatsa hahən̄j ta vərɗaka difla Lazglafta,» ka'a.

Yesu ma həga ga Simuɲ mnda la Farisa

³⁶ Ka hgaftá sana la Farisa ta Yesu ɲa za skwa zay ga tanj. Ka lagha Yesu da tsa mndu ya, ka lamə tsi da həga ka zə tsi ta skwi.

³⁷ Mamu sana ghwadaka marakw ma tsa luwa ya, ka sən̄jta tsi kazlay: Wa'a Yesu ta za skwa zay ga tsa la Farisa ya kə'a, ka klaftá tsi ta hwaraka Albastra ndəghatani nda urdi nda bla dzvani, ka kladaghata.

³⁸ Ka lagha tsi tavata səla Yesu nda ga mahulhulani, ka mbəza ima taw ta səla Yesu, ka ksafatá tsi ta swidani ka takaday nda tsi, ka habwa'aku ta səlani, ka pgha tsa urdi ya ta səla Yesu.

³⁹ Na nghanja tsa mnda la Farisa ta hgaɗaghatá Yesu ya ta tsa skwi ya, ka'a ma ghən̄jani mantsa: «Ka ma vərɗa anabi na mndu na ná, ma dza'a tsatsaftsatsa ta mndərga na marakw ta ksən̄ja na. Ma dza'a nda sna kazlay: Ghwadaka marakw ya kə'a.»

⁴⁰ Ka Yesu zlaftá gwada nda tsa mnda la Farisa ya mantsa: «Ari Simuɲ, mamu gwada ta kumə yu ta mnaghata,» ka'a. «Anji Mghama ɗa mna,» ka'a zlganaftá wi.

⁴¹ «Mamu sana mndu ta balanaftá nzawa ta sana mnduha his. Prək ka tseda vagha mnduha hutaf ɗərmək kə'a vlanjta sani, prək ka tseda vagha mnduha hutaf mbsak kə'a vlanjta sani guli.

* 7:27 Ngha ta Malatsi 3:1 nda Sabi 23:20.

⁴² Ka traptá həŋ ta palata kabga had skwi da həŋ prək ka palata taŋ wa. Ka zlanantá tsi ta tsa dməŋ ya ta həŋ his his. Wati mataba tsa mnduha ya dza'a malaghuta dvutá tsa mndu ya, ka kagha ta gray na?» ka'a.

⁴³ «Mataba tsa mnduha ya ra! Ta graftá yu ná, tsa mndu zlanəŋ lu ta ŋani dagala ya ya,» ka Simuŋ. «Ta ŋa gha,» ka Yesu nda tsi.

⁴⁴ Ka mbədavátá Yesu tvə tsa marakw ya, ka mnə tsi ŋa Simuŋ: «Nda ngha ka ta na marakw na ki'e? Samsa yu da həga ga ghuni, walaŋ a ka ta tidiftá imi ŋa mbaza səla da manda ya snu lu wu, ka mbazihatá na marakw na nda ima tawani, ka takadihata nda swidani.

⁴⁵ Brusa a ka ta i'i ma sagha da manda ya snu lu wa. Tsatsi, ka yawu sama da ta zлана a ta brusa səlahá da wa.

⁴⁶ Walaŋ a ka ta pghigihatá rdí ma ghəŋ manda ya snu lu wu, tsatsi, pghidif pgha tsatsi ta rdí ta səlahá da.

⁴⁷ Ka yu ka mnaghata na: Nda pla inda dmakwa na marakw na. Tsaya kəl tsi ka marantá dvutani ta i'i dagala. Ka ki'a planata lu ta dmakwa mndu ya, ki'a dvu maraŋ tsa mndu ya guli.»

⁴⁸ «Nda pla inda dmakwa gha makwa da» ka Yesu nda tsa marakw ya.

⁴⁹ Ka sana mnduha ta za skwi kawadaga nda tsi mantsa: «Wa va na mndu na katək na? Ta uwala pla dmaku na?» ka həŋ.

⁵⁰ «Zlghay nda ŋudufa gha ta mbaghafata makwa da, la nda vghata zdakwa gha,» ka Yesu nda tsa marakw ya.

8

Sana mi'aha ta pgha Yesu

¹ Tsəbakw fitik tahula tsa, ka laghwi Yesu da ra luwaha dagaladagala nda luwaha kwitikw kwitikw, ka tuza Lfida Gwada ta ghəŋa ga mghama Lazglafta, ka mna gwada ta ghəŋani

² nda sanlaha ma mi'aha ya ghazligin lu ta ghwadaka sulkumha ma həŋ, ka mbambanaftá həŋ ma daŋwaha taŋ. Tekw i Mari makwa ta Magdala sli'agap ghwadaka sulkumha ndafəŋ mida,

³ nda Yuwana markwa Kuza. Tsa Kuza ya, mndu ya fanam mgham Hiridus ta inda skwi ma həgani ma dzvani ya. Mamu Suzana, nda ndəghata sanlaha ma mi'aha guli mataba taŋ. Inda tsa mi'aha ya ná, katanjkata həŋ ta i Yesu nda duhwalhani nda skwi ma dzva taŋ.

Gwada ta ghəŋa sana mndu ta wutsa hulfani

Mat 13:1-9, Mak 4:1-9

⁴ Ka sli'aktá mnduha ma luwaha kavghakavgha ka tskavata tizlik tavata Yesu. Mantsa tama, ka zlraftá Yesu ta mna mahdihti:

⁵ «Mbadá sana mndu ka sli'afata ka laghwi da wutsa hulfa ma vwahani. Tata wutsaywutsay, ka rkata sanlaha ma tsa hulfaha ya ta tvi, ka diŋlaku lu tida, ka sli'adaghata dyakha da daguta.

⁶ Ka rkatá sanlaha ta kluluh: Na tsa gi dyaftani ya, ka ghwalutá tsi kabga had nasa mistani wa.

⁷ Ka rkamtá sanlaha ma teki, ka dyaftá tsi, ka glanaghatá teki ka raghwanata.

⁸ Ka rkatá sanlaha ta gənak. Tsahaya, ka dayaftá həŋ, ka glafta ka pghaftá ghəŋ ghərməbətə ghərməbətə. Ka mamu mndu nda sləməŋa snay, ka sna tsi,» ka Yesu sganaghata nda lwi dagala.

Garay Yesu nda gara ta gwadani

Mat 13:10-17, Mak 4:10-12

⁹ «Nu klatá ghəŋa tsa mahdihdi ya na?» ka duhwalhani dawəŋta da tsi.

¹⁰ «Kaghuni, vlaghunavla lu ta sənəŋtá dífatá gwada ta ghəŋa ga mghama Lazglafta. Ŋa sanlaha ya, ba nda mahdihdi dza'a mnanəŋta lu ta hən kabga "ta nghan hən, trid nghan a hən wu, ta snay hən, sew sna a hən wa. *»

Gwada ta ghəŋa mndu ta wutsa hulfa

Mat 13:18-23, Mak 4:13-20

¹¹ «Wya klatá ghəŋa tsa mahdihdi ya: Tsa hulfa ya ná, gwada Lazglafta ya.

¹² Sanlaha ma mnduha ná, manda tvi rkaf hulfa tida hən. Hahən ná, gi sənəŋta tən ta gwada Lazglafta, gi ndadaghata halaway klugudunustá hən yaha hən da zlglafta ma ŋudufa tən da mbafta hən.

¹³ Sanlaha ma mnduha guli ná, manda kluluh rkaf hulfa tida hən, sənəŋta tən ta gwada Lazglafta, gi zlglafta tən nda rfu, ama had hən ta zlanəŋtá vli ŋa dzugwamta tsa gwada ya ta slrən ma ŋudufa tən wa. Ka dzghan dzgha skwi ta hən, gi suwak zlanəŋta tən ta zlgghay nda ŋudufa tən.

¹⁴ Sanlaha ma mnduha guli ná, manda hulfa ta rkamta da teki ya hən, sənəŋta tən ta gwada Lazglafta ka laghu hən da ndana nzaku ma ghəŋa hadik nda zba gadghəl nda ndana zba skwi ta hara'uwa iri, mantsa tama, mbafta tsa skwiha ya ka raghwa tsa gwada ya, ka nənəŋta hən ka ksubən.

¹⁵ Sanlaha ma mnduha guli, manda gənək hən, sənəŋta tən ta gwada Lazglafta, ka zlgghaftá hən nda ŋuduf turtuk, ka ŋanata hən ka ksa slna nda tsi ka dihavata mida.»

Daswa ka kuni nda sna skwi ta snu kuni

Mak 4:21-25

¹⁶ «Ka mnaghunamna yu 6a! Had mndu ta tsamta vu ma pitirla ka dzuəamta ma tughuba wu, had ta fiŋta mista ghzlən guli wu, ta fagata ta vli tskala, kada nghanəŋta gwal ta lamə da dzuguvi ta tsuwadak.

¹⁷ Inda skwi nda dífa ná, dza'a maravamara. Inda skwi nda bukwa guli dza'a sənəŋsna lu, ŋa zlagaptani bəŋəŋta ta daŋi.

¹⁸ Dasuwa ka kuni nda tva sənəŋta skwi ta sənəŋta kuni, kabga ŋa mndu nda guna sləmənəŋani ŋa sna skwi dza'a sganaghata lu ta sənəŋamta. Ama ka had tsi da mndu wu, dza'a kləgadanaghu kla lu ta va tsa má si ta ndanu tsi ta mutsay ya.»

Vərda zwanamani ma Yesu

Mat 12:46-50, Mak 3:31-35

¹⁹ Ka lagha i mani nda zwanamani ma Yesu slanaghata, ama trid traptra hən ta 6hanavata, tskutska mnduha.

²⁰ «Wa a i ma gha nda zwanama gha ma bli ta gəvala kagha,» ka lu nda tsi.

²¹ «Gwal ta sna gwada Lazglafta ka maga slna nda tsi, tsaha ya i ma da nda zwanama da,» ka'a.

Ləbanata Yesu ta mativirau' ta ghəŋa imi

Mat 8:23-27, Mak 4:35-41

²² Ma sana fitik, «mbadma ta a sana 6la drəf a,» ka Yesu nda duhwalha, ka sli'afəta hən kla lamə da kwambalu ka sli'i.

²³ Tata ndəru hən, ka dzata hani ta Yesu, ka sli'avafəta mativirau' ta ghəŋa drəf, ka dza'a imi ndəghanafəta kwambalu. Ta wə hək hən.

* **8:10** Nghan ta Isaya 6:9, 10.

²⁴ Ka lagha həŋ sli'a Yesu, «Maləm! Maləm! Nda zaɗa mu!» ka həŋ nda tsi. Ka sli'avatá Yesu ka davanaghatá tsi ta falak, nda tsa vavalakwa imi ya. Ka lbatá vli ka nzata t6ekw.

²⁵ «Nu ta kəl kuni ka zləŋ mantsa? Kulam ndana haɗ zlgħay nda ŋuɗuf da kaghuni ɗekɗek katək ra?» kə'a mbəɗavata tvə duhwalhani. Ka ksafatá zləŋ ta həŋ, ka ndrə'u həŋ. «Wa na mndu na katək na? Na dvanaghatani ta ɗər falak nda imi ná, gi ka snanata taŋ?» ka həŋ mataba taŋ.

Mbanafɗa Yesu ta sana mndu nda duhwalha halaway mida

Mat 8:28-34, Mak 5:1-20

²⁶ Ka ɓhadaghata i Yesu nda duhwalhani ta haɗika Geraseni ta nzakway mbəŋ ya mbəŋ ya nda luwa Galili.

²⁷ Nda fagata Yesu ta sala ta haɗik ta sabə tsi ma kwambalu, ka sagha sana mnda tsa luwa ya da guɗay. Tsa mndu ya ná, ksuxsa duhwala halaway. Nda kɗa fitikani kul suɗgəltá lgut ɗekɗek, haɗ ta nzəglata mintgħa wu, mataba haluha kə'a ta nzaku.

²⁸ Na ghur nghayni ta Yesu, ka wahatá tsi ka zləmbatá ma ghuvani. Ka'a mantsa: «Yesu Zwaŋa Lazglafta ta luwa, Nya mataba u nda kagha? Kɗəkkɗək, wya dzvu, yaha ka ghuyɗiptá ɗaŋwa,» ka'a wahata nda lwi dagala.

²⁹ Kəl tsi ka mna tsaya na: Sabɓa ma na mndu na ka Yesu dvanaghtá tsa duhwala halaway ya. Tsa mndu ya ná, nda kɗa fitika ksafɗa tsa duhwala halaway ya. Ma tsa fitika ksafɗani ya, si ta habafhaba mnduha nda zida, ka tsamtá səlahani ma tsuhwal, ma ŋa habanata. Ka raratsiŋtá tsi ka ɓabalɗta. Ka klaghatá tsa duhwala halaway ya ka lagħwi ra vli ma mtak.

³⁰ «Wa hga għa na?» ka Yesu nda tsi. «D6a' hga ɗa,» ka'a zlgħanaftá wi. Kəl tsi ka mna tsaya ná, kabga nda ndəgha duhwala halaway ta sli'amta dida.

³¹ «Kɗəkkɗək, yaha ka da ghuna aŋni da gudzuɗruŋwa vu†,» ka tsa duhwala halaway ya ndi'ata, ka ndəba dzvu da Yesu.

³² Ndusa nda tsa vli ya, mamu sana bra ghuvazu ta zbutá skwa zay taŋ tavata ghwá. «Kɗəkkɗək vlaŋna tvi, ka sli'amta ŋni da a ghuvazuha a,» ka həŋ nda Yesu. «Araŋ,» ka Yesu vlaŋtá tvi ta həŋ.

³³ Ka gi sli'agaptá tsa duhwala halaway ya ma tsa mndu ya, ka sli'amta da tsa ghuvazuha ya. Ka vazagatá tsa ghuvazuha ya ta vgha tavata tsa ghwá ya ka rkaghata da drəf ka rwuta.

³⁴ Nghay tsa mnduha ta ngha tsa ghuvazuha ya ta tsa skwi ta magata ya, ka hwayaftá həŋ ka lagħwi tay ma luwa nduk ma zwana luwaha ta tsa skwi ta maguta ya.

³⁵ Ka sli'aftá mnduha ka lagħwi da ngha tsa skwi ta maguta ya. Ka lagha həŋ slanaghatá Yesu, ka slaftá həŋ ta tsa mndu sli'agap duhwala halaway mida ya ta nzaku kurevesa tavatá səla Yesu nda suɗatá lgut ta vgha, nda mbatani kwandlaŋ. Nghaŋta taŋ, ka ksutá tsi ta həŋ ka zləŋ.

³⁶ Mbada tsa gwal si ta nghay ta magaku tsa skwi ya, ka rusay ŋa taŋ ká tsa mndu si ksaf duhwala halaway ya mbafta.

³⁷ Ka həŋ mantsa: «Kɗəkkɗək sli'apsli'a ma haɗika ŋni,» ka inda mnduha ma haɗika Geraseni nda Yesu, kabga nda ksa həŋ da zləŋ katakata. Ka sli'aftá Yesu ka lamə da kwambalu ŋa vru.

³⁸ «Wya dzvu, kla ta i'i ta səla għa,» ka tsa mndu sli'agap duhwala halaway mida ya nda Yesu.

† 8:31 Gudzuɗruŋwa vu: Ngha ta Ruma. 10:7, Suna Yuhwana 9:1-2, 11, 11:7, 17:8, 20:1, 3.

39 «Vra dzagha gha, ka dza'a ka rusa inda skwi maga gha Lazglafta,» ka Yesu pyafta ka dza'a mistani. Ka sli'aftá tsi ka laghwi tay ma inda luwa ta inda skwi magana Yesu.

Mbanafta Yesu ta sani marakw, nda sana zwanja makwa

Mat 9:18-26, Mak 5:21-43

40 Ta vrəgladaptá Yesu ta sana 6la drəf, ka slanağhatá tsi ta ndəghata mnduha guli ta kzlay hada ŋa zlgħafta.

41 Mbadaka sana mndu ta hgə lu ka Zayrus ta nzakway tekw mataba la mali ta ghəŋa həga tagha skwa la Yahuda, ka lagha zləmbatá ma ghuva Yesu. Ka'a mantsa: «Kdəkkdək mbadá da ini,» ka'a nda tsi,

42 kabga mamu kdəkwdəkwa makwani ta kla imi ghwanpədə his kul dughwanaku ta kala ghəŋ. Ka sli'aftá Yesu ka dza'a mistani. Ta mbadá Yesu ka dza'a mataba tskata mnduha, had tva mbədəyini ta vgha wa.

43 Mamu sana marakw mataba tanj Maghwanpədə hisa vakwani tsa ta paghaku. Kdīŋkda ta inda skwi ma dzvani ŋa la duhtur. Had ya ka dər turtuk mataba tanj ta mbanaftha wa.

44 Ka lagha tsa marakw ya nda ga mahulhula Yesu ka ksanjtá wa lgutani. Na tsa gi ksanjtani ya, gi hle' sladata tsa paghaku ya tsa.

45 Ka Yesu mantsa: «Wa tsa ta ksita ya na?» ka'a. «Andaw! Andaw! Andaw!» ka mnduha. Ka Piyer mantsa: «Maləma dá! Mataba ndəghata mnduha mandana ta wagħafta, had tva mbədə vgha gha ná, wa ta kshata na, ka ka?» ka'a nda tsi.

46 Ka Yesu mantsa: «Mamu mndu ta kshata! Nda sna yu ta mbraku ta savaghuta ma i'i,» ka'a.

47 Snay tsa marakw ya ta tsa gwada ya ná, a nda tsatsa yu, ka'a. Ka lagha tsi nda ghudzatani da zləŋ zləmbatá ma ghuva Yesu, ka mnə tsi ta kəma inda mnduha ta skwi kabgawu kəl tsi ka ksanjta nda ya ka'a mbanaftha ma va tsa fitik ya.

48 Ka Yesu mantsa: «Makwa dá, zlgħay nda ŋudufa gha ta mbagħafta, la nda vgha ta zdakwa gha,» ka Yesu nda tsi.

49 Tata tsa gwada ya Yesu, ka lagha sana mndu ta sli'afta ga Zayrus da mnay ŋa Zayrus: Ka'a mantsa: «Kdəkwa tsa makwa gha ya tsa, ta ŋa danjwazlgelta gha ŋaw ta Maləma na,» ka'a.

50 Ka Yesu mantsa: «Ma tdu ŋudufa gha, fata gha ta ghəŋa gha yeya ŋa gha, dza'a mbaku,» ka Yesu nda Zayrus snanər tsi ta tsa gwada ya.

51 Manda 6hadaghata tanj da tanj, ka pyaftá Yesu ta mnduha ta lami da həga mistani, ka hla'atá tsi ta i Piyer nda Yuhwana, nda Yakubu nda dani nda mani ma tsa makwa ya ŋa lamə mistani.

52 Ta lamə həŋ, ta wahu inda gwal ma həga ka tawa ghəŋ ta ghəŋa tsa makwa ya. Ka həŋ mantsa: «Ma taw kuni, mta a wu, hani ta hani tsi,» ka'a.

53 «Ta mndu nda mta ná, mta a wu ka'a,» ka həŋ ka ghubasay.

54 Ka lagha Yesu ksaftá tsa makwa ya ta dzvu. «Sli'afslí'a gha makwana!» ka'a.

55 Ka vramtá tsa makwa ya, ka gi sli'afta. «Vlanjwavla ta skwa zay,» ka Yesu nda həŋ.

56 Ndrakau' ká i dani nda mani ma tsa makwa ya nzata ka ndrəmmimay. «Yaha kuni da mnay dər ŋa wati ma mndu ta skwi ta maguta,» ka Yesu zlahanagħatá həŋ.

9

*Ghunafta Yesu ta duhwalha ghwanɔdɔ his**Mat 10:5-15, Mak 6:7-13*

¹ Lagha Yesu ka tskanatá duhwalhani ghwanɔdɔ his, ka vlanɔ́tá tsi ta hən̄ ta mbrakwa mbranaghatá inda duhwala halaway, nda mbrakwa mbambanaftá dən̄waha.

² Ka ghunaftá tsi ta hən̄ tuza gwaɗa ta ghən̄ja ga mghama Lazglafta, nda mbambanaftá gwal kul dughwanaku.

³ Ma kɔ́aku hən̄ sli'áfta, ka'a nda hən̄ mantsa: «Yaha kuni klaftá sana skwi ɔ́kɔ́kɔ́ n̄a dza'a da wawaku, dər dafa, dər zlibi, dər skwa zay, dər tsemi, turtuk turtuk ka kuni da klaftá lgut.

⁴ Dər ma wati hɛga da tsu'áfta lu ta kaghuni ya, nzata ghuni hada ha ka sagha fitika sli'apta ghuni ma tsa vli ya.

⁵ Ala, dər ga vli dza'a kwal lu tsu'áftá kaghuni ya, wya dzva n̄ni wya dzva n̄ni ka kuni dzalay ka zlanavata kuni ta tsa luwa ya, tsaya dza'a maranantá hən̄ ta ɓasa n̄ɔ́ɔ́ɔ́fa Lazglafta ta ghən̄ja tan̄,» ka'a nda hən̄.

⁶ Ka sli'áftá hən̄ ka laghwi da ra luwaha, ka mna Lfiɗa Gwaɗa, ka mbamba gwal kul dughwanaku ma inda vli.

*Wa Yesu na ka Hiridus Anɔ́tipas**Mat 14:1-12, Mak 6:14-29*

⁷ Na snan̄ta tsa Hiridus Tetrak ta nzakway ka mgham ta hadika Galili ya, ta mna gwaɗa ta inda skwiha ta magaku. Ka trapá tsi ta skwi n̄a ndanay. «A', Yuhwana ya ta sli'agapta nda hafu,» ka sanlaha ta mnay.

⁸ «A', anabi Iliya ya ta zlagapta,» ka sanlaha. «A', sani mataba la anabiha ghalya ya ta sli'agapta,» ka sanlaha.

⁹ «Ya wya tsaghwa tsa ta ghən̄ja Yuhwana ka yu, ka tsaghutá lu ní, wa na mndu na ta mn̄ lu ta mndɔ́nga na skwiha ta sn̄ yu na ta ghən̄jani tama?» ka Hiridus, ka ps̄ tsi ta tva nghan̄tá Yesu.

*Zun̄ta Yesu ta skwa zay ta mnduha d̄mbu' hutaf**Mat 14:13-21, Mak 6:30-44, Yuh 6:1-14*

¹⁰ Ka varaktá tsa gwal ghunay ya. Manda varakta tan̄, ka rusu hən̄ n̄a Yesu ta inda skwi maga hən̄. Ka hlaghatá Yesu ta hən̄ mistani, ka laghu hən̄ nda tv̄ɔ́ sana luwa ta hḡ lu ka Betsayda nda ghən̄ja tan̄.

¹¹ Snan̄ta d̄mnga kuzlay: Laghula hən̄ k̄'a, ka sli'áftá hən̄ zbin̄tá hən̄. Ka lagha hən̄ slanaghatá hən̄, ka zlghaftá Yesu ta hən̄, ka mn̄ tsi ta gwaɗa ta ga mghama Lazglafta n̄a tan̄. Ka mbambanaftá tsi ta gwal ta kuma mbambanaftá hən̄ ma d̄n̄wa tan̄.

¹² Ta fitik hawu, ka gavadaghatá duhwalhani tavatani, ka mnay n̄ani: «Mnanamna ta na mnduha na, ka dza'a hən̄ da luwa dagaladagala nda luwaha kwitikw kwitikw ta waftá na vli na, n̄a dza'a tan̄ zba skwa zay nda vli n̄a hana tan̄, kabga ma mtak mu hadna,» ka hən̄.

¹³ Ka Yesu nda hən̄ mantsa: «Vlan̄wawla kaghuni ɓa ta skwi n̄a zay ta hən̄,» ka'a. Ka duhwalhani mantsa: «Buradi hutaf nda tsulhwa klipi his yeya da amu, n̄a dza'a n̄ni da dzawagaghatá skwa zay n̄a zun̄tá inda na mnduha na rki?» ka hən̄ nda tsi.

¹⁴ [Tsaw ta magay mnduha* ta d̄mbu' hutaf ma tsa vli ya.] «Mnanawa mna ta hən̄ ka tsakavata hən̄ hutaf mbsak hutaf mbsak,» ka Yesu nda duhwalhani.

* 9:14 Ngha ta Mata 14:21.

¹⁵ «Aray!» ka həŋ ka tsakanatá həŋ ta mnduha.

¹⁶ Ka hlaftá Yesu ta tsa buradiha hutaf ya, nda tsa tsulhwa klipi his ya, ka nghadaftá tsi nda ta luwa, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta ta ghəŋani, ka balanaptá tsi ka valanjá duhwalhani ŋa daganafá mnduha.

¹⁷ Ka zə inda tsa mnduha ya, ka babaghawtá həŋ. Ka tskaftá lu ta padakwani ka ghwanak ghwanakpədə his.

Yesu ná, Kristi ya ka Piyer
Mat 16:13-19, Mak 8:27-29

¹⁸ Ma sana fitik ta nzaku Yesu turtukwani ka maga du'a, ka lagha duhwalhani slanaghata. Ka'a dawanjta da həŋ mantsa: «Wa i'i ka dəmga ta mnay na?» ka'a.

¹⁹ Ka duhwalhani mantsa: «Tsa Yuhwana mnda maga batem ya kay ya, ka sanlaha. Iliya ya, ka sanlaha. Sani mataba la anabi ghalya ya ta sli'agapta nda hafu, ka sanlaha,» ka həŋ nda tsi.

²⁰ Ka'a nda həŋ guli mantsa: «A ki kaghuni, waya ka kaghuni ta mnay nda i'i na?» ka'a. Ka Piyer mantsa: «Kagha ná, Kristi ka,» ka'a.

Mnanjta Yesu ta dza'ani mtaku nda sli'agaptani

Mat 16:20-28, Mak 8:30-9:1

²¹ Ka Yesu zlahanaghatá həŋ ka ŋdərđá mantsa: «Yaha kuni da mnay dər ŋa wati ma mndu tsi,» ka'a.

²² Ka'a sganaghata guli na, «dza'a ghuyay Zwanja mndu ta dərŋwa katakata, dza'a wdərŋwda la galata mndu nda gwal mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha. Dza'a dzadza lu, ŋa sli'agaptani nda hafu badu mahkən,» ka'a.

²³ Wya ka'a nda həŋ demdem: «Ka ta kumay mndu ta dza'a mista dá katsi, ba zlanjani ta ndanu ta ghəŋa ghəŋani, ka vlatani ta ghəŋani ka kla udza zlanjanyi † inda fitik, ka dza'a mista dá,» ka'a.

Kinawu ta dza'a lu mista Yesu?

²⁴ Ka'a guli mantsa: «Ka dza'a mbanafmba yu ta hafa dá ka mndu katsi, dza'a Zadiŋzadá tsa mndu ya ta hafani. Ala ka dza'a Zadiŋzadá mndu ta hafani ta ghəŋa i'i katsi, dza'a mbanafmba tsa mndu ya ta hafani.

²⁵ Nu dza'a katanjta mutsafta mndu ta inda na ghəŋa hadik na ka ŋani ka Zadiŋzadá tsi ta hafani, ka ghəŋani a tsi na?

²⁶ Ka ta basá zlanj mndu ka mnanjá hga dá, nda gwada dá guli katsi, i'i Zwanja mndu guli ná, dza'a kwalaghukwala i'i guli ta mnanjá tsa mndu ya badu sagha dza'a sagha yu ma glakwa dá, nda ya ma glakwa Da dá nda duhwalhani nda ghuáa, ta luwa.

²⁷ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata: Mamu sanlaha ma mnduha mataba gwal hadna dza'a kwal kul rwuta ta saha ga mghama Lazglafta, dza'a nda ngha həŋ nda ira tanj,» ka'a.

Mbədəvafta Yesu

Mat 17:1-8, Mak 9:2-8

²⁸ Ta magay fitik tghas manda mnutani ta tsa gwada ya, ka hlaftá Yesu ta i Piyer nda Yuhwana nda Yakubu, ka ŋlaghatá həŋ ta ghwá da maga du'a.

²⁹ Ta magə Yesu ta du'a, ka mbədəvaftá kumani tskəm, mbədəvafta lgutani ka wudaku tilil ka ŋusliŋ.

³⁰ Gi wya mnduha his ta ghwa yiva nda tsi. I Musa nda Iliya tsa mnduha ya,

† 9:23 Ngha ta Lukwa 14:27, Markus 8:34.

³¹ ta zlagapta ta wudaku tili ma glakwa Lazglafta ta luwa, ta gwada nda Yesu kinawu ka'a dza'a kdijta magata skwi ta kumə Lazglafta nda ma mtakwani ma Ursalima.

³² Ma tsa fitik ya, nda gherba i Piyer nda grahani da hani, sli'avata tan, ka nghanja hən ta glakwa Yesu nda tsa mnduha his ya tavatani.

³³ Ma fitika dgay tsa mnduha ya ta vgha nda Yesu, ka Piyer nda Yesu mantsa: «Maləma da! Dina ka nzakwa mu hadna, ka magafmaga ɲni ta həga tumpul hkən. Pal ɲa gha, pal ɲa Musa, pal ɲa Iliya!» ka'a. Tsaw, snəgla a Piyer ta skwi ta mnə tsi wa.

³⁴ Tata mna tsa gwada ya tsatsi, ka saha kusay bukwaamtá hən, ka ksafatá zləɲ ta tsa duhwalha ya nghər hən ta saha tsa kusay ya bukwaamtá hən.

³⁵ Ka gwadagaptá lwi ma tsa kusay ya. Ka'a mantsa: «Nanana zwanja da ya zɓap yu, snawasna ta gwada da tsi!» ka'a

³⁶ Tahula gwadata tsa lwi ya, Yesu yeya ta nghə lu turtukwani, sriw nzanza tsa duhwalha ya ma tsa fitik ya, had mndu ya mnanan hən ta tsa gwada ya wa.

Mbanafta Yesu ta sana zwanj nda ghwadaka sulkum mida

Mat 17:14-18, Mak 9:14-27

³⁷ Gamahtsimani ka saha hən ta ghwá, ka sli'aftá ndəghata dəmga ka sagha da guya Yesu.

³⁸ Ka wahatá sana mndu mataba mnduha: «Maləma da! Ta ndəba dzvu yu da kagha, nghanava na zwanja da na ba! kdakwakdakwa zwanja da na.

³⁹ Ghwadaka sulkum ta ksafata. Na ksafatani, gi wahayni ta wahu, ka ghudzay nda mbraku, ka pgha mahupak ka giri ɲani, zlah ka'a ta zlijta.

⁴⁰ Ka ndəbu yu ta dzvu da duhwalha gha ma ɲa ghzliginjá mida ná, trid traptra hən,» ka'a nda tsi.

⁴¹ Ka Yesu mantsa: «Gwal tənɲəna ghəna tan kul had zlghay nda ɲuduf da hən, kulam ɲa yawu dza'a nzavaghunata yu? Kulam ɲa yawu dza'a nzata yu ka su'aghunata? Klak tsa zwanja gha ya da hadna,» ka Yesu nda tsa mndu ya.

⁴² Ta gavadaghatá tsa zwanj ya, ka slanatá tsa ghwadaka sulkum ya ta hadik, ka ghudzay nda mbraku. Ka davanaghatá Yesu ta tsa ghwadaka sulkum ya, ka mbanaftá tsi ta tsa zwanj ya, ka vlanjta tsi ta tsa dani ya.

⁴³ Ka ndərmim mnduha ta glakwa mbrakwa Lazglafta.

Mnəglarjta Yesu mtakwani nda sli'agaptani

Mat 17:22-23, Mak 9:30-32

Ta laghu mnduha da ndərmima inda tsa skwi maga Yesu ya, ka Yesu nda duhwalhani mantsa:

⁴⁴ «Fawafa ta sləməɲ dina, ka sna na skwi dza'a yu mnaghunata na. Dza'a ksafksa lu ta Zwanja mndu, ka vlata ma dzva mnduha,» ka'a.

⁴⁵ Sna a tsa duhwalha ya ta tsa gwada ya wa, tsala a tsa gwada ya da hən wa. Nda difa klatá ghəna tsa gwada ya da hən, kabga ɲa kwala tan kul snanja. Ta zləɲay hən ta dawanjta tsa gwada ya guli da tsi.

Nahgani skwi ka ɲərmani na?

Mat 18:1-5, Mak 9:33-37

⁴⁶ Ka sagha sana ndanu da ghən tan, ka zlərdə hən mataba tan. Ka hən mantsa: «Wa mali mataba mu na?» ka hən.

⁴⁷ Daslafta Yesu ta tsa ndana tan ya, ka hgafatá tsi ta zwanj kwitikw ka sladanata tavatani.

⁴⁸ Ka'a nda hən mantsa: «Dər wa ta tsu'aftá na zwanj kwitikw na nda hga da, vərda i'i tsu'af tsi. Dər wa ta tsu'aftá i'i guli, tsu'afstu'a ta tsa mndu ta

ghunigihata ya. Tsa mndu ta nɪntá ghəŋani ka zwanj gudzekw dekdek mataba ghuni ya ná, tsa mndu ya ta nzakway ka mali,» ka'a.

Mndu kul had kuni ta husan̄ta ná, kaghuni tsa

Mak 9:38-40

⁴⁹ Ka gi tsu'aghutá Yuhwana ta gwada, ka'a mantsa: «Maləma dá! Nda ngha ŋni ta sana mndu ta ghzla duhwala halaway nda hga gha, ka lmaftá ŋni kabga had' tsatsi mataba mu wu,» ka'a.

⁵⁰ «ŋaw! Ma pyə kuni! Ka had' gwada mndu nda kaghuni wu, mista ghuni tsa mndu ya,» ka Yesu nda tsi.

Ksəy Yesu ta tvi ka dza'a da Ursalima

⁵¹ Manda ndusakta fitik dza'a kəl Yesu ka zlan̄tá ghəŋa hadik, ka klaftá tsi ta ghəŋani ŋa dza'a bhata ma Ursalima.

⁵² Ka ghunaghatá tsi ta sana mnduha ŋa dza'a ta kəma ta kəma. Ka sli'aftá tsaha ya ka ksafá tvi, ka bhadaghatá həŋ da sana zwanja luwa la Samari ŋa payanaftá vli.

⁵³ Ka kwalaghutá mnduha ma tsa luwa ya ta tsu'afta, kabga nzakwani ta dza'a da Ursalima.

⁵⁴ Snaŋta gwal his mataba tsa duhwalha ya, i Yakubu nda Yuhwana ta tsa gwada ya, «Malama dá! Va a ka ta dawanta ŋni da Lazglafta ŋa zligiŋtani ta vu ta luwa, ka zadanata tsi ta həŋ ra?» ka həŋ.

⁵⁵ Ka mbədavátá Yesu ka davanaghatá həŋ: «[Sna a kuni ka mndəra wani ma sulkum ta klaghunaktá mndərga tsaya ma ndanu wu! Sagha a Zwanja mndu da zadanatá mndu wu, saghasa ŋa mbanaftá həŋ,]» ka'a.

⁵⁶ Ka sli'afta həŋ ka laghwí da sana zwanja luwa.

Zlan̄tá inda skwi demdem ka dza'a mista Yesu

Mat 8:19-22

⁵⁷ Ta mbada həŋ ta tvi, ka sana mndu mantsa: «Dər dza'a diga ka, ta dza'a yu mista gha,» ka'a.

⁵⁸ Ka Yesu mantsa: «Mamu ghuruma gərhan̄ha, mamu həga dyakha, Zwanja mndu ná, had' vli ŋa fadataní ta ghəŋani wa,» ka'a.

⁵⁹ Ka'a nda sana mndu guli mantsa: «Mbadá mista dá!» ka'a nda tsi. «Mghama dá! Zli hazla ka dza'a yu padamtá da dá karaku,» ka tsaya zlganaftá wi.

⁶⁰ «Zlan̄zla ta gwal nda rwa ka pada həŋ ta ghəŋa tan̄, sli'afslí'a kagha ka dza'a ka da mna gwada ta ga mghama Lazglafta,» ka'a nda tsi.

⁶¹ Ka sana mndu guli mantsa: «Ta dza'a yu mista gha mghama dá. Nziya nza tsi tama ná, ka la yu mnanatá la ga ini nda sli'asli'a dá ka'a.»

⁶² Ka Yesu nda tsi mantsa: «Ka nda ghada sli'afta mndu ka dza'a mista dá, ka ləglaghwani ngha vli nda ga muhul hul katsi, tsa mndu ya ná, had' hayhayani dekdek ŋa magaftá slna ga mghama Lazglafta wa,» ka Yesu nda tsi.

10

Ghunafta Yesu ta duhwalha ndəfəŋ mbsak his mida

¹ Tahula tsa ka zabəglaptá Mgham Yesu ta sanlaha ma duhwalha ndəfəŋ mbsak his mida, ka ghunaftá tsi ta həŋ his his his ta kəma ta kəma da inda vli ya má dza'a bhata tsatsi.

² Ka'a nda həŋ mantsa: «Dagala skwiha ŋa tskay ta vwah, tsaw slaghwa a mnduha ŋa magay wa. Ndəbawa dzvu da mnda vwah ka sganaghata tsi ta mnduha nda ndəgha ŋa tskanata.

³ Lawala, ta ghuna kaghuni yu manda zwana tuwak da taba kramtakha.

⁴ Yaha kuni klaftá tsemi, dər zlibi, dər 6a6ah. Yaha kuni laghwi da gaga zgu ŋa mnduha.

⁵ «Dər da wa dza'a lagha kuni, "ka nza zdakwa Lazglafta ta ghəŋa na həga na," ka kuni dza'azlay karaku.

⁶ Ka mamu mnda zdaku ma tsa həga ya katsi, dza'a nzaku tsa zdakwa ghuni ya nda tsi. Ka had' tsi wu dza'a vragaghuvra tsa zdakwa ghuni ya da kaghuni.

⁷ Ka tsu'aftsu'a lu ta kaghuni, ka nzata kuni ma tsa həga ya, ka za kuni, ka sa kuni ta inda skwi dza'a vlaghunata lu, kabga nda ra ka tsu'ay mndu ta maga sɩna ta nisəlani. Yaha kuni dza'a da ra həga.

⁸ Ka lamla kuni da luwa ka tsu'aftá lu ta kaghuni, tsu'awatsu'a ka za kuni ta skwi dza'a vlaghunata lu.

⁹ Ka mbambanafta kuni ta gwal kul dughwanaku dza'a slanaghata kuni ma tsa luwa ya. "Ndana ná, ndusavaghuna ndusa ga mghama Lazglafta," ka kuni dza'azlay nda həŋ,

¹⁰ Dər da wati ma luwa dza'a lama kuni, ka kwalaghutá lu ta tsu'aftá kaghuni, lawala ta tvi ta tvi ma tsa luwa ya, ka kuni dza'azlay nda həŋ na:

¹¹ "Wana ŋni ta tukwaghunatá nduk nda rgitika na luwa ghuni ta ndi'afta ta sɩla ŋni na, kada grafta kuni si ndusavaghuna ndusa ga mghama Lazglafta ka'a."

¹² Ka yu ta mnaghunata na: Bađu tsa fitik dza'a tsə Lazglafta ta guma ta ghəŋa mnduha ya ná, ta ləŋləŋa ŋa luwa Suduma* ka ŋa tsa luwa ya,» ka'a nda həŋ.

Luwaha ta kwalaghutá zlglafta nda ŋuđuf

Mat 11:20-24

¹³ «Daŋwa ŋa gha luwa Kuraziŋ! Daŋwa ŋa gha luwa Betsayda! Ka má magamaga lu ta mndərga tsa mazəmzəm maga lu mataba kaghuni ya ma luwa Tir nda luwa Siduŋ katsi ná, má nda kda fitika mbədanafá taŋ ta nzakwa taŋ, ka zlanavatá maga ghwadaka skwiha, ka pghavatá buhu ta vgha nda hutidif ma ghəŋ

¹⁴ Tsaya dza'a kəl tsi ka nzakway bađu tsa fitika guma Lazglafta ya, dza'a malaghumala kafatá guma ta ghəŋa luwa Tir nda luwa Siduŋ ka ŋa ghuni.

¹⁵ «Kaha luwa Kafarnahum, dza'a kapidif kapa lu ta luwa ka kaha ra? Siga! Dza'a vradaghavra lu ha da vla gwal nda rwa,» ka'a.

¹⁶ Ka Yesu guli nda duhwalhani mantsa: «Mndu ta snatá gwada ghuni, gwada da sna tsi. Ka kwalaghukwala mndu ta tsu'aftá kaghuni, i'i kwalaghu tsi ta tsu'afta. Ka kwalaghukwala mndu ta tsu'aftá i'i, kwalaghukwala ta tsu'aftá mndu ta ghunighata,» ka'a.

Varakta tsa duhwalha ndəfəŋ mbsak his mida ya

¹⁷ Manda laghwa tsa gwal ndəfəŋ mbsak his mida ya, ka varaktá həŋ nda rfu katakata. «Mgham dá! Nduk nda duhwalha halaway tani ná, snasna həŋ ta gwada davanaghar ŋni ta həŋ nda hga gha,» ka həŋ nda Yesu.

¹⁸ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Nda ngha yu ta halaway ta dədəgata ta luwa manda wudakwa luwa.

¹⁹ Snawa 6a! Vlaghunavla yu ta mbrakwa diŋlanaptá nahadikha nda rdaha, nda ya ta ghəŋa inda mbrakwa ghuma, had' sana skwi dza'a balaghunata wa.

* 10:12 Ngha ta Zlrafta 19:1-29.

20 Kulam nda tsa, ma rfu kuni ta rfu kabga snaghunata ghwadaka sulkumha ta gwada, rfawa ta rfu ta ghəja vindatá hga ghuni ta luwa,» ka'a nda həj.

Snanamta Yesu ta Dani ta gwal ka zwanani
Mat 11:25-27, 13:16-17

21 Ma va tsa fitik ya ka zdanaftá Sulkum nda ghuḁa ta ṅuduf ta Yesu, ka'a mantsa: «əṅka'a Da, Mgham ta luwa nda ya ta hadik, ta ghəja difanata gha ta tsa skwiha ya da gwal nda difil ma ghəja tan, nda ya da gwal nda mahizl ma ghəja tan, ka maranantá ka ta gwal kul snantá skwi. Kahwathwata mantsa nzakwani Da, ta rfa kagha yu ta ghəja dfafta gha mantsa, ka'a.

22 «Inda skwiha vlihavla Da da, had mndu nda sna ta tsa Zwan ya wa, Da yeya nda sna. Had mndu nda sna ta tsa Da ya guli wa, Zwan yeya nda sna nda mndu ya ta kumə zwan ta marananta,» ka'a.

23 Ka mbədavata Yesu tvə duhwalhani, ka mnay ṅa tan nda ghəja tan kazlay: Rfu ṅa ghuni, kaghuni gwal ta nghanjá skwi ya nghan kuni kə'a.

24 Ka yu ta mnaghunata na: «Nda ndagha la anabiha nda mghamha si ta kuma nghanjá skwi ya nghan kaghuni, trid nghan a həj wa. Si ta kumay həj ta snanta, sew, sna a həj wa,» ka'a nda həj.

Dvuḁva ta Lazglafta, dvuḁva ta sləvda gha guli

25 Lagha sana mnda tagha zlahu ṅa mnduha ka sli'afra kabga ṅa dzəghanjá Yesu, ka'a mantsa: «Maləma da, nu dza'a yu magata ṅa mutsafta da ta hafu ṅa kdekedzej na?» ka'a nda Yesu.

26 Ka Yesu nda tsi mantsa: «Waka lu vindafta ma deftera zlahu na? Nu dzanjaf ka mida na?» ka'a.

27 «Ka dvuta ka ta Mgham Lazglafta gha nda kdavakta ṅudufa gha, nda kdavakta hafa gha, nda kdavakta mbrakwa gha, nda kdavakta ndana gha guli, ka dvuta ka ta sləvda gha manda va ghəja gha† kə'a,» ka'a nda tsi.

28 «Mantsa ya nzakwani, la magay mantsa dza'a mutsay ka ta hafu,» ka Yesu nda tsi.

29 Ka'a nda Yesu mantsa: «Wa ya ta nzakway ka sləvda da na?» Ka tsa mnda tagha zlahu ya kabga ta kumay ta nzakwa gwada ta ṅani.

30 Ka Yesu mantsa: «Mbadá sana mndu ka sli'afra ma Ursalima ka valu da Yeriku. Ta laha tsi, ka dədamtá tsi mataba la gənda, ka zlu'atá həj ta tsa mndu ya ka dgata ka pđanamtá hafu hafu, ka laghwa tan.

31 Ta lala sana mnda dra skwi ṅa Lazglafta ta va tsa tvi ya, ka dukwaftá tsi ta tsa mndu ya, ka tsaghutá tsi ta warawara ka laghwani.

32 Ka lagha sana mnda la Levi dukwafta tida guli, ka tsaghutá tsaya ta warawara guli ka laghwani.

33 Mataba tsa ka lagha sana mnda la Samari ta dza'a wawakwani dukwafta tida. Ghur kə'a ná, ka ksantá tsi ka hidahida.

34 Ka gavadaghatá tsi, ka maganaftá tsi ta rdí nda ghwani ta lkuhani, ka habanafta. Ka tsukwaftá tsi ka fafta ta kdihani. Ka klaghata da həga tsu'a matbay, ka zughulay hada.

35 Gamahtsimani, ka klaftá tsi ta tseda vagha mndu his ta maga slna ka vlantá mndu nda tsa haga ya, ka'a nda tsi mantsa: "A'a, ka nghanpta ka ka na mndu na, ka kidaghi dza'a sgavaghata ta ghəjani ya, ṅa mnihata gha vragaghar yu, ṅa plaghata da,» ka'a nda tsi.

† 10:27 Nghan ta Vrafta ta Zlahu 6:5 nda Levitik 19:18.

³⁶ «Wati mataba tsa duhwalha hkən ya, ta nzakway ka sləvda tsa mndu ta dədamta mataba la gənda ya, ka kagha ta gray na?» ka'a nda tsi.

³⁷ «Tsa mndu ta tawatá hidahida tida ya ya,» ka tsa mnda tagha zlahu ya. «La, ka maga kagha mantsa,» ka Yesu nda tsi.

Tsu'af̄ta i Marta nda Mari ta Yesu

³⁸ Tata mbada i Yesu nda duhwalhani, ka 6hadaghatá həŋ da sana luwa. Ka tsu'af̄ta sana marakw ta hgə lu ka Marta ta Yesu ga tanj.

³⁹ Mamu mukumani ta hgə lu ka Mari guli, ka nzatá tsi tavata Yesu, ka sna skwiha ta gwadə tsi,

⁴⁰ ta ksaghutá slna rmba ta Marta. Ka sap tsi mnay ŋa Yesu, ka'a mantsa: «Mghama dá! Tha a kagha ta na zlidŋta mukuma da ta slna na katək ra? mnanamna 6a ka katihata tsi,» ka'a.

⁴¹ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Marta! Marta! Ma ghuyə ka ta ghəŋa gha, ma laghu ka da ndandanaku ta ghəŋa ndəghata skwiha.

⁴² Turtuk skwi ta raku. Ka zbaptá Mari ta vərđani ya dza'a kwal lu klugudunusta dəkdek,» ka Mgham Yesu nda tsi.

11

Taghay Yesu ta maga du'a ŋa duhwalhani

Mat 6:9-13, 7:7-11

¹ Ma sana fitik ka magə Yesu ta du'a ma sana vli. Manda kdakwani ta maga tsa du'a ya, Ka dawantá sani mataba duhwalhani da tsi, ka'a mantsa: «Mghama dá! Taghanaf tagha ka lu ta maga du'a manda ya taghanaf Yuhwana ta duhwalhani ya,» ka'a.

² Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Ta magə kuni ta du'a, wya ka kuni da mnay: "Da ŋni ya ta nzakway ta luwa, ka snavasna hga gha nda ghu6a, ka saghasa ga mghama gha.

³ Vlanjavla ta skwa zay prək zay ŋni inda fitik,

⁴ plaŋnapla ta dmakwa ŋni, manda ya ta plinista anŋni ta dmakuha gwal ta maganata guli. Ma zlanŋa ka tawa skwi dza'a dzəghanata,» ka'a.

Dawawadawa, dza'a mutsay kuni

⁵ Ka Yesu nda həŋ guli mantsa: «Ka waya ka skwi mamu sana mndu mataba ghuni mamu grani, ka sli'af̄ta tsa mndu ya ma takala, ka laghwi slanaghatá tsa grani ya. "Zwanama dá, katihakata nda kanaya buradi hkən.

⁶ Mamu sani mataba graha dá si ta wawakwani ta dukwata ga ini, tsaw had skwa zay ŋa vlanjta dá wu,» ka'a.

⁷ Ka waya ka skwi ka gwadagaptá tsa grani ya ma həga, ka'a mantsa: "Ma gərləka ta i' gra, nda ghada hatá tgha dá, nda ghada ŋni ta ghzləŋ nda zwana dá, lavgliŋ a yu ta sli'af̄ta ŋa vlaghatá buradi wu,» ka'a.

⁸ Ka yu ta mnaghunata ná, dər má lavŋta a tsi ta sli'iglafta ŋa vlanjta skwi ya ta dawu tsi, kabga dər má nzakwani ka grani wu, má dza'a sli'af̄sli'a ka vlanjta inda skwi ta kumə tsi kada kwala tsi ta gərləgəlta.

⁹ «Ka i'i ta mnaghunata ná, dawawadawa dza'a vlaghunavla lu. Zbawazba dza'a mutsay kuni, dzawadza ta tgha ta gunaghunaguna lu.

¹⁰ Ka dər wa ta dawantá ta mutsay, ka dər wa ta zbanjta ta slafsla tida, ka dzanđza mndu ta tgha, ta gunanaguna lu.

¹¹ Wati ya mataba ghuni dza'a klaftá pala ka vlanjta zwanjani, dawanjər tsi ta buradi na? Ari ka klipi a dawanj tsi, ŋa klaftani ta nahadik ka vlanjta ka zlanjta klipi na?

¹² Ari ka slislik a dawarj tsi ná, ɲa klaftani ta rda ka vlarjta na?

¹³ Ka si kaghuni ta nzakway ka ghwadaka mnduha ya, nda sna kuni ta vla skwi dina ɲa zwana ghuni ya ní, Da ya ta nzakway ta luwa yeya dza'a kwal kul vlarjta Sulkum ta mndu ta dawarjta rki na?» ka'a.

Ghlay Yesu ta duhwalha halaway

Mat 12:22-30, Mak 3:22-27

¹⁴ Ma sana fitik ka ghzliginjá Yesu ta duhwalha halaway ta tsa mndu ka rgha ma sana mndu. Manda saghwa tsa duhwalha halaway ya ma tsa mndu ya, ka zlaftá tsa mndu ya ta gwaɗa tsəlenj, ka va ndərmim dəmga.

¹⁵ Ka sanlaha mataba tsa dəmga ya mantsa: «A' nda mbrakwa belzebul mgham ta gharja duhwalha halaway ta ghazla tsi ta tsa duhwalha halaway ya!» ka həj.

¹⁶ «Magaɲnamaga ta mazəməzəm dza'a maranjta kazlay: Sa daga da Lazglafta mbrakwa gha kə'a,» ka sanlaha nda tsi ɲa dzghay.

¹⁷ Tsatsafta Yesu ta ndana tanj, ka'a mantsa: «Ka tavaptá ga mgham turtuk his katsi ní, nda zla tsa ga mgham ya ɲa zlazlakwa həga sani ta sani.

¹⁸ Ka si dgavapdga halaway his katsi ní, wa ka tsa ga mghamani ya dza'a gɗavata tama, "ya nda mbrakwa belzebul ta ghazla tsi ta duhwalha halaway" ka kaghuni nda i'i?

¹⁹ Ka si i'i, nda mbrakwa halaway ta ghazla yu ta duhwalha halaway katsi ní, nda mbrakwa wa ta ghazla zwana ghuni guli? Hahəj dza'a tsaghunatá gumani.

²⁰ Ii, nda mbrakwa Lazglafta ta ghazla yu ta duhwalha halaway, tsaya ta maranjá ghadata sagha ga Mgham Lazglafta da taba ghuni.

²¹ «Ka hbafhba mndu nda mbra ta vghani ka ngha həgani ka tsi ná, haɗ skwi dza'a ksanjta skwihani wa.

²² Ala, tsa lagha sana mndu ta malaghutá mbrakwani ka lagha habafta tsehwtsehwehw ka hlagadanaghutá huzla lmani ya faf tsi ta gharjani tida ya katsi, ta haɗ mbrakwani wa. ɲa hlafta tsa mndu ya ta tsa huzla zlu'a tsi ya ka dginja.

²³ «Mndu ya kul haɗ mista ɗa ná, nda i'i gwaɗani. Mndu kul haɗ ta katihata ka tskanata ná, kwizinjá ɲani,» ka'a.

Vramta ghwadaka sulkum da vli sabə tsi

Mat 12:43-45

²⁴ «Ka sabsa ghwadaka sulkum ma mndu katsi, ɲa dza'ani da ra vli tuhwayan tuhwayanja, ɲa zba vli ɲa mbi'a vghani, ka trid mutsaf a tsi ta tsa vli ɲa mbi'a vghani ya wu katsi, ka'a dza'azlay na: "Ka vra yu da tsa həga ɗa ma vəl sabi yu ya gra," ka'a, ɲa sli'aftani ka vradaghata.

²⁵ Ka ta vradaghatá tsi da tsa həga ya, nda tsukwa vli mida nda paya dina katsi,

²⁶ yawa da kə'a dza'azlay ɲa vraghutani, ɲa hlanaktani ta sanlaha ma ghwadaka sulkumha ndəfənj ta malaghutá tsatsi nda sidi, ɲa lama tanj da tsa həga ya ka nzamta mida. Tsaya dza'a kəl nzakwa tsa mndu ya ka ɓwadzuta ka malaghutá nzakwani tanjanj,» ka'a.

Tfawi ta ghəja gwal ta sna gwaɗa Lazglafta

²⁷ Tata gwaɗa tsa gwaɗa ya Yesu, «rfu da tsa marakw ta klaftá kagha ma huɗi ka sughustá u'a ya!» ka sana marakw klanjta lwi mataba tskata mnduha.

²⁸ «Katək ná, rfu da mndu ta fata sləmənɲ ka sna gwaɗa Lazglafta, ka ksa slna nda tsi,» ka Yesu nda tsi.

Zlghawa Yesu ŋa gwal ta dawā mazəmzəm da tsi

Mat 12:38-42

²⁹ Ta tskakutskaku mnduha tavata Yesu, ka'a mantsa: «Ghwadək mnduha ma na fitik na, má magan namaga lu ta mazəmzəm ta saha daga da Lazglafta, ka haŋ ta daway. Had sana mazəmzəm dza'a maganata lu ta haŋ, ka mndərga ŋa anabi Yunusa a tsi wa.

³⁰ Manda va ya nza anabi Yunusa* ka ŋizla ŋa gwal ma luwa Niniva ya, manda va tsaya dza'a nzakwa Zwanja mndu, ŋa gwal ma na fitik na.

³¹ Ghalya, ka sli'afťa sana marakw ta ga mgham ma vli di'ij ta hadika Seba ka lagha da sna difil da Salumuŋ. Wana mamu mndu ta malaghutá Salumuŋ hadna, bađu tsay Lazglafta ta guma ta ghəŋa mnduha, ŋa ghuni dmaku ka tsa marakw ya dza'a sli'afťa mnanatá mnduha ma na fitik na.

³² Ghalya guli, gwal ma luwa Niniva ná, snasna haŋ ta gwaďa anabi Yunas, ka mbəďanaftá haŋ ta nzakwa taŋ. Wana mamu mndu ta malaghutá anabi Yunusa hadna. Bađu tsay Lazglafta ta guma ta ghəŋa mnduha, ŋa ghuni dmaku ka gwal ma luwa Ninive dza'a sli'afťa mnay ŋa mnduha ma na fitik na,» ka'a.

Nzaku ma tsuwadək

Mat 5:15, 6:22-23

³³ «Had mndu ta tsamtá vu ma pitirla ŋa fata ma lwa vli ka ka dzuɔamta ma tughba a tsi wu ta vli tskala ta fagata tsi ŋa nghanťa mnduha ta lami da həga ta tsuwadək.

³⁴ Ira gha ná, pitirla vgha gha ya. Ka ta dínadina ira gha, ma tsuwadək vgha gha. Ka nda ɓadza ira gha, ma grum vgha gha.

³⁵ Dasuwa ká ka, yaha tsa tsuwadək ma kagha ya da nuta ka grum.

³⁶ Ka si má tsuwadək inda vgha gha, had pďakwa sana vli ma gruma wu katsi, inda vgha gha dza'a nzata ma tsuwadək manda tsuwadəka pitirla ta tsuwadəka vli ya,» ka'a.

Manay Yesu ta maliha ta ghəŋa dina

Mat 23:1-36, Mak 12:38-40

³⁷ Manda kdakwa Yesu ta gwaďa, ka hgaghatá sana la Farisa ŋa dza'a za skwi ga taŋ. Ka lamə tsi da hga, ka nzatá tsi ka za skwi.

³⁸ Ka nzatá tsa la Farisa ya ka ndərmima kwala Yesu kul mbazinjťa dzvu kada za skwi.

³⁹ Ka Mgham Yesu nda tsi mantsa: «Kaghuni la Farisa, hula leghwa nda hula hliba yeya ŋa ghuni ta mbazinjťa, ama ma ŋuďufa ghuni ta kumay kuni ta ghalatá sanlaha, ta sidi kuni guli.

⁴⁰ Rghaha! Tsa mndu ta magaftá hulani ya a ta magaftá huđani guli ra?

⁴¹ Klawa skwi ma leghwa ghuni nda ya ma hliba ghuni, ka vli kuni ŋa gwal ka pďu, tsaya dza'a kəl inda skwi ka nzaku tsuwedəka da kaghuni.

⁴² «Daŋwa ŋa ghuni la Farisa! Ta laghula kuni vla skwi turtuk ma ghwan ta nzakway mataba niđali ta mutsafta kuni ma vwah, nda masu'ataha ta hvata kuni nda hva ka vlay ŋa Lazglafta, ka zlanťa nzaku tďukwa, nda đvutá Lazglafta. Tsaya skwi má ŋa magay nda kwal kul zanaptá sana skwiha.

⁴³ «Daŋwa ŋa ghuni la Farisa! Ta laghula kuni đvaftá tanťaŋa vla nzaku ma haga tagha skwa la Yahuda, ta kumay kuni ta gagay mnduha ta zgu ŋa ghuni ta dawadawa.

⁴⁴ Daŋwa ŋa ghuni! Manda kulu ta zwaďuta ta mbaďə mnduha ta mbaďa tida kul snanťa ya kuni.»

* **11:30** Ngha ta Yunusa sura 1-4.

⁴⁵ «Mghama da, anɲi ta razə ka ndana gwaɗa gha na,» ka sana mnda ta tagha zlahu ɲa mnduha nda tsi.

⁴⁶ «Ɗaɲwa ɲa ghuni guli, gwal tagha zlahu! Kərtawa ndəgaku ka kaghuni nda mnduha, va a kaghuni ta hiɲtá dər ndəfiɲa dzva ghuni ɲa katanɲtá həɲ ka klay wa.

⁴⁷ «Ɗaɲwa ɲa ghuni! Kula anabiha psła dzidziha ghuni ghalya ɲa ghuni ta babay.

⁴⁸ Ma tsa babay ghuni mantsa ya ná, ta maray kuni kazlay: Zɗəgaghunazɗa tsa skwi maga dzidziha ghuni ya kə'a. Pslapsła hahəɲ ta la anabiha, baba kuluha taɲ ɲa ghuni.

⁴⁹ Tsaya kəl Lazglafta ma difilani ka mnay kazlay: Dza'a ghunədaghuna ghuna yu ta la anabi nda gwal ghunay ta həɲ, dza'a pslapsła həɲ ta sanlaha, dza'a ganappa həɲ tiri ta sanlaha kə'a.

⁵⁰ Ta ghəɲa tsaya dza'a kəl lu ka ghuzlananɲtá iri ta gwal ta na fitik na kabga psłata taɲ ta inda la anabiha daga zrafta ghəɲa haɗik,

⁵¹ na zrafta ta Abel, ka sagha ta Zakari dza lu ma takataka gwir nda vli nda ghuɗa ma həga Lazglafta ya. Mantsa tsaya, dza'a ghuzlananɲghuzla lu ta iri ta gwal ma na fitik na ta ghəɲa vəl psłata taɲ ta tsa mnduha ya.

⁵² «Ɗaɲwa ɲa ghuni gwal tagha zlahu! Nu'af nu'a kuni ta watgha snanɲtá skwi, lamə a vərɗa kaghuni wu, pyafpya kuni ta sanlaha ta kuma lami guli,» ka'a.

⁵³ Manda zlanɲa Yesu ta tsa vli ya, ka zraftá gwal tagha zlahu nda la Farisa ta zलग्वा gwaɗa kavghakavgha da tsi.

⁵⁴ Ka ɗakwats həɲ ɲa ksafɲa nda gwaɗa dza'a sabi fətes ma wani, ɲa fanamɲtá tɓaɲ ma lwi.

12

Gwaɗa banluwa

Mat 10:26-27

¹ Mataba tsaya, ka tskadaghatá mnduha ta vgha ɲəɗɗəm tavata Yesu ka bisla vgha sani tavata sani. Ka Yesu nda duhwalhani mantsa: «Ɗasuwa ka kuni nda Isa la Farisa ta nzakway ka maɗgwirmaɗgwir ta magə həɲ ya.

² Haɗ'skwi nda ɗifa dza'a kwal kul sabi ta ɗaɓi wa. Haɗ'skwi kɗekkɗek dza'a kwal kul snavata guli wa.

³ Tsaya dza'a kəl inda skwi dza'a kuni mnay ma grum ka snaku ta ɗaɓi. Skwi dza'a kuni mnay ma sləməɲ ma sləməɲ ma dzuguvi dza'a tuta wɗid ta ɗaɓi.»

Fafwa ghəɲ ta Lazglafta

Mat 10:28-31

⁴ «Wya ka yu ta mnaghunata kaghuni ta nzakway ka graha ɗa: Ma zləɲ kuni ta gwal dza'a dzatá slu'uvgha ghuni kwenkwen, kul laviɲtá həɲ ta magəglatá sana skwi tahuła tsa.

⁵ Ka maraghunamara yu ta mndu dza'a kuni zləɲay. Zləɲawa zləɲa ta Lazglafta. Tsatsi ta laviɲtá dzatá slu'uvgha ghuni, mamu guli nda mbrakwa klafta kaghuni ka vzamta da vu. Mantsa ya nzakwani, tsatsi dza'a kuni zləɲay, ka yu ta mnaghunata.

⁶ «Haɗ lu ta skwaptá tiytiha hutaf ta aneni his ra? Kulam nda tsa, Zanap a Lazglafta ta ya dər turtuk ma həɲ wa.

⁷ Mbəɗaf mbəɗa lu nduk nda swidi ma ghəɲa ghuni tani, ma zləɲ kuni ta zləɲ dekkdek. Malaghumala kuni piw ta tiyti,» ka'a.

*Mnangá Yesu banluwa**Mat 10:32-33, 12:32, 10:19-20*

⁸ «Ka yu ta mnaghunata na, mndu dza'a maranjá ghənjani ta daʒi ka mnay: «Ŋa Yesu i'i» ka'a ná, ka Zwanja mndu dza'azlay ta kəma duhwalha Lazglafta na: «Ŋa ɗa na mndu na,» ka'a dza'azlay.

⁹ Ama Mndu dza'a mnay ta kəma mnduha: «Ŋa Yesu a i'i wu» ka'a, ka Zwanja mndu dza'azlay ta kəma duhwalha Lazglafta na: «Ŋa ɗa a na mndu na wu,» ka'a.

¹⁰ Mndu dza'a vaza ŋazlu ta ghəŋa Zwanja mndu, dza'a plinispla lu ta dmakwani. Ka Sulkum nda ghuɓa dza'a razanafta mndu katsi, haɗ lu dza'a plinistá dmakwani ɗekɗek wa.

¹¹ «Ka kladaghunaghakla lu da həga tagha skwa la Yahuda, ka tsaghu-naghatá guma, ka ɗar da gwal tsa guma nda gwal ŋumna a tsi, yaha kuni da ndana skwi dza'a kuni magay ŋa kata ghəŋa ghuni, nda ya dza'a kuni mnay guli.

¹² Sulkum nda ghuɓa dza'a mnaghunata ma tsa fitik ya ta skwi ŋa mnay ghuni.»

Ma zbə kuni ta tsagana

¹³ Ka sana mndu mataba ɗəmgá nda Yesu mantsa: «Maləma ɗa, mnanamna ta zwanjama ɗa kada dganapta ŋni ta skwa za hga ŋni,» ka'a.

¹⁴ «Ari gra! Wa ta famtá i'i ŋa tsaghunatá guma, ari wa ta famtá i'i ŋa dgaghunaptá skwa za hga na?» ka Yesu nda tsi.

¹⁵ «Dasuwa ka kuni nda tsagana. Vəl nzakwa skwa mndu mamu ka nutá tsi ka gadghəl a kəl tsi ka nzata nda hafu wu, ka Yesu kay guli nda inda mnduha.»

¹⁶ Ka'a nda həŋ nda mahdihdi mantsa: «Lagha sana mndu ka gadghəl ka hvatá hva dagala.

¹⁷ «Waka yu dza'a maga na skwi ná, wana haɗ vli ŋa pgha na nimaya ɗa na wu?» ka'a ma ghənjani.

¹⁸ «Yawa! Wya skwi dza'a yu magay: Dza'a dzaɓiŋtá guvurha ɗa yu, ka tahanaghata ŋa tskamta ɗa ta inda nimaya ɗa, nda hamata skwiha ɗa mida.

¹⁹ Wana mamu skwi ɗər ŋa vaku kidaghi tsi. Mbi'a ta vgha gha, za, sa, rfa ta rfu tama, ka yu dza'azlay nda vgha ɗa,» ka'a.

²⁰ «Rghargha vgha na, kuɗarj hafa gha ta na rvidik gita u na, ŋa wa inda na skwiha papayaf ka na tama?» ka Lazglafta nda tsi.

²¹ Ka Yesu sganaghata mantsa: «Tsaya skwi ta magaku nda mndu ta tskanatá skwi ta ghənjani, ka zlanjta tskanatá skwi ta ghənjani da Lazglafta,» ka'a.

*Zbawazba ta ga mgham Lazglafta karaku**Mat 6:25-34*

²² Tahula tsa, ka Yesu nda duhwalhani guli: «Tsaya ta kəl yu ka mnay ŋa ghuni kazlay: Ma mnə kuni ta «He', a nu dza'a yu zay ní, a nu da fə yu ta vgha ní,» ka'a.

²³ Mal hafu ka skwa zay, mal vgha ka lgut.

²⁴ Nghawa zarakataghuvu ɓa, haɗ ta sləgu ɗər tska skwi ta vwah wu, haɗ wbani wu, haɗ guvurani guli wu, Lazglafta ta zunjta skwi. Malaghumala a kaghuni piw ta dyakha ra?

²⁵ Waya mataba ghuni dza'a laviŋtá sganaghata ɗər kwitikw ta fitik ta ghəŋa hafani kabga vəl mnayni ta he' na?

²⁶ «Ka si laviŋ a kuni ta magatá skwi ɗər ka ki'a wu, nu ta kəl kuni ka mna he' nda pɗakwani tama.

²⁷ Nghawa vzlizla ma vвах 6a, had həŋ ta maga slna wu, had həŋ ta ga lgut wa. Ka yu ta mnaghunata ná, dər Salumuŋ, kulam nda tsa nzakwani ka gadghal ya tani, ta fava a ta lgut manda ŋa sani ma tsa vzlizlaha ya wa.

²⁸ Ka gita u na ka Lazglafta pghanavatá rka ta kuzurŋ ma vвах ná, gi gamahtsimani ŋa driŋta nda vu. Kaghuni yeya dza'a kwal tsi sudavaghunata lgut tama rki? Nahgani ta htŋŋtá zlg hay nda ŋudufa ghuni? Nu kul lavŋŋtá kuni ta faftá ghəŋ?

²⁹ Ma laghu kuni da ndana skwi dza'a kuni zay nda skwi dza'a kuni say.

³⁰ Gwal kul snəŋtá Lazglafta ma ghəŋa hadik ta laghu da zba tsahaya. Kaghuni ná, nda sna da ghuni kazlay: Ta dṽay kuni ta tsa skwiha ya k'a.

³¹ Dzawadza ta vgha ka zba ga mgham Lazglafta karaku, dza'a vlaghunavla Lazglafta ta pdakwani,» ka'a.

Gwal ka gadghal ta luwa

Mat 6:19-21

³² «Ma zləŋ kuni ta zləŋ kaghuni gwal ta nzakway ka ŋa da manda zwaŋa bra. Zdəganazda ta Da ghuni Lazglafta na vlaghunatani ta ga mghamani.

³³ Dzawŋwa dzawa ta skwiha ghuni, ka dgiŋta kuni ŋa gwal ka pdu ta tsedani. Tskawa tseda ghuni ma vəl dza'a kwal kul badzavata ta nzakway ta luwa. Hada, ksəŋta a ghali wu, ksəŋta a hzay guli wa.

³⁴ Ka ga vla tsakatá gadghəla gha ya ná, hada ŋudufa gha guli,» ka'a.

Fawafa ta vgha ka kzla saha Zwaŋa mndu

³⁵ «Hbawahba ta vgha ŋa maga slna, tsamwa vu ma pitirla ghuni,

³⁶ nzawanza manda duhwalha ta kzla dzaŋta danəhəga taŋ ta watgha vrakər tsi ma vla kla makwa ŋa gunanata taŋ.

³⁷ Rfu da tsa kwalvaha dza'a sagha danəhəga taŋ slanaghatá həŋ ndiri ya! Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a habafhaba ta vgha, ŋa nzanatani ta həŋ ma vla za skwi, ŋa saghani vlanŋtá skwa zay ta həŋ.

³⁸ Rfu da tsa kwalvaha ya ka slanaghasla tsi ta həŋ ndiri ma takala dər nda dga a vli ya!

³⁹ «Fawafa ta sləməŋ dīna. Ka má nda sna zə'ala hga ta fitik dza'a lagha ghali da taŋ katsi, má dza'a nzanza ndiri má zlanŋta a ka zlratanani ta hgani wa.

⁴⁰ Kaghuni guli, habafwa vgha, kabga ma fitik kul ndananŋtá kuni dza'a sagha Zwaŋa mndu,» ka'a.

Norma kwalva nda sna ta skwi

Mat 24:45-51

⁴¹ Ka Piyer dawəŋta mantsa: «Mghama da! ŋa aŋni nda ghəŋa ŋni re, ari ŋa inda mndu demdem a ta mna ka ta na mahdihdi na na,» ka'a nda tsi.

⁴² «Wa na mndu tdukwa nda mahizl ma ghəŋani na na? Tsaya a mndu dza'a danəhəgani mnay ŋani: "Ta vlaghavla yu ta slna, ka vla ka ta skwa zay ŋa gwal ta magihatá slna nda fitikani," ka'a ya ra.

⁴³ Rfu da tsa mndu dza'a sagha danəhəga slanaghatani ta magay mantsa ya!

⁴⁴ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata: Dza'a fanaghafa ta tsa mndu ya ta ghəŋa inda tsa skwihani ya.

⁴⁵ Ala ka ka tsa kwalva ya ma ghəŋani mantsa: "Wana nda gərda mghama da katək na," ka'a ka liŋtá psala sanlaha ma kwalva nda kwalva mi'aha, ka laghwi da zazaku nda sasaku ka ghuyaku katsi,

⁴⁶ dza'a saghasa mghama tsa kwalva ya dluak ma vaghu kul graftá tsatsi ta fitik ya kul snəŋtá tsi, ŋa ghuyaghunaptani ta danəwata katakata, ŋa tsanaghatani ta guma kawadaga nda gwal ta maga ghwadaka skwiha.

⁴⁷ «Tsa kwalva nda sna ta skwi ta kumə mghamani ka kwalaghutá tsi ta payavata ka magay ya, dza'a dǵapdǵa lu kwərdək.

⁴⁸ Kwalva ya kul snanjá skwi ta kumə mghamani, ka magatá tsi ta skwiha prək ka dǵapta, ki'a yeya dza'a dǵunǵa lu. Ka dagala vlanǵa lu ta mndu katsi, dagala dza'a dawu lu da tsi guli. Ka si fərta tani vlanǵ lu ta mndu katsi, fərta tani dza'a dawu lu da tsi guli,» ka'a.

Hwazlaǵa ta mnduha ta gwada ta Yesu

Mat 10:34-36

⁴⁹ «Sagha da vzatá vu yu ta hadík, ta kumay yu ta gi kbaftani misimmisim.

⁵⁰ Dza'a lamla yu da ghuya dǵanǵa manda ya ta lamə mndu da imi ma maga batem. Ya ta kzlə nda imi ma kulunǵ yu ta magatani.

⁵¹ Zǵaku klagagha yu ta ghəǵa hadík ka kaghuni ta gray ra? Si ga! Daga vgha klagagha yu.

⁵² Daga ndanana, dzrafta a mnduha hutaf ma hga ta wi wa. Dzrafta a gwal hkən ta wi nda gwal his wa. Dzrafta a gwal his ta wi nda gwal hkən guli wa.

⁵³ Dza'a nda dma i da nda zwanǵ, dza'a nda dma i zwanǵ nda dani. Dza'a nda dma i ma nda makwani, dza'a nda dma i makwa nda mani. Dza'a nda dma i midzi nda ghwa'alani, dza'a nda dma i ghwa'ali nda midzani,» ka'a.

Nghawangha ta skwi ta magaku ndana

Mat 16:2-3

⁵⁴ Ka Yesu guli nda ndəghata dəmgə na: «Nghay ghuni ta nǵatá ghwayak nda ga mazu ná, "dza'a saghasa imi" ka kuni ta mnay, gi nǵa magatani mantsa.

⁵⁵ Nghay ghuni ta vyakwa falaka Sud ná, "dza'a mamu vis gita," ka kuni ta mnay, gi nǵa magatani mantsa.

⁵⁶ Tsa madǵwirmadǵwir madǵwira ghuni ya! Nda sna kuni ta dganatá skwiha ta magaku ta hadík nda ya ta luwa, waka kuni traptá snanjá dganatá skwiha ta magaku ma na fitik na tama?» ka'a.

Dzraftá skwi nda ghuma

Mat 5:25-26

⁵⁷ «Waka kaghuni ka ghəǵa ghuni traptá tsatsaftá maga skwi dīna?

⁵⁸ Ka wlawla mndu ta kagha, ka sli'afta kuni ka dza'a da guma katsi, nǵavanǵa ka dzray nda tsi ma kdaku kuni ka ǵhadaghata da tsa vla guma ya, da lamə ka da dzva mnda tsa guma, da klaftá tsi ta kagha ka vлата ma dzva la sludziha, da klaftá tsahaya ta kagha guli ka vzamta ma gamak.

⁵⁹ Ka yu ta mnaghunata ná, "had' ka dza'a walanǵá sabi hada ka ta kdīnǵ a ka ta platá kdavakta anena tsa mndu ta vlaghata ya wu,» ka'a.

13

Mbədanafwambəda ta nzakwa ghuni, yaha kuni da rwuta

¹ Ma va tsa fitik ya, ka sli'adaghatá sanlaha ma mnduha mnay nǵa Yesu ta skwi ta slanaghatá gwal ma Galili psła Pilat ma fitika dray tanǵ ta skwi nǵa Lazglafta.

² Ka Yesu nda həǵ nǵa mantsa: «Mal nǵa tsa la Galili psła lu ya glakwa dmaku ka nǵa pǵakwa sanlaha ma gwal ma Galili, kəl həǵ ka ghuytá tsa dǵanǵa ya, ka kaghuni ta gray ra?

³ Malaghumala a nǵa tanǵ wa. Ka mbədanaf a kaghuni ta nzakwa ghuni wu katsi, dza'a rwurwa kuni demdem manda hahəǵ.

⁴ Ari tsa mnduha ghwanjpcđ tghas ta rwuta ma fitika zləmbanaghata sana hęga dagala ma Silwe ta hęj ya n, mal ęa tanj glakwa dmaku ka pđakwa sanlaha ma mnduha ma Ursalima a ka kaghuni ta gray na?

⁵ Malaghumala a ęa tanj wa. Ka mbęđanaf a kaghuni ta nzakwa ghuni wu katsi, dza'a rwurwa kaghuni manda hahęj guli,» ka'a.

Fu ya kul had ta yaku

⁶ Wya ka'a nda hęj nda mahdihi guli: «Mamu sana mndu dıyaf fwa ghuraf ma vwaha inabani. Ka sli'aft tsa mndu ya ka lagha da daga yakwani. Ta lagha tsi n, lay yaf a dekdek wa.

⁷ Ka'a nda tsa mndu ta nęha tsa vwaha inabi ya mantsa: "nęha ęa ta na ghuraf na, mahkna vakwa da na ta sagha da daga yakwani, lay had ta yafta wa. Njw ęa zljņutani ta vli ka btt na, tsiņtsa!" ka'a nda tsi.

⁸ "Mghama d! Ka va va tsi karaku, ka lapta yu ta vli mistani, ka pghįta yu ta rgwa distani.

⁹ Ka waya ka skwi dza'a yafya kdaghalam. Ka yęglafa a tsi wu katsi ęa tsiņta gha,» ka tsa mndu ta nęhay ya.

Mbanafta Yesu ta sana marakw kul dughwanaku bađu sabat

¹⁰ Bađu sana sabat, ka tagh Yesu ta skwi ęa mnduha ma hęga tagha skwa la Yahuda.

¹¹ Hada, mamu sana marakw kul dughwanaku ta maga vaku ghwanjpcđ tghas njj sulkuma halaway kutsuvud, laviņ a ta sladata ndędap wa.

¹² Nęhanjta Yesu ta tsa marakw ya, ka hęanj tsi. «Nda mba ka ma dnjwa gha makwa d,» ka'a nda tsi.

¹³ Ka faft tsi ta dzvu tida, gi hadahada ka sladatá tsi ndędap, ka zlzlvu tsi ta Lazglafta.

¹⁴ Ka kuzlanaftá tsi ta njuduf ta męham ta ghęja tsa hęga tagha skwa la Yahuda ya, kabga tsa mbanafta Yesu ta mndu bađu sabat ya. «Mamu fitik mku' ęa maga slna sagha ghuni da mbamba vęha ghuni ma tsa fitikha ya, bađu sabat a wu,» ka'a nda tsa tskat vęha mnduha ya.

¹⁵ «Tsa madgwirmadgwira ghuni ya! Had inda kaghuni ta pla slani ka kdihani a tsi ta wa guduk* ka klay da vla sa imi bađu sabat wu ra?

¹⁶ Wana na marakw na ta sab ma mndra la Abraham Maghwanjpcđ tghasa vakwani na manda hbuta halaway, ra a ka plinj tsna marakw na ma tsa zida ya bađu sabat wu ra?»

¹⁷ Ka ksut tsa zlgħawa Yesu ya ta ghumahani ka hula. Ka rfu hamata sanlaha ma mnduha ta rfu ta ghęja inda njrma slna ta magę Yesu.

Ndaw dza'a gra lu ta ga Męham Lazglafta

Mat 13:31-32, Mak 4:30-32

¹⁸ Ka Yesu guli mantsa: «Ndaw dza'a gra lu ta ga męhama Lazglafta na? Ndaw dza'a gra yu?

¹⁹ Ka guram nda hya kramasa klaf sana mndu ka slęgamta ma gam, ka dıyaf tsi ka glafta gdiz, ka babaft dıyakha ta hęa tanj ta zligamahani nzakwani,» ka'a.

Gwada ta ghęja is

Mat 13:33

²⁰ Ka Yesu guli mantsa: «Ndaw dza'a gra yu ta ga męhama Lazglafta na?

²¹ Ka guram nda is klaf sana marakw ka laanamta ma grat darama hupu hkn ęa njlanafta inda tsa hupu ya nzakwani,» ka'a.

*

Wa dza'a lami da ga mghama Lazglafta?

Mat 7:13-14,21-23

²² Ka tadaptá Yesu ta zwana luwa nda luwaha dagala dagala, ta sli'i tsi da luwa Ursalima, ka dza'a nda tagha skwi ña mnduha.

²³ Ka lagha sana mndu dawañta da tsi: «Mgham dá! Ki'a yeya mnduha dza'a mbafta rki na?» ka'a. Ka Yesu nda hən mantsa:

²⁴ «Ñawawaña ka lami nda ta watgha slrehwa. Ka yu ta mnaghunata na: Nda ndagha gwal dza'a zba lami nda tida, trid' ña trapta tanj.

²⁵ «Ka sli'afsl'i'a danahəga ka ñərzlaftá watgha ta ma bli kaghuni katsi, ña kuđuslafta kaghuni ta dza watgha kazlay: Mghama dá! Mghama dá! Gunanaguna ta watgha kə'a. "Sna a yu ka sagha ndiga kuni wu!" ka'a dza'azlay nda kaghuni.

²⁶ "Taw kay Mghama dá! Ta va aņni si ta za skwi, ka sa skwi, ka tataghə ka ta skwi ña mnduha ta inda pazlala ma luwa ñni kay ra!" ka kuni dza'azlay nda tsi.

²⁷ "Sna a yu ka sagha ndiga kuni wu, laghwala demdem tavata i'i, kaghuni gwal ta maga ghwadaka skwi," ka'a dza'azlay nda kaghuni kay guli.

²⁸ Hada, dza'a waha kuni ta wahu nda hpađa sli'ij nghanər kuni ta i Abraham nda Izak, nda Yakubu, nda inda anabiha ta nzaku ma ga mghama Lazglafta, wdinwđa lu ta kaghuni ma bli.

²⁹ Dza'a sli'aksli'a mnduha nda ta slərpa luwa fwad, ña nzata tanj ka za skwi ma ga Mgham Lazglafta.

³⁰ Nda tsaya tama, gwal nda hul ndananana guli, dza'a nzakway hən ta kəma. Gwal ta kəma ndananana, dza'a nzakway hən nda hul,» ka'a.

Yesu nda Ursalima

Mat 23:37-39

³¹ Ma va tsa fitik ya, ka lagha sanlaha ma la Farisa slanaghatá Yesu, ka hən mantsa: «Ta psa kagha Hiridus ña dzata, sli'afsl'i'a hadna ka laghwa ka da sana vli,» ka hən.

³² «Lawa mnanatá tsa gərhanj ya kazlay: Ta ghazla duhwala halaway yu, ta mbamba gwal ma danwa yu gita nda ya mahtsim, ta mahkəna fitik ña kdinjtə da ta slna da, ka'a nda hən.

³³ Ka kda yu ta mbada da gita, nda ya mahtsim, nda ya badima. Ra a ka mtuta anabi ma sana vli, ka zlanjtá mtuta ma Ursalima wa.

³⁴ «Luwa Ursalima! Luwa Ursalima! Kagha ta rwanatá anabiha. Ghunəgagha gha Lazglafta ta mnduha ná, rwana ka, ka pslatá hən nda pala. Kumanjuma yu ta tskanatá mnduha gha tavata i'i, manda mana ghatalakw ta tskanatá nduđukhani ma z lambakani, ka kwalaghutá kuni.

³⁵ Wana lu dza'a zlaghunantá həga ghuni. Had' kuni dza'a nghəlanjtá i'i dekdek ha ka sagha fitik dza'a mnə kuni kazlay: Ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta mndu ya ta sagha ma hga Mgham kə'a,» ka'a nda hən.

14

Mbanafta Yesu ta mndu bađu sabat

¹ Bađu sana sabat, ka sli'aftá Yesu ka lami da həga ga sana mali mataba la Farisa da za skwa zay. Ka pghaftá gwal hada ta iri tida ka nghanj ndeezla.

² Mamu sani mndu kul dughwanaku nda hasla vghani ta nzaku hada.

³ «Mamu tvi ña mba mndu bađu Sabat re had' wa a na?» ka Yesu dawañta da gwal tagha zlahu ña mnduha nda la Farisa.

4 Tsitsiriḍ nzanza həŋ kul zlgħanaftá wi. Ka lagħa Yesu ksantá tsa mndu kul dúghwanaku ya ka mbanaf̣ta, ka ghuniŋta dzaghani.

5 Ka'a nda həŋ tama mantsa: «Wa mataba ghuni ka dádaghada zwanjani, ka slani a tsi da vəvrəm bađu Sabat dza'a kwal kul tdiginjta misimmisim na?»

6 Trid, traptra həŋ ta skwi ŋa zlgħanaftá wani.

Dasuwa káka nda vli ŋa nzata għa

7 Na ngay Yesu ta gwal hagaf lu ta zba vla nzaku dīnadīna, ka'a nda həŋ nda mahdiḥdi mantsa:

8 «Ka hgaf hga mndu ta kagħa da vla za skwa zay, ma gi lə ka da nzata ma vli dīna, ka waya ka skwi mamu sana mndu ta malagħutá kagħa hgaf lu ŋa da tsa vli ya.

9 Da lagħa tsa mndu ta hgaftá kaghuni ya, da mnay ŋa għa kazlay: Sli'afslī'a, zlananjla ta na vli na ta na mndu na kə'a, ŋa ksutani ta kagħa ka hula ta dza'a nzəglata ma hamata vla nzaku.

10 Skwi ta raku ná, ka hgaf hga lu ta kagħa da vla za skwa zay katsi, nzanza għa ma hamata vla nzaku karku. Kə'a ka tsa mndu ta hgaftá kagħa ya ná, "6ay gra! sli'afslī'a, sawi da nzata hadya," ka'a dza'azlay. Mantsa tama nda tsafara vgha għa da gwal dza'a za skwi kawadaga nda kagħa.

11 Inda mndu ta glanaftá ghəŋjani, dza'a vraganavra lu, inda mndu ta vraganata ghəŋjani dza'a kapanafkapa lu,» ka'a nda həŋ.

Hagafá gwal ka pđu ŋa za skwa zay

12 Ka'a nda tsa mndu ta hgafta ya mantsa: «Ka magamaga ka ta skwa zay ŋa badawa ka vagħu dar skwa zay ka hani a tsi ŋa mnduha, ma lagħu ka hagay ta gra għa ta gra għa, ta zwanjama għa ta zwanjama għa, ta lagħuni ta lagħuni, nda ya ta sləvdaha għa ka gadghəl ka gadghəl, da hgaftá həŋ ta kagħa ŋa plagħamta manava tsaya bađu ya ga tanj guli.

13 Ka magamaga ka ta skwa zay ŋa badawa katsi, haga ta la ka pđu, nda la ka margħun, nda la nda rwa slaha tanj, nda gwal nda ghulpa, ŋa zay.

14 Dza'a nzanza ka nda rfu kabga had fitik dza'a plagħamta həŋ manda va tsaya wa. Lazglafta dza'a plagħamta bađu fitik dza'a sli'agapta tdúkwa mnduha nda hafu,» ka'a.

Skwa zay dagala

Mat 22:1-10

15 Tahula snanata sana mndu mataba tsa gwal ta za skwa zay ya tsa gwaḍa ya, ka'a nda Yesu mantsa: «Rfu da mndu dza'a za skwa zayni ma ga mgħama Lazglafta,» ka'a.

16 Ka Yesu nda tsi mantsa: «Lagħa sana mndu ka magatá skwa zay dagala, ka haganjta tsi ta mnduha nda ndəgha.

17 Ndusakwa skwa zay, ka ghunaftá tsa mndu ya ta duhwalani da mnanatá tsa mnduha haganj tsi ya kazlay: Saghawasa nda maga fitikani kə'a.

18 Lagħa tsa mnduha ya ka mbahanaftá wi ta tva turtuk. "Mamu vwah skwa yu ná, tsaw nda nza tkwe' ka dza'a da nghanata ná, kiḱa, wya dzvu," ka sani tanjanj nda tsi.

19 "Mamu slaha hva dzawa yu ghwanj dza'a yu dzaghanjta" ná, kiḱa, wya dzvu, ka sani.

20 "Klafta da yeya ta makwa ta ga magħurbi yu tsaya dza'a kwal yu ḱhata," ka sani nda ŋani.

21 Ka vragagħatá tsa duhwal ya dzagħa, ka rusanafá tsi ta mgħamani. Ka ḱasafá tsa danahəgani ya ta ŋuduf. Ka'a nda tsa duhwalani ya mantsa: "La

misimmisim ta badawaha nda ya ta pazlalaha ma luwa, ka hagakta ka ta la ka pdu, nda la marughumha, nda ghulpata mnduha, nda la nda rwa selaha tanj," ka'a.

²² Tahula magatani, ka vradaghatá tsi. "Mghama da, nda maga tsa skwiha mna ka ya kay, tsaw ta teke'a vla nzakuha, ka'a."

²³ "La ta tvi ta tvi nda ya ma vla njanatá gam, ka hlakta ka ta inda mnduha dza'a slanaghata ka, ka da ndaghagapta vli ma hga ga ini, ka tsa danahaga ya nda duhwalani.

²⁴ Ka yu ta mnaghunata ná, had mndu mataba tsa gwal hagan lu ya dza'a danjá skwa zaya da wa," ka'a.

Dina zlanja duhwalha Yesu ta inda skwi

Mat 10:37-38

²⁵ Ma sana fitik ta mba da mnduha rutututa ta tvi mista Yesu, ka mbadavata Yesu, ka'a nda hən mantsa:

²⁶ «Ka sagha da i'i mndu katsi, ba malaghutani ta dvutá i'i ka i dani nda mani, nda markwa tanj, nda zwanani, nda zwanamani, nda kwaghamani, nduk nda varda ghəjani tani, kada nzakwa tsi ka duhwala da.

²⁷ Dər wa tsi ta kwalaghutá kla udza zlanjaini*, ka kwalaghutá dza'a mista da, laviŋ a ta nzakway ka duhwala da wa.

²⁸ Ka ta kumay mndu mataba ghuni ta baftá həga dagala katsi ní, had ta nzata ka mbadaftá mbsaka skwi dza'a zadinja tsi karaku ŋa nghayni ka mamu re had wa a tsedani prək ka kdinjá tsa slna ya ra?

²⁹ Ka mantsa a tsi wu, ka laghani ka thaftá mndəra tsa həga ya ka kwal kdinjá bafta katsi, inda gwal dza'a nghanavata ná, dza'a ghubasay hən.

³⁰ "Ngha ta na mndu na ta thaftá mndəra hga ka traptá kdinja," ka hən dza'azlay.

³¹ Mantse guli, ka ta kumay sana mgham ta vulu nda sana mgham katsi, had ta nzata karaku ka ndanapta ka dza'a laviŋarlaviŋ a wa a tsi ta guyata nda ghumani ta dza'a sagha guyata nda tsi nda mnduha dambu' hisamsak wu ra? Tsaw tsatsi, dambu' ghwanj yeya ŋani ma mnduha.

³² Ka ka'a ka'a nghadapta laviŋta a tsi wu, ta ghunafghuna ta mndani da tsa sana mgham ya ta kul bhadaghatá tsi ndusa, ŋa dawa tva dzrafta nda tsi.

³³ Mantse tama, had mndu dza'a laviŋta nzata ka duhwala da mataba ghuni, ka zliŋ a tsi ta inda skwihani wu,» ka Yesu sganaghata.

Slughul kul had zdaku mida

Mat 5:13, Mak 9:50

³⁴ «Wya zda slughul, ka nda kda zdaku mida katsi, ndaw dza'a vrəglanamta lu ta zdakwani na?

³⁵ Zdagla a ŋa pghafta ta vwah dər ŋa rgwa wu, dza'a pghidinpgha lu ta hadik. Ka mamu mndu nda sləmənə snay, ka sna tsi,» ka'a.

15

Slafra sana mndu ta tuwakani nda zada

Mat 18:12-14

¹ Ma sana fitik, ka gavadaghata gwal ta tska dzumna da sna gwada da Yesu.

² Mba da la Farisa nda gwal tagha zlahu ka rururwaku. «Niŋna na mndu na ta ghəjani ka gra gwal dmaku, wana ta za skwi kawadaga nda hən,» ka hən.

³ Ka mnə Yesu ŋa tanj nda mahdihdi hdi:

* 14:27 Ngha ta Lukwa 9:23.

4 «Waya mataba ghuni, ka dærmæk tuwakhani, ka zadavaghuta ya turtuk mataba taŋ, dza'a kwal kul zlanavatá tsa pðakuha taŋ tæmbaymsak tæmbay mida ya ma mtak, ka laghwi da zba tsa turtuk ta zwaðuta ya, ha ka nghanjani na?

5 Manda nghanjani, ka rfu tsi ta rfu, ka tsukwaftá tsi ta badzagani. 6 Manda vraktani dzagha, ka haganjta tsi ta grahani nda slævdahani. "Sawa ka rfa mu ta rfu, wana nda ngha yu ta tuwaka ða si ta zwaðuta kay," ka'a nda hæŋ.

7 Ka yu ta mnaghunata ná, dza'a malaghumala rfu ta luwa ta ghæŋa mnda dmaku turtuk ta mbæðanaftá nzakwani, ka ŋa tðukwa mnduha tæmbaymsak tæmbay mida ta kwalaghutá mbæðanaftá nzakwa taŋ,» ka'a.

Slafta sana marakw ta kwaðani si ta zwaðuta

8 «Ari wati marakw ya, ta mutsaftá suley ghwan, ka zwaðugudunustá suley turtuk matabani, dza'a kwal kul tsamtá vu ma pitirla, ka tsukwa hæga ka psay dasuwa ha ka nghanjani na?

9 Manda nghanjani, ŋa haganjani ta magrahani nda slævdahani. "Sawa, rfama ta rfu, wana nda ngha yu ta suley ða si ta zwaðuta kay, ka'a."

10 Ka yu ta mnaghunata ná, dza'a malaghumala rfu da duhwalha Lazglafta ta ghæŋa mnda dmaku turtuk ta mbæðanaftá nzakwani,» ka'a.

Dukwafta dani ta zwanjani si ta zwaðuta

11 Wya ka'a guli: «Mamu sana mndu his zwanani.

12 "Ari da! Vlihavla ta ŋaða ma skwa za hæga má dza'a yu mutsay," ka sagæŋ nda dani. Aray, ka da taŋ. Ka dganaptá tsi ta gadghæłani ta hæŋ.

13 Tsæbakw fitik tahula tsa, ka dzawinjta tsa sagæŋ ya ta ŋani demdem, ka sli'áftá tsi ka laghwi ta sana haðik di'ij. Hada, ka bædzinjta tsi ta skwani ma maga sli'insli'ij.

14 Manda kuduta tsa skwani ya demdem, ka slatá maya ta tsa haðik ya. Lay, ta hað skwi deðdeð da tsi wa.

15 Ka laghu tsi vzatá ghæŋani ŋa maga slna ga sana mndu ma tsa haðik ya. Ka ghunaghatá tsa mndu ya da ngha ghuvazuha ma vwahani.

16 Ka dzæ maya. Ta kumay si má ta za tsa skwa zaya ghuvazuha ya, lay hað mndu ta vlanja wa.

17 Ka zltraftá tsi ta ndanu: "Kidaghi gwal ta ksa slna ga da ða, ta za skwi ka haslay, wana i'i hadna ta mtaku da maya!

18 Dza'a vru yu da da ða. Vradaghata ða ya, da! maganamaga yu ta dmaku ta Lazglafta, magaghamaga yu ta dmaku guli,

19 rgl a yu ka hgay ka zwanja gha wu, fafa ta i'i manda mndu tek w mataba gwal magaghatá slna," ka yu dza'azlay nda tsi, ka'a.

20 Ka sli'áftá tsi ka vraghuta da dani.

«Ta ghwa a ka þhadaghata dzagha wu, ka nghanjta dani. Ka ksaftá tsi ta dani ka hidahida, ka sli'áftá tsi nda hwaya, ka lagha tsi habwa' tida, ka brusay.

21 "Ari Da! maganamaga yu ta dmaku ta Lazglafta, magaghamaga yu ta dmaku ta kagha guli, rgl a yu ka hgægelta ka zwanja gha wu," ka tsa zwanj ya nda tsi.

22 "Klagapwa kla misimmisim ta tsa lgut ðina katakata ya, ka suðanavata kuni, fanaf kuni ta halagar ta dzvu, suðanam kuni ta þaþah ma sæla.

23 Ksagaghawaksa ta mamakwa sla nda uwasla, ka hnata kuni, ka za mu, ka rfa mu ta rfu.

²⁴ Nana zwanja da wana tsi na ná, manda skwi si nda mta, wana vrakta nda hafu, si nda zaɗa ka nghavatá tsi,” ka dani nda kwalvahani. Ka zraftá hən̄ ta rfu.

²⁵ «Tsaw ma vwah zumala tsa mndu ya ta tsa fitik ya. Ta vraktá tsa zumali ya dzagha, laghani ndusa nda hēga, ka snantá tsi ta ghudzaga dewdew nda skalu ga tan̄.

²⁶ Ka hgan̄tá tsi ta sani ma kwalva tan̄, ka ɗawan̄ta da tsi ta skwi ta magaku.

²⁷ “Zwan̄ama gha ya ta vrakta, ka dzatá da gha ta mamakwa sla nda uwasla, kabga nghan̄tani ta dughwana,” ka tsa kwalva ya nda tsi.

²⁸ Ka basaftá tsi ta n̄ɗuf, ka kwalaghutá dza’a da hēga. Ka sabə dani gatay ŋa lamani da hēga.

²⁹ “Má kidagha vakwa ɗa na ta magaghatá slna, ta kwalaghu a yu dekedek ta snatá skwi ta mnihata ka wa. Ta ksaf a ka ta ɗər ɓizaɓiza gu ka vlihata ŋa hnata ɗa, ka rfay ŋni ta rfu nda graha ɗa wa.

³⁰ Na vrakta zwan̄a gha ya ta zaɗanata gadghəla gha ŋa gwal ta hliri ná, ŋani ta hna yu ta mamakwa sla nda uwasla ka ka,” ka’a nda dani.

³¹ “Sagəŋ, kawadaga kagha nda i’i inda fitik. Inda skwa ɗa ná, ŋa gha ya.

³² Nda ra ka magatá skwa skalu, ka rfay mu ta rfu. Nana zwan̄ama gha wana tsi na ná, si nda mta, ka vraktá tsi nda hafu. Si nda zaɗa, ka nghavatá tsi,” ka dani nda tsi.

16

Ŋərma kwalva

¹ Ka Yesu nda duhwalhani guli mantsa: «Mamu sana mnda gadghəl ta hlaftá huzlani ka pghanam̄tá sana mndu ma dzvu ŋa nghanata. Ka lagha lu da mnanata kazlay: Wa’a tsa mndu ya ta badza huzla gha kə’a.

² Ka hgan̄tá tsi. Ka’a nda tsi mantsa: “Waka ka ta magay ka lu ta snə yu ya na? Mnihamna káka ta maga slna gha. Ndanana na, nzəglanaghata a ka ta ghəŋa huzla ɗa wa,” ka’a nda tsi.

³ Ka tsa mndu si ma dzvani tsa huzlaha ya mantsa: “Waka yu dza’a magay tama? Wana hlaghuhla ɗan̄ahəga ɗa ta inda huzlaha ma dzva ɗa? Ka la yu da hva ka yu, had mbrakwa ɗa wu. Ka la yu da gatá skwi ka yu, dza’a ksay ta i’i ka hula.

⁴ Ala, nda sna yu ta skwi dza’a yu magay dza’a kəl mnduha ka tsu’aftá i’i ghzlədsrə lu dazlay,” ka’a.

⁵ Tahula tsa tama ka hagaftá tsi ta gwal nda huzla ɗan̄ahəgani da hən̄. “Kidaghi skwi ta dza’a ka vlay ŋa ɗan̄ahəga ɗa na?” ka’a nda tan̄tan̄a mndu.

⁶ “Garwa rđi ɗərmək ya,” ka’a nda tsi. “Klafkla ta delewera gha, nzan̄a misimimis ka vindaf̄ta ka ta hutafmbsak,” ka’a nda tsi.

⁷ “Ki da kagha, ta kidaghi ŋa gha ŋa vlay?” ka’a nda sani guli. “Buhwa hya ɗərmək ya,” ka’a nda tsi. “Klafkla ta delewera gha, vindafvinda ta Tghasmbsak,” ka’a nda tsi.

⁸ Hwidhwida na mndu na, ka tsa ɗan̄ahəga ya ka ghuba tsa ghwadaka mndu ya. Tsaw mal hidata mnduha ma na ghəŋa hadik na nzakwa tan̄ mataba tan̄, ka zwana tsuwadək,» ka’a.

Laviŋ a mndu ta gwaftá ɗan̄ahəga his wa

⁹ «Ka i’i ta mnaghunata na: Hlawana na ghwadaka skwa gadghəl ta na ghəŋa hadik na, ka kasa kuni ta gra nda tsi. Baɗu kɗaghutani da kaghuni ya, ŋa tsu’ay Lazglafta ta kaghuni ma həgani ŋa kɗekedzən̄.

10 Ka nda sna mndu ta njanatá skwi kwitikw, nda sna guli ta njanatá skwi dagala. Ka sna a mndu ta njanatá skwi kwitikw wu katsi, sna a guli ta njanatá skwi dagala wa.

11 Ka laviñ a kuni ta njanatá ghwadaka skwa gadghəla na ghəña hadik na wu katsi, wa dza'a mnay kazlay: Zlgha ta vərda skwa gadghəl kə'a?

12 Ka laviñ a kuni ta njanatá skwa gadghəl wu ní, wa dza'a vlaghatá vərda nja gha ma skwi tama.

13 «Laviñ a kwalva turtuk ta ga kwalva danahəga his wa. Nda husan̄ta sani turtuk, nda d̄vutani ta sani. Ka mantsa a tsi wu, dza'a ndi'anava ndi'a ta vgha ta sani, nja husan̄ta tsa sani ya. Laviñ a kuni ta nzakway ka kwalva Lazglafta kuni guli na, ka kwalva tsemi kuni guli wa,» ka Yesu.

Nzakwa la Farisa nda guma Lazglafta

Mat 11:12-13, 5:31-32, Mak 10:11-12

14 Ka ghubasu la Farisa ta sna inda tsa gwada ya ta Yesu, kabga d̄vud̄va hahəñ ta tsemi.

15 Ka Yesu nda həñ mantsa: «Ka tdukwa mndu an̄ni ka kaghuni ta mara ghəña ghuni ta kama mnduha. Tsaw nda sna Lazglafta ta nud̄ufa ghuni. Tsa skwi ta ghubu mnduha nda ghuba ya ná, ka manzakdaway nzakwani ta wa ira Lazglafta.

16 «Daga ghalya ta zraftá lu ta mna gwada ta ghəña skwi vindaf lu ma deftera zlaha Musa, nda ya ma deftera anabiha, ha ka sagha ta fitika zlagapta Yuhwana mnda maga Batem. Ta fitika zlagapta Yuhwana mnda maga batem tama, ka zraftá lu ta mna gwada ta ghəña Lfida Gwada ta ga mghama Lazglafta, ka zlu'u mnduha ta vgha nja lami.

17 Tsaw mal ndəkweɗata hərduta luwa nda hadik ka dəɗavaghuta thatá skwi turtuk ma zlahu,» ka'a.

Tagha skwi ta ghəña ghzla marakw

18 «Mndu ta ghzliñtá markwa tan̄ ka klaftá sani ná, hliri ta hlu tsa mndu ya. Mndu ta klaftá marakw ghzliñ zə'ala tan̄ guli ná, hliri ta hlu tsa mndu ya,» ka'a.

I sana mnda gadghəl nda Lazar

19 «Mamu sana mndu ghalya ka gadghəl, lgut kulefedfeda nda bla dzvani ta sudá tsi ta vgha. Inda fitik, skwi zdazda ta zə lu ga tan̄.

20 Mamu sana mndu guli Lazar hgani, ka p̄du, ka lku vghani dze'dze', ta zi'aku, ta hani ta watgha ga tsa mnda gadghəl ya.

21 Ta kumay si ta baghaftani nda wiwisa dafa ta rkata ma vlə zay tsa mnda gadghəl ya, sew mutsaf a wa. Ama kriha yeya katək ta sli'adaghata da ni'a tsa lkuhani ya.

22 Ka mtuta tsa mndu ka p̄du ya, ka tsukwaghatá duhwalha Lazglafta fata tavata Abraham. Ka mtutá tsa mnda gadghəl ya guli, ka padamtá lu.

23 Ka ghuyə tsi ta dan̄wa katakata ma vla nzakwa gwal nda rwa. Kə'a kə'a klan̄tá ghəñ ná, ka nghan̄tá tsi ta Abraham di'in̄ kawadaga nda Lazar.

24 «Da da Abraham! Tawatá hidahida ta i'i! Ghunafghuna ta Lazar ka tsughumamta tsi ta ndəfiña dzvani ma imi, ka didifta tsi ta ghanik ləñləñləñ, kabga ta ghuya dan̄wa yu katakata ma na vu na,» ka'a dzatá lawlaw.

25 Ka Abraham nda tsi mantsa: «Sagəñ! Havaphava ka za mghama gha si ta zə ka ma nzakwa gha nda iri ta ghəña hadik, ta ghuyə Lazar ta dan̄wani ya. Ndana tama nda ləa nud̄ufa tsatsi, ta ghuyə kagha ta dan̄wa gha.

26 Zlan̄ha lu ta tsa, mamu mghama gudzuvrun̄ ta dgamata. Dər má ta kumay mnduha ta sli'af̄ta hadna da an̄ni ̄na dza'a da kaghuni ná, lavin̄ a hən̄j wa. Lavin̄ a lu ta tsughwadagapta da kaghuni ka sagha da an̄ni guli wu," ka'a.

27 "Ka si mantsa tsi, wya dzvu, ghunatá Lazar da la ga da dá,

28 kabga ta mamu zwanama da hutaf. Ka dza'a tsi da snanamtá hən̄j, da sagha hahən̄j guli da ghuya dan̄wa ma na vla ghuya dan̄wa na," ka tsa mnda gadghəl ya.

29 "Mamu vindatá deftera zlah̄a Musa nda vindatá gwad̄a la anabiha da zwanama gha, ka snasna hən̄j," ka Abraham nda tsi.

30 "Slaghwa a tsaya da dá Abraham wu, ka sli'af̄ hadna mndu da gwal nda rwa, ka lagha slanaghatá hən̄j ka tsi ná, hadahada hən̄j dza'a mbədanaf̄ta nzakwa tan̄j," ka tsa mnda gadghəl ya.

31 "Ka va a hən̄j ta sna tsa zlah̄a Musa nda tsa gwad̄aha la anabi ya wu katsi, dər ki sli'af̄ta mndu da gwal nda rwa ka lagha slanaghatá hən̄j, had̄ fitik dza'a snata hən̄j wu, ka Abraham nda tsi,"» ka'a.

17

Hidaku vla Yesu

Mat 18:6-7,21-22, Mak 9:42

1 Ka Yesu nda duhwalhani tama mantsa: «Nda nza tkwe' ka nzakwa skwiha dza'a dzintá mnduha ka tuthun. Ama dan̄wani ma mndu ta zləmbintá sani.

2 Ta dran̄j ya ma hbanam lu ta buna ma lwi ka vzaghata da drəf, ka vzamtani ta sanlaha nda hta da dmaku.

3 Nghawa ghə̄nja ghuni!

«Ka gaga zwanama gha ta dmaku, mnanan̄mma dar. Ka mbədanaf̄ mbəda tsi ta nzakwani, planapla ta dmakwani.

4 Ka dər ndəf̄an̄j səla gaghata tsi ta dmaku ta fitika turtuk ka va sagha tsi mnaghan̄ta kazlay: Bgadaȳa kə'a, plinispla,» ka'a.

Gwadata zlḡhay nda ̄nuduf

5 Ka gwal ghunay nda Mgham Yesu mantsa: «Sgan̄nagha zlḡhay nda ̄nuduf,» ka hən̄j.

6 Ka Yesu tsu'anaf̄ta wani ta hən̄j mantsa: «Ka mamu zlḡhay nda ̄nudufa ghuni taβta hya kramasa katsi, dza'a mnay kuni ̄na ya babala ya kazlay: Td̄aft̄da ta vgha gha ka dza'a ka vzamtá vgha ma drəf kə'a, ̄na snaghunatani.»

Vərd̄a kwalva

7 «Ka mamu ya mataba ghuni ta hvanatahva ta mndu, ka ta nghanatá rini a tsi, na gi nghan̄ta tsa mndu ya ta saghani ma vwah ná, "sawi misimmisim da za skwa zay" ka'a dza'azlay nda tsi ra?

8 Skwi dza'a tsi mnay ná, "diha skwa zay, ka mbədapta ka ta lgut ̄na vla skwi ̄na dá, ta zə yu. Tahula tsa, ̄na zay gha ta ̄na gha kə'a."

9 Dza'a rfay ta tsa kwalva ya kabga magatani ta tsa skwi mnana tsi ya ra?

10 «Mantsa ya kaghuni guli, ka magamaga kuni ta skwi mnaghuna Lazglafta ̄na magay katsi, "nu hayhaya kwalva ma an̄ni 6a, skwi ya lavin̄ ̄ni ta magata maga ̄ni, ka kuni mnay,"» ka'a.

Mbanaf̄ta Yesu ta sana mndu ksu rd̄a mndu

11 Ta dza'a Yesu da luwa Ursalima, ka labə tsi ma takataka hadika Samari nda Galili.

12 Tata lamə nda la Yesu da sana luwa, ka sagha gwal ghwan̄j hlu rd̄a mndu ta hən̄j guyaku nda tsi. Ka nzagaghatá hən̄j kətsau'.

¹³ «Mgham Yesu, tawatá hidahidá ta an̄ni,» ka həŋ kapaŋtá lwi.

¹⁴ Na gi pghafta irani ta həŋ, «lawa la maranantá vgha ghuni ta mnda dra skwi ŋa Lazglafta,» ka'a nda həŋ. Tata mbadá həŋ ka dza'a, gi kləwəd nda mbamba həŋ.

¹⁵ Na gi nghanťá sani turtuk mataba taŋ ta tsa mbatani ya, ka vraktá tsi nda zləzlvá Lazglafta nda lwi dagala dagala,

¹⁶ ka lagha tsi zləmbatá ma ghuva Yesu, ka rfay. Tsaw mnda la Samari tsa mndu ya.

¹⁷ Ka Yesu mantsa: «Ghwanj a həŋ ta mbambafta kay ra? Ga tsaha təmbay ya katək na?

¹⁸ Nana mndu ka matbay na yeya kwenkwenj ta vragaghata da rfanaghata Lazglafta ra?» ka Yesu ta ghəŋani.

¹⁹ «Sli'afslí'a gha ka dza'a ka, zlghay nda ŋudufa gha ta mbaghafta,» ka Yesu nda tsi.

Ma takataka ghuni ga mghama Lazglafta

Mat 24:23-28,37-41

²⁰ Ka la Farisa nda Yesu mantsa: «Yawu dza'a sagha fitika ga mghama Lazglafta na?» ka həŋ. Ka'a nda həŋ mantsa: «Ghur a dza'a nghanťa lu ta sagha ga mghama Lazglafta wa,» ka'a.

²¹ «Had lu dza'a mnay kazlay: A'! "Wana tsi," a'! "Wa'a tsi" kə'a wa. Dina ka snaŋta ghuni kazlay: Ma takataka ghuni ga mghama Lazglafta kə'a,» ka Yesu nda həŋ.

Fitik dza'a sagha Zwanja mndu

²² Ka'a nda duhwalhani guli mantsa: «Dza'a saghasa fitik ŋa kumanťa ghuni ta nghanťa fitika Zwanja mndu dər turtuk səla tsi, nghanťa a kuni wa.

²³ Ka lu dza'azlay nda kaghuni na: "A'! Wa a hada a," "a'! Wana hadna," yaha kuni da dza'a, yaha kuni da slaslamaku.

²⁴ Manda daslakwa wudá luwa ta sli'afťa ta sana slərpu ka labə da sana vli ya ná, mantsa ya dza'a sagha Zwanja mndu bađu ŋani fitik.

²⁵ Ma kdə tsaya, dza'a ghuyapə ghuya ta daŋwa katakata ŋa vzinťa na mnduha ta na fitik na.

²⁶ Tsa skwi ta maguta ma fitika Nuhu* ya ná, mantsa ya dza'a magakwa tsi ma fitika Zwanja mndu guli.

²⁷ Ta zazaku mnduha, ka sasaku, ka hla mi'i, ka vla kwagha taŋ ŋa zə'al, ha ka sagha fitik kəl Nuhu ka lami da kwambalu, ka sagha imi vlundud zadánatá həŋ.

²⁸ Ka guram nda skwi ta magata ta fitika Ludu dza'a magakwa tsi. Ta zazaku mnduha, ka sasaku, ka sakway, ka dzawapta, ka ŋabay, ka babay,

²⁹ vagim bađu saghwa Ludu ma Suduma† ya, ka zlagatá drəfa vu zadánatá həŋ tendərzlele'.

³⁰ Manda va tsaya dza'a nzakwa tsi bađu tsa fitik dza'a zlagapta Zwanja mndu ya.

³¹ «Bađu tsaya, ka ta nzaku mndu ta dədəmatá ghəŋa həga, dər ma mamu huzlani ma hudá həga, yaha tsi da saha da hlay, ka hwayaghuta tsi. Mantsa mndu ma vwah guli, yaha vru dzaghani.

³² Havakwa markwa Ludu‡ 6a!

³³ Mndu ta kuma mbanafťa hafani ka ghəŋani ná, dza'a zadinžada. Ama mndu ya ta zadinťa hafani dza'a mutsafmutsa.

* 17:26 Ngha ta Zrafta 6:5-12 nda 7:6-23. † 17:29 Ngha ta Lukwa 10:12. ‡ 17:32 Ngha ta Zrafta 19:26.

³⁴ Ka yu ta mnaghunata ná, ma tsa rvidik ya, gwal his ta hani ta ghzləŋa turtuk, ŋa klaghutá sani, ka zlanavatá sani.

³⁵ Mi'aha his ta hu'u ka skwa turtuk, ŋa klaghutá sani ka zlanavatá sani.

³⁶ [Mnduha his ma vwah, ŋa klaghutá sani ka zlanavatá sani,]» ka'a nda həŋ.

³⁷ Ka duhwalhani nda tsi mantsa: «Ga dza'a magakwa tsa skwiha ya ní Mghama dá?» ka həŋ. «Ka ga mbla skwi ya ná, hada ta tska gugzlum ta vgha,» ka'a nda həŋ.

18

Sana ghwadaka mnda tsa guma

¹ Ka mnə Yesu ta mahdihdi ŋa tan, ŋa gđavata tan nda maga du'a, yaha malandugwa tan da rwaku, da zlanatá həŋ.

² Ka'a mantsa: «Mamu sana mnda tsa guma ma sana luwa kul zləŋa Lazglafta, had ghuyani nda mnda səla wa.

³ Mamu sana markwa wadgu ma va tsa luwa ya guli, ta va gđata ta lagha da mnay ŋani kazlay: Dgarŋa guma mataba ŋni nda ghuma dá, ka'a tazlay.

⁴ Nda kđa fitika kwalaghutani ta tsanató tsa gumani ya. Tahula tsa, ka'a ma ghəŋani mantsa: «Dər ma zləŋa a yu ta Lazglafta wu, had ghuya dá nda mnda səla guli wu,

⁵ tsaw wana na wadgu na ta ghuya i'i, dər tsanata dá ta na gumani na, yaha da gđata ta sagha da ghuya ghəŋa dá,» ka'a.

⁶ «Fawa sləməŋ ka sna kuni ta skwi mnə tsa ghwadaka mnda tsa guma ya ba!

⁷ Lazglafta yeya dza'a kwal kul maganató zđaku ta mnduhani ta wahu da tsi giftik nda rvidik tani ŋa gərda həŋ rki na?»

⁸ Ka i'i ta mnaghunata, dza'a gi maganamaga ta zđaku ta həŋ gi hadahada. Nziya nza tsi, bađu vragata dza'a vragata Zwanja mndu ní, dza'a slanaghasla ta gwal ta zlglafta nda ŋuduf rki na?»

Mnda la Farisa nda sana mnda tska dzumna

⁹ Ka mnə Yesu ta sana mahdihdi guli kabga sanlaha ta ngha ghəŋa tan ka gwal tđukwa ta kəma Lazglafta ka ghuḃasa sanlaha.

¹⁰ Ka'a mantsa: «Mamu sana mnduha his ta ŋladafata da həga Lazglafta da maga du'a. La Farisa sani, mnda tska dzumna sani.

¹¹ Ka sladatá tsa la Farisa ya ka maga du'a ma ghəŋani. Ka'a mantsa: «Ari Lazglafta, ta rfay yu ta kagha, kabga nza a i'i manda sanlaha ma mnduha, gwal ghali, ka ghwadak mnduha, nda gwal hliri wa. Nza a yu manda ya mnda tska dzumna ya wa.

¹² Fitik his ta fata yu ka suma ma luma, ta vlay yu ta skwi turtuk ŋa gha ma skwiha dá ghwanj kə'a.»

¹³ Na tsa mnda tska dzumna ya kay ka nzagaghata kətsau', walaŋ a ta kapaŋtá ghəŋ nda ta luwa wa. Mbađá kə'a ka wuslikay dzvu, ka dza ghuva. Ka'a mantsa: «Ari Lazglafta, tawa ta hidahida ta i'i ta nzakway ka mnda dmaku na,» ka'a.

¹⁴ Ka i'i ta mnaghunata, ta lagha tsa mndu ya dzaghani, nda dzra ŋani nda Lazglafta. Mantsa a nzakwa ŋa tsa la Farisa ya wa. Nzakwani ná, dar wa ta kapaŋaftá ghəŋani, dza'a gwitsaganagwitsa lu. Ka hananahana mndu ta ghəŋani, dza'a kapaŋafka lu,» ka'a.

Na gwal ta gara vgha nda zwani, ga mghama Lazglafta

Mat 19:13-15, Mak 10:13-15

15 Mbađa mnduha ka va hlaktá zwani kwitikw kwitikw da Yesu ŋa tñanaghatani ta wi ta həŋ guli, Na nghan̄ta duhwalhani ta tsa hladağhatá zwani ya, ka ghzłə həŋ ta həŋ.

16 Ka hgan̄tá Yesu ta həŋ, ka'a mantsa: «Zlan̄wazla ta zwani ka sagha həŋ da i'i! Ma pyə kuni ta həŋ. Nda nza ga mghama Lazglafta ka ŋa gwal ta gara vgha nda həŋ.

17 Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dər wa ta kwal kul tsu'aftá ga mghama Lazglafta manda zwan̄ kwitikw ná, hađ dza'a walan̄ta lami dida dekdek wu,» ka'a.

Sana mnda gadghəl

Mat 19:16-30, Mak 10:17-31

18 Ka dawan̄tá sana mghama la Yahuda da Yesu ka'a mantsa: «Ŋərma mgham, nu da a yu magay ka da mutsafta yu ta hafu ŋa kdekedzeŋ na?» ka'a.

19 Ka Yesu nda tsi mantsa: «Kabgawu ta kəl ka hga i'i ka ŋərma na? Lazglafta turtukwani ŋərma.

20 Nda sna ka, ka zlahu ta mnay: “Ma hlu ka tiri, ma dza ka ta mndu, ma ghali ka ta ghali, ma tsanava ka ta gwada ta mndu, vlatá glaku ŋa i da gha nda ma gha*, kə'a,» ka Yesu nda tsi.

21 «A! Sna a i'i ta tsaha ya daga ma ga zwan̄a da ra,» ka'a.

22 Na snan̄ta Yesu ta tsaya, ka'a mantsa: «Turtuk skwi ta pđəgədaghawta. La dzawin̄tá skwiha gha, ka daganaf̄ta ka ta tsedani ta la ka pđu, dza'a mutsay ka ta gadghəl ta luwa, ka vrakta ka, ka dza'a ka mista da,» ka'a.

23 Na snan̄tani ta tsa gwada ya, su'anak kumani kabga gadghəl ya katakata.

24 Nghanata Yesu ta tsa su'anaka ta ŋuđufani ya, ka'a mantsa: «E! Nda bla ka lama gadghəl da ga mghama Lazglafta.

25 Ta dran̄ lama ŋalibwa nda ta ghuruma lipir, ka lama gadghəl da ga mghama Lazglafta,» ka'a.

26 «Ka si mantsa tsi, waya dza'a mbafta 6a?» ka tsa gwal ta sna skwi ta mnə tsi ya.

27 «Tsa skwi nda bla nzakwani da mnda səla ya ná, bla a da Lazglafta wu,» ka Yesu zlgħanaftawa tan̄.

28 Ka Piyer mantsa: «A'a! Wana an̄ni ta zlan̄tá inda skwa ŋni, ka dza'a mista gha,» ka'a.

29 Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ka zlan̄zla mndu kabga ga mghama Lazglafta, ta hgani, ka markwa tan̄ a tsi, ka zwanamani a tsi, ka i dani nda mani a tsi, ka zwanani a tsi,

30 dza'a kwal kul mutsaftá skwi dagala ma na zamana na, ŋa mutsaftani ta hafu ŋa kdekedzeŋ dazlay wu,» ka'a.

Mnəgəłta Yesu ta dza'ani mtaku nda sli'agaptani

Mat 20:17-19, Mak 10:32-34

31 Ka hgadaghatá Yesu ta duhwalhani ghwan̄pđə his da tsi, ka'a nda həŋ mantsa: «Wana mu ta dza'a da Ursalima hada dza'a kđafta skwi vindaf la anabi ta ghəŋa Zwan̄a mndu.

32 Dza'a vlan̄vla lu ta gwal kul nzakway ka la Yahuda, ŋa gagay tan̄, ŋa rarazay tan̄, ŋa tafay tan̄ ta səđək tida.

* 18:20 Ngha ta Sabi 20:12-16, Vrafta ta Zlahu 5:16-20.

³³ Tahula sləvapta taŋ nda krupi, ŋa dzata. Ta mahkəna fitik, ŋa sli'agaptani.»

³⁴ Sna a duhwalhani ta tsa skwi ta mnə tsi ya wa. Gwadə nda difa ya ta snə hahəŋ, sna a həŋ ta klatá ghəŋani wa.

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda ghulpa

Mat 20:29-34, Mak 10:46-52

³⁵ Ndusadaghata Yesu tavata luwa Yeriku, mamu sana ghulpa ta mndu ta nzaku ta wa tvi ta gatá skwi.

³⁶ Snaŋtani ta dəmga ta sli'adaghatá, ka dawəŋtá tsi ta skwi ta magaku.

³⁷ Ka mnanatá lu kazlay, Yesu mnda la Nazaret ya ta labə kə'a.

³⁸ Ka'a mantsa: «Yesu zwanja Dawuda, tawatá hidáhida ta i'i,» ka'a dzatá lawlaw.

³⁹ Lagha tsa gwal ta kəma ya ka davay, ka mbəl ŋa hanaftá wi. «Zwanja Dawuda, tawatá hidáhida ta i'i!» ka'a sganaghatá lwi dagala dagala.

⁴⁰ Ka sladavatá Yesu. «Klakwakla,» ka'a mnanatá mnduha. Manda gavadanaghata,

⁴¹ «nu ta kumə ka ta magaghata dá na?» ka Yesu dawəŋta da tsi. «Maləma dá, ka nghəglanja yu ta vli,» ka'a nda tsi.

⁴² Ka Yesu nda tsi mantsa: «Nghəglanŋa nghanja gha, zlgəhay nda ŋudufa gha ta mbaghafta,» ka Yesu nda tsi.

⁴³ Gi hadahada, nzuwidid irani, ka sli'aftá tsi ka dza'a mista Yesu nda zləzlvu Lazglafta. Inda mndu ta nghanja ka zləzlvu tsi ta Lazglafta.

19

I Yesu nda Zakayus

¹ Ka 6hadamtá Yesu da luwa Yeriku, ka labə nda mida.

² Mamu sana mndu ta hgə lu ka Zakayus, mali ta ghəŋa gwal tska dzumna, gadghəl ya guli.

³ Ka zbə tsi ta tva gmata nda Yesu, ka wa tsi ya. Tsaw lavin ja ta nghanja wa. Ka dekweri nzakwani tsaktska mnduha guli

⁴ Ka hwayaghatá tsi nda ta kəma, ka ŋladafta ta sana fwa babala, ŋa nghanja Yesu ta labə nda ta tsa tvi ya.

⁵ Manda 6hadaghata Yesu da tsa vli ya, ka kapaŋtá tsi ta ghəŋ, ka ng-hadafta. Ka'a mantsa: «Zakayus, sasa gha misimmisim da ghuni ta dza'a yu gita,» ka'a.

⁶ Ka gi saha Zakayus, ka laghu həŋ da taŋ, ka tsu'aftá tsi ta Yesu nda rfu.

⁷ Nghanja mnduha ta tsaya, mbađa həŋ ka rurunwaku. «Wa a laghwa tsa mndu ya da mnda dmaku,» ka həŋ.

⁸ Ka sladata Zakayus, ka'a nda Mgham Yesu mantsa: «Sna 6a Mghama dá! Dza'a daganaftá sləhwa gadghəla dá yu ta la ka pdu. Ka mamu mndu si huljudunus yu ta skwani, fwad səla dza'a planamta yu ta va tsa skwani ya guli,» ka'a.

⁹ Ka Yesu mantsa: «Samsa mbaku da na həga na gita, kabga zivra Abraham tsatsi guli.

¹⁰ Tsaya ná, sa psa gwal nda zadá ŋa mbambanaftá həŋ Zwanja mndu,» ka'a.

Kwalvaha hkəŋ

Mat 25:14-30

¹¹ Tata snaysnay hən̄j ta tsa skwi ya, ka sganaghatá Yesu ta mahdihdi kabga ndusanavatani ta luwa Ursalima. Guli ná, zlah gi dza'a zlagapzлага ga mgham Lazglafta, ka mnduha ta ndanay.

¹² Wya tsa skwi ta mnə̄ tsi ya: «Mamu sana mndu ka katsala mndə̄ra tan̄j ta laghwi ta sana hadik di'ij̄, ɲa famta ka mgham, kada vrakta tsi.

¹³ Ma kdə̄ tsi kada laghwi, ka haga'atá tsi ta gwal ksanatá slna ghwan̄j ka daganafatá tseda dasu* pal pal pal ta hən̄j. “Ka tsakala kuni ta tsakala nda tsi ta vraktá yu,” ka'a nda hən̄j.

¹⁴ Tsa mndu ya ná, ta husan̄jhusa ta tsa mnduha ta tsa hadik ya. Ka ghunaftá hən̄j ta mnduha ta hulani kazlay: Va a ɲni ta gayni ta mgham ta ghə̄ɲa aɲni wu kə'a.

¹⁵ Kulam nda tsa, ka famtá lu ma mgham, ka vraktá tsi ta hadikani. Ka hagaktá tsi ta tsa gwal daganaf tsi ta tsedi ya, ɲa dawən̄ta da hən̄j ta skwi mutsanagha hən̄j.

¹⁶ Ka lagha sani tan̄tan̄j. Ka'a mantsa: “Mghama dá! Ghwan̄j mutsanaghata yu ta ghə̄ɲa tsa vliha ka ya kay,” ka'a nda tsi.

¹⁷ “Dina tsa, vərda kwalva ka. Fitika tsa nzata gha ka vərda mndu ma skwi ki'a ya, ka ɲumna ta ghə̄ɲa luwaha ghwan̄j ta famta yu ta kagha,” ka tsa mgham ya nda tsi.

¹⁸ Ka lagha mahis. “Mghama dá! Hutaf mutsanaghata yu ta ghə̄ɲa tsa vliha ka ya kay,” ka'a nda tsi.

¹⁹ “Kagha guli, ka ɲumna ta ghə̄ɲa luwaha hutaf ta fanaghata yu ta kagha, ka'a.”

²⁰ Ka sagha sani. Ka'a mantsa: “Mghama dá! A'a tseda dasa gha. Ma lgut si mbsamta yu.

²¹ Zlən̄jafzłə̄ɲa yu ta kagha, nda bla gwada ta kagha, ta klay ka ta skwi kul fata ka, ta ts kay ka ta skwi ta vwah ya kul sləgafatá ka,” ka'a nda tsi.

²² “Ghwadaka kwalva ka. Ta gwada gha ta tsaghaghata yu ta guma. Nda sna kagha kazlay: Nda bla gwada ta i'i, ta klay yu ta skwi kul fata yu, ta ts kay yu ta skwi ta vwah kul sləgafatá yu kə'a a tsa wa.

²³ Kabgawu kwal ka kul famta ta tsa tseda dá ya ma ban̄ki? Ma na vrakta dá na ná, ma ɲa klagapta dá nda zwan̄j ta ghə̄ɲani?”

²⁴ Ka mgham nda tsa gwal hada ya mantsa: “Kləgə̄danaghwa tsa tseda dasu ya ka gwanaghata kuni ta tsa ghwan̄j ɲani ya,” ka'a.

²⁵ Ka hən̄j nda tsi mantsa: “A'a! Ghwan̄j a ɲani tsa mghama dá wa!” ka hən̄j nda tsi.

²⁶ “Ka i'i ta mnaghunata wa, ka mamu skwi da mndu katsi, ɲani ta sganaghata lu. Ala ka had skwi da mndu wu katsi, kləgə̄danaghutá va tsa ki'atani ta fə̄ tsi ta ghə̄ɲ tida ya, ka'a zlghanaftawi ta hən̄j.

²⁷ Tsa hamata gwal kul kuma nzakwa dá ka ga mgham ta ghə̄ɲa tan̄j ya, hlagaghawahla ta hən̄j ka pslata kuni ta hən̄j tawa ira dá, ka'a nda hən̄j,” ka Yesu.

²⁸ Tahula mnata Yesu ta tsa gwada ya, Ka sli'afatá tsi ka mbada ta kəma tan̄j ɲa dza'a da Ursalima.

Lama Yesu da luwa Ursalima

Mat 21:1-11, Mak 11:1-11, Yuh 12:12-19

²⁹ Manda ndusanavatani ta luwa Beslaze, nda luwa Betani ta nzakway ndusa nda ghwá Zaytur̄j ya, ka ghunaftá tsi ta duhwalhani his. Ka'a nda hən̄j mantsa:

* 19:13 Tseda vagha mndu turtuk turtuk ya.

³⁰ «Lawala da na luwa ta kəma mu na. Bħadaghata ghuni ya, dza'a slanaghasla kuni ta zwanja kdih ta hba, ta kul walaŋtá mndu ta lafi tida. Ka plata kuni ka klaktá kuni.

³¹ «Ka ŋaw ta pla kuni na?» ka mndu nda kaghuni ya, «Mgham ta psay» ka kuni dazlay nda tsi, ka'a.

³² Ka laghu tsa gwal ghunagha lu ya, ka slanaghatá həŋ manda va ya mnana Yesu ta həŋ.

³³ Tata playplay həŋ, «ŋaw kuni ta zwanja kdih na?» ka tsa gwal nda kdihataŋ ya.

³⁴ «Mgham ta psay,» ka həŋ zlgħanaftawi ta həŋ.

³⁵ Ka klanaktá həŋ ta tsa zwanja kdih ya ta Yesu. Ka pghaftá həŋ ta lguthataŋ tida. Ka faftá Yesu tida.

³⁶ Ka gavu həŋ ya ná, ka zlazlatə mnduha ta lguthataŋ ta tvi.

³⁷ Ndusadaghatani nda Ursalima, nda ta tsa tvi ta saha nda tvə ghwá Zaytuŋ ya, mbađa inda tskata duhwalhani ka rfu, ka zləzlvə Lazglafta nda lwi dagaladagala ta ghəŋa inda mazəməzəŋ ya nghanj həŋ.

³⁸ «Ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta Mgham ta sagha ma hğani. Zđaku ta luwa, glaku ŋa Lazglafta ta luwa nda gaftək,» ka həŋ.

³⁹ «Lma ta na duhwalha na 6a, ka l6ata həŋ,» ka sanlaha ma la Farisa ta lami da taba dəŋga.

⁴⁰ «Ka i'i nda kaghuni wa, ka hafha həŋ ta wa taŋ ná, pala dza'a wahay,» ka'a nda həŋ.

Taway Yesu ta luwa Ursalima

⁴¹ Ndusadaghatani dekdek nda luwa, ka nghanavatá tsi, ka taw tsi ta taw ta ghəŋani.

⁴² Ka'a mantsa: «Ka má nda sna kagha Ursalima káka má da zba zđakwa gha gita! Ndana tama, zadagħagħazada nghanjta a ka wa.

⁴³ Dza'a saghasa fitika ksagħagħata, ŋa dzəbafata ghumaha gha ka waghafata, ka ŋamtá kagha hesl dər ndiga.

⁴⁴ ŋa zadagħata nda mnduha gha tani. Zlanata a həŋ ta nzugwatá pala ta ghəŋa sani wu, kabga tsatsafa a kagha ta tsa fitika sagha Lazglafta da kata kagha ya wu,» ka'a.

Għzlay Yesu ta gwal dzawa skwi ma həga Lazglafta

Mat 21:12-17, Mak 11:15-19, Yuh 2:13-22

⁴⁵ Ka lamə Yesu da həga Lazglafta, ka zlraftá tsi ta ghzlagaptá gwal ta tsakala.

⁴⁶ Ka'a mantsa: «Vinda a ma deftera Lazglafta kazlay: Həga dā ná, həga maga du'a ya kə'a ra? Na kaghuni ná, ka niŋta ka galigha la ghali?» ka'a nda həŋ.

⁴⁷ Ka taghə Yesu ta skwi ŋa mnduha ma həga Lazglafta inda fitik. Mbađa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda gwal tagha zlahu, nda la mali ta ghəŋa mnduha ka psa dzatá Yesu.

⁴⁸ Ama sna a həŋ ta tvi ka həŋ dza'a 6hanavata wu, kabga dar fata mnduha ta vgha ka sna gwadani.

20

Wa ta vlanjta tvi ta Yesu ŋa magay mantsa na?

Mat 21:23-27, Mak 11:27-33

† 19:46 Ngha ta Isaya 56:7 nda Irmiya 7:11.

¹ Ma sana fitik, ma tsa fitika tataghay Yesu ta skwi ŋa mnduha ma hōga Lazglafta, ka mna Lfida Gwada ya, ka sli'adaghatá la mali mali ta ghōŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu, nda la galata mndu slanaghata.

² Ka hōŋ mantsa: «Mnaŋnamna, ka wa ta mnaghatá maga na skwiha na, ka wa ta vlaghatá mbrakwa magay?» ka hōŋ nda tsi.

³ Ka Yesu mantsa: «Ka dawaghuna dawa i'i guli.

⁴ Lazglafta ta ghunagatá Yuhwana da maga batem re, ari mnduha a na? mnihawa mna,» ka'a nda hōŋ.

⁵ Ka nzatá hōŋ ka dzrakay mataba taŋ. «“Ka Lazglafta ya ta ghunagata” ka mu, “nu kul zlghaftá kuni ta gwadani ba,” ka'a dza'azlay nda amu.

⁶ «Ka mnduha ya” ka mu guli, dza'a zlrətsaku mu nda pala da inda mnduha ŋa pslatá amu, kabga nda sna inda taŋ kazlay: Anabi Yuhwana kə'a.»

⁷ «Sna a aŋni ka wa ta ghunagaghata wu,» ka hōŋ nda tsi.

⁸ Ka Yesu mantsa: «Ahaa! I'i guli ná, had'yu ta mnaghunata ka wa ta vlihatá mbrakwa maga tsa skwiha ya wu,» ka'a nda hōŋ.

Sana mnda vwaha inabi ta sidi

Mat 21:33-46, Mak 12:1-12

⁹ Tahula tsa, ka zlrəftá Yesu ta mna mahdihdi ŋa mnduha, ka'a mantsa: «Laha sana mndu ka ŋabatá fuha inabi ma vwahani. Ka sli'aftá tsi ka laghwi distaluwa ŋa nzdavata.

¹⁰ Magatá fitika daga yakwa fwa inabi, ka ghunafatá tsa mndu ya ta kwalvani slanaghatá tsa gwal ta hva vwaha tsa inabi ya, ŋa hlanafatá mayaka ŋani ma yakwa fu. Ka mbədanatá tsa gwal ta hva tsa vwah ya ta tsa kwalva ya nda dzə kul klanafata.

¹¹ Ka ghunglaftá tsi ta sana kwalvani, ka rəhəptá hōŋ ta tsaya guli, ka rarazata, ka vriŋta kul klanafata.

¹² Ka ghungladaptá tsi ta mahkəna kwalvani, ka balanatá hōŋ ta tsaya guli ka vzidiŋta.

¹³ Ka dani ma tsa vwaha inabi ya mantsa: “Waka yu dza'a magay? dza'a ghuna zwanja da dvu yu, yu. Tsatsi yeya dza'a vlə hōŋ ta glaku ŋani,” ka'a.

¹⁴ Na ghur nghan y tsa gwal ta hva vwaha tsa inabi ya ta lagha tsa zwan ya, gi ka hōŋ mantsa: “Ya wana tsa mndu dza'a za hōga ya tane, dzamadza, ka nzakwa na fuha inabi na ka ŋa mu,” ka hōŋ.

¹⁵ Ka tsəhaghatá hōŋ di'ŋ nda tsa vwaha inabi ya, ka dzata.» Ka Yesu mantsa: «Mantsa tama ní, nu dza'a maganata dani ma vwaha inabi ta hōŋ?

¹⁶ Dza'a laghala slanaghatá tsa gwal ta hva tsa vwaha inabi ya, ka pslatá hōŋ. ŋa klaftani ta tsa fwa inabi ya, ka fanamta ma dzvu ta sanlaha ma mnduha,» ka'a nda hōŋ. «Had' tsaya dza'a magaku mantsa wu,» ka tsa mnduha ta sna gwada Yesu ya hlaftawi.

¹⁷ Ka naghadamtá Yesu da kuma taŋ, ka'a mantsa: «Nu klatá ghōŋa tsa gwada vindaf lu ma deftera Lazglafta kazlay:

Tsa pala wudidiŋ gwal ta ba hōga ya,

ta nuta ka palaka tughwa hōga* kə'a ya?

¹⁸ Inda mndu dza'a nzeghwafta ta tsa pala ya, dza'a huruḅu huruḅa. Ka tsa pala ya ta dədanaghatá tsa mndu ya katsi guli, dza'a hu'anap hu'a ŋərdək,» ka'a.

Nda ra ka pla dzumna ŋa mghama Ruma ra?

Mat 22:15-22, Mak 12:13-17

* 20:17 Ngha ta Zabura 118:22.

19 Ma va tsa fitik ya, ka zbə la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu, ta tva ksafatá Yesu, kabga nda sna hən kazlay: Ta ghəŋa tan ta mna Yesu ta tsa mahdihdi ya kə'a, ama ka zləŋaftá hən ta mnduha.

20 Ka va ďakwats hən ta Yesu, ka ghunadaghatá hən ta sana mnduha ta nzakway manda va ya ŋərma mnduha ya, da ďawa gwada da Yesu, ŋa ďakwatsa gwada da tsi, ŋa ksafatá ka vlanťá ŋumna.

21 Ka ďawanťá hən da tsi: «Mghama ďa! Nda sna ŋni ta gwada ta gwada ka, nda skwi ta taghə ka tďukwa nzakwani kə'a. Had ka ta gala mndu wu, tva nzaku kahwathwata manda ya ta kumə Lazglafta ta taghə ka,» ka hən.

22 «Mnarŋnamna, nda ra re ra a wa a ka play mu ta dzumna ŋa mgham Sezar na?» ka ga ŋni.

23 Tsatsafta Yesu ta tsa madgwirmadgwira tan ya, ka'a nda hən mantsa:

24 «Yahawa ka nghanata yu ta tsa kwađu† ya. Fuwata wa nda hga wa na thaf lu tida na na?» ka'a. «Ŋa mgham Sezar ya,» ka hən.

25 «Ala plawa ŋa mgham Sezar ta ya ta nghanatá mgham Sezar. Plawa ŋa Lazglafta ta ya ta nghanatá Lazglafta,» ka'a.

26 Trid traptra hən ta ksafatá krughuvani ma skwi ya ta mnə tsi ta kəma mnduha. Tsa zlgħawani yeya ta vlanťá ndərmimay ta hən katək, ka nzatá hən faflara.

Dza'a sli' agapsli'a gwal nda rwa ra?

Mat 22:23-33, Mak 12:18-27

27 Ka gavadaghatá sanlaha ma la Sadukiya guli tavatá Yesu. Tsa la Sadukiya ya gwal ta mnay kazlay: Had sli' agapta ma mtaku nda hafu wu kə'a ya. Ka ďawanťá hən da Yesu.

28 «Mghama ďa! Ka Musa vindarŋafta na: “Ka mamu sana mndu nda zwanjamani ta klaftá marakw ka mtuta kul yatá zwanj katsi, ka kla tsa mndu ta ndiri ya ta tsa wadgani ya, ŋa yanatani ta zivir ta zwanjamani‡,» ka'a.

29 Tsaw mamu la zwanama ndəfán hən. Ka klaftá zumali ta marakw ka mtuta kul yatá zwanj.

30 Ka klutá mahis ta tsa wadgu ya,

31 mantsa ya mahkən, ka raftá hən ndəfán ndəfán tida ka rwuta hən, had ya ta yatá zwanj nda tsi wa.

32 Mantsa ya guli ka mtanaghatá tsa marakw ya.

33 Mantsa tama ní, ŋa wa ŋa wa dza'a nzakwa tsa marakw ya bađu sli' agapta ma mtaku nda hafu, ya wya klukla tsa mnduha ya ndəfán ndəfán ka markwa tan na?» ka hən nda tsi.

34 Ka Yesu nda hən mantsa: «Ta kluvustá vgha zgwana nda mi'aha ma na ghəŋa hadik na,

35 ama zgwana nda mi'aha gwal nghadap Lazglafta kazlay: Nda ra hən ka vragapta ma mtaku nda hafu, ŋa nzaku nda hafu ma mbəďakwa luwa dazlay kə'a ya, had hən dza'a kluvustá vgha wa.

36 Had hən dza'a mtəgəltá mtaku wu, kabga nda nza hən manda duhwalha Lazglafta. Nda nza hən ka zwana Lazglafta, kabga sli' agapsli'a hən ma mtaku, ka nzata nda hafu.

37 Kďiŋkďa Musa ta mnata kazlay: Dza'a sli' agapsli'a gwal nda rwa ŋa nzaku nda hafu kə'a. Ma vla gwada ta ghəŋa mubukw ta zlgħaku, ka hgə tsi ta Mgham, “ka Lazglafta Abraham, ka Lazglafta Izak, ka Lazglafta Yakubu§.”

† 20:24 Ngha ta Lukwa 15:8. ‡ 20:28 Ngha ta Zlrafta 38:8 nda Vrafta ta Zlahu 25:5-6. § 20:37 Ngha ta Sabi 3:2, 6.

³⁸ Lazglafta ná, Lazglafta gwal nda rwa a wa, Lazglafta gwal ndiri ya, kabga inda tan demdem nani ta nzakwa hən nda hafu.»

³⁹ Rkau' tsu'uwaghu tsu'a sanlaha ma gwal tagha zlahu ta gwada, ka hən mantsa: «Zda tsa gwada gha ya Mghama da,» ka hən,

⁴⁰ Walglan a hən ta dawglanťá sana skwi da tsi wa.

Kristi ná, Mghama Dawuda ya

Mat 22:41-46, Mak 12:35-37

⁴¹ Ka Yesu mantsa: «Kura ki lu ta mnay kazlay: Kristi ná, zwanja Dawuda ya kə'a na?

⁴² Wya mnamna vərda Dawuda ma deftera Zabura kazlay:

“Ka Mgham Lazglafta nda mghama da ná, nzanza nda ga zeghwa da,

⁴³ ta nanaftá yu ta ghumaha gha ka skwa ta dinlay səla gha*» kə'a.

⁴⁴ Waka Kristi dza'a nzaku ka zwanja Dawuda, ya wya “Mgham” ka Dawuda ta hgay?» ka'a.

Yaha kuni maga skwi manda gwal tagha zlahu

Mat 23:1-36, Mak 12:38-40

⁴⁵ Tata sna tsa gwada ta mnə tsi ya mnduha, ka Yesu nda duhwalhani mantsa:

⁴⁶ «Daswa ka kuni nda gwal tagha zlahu zdəgana wawaku ta hən nda lgut zutututa ta kuma gagay lu ta zgu nja tan ta dawadawa ya. Vla nzaku ta kəma nja tan ta zbay ma hāga tagha skwa la Yahuda nda ya ma vla za skwa zay.

⁴⁷ Hahən gwal ta tsugudunustá skwa mi'a wadgu. Ta slriṅsra hən ta maga du'a nja ghubu. Dza'a tsanaghatsa lu ta guma ta hən katakata,» ka'a.

21

Sana markwa wadgu ka pđu

Mak 12:41-44

¹ Ka'a ka Yesu fatá iri ná, ta pgha tsedi gwal gadghəl da akwata pgha tsedi ma hāga Lazglafta.

² Ka nghanťá tsi guli ta sana markwa wadgu ka pđu ta pgha aneni his dida.

³ Ka'a mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata ná, mal ya markwa wadgu ka pđu ya ta pghadatá tsedi ka inda sanlaha.

⁴ Tsa tsedi pghada sanlaha ya ná, ma fərta tani da hən kla'ata hən ka pghadata da tsa akwati tsedi ya. Ya marakw ya ná, kdavakta skwi ma nja zayni pghada tsatsi,» ka'a.

Dza'a tasiṅtasa lu ta hāga Lazglafta, ka Yesu

Mat 24:1-2, Mak 13:1-23

⁵ Mbada sana mnduha ka mna gwada ta ghəna dinakwa hāga Lazglafta nda rkatarakani nda pala nda skwiha ta vlə lu nja Lazglafta. Ka Yesu nda hən mantsa:

⁶ «Tsəna skwi ta nghə kuni na ná, dza'a saghasa fitik nja kwal kul nghəglanťá nzugwatá pala ta sani, dza'a tasiṅtasa lu,» ka'a.

Skwi dza'a magaku ma kdakwa ghəna hadiḱ

Mat 24:1-2, Mak 13:3-13

⁷ «Mghama da! Yawu dza'a magakwa tsa skwiha ya, mndəra wati njiṅla dza'a kəl lu ka snanťá magakwa tsa skwiha ya tama?» ka hən nda tsi.

* **20:43** Ngha ta Zabura 110:1.

⁸ «Daswa ka kuni da nanaghunaftá lu, kabga nda ndgha gwal dza'a sagha ka klaftá hga da ka mnay kazlay: "Ti Kristi, ndusakndusa fitik," ka hən dza'azlay. Yaha kuni da dza'a mista taj.

⁹ Bađu da snaŋta kuni ta mna gwada ta vulu ta vulu lu, nda ghazenžen ta ghazenžen lu ya, yaha nđufa ghuni da tđu, ya kdakwa ghəja hadik a tsaya karaku wa. Tkwe' ka tinlaghuta tsa skwiha ya ta slata.» ka'a.

¹⁰ «Dza'a vulay mndəra sana mnduha ta vulu nda mndəra sana mnduha. Dza'a vulay sana mgham ta vulu nda sana mgham.

¹¹ Dza'a ghudzavafghudza hadik katakata. Dza'a mamu danwaha, nda maya guli ma vliha kavghakavgha. Dza'a mamu skwiha ta gaga zləŋ, nda njizaha dagaladagala dza'a saha ta luwa, ka'a.

Skwi dza'a slanaghatá duhwalha Yesu

¹² «Ma kdaku tsa skwiha ya magaku dza'a kasay lu ta kaghuni, dza'a ghuyay lu ta danwa ŋa ghuni, dza'a hlay lu ta kaghuni da həga tagha skwa la Yahuda, ŋa tsaghunaghatá guma, dza'a tsatsam tsatsa lu ta kaghuni ma gamak, dza'a hlay lu ta kaghuni ta kəma mghamha nda nɔmna, kabga nzakwa ghuni ka ŋa da.

¹³ Dza'a slaghunaghasla tsa skwiha ya, ŋa maranŋta ghuni ta nzakwa ghuni ka masləmtsəka da.

¹⁴ Wya skwi ŋa famta ghuni ma ghəŋ; Yaha kuni laghwi da ndanay ká kuni dza'a waraptá ghəja ghuni.

¹⁵ Ii, dza'a ndanaghunaktá tva gwadaha nda difil ŋa nrapta ghuni ta ghumaha ghuni, ŋa trapta taj ta skwi ŋa mbəday.

¹⁶ Kulam nda dadaha ghuni tani, nda mamaha ghuni tani, nda zwanama ghuni tani, nda zbəha ghuni tani, nda graha ghuni guli tani, dza'a vlatá kaghuni ŋa pslanaghatá sanlaha mataba ghuni.

¹⁷ Dza'a husanhusa kuni ta hən demdem, kabga nzakwa ghuni ka ŋa da.

¹⁸ Ama dər turtuk had ya dza'a dədavaghuta ma swida ghəja ghuni wa.

¹⁹ Drusa ka kuni da nzata, ya tsaya dza'a kəl kuni ka kataftá htsinŋa ghuni,» ka'a.

Skwi dza'a slanaghatá luwa Ursalima

Mat 24:15-21, Mak 13:14-19

²⁰ «Bađu da nghanŋta kuni ta wanafta sludzihha ta luwa Ursalima ya, ya ndusa kdakwa gwada tida nda tsa.

²¹ Ka mantsa tsi katsi, ka hwaya gwal ta hadika Zudiya ta ghwá. Ka sli'apta gwal ma luwa Ursalima guli. Yagha gwal tahula luwa da sagha ka lami da huda luwa.

²² Mantsa ya dza'a tsanaghata Lazglafta ta guma ta mnduhani, ŋa hđanamtá ghəja skwi ya nda vinda ma deftera Lazglafta.

²³ Danwa ŋa mi'aha nda hudi dza'azlay, nda gwal nda zwanŋ ta ghuya taj ma tsa fitik ya, kabga dza'a mamu ghuya danwa dagala ma tsa fitik ya. Dza'a marananmara Lazglafta ta basa nđuufani ta tsa mnduha ya.

²⁴ Dza'a pslapsla lu ta hən nda kafay nda za, dza'a hlaghahla lu ta hən da ga vu'a mataba mndəra sana mnduha. Dza'a tasiŋtasa gwal kul snaŋtá Lazglafta ta luwa Ursalima, ha ka kdaghuta fitika gay taj ta mgham.»

Dza'a vragavra Zwanŋa mndu

Mat 24:29-31, Mak 13:24-27

²⁵ «Dza'a nghaku njizla ta fitik nda tili nda tekwatsa. Ta ghəja hadik guli, dza'a ghudzaga drəf, ŋa vavalakwa imi, ŋa ksutani ta mnduha ka zləŋ katakata, snaŋta a hən ta skwi ŋa magay wa.

²⁶ Dza'a rwaku mnduha da zləŋa vəl ndana skwi dza'a magaku ta ghəŋa hađik, kabga dza'a ghudzavafghudza skwiha nda mbra nda mbra ta luwa.

²⁷ Ma tsaya dza'a nghanja lu ta Zwanja mndu ta saha ma mbrakwani nda glakwani dagala ma kusay.

²⁸ Ka zlafzłra tsa skwiha ya ta magaku katsi, ka payavata kuni, ka kapanja kuni ta ghəŋ ya ndusakwa fitika mbakwa ghuni tsa,» ka'a.

Gwada ta ghəŋ ghuraf

Mat 24:32-35, Mak 13:28-31

²⁹ Wya ka'a granaftá həŋ guli: «Nghawangha ta ghuraf nda inda fuha 6a.

³⁰ Ka nda nghanja kuni ta złrafta tanj ta daku, gi nda sna kuni ndusa dəwin kə'a.

³¹ Mantsa ya, ka nda nghanja kuni ta magakwa tsa skwiha ya, ka snanja kuni ndusakndusa fitika ga mghama Lazgłafta kə'a.

³² Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, hađ na mnduha gitana na dza'a rwuta demdem, makdaku inda tsa skwiha ya ka magaku wa.

³³ Dza'a lula luwa nda hađik, gwada da ná luta a dekdek wu,» ka'a.

Daswa ka kuni yaha kuni da hani

³⁴ «Daswa ka kuni da laghu kuni dzamtá ghəŋ ma skwi ŋa zay nda za, nda skwi ŋa say nda sa, nda ndana nzaku ma ghəŋa hađik, da sagha tsa fitika sagha Zwanja mndu ya ksaghunaghata dluak.

³⁵ Manda vza kadəŋ ya dza'a sagha tsi ta ghəŋa inda mnduha ta ghəŋa hađik tender.

³⁶ Hzłeŋa ka kuni nzata, ka va maga kuni ta du'a dər ta wati luwa tsi, kada mutsafta kuni ta ndapta ma inda tsa skwiha dza'a magaku ya, ŋa sladata ghuni ta kəma Zwanja mndu,» ka'a.

³⁷ Giftik giftik ya, ta tatagha skwi Yesu ma həga Lazgłafta. Gahawu gahawu ya guli, laghwani hanə ta sana ghwá ta hgə lu ka ghwá zaytuŋ.

³⁸ Tsadakwa vli gasərdək ya, sli'adaghata inda mnduha da sna gwada ta mnə tsi ma həga Lazgłafta.

22

Kurata Zudas ta skwaptá Yesu

Mat 26:1-5,14-16, Mak 14:1-2,10-11, Yuh 11:45-53

¹ Ka ndusagaghatá fitika za buradi kul hađ is mida ta hgə lu ka skala Pak.

² Ka zbə la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazgłafta nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha ta tvi ŋa ksafá Yesu ŋa dzata. Kəl həŋ ka psa tvi nda psa ná, kabga ta zləŋay həŋ ta mnduha.

³ Tsaw ka lami halaway da Zudas ta hgə lu ka Iskaryut ta nzakway mataba mbsaka gwal ghwanpdə his.

⁴ Ka sli'afá Zudas ka laghwi dzrafta nda la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazgłafta, nda la mali ta ghəŋa gwal ta nghanja həga Lazgłafta kə'a dza'a lavinjá ksanaftá həŋ ta Yesu.

⁵ Ka rfu tsahaya ta rfu. Dza'a vlaghavla arŋi guli ta tseđi, ka həŋ nda tsi.

⁶ Tahula dzrafta tanj, ka zbə tsi ta fitik ya dza'a kəl tsi ka vlanjá həŋ ta Yesu kul snanja mnduha.

Payay Yesu ta gwada ta skwa skala Pak

Mat 26:17-25, Mak 14:12-21, Yuh 13:21-30

⁷ Ka sagha tsa fitika za buradi kul hađ is mida ya. Tsa fitik ya ta kəl lu ka dzaəa manjazak ŋa za skala Pak.

8 Ka ghunaftá Yesu ta i Piyer nda Yuhwana: «Lawala ka dza'a kuni payamaftá skwa zaya Pak,» ka'a nda həŋ.

9 «Ga ta kuma ka ta dza'a ŋni payamafta na?» ka həŋ nda tsi.

10 Ka'a nda həŋ mantsa: «Wya tsi, na lama ghuni da luwa ya, dza'a guyaku kuni nda sana mndu ta kla bzleghwa imi, ka dza'a kuni mistani da tsa həga dza'a lami tsi ya.

11 «Ga tsa vli ŋa zay ŋni ta skwa zay ŋa skala Pak kawadaga nda duhwalha da ya na ka Mgham nda kagha?» ka kuni dazlay nda zə'ala həga ma tsa həga ya.

12 Ya dza'a maraghunamara ta vli ma sana dzuguvi dagala ta ghəŋa sana həga, nda payatá inda huzla mida. Hada dza'a payamafta kuni ta skwa zay ŋa skala Pak,» ka'a nda həŋ.

13 Ka sli'aftá həŋ ka laghwi, ka slanaghatá həŋ ta tsa skwiha ya manda ya mnanaf tsi ta həŋ. Ka payaftá həŋ ta skwa zay ŋa skala Pak hada.

Kwanaha zay Yesu ta skwi nda duhwalhani

Mat 26:26-30, Mak 14:22-26, 1Kwa 11:23-25

14 Na sagha tsa fitik ya, ka nzatá tsi ka za skwa zay kawadaga nda gwal ghunay.

15 Ka'a nda həŋ mantsa: «Ndada a kumafita yu ta zay da ta na skwa zaya skala Pak na kawadaga nda kaghuni ma kdaku yu ghuya danwa wa.

16 Mantsa nzakwani, ka yu ta mnaghunata ná, had' yu dza'a zəglanťá na skwa zay na dekdek ha ka sagha fitika dzatá ghəŋani ma ga mghama Lazglafta wu,» ka'a.

17 Ka kapaŋťá tsi ta leghwa, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta, ka'a mantsa: «Zlghawa ta na leghwa na, ka rafta kuni tida, ka'a.

18 Mantsa nzakwani, ka yu ta mnaghunata ná, kwanaha say da nana ta ima yakwa inabi dekdek, ha ka sagha fitika ga mghama Lazglafta.»

19 Ka kapaftá tsi ta buradi, tahula rfanaghatani ta Lazglafta, ka blanaptá tsi, ka'a mantsa: «Nanana ná, slu'uvgha da ya vla lu ŋa ghuni, ka maga kuni manda nana ŋa havay ghuni ta i'i,» ka'a ka vlanťá tsi ta həŋ.

20 Tahula zuta tan ta skwa zay, ka kapaftá tsi ta leghwa manda tsaya guli, ka'a mantsa: «Nana leghwa na ná, slərbatá zughu mataba mnduha nda Lazglafta ya nda ma usa da ta pghuta ŋa ghuni.

21 Nghawa ba! Nana mndu ta skwaptá i'i na ná, wana ta za skwi zay kawadaga nda i'i.

22 Wya te'uwa dza'a mtaku Zwanja mndu manda ya ghada Lazglafta ta mnata, ama danwani ma mndu dza'a vlatá Zwanja mndu ma dzva mnduha ŋa dzata!» ka'a.

23 Ka zlaftá tsa duhwalha ya ta dadaway da sani nda sani ta tsa mndu mataba tan dza'a magatá tsa skwi ya.

Wa mali na?

24 Ka sli'avafťá gwađa duk mataba tsa gwal ghunay ya. Wa ta nzakway ka mali mataba mu na? ka həŋ zlərdanafta.

25 Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Ta ga má mgham mghama tan mghamha kul snanťá Lazglafta ta ghəŋa mnduha tan. "Nərma mnduha," ká lu má hga anni, ka tsa gwal ta ga mgham ta ghəŋa tan ya.

26 Yaha ŋa ghuni da nzakway manda tsaya. Katək ná, ka nzanza tsa mndu ka mali mataba ghuni ya manda zwanj kwitkw. Tsa mndu ta kla kəma ya guli, ka nzanza tsi manda mndu ta dga skwi ŋa mndu.

²⁷ Wa mali katək na, mndu ta nzata ka zay zay re? Ari mndu ta dɔayɔɔyay a na? mndu ta nzata ka zay zay mali kasi'i ki'e? Ala, wana i'i mataba ghuni manda mndu ta dɔayɔɔyay.

²⁸ Kaghuni, wana gɔavagɔɔa kuni kawadaga nda i'i ma ɔanɔwaha ghuyə yu.

²⁹ Manda ya payana Da ɔa ta vla ga mghamani ŋa ɔa ya, manda tsaya ta payaghunata i'i guli ta kaghuni.

³⁰ Ŋa nzata ghuni ka zay nda say ma ga mghama ɔa, ŋa nzanzafta ghuni ta dughurukwa má mgham mgham, ŋa tsay ghuni ta guma ta ghəŋa mndəra la Isra'ila ghwanɔɔɔa his.»

Mnay Yesu ta krughuva Simuŋ Piyer

Mat 26:31-35, Mak 14:27-31, Yuh 13:36-38

³¹ «Simuŋ! Simuŋ! Nda sna ka ra? ɔawafɔɔawa halaway ta mbraku ŋa ktsiɔa kaghuni manda hya ma dzelela*.

³² Tsaw magamaga yu ta du'a ta ghəŋa gha, kada kwala zlgħay nda ŋuɔufa gha htuta ɔekɔek. Baɔu vragaghuta gha da i'i ya, ka mba ka ta zwanama gha,» ka Yesu.

³³ «Mghama ɔa, ɔər dza'a tsamta ma gamak lu ta kagha, ɔər dza'a dzata nda dza lu ta kagha, nda fa vgha i'i ŋa dza'a mista gha,» ka Piyer nda tsi.

³⁴ «Piyer! ka yu ta mnaghata ná, makɔaku vazak ka wahata gita'una ná, hkən sala dza'a mnata ka kazlay: Sna a yu ta na mndu na wu kə'a,» ka Yesu.

Payavawa paya ŋa lmay

³⁵ Ka'a nda həŋ guli mantsa: «Ma fitika ghwanaghata ɔa ta kaghuni da vəl di'ŋ da mna gwada, kul haɔ tseɔi, kul haɔ zlibi, kul haɔ ɔaɔah ya kay ní, mamu skwi pɔa kuni ra?» ka'a. «Haɔ wa,» ka həŋ zlgħanaftá wi.

³⁶ «Ndana tama, ka mamu tseɔa mndu, ka klafta tsi, ka mamu zliɔa mndu, ka klafta tsi guli, ka haɔ kafay da mndu wu katsi, ka skwapta tsi ta lguta huɔani ŋa skwata.

³⁷ Ka yu ta mnaghunata ná, nana gwada Lazglafta ta mnay kazlay: Tekw tsatsi mataba gwal pslatá mnduha† kə'a ya, ka nza tsi ta ghəŋa i'i manda tsa. Ndanana, wana tsa skwi mnaf lu ta i'i ya dza'a magaku,» ka'a.

³⁸ «Mghama ɔa, wana kafayha his,» ka həŋ. «Prək tsa tsa,» ka Yesu nda həŋ.

Magay Yesu ta du'a

Mat 26:36-46, Mak 14:32-42

³⁹ Ka sli'aftá Yesu ka sabi, ka lagħwi ta ghwa zaytuŋ manda ya snu tsi ta magay, ka lagħu duhwalhani mistani guli.

⁴⁰ Manda ɔhadagħatani da tsa vli ya, «magawamaga ta du'a kada kwala kuni ta zləmbuta dzagħaghunar skwi,» ka'a nda həŋ.

⁴¹ Ka tsagħutá tsi ta vgha ta vata həŋ ka zaptá mtak prək ka mtaka wuɔadapta pala. Ka tsəlbatá tsi ka maga du'a.

⁴² «Da! Ka má ta kumay ka, klagħukla ta na ghuya ɔanɔwa na ta ghəŋa ɔa! Tsaw yaha da nzakw manda ya ta kumə i'i, ka nza tsi manda ya ta kuma kagha,» ka'a. [

⁴³ Ka gi saha duhwalha Lazglafta daga ta luwa da vlanɔta mbraku.

⁴⁴ Ma tsa tɔata ŋuɔufani ka ghuyay ya, ka ŋavatá tsi ka maga du'a, ka nuta visani manda palaka us, ka taɔaku ta haɔi.]

⁴⁵ Manda kɔakwani ta maga du'a, ka sli'aftá tsi ka lagħa slanagħatá duhwalhani ta hani kabga nda gurɔa ŋuɔufa tarɔ katakata.

* 22:31 Ngha ta Lukwa 3:17. † 22:37 Ngha ta Isaya 53:12.

⁴⁶ «Kabgawu ta kəl kuni ka hani na? Sli'afwasli'a, magawamaga ta du'a kada kwala kuni ta zləmbuta dzəghaghunar skwi,» ka'a nda həŋ.

Ksaftá Yesu

Mat 26:47-56, Mak 14:43-50, Yuh 18:3-11

⁴⁷ Tata tsa gwada ya Yesu, nda sli'adaghata mnduha vlunduɔ slanaghata. Tsa mndu ta hɔə lu ka Zudas tekw mataba duhwalha ghwanɔpɔə his ya kay ta kəma taŋ. Ka lagha tsi tavata Yesu da brusay.

⁴⁸ «Ari Zudas! Nda ma brusay dza'a vlata ka ta Zwanja mndu ra?» ka Yesu nda tsi.

⁴⁹ Nghay tsa gwal kawadaga nda Yesu ya ta skwi dza'a magaku ná, ka həŋ mantsa: «Mghama dá! Ka tsa ŋni ta həŋ nda kafay ra?» ka həŋ.

⁵⁰ Ka gi tsanamtá sani mataba taŋ ta kwalva mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, ka tsaghutá sləmənja zeghwani.

⁵¹ «Zlanɔwazla prək tsa!» ka Yesu nda həŋ. Ka ksantá tsi ta sləmənja tsa mndu ya, ka mbanafata.

⁵² Ka Yesu nda tsa la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la mali ta ghəŋa gwal nga həga Lazglafta, nda la galata mndu ta sli'adaghata da ksay ya mantsa: «Nya kəl kuni ka sli'akta nda kafay nda kafay, nda sarak nda sarak na, gənda yu ra?»

⁵³ Inda fitik yu si kawadaga nda kaghuni ma həga Lazglafta, zbanja kuni ta ksaftá i'i wu, ŋa ghuni nda mghama na grusl ná, na fitik na gita tama,» ka'a nda həŋ.

Hkən səla Piyer ta mnay sna a yu ta na mndu na wu kə'a

Mat 26:57-58,69-75, Mak 14:53-54,66-72, Yuh 18:12-18,25-27

⁵⁴ Tahula ksafta taŋ ta Yesu, ka klaghatá həŋ da həga ga mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta. Ka sli'i Piyer tahula taŋ tahula taŋ.

⁵⁵ Vanagha va lu ta vu ma takataka dába həga, ka lagha Piyer nzata ka slinay mataba gwal ta nzaku ta slinayslinay.

⁵⁶ Kə'a ka sana kwalva ka marakw ná, ta nzaku Piyer ka slina vu, ka faftá tsi ta iri tida ka vitsay. «Si kawadaga na mndu na guli nda tsa mndu ya,» ka'a.

⁵⁷ «Makwana, sna a yu ta tsa mndu ya wu,» ka Piyer ka waday.

⁵⁸ Bats nzdá, ka nghanjá sana mndu guli ta Piyer. «Tekw kagha mataba taŋ tani,» ka'a nda tsi. «Gra! Nu gwada gha nda i'i tagha,» ka Piyer.

⁵⁹ Va róats nzdá tahula tsa guli, «kahwathwata kawadaga na mndu na nda tsi, mnda la Galili ya,» ka sana mndu nda tsi nda mbraku nda mbraku.

⁶⁰ «Sna a yu ta na skwi ta kumə kagha ta mnay na gra wu,» ka Piyer. Tata tsa gwada ya Piyer, ma va tsa fitik ya, ka wahatá vazak.

⁶¹ Ka mbədavátá Mgham Yesu nghagapta ka Piyer ma kuma. Ka havaktá Piyer ta gwada mnana Yesu kazlay: Makdaku vazak wahata gita u nana, hkən səla dza'a wadata ka kazlay: Sana a yu ta na mndu na wu kə'a nda i'i kə'a ya.

⁶² Ka saghu Piyer dzibil ka laghu hərba taw.

Dzay mnduha ta Yesu ka rarazay

Mat 26:67-68, Mak 14:65

⁶³ Mbada tsa mnduha ta ŋanátá Yesu ya ka gagay, ka dənɔzlay.

⁶⁴ Ka hbanamtá həŋ ta patak ma kuma. «Tsatsaf tsatsa ta mndu ta dənɔzluhusta,» ka həŋ ka daway da tsi.

⁶⁵ Ka vavazə həŋ ta rutsak tida ka rarazay.

Yesu ta kəma guma

Mat 26:59-66, Mak 14:55-64, Yuh 18:19-24

⁶⁶ Tsafakwa vli, ka tskavatá la galata mnduha mataba la Yahuda, nda mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha, ka klaghatá həŋ ta Yesu da vla tsa guma taŋ.

⁶⁷ Ka həŋ mantsa: «Kagha Kristi ra? Mnarŋarŋ mna,» ka həŋ. Ka Yesu mantsa: «Dər ki mnaghunata yu, zlgħəta a kuni wa.

⁶⁸ Dər ki dawaghunata yu, tsu'uta a kuni ta wani wa.

⁶⁹ Daga ndanana, dza'a nzanza Zwanja mndu nda ga zeghwa Lazglafta nda mbra.» Ka Yesu zlgħanaftawani ta həŋ.

⁷⁰ «Zwanja Lazglafta kagha nda yeya tama rke?» ka həŋ hlaftá wi. «Manda tsa nzakwani manda ya mna kuni,» ka'a nda həŋ.

⁷¹ «Mndəra wati gwada tata zbəgəlta mu, ya wya mnamamna vərda tsatsi nda wubisimani, nda sna sləməŋa amu?» ka həŋ.

23

Yesu ta kəma Pilatus

Mat 27:1-2,11-14, Mak 15:1-5, Yuh 18:28-38

¹ Ka sli'aftá həŋ demdem, ka klaghatá Yesu da Pilat ta nzakway ka ŋumna.

² «Wana na mndu na, slanagha ŋni ta hwazlaḡa mnduha ŋni. Ma plə kuni ta dzumna ŋa mgham Sezar, i'i Kristi ta nzakway ka mgham, ka'a,» ka həŋ ka vaza rutsak tida.

³ Ka Pilat mantsa: «Kagha mghama la Yahuda ra?» ka'a dawarŋta da tsi. «Manda tsa mna ka ya nzakwani,» ka Yesu zlgħanaftá wani.

⁴ Ka Pilat mantsa: «Ksaf a i'i ta skwi prək ka tsanaghata da ta guma ta na mndu na wu,» ka'a nda tsa la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda ya nda tsa dəmga ya.

⁵ «Ta hwazlaḡa mndu na mndu na nda skwi ta taghə tsi. Wa a zlafta tsi ta hadika Galili, ka raganaptá inda hadika Zudiya, ha ka sagha da hadna,» ka həŋ ndi'ata ka mnay.

⁶ «La Galili na mndu na ra?» Ka Pilat dawarŋta snər tsi ta kulanťá Galili.

⁷ Snarŋta Pilat kazlay: Sli'af ma luwa ta gə Hiridus ta mgham na Yesu kə'a, ka vriŋťá tsi ta Yesu da mgham Hiridus, kabga ma luwa Ursalima Hiridus ma tsa fitik ya.

Yesu ta kəma Hiridus Artipas

⁸ Manda vradanaghatá, ka rfu Hiridus ta rfu nghər tsi ta Yesu, kabga nda kḡa fitika zbayni ta nghanťa, ta ghəŋa skwiha ta snə tsi ta mnay tida. Dza'a nghanŋgha yu ta maga sana mazəmzəm su'u na, ka'a sizlay.

⁹ Ka va dádawu tsi ta skwiha kavghakavgha da Yesu. Sew had sana skwi zlgħanaf tsi ta wani wa.

¹⁰ Hada la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha. Ka va ŋavatá həŋ ka vaza rutsak tida.

¹¹ Mbadá i Hiridus nda sludzihani ka dulay, ka gagay. Ka sudanavatá həŋ ta lgut káka nda dínakwani, ka vriŋťa da Pilat ta nzakway ka ŋumna.

¹² Daga badu tsa, ksatá gra i Pilat nda Hiridus tsa kabga si manda la ghuma nzakwa taŋ.

Habaftá Yesu ŋa dzata

Mat 27:15-26, Mak 15:6-15, Yuh 18:39–19:16

¹³ Manda tskanata Pilat ta la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda gwal tsa guma nda dəmga tani, ka'a nda həŋ mantsa:

14 «“Wana na mndu na ta hwazlaḅa mnduha,” ka kuni klakta da i'i, ka ḁawantá yu da tsi ta kḅama ghuni, haḁ skwi ḁer turtuk mataba tsa skwiha ta mnḅ kaghuni tida ya ksaf yu da tsi wa.

15 Ksaf a Hiridus guli ta sana skwi da tsi wu, kḅl tsi ka vraganaghata da amu. Wana guli haḁ sana skwi maga na mndu na ta nzakway prḅk ka dzata wa.

16 Wana yu dza'a slḅvapta nda krupi ḅa zliḅta ḁa,» ka'a. [

17 Tsaw inda skala Pak ya ná, ta zliniszla tkwe' ta vu'a turtuk ma gamak ta hḅj.]

18 Ka hḅj mantsa: «Dzadza ta na mndu na ka zliḅnista ka ta Barabas,» ka hḅj hlaftá wi demdem ka skwa turtuk.

19 Tsaw tsa Barabas ya, tsamtsa lu ma gamak kabga vḅl dzatá mndu ma sli'avafta hwazlaḅaku nda ḅumna.

20 Ta kumay Pilat má ta zliḅtá Yesu, ka gwadgḅlganatá tsi ta hḅj.

21 Ka hḅj mantsa: «Zlḅjafzlḅḅa ta udzu! Zlḅjafzlḅḅa ta udzu!» ka hḅj hlaftawi.

22 Ka Pilat nda hḅj ka mahkḅn mantsa: «Nu va na ghwaḁaka skwi na maga tsi na? Ya wana slanagha a i'i ta dmaku maga tsi prḅk ka dzata wa. Ala, wana yu dza'a slvapta nda krupi, ḅa zliḅta ḁa,» ka'a.

23 «Zlḅjafḁá Yesu ta udzu,» ka hḅj va sganaghatá hlawi. Ka ḅraptá tsa hlawa tan ya ta Pilatus.

24 Ka maganatá Pilat ta hḅj ta tsa skwi kuman hḅj ya.

25 Ka zliḅtá tsi ta tsa mndu si tsam lu ma gamak ta ghḅḅa vḅl dzatá mndu ma hwazlaḅaku nda ḅumna, ta ḁawu hḅj ya. Ka vlanḁtá tsi ta hḅj ta Yesu manda ya kuman hḅj.

Kla Yesu ḅa dzata

Mat 27:32-44, Mak 15:21-32, Yuh 19:17-27

26 Ta klayklay hḅj ta Yesu ka guyatá hḅj nda Simuḅ mnda la Sireḅ ta vrakta ma vwah. Ka ḅanatá hḅj, ka fanaghatá tsa udza zlḅḅay ya ḅa klayni mista Yesu.

27 Ka sli'i mnduha rutututa mistani, ta dza'a mi'aha nda taw ka ḅaḁa ghḅḅ guli.

28 Ka mbḅḁavatá Yesu tvḅ tsa mi'aha ya, ka'a nda hḅj mantsa: «Ma taw kuni ta i'i kwagha Ursalima, tawawa tawa ta ghḅḅa ghuni nda zwana ghuni.

29 Wya dza'a saghasa fitik dza'a kḅl lu ka mnay kazlay: Rfu da gwal ka dzḅghḅḅ, kul tatá mndḅr, kul sanḁtá zwan ta u'a tan kḅ'a.

30 “Zlagawazla ta ghḅḅa anḅi,” ka mnduha dza'azlay nda ghwaḁa, “bukwanḅnawa bukwa,” ka hḅj dza'azlay nda kudḅḅurha!

31 Ka si manda nana maganata lu ta udza mkwenek ya ní, kighkigh dza'a slanaghata tsi ta ghwalatá udzu?» ka'a.

32 Mamu sanlaha ma ghwaḁaka mndu his guli ta hlu lu ḅa dza'a pslatá hḅj kawadaga nda Yesu.

Dalaftá Yesu ta udza zlḅḅay

33 Bhadaghata tan da tsa vli ta hgḅ lu ka «vla ghudzifa ghḅḅ» ya, ka zlḅḅafḁá hḅḅ hada, kawadaga nda tsa ghwaḁaka mnduha his ya kay. Pal sani nda ga zeghwani, pal sani nda ga zlabani.

34 Ka Yesu mantsa: «Da! planapla ta dmakwa tan, kabga sna a hḅj ta skwi ta magḅ hḅj wu,» ka'a. Ka vzḅ hḅj ta vindima ḅa daguvustá lguthani.

³⁵ Ka nzatá mnduha hada ka nghay. «Mbambanaf a tsi ta sanlaha kay ra? Ka si Kristi zbatá ña Lazglafta tsi katæk ya ní, ka mbanafmba tsi ta ghəñani tama ba?» ka gwal dagaladagala ta ghəña la Yahuda ka ghuḅasa Yesu.

³⁶ Ka kladaghatá la sludzi guli ta imi masmasa ka vlay ñani, ka ghuḅasa həñ. ³⁷ «Ka mghama la Yahuda ka katsi, mbanafmba ta ghəña gha, ka ghəña gha,» ka həñ.

³⁸ «Nana na mghama la Yahuda,» ka lu vindafta skwi ka fagata nda ta ghəñani.

³⁹ «Kristi a kagha kay ra? mbanafmba ta ghəña gha ka ghəña gha, ka mbanafmba ta,» ka sani ma tsa ghwadaka mnduha zlanaf lu ya, ka razay.

⁴⁰ Ka sani dvanaghata mantsa: «Wana kagha ta ghuyay ghuyay manda tsatsi, zləña a kagha ta Lazglafta ra?»

⁴¹ Ña u ná, rakwani tsa'uwaghatá guma, kabga nisəla sɪna u maga u ŋu u ta mutsafta. Tsatsi, had' skwi ga tsi wu,» ka'a.

⁴² Ka'a ta hula tsa guli mantsa: «Ka havapta ka ka i'i baḁu saghar ka da ga mgham,» ka'anda Yesu.

⁴³ Ka Yesu mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghata na, gita u na dza'a kawadaga ka nda i'i ma luwa da,» ka'a.

Saba hafu ma Yesu

Mat 27:45-56, Mak 15:33-41, Yuh 19:28-30

⁴⁴⁻⁴⁵ Dæk fitik ma ghəñ, ka haftá skwi ta wa ira fitik, ka nutá vli ka grum ta inda tsa hadik ya, ha ka lagha ta fitik hawu. Ka tavaptá tsa zlala tamə lu ma həga Lazglafta ya tsəra' ma takataka.

⁴⁶ Ka Yesu mantsa: «Da! Ma dzva gha ta vlaghata yu ta hafa da*,» ka'a wahata nda lwi dagala. Tahula mnatani ta tsa gwada ya, ka sabi hafu mida.

⁴⁷ «Kahwathwata si ñərma mndu na mndu na,» ka mghama sludzi la Ruma nghər tsi ta tsa skwi ta magata ya, ka zləzlvu tsi ta Lazglafta.

⁴⁸ Tahula nghanja tan ta tsa skwi ta magata ya, ka vraghutá inda tsa gwal si ta lagha nghay ya nda wuwuslika dzvu.

⁴⁹ Ka nzaktá inda graha Yesu, nda tsa mi'aha ta safi mistani daga ma Galili ya, ka ngha tsa skwi ta magaku ya.

Paḁamta Yusufu ta Yesu

Mat 27:57-61, Mak 15:42-47, Yuh 19:38-42

⁵⁰⁻⁵¹ Mamu sana ñərma mndu tdukwa nzakwani, ta hgə lu ka Yusufu. Mnda la Arimate ya, sana luwa ta nzakway ta hadika la Yahuda. Ta kzlaykzlay tsatsi ta sagha fitika ga mghama Lazglafta. Tekw tsatsi mataba gwal dagaladagala ta vla hidaku. Tsu'af a tsatsi ta tsa skwi tsin lu ta ghəñani ma guma ña magay, ka magata lu ya wa.

⁵² Ka sli'aftá tsa mndu ya ka lagha da Pilat ta nzakway ka ñumna da dawaftá tvi ña dza'a kla mbli Yesu.

⁵³ Ka laghu tsi klagatá mbli Yesu ta udza zləñay, ka mbsamtá tsi ma wupay, ka laghu tsi famta ma kulu huhrap lu ma kluluh ta kul famtá lu ta mbli mida karaku.

⁵⁴ Baḁu luma madagala tsa fitik ya, ta ghwan a lu ka lami da Sabat wa.

⁵⁵ Ka sli'aftá tsa mi'aha si ta safi mista Yesu daga ma Galili ya mista Yusufu. Ka nghanatá həñ ta vla tsa kulu ya, nda ya ka lu hananamtá Yesu mida.

⁵⁶ Ka vraghatá həñ da luwa. Ka payaftá həñ ta rdí nda urdi ña masay ta mbli Yesu. Ka nzaptá həñ baḁu Sabat manda ya ta mnə zlahu.

* 23:46 Ngha ta Zabura 31:6.

24

Sli'agapta Yesu ma kulu
Mat 28:1-10, Mak 16:1-8, Yuh 20:1-10

¹ Wræk tgha gasærdæk bađu dæmas, ka klaftá tsa mi'aha ya ta tsa rdi nda urdi payaf hən̄ ya kay, ka sli'af̄ta ka laghwi ta kulu.

² Kə'a ká hən̄ ná, taŋwalaghutaŋwala lu ta tsa klam kəl lu ka hun̄ta ya.

³ Ka lami hən̄ dida, ngha a hən̄ ta mb̄la Mgham Yesu mida wa.

⁴ Trid̄, traptra hən̄ ta skwi ŋa ndanay. Gi ka zlagaptá duhwalha Lazglafta his ta kəma taŋ nda sudatá lgut ta wudaku tilil ta vgha taŋ.

⁵ Ka ksaftá zləŋ ta hən̄ katakata, ka dzadzata hən̄ ta ghəŋa taŋ nda ta hadik. Ka tsa duhwalha Lazglafta ya nda hən̄ mantsa: «Ta zbə ŋaw kuni ta mndu ndiri mataba gwal nda rwa na?»

⁶ Ta had̄ hadna wa, sli'apsli'a tsatsi nda hafu. Havakwahava ta skwi mnaghuna tsi ma fitika nzakwani ta ma Galili.

⁷ Ka'a mnata na: «Nda nza tkwe' ka klaftá Zwaŋa mndu ka fanamta gwal dmaku ma dzvu, ŋa dzata ta udza zləŋay, ŋa sli'agaptani nda hafu ma mtaku bađu mahkana fitik kə'a ya.»

⁸ Ka havaktá tsa mi'aha ya ta skwi ya si mnana Yesu ta hən̄.

⁹ Sli'af̄ta taŋ ta kulu, ka laghu hən̄ da rusanaftá inda tsa skwiha ya ta tsa duhwalha ghwan̄pdə nden̄ ya nda pdakwa sanlaha.

¹⁰ Tsa mi'aha ta mna tsa gwađa ya ŋa gwal ghunay ya ná, i Mari makwata Magdala, nda Yuwana, nda Mari mani ma Yakubu, nda sanlaha ma mi'aha ta dza'a mista taŋ ya hən̄.

¹¹ Ta nghə ka tsaɓaku hən̄ ta tsa gwađa ya, zlghaf a hən̄ ta gwađa tsa mi'aha ya wa.

¹² Piyer ya tani, sli'af̄ta tsatsi nda hwaya ka laghwi ta kulu, ka ɓukwadatá tsi, kə'a kə'a ná, wupay yeya nghan̄ tsi ŋufuk ta hadik, ka vraghatá tsi dzaghani nda ndrəmmima tsa skwi ta magaku ya.

Yesu ta tva dza'a da luwa Imayus
Mak 16:12-13

¹³ Bađu va tsa fitik ya, ka sli'af̄ta sana duhwalha his, ka dza'a da sani luwa ta hgə lu ka Imayus. Ta magay meli ghwan̄pdə nden̄ matakataka taŋ nda luwa Ursalima.

¹⁴ Ka dza'a hən̄ nda ghwa yiva ta ghəŋa skwi ta maguta.

¹⁵ Tata dza'a nda ghwa yiva ta ghəŋa tsa skwi ta maguta ya hən̄, ka ksaftá Yesu ta hən̄ ka mbada kawadaga nda hən̄.

¹⁶ Ka hanaftá skwi ta iri ta hən̄, tsəmaf a hən̄ wa.

¹⁷ Ka Yesu mantsa: «Ta ghəŋa wu ta dza'a kuni nda ghwa yiva na?» ka'a nda hən̄. Gagərdzək sladaslada hən̄, ka nzata sasgama.

¹⁸ Ka sani mataba taŋ ta hgə lu ka Kliyupas nda tsi mantsa: «Si laghu diga kagha ta magaku skwi ma Ursalima ma na fitik na na?» ka'a. Ka Yesu mantsa: «Nya ta magaku na?» ka'a nda hən̄.

¹⁹ Ka hən̄ nda tsi mantsa: «Sna a ka ta skwi ta maguta nda Yesu mnda la Nazaret ta nzakway ka anabi dagala, nda sgit ma gwadani, ta magata skwa mandərmimi ta kəma Lazglafta nda ya ta kəma inda mnduha,

²⁰ klaf la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda gwal tsamatá guma, ka vlatá hən̄ ŋa dzata, ka zləŋaftá hən̄ ta udza zləŋay ra?»

²¹ Tsatsi dza'a mbanaftá la Isra'ila ka ŋani sizlay, kulam nda tsa, hkən gita manda luta tsa skwiha ya.

²² Anj mndani, ta ndərmimi nda ndərmima ηni ta gwada sana mi'aha mataba ηni ta sli'aftha wrək tgha, ka laghu ta kulu.

²³ Ta lagha hən, slanagha a hən ta mblani wu, ka vraktá hən da mnay: "Maravamara duhwalha Lazglafta ta wa ira ηni, ka mnə hən ηanηi kazlay: Sli'afslí'a nda hafu kə'a."

²⁴ Ka sli'afthá sanlaha mataba ηni guli ka laghu ta kulu, ka slanaghatá hən ta tsa skwi ya manda va tsa mnə tsa mi'aha ya. Tsatsi, ngha a hən wu,» ka'a.

²⁵ Ka Yesu nda hən mantsa: «Mnduha kul had mahizl ma ghəŋa tan, ta daramay nda darama ta zlgħa inda skwi mna la anabi!

²⁶ Nza a tkwe' ka ghuyay Kristi ta tsa danwaha ya makdaku tsi ka lami da glakwani ra?» ka'a nda hən.

²⁷ Ka zlraftá Yesu ta rusa gwada ta ghəŋani manda ya mna i Musa nda inda la anabi ma deftera Lazglafta.

²⁸ Ndusadaghata tan nda tsa luwa ta dza'a hən ya, mbada Yesu ka kda mbada manda mndu ta kuma dza'a da vla di'ih.

²⁹ «Nawanawa, nzanza kawadaga nda anηi, nda hləma fitik, ndusa rvidik,» ka hən nzafta tida, ka ŋanata, ka lamə tsi da həga ka nzata kawadaga nda hən.

³⁰ Ta zə tsi ta skwa zay kawadaga nda hən, ka klaftá tsi ta buradi, ka rfanaghatá Lazglafta, ka ɔlanaptá tsi*, ka valanťá tsi ta hən.

³¹ Nzidid, tsalatsala ira tan ka tsəmaftá hən, gi lay nghəgla a hən tavata hən wa.

³² «Burbur a ŋudufa u ma fitika mnayni ta gwada ta rusu tsi ta skwi ma deftera Lazglafta ŋa u ta tvi kay ra?» ka hən mataba tan.

³³ Tahula tsa, gi ka sli'afthá hən ka vraghuta da Ursalima. Bhadaghata tan, ka slanaghatá hən ta tskata vgha tsa duhwalha ghwanpɔɔ nden ya, kawadaga nda gwal si ta dza'a mista tan,

³⁴ ta mnaymnay kazlay: Kahwathwata sli'agapsli'a Mgham Yesu nda hafu. Nda ngha Piyer kə'a.

³⁵ Ka rusu sahaya guli ta skwi ta maguta ta tvi nda ya ka hən tsəmaftá Yesu, ma fitika ɔalanaptani ta buradi.

Maravata Yesu da duhwalhani

Mat 28:16-20, Mak 16:14-18, Yuh 20:19-23, Slg 1:6-8

³⁶ Tata rusa tsa gwada ya hən, ka gi maravata vɔrdaka Yesu mataba tan, ka'a mantsa: «Ka vlaghunavla Lazglafta ta zdaku» ka'a ganaghatá zgu ta hən.

³⁷ Ka ksafthá tsi ta hən ka zlən, ka ghudzaku hən katakata, ba glamglam ya ka hən sizlay.

³⁸ Ka Yesu nda hən mantsa: «Nya ta ghudza kaghuni na? Nya ta kəl kuni ka dga ghən?

³⁹ Nghawangha ta dzvuha da nda səlahə da 6a, va tsa i'i yeya. Ksihawaksa, ka vitsidivata kuni. Had slú'uvgha nda ghudzif ma glamglam manda tsa ta ndanu kaghuni ta ghəŋa i'i ya wu,» ka'a.

⁴⁰ Ta mnə tsi ta tsaya ná, ta marə tsi ta dzvuhani nda səlahani ŋa tan.

⁴¹ Ta graf a hən karaku wu, ta rfu hən katakata ka ndərmimay. Ka Yesu mantsa: «Mamu skwa zay da kaghuni hadna ra?» ka'a nda hən.

⁴² Ka vlanťá hən ta sulatá klipi ki'a.

⁴³ Ka zlgħaftá tsi ka zay ta wa ira tan.

⁴⁴ Ka'a nda hən mantsa: «Wana na skwi si ta mnə yu ŋa ghuni ma fitika nzakwa da kawadaga nda kaghuni kazlay: "Inda skwi ya vindaf lu ta ghəŋa

* 24:30 Ngha ta Lukwa 22:19.

i'i ma deftera Musa nda ya ma deftera la anabi, nda ya ma Zabura ná, dza'a magaku kə'a ya kay,"» ka'a nda həŋ.

⁴⁵ Ka gunananjta tsi ta mahizl ta həŋ ɲa snanjta skwi vindaf lu ma gwaɗa Lazglafta.

⁴⁶ Ka'a nda həŋ guli mantsa: «Wya ka lu vindaf: Dza'a ghuyay Kristi ta ɗanwa, ɲa sli'agaptani ma mtaku nda hafu baɗu mahkən.

⁴⁷ Dza'a mnay lu tkwe' nda hgani ɲa inda mndəra mnduha ka mbəɗanafta həŋ ta nzakwa tan, ɲa planata Lazglafta ta dmakwa tan. Tinəl ma luwa Ursalima dza'a zrafta lu ta mnay.

⁴⁸ Kaghuni ta nzakway ka masləmtsəka tsa skwiha ya kə'a ya.

⁴⁹ Wya yu dza'a ghungaghunata tsa skwi taghunaf Da ɗa ta imi ta sləmən ya. Kaghuni, ka nzata kuni ma huɗa luwa ha ka saha mbraku daga ta luwa da mbraghunafta,» ka'a nda həŋ.

Sli'a Yesu ka zlanjta duhwalhani
Mak 16:19-20, Slg 1:9-11

⁵⁰ Ka hlafta Yesu ta həŋ ma huɗa luwa, ka laghu həŋ nda tvə luwa Betani. Bhadaghata tan da hada, ka kapafta tsi ta dzvu ka tfanaghatawi ta həŋ.

⁵¹ Tata tfaytfay ta wi ta ghəŋa tan, ka dgaghutá tsi ta vgha nda həŋ, ka klaghatá lu ta luwa.

⁵² Hahəŋ, manda kɗakwa tan ta tsəlɓanata tsəlɓu, ka vraghatá həŋ da Ursalima nda rfu katakata.

⁵³ Ka gɗatá həŋ ta lagha da nzaku ma həga Lazglafta ka zləzlvay.

Gwada ta sabi da Yuhwana

Yesu Kristi ná, gwada Lazglafta ya

¹ Daga tanɗan mamu gwada*. Kawadaga tsa gwada ya nda Lazglafta. Tsa gwada ya ta nzakway ka Lazglafta.

² Daga tanɗan, kawadaga tsa gwada ya nda Lazglafta.

³ Nda tsatsi magafta Lazglafta ta inda skwiha. Had skwi magaf Lazglafta kul had tsatsi wa.

⁴ Ma tsatsi zrafta hafu. Tsa hafu ya ta nzakway ka tsuwadaka mnduha.

⁵ Tsa tsuwadaku ya ta tsuwadaku ma grusl, walan a grusl ta ksafta dekdek wa.

⁶ Ka zlagaptá sana mndu ta hgə lu ka Yuhwana ghunaf Lazglafta.

⁷ Ka sagha tsi ɗa nzaku ka maslɛmɛtsəka tsuwadaku, kada zlglafta inda mnduha nda ma tsatsi.

⁸ Tsatsi a tsa tsuwadaku ya wu, zlagap ɗa ga maslɛmɛtsəka tsuwadaku tsatsi.

⁹ Tsa tsuwadaku ya ná, wɛrda tsuwadaku ya. Ma saghani ta ghɛɗa hadik ka tsuwadaku tsi ta mnda sɛla.

¹⁰ Tsaw tsa gwada ya ná, nda ghada nzakwani ma ghɛɗa hadik, kabga nda tsatsi magafta lu ta ghɛɗa hadik. Nziya nza tsi tsatsaf a mnduha wa.

¹¹ Saghani da mnduha, ka kwalaghuta mnduha ta tsu'afu.

¹² Lagha gwal ta tsu'afu, ka zlglafta hɗani. ɗa tsahaya, ka vlanɗa tsi ta hɗan ta mbrakwa nzaku ka zwana Lazglafta.

¹³ Nza a hɗan ka zwanani manda ya ta yagata mnda sɛla, manda ya ta kumə mndu a wu, ama sagha da Lazglafta manda ya ta kumə tsatsi.

¹⁴ Tsa gwada mnə lu ya kay ná, ka mbəɗavafu tsi ka mndu, ka nzata mataba mu. Nda ndəgha nda zɗakatahudu, nda kahwathwata. Nda ngha mu ta glakwani, glakwa zwan turtuktuk ghunaf Da ya. Zɗakatahudani nda kahwathwatani katakata ya.

¹⁵ Ka gwadatu Yuhwana ta nzakway ka maslɛmɛtsəkani banluwa. «Wana tsa mndu mnə yu kazlay: Tsa mndu ta sagha nda hula da ya ná, malaghumala ta i'i, kabga mamu tsatsi ma kɗaku lu ka yatá i'i kə'a ya kay.»

¹⁶ Dagala zɗakatahudani katakata, tfamaghatfa ta wi demdem, ta gɗagɗa ta vlamatu zɗakatahudani.

¹⁷ Nda ma dzva Musa vlata Lazglafta ta zlahu, ka sagha zɗakatahudu nda kahwathwata nda da Yesu Kristi.

¹⁸ Had mndu ta kɗa walanɗa nghanɗa Lazglafta wa. Tsa zwan turtuktuk ya ta nzakway ka Lazglafta, ta nzaku ma ghuva Da ya, tsatsi ta mnanɗa nzakwa Lazglafta.

Gwada Yuhwana

Mat 3:1-12, Mak 1:1-8, Luk 3:1-18

¹⁹ Wya gwada mna Yuhwana ma ghunadaghata gwal dagaladagala ma la Yahuda ma Ursalima ta gwal dra skwi ɗa Lazglafta, nda la Levi. Ka lagha hɗan da dawanɗa ta tsi: «Wa kagha na?» ka hɗan.

²⁰ Ka mnatá Yuhwana ta kahwathwata, manana a ta hɗan wa. «Kristi a i'i wu,» ka'a klinistá ghɛɗani ta hɗan.

* 1:1 Ngha ta aya 14.

21 «Tsa wa kagha 6a? Iliya ka rki?» ka həŋ nda tsi. «Vani a i'i wu,» ka Yuhwana nda həŋ. «Anabi ka rki?» «Vani a i'i wa.»

22 «Wa kagha ka ŋni dza'azlay nda gwal ta ghunagaŋnaghata 6a? Wa i'i ka va kagha na?» ka həŋ nda tsi kay guli.

23 «I'i ná,

“Iwi ta gugudaku ma mtak yu, lele'anawa tvi ŋa mgham[†]» ka'a nda həŋ, manda ya mnə anabi Isaya.

24 Mataba tsa mnduha ghunadap lu da Yuhwana ya, mamu la Farisa.

25 Ka dawglaŋtá həŋ da Yuhwana, «Wana Kristi a i'i wu ka ka, ta Iliya a yu wu ka ka, anabi a yu wu ka ka guli, ŋaw ta maga ka ta batem 6a?» ka həŋ nda tsi.

26 «I'i ná, nda imi ta magə yu ta batem. Mamu sana mndu mataba ghuni kul snaŋtá kuni. Tsatsi ta sagha nda hula dá.

27 Ra a yu ka plaptá zu'a 6a6ahani wu,» ka'a nda həŋ.

28 Ma Betani maguta tsa skwiha ya, ta 6la ghwa Zurdeŋ, ma vla magay Yuhwana ta batem.

Yesu Kristi ná, Zwaŋa Lazglafta ya

29 Gamahtsimani ka nghə Yuhwana ta Yesu ta sagha da tsi. «Wana zwaŋa tuwaka Lazglafta ta klaghutá dmakwa mnduha.

30 Tsatsi tsa mndu mnə yu kazlay: Mamu sana mndu ta sagha nda hula dá ta malaghutá i'i, mamu tsatsi ma kdə lu ka yatá i'i kə'a ya kay.

31 I'i guli ná, si sna a yu kazlay: Tsatsi ya kə'a wa. Nana saghasagha yu da maga batem ma imi na ná, ŋa snanamtá la Isra'ila nzakwani,» ka'a.

32 Ka Yuhwana guli mantsa: «Nda ngha yu ta Sulkum ta saha daga ta luwa manda ghərbu', ka nzafta tida.

33 Si sna a yu kazlay: Tsatsi ya kə'a wu, ka mnihatá Lazglafta ta ghunaftá i'i ŋa maga batem ma imi ya kazlay: Tsa mndu dza'a nghanŋa ka ta saha Sulkum ka nzafta tida ya, tsatsi ta dza'a maga batem nda Sulkum nda ghu6a, ka'a.

34 Ka nghanŋa yu manda va tsaya. Nana mndu na ná, Zwaŋa Lazglafta ya, ka yu ta ghəŋani.»

Taŋtaŋa duhwalha Yesu

35 Gamahtsimani, ka vradaghata Yuhwana kawadaga nda gwal his mataba duhwalhani da va tsa vli ya.

36 Nghayni ta Yesu ta labə mantsa: «Wa a zwaŋa tuwaka Lazglafta,» ka'a.

37 Snaŋta tsa duhwalha his ya ta tsa gwada Yuhwana ya, ka laghu həŋ mista Yesu.

38 Kə'a ka Yesu mbədavata, ta nghə tsi ná, ta dza'a mistani həŋ. «Nu ta zbə kuni 6a?» ka'a nda həŋ. «Maləma dá! Ga ta nzakwa ka na?» ka həŋ nda tsi.

39 «Saghawasa ka nghanata kuni 6a!» ka'a nda həŋ. Ka laghu həŋ mistani, ka nghanatá həŋ ta vla nzakwani. Ta fitik hawu ta nzemndi fwad'vli nda tsa. Ka kdíŋtá həŋ ta vaghay kawadaga nda tsi.

40 Mataba tsa mnduha his ta snaŋtá gwada Yuhwana ka laghu mista Yesu ya ná, tekw Andre ta nzakway ka zwaŋamani ma Simuŋ Piyer.

41 Tiŋəl ŋa zwaŋamani Simuŋ sli'afra tsi ka laghwi da mnay. Ka'a mantsa: «Slafsla ŋni ta Almasihu,» ka'a. Tsaya ta nzakway ka «Kristi.»

42 Ka kladaghatá tsi da Yesu, na ghur nghanŋa Yesu, ka'a nda tsi mantsa: «Simuŋ! Zwaŋa Yuhwana ka, Kefas dza'a hga lu ta kagha,» manda mnay kazlay: Pala kə'a ya.

† 1:23 Ngha ta Isaya 40:3.

⁴³ Gamahtsimani, dza'a da Galili yu, ka Yesu. Ka guyatá tsi nda Filip, «mbada mista dá,» ka'a nda tsi.

⁴⁴ Tsa Filip ya ná, mnda luwa Betsayda luwa i Andre nda Piyer ya.

⁴⁵ Tahula tsa, ka guyatá Filip nda Natanayel guli. «Slanaghasla ηni ta tsa mndu vindaf Musa ta gwada ta ghəjani ma deftera zlahu nda ya ta mnə la anabi ta gwada ta ghəjani ya kay. Yesu zwanja Yusufu mnda la Nazaret ya,» ka'a nda tsi.

⁴⁶ «Mndərga wati skwi ya dina dza'a sabi ma luwa Nazaret na?» ka Natanayel nda tsi. «Sawi ka nghanata ka 6a!» ka Filip. Ka sli'aftá tsi ka lagha.

⁴⁷ Nghay Yesu ta laghani, «wana vərda mnda la Isra'ila kul had sana skwi ηa tsanavata,» ka Yesu nda Natanayel.

⁴⁸ «Ga snanja ka ta i'i na?» ka Natanayel nda tsi. «A'a! Ngha a yu ta kagha ta nzaku mista ghuraf ma kdə Filip ka hga kagha ya ra!» ka Yesu nda tsi.

⁴⁹ «Maləma dá! Kagha ná, Zwanja Lazglafta ka, mghama la Isra'ila ka,» ka Natanayel nda Yesu.

⁵⁰ «Zlray kagha ta zlg hay tsa 6a, kabga mnay dá kazlay: Nda ngha yu ta kagha mista ghuraf kə'a? dza'a nda ngha ka ta skwiha ta malaghutá tsaya,» ka Yesu nda tsi.

⁵¹ Ka Yesu sganaghata mantša: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a nda ngha kuni ta gunatá luwa buwan ηa ηla duhwalha Lazglafta, ηa saha tan ηa ghəjə Zwanja mndu,» ka'a.

2

Kla makwa ma Kana

¹ Ta mahkana fitik, ka slatá skala kla makwa ma luwa Kana ta hadika Galili. Tsaw laghala mani ma Yesu da tsa vla skala kla makwa ya.

² Hgadagha hga lu ta i Yesu nda duhwalhani guli da tsa vla skala kla makwa ya.

³ Ka kdutá ima inabi. Ka mani nda Yesu mantša: «Nda kdá ima inabi da həj,» ka'a.

⁴ «Nahgani ηa gha nda i'i katək ní a ma! Ta maga a fitika dá wu,» ka Yesu nda tsi.

⁵ «Ka maga kuni ta inda skwi dza'a mnaghunata tsi,» ka mani ma Yesu nda kwalvaha.

⁶ Tsaw ma tsa vli ya, mamu wudaha tsatsaf lu nda palaha ta za litir tghas mbsak tghas mbsak sanlaha, dərmək nda hisambsak hisambsak sanlaha, ta kəl la Yahuda ka ghuba səlahə tan.

⁷ «Ndaghanafwa ndagha ta ya wudaha ya nda imi,» ka Yesu nda həj. Ka ndaghanaftá həj te'te'. ⁸ «Ndana tama, tanjwatá ta mndu ta wa skwa zay,» ka Yesu nda həj, ka tanjta həj.

⁹ Tapanata tsa mndu ta wa skwa zay ya ta tsa imi mbəfanaf lu ka ima inabi ya ná, zďakwa skwi a va tsa wu, sna a guli ka sagha ga tsa ima inabi ya wa. Taghəjə tsa gwal ta zakamtá tsa imi yeya nda sna. Ka hganjta tsi ta zə'ala makwa.

¹⁰ Ka'a nda tsi mantša: «Tinəl ima inabi ya zďa ta dgə lu ηa mnduha, kada vla ya leghleghə tahula baghuta tan ná, ka laghwa kagha difanatá ya zďa, ka zlra klagapta ndana?» ka'a nda tsi.

¹¹ Tsaya tanjana mazəmzəm maga Yesu ma luwa Kana ta hadika Galili. Mantša ya maranja tsi ta glakwani. Ka faftá duhwalhani ta ghəjə tida.

¹² Tahula tsa, ka sli'aftá tsi ka lagha da luwa Kafarnahum kawadaga nda i mani nda zwanamani, nda duhwalhani tani, ka zátá həŋ ta fitik tsəbakw hada.

Ghizlay Yesu ta gwal ta dzawa skwi ma həga Lazglafta

Mat 21:12-13, Mak 11:15-17, Luk 19:45-46

¹³ Ndusagaghata fitika skalay la Yahuda ta Pak, ka lafi Yesu da Ursalima.

¹⁴ Bhadaghatani, ka lamə tsi da daḅa həga Lazglafta ka slanaghatá tsi ta mnduha ta dzawa slaha nda tuwakha, nda ghərбу'ha, nda gwal mbaḅa tseḅi ta nzaku tavata tabəla taŋ hada.

¹⁵ Ka klaftá tsi ta tóŋ ŋa krupi, ka ghzlagaptá tsi ta mnduha demdem ma tsa daḅa həga Lazglafta ya, nda tuwakha tani, nda slaha tani. Ka wutsidiŋtá tsi ta tseḅa gwal mbəḅu, ka zlambiḅiŋtá tabəla taŋ. ¹⁶ «Hliŋwa na skwiha na hadna, ma niŋ kuni ta həga Da ḁa ka həga mbəḅa dzvu,» ka'a nda gwal dzawa ghərбу'ha.

¹⁷ Ka havaktá duhwalhani ta skwi ya nda vinda ma gwadá Lazglafta tazlay: «Dvafḁva* yu ta həga gha, manda vu ta dra tsi ta i'i,» ka'a ya

¹⁸ «Mndərga wati ma mazənzəmə dza'a ka magata, ŋa maraŋtá skwi kəl ka ka maga mndəra skwi mandana na?» ka la Yahuda zlaftá gwadá nda tsi.

¹⁹ «Tasiŋwatasa ta na həga Lazglafta na, dza'a bəglafba yu ma fitik hkən,» ka Yesu nda həŋ.

²⁰ «Ta skwi vaku fwaḁ mbsak mku' mida za lu ta ba na həga Lazglafta na ná, ma fitik hkən dza'a bafta yu ri wa kə'a?» ka la Yahuda nda tsi.

²¹ Tsaw tsa həga ta gwadə Yesu ya ná, ta gwadə ta ghəŋa ghəŋani tsatsi.

²² Tsaya kəl duhwalhani tahula sli'agaptani ma mtaku, ka havaktá skwi ya mna tsi. Ka zlglaftá həŋ ta skwi ya nda vinda ma gwadá Lazglafta, nda gwadá Yesu ta mnata tani.

Nda sna Yesu ta skwi ma ŋuḁufa mnduha

²³ Ma fitika nzakwa Yesu ma Ursalima ta skala Pak, nda ndəgha gwal ta zlglafta nghər həŋ ta mazənzəməha ta magə tsi.

²⁴ Lamə a tsaya da fəlma Yesu wu, kabga nda sna ta həŋ tsidiḁ.

²⁵ Psa a ta mnanata mndu ta gwadá ta ghəŋa nzakwa sana mndu wu, kabga nda sna tsatsi ta skwi ma ŋuḁufa mndu.

3

I Yesu nda Nikwademu

¹ Mamu sana mndu mataba la Farisa ta hgə lu ka Nikwademu tekwa mataba gwal dagaladagala mataba la Yahuda.

² Ka sli'aftá tsi nda rvidik ka lagha slanaghatá Yesu. Ka'a nda tsi mantsa: «Maləma ḁa! Nda sna ŋni kazlay: Mnda tagha skwi ta saha daga da Lazglafta kagha kə'a, kabga haḁ mndu ta laviŋtá maga tsa mazənzəməha ta magə kagha ya, ka haḁ Lazglafta kawadaga nda tsi wu,» ka'a.

³ «Kahwathwata ka yu ta mnaghata, ka ya a lu ta mndu ka mahis wu katsi, laviŋ a ta nghanjta ga mghama Lazglafta wu,» ka Yesu nda tsi.

⁴ «Waka lu dza'a yəglagatá mndu nda ghada halatani, dza'a vrəgladaf vra da huḁa mani, ŋa yəglagata ra?» ka Nikwademu nda tsi.

⁵ Ka Yesu mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghata, ka ya a lu ta mndu nda imi nda Sulkum wu katsi, laviŋ a ta walaŋtá lami da ga mghama Lazglafta wa.

* 2:17 Ngha ta Zabura 69:10.

⁶ Ya yaga mndu ná, mnda səla tsaya. Ya yaga Sulkum ya ná, ɲa Sulkum tsa ya.

⁷ Ma ndərmim ka nda ndərmima kabga mnaghata da: “Tkwe’ ka yagatá kaghuni ka mahis” kə’a.

⁸ Nda ta tvi ta kumə tsi ta vyakwa falak. Ta snay ka ta ghudzagani, sna a ka ka ga sli’afta tsi wu, sna a ka ka ga ta dza’a tsi wa. Mantsa ya nzakwa inda mndu yaga lu ma Sulkum,» ka Yesu nda tsi.

⁹ «Waka skwi mantsa dza’a magaku?» ka Nikwademu nda tsi.

¹⁰ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Kagha mndu ta tagha skwi ɲa la Isra’ila ná, sna a ka ta tsa ra?

¹¹ Kahwathwata ka yu ta mnaghata, skwi snaj ɲni ta mnə ɲni, skwi nghan ira ɲni ta gwadə ɲni, tsaw tsu’a a kuni ta skwi ta mnə ɲni wa.

¹² Gwaday da ta skwi ta magaku ta hadik ɲa ghuni, zlgha a kuni wu, waka kuni dza’a zlghaftá skwi ta magaku ta luwa dza’a mnaghunata yu tama?

¹³ Had mndu ta kdə lafi ta luwa, ka mndu ta saha daga ta luwa a tsi wa. Ba Zwanja mndu yeya ta saha daga ta luwa.

¹⁴ Manda va ya kapadaf Musa ta nahadika ghuvatili ta udzu ma mtak ya, manda va tsaya dza’a kapadafta lu ta Zwanja mndu,

¹⁵ kada mutsafta dər wa ta zlghaftá hafu ɲa kdekedzeɲ.

¹⁶ «Dvuɗva Lazglafta ta ghəɲa hadik, kəl tsi ka vlatá Zwanjani turtuktuk, dər wa ta zlghafta, zwaɗuta a wu, mutsafmutsa ta hafu ɲa kdekedzeɲ.

¹⁷ Ghunaga a Lazglafta ta zwanjani ɲa tsanaghatá guma ta mnduha ta ghəɲa hadik wu, ama ɲa mutsafta mnduha ma ghəɲa hadik ta mbaku nda ma tsatsi, kəl Lazglafta ka ghunagatá Zwanjani ta ghəɲa hadik.

¹⁸ Mndu ta zlghaftá Zwanja Lazglafta, had guma ta ghəɲani wa. Mndu kul zlghafta, nda ghada tsatá guma ta ghəɲani, kabga kwalani kul zlghaftá Zwanja Lazglafta turtuktuk.

¹⁹ «Wya ghəɲa tsa guma ya: Ma saha tsuwadək ta ghəɲa hadik, ka zlanavatá mndu ta tsuwadək ka laghwi dvatá grusl, kabga slnaha tan kul dɪnaku.

²⁰ Inda mndu ta maga ghwadaka skwi, husanhusa tsuwadək. Had tsa mndu ya dza’a walanja sagha da tsuwadək wu da maravata slnani duway ta daɓi.

²¹ Ka ɲərmani nzakwa mndu kahwathwata katsi ná, dza’a saghasa da tsuwadək kada nghavata inda slnani ta magə tsi tsidid kazlay: Skwi ta magə tsi, zdəganazda ta Lazglafta kə’a.»

Yuhwana mnda maga batem nda Yesu

²² Tahula tsa, ka sli’aftá Yesu kawadaga nda duhwalhani ka laghwi ta hadika Zudiya. Ka nzdavata tsi tsəbakw fitik kawadaga nda həɲ hada. Ka magə tsi ta batem ɲa mnduha.

²³ Ta magə Yuhwana ta batem guli ɲa mnduha ma sana vli ta hgə lu ka Inuj, ndusa nda sani vli ta hgə lu ka Salima, kabga dagala imi hada. Ka va sli’adaghatá mnduha ɲa maganaftá batem ta həɲ.

²⁴ Ma tsa fitik ya, ta la a lu ksaghatá Yuhwana da gamak karku wa.

²⁵ Ka sli’anaftá duhwalha Yuhwana ta zlərdutawi nda sana mnda la Yahuda ta ghəɲa gwada ta ghuɓa səla.

²⁶ Ka sli’aftá həɲ ka lagha da mnay ɲa Yuhwana kazlay: Maləma da! Tsa mndu si kawadaga nda kagha ta ɓla ghwa Zurdeɲ si ta mnə ka ta gwada ta ghəɲani ya kay ná, wa’a ta maga batem ɲa mnduha. Ta sli’i inda mnduha da tsi, ka həɲ.

²⁷ Ka Yuhwana mantsa: «Had mndu dza’a mutsaftá sana skwi ka Lazglafta a ta vlanja wa.

²⁸ Nda sna kaghuni nda sləmənja ghuni ta mnə yu tazlay “Kristi a i’i wu” kə’a. Ghunidik ghuna lu ma kdaku tsatsi ka sagha.

²⁹ Na zwanja midzi ta kla lu ta makwa, gra zwanja midzi ya guli ná, tavatani ta nzata tsi ka sna lwa gwada ta gwadagapta zwanja midzi. Snañtani ta gwada ta gwadagapta tsi ya, rfayni ta rfu. Manda tsaya ta rfa i’i ta rfu guli. Ndanana ná, rfu na dá ta rfay.

³⁰ Ka nja tsatsi nda nja, ka htakwa i’i nda hta.

³¹ «Mndu ya ta saha daga ta luwa ná, nzanaghanza tsatsi ta ghənja inda skwi demdem. Mndu ya ta ghənja hadik guli ná, na ghənja hadik tsatsi. Gwada ta ghənja skwi ta ghənja hadik nani ta gwaday. Mndu ta saha daga ta luwa ná, [ta ghənja inda skwi nzanaghata tsatsi].

³² Gwada ta ghənja skwi nghanj tsi nda ya snañ tsi ta gwadə tsi. Had mndu ta tsu’aftá gwadani wa.

³³ Mndu ta tsu’aftá gwadani ná, grafgra tsa mndu ya ta Lazglafta kazlay: Kahwathwata ya kə’a.

³⁴ Mndu ghunaga Lazglafta ná, gwada Lazglafta ta gwadə tsi, kabga zwakuzwakwa Sulkum vlanj Lazglafta mida.

³⁵ «Dvudva Da ta Zwanj, ka fanamtá tsi ta inda skwi ma dzvani.

³⁶ Mndu ta zlghaftá tsa Zwanj ya mutsafmutsa ta hafu. Mndu ta kwalaghutá zlghaftá tsa zwanj ya mutsafta a ta tsa hafu ya wa. Ta ghənja basa njudufa Lazglafta yeya ta nzaku ta ghənani,» ka’a.

4

I Yesu nda markwa la Samari

¹ Ka snañtá la Farisa ta mnay kazlay: Mal mnduha ta sli’i da maga batem da Yesu ka ya da Yuhwana kə’a.

² Ka kahwathwatani ka lu mnay katsi ná, Yesu a ta maga batem na mndu wu, duhwalhani zlananj tsi ta magay. Snañta Yesu ta tsa gwada ta mnə lu ya,

³ ka sli’aftá tsi ta hadika Zudiya na vrə ta hadika Galili.

⁴ Wya nda ma hadika Samari ta laba tsi ya,

⁵ ka bhadaghatá tsi da sana vli ta hgə lu ka Sikar ndusa nda vwaha Yakubu ta vlanjta zwanjani Yusufu bamma, ta hadika Samari.

⁶ Ma tsa vli ya, mamu vəvrəma Yakubu. Manda hərfatá Yesu ta mbađa, ka nzatá tsi ta wa tsa vəvrəm ya, wər ma ghənj fitik nda tsa.

⁷ Ka lagha sana markwa la Samari da ta imi. «Tidifta ta imi ka sa’ata yu,» ka Yesu nda tsi.

⁸ Ma tsa fitik ya, laghula duhwalhani da luwa da skwa skwa zay.

⁹ «Waka kagha ta nzakway ka mnda la Yahuda, ta dawa imi na say da i’i ta nzakway ka markwa la Samari na?» ka tsa marakw ya nda tsi. Tsaw had la Yahuda ta guya vgha nda la Samari wa.

¹⁰ Ka Yesu mantsa: «Ka má nda sna ka ta skwi ta kumə Lazglafta ta vlaghata, nda mndu ya ta dawa imi na say da kagha katsi ná, má kagha má dza’a dawa imi na say, má na vlaghatani ta imi ta vla hafu,» ka’a nda tsi.

¹¹ Ka tsa marakw ya nda tsi mantsa: «Mghama dá! wana had skwi na tagafta da kagha wu, nda la na vəvrəm na guli, ga dza’a mutsa ka ta tsa imi ta vla hafu ya na?»

¹² Mal kagha ka dzidza nni Yakubu si ta sa ima na vəvrəm na nda zwanani, nda rinani tani, ka zlananjta tsi na ra?» ka’a.

¹³ Ka Yesu nda tsi Mantsa: «Dər wati ma mndu ta sa na imi na ná, ta dza’a kuzlanjkuzla ndala,

14 ama mndu dza'a sa na imi dza'a vlanṭa yu na ná, walḡlanṭa a ndala ta kuzlanṭa wa. Tsa imi dza'a vlanṭa yu ya ná, dza'a nuna ka dzuḡbay, ṅa mbazagapta hafu ṅa kḡekedzej mida,» ka Yesu nda tsi.

15 «Mghama dá! Vlihavla ta tsa imi ya tsa, kada kwala ndala ta kuzliglihata, ka kwala yu ta səḡlagha da ta imi hadna,» ka tsa marakw ya nda tsi.

16 «La hgaktá zə'ala ḡhuni, ka sagha kuni da hadna,» ka Yesu nda tsa marakw ya.

17 «Had' zə'ala dá wu,» ka tsa marakw ya nda tsi. Ka Yesu nda tsi mantša: «Ta ṅa gha ta mnay kazlay: Hadu zə'ala dá wu kə'a,

18 kabga hutaf zə'ala gha. Nana ga tan ka ndanana guli, zə'ala ḡhuni a wu, raghatani mnay gha mantša ya,» ka Yesu nda tsi.

19 «Mghama dá! Anabi ka ta grə yu nda na skwi na.

20 Dzidzihá ṅni la Samari ná, ta na ḡhwá na si ta maga həṅ ta du'a ṅa Lazḡlafta. Ka kaghuni la Yahuda ná, ma Ursalima vla maga du'a ṅa Lazḡlafta, ka kaghuni,» ka tsa marakw ya.

21 Ka Yesu nda tsi mantša: «Marakw na, zḡhafzḡgha ta i'i. Dza'a saghasa fitik dza'a kwal kuni maga du'a ṅa Da ta na ḡhwá na, dər ma Ursalima.

22 Kaghuni la Samari, ṅa skwi kul snanṭá kuni ta maga kuni ta du'a. Anṅi la Yahuda, ṅa skwi snanṅ ṅni ta maga ṅni ta du'a, kabga da la Yahuda sagha mbaku.

23 Dza'a saghasa fitik, nda maga vani ndanana. Ma Sulkum nda ya ma kahwathwata dza'a kəl mnduha ka maga du'a, ṅa tsəḡay tan ta tsəlbu ṅa Da, kabga mndərga tsa mnduha ta tsəḡa tsa tsəlbu ya ta zbə Da.

24 Lazḡlafta ná, Sulkum ya. Tsa mnduha ta maga du'a ṅani ya, ma Sulkum nda ya ma kahwathwata ta maga həṅ,» ka Yesu nda tsi.

25 «Nda sna yu kazlay: Dza'a saghasa Almasihu, ta hgə lu ka Kristi ya, kə'a. Ka saghasa tsi, dza'a mnənəmna ta inda skwi,» ka tsa marakw ya nda tsi.

26 «Tsa mndu ta mnə kagha ya na i'i ta ḡwadá nda kagha na,» ka Yesu nda tsi.

27 Tata ḡwadá həṅ, ka vraktá duhwalhani. Ka ndərmimi duhwalhani ta tsa nzatani ka ḡwadá nda tsa marakw ya. Tsitsiriḡ, nzanza həṅ, had' ya ta pslanaftawi, ka dawanṭa da tsi kazlay: Nu ta daw ka da tsi, ari nu ta ḡwadá ka nda tsi na kə'a wa.

28 Ka gi zlanatá tsa marakw ya ta bzleghwani hada ka laghwi da luwa da mnay ṅa mnduha.

29 Ka'a mantša: «Sawa ṅgha mndu ta mnihatá inda skwiha maga yu 6a, zlah Kristi na mndu na?» ka'a.

30 Ka sli'agaptá mnduha ma luwa, ka lagha slanaghatá Yesu.

31 «Maləma dá! Kwa za ta skwa zay misimmisim,» ka duhwalhani nda Yesu, ma tsa fitik ya.

32 «Mamu skwa zaya dá kul snanṭá kaghuni,» ka Yesu nda həṅ.

33 «Mamu mndu ta klanaktá skwa zay ra?» ka duhwalhani mataba tan.

34 Ka Yesu nda həṅ mantša: «Maga skwi ta zdəganatá mndu ya ta ḡhunigihata ka kḡinistá slnani, skwa zaya dá.

35 «Ta fwaḡ pḡakwa tili ka tska nimaya ta vwah» a ka kaghuni ndanana wu ra? ka i'i nda kaghuni wa, nghadapwangha ta ndəhatá nimaya ta vwah 6a, ta ḡwanj a lu ka tsKay ya.

36 Mndu ta tska nimaya ta vwah ná, ta mutsai ta nisəlani, ṅa tskanatani ta hulḡfani ṅa hafu ṅa kḡekedzej. Mantša ya, ṅa rfay mndu ta sləḡafta nda mndu ta tskata ta rfu kawadaga.

³⁷ Tsa mahdihdi mnə lu kazlay: Slgadatá slgayslgay ŋa sani, tskatá tskayt-skay ŋa sani kə'a ya ná, kahwathwata nzakwani.

³⁸ Da vli kul magatá kuni ta slna ghunaghunafta yu. Ghuyghuya sanlaha ta danwa ma slna, ka lagha kaghuni da ŋatsa ndela tsa slna tan ya,» ka'a.

³⁹ Nda ndəgha la Samari ma tsa luwa tan ya ta zlghaftá Yesu ta ghəŋa tsa gwada mna tsa marakw ya ta mnay kazlay: Ka mnihatá tsi ta inda skwiha maga yu kə'a ya.

⁴⁰ Ma lagha la Samari da slanaghatá Yesu, ka ndəbə həŋ ta dzvu da tsi ŋa nzatani kawadaga nda həŋ. Ka nzatá tsi ka zatá fitik his hada da həŋ.

⁴¹ Ka sgavaghatá ndəghata mnduha ta zlghaftá Yesu, kabga Yesu ka ghəŋani ta mna gwadani ŋa tan.

⁴² «Zlghafzlgha aŋni ndanana tama makwa na, kabga gwada gha mna ka yeya a wa. Nda sna vərda aŋni nda sləmənə ŋni. Grafgra ŋni kahwathwata kazlay: Na mndu na ná, mnda mba mnduha ta ghəŋa hadik ya kə'a.»

Mbanafta Yesu ta zwanə sana mnda ksa slna ŋumna

⁴³ Tahula tsa fitik his ya, ka sli'aftá Yesu hada ka laghwi ta hadika Galili.

⁴⁴ Tsaw si wya ka Yesu mnata: «Had lu ta vla glaku ŋa anabi ta hadikani wu» kə'a.

⁴⁵ Bhadaghatani ta hadika Galili, ka tsu'aftá gwal hada. Tsa gwal ta tsu'afta ya ná, gwal ta nghanjta inda skwi maga Yesu ma Ursalima ma fitika skala Pak ya, kabga si labla hahəŋ guli da vla tsa skalu ya.

⁴⁶ Ka vraghatá tsi tama da luwa Kana ta hadika Galili, ma vla mbədanafatani ta imi ka ima inabi ya kay. Tsaw mamu sana mndu dagala ma slna ŋumna, ta maga slna ga mgham ma luwa Kafarnahum, kul dughwanaku zwanjani ta kala ghəŋ.

⁴⁷ Snanjani kazlay: Sli'afslia Yesu ta hadika Zudiya, ka sagha ta hadika Galili kə'a, ka sli'aftá tsi ka lagha slanaghata. Ka'a nda tsi mantsa: «Kdəkkdək, mbada mbanaftá zwanə da kul dughwanaku, ta kala ghəŋ,» ka'a.

⁴⁸ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Ka ta nghan a kaghuni ta mazəmzəm nda skwa ndərmimay wu ná, zlgha a kaghuni kay tama wa!» ka'a.

⁴⁹ Ka tsa mndu ta maga slna ga mgham ya nda tsi mantsa: «Mghama da! Mbada ma kdaku zwanə da mtuta,» ka nda tsi.

⁵⁰ Ka Yesu nda tsi mantsa: «La dzagha! Wa a zwanə gha wdərwdər,» ka'a.

Ka zlghaftá tsa mndu ya ta tsa gwada mnana Yesu ya, ka sli'aftá tsi ka laghwi dzaghani.

⁵¹ Ta laha tsi ta tvi ta dza'a dzagha, ka guyatá tsi nda kwalvahani ta ŋlu da mnay ŋani kazlay: Wa'a nda mba zwanə gha wdər kə'a.

⁵² Ka tsa mndu ya mantsa: «Ta wati luwa leŋavata tsi na?» ka'a dawanja da həŋ. «Ki'a hdzikata fitik ma ghəŋ dahawu, ta lavaghutá tsa ŋudidarani ya,» ka həŋ nda tsi.

⁵³ Ka graftá tsa dani ya, ta tsa luwa ya mna Yesu ŋani kazlay: Wdərwdər zwanə gha kə'a ya. Daga badu tsa ka zlghaftá tsatsi nda gwal ga tan tani ta Yesu.

⁵⁴ Tsaya mahisa mazəmzəm maga Yesu ta hadika Galili manda zlanjani ta hadika Zudiya.

5

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda raghwa slani

¹ Tahula tsaya, ka slatá skala la Yahuda ma Ursalima. Ka laf Yesu da hada.

² Tsaw ma Ursalima, mamu sana ghwa tsap lu ndusa nda watgha saba tuwakha. Betsayda ta hga lu ta tsa ghwa ya nda gwada Hebru. Ta wa tsa ghwa ya mamu glakamha hutaf.

³ Ma tsa glakamha ya, mamu ndaghata gwal kul dughwanaku mida, manda gwal nda ghulpa, nda gwal ta dzægidi, nda gwal nda rwa sala tanj nda dzva tanj ta kzla gigdavata imi.

⁴ Tsaw ta sasa duhwala Lazglafta tazlay da tsa imi ya ŋa gigdanafta. Ka gigdavafgigda tsa imi ya, ka tinjal wa ta gi laha dida tahula gigdavaftani ya, nda mba tsa mndu ya dar kinawu tsa danjwani ya.

⁵ Hkənmsak tghas mida vakwa sana mndu ma danjwani ta nzaku hada.

⁶ Kə'a ka Yesu ná, ta hani tsa mndu ya. Nda sna guli kazlay: Nda kda fitikani ta basá tsa danja ya kə'a. «Ta kumay ka ta mbafta gha ra?» ka'a nda tsi.

⁷ «Mghama dá! Had mnda dá ŋa fadihata da imi gigdavafər tsi wa. Ka dza'a yu, ka yu ya ná, gi tinjaghuta sani ta laha ka i'i,» ka tsa mndu kul dughwanaku ya nda tsi.

⁸ «Sli'afslí'a gha kla ta skwa hana gha, ka sli'a ka,» ka Yesu nda tsi.

⁹ Gi hadahada ka mbaftá tsa mndu ya, sləŋad klaftá skwa hanani, ka sli'i. Tsaw, badu Sabat magakwa tsa skwi ya.

¹⁰ Ka la mali ma la Yahuda nda tsa mndu mbanaf lu ya mantsa: «Sabat a vli gita kay ra? Wa ta mnaghatá kla skwa hana gha na?» ka həŋ.

¹¹ «"Kla ta skwa hana gha, ka sli'a ka" ka tsa mndu ta mbafta ya nda i'i,» ka'a nda həŋ.

¹² «Wa tsa mndu ta mnaghata kazlay: Kla ta skwa hana gha ka sli'a ka kə'a ya na?» ka həŋ dawanja da tsi.

¹³ Tsaw sna a tsa mndu mbanaf lu ya ta tsa mndu ta mbanaf ta ya wu, kabga zadamzada Yesu mataba tskata mnduha ma tsa vli ya.

¹⁴ Bats nzda, ka guyaftá Yesu ta vgha nda tsa mndu ya ma daða həga Lazglafta. «Wana nda mba ka ndana tama, yaha ka walglanjta maga dmaku da slaghaghatá ya katakata ta malaghutá tsaya,» ka Yesu nda tsi.

¹⁵ Ka sli'afstá tsa mndu ya, ka laghwi da mnay ŋa la mali ma la Yahuda kazlay: Yesu tsa mndu ta mbidifta ya kay kə'a.

¹⁶ Tsaya kəl la mali ma la Yahuda ka zba htsinja Yesu, kabga magatani ta tsa skwi ya badu Sabat.

¹⁷ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Tata maga slna Da dá kulam ndanana, mantsa i'i guli, tata maga slna yu kulam ndanana,» ka'a.

¹⁸ Ta ghəŋa tsa gwada gwada tsi ya, ka zbəgəlta la mali mataba la Yahuda ta Yesu ŋa dzata. Ta ghəŋa vəl bílanaptani ta zlahá Sabat kwenjkwəŋ a ta zba həŋ wu, kabga mnayni kazlay: Vərdá Lazglafta na Da dá kə'a ta gra ghəŋani nda Lazglafta guli ya.

Vlanja dani ta inda mbrakwani ta zwanjani

¹⁹ Ka Yesu vrəglinjá gwadani nda həŋ mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, lavinj a zwanj ta magatá skwi gaghəŋ gaghəŋani, ka ngha a tsi ta skwi ta magə Da wa. Ka kinawu ta maga Da ta inda skwi ya, ka gragra mantsa ya ta maga zwanj guli.

²⁰ Ta dvay Da ta zwanj. Tsaya ta kəl tsi ka maranantá inda skwi ta magə tsi, ŋa maranantani ta slnaha ta malaghutá nana, kada nghanja kuni ta skwa ndərmimay.

²¹ Manda ya ta sli'aganapta Da ta gwal nda rwa nda hafu ya, mantsa ya ta vlanja zwanj ta hafu ŋa mndu ta kumə tsi.

²² Tsa a Da ta guma ta ghəŋa mndu wu, ma dzva zwanj fanamta tsi ta inda guma ŋa gumay,

²³ kada vla inda mndu ta glaku ŋa zwanj, manda ya ta vlə həŋ ta glaku ŋa Da ya. Ka vla a mndu ta glaku ŋa zwanj wu katsi, had tsa mndu ya ta vla glaku ŋa Da ta ghunagatá tsa zwanj ya wa.

²⁴ «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mndu ta sna gwada da, ka zlghaftá tsi ta mndu ta ghunigihatá, mamu hafu ŋa kdekedzenj ma tsa mndu ya. Had lu dza'a tsanaghatá guma ta tsa mndu ya wa. Nda ghada Pak tsa mndu ya ta mtaku ka laghwi da hafu.

²⁵ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a saghasa fitik, nda ghada va saghani, dza'a kəl gwal nda rwa ka snanťa lwa Zwanja Lazglafta. Tsa gwal dza'a snanťa ya dza'a nzakway nda hafu.

²⁶ Manda daslakwa hafu ta nzaku ma Da ya, manda tsaya vlanťa tsi ta zwanj ŋa mutsakwa hafu ma tsatsi guli.

²⁷ Ka vlanťa tsi ta mbrakwa tsa guma, kabga nzakwani ka Zwanja mndu.

²⁸ Tsaya a skwi ŋa ndərmimay ghuni wu, dza'a saghasa fitik dza'a kəl inda gwal ma kulu ka snanťa lwani

²⁹ ŋa sli'agapta tanj. Gwal ta maga skwi dina ya, dza'a sli'agapta ŋa nzata nda hafu hahəŋ. Gwal ta maga skwi kul dinaku ya guli, dza'a sli'agapta ŋa tsanaghatá guma ta həŋ hahəŋ.»

Nzakwa Zwanj ka masləmtsək

³⁰ Ka Yesu mantsa: «Had sana skwi dza'a magata i'i gaghəŋ gaghəŋa da wa. Manda ya mniha Lazglafta ta tsa yu ta guma. Nda tvani ta tsa yu ta guma kabga zba a yu ta skwi ta kumə ghəŋa da wu, skwi ta zdəganatá mndu ta ghunigihata ta zbə yu.

³¹ «Ka i'i katsi mnatá gwada ta ghəŋa da katsi ná, had hayhaya tsa gwada da ya nda tsa wa.

³² Ka sana mndu katsi mna gwada ta ghəŋa i'i katsi, nda sna yu kazlay: Tsa gwada ta mnə tsi ta ghəŋa i'i ya ná, kahwathwata nzakwani kə'a.

³³ Ghunaf ghuna kuni ta mnduha da Yuhwana ka mnaghunatá tsi ta kahwathwata.

³⁴ I'i tada ná, zbanj a yu ta mndu ŋa mna gwada ta ghəŋa da wa. Tsaya kwenjkwəŋ mnaghuna yu ŋa mutsay ghuni ta hafu.

³⁵ Yuhwana ná, pitirla ta zlghaku ka tsuwadaka vli ya. Kumanjkuma kuni ta nzdavata nda rfu ma tsuwadakani.

³⁶ «I'i, mamu ŋa da ma gwada ta ghəŋa da ta malaghutá ŋa Yuhwana. Tsa gwada ya ná, slnaha vliha Da ŋa kdənafta da ta magay ya. Tsa slnaha ta kdə yu ta magay ya, ta maranťa tsidid kazlay: Da ya ta ghunigihata kə'a.

³⁷ Tsa Da ta ghunigihata ya, ta mnantá gwada ta ghəŋa da. Anj mndani ta walanj a kuni ta snanťa lwani wa. Ta walanj a kuni ta nghanťa kumani guli wa.

³⁸ Nza a gwadani ma ŋudufa ghuni wu kabga zlghaf a kuni ta mndu ya ghunaga tsi wa.

³⁹ «Ta ndi'andi'a kuni ka tagha skwi ya nda vinda ma gwada Lazglafta kabga mida dza'a mutsa ŋni ta hafu ŋa kdekedzenj ka kuni. Tsa gwada Lazglafta nda vinda ya ná, ta ghəŋa i'i ta gwada tsi.

⁴⁰ Sew va a kuni ta sagha da i'i ŋa mutsa vərda hafu wa.

⁴¹ «Da mnda səla a ta mutsa i'i ta glakwa da wa.

⁴² Tsaw nda sna i'i ta kaghuni tsidid kazlay: Dvu a kuni ta Lazglafta wu kə'a.

⁴³ Da da ta ghunigihata, ka kwalaghutá kuni ta tsu'áftá i'i. Ka ma sana mndu ta klaftá ghə̀nani ka ghə̀nani ka sagha katsi ná, má tsu'áftsu'a kuni.

⁴⁴ Kaghuni gwal ta dʋa glaku da sani nda sani, ka kwalaghutá zba glaku daga da Lazglafta turtukwani, waka kuni má dza'a zlgħafta na?

⁴⁵ «Yaha kuni da uwalay kazlay: Dza'a wlay yu ta kaghuni da Lazglafta kə'a. Tsa Musa faf kaghuni ta ghə̀n tida ya dza'a wla kaghuni.

⁴⁶ Ka má zlgħafzlgħa kuni ta Musa katsi ná, má zlgħafzlgħa kuni ta i'i guli, kabga vindaf ta ghə̀na i'i tsatsi ta gwada.

⁴⁷ Ka si zlgħaf a kaghuni ta skwi vindaf tsatsi ya wu ní, waka kuni dza'a zlgħaftá gwada da na?» ka'a.

6

Zunja Yesu ta skwa zay ta mnduha də̀mbu' hutaf

Mat 14:13-21, Mak 6:30-44, Luk 9:10-17

¹ Tahula tsaya, ka sli'áftá Yesu ka laghwi ta sana 6la tsa ghwa Galili ta hgə̀ lu ka Tiberyad ya guli.

² Ka sli'áftá də̀mga rutut mistani nghər hə̀n ta mazə̀mzə̀m, ka mbamba gwal kul dughwanaku.

³ Ka nlaghatá Yesu ta ghwá ka nzagata hada kawadaga nda duhwalhani.

⁴ Tsaw ndusa fitika skala Pak ta nzakway ka skala la Yahuda.

⁵ Kə'a ka Yesu klanťá ghə̀n ka nghadapta ná, rutututa də̀mga ta lagha da tsi. Ka'a mantsa: «Ga dza'a skwakta mu ta buradi ŋa zunustá na ndə̀ghata mnduha na?» ka Yesu nda Filip.

⁶ Ŋa tsakwasla gwada da tsi kəl tsi ka mnanata mantsa, kabga nda sna tsatsi ta skwi dza'a tsi magay.

⁷ Ka Filip nda tsi mantsa: «Dər tseda vagha mnduha his dər mək* ta maga sɩna klaf lu ŋa dzawaktá buradi nda tsi ná, slaghu a dər ŋa valanťá hə̀n kɩ'a kɩ'a wu,» ka'a nda tsi.

⁸ Ka sani mataba duhwalhani ta nzakway ka Andre zwanamani ma Simun Piyer nda tsi mantsa:

⁹ «Mamu sana zwan hadna nda buradi hutaf nda tsulhwa zwana klipi his da tsi, tsaw ŋa slafta kawu mataba ndə̀ghata mnduha mandana na?» ka'a.

¹⁰ Ka Yesu mantsa: «Mnanawa mna ta hə̀n ka nzanzata hə̀n nda nzanza,» ka'a. Tsaw mamu dʋyatá kuzun ksif ma tsa vli ya, ka nzanzaftá mnduha ta maga də̀mbu' hutaf tida.

¹¹ Ka hlaftá Yesu ta tsa buradiha ya, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta ta ghə̀nani, ka daganafťá tsi ta tsa mnduha ta nzaku ya. Ka daganafťá tsi ta tsa klipiha ya ta hə̀n guli manda ya ta kumə̀ hə̀n.

¹² Manda babaghawta mnduha, «Tskafwa padakwani yaha da badzuta,» ka Yesu nda duhwalhani.

¹³ Ka tskaftá hə̀n, ka ndaghanafťá hə̀n ta ghwanak ghwanpɔdə̀ his nda pɔakwa tsa buradi hutaf ya, tahula babaghawta tan demdem.

¹⁴ «Nana mndu na vərđá anabi dza'a sagha ta ghə̀na hadik mnə̀ lu kay ya,» ka tsa mnduha ta nghanťá mazə̀mzə̀m maga Yesu ya.

¹⁵ Tsatsafta Yesu kazlay: Dza'a saghasa lu da ksafťa nda mbraku ŋa nzakwani ka mgham kə'a, ka kdinťa Yesu ta nlaglaghata ta ghwá.

Mbaday Yesu ta mbaďa ta imi

Mat 14:22-33, Mak 6:45-52

* 6:7 Ngha ta Mata 20:2.

¹⁶ Magatá hawu, ka sli'agatá duhwalhani ta wa drəf.

¹⁷ Ka sli'adamtá hən da kwambalu ŋa tsughwada drəf ŋa dza'a da luwa Kafarnahum. Nda ghada kuzatá vli, ta vradagha a Yesu slanaghatá hən wa.

¹⁸ Tata ndrə hən, ka sli'avafatá falak dagala katakata, ka kapatsa'uwaku drəf.

¹⁹ Swadap swa duhwalha Yesu ta kwambalu ta maga meli hutaf ka mku' a tsi, ka nghanjá hən ta Yesu ta mbađa ta drəf ta ndusadaghata tavata kwambalu, ka ksafatá zləŋ ta hən.

²⁰ «I'i ya tane! Ma zləŋ kuni ta zləŋ!» ka Yesu nda hən.

²¹ Si ta kumay hən ta klamta da kwambalu sizlay, gi nda ɓhadaghata kwambalu da tsa vli ta dza'a hən ya.

Zbay dəmga ta Yesu

²² Gamahtsimani, ka havaktá tsa mnduha ta nzaku ta wa drəf ya kazlay: Turtuktuk kwambalu si ta lagha da tsa vli ya kə'a. Grafgra hən guli kazlay: Lamə a Yesu kawadaga nda duhwalhani dida wu kə'a. Nda ghəŋa tan laghwa duhwalhani.

²³ Ma wa tsa fitik ya, ka sli'afatá sana kwambaluha ma luwa Tiberiya, ka ɓhadaghatá hən ndusa nda tsa vli kəl Mgham Yesu ka rfanaghatá Lazglafta ta ghəŋa buradi, ka zutá mnduha ya kay.

²⁴ Nghay mnduha ná, had Yesu hada wu, had duhwalhani hada guli wu, ka sli'adamtá hən da tsa kwambalu ya ka laghwi da luwa Kafarnahum da zba Yesu.

Yesu ná, ɗafa hafu ya

²⁵ Ka ɓhadaghatá hən ka zbə hən, ka slanaghatá hən ta wa sana ɓla tsa drəf ya. «Maləma da! Yawu saghwa ka da hadna kay?» ka hən nda tsi.

²⁶ Ka Yesu nda hən mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ta zbə kabga vəl nghanjá ghuni ta mazəmzəm a kuni ta i'i wa. Ta zbə kabga zuta ghuni ta buradi, ka baghaftá kuni, kuni ta i'i.

²⁷ Ma ksə kuni ta slna ŋa skwa zay dza'a ɓadzuta. Nəwawəŋa ka maga slna ŋa skwa zay ta nzɗavata dza'a vlaghunatá hafu ŋa kɗekedzeŋ. Tsa skwa zay ya ná, Zwanja mndu dza'a vlaghunata, kabga ta tsatsi thafta Da ta ŋizla vlanjani ta mbraku,» ka'a nda hən.

²⁸ Ka hən nda tsi mantsa: «Nahgani dza'a aŋni magay ŋa kɗiŋtá magatá slna Lazglafta na?» ka hən.

²⁹ Ka Yesu nda hən mantsa: «Zlghafta ghuni ta mndu ya ghunaga tsi, na slna ya ta kzlə Lazglafta ta maganata ghuni,» ka'a.

³⁰ Ka hən mantsa: «Mndərga wati mazəmzəm laviŋ ka ta maganata ŋa nghanjá ŋni, kada zlghafta ŋni ta kagha na? Wati slna dza'a ka magata na?

³¹ Zuza dzidziha ŋni ta Mana ma mtak. Manda ya nda vinda na: "vlagavla ta buradi ɗaga ta luwa† ŋa tan, ŋa zay tan,» ka hən nda tsi.

³² Ka Yesu nda hən mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, Musa a ta vlaghunatá buradi ta saha ta luwa wa, Da ɗa ta vlatá buradi ta saha ta luwa.

³³ Tsa Buradi vлага Lazglafta ya ná, tsa ta saha ta luwa ta vla hafu ŋa mnduha ta ghəŋa hadik yeya,» ka'a nda hən.

³⁴ Ka hən mantsa: «Mghama ɗa! gɗagɗa ta vlanjatá mndərga tsa buradi ya,» ka hən.

35 Ka Yesu nda hən mantsa: «I'i buradi ta vla hafu. Ka saghasa mndu da i'i, walglan̄ta a maya ta kuzlan̄ta wa. Ka zlg hafzlg ha mndu ta i'i, walglan̄ta a ndala ta kuzlan̄ta wa.

36 Wya mnaghunamna yu, nda ngha kuni ta i'i, ka kwalaghutá kuni ta zlg haftá i'i.

37 Inda gwal vliha Da, dza'a saghasa hən da i'i. Had i'i guli dza'a zlan̄tá mndu ya ta sagha da i'i ma bli wa.

38 Sa a i'i ta luwa ŋa maga skwi ta kumə yu wa. Sasa i'i ŋa maga skwi ta kumə mndu ta ghunighata.

39 Skwi ta kumə mndu ta ghunighata ná, kwala da kul zlanaghutá inda gwal vliha tsi, ŋa sli'aganapta da ta hən bađu kđakwa ghəŋa hadik.

40 Wya skwi ta kumə Da da, dər wati ma mndu ta nghan̄tá zwan̄ ka zlg haftá tsi, nda mutsa hafani ŋa kđekedzej. Dza'a sli'aganapsli'a yu bađu kđakwa ghəŋa hadik,» ka'a.

41 Ka rurun̄waku la Yahuda ta ghəŋani, kabga mnayni kazlay: I'i buradi ta saha daga ta luwa kə'a.

42 «Tsatsi a Yesu zwan̄a Yusufu kay wu ra? Tsatsi a na snan̄ amu ta i dani nda mani na ra? Ta ghəŋa wu ta mna tsi kazlay: Sa daga ta luwa yu kə'a 6a?» ka hən.

43 Ka Yesu nda hən mantsa: «Zlanawazla ta rurun̄waku mataba ghuni,

44 had mndu dza'a lavin̄tá sagha da i'i, ka ghunagagha a Da ta ghunighata da i'i wa. I'i, dza'a sli'aganapsli'a yu ta tsa mndu ya bađu kđakwa ghəŋa hadik.

45 Wya skwi vindaf la anabi: "Dza'a taghanaftagha Lazglaf† ta skwiha ta hən." Dər wa ta snay, ka zlg haftá tsa skwi ta taghə Lazglaf† ya, dza'a saghasa tsa mndu ya da i'i.

46 Va a tsaya ta mnay kazlay: Nda ngha tsa mndu ya ta Da nda irani kə'a wu, ba mndu ta saha da Lazglaf† yeya nda ngha ta Da nda irani.

47 Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mndu ta zlg haftá i'i, nda mutsa hafani ŋa kđekedzej.

48 I'i buradi ta vla hafu.

49 Zuza dzidziha ghuni ta mana ma mtak, kulam nda tsa, rwurwa inda tan̄.

50 Wana buradi ta saha daga ta luwa hadna. Mndu ta zay, mtəta a wa.

51 I'i buradi ta vla hafu ta saha daga ta luwa. Kata zay mndu ta tsa buradi ya, dza'a nzaku tsa mndu ya nda hafu ŋa kđekedzej. Tsa buradi ta vlə yu ya ná, slu'uvgha da ya. Dza'a vlay yu, kada nzakwa mnduha ta ghəŋa hadik nda hafu,» ka Yesu nda hən.

52 Ka hən mantsa: «Waka na mndu na dza'a vlamatá slu'uvghani ŋa zay na?» ka la Yahuda zlg hanafta ta ghəŋani.

53 Ka Yesu nda hən mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ka za a kuni ta slu'uvgha Zwan̄a mndu, sa a kuni ta usani wu katsi, had hafu dəkdek ma kaghuni wa.

54 Mndu ta za slu'uvgha da, ta sa usa da, mamu hafu ŋa kđekedzej ma tsa mndu ya. Dza'a sli'aganapsli'a yu ta tsa mndu ya bađu kđakwa ghəŋa hadik.

55 Vərda skwa zay ná, slu'uvgha da ya. Vərda skwa say guli ná, usa da ya.

56 Mndu ta za slu'uvgha da, ta sa usa da ná, ma i'i ta nzamta tsa mndu ya, ma tsa mndu ya nzamta i'i guli.

57 Tsa Da ta ghunighata ya ná, nda hafu mida. Nda tsatsi ta nzakwa i'i nda hafu. Mantsa ya guli ka ta zay mndu ta i'i, dza'a nzan̄a nda hafu.

† 6:45 Ngha ta Isaya 54:13.

⁵⁸ Wana buradi ta saha daga ta luwa hadna. Nza a manda ŋa dzidziha ghuni ta zutá mana ka rwutá həŋ ya wa. Mndu ta za na buradi na ná, dza'a nzanza nda hafu ŋa kdekedzer,» ka Yesu nda həŋ.

⁵⁹ Ta taghə tsi ta skwi ma həga tagha skwa la Yahuda ma Kafarnahum, mna Yesu ta tsa gwada ya.

Zlanavata sanlaha ma duhwalhani ta Yesu

⁶⁰ Ka sanlaha mataba duhwalhani snəŋəŋ həŋ ta tsa gwada ya mantsa: «Dukdukwa na gwada na, wa dza'a laviŋtá snay na?» ka həŋ.

⁶¹ Daslafta Yesu ma vghani kazlay: Ta ruruŋwaku duhwalhani ta ghəŋa tsa tagha skwi ya kə'a, «nda ŋra ŋudufa kaghuni guli ra?

⁶² A ka tsa nghanj kuni ta Zwanja mndu ta ŋlu da vli si hada tsi ghalya, waka ŋudufa ghuni dza'a magay tama?

⁶³ Sulkuma Lazglafta ta vla hafu, had sana skwi laviŋ mnda səla ta magata wa. Na gwada mnaghuna yu na ná, Sulkum nda hafu ya.

⁶⁴ Tsaw mataba ghuni ná, mamu sanlaha kul zlgħafta dekdek,» ka Yesu nda həŋ. Tsaw nda sna Yesu daga zraftani ta gwal kul zlgħafta dekdek, nda mndu ya dza'a skwapta tani.

⁶⁵ Ka Yesu sganaghata mantsa: «Tsaya kəl yu ka mnay ŋa ghuni kazlay: Had mndu dza'a laviŋtá sagha da i'i, ka ghunak a Da wu kə'a ya,» ka'a.

⁶⁶ Tahula mnata Yesu ta tsa gwada ya, nda ndəgha sanlaha ma duhwalhani ta vraghuta, ka kwal kul dza'agalta mistani.

⁶⁷ Ka Yesu mantsa: «Ki kaghuni, sli'a a kaghuni guli ra?» ka'a nda tsa gwal ghwanjəda his ya.

⁶⁸ Ka Simuŋ Piyer mantsa: «Mghama da! Da wa ta dza'a ŋni? Ya wana mamu gwada hafu ŋa kdekedzer da kagha.

⁶⁹ Zlgħafzlgħa ŋni, nda sna ŋni guli kazlay: Kristi mndu nda ghuḅa ta saha daga da Lazglafta kagha kə'a,» ka'a nda tsi.

⁷⁰ Ka Yesu mantsa: «I'i a ta dagaptá na kaghuni ghwanjəda his na ra? Nziya nza tsi ná, ka halaway ya turtuk mataba ghuni,» ka'a nda həŋ.

⁷¹ Ta ghəŋa Zudas Iskaryut zwanja Simuŋ ta mna tsi ta tsaya kabga tsatsi mndu dza'a skwapta, dər má tekw tsatsi mataba tsa gwal ghwanjəda his ya.

7

Kwalaghuta zwanamani ta zlgħaftá Yesu

¹ Tahula tsa, mbada Yesu ka ra hadika Galili. Va a ta dza'a ta hadika Zudiya wu, kabga ta dakwatsay dakwatsay maliha ta ghəŋa la Yahuda hada ŋa dzata.

² Tsaw ndusakndusa fitika skala dumbi da la Yahuda.

³ «Sli'afsi'a gha ka dza'a ka ta hadika Zudiya kada nghanja duhwalha gha guli ta slna ta magə ka,

⁴ had mndu ta kuma marantá ghəŋani ta difa ghəŋani wa. Ya wya mamu skwiha ta magə ka ya, maranmara ta ghəŋa gha banluwa ŋa nghanja inda mnduha ta kagha,» ka zwanamani nda tsi.

⁵ Tsaw ta zlgħaf a zwanamani ta tsatsi wa.

⁶ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Ta sagha a fitika da wa. Ŋa kaghuni ya ná, dər ta wati luwa tsi, nda maga fitik, ka kaghuni.

⁷ Had kaghuni ta husantá mnduha wa. I'i ná, husanhusa yu ta mnduha, kabga ta mnanaŋmna yu ta slna taŋ kul dinaku ta həŋ.

⁸ Lawala kaghuni! La a i'i wu, kabga ta kda a sagha fitika da karaku wu,» ka Yesu nda həŋ.

⁹ Tahula mnanatani ta tsa gwađa ya ta hən, ka nzaghutá tsatsi ma Galili.

¹⁰ Manda laghwa zwanamani da vla skalu, ka sli'áftá tsatsi ka ghənani ka lafi ma difa ma difa, kul marantá ghənani banluwa.

Taghay Yesu ta skwi ma həga Lazglafta

¹¹ Ka la Yahuda mantsa: «Ga tsatsi tama!» ka hən ka zba Yesu ma vla skalu.

¹² Ka sli'avaftá zlərdutawi ka nđanđa ta ghənja tsatsi mataba mnduha kazlay: Nəрма mndu ya, ka sanlaha, mnduha ta zadınja tsi, ka sanlaha.

¹³ Ma va tsaya ná, had mndu ta klanťá lwi ka gwađa ta ghənja Yesu wu, kabga zlənja la mali ta ghənja la Yahuda.

¹⁴ Dəgatá tsa fitikha nja skalu ya ka gragra ya ná, ka sli'áftá Yesu ka lamə da həga Lazglafta. Ka taghə tsi ta skwi nja mnduha mida.

¹⁵ Ka la Yahuda mantsa: «Taghaf ga na mndu na ta na nani ma skwi na na? Ya wya ta lagha a da vla taghaftá skwi wu, waka a snantá skwi ma gwađa Lazglafta mandana na?» ka hən ka ndərmimay.

¹⁶ Ka Yesu nda hən mantsa: «Ta sagha da mndu ta ghunigihatá skwi ta taghə yu, ta sabə da i'i a wa.

¹⁷ Ka fafa mndu ta ghənani ka maga skwi ta kumə Lazglafta, dza'a nda sna ka ta sagha da Lazglafta na skwi ta taghə yu na tsi, ka ta kla'ata ma ghənja da a yu.

¹⁸ Mndu ta mna gwađa ta ghənja ghənani ná, ghənani ta ghubu tsi. Mndu ta zba vlanťá glaku ta mndu ya ta ghunafta, vərda mndu tsa mndu ya, ghwadaka mndu a wa.

¹⁹ Musa a ta vlaghunata zlahu wu ra? had ya mataba ghuni ta maga slna nda tsa zlahu ya wa. Ta zbə njaw kuni ta i'i nja dzata tama?» ka Yesu nda hən.

²⁰ Ka hən mantsa: «Nda ksa ka da halaway, wa ta zba kagha nja dzata na?» ka hən nda tsi.

²¹ Ka Yesu nda hən mantsa: «Turtuktuk yeya slna magan yu, ka ndərmim kuni nda ndərmima demdem.

²² Vlaghunavla Musa ta zlahu nja đatsa fafad, an mndani Musa a ta zlafta wa. Daga ta dzidzi ta zlafta lu. Ta đatsay a kuni ta fafada zwani badu sabat rke?

²³ Ka si lavinlava kuni ta tsa fafada zwan badu Sabat, kabga yaha lu da ɓlanaptá zlahu Musa ya ní, kabgawu ta ɓasa kuni ta njuduf ta ghənja i'i, kabga vəl mbanafta da ta mndu dzahuma' badu sabat tama?

²⁴ Ma tsə kuni ta guma wa iri, tsawa tsa ta guma manda ya ta raku,» ka Yesu nda hən.

Kristi ná, Almasihu ya

²⁵ Ka sanlaha ma mnduha la Ursalima mantsa: «Nana mndu na a ta zbə hən nja dzata kay ra? ka hən.

²⁶ Ngha ɓa ta platá vghani ta gwađa, gwadanaf a lu wa. Ari tsatsaftsatsa a maliha mu kazlay: Kristi na mndu na kə'a kana?

²⁷ An mndani nda sna mu ta vli sabə tsi. Wya ka saghasa Kristi tani ná, had mndu nda sna ta vli dza'a sabə tsi wu,» ka sanlaha ma mnduha la Ursalima guli.

²⁸ Ma tsa tagha skwi ta taghə Yesu ma daɓa həga Lazglafta ya, ka klanťá tsi ta lwi dagala dagala. Ka'a mantsa: «Nda sna kaghuni ta i'i nda vli sabə yu dardar guli ra? Gaghənj gaghənja da a sagha yu wa. Vərda mndu tsa mndu ta ghunidikta ya. Tsaw sna a kaghuni tama ta tsa mndu ya wa.

²⁹ I'i, nda sna yu, kabga sagha da tsatsi i'i. Tsatsi ta ghunidikta,» ka Yesu.

³⁰ Kamkamkam, ka sanlaha ka kuma ksay. Sew hađ ya ta faftá dzvu tida wu, kabga ta sagha a fitikani karaku wa.

³¹ «Bađu saghar Kristi ní, dza'a magay ta mazəməzəmə ka malaghutá ŋa na mndu na ri?» ka ndəghata sanlaha ma mnduha mataba tsa dəmga ya.

Ghunaf̄ta la Farisa ta mnduha ŋa ksaftá Yesu

³² Ka sniŋtá la Farisa ta tsa skwi ta mnə mnduha makđekmakđek ta ghəŋa Yesu ya. Ka ghunaf̄tá la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la Farisa ta gwal nŋha həga Lazglafta da ksa Yesu.

³³ Ka Yesu mantsa: «Ta teke'a nzdá dā kwitikw da kaghuni, kada vra yu da mndu ta ghunidikta.

³⁴ Dza'a zbay kuni ta i'i, slafta a kuni ta i'i wu, laviŋta a kuni ta 6hata ma vli ta dza'a yu guli wu,» ka Yesu nda həŋ.

³⁵ Ka la Yahuda mantsa: «Dza'a laghu diga ŋa kwala mu kul slanaghata na? Dza'a laghu da taba la Yahuda ta widamta vgha ma səla la Grek, ka tagha skwi ŋa la Grek rki na?

³⁶ Dza'a zbay kuni ta i'i, sladiŋhata a kuni wu, laviŋta a kuni ta 6hata da vli ta dza'a yu guli wu, ka'a ná, nu klatá ghəŋa tsa gwadani ya na?» ka həŋ ta ghəŋani.

Mnay Yesu ta gwadā ta Sulkum nda ghufa

³⁷ Bađu kdavakta fitika tsa skalu ta nzakway ka mghama fitik ya, ka sli'af̄tá Yesu ka sladata, ka gwadata nda lwi dagala. Ka'a mantsa: «Ka ta kuzlanjuzla ndala ta mndu, ka sawi tsi da i'i da sa imi.

³⁸ «Ka zlgħafzlgħa mndu ta i'i katsi, dza'a mbəzagapmbəza dzu6ay ma ŋudufani.» Tsa imi ya ta vla hafu. Mantsa ya vindatani ma gwadā Lazglafta,» ka Yesu.

³⁹ Tsaya ná, ta gwadə ta ghəŋa Sulkum dza'a tsu'u gwal dza'a zlgħaftá tsatsi ta tsa gwadā ya. Ta vla a lu ta Sulkum karaku ma tsa fitik ya wu, kabga ta kapanaf a lu karaku ta Yesu ma glakwani wa.

Kwala Yesu kul hađ ma fəlma mnduha

⁴⁰ Ka sanlaha mataba tsa dəmga ya snəŋəŋ həŋ ta tsa gwadā ya mantsa: «Vərdá anabi na mndu na,» ka həŋ.

⁴¹ «Kristi ya,» ka sanlaha. «Tsaw ma Galili dza'a saba Kristi rki?

⁴² «Ma zivra Dawuda ma luwa Batlehem ta nzakway ka luwa Dawuda*» a dza'a saba Kristi, ka vindatani ma gwadā Lazglafta kay ra?» ka sanlaha.

⁴³ Kidaghi gamndər ka tsa ndəghata mnduha ya dagavapta ta ghəŋa gwadā ta Yesu.

⁴⁴ Kamkamkam, ka sanlaha ka kuma ksafta, sew hađ ya ta faftá dzvu tida wa.

Ga rgha maliha la Yahuda

⁴⁵ Ka vrəghutá tsa gwal nŋha həga Lazglafta ya da slanaghata tsa la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda la Farisa ya. Ka həŋ mantsa: «Nya kwal kuni ksakta na?» ka tsaha ya nda həŋ.

⁴⁶ Ka həŋ mantsa: «Kay! Hađ mndu ta kdə walaŋtá gwadaf̄tá mndərga tsa gwadā ta gwadə tsa mndu ya wu,» ka həŋ nda tsa la Farisa ya.

⁴⁷ Ka la Farisa mantsa: «Nu! Nanafnana lu ta kaghuni guli 6a?

⁴⁸ Mamu mndu dər turtuk mataba la mali mali, nda ya mataba la Farisa ta zlgħaftá tsa mndu ya ta nŋhə kaghuni ra?

* 7:42 Nŋha ta 2 Samuyel 7:12, Zabura 89:4-5, Irmiya 23:5, Mika 5:1.

⁴⁹ Tsa ndəghata mnduha ta zlgħafta ta nghə kaghuni ya ná, sna a həŋ ta zlahā Musa wu, gwal nda ksi'a həŋ!» ka la Farisa nda həŋ.

⁵⁰ Ka Nikwademu ta nzakway mataba taŋ si ta sli'aftha girvidik ka lagha slanaghatá Yesu ya kay nda həŋ mantsa:

⁵¹ «Ka ta dawap a lu ta gwada da mndu, ka snanťá skwi maga tsi wu ná, ta gi tsanagħatsa zlahā mu ta guma ta ghəŋani ra?» ka'a.

⁵² Ka həŋ mantsa: «Tekw kagha mataba la Galili guli ra? Dzaŋa ta gwada Lazglafta 6a ka ngha ka, ka dza'a slanagħasla ka ta vli ta mna saba anabi ma Galili,» ka həŋ nda tsi. [

⁵³ Tahula tsa, ka gazlagħutá həŋ dzagħa taŋ.]

8

Marakw ksaf lu ta hliri

¹ Ka sli'afťá Yesu ka lagħwi ta ghwá Zaytuŋ.

² Wrək tgha ka vragatá tsi, ka lamə tsi da da6a həga Lazglafta, ka sli'adagħatá inda mnduha da tsi. Ka nzatá tsi nda nza ka tagħa skwi ŋa taŋ.

³ Mbadá gwal tagħa zlahu ŋa mnduha, nda la Farisa ka ksadagħatá sana marakw ksaf lu ta hliri. Ka kladamta da taba mnduha ka sladanata ta kəma Yesu.

⁴ Ka həŋ mantsa: «Mghama dá! Wana na marakw na ksaf lu ta hliri.

⁵ Mndərga na marakw na ná, zλambata nda pala, ka zlahā Musa mnanata. Waka kagha nda ŋa għa na?» ka həŋ nda Yesu.

⁶ Tsaw ŋa tsanamťá matsavada, kada mutsafta həŋ ta rutsak tida lagħa həŋ mna tsa gwada ya ŋani. Lagħa Yesu ka dzamťá ghəŋ ka vinda skwi ta hadik nda ndəfŋa dzvu.

⁷ Ka gdavatá həŋ ka va daway da tsi. Ka Yesu mantsa: «Ka waya mataba ghuni kul walaŋta gatá dmaku ya, ka zλrafzλra tsi ta wuda na marakw na nda pala,» ka'a kapanťá ghəŋ.

⁸ Ka dzəglamťá tsi ta ghəŋ ka vindgəltá skwi ta hadik.

⁹ Tahula snanťa taŋ ta tsa gwada Yesu ya, ka gazlagħatá həŋ turtuk turtuk, zλrafta ta la galata mnduha ha ka saha ta zwani. Ka zlanťá həŋ ta Yesu turtukwani nda tsa marakw ya ta sladu ta kəmani.

¹⁰ Kə'a ka Yesu kaplanťá ghəŋ ná, tsa marakw yeya nghanťi tsi. Ka Yesu mantsa: «A', gazlagħa diga həŋ kay ni makwa na? Had mndu ta tsaghagħa ta guma kay ra?» ka'a nda tsi.

¹¹ Ka tsa marakw ya mantsa: «Had mghama dá wa,» ka'a. Ka Yesu mantsa: «Tsa a i'i ta guma ta ghəŋa kagħa guli wa. La! Yaha ka magəgəltá dmaku,» ka'a nda tsi.

Yesu tsuwadaka ghəŋa hadik

¹² Ka Yesu nda həŋ guli mantsa: «I'i tsuwadaka ghəŋa hadik, mndu ta dza'a mista dá ná, had dza'a mbadá ma grusl wu, dza'a mutsay ta tsuwadaka hafu,» ka'a.

¹³ Ka la Farisa mantsa: «Għuba ghəŋa għa ta għubu ka, vərda gwada a na gwada għa na wu,» ka həŋ ta ghəŋani.

¹⁴ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Dər má għuba ghəŋa dá ta għubu yu ná, vərda gwada ya ta mnə yu, kabga nda sna yu ta vli sagħa yu nda vli ta dza'a yu. Tsaw kaghuni ya ná, sna a kuni ta vli sagħa yu, nda vli ta dza'a yu wa.

¹⁵ Kaghuni ná, guma wa iri ta tsə kuni. I'i, tsa a yu ta guma ta ghəŋa mndu wa.

16 Ala ka tsatsa yu ta guma katsi, vərđa guma na guma đa, kabga turtukwa đa a yu wu kawadaga ηni nda Da ta ghunigihata.

17 Nda vinda ma zlahā ghuni kazlay: Ka nda guya gwađa mnduha his ta va tsa skwa turtuk wa katsi ná, kahwathwata nzakwa tsa gwađa ya* kə'a.

18 Ghuba ghəŋa đa ta ghubu yu mndani, ta ghuba i'i Da đa ta ghunidikta guli,» ka'a nda həŋ.

19 «Ga Da gha na?» ka həŋ nda tsi. Ka Yesu mantša: «Sna a kuni ta i'i wu, sna a kuni ta Da đa guli wa. Ka má nda sna kuni ta i'i ná, má nda sna kuni ta Da đa guli,» ka'a nda həŋ.

20 Ta tagha skwi ma dađa həga Lazglafta mna tsi ta tsa gwađaha ya, ta nzaku ndusa nda vla pgha tseđi. Sew had' mndu ta faftá dzvu tida wu, kabga ta sagma a fitikani wa.

Mnaŋta Yesu ta sli'ani da dani

21 Ka Yesu mantša: «Dza'a laghula yu, dza'a zbay kuni ta i'i. Dza'a rwaku kuni ma dmaku, lavința a kuni ta bhata ma tsa vli ta dza'a yu ya wu,» ka'a nda həŋ guli.

22 Ka la Yahuda mantša: «Vghani rki dza'a tsi dzuvta kəl tsi ka mnay kazlay: Lavința a kuni ta bhata da tsa vli ta dza'a yu ya wu kə'a na?» ka həŋ ta ghəŋa tsa gwađani ya.

23 Ka Yesu mantša: «Gwal ta ghəŋa hadik kaghuni, la ta luwa i'i, ŋa gwal ta ghəŋa hadik kaghuni, ŋa na ghəŋa hadik na a i'i wa.

24 Tsaya tsa kəl yu ka mnay ŋa ghuni kazlay: Dza'a rwaku kuni ma dmakuha ghuni kə'a ya. Dza'a rwaku kuni ma dmakuha ghuni ka si zlgha a kuni kazlay: «'I ná, i'i ya kə'a ya wu,» ka'a nda həŋ.

25 Ka həŋ nda tsi mantša: «Wa kagha katək na?» ka həŋ. Ka Yesu nda həŋ mantša: «Tsa i'i mnaghuna yu daga tanțaŋ ya, ya.

26 Ta traku skwiha ŋa mnay đa ta kaghuni, ka tsaghunaghatá guma. Tsa mndu ta ghunigihata ya ná, vərđa mndu ya. Skwi snəŋ yu da tsi ta mnəŋ yu ŋa mnduha ta ghəŋa hadik,» ka'a nda həŋ.

27 Sew sna a həŋ kazlay: Ta gwađa ta Da na Yesu ta tsa gwađa ya kə'a wa.

28 Ka Yesu nda həŋ mantša: «Bađu kapadafta ghuni ta Zwanja mndu ya, bađu tsaya dza'a snanța kuni "ta i'i." Bađu tsaya guli dza'a snanța kuni kazlay: Gaghəŋgaghəŋa đa a ta maga yu ta skwi wu, manda ya taghadif Da ta mna yu ta gwađa đa† kə'a.

29 Tsa mndu ta ghunidikta ya ná, kawadaga ηni nda tsi. Turtukwa đa a zlihata tsi wu, kabga ta maganamaga yu ta skwi ta zdəganata inda fitik,» ka'a.

30 Ta gwađa Yesu ta tsa gwađaha ya ná, nda ndəgha gwal ta zlghafta.

Da Lazglafta ta sagma kahwathwata

31 Ka Yesu nda tsa la Yahuda ta zlghafta ya mantša: «Ka gđavagđa kuni ma skwi ta taghəŋ yu ŋa ghuni katsi, nda nza kuni ka vərđa duhwalha đa.

32 Dza'a nda sna kuni ta kahwathwata, ŋa vlaghunata tsa kahwathwata ya ta nzaku nda platá vgha,» ka'a

33 Ka la Yahuda mantša: «Zivra Abraham anŋi, ta walaŋ a anŋi ta nzata ka vu'a mndu wa. Ta wu ŋa mnay gha kazlay: Dza'a plaku vgha ghuni kə'a na?» ka həŋ nda tsi.

34 Ka Yesu nda həŋ mantša: «Kahwathwata ta mnaghunata yu, inda mndu ta ga dmaku ná, nda nza ka vu'a dmaku.

* 8:17 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 17:6, 19:15. † 8:28 Ngha ta Yuhwana 3:14.

35 Hađ vu'a ta gđavata ma hęga ga mndu wu, zwanj yeya ta gđavata ęa dekdęk.

36 Ka zwanj ta plighunista katsi n, falau' vgha ghuni kahwathwata.

37 Nda sna yu kazlay: Zivra Abraham kuni k'a, ama wana kuni ta psa i'i ęa dzata, kabga tsu'a a kuni ta gwada da wa.

38 Skwi nghanj yu da Da da ta mn yu. Kaghuni, skwi taghaghunaf da ghuni ęa ghuni ta magay,» ka'a

39 Ka hj nda tsi mantsa: «Abraham da ęni ta aņni,» ka hj. Ka Yesu nda hj mantsa: «Ka m vrda zwana Abraham kuni katsi n, m mndęrga slna Abraham ta mag kuni.

40 Wana ndanana n, ta zba dzata i'i ta mnaghunatá kahwathwata skwi ya snaj yu da Lazglafta kuni. Ta walanj a Abraham ta magatá mndęrga tsaya wa.

41 Kaghuni n, slna da ghuni ta mag kuni,» ka'a nda hj. Ka hj mantsa: «Masagwa a aņni wa. Turtuktuk Da ęni ta nzakway ka Lazglafta,» ka hj.

42 Ka Yesu nda hj mantsa: «Ka si Lazglafta vrda da ghuni katsi n, m dza'a dvudva kuni ta i'i. Sli'af da Lazglafta i'i ka sagha, gaghjgaghja da a sagha yu wa. Tsatsi ta ghunigidaghata.

43 Lavij a kuni ta snanjá gwada da wu, kabga kwala ghuni kul fat slmj ka sna skwi ta mnaghunata yu.

44 Da ghuni n, halaway ya. Ta kumay kuni ta maganat skwi ta zđaganata. Nda nza tsatsi ka mnda dzata mndu daga ma zrafta. Ta walanj a ta sladafta ta kahwathwata wu, kabga hađ kahwathwata da tsi wa. Vrda ęani ma gwada ta gwadagapta n, tsakalawi ya, kabga tsakalawi tsat fwa tsatsi. Dani ma tsakalawi tsatsi guli.

45 I'i, tsu'a a kuni ta i'i, kabga mnay da ta kahwathwata wa.

46 Waya mataba ghuni dza'a mniyata kazlay: Tađ magamaga ka ta dmaku dr turtuk sla k'a nda i'i na? Ka si kahwathwata ta mn yu, kabga wu kwal kuni zghay na?

47 Mndu ya nda nza ka ęa Lazglafta n, ta snay ta gwada Lazglafta. Kaghuni, sna a kuni ta gwada Lazglafta wu, kabga nza a kuni ka ęani wu,» ka Yesu nda hj.

I Yesu nda Abraham

48 Ka la Yahuda mantsa: «Ta ęaņni a ta mnay kazlay: Mnda la Samari kagha, nda ksa ka da halaway k'a kay rke?» ka hj nda tsi.

49 Ka Yesu mantsa: «Ksa a yu da halaway wa. Glaku ęa da ta vlay ęa Da da, ka mbidata kaghuni ta i'i.

50 Zba vlanj glaku ta ghja da a ta zb yu wa. Turtuk tsa mndu ta zba tsa glaku ya ęa da, tsatsi ta tsa guma guli.

51 Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mndu ta snat skwi ta tagh yu, hađ dza'a mtuta dekdęk wa,» ka'a nda hj.

52 Ka la Yahuda nda tsi mantsa: «Ndanana grafta ęni kazlay: Nda ksa ka da halaway k'a. Mtumta Abraham, rwurwa la anabi guli. «Ka snasna mndu ta skwi ta tagh yu n, hađ dza'a mtuta dekdęk wu,» ka ka n,

53 mal kagha ka tsa da ęni Abraham ta mtuta ya ra? Ari mal kagha a ka tsa anabiha ta rwuta ya na? Wa i'i ka kagha ta gray na?» ka hj.

54 Ka Yesu nda hj mantsa: «Ka vla glaku ta vl yu ęa ghja da katsi n, btbt tsa glakwa da ya. Da da ta vlihat glaku, tsa ta mn kaghuni kazlay: M Lazglafta ęni ya k'a

⁵⁵ kul snaŋta kuni ya. I'i nda sna yu ta tsatsi. Ka má sna a yu wu ka yu mazlay katsi ná, má dza'a nzakway yu ka guram nda kaghuni ta tsakalawi ya. Tsaw nda sna i'i ta tsatsi, ta snay yu ta gwadani guli.

⁵⁶ Harharhar ghəŋa Abraham ta ghəŋa vəl ndanayni ta dza'ani nghanjta fitika dá. Ka nghanjta tsi, ka tuta tsi da rfu,» ka Yesu nda həŋ.

⁵⁷ Ka la Yahuda mantsa: «Ta maga a ima gha hutaf mbsak ná, gi nda ngha yu ta Abraham ka ka?» ka həŋ nda tsi.

⁵⁸ Ka Yesu mantsa: «“Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, makədlu ka Yatá Abraham ná, mamu i'i,» ka'a nda həŋ.

⁵⁹ Na mnatani ta tsaya, ka hlaftá həŋ ta pala ŋa zlərtsay. Ka dífaghutá Yesu, ka saghu tsi da dába həga Lazglafta.

9

Mbanafta Yesu ta sana ghulpata mndu

¹ Ta labə Yesu ta tvi, ka nghanjta tsi ta sana mndu nda ghulpa daga ta yagatá lu.

² «Maləma dá! Wana nda ghulpa na mndu na daga ta yagatá lu. Tsatsi re, dadahani a ta gatá dmaku katak na?» ka duhwalhani dawəŋta da tsi.

³ Ka Yesu mantsa: «Ta ghəŋa dmakwani a ghulpəta tsi wu, ta ghəŋa dmakwa dadahani a guli wa. Ghulpəghulpa ŋa maravata slna Lazglafta nda ma tsatsi.

⁴ Ta ka fitik vəl na ná, magamamaga ta slna mndu ya ta ghunighata. Wana vli dza'a kuzuta ŋa kwal kul laviŋta ksəgəltá slna.

⁵ Tata ghəŋa hadik na yu karaku ná, i'i tsuwadaka ghəŋa hadik,» ka Yesu.

⁶ Tahula mnatani ta tsa gwađa ya, ka tfatá tsi ta sərđək, ka hwađa'atá hadik nda tsi, ka masanafta ta kwapaya irihani.

⁷ Manda kdíntani ta masanaftá, ka'a nda tsi mantsa: «La mbazínta kuma gha ma ima Silwe,» ka'a. Tsa «Silwe» ya ná, manda mnay kazlay: Ghunay kə'a ya.

Ka slí'aftá tsi ka laghwi mbazíntá kumani. Mbazíntani, tsidíd irani, ka slí'aftá tsi ka laghu dzaghani.

⁸ «Na mndu ta nzata ka gatá skwi da mnduha ya a na mndu na kay ra?» ka sləvdahani si ta gđata ta nghanjta ta gatá skwi ya.

⁹ «Tsatsi ya» ka sanlaha. «Tsatsi a wu, sana mndu ya ta gara vgha nda tsatsi,» ka sanlaha guli. Ka tsa mndu ya mantsa: «Aŋ! vadá ya,» ka'a.

¹⁰ «Waka ka magay kəl ka ka nghanjta vli óa?» ka həŋ nda tsi.

¹¹ «Sana mndu ya ta hgə lu ka Yesu, ta hwađa'atá hadik, ka masadíftá tsi ta kwapaya iriha dá. “La mbazíntá kuma gha ma ima Silwe,» ka'a nda i'i, ka slí'aftá yu ka laghwi yu mbazínta, kəl yu ka nghanjta vli,» ka'a.

¹² «Ga tsa mndu ya ndana?» ka həŋ nda tsi. «Sna a i'i wa,» ka'a nda həŋ.

Dawutá vla la Farisa da tsa mndu si nda ghulpa ya

¹³ Ka klaftá həŋ ta tsa mndu si nda ghulpa ya, ka klaghata da la Farisa.

¹⁴ Tsaw badú Sabat hwađa'ata Yesu ta tsa hadik ya, ka masanaftá tsa mndu ya ta kwapaya irihani ka mbanafta ya.

¹⁵ Ka dawgəltá la Farisa da tsi kə'a magaku kəl tsi ka nghanjta vli. Ka'a mantsa: «Hadik hwađa a tsi, ka masadífta ta kwapaya iriha dá. Ka mbazínta yu ta kuma dá, kəl yu ka nghanjta vli,» ka'a nda həŋ.

¹⁶ Ka dgavaptá la Farisa his gamndə: «Mnda Lazglafta a tsa mndu ya wu kabga sna a ta skwi ta mnə zlahá sabat wu,» ka sanlaha. «Waka mnda dmaku

dza'a maga mndərga tsahaya ma mazəməzəm na?» ka sanlaha, ka həj ta ghəjani.

¹⁷ Ka həj nda tsa mndu ya mantša: «Wa tsa mndu ta mbaghaftha ya ka kagha ta gray na?» ka həj ka mahis nda tsi. «Anabi ya,» ka'a nda həj.

¹⁸ Ta lanaf a ta la mali ta ghəja la Yahuda na mnay kazlay: Si nda ghulpa tsa mndu ya, ka nghanťá tsi ta vli kə'a wa. Ka laghu həj hgaktá dadaha tsa mndu ya. Ka sagha həj.

¹⁹ Manda sagha tan, «zwanja ghuni na mndu na ra? Grafgra kuni kazlay: Nda ghulpa ta yagata kuni kə'a ra? Waka a magaku kəl tsi ka nghanťá vli ndana 6a?» ka həj nda həj.

²⁰ Ka dadahani mantša: «Nda sna anji kazlay: Zwanja nji ya kə'a. Ta yagatá nji guli ná, nda ghulpa.

²¹ Tsaw sna a anji kə'a magaku kəl tsi ka nghanťá vli wa. Dawawadawa da tsi, nda gla tsatsi prək ka zlgəhawani tsatsi ka ghəjani,» ka həj.

²² Ta zləjay tsa dadahani ya ta la maliha ta ghəja la Yahuda, kəl həj ka mnay mantša. Tsaw la mali ta ghəja la Yahuda ya ná, nda ghada dzrafta tan. Mndu ta mnay kazlay: Yesu ná Kristi ya kə'a ná, dza'a taliŋtala lu ta tsa mndu ya ma həga tagha skwa mu kə'a.

²³ Tsaya kəl dadahani ka mnay kazlay: Nda gla tsatsi, prək tsatsi ka ghəjani ka zlgəhawani kə'a ya.

²⁴ Ka hgəlanťá la Farisa ta tsa mndu ya kamahis. Ka həj nda tsi mantša: «Mna kagha ta kahwathwata ta kəma Lazglafta. Anji ná, nda sna anji kazlay: Mnda dmaku tsa mndu ya kə'a,» ka həj.

²⁵ Ka tsa mndu ya mantša: «Ka mnda dmaku tsi, ka mnda dmaku a tsi wu, sna a i'i wa. Skwi turtuk ya sna i'i ná, si nda ghulpa yu, ndanana nda nghanťá ta vli tsidid,» ka'a nda həj.

²⁶ «Waka a magaghata kəl ka ka nghanťá vli ka ka?» ka həj nda tsi.

²⁷ «Ghadaghada yu ta mnaghunata, va a kuni ta snay wu. Nu ta kumə kuni ta mnəglaghunata dá tama, ari ta kumay a kaghuni ta nzakway ka duhwalhani guli na?» ka'a nda həj.

²⁸ Ka rarazə həj. Ka həj mantša: «Ba kagha ta nzakway ka duhwalani wala, anji ná, duhwalha Musa anji.

²⁹ Nda sna amu kazlay: Gwadgana gwadā Lazglafta ta Musa kə'a. Tsa mndu ya, sna a anji ka sagha ga tsi wu,» ka həj.

³⁰ Ka tsa mndu ya mantša: «Wanawa mandərmimi kay tama! Sna a kuni ta vli ka ga sagha tsi wu? Wana gunihaguna ta ira i'i tadā tsa.

³¹ Skwi ya sna amu ná, zlgəha a Lazglafta ta wa skwi ta dawu mnda dmaku wa. Mndu ya ta vli glaku nani, ta snanató nani, ta zlgə tsi ta wani.

³² Ka yawu ta sna a lu ta mnay kazlay: Mamu mndu ta gunanató ira mndu yaga lu nda ghulpa kə'a wa.

³³ Ka si nza a tsa mndu ya ka mnda Lazglafta wu ná, má had sana skwi lavinťá tsi ta magata wa,» ka'a nda həj.

³⁴ Ka həj nda tsi mantša: «Kagha yaga lu ka dmaku dze'dze' guli ná, ka taghəgəltá skwi nani,» ka həj, ka ghzlagapta ma həga tagha skwa tan.

Vərdaka ghulpata mndu

³⁵ Manda snanťa Yesu kazlay: Ghzlagap ghzla lu ma həga tagha skwa la Yahuda kə'a, ka lagha tsi slanaghata. Ka'a mantša: «Zlgəhazlgəha ka ta Zwanja mndu ra?» ka'a nda tsi.

³⁶ Ka tsa mndu ya mantša: «Wayá ní mghama dá! Mnihamna ka zlgəhafta yu,» ka'a nda tsi.

³⁷ «Vani na ta nghə ka, ta gwađa nda kagha na,» ka Yesu nda tsi.

³⁸ «Zlghafzlgħa yu mghama đā,» kə'a tsəlbata ka ndəbā dzvu ɲani.

³⁹ Ka Yesu mantsa: «Sasa yu ta na ghəɲa hadik na ɲa dganatá nzakwa mnduha. ɲa nghanɲa gwal kul nghanɲá vli, ta vli. Ta ghulpəta gwal nda ngha ta vli,» ka'a.

⁴⁰ Ka sanlaha ma la Farisa hada mantsa: «Dza'a ghulpgħulpa aɲni guli ra?» ka həɲ nda tsi manda snanɲa tanɲ ta tsa gwađaha ya.

⁴¹ Ka Yesu nda həɲ mantsa: «Ka má ghulpgħulpa kuni katsi ná, má had dmaku ta kaghuni wa. Tsaw "nda ngha aɲni ta vli," ka kuni ndanana ya, tsaya kəl dmakwa ghuni ka gđavata,» ka'a nda həɲ.

10

Yesu vərđa mnda ngha tuwak

¹ Ka Yesu mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mndu ta kwal kul lami nda ta watgha gamaka tuwakha, ka valadata nda ta muhul ná, ghali tsa mndu ya, gənda tsa mndu ya guli. ² Ala ka lami nda ta watgha tsa mndu ya katsi, mnda ngha tuwakha tsa mndu ya.

³ Dza'a gunanaguna mnda ngha tsa həga ya ta watgha, dza'a nda sna tuwakha ta lwani, ɲa hgayni ta tuwakhani nda hga tanɲ nda hga tanɲ. ɲa zliginɲani ta həɲ dzibil.

⁴ Zliginɲani ta inda tuwakha ta nzakway ka ɲani ya, ɲa dza'ani ta kəma tanɲ, ta dza'a hahəɲ mistani. Ta dza'a tuwakhani mistani, kabga nda sna hahəɲ ta lwani.

⁵ La a həɲ mista mndu kul snanɲá həɲ wu, dza'a hwayaghuhwaya həɲ di'ih nda tsi, kabga tsatsaf a həɲ ta lwani wa.»

⁶ Mantsa ya ka Yesu mnanatá mahdihdi ta həɲ, sew sna a tsa mnduha ta snay ya ta ghəɲa tsa skwi ta mnə tsi ya wa.

Yesu vərđa mnda ngha tuwak

⁷ Ka Yesu nda həɲ guli mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, i'i watgha gamaka tuwakha.

⁸ Inda gwal ta sagha ka tinlaghutá i'i, ghali tsaha ya, gənda həɲ guli. Ama ka kwalaghutá tuwakha ta sna lwa tanɲ.

⁹ I'i watgha gamaka tuwak, ka lamla mndu nda ta i'i, dza'a mbaku. Dza'a lavinlava ta lami ka sabi, ɲa mutsaftani ta skwa zayni.

¹⁰ Mndu ta ghali ná, ghali ɲani ta sagha da ghalay, ɲa dzata, ɲa zadánata. I'i ná, saghasa yu ɲa mutsafta mnduha ta hafu ka haslay, ɲa nzakwa tanɲ kul had sana skwi ta pđugudunustá həɲ.

¹¹ I'i vərđa mnda ngha tuwak, vərđa mnda ngha tuwak ná, nda fa vghani ɲa tuwakhani.

¹² Mndu ta ngha tuwak ta plə lu nda pla ɲani ná, ɲani a tuwakha wu na, nghanɲi ta kramtak mtak ta sagha ya ná, hwayagħutani ka zlanavatá tuwakha, ɲa valafta kramtak mtak ta tuwakha, ka kwitanatá həɲ.

¹³ Tsaya skwi ta magə mndu ta maga slna ɲa tsemi, had đanɲani nda tuwakha wa.

¹⁴ I'i ná, vərđa mnda ngha tuwak yu, nda sna yu ta tuwakha đā, hahəɲ guli nda sna hahəɲ ta i'i,

¹⁵ manda va ya snanɲ Da ta i'i ya, i'i guli ná, nda sna yu ta Da, nda fa vgha đā guli ɲa tuwakha đā.

16 Mamu sanlaha ma tuwakha dá guli, kul had ma na gamak na. Dza'a nda sna hən̄j ta lwa dá, ɲa hlaktá dá ta hən̄j, ɲa nzata taŋ tuts, turtuk mndu ta ngha hən̄j.

17 Dvudva Da ta i'i, kabga fafa yu ta vgha dá ɲa mtuta, ɲa mutsəglaf̄ta dá.

18 Had mndu ta laviŋtá klaptá hafu ma i'i wu, i'i ka ghəŋa dá ta vlata. Laviŋlava yu ta vlata, laviŋlava yu ta mutsəglaf̄ta. Tsaya skwi dza'a ka magay ka Da dá nda i'i.»

19 Ka dagəglavaptá la Yahuda kidaghi gamndər ta ghəŋa tsa gwad̄a ya.

20 Ka sanlaha ma hən̄j mant̄sa: «Mamu duhwala halaway ma na mndu na, nda ksa da halaway, ɲaw ta sna kuni ta gwad̄a ta gwad̄e tsi na?» ka hən̄j.

21 «Had mndu nda ksa da halaway ta gwad̄a manda tsaya wu, laviŋlava duhwala halaway ta gunana ta iri ta mnduha ra?» ka sanlaha guli.

Zlghaf̄a sanlaha ta Yesu wa

22 Ma fitika mazlam, ka skalə lu ta skala havaktá guna həga Lazglaf̄ta ma Ursalima.

23 Mbada Yesu ka wawaku ma rmak ta wa tsa həga Lazglaf̄ta ta hgə lu ka rmaka Salumuŋ ya.

24 Ka lagha la Yahuda wanafta ddivis. Ka hən̄j nda tsi mant̄sa: «ŋa kulam yawu dza'a zlan̄nata ka ma dga ghəŋ ta dgə ɲni na? Ka kagha ta nzakway ka Kristi ya kay, mnaŋna ka dardar ba?» ka hən̄j nda tsi.

25 Ka Yesu nda hən̄j mant̄sa: «Mnaghunamna yu, zlgha a kuni wa. Na slnaha ta magə yu nda hga Da dá na ta mnantá i'i,

26 zlgha a kuni wu kabga had kuni mataba tuwakha dá wa.

27 Nda sna tuwakha dá ta lwa dá. I'i nda sna yu ta hahəŋ, ta dza'a hən̄j mista dá guli.

28 Ta vlan̄vla yu ta hafu ɲa kdekedzer̄j ta hən̄j. Had hən̄j dza'a walan̄ta zwad̄uta wu, had mndu dza'a hlaptá hən̄j ma dzva dá guli wa.

29 Tsa Da dá ta vliha ta hən̄j ya, malaghumala ta inda sanlaha. Had mndu dza'a laviŋtá hlaptá hən̄j ma dzva Da dá wa.

30 An̄ni nda Da dá ná, ka skwa turtuk ɲni,» ka'a nda hən̄j.

31 Lagha la Yahuda ka hləglaf̄tá pala ɲa zlertsay.

32 Ka Yesu nda hən̄j mant̄sa: «Wya nda ndəgha slna dīnadīna si da Da dá magaghuna yu, ta ghəŋa wati ta kuma kuni ta zlerts̄a i'i na?» ka'a nda hən̄j.

33 Ka hən̄j mant̄sa: «Ta ghəŋa magata gha ta skwi dīna a ta zlerts̄a ɲni ta kagha wu, ta ghəŋa vəl kwarakwara gha. Kagha ta nzakway ka mnda səla ná, ta gra ghəŋa gha ka nda Lazglaf̄ta,» ka la Yahuda nda tsi.

34 Ka Yesu nda hən̄j mant̄sa: «Vinda a ma deftera zlah̄a ghuni ma vla mnay Lazglaf̄ta kazlay: Kaghuni ná, "lazglaf̄taha" kuni* kə'a kay ra?

35 Nda sna mu kazlay: Had mndu dza'a laviŋtá hərd̄iŋta skwi nda vinda ma deftera Lazglaf̄ta wu kə'a. Tsaw lazglaf̄taha kuni ka Lazglaf̄ta tsanaftá hgu ta mnduha ta mnə tsi ta gwadani ɲa taŋ.

36 I'i, Da ta zbaptá i'i, ka ghunighata ta ghəŋa had̄ik, waka kuni dza'a mnay kazlay: Ta kwarakwara ka kə'a kabga mnay dá kazlay: Zwan̄ja Lazglaf̄ta yu kə'a?

37 Ka slna Da dá a ta magə yu ta nghə kuni wu, ma zlghaf̄ kuni ta i'i.

38 Ala ka si vani tsi ta magə yu katsi, dər má zlghaf̄ a kuni ta i'i wu, zlghaf̄wazlgha a ka tsa slnaha ya, kada grafta kuni, ɲa snan̄ta ghuni kazlay: Da ta nzaku ma i'i, i'i ma Da guli kə'a,» ka Yesu nda hən̄j.

* 10:34 Ngha ta Zabura 82:6.

³⁹ Ta ghəŋja tsaya ka zbəgəltá həŋ ta ksaf̄ta, ka zadānaghatá tsi rək ta həŋ.

⁴⁰ Ka vrəglaghutá Yesu ta 6la ghwa Zurdeŋ, ma vla tan̄tan̄ja magay Yuhwana ta batem ŋa mnduha, ka nzatá tsi hada.

⁴¹ «Had̄ mazəməzəm dər turtuk maga Yuhwana wa. Tsaw inda skwi ya mna Yuhwana ta ghəŋja na mndu na ná, manda va tsaya nzakwani, ka ndəghata mnduha ta sli'adaghata da tsi ta mnay.»

⁴² Ma tsa vli ya, nda ndəgha gwal ta zlḡhaftá Yesu.

11

Mtakwa Lazar

¹ Mamu sana mndu ma luwa Betani Lazar hgani ksaf̄ dan̄wa. Ma tsa luwa ya ta nzakwa kwaghamani ta nzakway ka i Mari nda Marta.

² Tsa Mari ya tsa ta pghanaftá urdi ta səla ta Mgham Yesu ka takaḍay nda swida ghəŋjani ya. Zwan̄amani tsa Lazar kul dughwanaku ya guli.

³ Ka tsghaghatá tsa kwaghamani ya ta lwi ŋa Yesu kazlay: Mghama ḍa, dughwana a tsa gra gha ya kay wu kə'a.

⁴ Ka Yesu mantsa: «Dzata a tsa dan̄wa ya ta Lazar wa. Na maran̄tá glakwa mbrakwa Lazglafta tsa dan̄wani ya, kada maravata glakwa Zwan̄ja Lazglafta guli,» ka'a manda san̄tani ta tsa gwada ya.

⁵ Tsaw ta dvay Yesu ta i Marta nda mukumani nda Lazar.

⁶ Tahula tsa san̄ta Yesu kazlay: dughwana a Lazar wu kə'a ya, ka magəglatá tsi ta fitik his, ma tsa vli hada tsi ya.

⁷ Tahula tsa, «vramavra ta had̄ika Zudiya,» ka'a nda duhwalhani.

⁸ «Maləma ḍa, kdakwa la Yahuda tsa ta kuma zlər̄tsa ta kagha nda pala ŋa dzata ná, vramavra ta had̄ika Zudiya ka ka?» ka duhwalhani nda tsi.

⁹ Ka Yesu mantsa: «Ghwan̄pḍə his a nzemndi ma vaghu ra. Ka ta mbaḍə giftik mndu ta mbaḍa ná, had̄ tuthun, ta dzadzay wu, kabga tsuwadək vli ta wa irani giftik.

¹⁰ Ala ka girvidik ta mbaḍa mndu ta mbaḍa katsi, ta dzadzay tuthun, kabga ngha a ta vli girvidik wu,» ka Yesu nda həŋ.

¹¹ «Wa a dzadza hani ta gra mu Lazar, ka la yu da sli'anaf̄ta,» ka'a nda həŋ tahula mnatani ta tsa gwada ya.

¹² «Mghama ḍa! ka si hani ta dzata ya ní, had̄ dza'a mbafta ra?» ka duhwalhani nda tsi.

¹³ Ba va hani ta dzata kahathwata ka hahəŋ sizlay nda ŋa tan̄. Tsaw ta ghəŋja mtatani mna Yesu ta ŋani.

¹⁴ Ka Yesu klinistá ghəŋjani ta həŋ mantsa: «Nda mta Lazar tane!

¹⁵ Ta rfu yu ta ghəŋja kwala ḍa kul had̄ hada. Dina tsaya ka ŋa ghuni, ŋa fafta ghuni ta ghəŋ ta i'i. Mbaḍma slanaghata ndana tama,» ka'a nda həŋ.

¹⁶ «Mbaḍma amu guli, ka dza'a mu rwuta kawadaga nda tsi,» ka Tuma ta hgə lu ka mbuhwali nda pḍakwa duhwalha.

Yesu hafu

¹⁷ Ta lagha Yesu ná, mafwada fitika Lazar tsa ma hadik manda padamta.

¹⁸ Tsa luwa Betani ya, malaghumala a ka meli hkən nzakwani nda luwa Ursalima wa.

¹⁹ Nda ndəgha la Yahuda ta sli'adaghata da zgwan̄tá i Marta nda Mari, ta ghəŋja mtatá zwan̄ama tan̄.

²⁰ Manda san̄ta Marta kazlay: Wa'a Yesu ta sagha kə'a, ka labə tsi da guyay ta tvi, ta nzutá nzakwani Mari mintgha.

21 Ka Marta nda Yesu mantasa: «Mghama dá! Ka má hadna ka katsi ná, má mta a zwanjama dá wa.

22 Tsaw dər nda vanana ná, nda sna yu kazlay: Inda skwi dza'a ka dawarjta da Lazglafta ná, dza'a tsu'aghaf tsu'a Lazglafta ta wani kə'a,» ka Marta nda Yesu.

23 Ka Yesu mantasa: «Dza'a sli'agapsli'a zwanjama gha ma mtaku,» ka'a nda tsi.

24 «Nda sna yu mantasa kazlay: Dza'a sli'agapsli'a ma mtaku bađu křakwa ghəja hadik kə'a,» ka Marta nda tsi.

25 Ka Yesu nda tsi mantasa: «I'i tsa mndu ta sli'aganaptá gwal nda rwa ɲa nzəglata taɲ nda hafu ya. Mndu ta zlgħaftá i'i dər mtumta tsi, dza'a nzanza nda hafu.

26 Dər wati ma mndu ka ta ndiri tsi ta zlgħaftá i'i had dza'a mtuta dekdek wa. Zlgħafzlgħa ka ta tsa?» ka Yesu nda tsi.

27 Ka Marta nda tsi mantasa: «Aɲni mghama dá, zlgħafzlgħa yu kazlay: Kagha ná, Kristi Zwanja Lazglafta ya dza'a saha ta ghəja hadik ka,» ka'a nda tsi.

Tawa Yesu ta ghəja mta ta Lazar

28 Mnatanani ta tsa gwada ya, ka sli'aftá tsi ka laghwi mnanatá mukumani Mari makdek makdek kazlay: Wa'a tsa mndu ta taghamatá skwi ya kay hadna ta gvala kagha, ka'a.

29 Na gi snarjta Mari mantasa ya, gi brahwat sli'afta, ka hwaya slanagħatá Yesu.

30 Tsaw ta lamə a Yesu da luwa karaku wu, tata nzaku ma tsa vla guyakwa taɲ nda Marta ya.

31 Nghay tsa la Yahuda ta nzaku ma həga ta ləa ɲuduf ɲa Mari ta tsa gi sli'aftani brahwat ka sli'i dzibil ya, ka həɲ mantasa: Ya sli'ani da taw ta kulu tsa, ka həɲ ka sabi mistani.

32 «Mghama dá! Ka má hadna ka ná, má mta a zwanjama dá wu,» Ka Mari zləmbatá ma ghuva Yesu nghanar tsi manda ɓhadagħatani da tsa vli nda tsi ya.

33 Nghay Yesu ta Mari ta taw, nda tsa la Yahuda ta labə mistani ya tani, ka lagha tsi ta ɲudufa Yesu ka kəanafta.

34 «Ga padamta kuni na?» ka'a nda həɲ. «Mghama dá! Sawi nghanata ɓa,» ka həɲ nda tsi.

35 Ka mbəzə Yesu ta ima taw.

36 «Nghawa kə'a ta dvay ɓa!» ka la Yahuda ta ghəjani.

37 «Tsatsi ta mbanaftá ghulpata mndu kay guli ná, laviɲ a ta pyaftá Lazar má ɲa kwal kul mtuta ra,» ka sanlaha mataba taɲ.

Vranamta Yesu ta hafu ma Lazar

38 Ka ləglagha tsi ta ɲudufa Yesu. Ka sli'aftá tsi ka lagha ta kulu. Sana galigħa ya fun lu ta klam ta wani.

39 «Taɲwalagħwa ya klam ta wani ya,» ka Yesu. «Mghama dá! Nda ghada zi'atani, kabga ma fwađa fitikani na manda padamta,» ka Marta, mukumani ma tsa mndu nda mta ya.

40 «Mnagħa a yu kazlay: Ka zlgħafzlgħa ka ná, dza'a nda ngħa ka ta mbrakwa Lazglafta kə'a kay ra?» ka Yesu nda tsi.

41 Ka taɲwalagħutá həɲ ta tsa klam ya. Ka ngħadaftá Yesu nda ta luwa, ka'a mantasa: «Da! Ta rfay yu ta kagha, kabga ta zlgħafzlgħa ka ta tawa dá.

⁴² Nda sna yu kazlay: Ta gđagđa ka ta zlgħidiftawa đa kə'a. Nziya nza tsi ná, ŋa na mnduha ta widifta na ta mna yu, kada zlgħafta həŋ,» ka'a.

⁴³ Tahula mnatani ta tsa gwada ya, ka'a nda lwi dagaladagala mantsa: «Lazar! Sabsa,» ka'a.

⁴⁴ Ka sabə tsa Lazar si nda mta ya nda slahwatá səlahani nda dzvuhani, nda patak ma kuma. «Paliŋwapala, ka mbađa tsi ta mbađa,» ka Yesu nda həŋ.

Baray mghamha ta vgha ŋa dzatá Yesu

Mat 26:1-5, Mak 14:1-2, Luk 22:1-2

⁴⁵ Mataba tsa la Yahuda si ta lagha da zgwa Mari ya ná, nda ndəgha sanlaha ta zlgħaftá Yesu nghanjər həŋ ta skwi maga tsi.

⁴⁶ Ka sli'aftá sanlaha mataba taŋ, ka laghwi slanaghatá la Farisa, ka rusanaftá skwi maga Yesu ta həŋ.

⁴⁷ Lagha la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda la Farisa, ka tskanatá gwal tsa guma. Ka həŋ mantsa: «Dagala mazəmzəm ta magə tsa mndu ya, waka mu dza'a magay na?

⁴⁸ Ka zlanazla mu ka va magayni katsi ná, dza'a sli'aghuslia mnduha da zlgħaftá tsatsi, ŋa sagha la Ruma da zadánatá həga Lazglafta nda mndəra amu tani,» ka həŋ.

⁴⁹ Ka Kayifa ta nzakway tekw mataba la mali ta ghəŋa la Yahuda, ya zbp lu ka mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ma tsa vaku ya, nda həŋ mantsa: «Kaghuni wa, had skwi snaŋ kuni wa.

⁵⁰ Had' kuni ta ndanu ra? Dran' mtuta mndu turtuk da manaka mnduha, kaya dza'a zadánata lu ta mndəra mndu nekwnekw,» ka'a.

⁵¹ Tsaw tsa gwada mnə tsi ya ná, nda đvayni a wa. Ma vəl tsa nzakwani ka mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya ná, ka mnutá tsi kazlay: Dza'a mtumta Yesu da mnaka la Yahuda kə'a.

⁵² Ŋa la Yahuda nda ghəŋa taŋ a wu, nda nza guli ŋa tskanatá inda zwana Lazglafta ta widatá vgha.

⁵³ Daga bađu tsa ka dzraftá həŋ ta wi ŋa dzata Yesu.

⁵⁴ Tsaya kwal Yesu margəltá vghani banluwa mataba la Yahuda. Ka sli'aftá tsi ka laghwi da sana luwa ta hgə lu ka Ifrayim ndusa nda wa mtak. Ka nzatá tsi hada kawadaga nda duhwalhani.

⁵⁵ Ka ndusaktá fitika skalay la Yahuda ta Pak. Ma kdaku tsa fitika skalu ya, ka sli'adaghatá ndəghata mnduha tsa hadik ya da luwa Ursalima, ŋa ghuđiŋtá vgha taŋ.

⁵⁶ «Ta ndanə kuni ná, dza'a saghasa da vla skalu re, ari saghata a wa na?» ka həŋ mataba taŋ, ka zba Yesu.

⁵⁷ Tsaw si mnumna la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda la Farisa kazlay: Ka wa mndu da snaŋtá vli hada tsi ya ná, ka mna tsi ŋa ksafata, ka həŋ.

12

Pghafta Mari ta urdi ta səla Yesu

Mat 26:6-13, Mak 14:3-9

¹ Ta pdakwa fitik mku' ka maga skala Pak, ka Lagha Yesu da luwa Betani, ma tsa luwa ta nzaku Lazar, tsa mndu sli'aganap tsi ma mtaku ya kay.

² Ka danatá lu ta skwa zay hada, ka dgə Marta. Tekw tsa Lazar ya mataba tsa mnduha ta nzata ŋa za skwa zay kawadaga nda Yesu ya.

³ Ka klaftá Mari ta hwaraka urda sana fu ta hgə lu ka Nar, nda bla dzvani, ka rita litir. Ka pghə tsi ta səla Yesu, ka takaday nda swida ghəjani. Ka vərťikanaftá tsa urdi ya ta vli ma inda tsa həga ya.

⁴ Ka Zudas Iskaryut zwanja Simuŋ, ta nzakway tekw mataba duhwalha Yesu ta dza'a skwapta ya mantsa:

⁵ «Had' lu si ta skwaptá na Urdi na ka tseda vagha mnduha hkən dərmeċ* ka daganaftá gwal ka pđu ra?» ka'a.

⁶ Vərđa gwada ta la pđu a gwadə tsi wa. Vərđa tsatsi ná, ghali ya kabga ta dza'a tsatsi nda kla'atá tsa skwi ta tskə lu ma zlibi da tsi ya.

⁷ Ama ka Yesu mantsa: «Zlanazla! Ka fata tsi ŋa badu pada i'i.

⁸ Gwal pđu ná, tavata kaghuni hahəj. I'i, nzata a yu tavata kaghuni ŋa dekdek wü,» ka'a.

Mal dzatá Lazar, ka gwal dra skwi ŋa Lazglafta

⁹ Snaŋta ndəghata la Yahuda kazlay: Wa'a Yesu ma Betani kə'a, ka sli'adaghatá həj. Tsa sli'adaghatata sli'adagha həj ya ná, ta ghəja gwada ta Yesu nda ghəjani a wu, ta kumay həj ta nghanťa tsa Lazar sli'aganap Yesu mataba gwal nda rwa ya guli.

¹⁰ «Dzatá Lazar guli!» ka la mali ta ghəja gwal dra skwi ŋa Lazglafta kurata,

¹¹ kabga nda ndəgha la Yahuda ta sli'apta mataba taŋ ka laghwi da zlgħaftá Yesu ta ghəja gwada ta Lazar.

Lama Yesu da luwa Ursalima

Mat 21:1-11, Mak 11:1-11, Luk 19:28-40

¹² Gamahtsimani, ka snaŋťa dəmga ta sli'adaghatata da tsa vla skalu ya kazlay: Wa'a Yesu ta sagha da Ursalima kə'a.

¹³ Ka 6al həj ta sluhwa zlizlam ka dza'a da guyya ta tvi. Ka həj mantsa: «ŋa Lazglafta glaku! Ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta mndu ta sagha nda hga Mgham. Ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta Mghama la Isra'ila,» ka həj ka hla wi.

¹⁴ Manda ya nda vinda, ka mutsaftá Yesu ta zwanja kdih, ka laf tsi tida.

¹⁵ «Ma Zləj kuni ta zləj mnduha ma luwa Ursalima, wa'a Mghama ghuni ta sagha ta zwanja kdih†,» ka'a.

¹⁶ Inda tsa skwiha ta magaku ya ná, ta sna a duhwalhani ta klatá ghəjani karaku wa. Tahula kapanafta lu ta Yesu ma glakwani, ka havaktá həj kazlay: Ta ghəja tsatsi vindafta lu ta tsa skwi ya kə'a, ka sagha tsa skwi mna lu ma gwada Lazglafta ya magata manda va tsaya guli, ta ghəja Yesu.

¹⁷ Ka rusu inda tsa mnduha si kawadaga nda Yesu ya ta skwi nghan həj, ma fitika sli'aganaptani ta Lazar ma kulu, mataba gwal nda rwa ya.

¹⁸ Tsaya kəl mnduha ka sli'adaghatata da guyya kabga snaŋta taŋ ta tsa mazəmzəm maga tsi ya.

¹⁹ «A had' sana skwi dza'a magata mu ya na! Nghawa 6a ta inda mnduha ta dza'a mistani,» ka la Farisa mataba taŋ.

Maganaťa slna ta Yesu, ka dza'a mistani

²⁰ Mamu la Grek‡ mataba tsa gwal ta sli'adaghatata da Ursalima ŋa tsələu da Lazglafta ma tsa fitika skalu ya.

²¹ Ka həj mantsa: «Mghama đa! Ta kumay ŋni ta guyyata nda Yesu,» ka həj nda Filip ta nzakway ka mnda luwa Betsayda ta hadfika Galili.

* 12:5 Ngha ta Yuhwana 6:7. † 12:15 Ngha ta Zakari 9:9. ‡ 12:20 Ngha ta Yuhwana 7:35.

22 Ka laghu Filip mnanatá Andre, ka sli'aftá hən kawadaga ka laghwi mnanatá Yesu.

23 Ka Yesu nda hən mantsa: «Nda maga fitik dza'a kəl lu ka kapanaftá Zwanja mndu ma glakwani.

24 Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ndlenjw manda va tsaya ta nzata hya nimaya ka dədam a tsi da hadik ka rwutani. Ka rwurwa tsi, dza'a yaf ya dagala.

25 Mndu ta đva ghənjani ná, dza'a zadinjzafa. Ala, ka malaghumala đvafta tsa mndu ya ta Lazglafta ka skwiha ma ghənja hadik katsi, dza'a nzulananzula tsa mndu ya ta hafani ŋa kdekedzenj.

26 Kata kumay mndu ta magihatá slna ná, ka sawi tsi mista da, ma tsa vli dza'a nzata i'i ya, hada dza'a nzata tsa mndu ta magihatá slna da ya guli. Ka ta magihamaga mndu ta slna, dza'a ŋlanafjla Da da ta tsa mndu ya,» ka'a nda hən.

Mnay Yesu ta gwada ta dza'ani mtaku

27 Ka Yesu mantsa: «Ndanana ná, wana nda tsa ŋudufa da. Sna a yu ta skwi ŋa mnay da wa. Da! Klapkla ta i'i ma na ghuya danwa na ka yu, tsaw ta ghənja tsa ghuya danwa ya klə yu ka saha ta ghənja hadik da ghuyay kay guli.

28 Da! Maranjmara ta glakwa gha,» ka'a. «Ghadaghada yu ta marantá glakwa da, dza'a kday yu ta maray guli,» ka lwi gwadagata daga ta luwa.

29 «Luwa ya ta ŋəzlata,» ka dəmga ta snay. «Duhwalha Lazglafta ya ta gwađganata,» ka sanlaha.

30 Ama ka Yesu mantsa: «Tsa lwi ta gwadagata ya ná, ka ŋa da a wa, ka ŋa ghuni gwadagata tsi.

31 Ndanana tama, nda maga fitika tsanaghatá guma ta na ghənja hadik na. Ndanana dza'a wudidinjta lu ta mghama na ghənja hadik na.

32 I'i, badu kapađifta[§] lu ta na ghənja hadik ya, dza'a tđaktđak yu ta inda mnduha da i'i,» ka'a.

33 Tvi kə'a dza'a mtaku ta mnə tsi ma tsa gwadani ya.

34 «Dza'a nzata ŋa kdekedzenj Kristi, ka anjni taghafta ma deftera zlahu ná, waka kagha tama ta mnay kazlay: Dza'a kapanafkapa lu ta Zwanja mndu kə'a. Wa tsa Zwanja mndu ya?» ka tsa dəmga ya.

35 Ka Yesu mantsa: «Ta bats nzda tsuwadək karaku mataba ghuni. Tatake'a tsuwadək na ná, Mbadawambada ta mbada ma tsuwadək, yaha vli da kuzaghunaghata. Mndu ta mbada ma grum ná, sna a ta vli ta dza'a tsi wa.

36 Zlghafwazlgha ta tsuwadək ta da kaghuni tsi na, kada nzakwa kuni ka zwana tsuwadək,» ka'a nda hən. Gwadata Yesu ta tsa gwada ya, ka laghu tsi ka zaghuta di'ij nda hən, ka difaghuta.

Kwalaghuta la Yahuda ta zlghaftá Yesu

37 Kulam nda tsa mazəmzəmha mamaga tsi ta wa ira tanj ya, ka kwalaghutá hən ta zlghafta.

38 Mantsa ya dza'a kəl tsi ka nzakway ta6 ta gwada manda ya mna anabi Isaya kazlay:

«Mghama da, wa ta zlghaftá gwada ya gwada ŋni?

Wa marananj Mgham Lazglafta ta mbrakwani*?»

39 Skwi kwal hən zlghafta ná, wya tsi ka Isaya mnata guli:

40 «Lazglafta ta ghulpijntá ira tanj, ka tənanaftá ghənja tanj,

ŋa kwala taŋ nghanŋa nda ira taŋ,
 ŋa kwala taŋ tsatsafta da mbəɗaktá həŋ ta vgha tvə i'i
 ŋa mbanaftha da ta həŋ† kə'a,» ka Lazglafta.

41 Ma tsa fitika nghanŋa Isaya ta glakwa Yesu ka mnə tsi ta gwada ta ghəŋani[‡]
 ya, mnata tsi ta tsa gwada ya.

42 Ma va tsaya ná, mamu ndəghata la mali ta ghəŋa la Yahuda ta zlglaftá
 Yesu. Ama ka kwalaghutá həŋ ta maranŋa ghəŋa taŋ, kabga zləŋa gwada da
 la Farisa, da taliŋtá lu ta həŋ ma həga tagha skwa taŋ.

43 Malaghumala dvafta taŋ ta ghubu da mnduha ka ya da Lazglafta.

Yesu ná, tsuwadək ya

44 Ka Yesu klanŋá lwi mantsa: «Mndu ta zlglaftá i'i, i'i a zlglaft tsi wu, tsa
 mndu ta ghunigihata ya zlglaft tsi.

45 Mndu nda nghanŋa ta i'i, nda nghanŋa ta mndu ta ghunigihata.

46 I'i ná, tsuwadək yu, ka saha yu ta ghəŋa hadik kada kwala mndu ta
 zlglaftá i'i da nzata ma grum.

47 Ka nda sna mndu ta gwada mna yu, ka kwalaghutá tsi ta maga slna nda
 tsi katsi, i'i a dza'a tsa guma ta ghəŋani wu, kabga sa a yu ta ghəŋa hadik ŋa
 tsa guma wu, sasa yu ŋa mba mnduha ta ghəŋa hadik.

48 Mndu ta vzidta ka kwalaghutá tsi ta zlglaftá gwada da, dza'a tsanaghatŋa
 lu ta guma. Tsa gwadaha gwada yu ya dza'a tsanaghatá guma baɗu kɗakwa
 ghəŋa hadik.

49 I'i ná, gaghəŋ gaghəŋa da a ta gwada yu ta gwada wa. Tsa Da ta
 ghunigihata ya ta mnihatá gwada ŋa gwadaŋ da, nda ya ŋa ta taghay da ŋa
 mnduha.

50 Nda sna yu kazlay: Skwi ta mnə tsi ná, ta vlay ta hafu ŋa kɗekedzeŋ kə'a.
 Inda skwiha ta mnə yu ná, manda va skwi mniha Da da ta mna yu,» ka'a.

13

Mbazanata Yesu ta səla duhwalhani

1 Ta kɗavakta fitik lu, gamahtsimani dza'a skala lu ta skala Pak. Nda sna
 Yesu kazlay: Saghasa fitik dza'a kəl tsi ka zlanatá na ghəŋa hadik na, ka laghu
 da Da kə'a. Dvudva tsatsi ta gwal ta zlglafta ma na ghəŋa hadik na, had
 kɗavakta dvtutani ta həŋ wa.

2 Ka zə Yesu ta skwa zay nda duhwalhani gahawu. Nziya nza tsi,
 ghadaghada halaway ta hbutá Zudas zwanŋa Simuŋ Iskaryut ŋa skwaptá
 Yesu.

3 Nda sna Yesu ka ghəŋani kazlay: Sa daga da Lazglafta yu, dza'a vru da
 Lazglafta yu kə'a. Nda sna guli kazlay: Fanamfa Lazglafta ta inda skwi ma
 dzvani kə'a.

4 Ka sli'avatá tsi ma tsa vla za skwi ya, ka sudatá tsi ta lgutani, ka klaftá tsi
 ta ira gwada ka hbivta misti.

5 Ka tamtá tsi ta imi ma glifŋ, ka mbambazə tsi ta səla duhwalhani. Ka ta
 takad tsi nda tsa ira gwada hbiv tsi misti ya kay.

6 Ka lagha tsi ta Simuŋ Piyer. Ka Simuŋ Piyer mantŋa: «Mghama da! Kagha
 ná, ŋa mbaza səla da!» ka'a nda tsi.

7 «Ta kɗa a snanŋa gha ta na skwi ta magə yu na karaku wu, dza'a nda sna
 ka dazlay,» ka Yesu nda tsi.

† 12:40 Nghanŋa ta Isaya 6:9-10. ‡ 12:41 Nghanŋa ta Isaya 6:1.

⁸ «Kadzeŋkadzeŋ, haď ka ta walaŋtá mbaza sála da wu,» ka Piyer nda tsi. «Ka mbazagha a yu ta sála gha wu, haď ima gha ma i'i wu,» ka Yesu nda tsi.

⁹ Ka'a mantsa: «Mghama da! Sálaha da kweŋkweŋ a dza'a ka mbazihata tama wu, nda dzvuha da nda ghəŋa da tani,» ka Simuŋ Piyer nda tsi.

¹⁰ Ka Yesu mantsa: «Ka nda mbazambaza mndu, haď ta zbəgəltá mbaza wa. Ba sálaha kweŋkweŋ dza'a mbambazanaghuta tsi, kabga tsuwedaka vghani. Tsuwedaka vgha ghuni, tsaw kaghuni demdem a wu,» ka Yesu nda tsi. ¹¹ Nda sna Yesu ta mndu dza'a skwapta, tsaya kəl tsi ka mnay kazlay: Kaghuni demdem a tsuwedaka wu kə'a ya.

¹² Tahula mbambazanatani ta sálaha taŋ, ka sudglavatá tsi ta lgutani, ka nzəgladatá ka zəgəltá skwi. Ka'a nda həŋ mantsa: «Nda sna kuni ta tsa skwi magə yu ŋa ghuni ya ra?

¹³ «Mndu ta tagha skwi» ŋaŋni ka, «mghama ŋni» ka, ka kuni ta hga i'i. Ta ŋa ghuni tsaya, manda va tsaya yu.

¹⁴ Ka si i'i ta nzakway ka mgham, mndu ta tagha skwi ŋa mndu, mbaza ghuna mbaza yu ta sála ya ní, kaghuni guli ŋa mbazay ghuni mantsa ta ŋa sani nda sani.

¹⁵ Maraghunatá tsaya maraghuna yu, ŋa magay kaghuni guli manda tsa magaghuna yu ya.

¹⁶ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, haď kwalva ta malaghutá mghamani wu, haď mnda ghunay guli ta malaghutá mndu ta ghunafta wa.

¹⁷ Ka nda sna kuni ta tsaya, dza'a rfu kuni kata magay kuni ta slna nda tsi.

¹⁸ Nda kaghuni demdem a ta gwada yu ta tsa gwada ya wu, nda sna yu ta gwal zabap yu. Tsa gwada nda vinda ma defteri ya ná, dina ka magatani mantsa. «Mndu ta zə ŋni ta skwa zay kawadaga nda tsi ta lidista.*»

¹⁹ Ka yu ta mnaghunata daga ndanana ma kđaku skwi ka slata. Mantsa tama ka slasla skwi ya, ŋa zlghafta ghuni kazlay: «Ti ná, i'i ya» kə'a.

²⁰ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ka tsu'aftsu'a mndu ta mndu dza'a ghunafta yu katsi ná, i'i tsu'af tsi. Ka tsu'aftsu'a tsi ta i'i, tsu'aftsu'a guli ta mndu ta ghunighata,» ka'a.

Sli'a Zudas skwaptá Yesu

Mat 26:20-25, Mák 14:17-21, Luk 22:21-23

²¹ Tahula kđiŋta Yesu ta mana tsa gwadaha ya, ka ghudzavafá ŋuďufani, ka'a mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mamu sani ma kaghuni dza'a skwaptá i'i,» ka'a mnananŋta həŋ baz.

²² Ghurghurghur, ka duhwalhani ka nanagha vgha taŋ. Sew sna a həŋ ka ta wa ta mna tsi wa.

²³ Tsaw sani turtuk mataba duhwalhani, tsa ta mamə Yesu ya, tavata Yesu nzanavata tsi.

²⁴ «Wa na mndu ta gwadə ka ta ghəŋani na na? ka ka dawəŋta da tsi ba?» ka Simuŋ Piyer nda tsi nda dzvu.

²⁵ Mantsa ya tama, «Waya ní mghama da,» ka tsa duhwal ya fadaghatá ghəŋ da ghuva Yesu ka daway.

²⁶ Ka Yesu mantsa: «Tsa mndu dza'a ni'agafata yu ta ndurzla dafa ka vlanŋta ya ná, vani tsaya,» ka'a nda tsi. Ka ni'agafatá tsi ta ndurzla dafa ka vlanŋta Zudas zwanŋa Simuŋ Iskaryut.

²⁷ Na gi tsa zlghafta Zudas ta tsa ndurzla dafa ya, gi lama halaway dida tsa. «Maga misimmisim ta skwi ta kumə ka ta magay,» ka Yesu nda tsi.

* 13:18 Ngha ta Zabura 41:10.

²⁸ Had mndu dər ka turtuk mataba tsa gwal ta nzata ka za skwi ya nda sna ka kabgawu kəl tsi ka mnay ɲani mantša wa.

²⁹ Zlah la skwaktá skwi ɲa za skalu, ka la valanjá skwi ta gwal ka pdu a ka Yesu nda tsi, ka sanlaha ta ndanay, kabga da Zudas zliba tska skwa tanj.

³⁰ Na zlgħafta Zudas ta tsa ndurzla dafa ya, ka gi sabə tsi dzibil. Rvidík vli ta tsa luwa ya.

Dvuwadva ta vgha ghuni

³¹ Tahula sagħwa Zudas dzibil, ka Yesu mantša: «Ndana na ɲlanafṭa lu ta Zwanja mndu. Ka ɲlanafṭá lu ta Lazglafta guli nda ma tsatsi.

³² Ka nda ma tsatsi zlagiginṭa Lazglafta ta glakwani ya, dza'a mariginṭamara ma vərda tsatsi ta glakwa zwanj guli, dza'a gi magay ndana ndana.

³³ Zwana da, ta bats yeya nzda da kawadaga nda kaghuni, dza'a zbay kuni ta i'i. Manda va ya mnana yu ta la Yahuda kazlay: Laviṇ a kuni ta ḡhata ma vli ta dza'a yu wu kə'a ya, manda tsaya ta mnaghunanṭa yu ta kaghuni guli ndana.

³⁴ Wana lfida zlahu ta vlaghunata yu. Dvuwadva ta vgha ghuni sani nda sani. Manda va ya dvu i'i ta kaghuni ya, dvuwadva kaghuni guli ta vgha ghuni sani nda sani.

³⁵ Ka ta dvuṽva kuni ta vgha ghuni sani nda sani katsi, ta tsaya dza'a snanṭa mnduha kazlay: Duhwalha da kuni kə'a,» ka'a.

Mnay Yesu ta krughuva Piyer

Mat 26:31-35, Mak 14:27-31, Luk 22:31-34

³⁶ Ka Piyer mantša: «Mghama da! dza'a diga ka na?» ka'a nda tsi. «Laviṇ a ka ta ḡhata da tsa vli ta dza'a yu ya ndanana wu, dazlay ya, dza'a ḡhaḡha ka mista da,» ka Yesu nda tsi.

³⁷ Ka Piyer mantša: «Mghama da! kabgawu dza'a kwal yu laviṇṭá ḡhata mista gha ndana na? Dər ɲa dzatá i'i tsi, fafa yu ta vgha da ka ɲa gha,» ka'a nda tsi.

³⁸ Ka Yesu mantša: «Va kahwathwata, fafa ka ta vgha gha ɲa da ra? Kahwathwata ka yu ta mnaghata, ma kdaku vazak wahata ná, hkən səla dza'a mnata ka kazlay: Sna a yu ta na mndu na wu, kə'a nda i'i,» ka'a.

14

Nda ma Yesu tva dza'a da Da

¹ Ka Yesu nda duhwalhani kay guli mantša: «Yaha ɲudufa ghuni da tdu, fafwafa ta ghəɲa ghuni ta Lazglafta faf kuni guli ta ghəɲa ghuni ta i'i.

² Nda ndəgha vla nzaku ma həga ga Da da, ka má had tsi mantša wu, má mnaghunamna yu. Dza'a nda sli'a yu da payaghunatá vli.

³ Tahula lagħwa da ka payaghunatá vli, dza'a vragavra yu, ɲa hlay da ta kaghuni tavata i'i. Na mutsafta kaghuni guli ta nzaku ma vli dza'a nzata i'i, ka'a.

⁴ Wya nda sna kaghuni ta vli ta dza'a yu, nda sna kuni ta tvi guli,» ka'a.

⁵ Ka Tuma mantša: «Mghama da, sna a ɲni ta vli ta dza'a ka wu, waka aɲni dza'a snanṭá tvi?» ka'a nda tsi.

⁶ Ka Yesu nda tsi mantša: «I'i tvi, i'i kahwathwata, i'i hafu. Had mndu dza'a laviṇṭá lami da həga ga Da, ka nza a tsi nda tvə i'i wa.

⁷ Ka nda sna kuni ta i'i dza'a nda sna kuni guli ta Da da. Ndanana ná, nda sna kuni, nda ngha kaghuni guli,» ka'a nda tsi.

⁸ Ka Filip mantša: «Mghama da! Maranṭamara ta tsa Da ya, ka zdafṭa ɲudufa ɲni,» ka'a nda tsi.

⁹ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Nda kɔ́a fitika ɔ́a kawadaga nda kaghuni Filip ná, ta sna a ka ta i'i ra? Ka nda ngha mndu ta i'i ná, nda ngha ta Da. Waka ka dza'a mnay kazlay: Marañnamara ta Da kə'a na?»

¹⁰ Zlghaf a ka kazlay: Ta nzaku ma Da i'i, Da guli ta nzaku ma i'i kə'a ra? Nana gwadaha ta mnaghunata yu na ná, ma ghə́ŋa ɔ́a a ta kla'ata yu wa. Tsa Da ta nzaku ma i'i ya ta maga tsa slnaha ya.

¹¹ Fafwa fa ta ghə́ŋa ghuni ta skwi ta mnaghunata yu kazlay: I'i ta nzaku ma Da, Da guli ta nzaku ma i'i kə'a ya. Fafwafa ta ghə́ŋa ghuni dər ta ghə́ŋa tsa slnaha yeya tsi.

¹² Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mndu ta zlghaftá i'i, dza'a magay tsatsi guli ta slna ta magə́ yu. Dza'a magay ka malaghuta kabga nda sli'a i'i da Da ɔ́a.

¹³ Mantsa tama, inda skwi dza'a kuni dawanta nda hga ɔ́a, dza'a magay yu, kada maranta Da ta glakwani nda ma zwan.

¹⁴ Ka dawandawa kuni ta sana skwi nda hga ɔ́a, dza'a magay yu,» ka'a.

Dza'a ghunaga ghuna Da ta Sulkum nda ghuba

¹⁵ «Ka ɔ́vudva kuni ta i'i, dza'a snasna kuni ta zlahuha ɔ́a.

¹⁶ I'i, dza'a daway yu ɔ́a Da ta sana mndu ŋa ghunə́gaghunatani ŋa nzatani ŋa ɔ́kɔ́kɔ́ kawadaga nda kaghuni ŋa kata kaghuni.

¹⁷ Tsa mndu ya ná, Sulkuma kligintá kahwathwata ya. Lavin a mndu ma ghə́ŋa hadik ta tsu'afɔ́a wa. Lavin a hən ta snanta guli wa. Kaghuni nda sna kaghuni, kabga ta gɔ́ata kawadaga nda kaghuni, dza'a gɔ́avagɔ́a ŋa ɔ́kɔ́kɔ́ ma ŋudufa ghuni.

¹⁸ I'i, zlaghunata a yu manda zwana tawakri wu, dza'a vragaghavra yu da kaghuni.

¹⁹ Ta ɔ́ats nzɔ́a ɔ́a, nghanɔ́a a mnduha ma ghə́ŋa hadik ta i'i wa. Kaghuni ya, dza'a nda ngha kuni ta i'i, kabga ta nzakw nda hafu i'i, dza'a nzata nda hafu kaghuni guli.

²⁰ Baɔ́u tsaya dza'a snanta kuni kazlay: Ta nzaku ma Da i'i, ta nzaku ma i'i kaghuni, i'i guli ta nzaku ma kaghuni yu kə'a.

²¹ «Ka ŋanaŋa mndu ta zlahuha ɔ́a ka snata, tsaya mndu ta ɔ́vutá i'i. Dza'a ɔ́vudva Da ɔ́a ta tsa mndu ta ɔ́vutá i'i ya. I'i guli dza'a ɔ́vudva yu ŋa marananta ɔ́a ta nzakwa ɔ́a,» ka'a.

²² «Kinawu ka kagha dza'a maravata da anɔ́ni, kul maravata ka da mnduha ta ghə́ŋa hadik na?» ka Zuda, Zudas Iskaryut ya a wa.

²³ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Ka ɔ́vudva mndu ta i'i, dza'a ŋanaŋa ta gwada ɔ́a, dza'a ɔ́vudva Da ɔ́a ta tsatsi guli. ŋa sagha ŋni nda Da ɔ́a tani ŋa nzakwa ŋni ga tan.

²⁴ Ka ɔ́vu a mndu ta i'i wu katsi, ŋana a ta gwada ɔ́a wu, nana gwada ta mnaghunata yu ta snə́ kuni na ná, kla a ma ghə́ŋa ɔ́a a yu wu, tsa Da ɔ́a ta ghunigihata ya ta mnhata.

²⁵ «Mnaghunamna yu ta tsaya ta wana yu kawadaga nda kaghuni na.

²⁶ Tsa mnda kata mndu dza'a saha ya, Sulkum nda ghuba ya dza'a ghunagata Da nda hga ɔ́a. Tsatsi dza'a taghaghunaftá inda skwi, ŋa havaghunaktá inda gwada managhuna yu.

²⁷ «Zɔ́aku ya ta zlaghunanta yu* . Zɔ́akwa ɔ́a ya ta vlaghunata yu. Vla a yu ŋa ghuni manda ya ta vlə́ mnduha ma ghə́ŋa hadik wa. Yaha ŋudufa ghuni da tɔ́u, yaha kuni da zlən.

* 14:27 Ngha ta Isaya 9:5.

²⁸ Nda sna kuni ta gwada mnaghuna yu kay, “nda sli'a yu, dza'a vraghavra yu da kaghuni.” Ka ta dvay kuni ta i'i katsi ná, dza'a rfay kuni ta rfu ta ghəŋa má snaŋta ghuni kazlay: Nda sli'a yu da Da kə'a, kabga mal Da ka i'i.

²⁹ Wana yu ta mnaghunata tsa skwiha ya ndanana ma kɔaku həŋ ka slata, kada zlghafta kuni ta skwi ta mnaghunata yu, slarə tsi.

³⁰ Had gwada ta dagala ta ŋa mnaghunata da wu, kabga wya tsa ghwadaka mghama na ghəŋa hadik na ya ta sagha. Tsaw laviŋ a ta ŋraptá i'i wa.

³¹ Dina ka snaŋta mnduha ta ghəŋa hadik kazlay: Dvuɔva yu ta Da kə'a. Inda skwiha ta magə yu guli ná, manda va ya mniha Da ta maga yu. Sli'afwasli'a hadna mbadma,» ka'a.

15

Yesu vərda fwa Inabi

¹ «I'i vərda fwa inabi, Da da mnda hvay. ² Inda dzva fu ta dzuslafta ta i'i, kul had ta yaku ná, ta tsiŋtsa. Inda dzva fu ta dzuslafta ta i'i ta yaku guli na, ta sladafslada ŋa sgəglavaghata yakwani.

³ Ghadaghada tsa gwada ta mnaghunata yu ya ta sladaftá kaghuni.

⁴ Gdávawagda nda ndi'atá vgha ta i'i manda ndi'atá i'i nda kaghuni ya. Laviŋ a dzva fu ta yafta ka ndi'a a tsi ta dughwaŋ wa. Mantsa kaghuni guli, laviŋ a kuni ta magatá sana skwi ka gdava a ndi'atá kaghuni ta i'i wa.

⁵ I'i fwa inabi, kaghuni dzvuhani, mndu ta gdavata ndi'atani ta i'i manda i'i nda tsatsi ya, dza'a yaf ya tsatsi rgədzəb. Ka had i'i wu, laviŋ a kuni ta magatá sana skwi wa.

⁶ Ka gdava a ndi'atá mndu ta i'i ná, dza'a wuɔidiŋ wuda lu manda dzva fu ŋa ghwalutani, ŋa hlaftá tsa dzvuhani ya, ka pghamta ma vu, ŋa drutani.

⁷ Ka gdávagda ndi'atá kaghuni ta i'i, ka gdávagda gwada da guli ma kaghuni katsi, dawawadawa ta inda skwi ta kumə kuni, dza'a mutsay kuni.

⁸ Ka rgədzəb ta yafta kuni ta maray kuni kazlay: Duhwalhani aŋni kə'a, tsaya dza'a maraŋtá glakwa Da da.

⁹ Dvuɔva i'i ta kaghuni manda va ya dvu Da da ta i'i ya. Gdávawagda ma dvutá mnda da.

¹⁰ Ka ta snasna kuni ta zlaha da, dza'a gdávagda kuni ma dvutá mnda da. Manda tsaya snata i'i ta zlaha Da da, kəl i'i ka gdavata ma dvutá mndani.

¹¹ «Mnaghunamna yu manda va tsaya kada yifafta rfa da ma kaghuni, ŋa ndəghafta rfa kaghuni guli.

¹² Wya zlaha da ta mnaghunata yu, dvuwadva ta vgha ghuni sani nda sani manda va ya dvu i'i ta kaghuni ya.

¹³ Had sana dvutá mndu ta malaghuta ta ghəŋa vlata mndu ta hafani ŋa grahani wa.

¹⁴ Ka ta magay kuni ta skwi ta mnaghunata yu ná, nda nza kuni ka graha da.

¹⁵ Hgəgla a yu ta kaghuni ka kwalvaha wu, kabga sna a kwalva ta skwi ta magə daŋahəgani wa. Graha da ta hga i'i ta kaghuni, kabga inda skwi taghaf yu da Da da ná, snaghunamsna yu.

¹⁶ Kaghuni a ta zbaptá i'i wu, i'i ta zabaptá kaghuni, ka faghunaghatá slna ŋa magay, ŋa yafta ghuni, ŋa gdavata tsa yakwa ghuni ya. Mantsa tama, dza'a vlaghunavla Da da ta inda skwi dza'a kuni dawaŋta nda hga da.

¹⁷ Skwi ta mnaghunata yu ná, ka dvuta kuni ta vgha ghuni sani nda sani,» ka'a.

Kwalaghuta ghəŋa hadik ta i Yesu nda duhwalhani

18 Ka Yesu mantsa: «Ka ta husanḡhusa kuni ta mnduha ta na ghəŋa hadik na katsi, tiŋəl i'i ta husanḡta həŋ ka kaghuni.

19 Ka má ŋa na ghəŋa hadik na ka ghuni katsi, má dza'a dʒafɔva mnduha ta na ghəŋa hadik na ta kaghuni, kabga ŋa taŋ kuni mazlay. Zabapzaba yu ta kaghuni, ka hliŋɔta kaghuni mataba mnduha ta ghəŋa hadik. Ta ka ŋa mnduha ta ghəŋa hadik a kaghuni wu, kəl kuni ka husanḡta həŋ.

20 Havakwahava ta gwada mnaghuna yu. “Malaghumala a kwalva ka Malamani wa.” Ka si ghuydipghuya mnduha ta dənwa, dza'a ghuyay həŋ ŋa kaghuni guli. Ka si snasna həŋ ta gwada da, dza'a snay həŋ ta ŋa ghuni guli.

21 Ta gwada ta i'i dza'a maga həŋ ta tsaya ŋa ghuni, kabga sna a həŋ ta mndu ta ghunigihata wa.

22 Ka má sna a yu wu, ka má had gwada walaŋ yu ta mnanatá həŋ wu, má had dmakwa taŋ wa. Ndanana tama, lavgliŋ a həŋ ta mnay kazlay: Had dmakwa ŋni wu kə'a wa.

23 Ka ta husanḡhusa yu ta mndu, ta husanḡhusa Da da ta tsa mndu ya guli.

24 Ka má maga a yu mataba taŋ ta slnaha ya kul walaŋta sani ma mndu ta magata wu katsi, má had dmakwa taŋ wa. Ndanana, nda ŋha həŋ ta slnaha da, ka husanḡta yu ta həŋ nda Da da tani.

25 Tsaw slasla tsaya mantsa ya, ŋa nzakwa tsa gwada nda vinda ma deftera zlahá taŋ ta mnay kazlay: Ka bətbət husanḡta* yu ta həŋ kə'a ya, manda va tsaya nzakwani.

26 «Tsa mnda kata kaghuni dza'a saha ya, Sulkum ta kliŋɔta kahwathwata ya dza'a saha daga da Da. Dza'a mnay ta gwada ta i'i.

27 Kaghuni guli, dza'a mnay kuni ta gwada ta i'i, kabga kawadaga kuni nda i'i, daga ka yawu zrafta mu ta nzaku,» ka'a.

16

1 Ka Yesu mantsa: «Managhuna mana yu ta tsa skwiha ya, kada kwala kuni zlanavatá zlgħay nda ŋudufa ghuni.

2 Dza'a taliŋtala lu ta kaghuni ma həga tagħa skwa la Yahuda. Tsaya ya a vani wu, ta sagħasa fitik dza'a kəl mnduha dza'a pslatá kaghuni ka ndanay kazlay: Na skwi maga mu na ná, magamaga mu ta skwi ta zdəganatá Lazglafta kə'a.

3 Mantsa ya dza'a maga həŋ, kabga sna a həŋ ta dər Da, dər i'i wu,» ka'a.

Dza'a sasa Sulkum nda għuḡa

4 Ka'a guli mantsa: «Ka sagħasa tsa fitik ya, dza'a havakhava kuni ta skwiha managhuna yu. Tsaya kəl yu ka managhunatá tsahaya. Ta kawadaga yu nda kaghuni kwal yu ka mnaghunata daga taŋtaŋ.

5 Ndanana dza'a da mndu ta ghunigihá yu. Sew had' ya mataba ghuni ta daway kazlay: Dza'a da wa ka na kə'a wa.

6 Ama ma mnaghunanḡta da, ka gurdutá ŋudufa ghuni.

7 Kahwathwata na skwi ta mnaghunata yu na. Mal ma na lagħwi dza'a lagħu yu na kata ta kaghuni. Ka lagħu a yu wu, sata a tsa mndu dza'a kata kaghuni ya da kaghuni wa. Ka lagħula yu, dza'a ghunəgaghuna ghuna yu.

8 Ka sasa tsi, dza'a mnanamna ta mnduha ta ghəŋa hadik ta krughuva taŋ ta ghəŋa skwi ka dmaku nda ya ta ghəŋa skwi tdukwa, nda ya ta ghəŋa skwi ka guma.

* 15:25 ŋha ta Zabura 35:19, 69:5.

⁹ Ta nanay mnduha ta ghəŋa hadik ta ghəŋa tan ta ghəŋa skwi ka dmaku, kabga kwala tan kul zlgħaftá i'i.

¹⁰ Ta nanay mnduha ta ghəŋa hadik ta ghəŋa tan ta ghəŋa skwi tdukwa, kabga nda sli'a i'i da Da, nghəglan̄ta a kuni ta i'i wa.

¹¹ Ta nanay mnduha ta ghəŋa hadik ta ghəŋa tan ta ghəŋa skwi ka guma, kabga nda ghada tsanagħatá guma ta ghwadaka mghama na ghəŋa hadik na.

¹² «Ta dagala skwi má ŋa managhunata dá, tsaw lavin̄ta a kuni ta ŋafta ndana wa.

¹³ Ka sasa tsa Sulkum ta mnigin̄tá kahwathwata ya, dza'a snaghunamsna ta inda kahwathwata. Gwada ma ghəŋani a dza'a kla'ata tsi ka mnay wa. Inda skwi dza'a snan̄ta tsi, dza'a tsi mnay, ŋa mnaghunatani ta skwi dza'a slaku ta kəma.

¹⁴ Tsatsi dza'a maran̄tá glakwa dá, kabga skwi da i'i dza'a tsu'af̄ta tsi ŋa mnay ŋa ghuni.

¹⁵ Inda skwa Da dá ná, ŋa dá ya. Tsaya kəl yu ka mnaghunata kazlay: Skwi da i'i dza'a klafta tsi ŋa mnay ŋa ghuni kə'a ya,» ka'a.

Dza'a mbədavafmbəda taw ka ghubasu

¹⁶ Ka'a guli mant̄sa: «Ta bəts nzda, nghəglan̄ta a kuni ta i'i wa. Bats nzda guli, dza'a nghəglan̄n̄gha kuni ta i'i [kabga nda sli'a yu da Da,]» ka'a.

¹⁷ Ka sanlaha ma duhwalhani mataba hahəŋ hahəŋ mant̄sa: «“Ta bəts nzda nghəglan̄ta a kuni ta i'i wu, bəts nzda guli ná, dza'a nghəglan̄n̄gha kuni i'i guli. Nda sli'a yu da Da,» ka'a ná, gwada wu tsa gwada ya ta gwadamata tsi na?»

¹⁸ «“Ta bəts nzda” ka'a ya ní, nu ghəŋ tsaya ma gwada tama? Sana a amu ta skwi ta kumə tsi ta mnay wu,» ka həŋ.

¹⁹ Daslafta Yesu ta skwi ta kumə həŋ ta daway da tsi, ka'a nda həŋ mant̄sa: «Ta dadawavustá kuni mataba ghuni ta ghəŋa skwi mnə yu kazlay: Ta bəts nzda nghan̄ta a kuni ta i'i wu, bəts nzda guli, dza'a nghəglan̄n̄gha kuni ta i'i kə'a ya ra?

²⁰ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a taway kuni ta taw, dza'a ŋaday kuni ta ghəŋ, ta rfu mnduha ta ghəŋa hadik ta rfu. Dza'a gurdaku ŋudufa ghuni, ŋa nutá tsa gurdatá ŋudufa ghuni ya ka rfu.

²¹ Ka saghasa fitika dgakwa marakw ná, ta ghuyay ta dan̄wa ta basay. Na gi yatani ta tsa zwan̄ ya, gi zanaptani ta tsa ghuya dan̄wani ya. Ta rfay ta rfu katakata, kabga nghan̄tani ta mnda sala ta saha ta ghəŋa hadik.

²² Mant̄sa ya ta basá kaghuni ndanana guli. Tsaw ta dza'a guyaku amu, ŋa rfay ghuni ta rfu. Had' mndu dza'a lavin̄tá klagħutá tsa rfu ya da kaghuni wa.

²³ «Ka saghasa tsa fitik ya, had' kaghuni dza'a dawant̄a skwi nda dáwa da i'i wa. Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a vlagħunavla Da ta inda skwi. Dza'a kuni dawant̄a nda hga dá.

²⁴ Kulam gwatna had' sana skwi ta kdə dawant̄a kuni nda hga dá wa. Dawawadawa dza'a mutsay kuni, kada ndəghafta ŋudufa ghuni da rfu,» ka'a.

Ghubasapta Yesu ta ghəŋa hadik

²⁵ Ka'a guli mant̄sa: «Ka mahdihdi mnaghunata yu ta tsa gwada ya. Dza'a saghasa fitik dza'a kwal yu mnəgelta mant̄sa ŋa ghuni, ŋa mnaghunan̄ta dá ta skwi tsidid ta ghəŋa Da.

²⁶ Ma tsa fitik ya, kaghuni ka ghəŋa ghuni dza'a dáwa skwi da Da nda hga dá, dər maga a i'i ta du'a da tsi ŋa ghuni.

²⁷ Vərda Da kaghəŋani ná, ta dvay ta kaghuni kabga ta dvay kaghuni ta i'i. Grafgra kaghuni guli kazlay: I'i ná, sa daga da Lazglafta yu kə'a.

²⁸ Sli'af daga da Da i'i ka saha ta ghəŋa hađik. Ndanana guli, wana yu ta sli'af ta ghəŋa hađik ka vru da Da,» ka'a.

²⁹ Ka duhwalhani mantsa: «Hađ mahdihdi ma na tama wa. Wya zlra ka ta kliginjá ghəŋa gwađa.

³⁰ Ndanana tama, nda sna ŋni kazlay: Nda sna ka ta inda skwi kə'a. Ma kđaku mndu ka dawanjá skwi da kagha, nda sna kagha ta skwi ta kumə tsi ta daway. Tsaya kəl anji ka zlghafta kazlay: Sa daga da Lazglafta kagha kə'a,» ka həŋ nda tsi.

³¹ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Ndanana zlra kaghuni ta zlghafta 6a?

³² Wya fitik ta sagha, nda ghada va saghani katək ŋa wutsata ghuni ta vgha, ta ksə ya ta tvani ta ksə ya ta tvani, ŋa zlidivata ghuni turtukwa da. Tsaw kahwathwata ná, turtukwa da a yu wu, kabga kawadaga ŋni nda Da.

³³ Managhunamana yu ta inda tsaha ya, kabga ŋa mutsafta ghuni ta zdaku ma nzakwa guyata vgha ghuni nda i'i. Dza'a ghuyay mnduha ta ghəŋa hađik ta danwa ŋa ghuni. Ka nzata kuni drusa. I'i, ghuəsapghuəsa yu ta mbrakwa na ghəŋa hađik na,» ka'a.

17

Ndəbay Yesu ta dzvu ta ghəŋa duhwalhani

¹ Tahula gwada ta Yesu ta tsa gwada ha ya, ka nghadaftá tsi nda ta luwa. Ka'a mantsa: «Da, nda maga fitik! Maranmara ta glakwa zwanja gha ŋa maran ja zwanja gha guli ta glakwa gha.

² Vlanjla ka ta mbraku ta ghəŋa inda mnda səla, ŋa vlanjani ta hafu ŋa kđekedzen ja gwal pgham ka ta həŋ ma dzvani.

³ Hafu ŋa kđekedzen ná, tsaya snan ja tan ja kagha. Kagha vərda Lazglafta turtukuk, nda snan ja tan ja mndu ya ghunaga ka ta nzakway ka Yesu Kristi.

⁴ Maranmara yu ta glakwa gha ta ghəŋa hađik, kđin kda yu ta magatá slna ya vliha ka ŋa magay.

⁵ Ndanana tama Da ná, ŋlidif ŋla da kagha manda nzatá nzakwa da si ta kul zlaftá ghəŋa hađik ya.

⁶ Snanamsna yu ta hga gha ta gwal hligin ja ma ghəŋa hađik ka vlihata ya. Si ka ŋa gha həŋ, ka hlafta ka ta həŋ ka vlihata. Ka snatá həŋ ta gwada gha.

⁷ Ndanana ná, nda sna həŋ kazlay: Inda skwi ya vliha ka ná, sagha da kagha kə'a.

⁸ Mnanamna yu ta həŋ ta gwada ya mniha ka, tsu'aftsu'a həŋ. Nda sna həŋ dar kazlay: Daga da kagha sagha yu kə'a, zlghafzlgħa həŋ guli kazlay: Kagha ta ghunighata kə'a.

⁹ «Ta ghəŋa hahəŋ ta maga yu ta du'a, maga a yu ta du'a ta ghəŋa pđakwa mnduha ma ghəŋa hađik wa. Ta ghəŋa hahəŋ ta maga yu ta du'a, kabga ŋa gha həŋ.

¹⁰ Inda tsaha ta nzakway ka nda ya ná, ŋa gha həŋ. Inda tsaha ta nzakway ka ŋa gha ya guli ná, ŋa da həŋ. Ta maravamara glakwa da ma həŋ.

¹¹ «Ta hađ i'i ma ghəŋa hađik wa. Hahəŋ ná, tata ghəŋa hađik həŋ. Ta dza'a da kagha i'i. Da da, kagha ta nzakway nda ghuə, ŋanaja ta həŋ nda mbrakwa gha. Nda mndarga tsa mbraku vliha ka ya, kada nzakwa həŋ ka mndu turtuk manda nzakwa u ka mnda turtuk ya.

¹² Ma tsa nzakwa da kawadaga nda həŋ ma ghəŋa hađik ya ná, si ta nghay yu ta həŋ nda mbrakwa gha ya vliha ka. Nnanaja yu ta həŋ, hađ ya ta zadavaghuta wu, ba ya ta nzakway nda fa ŋa zwaduta, ŋa kđinjá skwi ya nda vinda ma defteri yeya ta zadapta.

¹³ Ndanana dza'a da kagha yu. Manda tsaya ta mna yu ma na nzakwa da tata ghəŋja hađik na, kada ndəghafta rfa da ma həŋ.

¹⁴ Mnanamna yu ta gwada gha ta həŋ. Tsaya kəl həŋ ka husanťa mnduha ma ghəŋja hađik, manda nzakwa i'i kul hađ ka ŋa ghəŋja hađik ya.

¹⁵ Ndəba a yu ta dzvu da kagha ŋa hlaptá həŋ ma ghəŋja hađik wa. Ama nghay yeya dza'a ka nghan həŋ da katkata tsa ghwadak ya.

¹⁶ Manda nzakwa i'i kul hađ ka ŋa ghəŋja hađik ya ná, manda tsaya nzatá nzakwa hahəŋ, nza a həŋ ka ŋa ghəŋja hađik wa.

¹⁷ Niŋna ta həŋ ka ŋa gha, nda ma kahwathwata. Gwada gha ná, kahwathwata nzakwani.

¹⁸ Manda ya ghunaga kagha ta i'i ta ghəŋja hađik ya, i'i guli, ta ghunay yu ta hahəŋ ta ghəŋja hađik.

¹⁹ I'i faghafa yu ta ghəŋja da ka ŋa tan, kada nzakwa hahəŋ guli ka ŋa gha kahwathwata.

²⁰ «Ta ghəŋja na hahəŋ na yeya a ta maga yu ta du'a wu, ta magay yu ta du'a guli ta ghəŋja gwal dza'a zlgahfta i'i nda ma gwada tan,

²¹ kada nzakwa həŋ demdem ka mnda turtuk. Da! Ka nza həŋ ka yakwa u manda guyatá u, kagha ma i'i, i'i ma kagha ya. Ka nza həŋ ka mnda turtuk ŋa mnay mnduha ma ghəŋja hađik kazlay: Kagha ta ghunighata kə'a.

²² «I'i, ŋlanafŋla yu ta həŋ, manda tsa ŋlidifta kagha ya, kada nzakwa həŋ ka mndu turtuk, manda nzakwa u ka mndu turtuk,

²³ i'i ma hahəŋ, kagha ma i'i ya. Manda tsaya dza'a kəl həŋ ka nzakway kahwathwata ka mndu turtuk, kada sanťa mnduha ma ghəŋja hađik kazlay: Kagha ta ghunighata, dvuđva kagha ta həŋ manda ya dvu kagha ta i'i guli ya kə'a.

²⁴ Da! Tsəna mnduha vliha ka na ná, ta kumay yu ta nzakwa tan ma vli ya nza i'i, ŋa nghay tan ta glakwa da ya vliha kagha, kabga dvuđva ka ta i'i daga ta kul zlraftá ghəŋja hađik.

²⁵ Da da! Tudukwa nzakwa kagha, tsaw sna a mnduha ma ghəŋja hađik ta kagha wa. I'i, nda sna yu ta kagha, na hana guli, tsatsaftsatsa həŋ kazlay: Kagha ta ghunighata kə'a.

²⁶ Snanamsna yu ta kagha ta həŋ, ta dza'a snəglanamsna yu ta həŋ, kada nzamta tsa dvu draf ka ta i'i ya ma həŋ, ŋa nzamta i'i ma həŋ guli,» ka'a.

18

Ksafta sludziha ta Yesu

Mat 26:47-56, Mak 14:43-50, Luk 22:47-53

¹ Tahula kdíŋta Yesu ta tsa gwadaha ya, ka sli'aftá tsi nda duhwalhani ka laghwi ta 6la lika Sedruŋ. Mamu sana kwambalu mantsa vli ya, ka lamə tsi dida kawadaga nda həŋ.

² Nda sna tsa Zudas ta dza'a skwapta ya guli ta tsa vli ya, kabga snusna Yesu ta lagha da tsa vli ya kawadaga nda həŋ.

³ Ka hlanaftá la mali ta ghəŋja gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la Farisa ta sludziha, nda gwal ta nghan həga Lazglafta, ta Zudas. Ka sli'aftá həŋ nda huzla vlu nda huzla vlu, nda pelapela nda pelapela, nda pinatá vu nda pinatá vu. Ka lagha həŋ da tsa gam ya.

⁴ Manda ya nda sna Yesu ta skwi dza'a slanaghata, ka sli'aftá tsi da gəma həŋ. Ka'a mantsa: «Wa ta zbə kuni na?» ka'a nda həŋ.

⁵ Ka həŋ mantsa: «Yesu mnda la Nazaret ya ta zbə ŋni,» ka həŋ nda tsi. «I'i nana,» ka'a nda həŋ. Ta sladu tsa Zudas ta dza'a skwapta ya kay tavata həŋ.

⁶ Na tsa mnay Yesu nda hən kazlay: I'i nana kə'a ya, dəm turtuk ka hən vraghuta nda ga muhul hul, ka zlambutá hən siy ta hadík.

⁷ «Wa ta zbə kuni ka kuni ka na?» ka'a dawglan̄ta da hən. «Yesu mnda la Nazaret ya ta zbə ηni,» ka hən.

⁸ «Vada nana a ka yu nda kaghuni kay ra! Ka si i'i ta zbə kuni ya ni, zlanawa nanaha na tsa, ka laghwa hahən,» ka Yesu nda hən.

⁹ Kəl tsi ka mnay mantsa ya ná, ηa nzakwani manda va tsa gwađa mnə tsi kazlay: Had ya dər turtuk zadanaghu yu mataba gwal ya vliha ka wu kə'a ya, ya.

¹⁰ Mamu kafay da Simuj Piyer, ka tsəhagaptá tsi ka tsanamtá sani ma kwalva mali ta ghəηa gwal dra skwi ηa Lazglafta, ka tsaghutá sləmən̄ani nda ga zeghwi. Malkus hga tsa kwalva ya.

¹¹ Ka Yesu mantsa: «Vranamvra ta kafaya gha da kupakani. Ra a ka say da ta leghwa ghuya dan̄wa ya vliha Da da wu ka ka rki na?» ka'a nda Piyer.

Kladaghata la sludzi ta Yesu da Hana

¹² Lagha tsa tskatá sludzihya ya nda mghamha tan̄ tani, nda la Yahuda ta ngha həga Lazglafta ya, ka ksaftá Yesu, ka habaghutá hən ta dzvuhani.

¹³ Ka klaghatá karaku da Hana ta nzakway ka dzidza Kayifa. Tsa Kayifa ya ta nzakway ka mali ta ghəηa gwal dra skwi ηa Lazglafta ma tsa vaku ya.

¹⁴ Tsa Kayifa ya tsa ta vlan̄tá hidaku ta la Yahuda kazlay: Dran̄ mtuta mndu turtuk da mnaka mnduha, ka ya da zadanata lu ta inda mndəra mndu* kə'a ya kay.

Duhwala Yesu a yu wu, ka Piyer

Mat 26:69-70, Mak 14:66-68, Luk 22:55-57

¹⁵ Ka sli'aftá i Piyer nda sna duhwal, ka dza'a ta hula Yesu ta hula Yesu. Tsa sana duhwal ya ná, nda sna tsa mali ta ghəηa gwal dra skwi ηa Lazglafta ya. Ka lamə tsi mista Yesu da daβi ma hudá həga ga tsa mali ta ghəηa gwal dra skwi ηa Lazglafta ya,

¹⁶ ta sladaghutá Piyer ma bli ta watgha. Ka vragaptá va tsa duhwal snan̄ mali ta ghəηa gwal dra skwi ηa Lazglafta ya, da gwađganatá tsa marakw ta ngha watgha ya. Ka hgadamtá tsi ta Piyer.

¹⁷ Ka'a nda tsi mantsa: «Tekw a kagha mataba duhwalha tsəna mndu na guli wu ri?» ka tsa marakw ka kwalva ta ngha watgha ya nda Piyer. «Tekw a i'i mataba tan̄ wu,» ka Piyer.

¹⁸ Ka vanaghatá kwalvaha nda gwal ta ngha həga Lazglafta ta vu, ka slinə hən, kabga mtasl vli. Ka lagha Piyer guli da slinganatá hən.

Daway Hana ta gwađa da Yesu

Mat 26:59-66, Mak 14:55-64, Luk 22:66-71

¹⁹ Ka'a nda tsi mantsa: «I wa duhwalha gha na? Nahgani ta taghə ka ηa mnduha na?» ka tsa mali ta ghəηa gwal dra skwi ηa Lazglafta ya, nda Yesu.

²⁰ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Ban̄luwa si ta mna yu ta gwađa ηa inda mndu ma həga tagha skwa la Yahuda nda ya ma həga Lazglafta. Ma vli ta ts kavata inda la Yahuda si ta gđata yu ta tagha skwiha. Had sana skwi mna yu kdek̄dek̄ wa.

²¹ Kabgawu ta kəl kagha ka daway da i'i na? Dawa da gwal si ta sna tsa skwi ta mnə yu ηa tan̄ ya 6a. Nda sna hahən dīnadīna ta skwi mnana yu ta hən,» ka'a nda tsi.

* 18:14 Ngha ta Yuhwana 11:49.

²² Na tsa mnata Yesu mantša ya, ka sli'afťa sani mataba tša gwal ta ngha hęga Lazglafta ya, ka lagha dgharunťa Yesu. «Mantša ta zlgħa ka ta wi ņa mali ta ghęja gwal dra skwi ņa Lazglafta ra?» ka'a nda tsi.

²³ Ka Yesu mantša: «Ka mamu ghwadaka skwi mna yu ya kay, mnamanmna. Ala ka si tđukwa gwada mna yu, kabgawu ta kęlu ka dza i'i na?» ka'a nda tsi.

²⁴ Ka ghunafta Hana nda va tša habata dzvuhani ya da tša Kayifa ta nzakway ka mali ta ghęja gwal dra skwi ņa Lazglafta ya.

Duhwala Yesu a yu wu, ka Piyer kay guli

Mat 26:71-75, Mak 14:69-72, Luk 22:58-62

²⁵ Ma tša fitik ya, hada Simun Piyer ta slinuta vwani. «Tekw a kagha mataba duhwalha tsęna mndu na guli wu ri?» ka lu nda tsi. «Sigal had i'i mataba tan wu,» ka Piyer ka waduta vli.

²⁶ «Ngha a yu ta kagha kawadaga nda tsęna mndu na ma gam ra?» ka sani mataba kwalvaha tša mali ta ghęja gwal dra skwi ņa Lazglafta ya. Tsatsi na, la tan ma tša mndu tsanaghu Piyer ta slęmanani ya, ya.

²⁷ «Siga yu, i'i a wu!» ka Piyer ka waduta vli kay guli. Ka gi wahata vazak.

Daway Pilat ta gwada da Yesu

Mat 27:1-2,11-14, Mak 15:1-5, Luk 23:1-5

²⁸ Gasędęk, ka klafta hęj ta Yesu ga Kayifa, ka klagħata da hęga dagala ga ņumna la Ruma. Lamę a vędę hahęj da tša hęga ya wu, da ņriņta hęj ta vgha tan makęd hęj ka za skala Pak.

²⁹ Tsaya kęl Pilat ņumna la Ruma ka sabi dzibil da slanagħata hęj. Ka'a nda hęj mantša: «Nu va ghwadaka skwi maga na mndu na ka kuni ka na?» ka'a.

³⁰ Ka hęj mantša: «Ka ma nza a tsi ka mndu ta magata dmaku wu katsi na, ma klagħak a ņni wu,» ka hęj nda tsi.

³¹ «Klawakla va kaghuni, ka dza'a kuni da tsanagħata guma manda ya mna zlaha ghuni,» ka Pilat nda hęj ta ghęjani. «Vlanęna a lu ta tva dzata mndu wu,» ka la Yahuda zlgħanaftawani.

³² Mantša ya dza'a magakwa skwiha na ya gwadę Yesu ta ghęjani kę'a dza'a mtaku ya.

³³ Ka vragħata Pilat da dađa hęga, ka hgadamta tsi ta Yesu. «Mghama la Yahuda kagħa ra?» ka'a dawanęta da tsi.

³⁴ Ka Yesu mantša: «Kagħa ta ndanapta ma ghęja għa re, ari sanlaha a ta mnagħata i'i na?» ka'a nda tsi.

³⁵ «i'i! La Yahuda yu ra? Lagħuni, nda maliha ta ghęja gwal dra skwi ņa Lazglafta ta klakta kagħa da i'i, nahgani maga ka ya katęk na?» ka Pilat nda tsi.

³⁶ Ka Yesu mantša: «Ga mghama da na, ņa na ghęja hadik na a wa. Ka ma ņa na ghęja hadik na tsi katsi, ma lmalma kwalvaha da, ma ņa kwala lu klagagħata i'i da gwal dagaladagala mataba la Yahuda. Tsaw ņa na ghęja hadik na a ga mghama da wu,» ka Yesu.

³⁷ «Tsaw va mgham kagħa rke?» ka Pilat nda tsi. «Manda va tša mna ka ya, Mgham yu. Yaya lu ta i'i ņa sagħa mnanęta kahwathwata ma na ghęja hadik na. Inđa mndu ta nzakway ka ņa kahwathwata na, ta snay ta gwada da,» ka Yesu.

³⁸ «Nahgani kahwathwata na?» ka Pilat nda tsi.

Guma dzata Yesu

Mat 27:15-31, Mak 15:6-20, Luk 23:13-25

Tahula tsa, ka səglap tsi dzibil slanaghatá la Yahuda. Ka'a mantsa: «Slanagha a yu ta skwi præk ña dzatá tsəna mndu na wa.

³⁹ Ya wya ta snusna yu ta gđata ta zlighunistá mndu turtuk ma gamak ma fitika skala Pak ya, ta kumay kuni ta slighunista đa ta mghama la Yahuda ra?» ka'a nda həñ.

⁴⁰ Ka həñ mantsa: «Tsatsi a ña zlinđa wa, Barabas katsi,» ka həñ hləgləftawi. Tsaw tsa Barabas ya ná, gənda ya.

19

¹ Tahula tsa, klagaghawa tsa Yesu ya ka sləvapta kuni nda krupi, ka Pilat.

² Lagha la sludzi ka đaftá teki, ka fanamta ma ghəñ manda zewzewa, ka sudanavatá həñ ta lguta má mgham mgham ka dva guli.

³ «Zgutsa ña gha mghama la Yahuda,» ka həñ gavadaghata tavatani, ka dadgharay.

⁴ «Ndana tama wana yu dza'a kləgaghunapta dzibil, kada grafta kuni kazlay: Slanagha a yu ta sana skwi præk ka dzatá na mndu na wu kə'a,» ka Pilat səglap dzibil slanaghatá la Yahuda.

⁵ Ka sabə Yesu nda zewzewa teki ma ghəñ, nda sudatá lguta má mgham mgham ta vgha. «Wana tsa mndu ya,» ka Pilat nda həñ.

⁶ Na gi nghay la mali ta ghəña gwal dra skwi ña Lazglafta, nda gwal ta ngha həga Lazglafta, «zləñaftá! zləñaftá!» ka həñ hlaftawi. «Klawakla kaghuni ka zləñafta kuni, kabga slanagha a yu ta skwi dekdək præk ka dzata wu,» ka Pilat nda həñ.

⁷ «Mamu zlahə ñni. Ka tsa zlahu ya ná, dzata! ka'a, kabga Lazglafta yu kə'a fatá ghəñani,» ka la Yahuda zlgħanaftawi.

⁸ Snañta Pilat ta tsa gwadá ya, ka ksəgləftá zləñ katakata,

⁹ Ka lamə tsi da đabá həga. «Sagha ga ka na?» ka'a dawəñta da Yesu. Sew zlgħanaf a Yesu ta wani wa.

¹⁰ «Zlgħa a ka ta wa đa wu? sana a ka kazlay: Lavinjəwa yu ta zlighista, lavinjəwa yu ta zləñaftá kagha kə'a wu ra?» ka Pilat nda tsi.

¹¹ «Had sana skwi laviñ ka ta ghəña i'i, ka ya vlagha Lazglafta a tsi wa. Tsaya kəl dmakwa tsa mndu ta vlatá i'i ma dzva gha ya, ka malagħutá ña gha dmaku,» ka Yesu nda tsi.

¹² Hada tama, ka zbə Pilat ta tvi ña zlinđa. «Ka zlinjəla ka ta tsəna mndu na ná, gra Sezar a ka wa. Ka mgham a i'i ra, ka mndu guli ná, ghuma mgham Sezar tsa mndu ya,» ka la Yahuda.

¹³ Snañta Pilat ta tsa gwadaha ya, «kladapwakla ta Yesu dzibil,» ka'a. Ka nzaftá tsi ta vla tsa guma ma sana vli ta hgə lu ka Pave. Tsa Pave ya, Gabasla ta hga lu nda gwadá Hebru.

¹⁴ Mahtsim skala Pak ka lu, ta ghwanə a fitik ma ghəñ wu, ka Pilat nda la Yahuda mantsa: «Wyawa mghama ghuni,» ka'a.

¹⁵ «Ña dzatá! Ña dzatá! Zləñafta ta udzu» ka həñ hlaftá wi. «Ka zləñaghunaf ta ta mghama ghuni ta udzu?» ka Pilat nda həñ. «Had sana mghama ñni ta ghəña Sezar wu, ka la mali ta ghəña gwal dra skwi ña Lazglafta.»

¹⁶ Lagha Pilat ka vlanjta həñ ta Yesu ña zləñafta ta udzu.

Dalaf ta sludzi ta Yesu ta udza zləñay

Mat 27:32-44, Mak 15:21-32, Luk 23:26-43

Ka tsu'uwagħutá həñ ka klagħata.

17 Ka klə Yesu ta udzu ɲa zləŋa ghəŋani, ka sabi ma huɖa luwa ɲa dza'a da sana vli ta hgə lu ka «vla ghudzifa ghəŋ.» «Gwalgwata» ta hga lu ta tsa vli ya nda gwada Hebru.

18 Ma tsa vli ya zləŋafta həŋ ta Yesu ta udzu. Ka zlanənavatá həŋ ta sanlaha ma mnduha his guli tavata Yesu, ma takataka ka həŋ zləŋamtá Yesu.

19 Vindafwa vinda ta skwi ka fagata kuni ta ghəŋa tsa udzu ya, ka Pilat. «Yesu mnda la Nazaret mghama la Yahuda,» ka lu vindafwa.

20 Nda ndəgha la Yahuda ta dzanəftá tsa skwi vindaf lu ya, kabga ndusa nda luwa tsa vli zləŋaf lu ta Yesu ya. Nda gwada Hebru, nda gwada Latən, nda gwada Grek vivindafwa lu ta tsa skwi ya.

21 «Má vinda a ka kazlay: Mghama la Yahuda kə'a wa. "Ti mghama la Yahuda" ka'a, ka ka má vindafwa,» ka la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ɲa Lazglafta mataba la Yahuda nda Pilat.

22 «Skwi ghada i'i ta vindafwa ná, nda vinda,» ka Pilat zlgħanaftawani ta həŋ.

23 Tahula zləŋafta la sludzi ta Yesu ta udzu, ka hlaftá həŋ ta lguthani, ka daganapta fwaɖ ta həŋ ta həŋ. Ka klaftá həŋ ta dzampani ya gaf lu mantsa daga ta ghəŋ dikw ta haɖik kul haɖ iri tida ya guli.

24 «Ma kwahanap mu ta na dzampa na, vzamavza ta vindima ɲa ngha mndu dza'a zuta,» ka la sludzi mataba hahəŋ hahəŋ. Tsa skwi maga la sludzi ya ná, magamaga həŋ manda skwi nda vinda ma defteri kazlay:

Ka daganaptá həŋ ta lgutha ɖa,

ka vzə həŋ ta vindima ta ghəŋa dzampa* ɖa kə'a ya, tsaya skwi maga la sludzi.

25 Ndusa nda tsa vli zləŋaf lu ta Yesu ya, ka sladaktá i mani, nda mukumani ma mani, nda Mari markwa Klupas, nda Mari makwata luwa Magdala.

26 Nghay Yesu ta mani, kə'a kə'a ná, wya tsa duhwal ta ɖvu tsi ya ta sladu tavatani. Ka'a mantsa: «Ma! Wya zwanə gha,» ka'a.

27 «Wya ma gha!» ka'a nda tsa duhwal ya guli. Daga ma tsa fitik ya, ka klaghatá tsa duhwal ya da taŋ.

Mtakwa Yesu

Mat 27:45-56, Mak 15:33-41, Luk 23:44-49

28 Tahula tsa, manda snarŋa Yesu kazlay: Nda kɖa inda skwi tama kə'a, «ndala ta kuzlihata†!» ka'a, ɲa nzakwani manda ya nda vinda ma defteri.

29 Tsaw ma tsa vli ya, mamu wuda ima inabi masmasa. Ka sli'aftá sana sludzi ka klaftá susu, ka tsughumamta ma tsa ima inabi masmasa ya, ka hbunŋa ta wa dafa, ka tsghadafta funŋa ta wa wubisima Yesu.

30 «Nda dza ghəŋa inda skwi tama,» ka Yesu tapanar tsi ta tsa ima inabi masmasa ya. Ka dzagatá tsi ta ghəŋ, ka sabə hafu mida.

Sliglatá Yesu

31 Baɖu luma madagala ɲa gi lamə da Sabat magakwa tsa skwi ya. Va a la mali mataba la Yahuda ta slanaghata Sabat ta tsa mnduha ya ta udzu wa. Tsa Sabat ya ná, sana mghama fitik ya. Ka sli'aftá həŋ ka laghwi da ɖaway da Pilat ɲa ɖalanaptá səlaha taŋ ɲa hligintá həŋ ta udzu.

32 Ka lagha la sludzi da ɖalanaptá səlaha tsa mnduha his zlanənava lu tavata Yesu ya.

33 Ta lagha həŋ ta Yesu, kə'a ka həŋ ná, nda ghada mtatani. Ka zlanŋtá həŋ ta ɖalanaptá səlahaŋi.

* 19:24 Ngha ta Zabura 22:19. † 19:28 Ngha ta Zabura 22:16, 69:22.

³⁴ Ka sliglanavatá sani ma tsa sludziha ya ma ηwazlió nda gupani, ka gi mbəzagaptá us nda imi.

³⁵ Tsəna mndu ta vinda na skwiha ta maguta na ná, nda ngha tsatsi nda irani. Kahwathwata gwađani guli. Nda sna tsatsi kazlay: Kahwathwata ta mnə tsatsi kə'a. Mnay ta mnə tsi ná, kada zlghafta kaghuni guli.

³⁶ Magamaga tsa skwiha ya mantša, ηa nzakwani manda ya nda vinda ma defteri kazlay: Hađ ghudzifani dza'a 6lanapta[‡] lu dər turtuk wu kə'a ya.

³⁷ Ka lu vindafta ma sana vli guli ná, «dza'a nghanavangha həŋ ta tsa mndu sliglanava[§] həŋ nda gupa ya» kə'a.

Pađamtá Yesu

Mat 27:57-61, Mak 15:42-47, Luk 23:50-56

³⁸ Tahula tsa, mamu sana mnda la Arimate ta hgə lu ka Yusufu, ta nzakway ka duhwala Yesu makđekmakđek kabga zləŋa la Yahuda. Ka sli'aftá tsi ka laghwi dawaftá mbla Yesu da Pilatus. Ka zlanagtá Pilat ta tvi, ka lagha tsi klghatá tsa mbla Yesu ya.

³⁹ Ka lagha Nikwademu, tsa mndu si ta lagha da slanaghatá Yesu girvidik ya kay. Ka lagha tsi nda klatá labatá urdi ka hpuhpu ta hgə lu ka Mir nda Alwes.

⁴⁰ Ka klaftá həŋ ta mbla Yesu, ka masanavatá rdí ka urdi, ka mbsamtá həŋ ma wupay manda ya snu la Yahuda ta magay ta pađə həŋ ta mnda taŋ.

⁴¹ Tsaw ma tsa vli kəl lu ka zləŋafta ya, mamu sana gam. Ma tsa gam ya, mamu kulu ta ka lfíd ta kul walaŋta lu ta pađamtá mndu mida.

⁴² Ndusa nana, ka həŋ ka pađamtá Yesu ma tsa klu ya, kabga tsaya fitik ta kəl la Yahuda ka paya vgha ηa lami da Sabat.

20

Ta hađ Yesu ma kulu wa

Mat 28:1-8, Mak 16:1-8, Luk 24:1-12

¹ Wrək tgha gasərdək bađu dəmas, ta kzau'kzau' a vli, ka lagha Mari makwa ta Magdala ta kulu. Kə'a kə'a ná, taŋwalaghutanəwala lu ta klam ta wa tsa kulu ya.

² Ka sli'aftá tsi nda hwaya ka laghwi slanaghatá i Simuŋ Piyer nda tsa sana duhwal ta đvu Yesu ya. «Klapkla lu ta mbla Mghama mu ma kulu, sna a ηni ta vli fam lu wu,» kə'a.

³ Ka sli'aftá i Piyer nda tsa sana duhwal ya, ka laghwi ta kulu.

⁴ Ka sli'aftá həŋ his his nda hwaya. Tsaw mal tsa sana duhwal ya ta hwaya ka Piyer, ka tiŋlaghutá tsi ta 6hadaghata ta kulu.

⁵ 6hadaghatani má ηa lamani, lamə a wa. Ka 6ukwatá tsi ka nghə dida. Kə'a kə'a ná, wupay yeya ksufa ta hađik.

⁶ Ka 6hadaghatá Simuŋ Piyer nda hul nda hul, ka lamə tsi da tsa kulu ya. Kə'a kə'a ná, wupay yeya ksufa ta hađik,

⁷ nda tsa patak si wanam lu ta Yesu ma ghəŋ ya. Tsa patak ya ná, ma sana vli tsaya ηusafa guli kawadaga nda tsa wupay ya a wa.

⁸ Ka lamə tsa duhwal si ta 6hadaghata taŋtaŋ ya kay guli. Ka nghanatá tsatsi guli, ka zlghaftá tsi.

⁹ Tsaw si ta graf a həŋ ta skwi mna defteri kazlay: Dza'a sli'agapsli'a Yesu mataba gwal nda rwa kə'a wa.

¹⁰ Ka vraghutá tsa duhwalha his ya dzagha taŋ.

Maranġa Yesu ta għanġani da Mari makwa ta Magdala
Mat 28:9-10, Mak 16:9-11

¹¹ Ka nzagħutá Mari ma bli ta wa tsa kulu ya ka taw. Ta taw tsi ta tsa taw ya ná, ta bukwatá tsi ka ngħə da tsa kulu ya.

¹² Ka nghanġá tsi ta duhwalha Lazglafta his, ta nzaku ma tsa vla si fatá mbla Yesu ya. Sani nda tvə ghəġ, sani nda tvə səla.

¹³ «Nya ta taw ka ní makwa na?» ka həġ nda tsi. «Mghama dá ya klagħa lu, sna a yu ta vli fam lu wu.» ka'a nda həġ.

¹⁴ Ta mnə tsi ta tsaya, ka mbəđavátá tsi. Ka nghanġá tsi ta sana mndu ta sladu hada. Tsatsaf a tsatsi kazlay: Yesu ya kə'a wa.

¹⁵ «Nya ta taw ka ní makwa na? Wa ta zbə ka na?» ka Yesu nda tsi. Na mndu nda na gam na ya ka tsatsi sizlay. «Mghama dá, ka si kagħa ta klagħata, mnihamna ta vli fam ka, ka dza'a yu da klay» ka'a.

¹⁶ «Mari!» ka Yesu hganġa, ka mbəđavátá tsi. «Rabum» ka'a nda tsi. Manda mnay kazlay: Mnda tagħadifá skwi kə'a ya nda gwada Hebru.

¹⁷ «Ma nġiha ka, ta laf a yu da Da dá karaku wu, la da mnay nġa zwanama dá kazlay: Ta dza'a da Da dá ta nzakway ka Da ghuni yu, da Lazglafta ta nzakway ka Lazglafta ghuni ya yu guli,» ka Yesu nda tsi.

¹⁸ «Nda ngħa yu ta Mgham Yesu,» ka Mari makwata Magdala sli'afra ka lagħwi da mnay nġa duhwalha. Ka rusu tsi nġa ta skwi mnana tsi.

Maranġa Yesu ta għanġani da duhwalhani
Mat 28:16-20, Mak 16:14-18, Luk 24:36-49

¹⁹ Gahawu bađu va tsa dəmas ya, ka tskavátá tsa duhwalha ya ma həga. Ka nġərzlaftá həġ ta watgħa kabga ta zlanġay həġ ta la mali mataba la Yahuda. «Ka nza zdaku kawadaga nda kaghuni,» ka Yesu lami da taba taġ.

²⁰ Mnatanġa mantsa ya, ka maranġa tsi ta dzvuhani nda nġwazliġani ta həġ. Ka rfu tsa duhwalha ya ta rfu nghanġə həġ ta Mgham Yesu.

²¹ «Ka nza zdaku kawadaga nda kaghuni. Manda ya ghunaf Da ta i'i ya, mantsa ya ta ghuna i'i ta kaghuni guli,» ka Yesu nda həġ guli.

²² Tahula mnatani ta tsaya, «tsu'uwawatsu'uwa ta Sulkum nda għuġa,» kə'a vusludanagħatá həġ.

²³ «Gwal dza'a planata kuni ta dmakuha taġ, dza'a planapla lu ta dmakuha taġ. Gwal dza'a kwalagħuta kuni ta planatá dmakuha taġ, had' lu dza'a planatá dmakuha taġ guli wa,» ka'a.

Maranġa Yesu ta għanġani da Tuma

²⁴ Tsaw had' Tuma ta nzakway ka mbuhwali tek w mataba tsa duhwalha ya hada ta lagħa Yesu wa.

²⁵ «Nda ngħa nġni ta Mghama mu Yesu,» ka tsa pdakwa duhwalha ya nda tsi. «Ka ngħa a yu ta mivida pusa ta dzvuhani, ka ksanġa dá nda ndəfina dá ta vla tsa pusaha ya, ksanġa yu guli nda dzva dá ta nġwazliġani wu, had' yu ta zlgħafta dekdek wa,» ka Tuma nda həġ.

²⁶ Tghas fitik tahula tsa, ka nzaġlatá duhwalha Yesu ma həga, kawadaga Tuma nda həġ bađu tsa. Ka nġərzlaftá həġ ta watgħa. Ka lamə Yesu da taba taġ. «Ka nza zdaku kawadaga nda kaghuni,» ka'a nda həġ.

²⁷ «Wya dzvuha dá ksanġsa nda ndəfina għa, wya nġwazliġa dá guli, ksanġsa nda dzva għa, ka zlanġa ka ta dga ghəġ, ka zlgħafta ka nda nġuđuf,» ka'a nda Tuma.

²⁸ «Kagħa ta nzakway ka Mghama dá, kagħa ta nzakway ka Lazglafta dá guli,» ka Tuma zlgħanaftawi.

²⁹ «Zlray gha ta zlghaftá tsa 6a kabga nghanja gha ta i'i? Rfu da gwal ta zlghaftá i'i, kul nghanjá hən ta i'i,» ka Yesu nda tsi.

Kabgawu kəl lu ka vindaftá na defteri na?

³⁰ Ta traku mazəmzəm magəgla Yesu ta kəma duhwalhani kul vindaku ma na defteri na.

³¹ Nana vinda a lu na ná, vinda a vinda lu ŋa zlghafta ghuni kazlay: Yesu ná, Kristi ya, Zwanja Lazglafta ya guli kə'a. Ka zlghafzlgħa kuni ta tsatsi, dza'a mutsay kuni ta hafu nda ma tsatsi.

21

Maran̄ta Yesu ta ghəŋani da duhwalhani

¹ Tsəbakw fitik tahula tsa, ka marglavatá Yesu da duhwalhani ta wa drəfa Tiberyad. Wya kə'a maravata:

² Ta nzaku i Simuŋ Piyer nda Tuma ta hgə lu ka mbuhwali ya, nda Natanayel mnda luwa la Kana ta hadika Galili, nda zwana Zebedi, nda sanlaha ma duhwalhani his, ka skwa turtuk.

³ «Dza'a tuma klipa da yu,» ka Simuŋ Piyer nda hən. «Nda sli'a aŋni mista gha guli,» ka hahən guli nda tsi. Ka sli'aftá hən ka laghwī, ka lamə hən da kwambalu. Kurzlin hana taŋ ndiri bađu tsa, ksaf a hən ta klipi dər ka turtuk wa.

⁴ Tsadəkwa vli gasərdək, ka lagħa Yesu sladata ta wa tsa drəf ya. Tsəmaf a duhwalhani kazlay: Tsatsi ya kə'a wa.

⁵ «Mamu klipi ksaf kuni ri zwani?» ka Yesu nda hən. «Had wu,» ka hən nda tsi.

⁶ «Wuɗadawa kadəŋa ghuni ta slərpa kwambalu nda ga zeghwī ya, dza'a mutsay kuni,» ka'a nda hən. Ka wuɗadatá hən. Ka traptá hən ta tɗagafta kabga ndəghatani nda klipi.

⁷ «Mgham Yesu ya tane, ka tsa duhwal ta d̄vu Yesu ya,» nda Piyer. Na tsa gi snan̄ta Simuŋ Piyer kazlay: Mgham Yesu ya kə'a ya, ka favatá tsi ta lgutani kabga si sud̄nsuda ka tuma klipi, ka vzadatá tsi ta vgha da drəf.

⁸ Ka vragaghutá tsa sanlaha ma tsa duhwalha ya ma kwambalu, nda tɗa tsa kadəŋ nda ndəghatani nda klipi ya. Si di'ingħu a hən katakata wa. Ka mitir dərmaq yeya ri kaki nzakwa taŋ nda wa sgam.

⁹ Ta sli'agaptá hən ma kwambalu, kə'a ka hən ná, mamu tsatá vu hada nda klipi tida nda buradi.

¹⁰ «Kligiswakla ta tsa klipiha kasaf kuni ya,» ka Yesu nda hən.

¹¹ Ka lamə Simuŋ Piyer da kwambalu, ka tɗagaptá tsi dzibil ta tsa kadəŋ nda ndəghatani nda klipi ɓərzlɛzla ya. Dərmaq nda hutaf mbsak hkən mida gwagwatani. Kulam nda va tsa nzakwani mantsa ya ná, ratsanap a ta tsa kadəŋ ya wa.

¹² «Sawa da za skwa zay!» ka Yesu nda hən. Had ya mataba tsa duhwalha ya ta walan̄ta dawant̄a kazlay: Wa kagħa na kə'a wu, kabga nda sna hən kazlay: Mgham Yesu ya kə'a.

¹³ Ka lagħa Yesu klaftá tsa buradi ya, ka daganaftá hən, daganafha ta klipi ta hən guli.

¹⁴ Mahkəna maravata Yesu tsaya da duhwalhani manda sli'agaptani nda hafu mataba gwal nda rwa.

¹⁵ Tahula zuta taŋ ta skwa zay, ka Yesu mantsa: «Simuŋ zwaŋa Yuhwana! Dvuđva ka ta i'i, ka malaghutá ŋa nanaha na ra?» ka'a dawanta da Simuŋ Piyer. «Anji Mghama da, nda sna kagha kazlay: Ta đvay yu ta kagha kə'a,» ka'a zlgħanaftá wani. «Ka ngħa ka ta zwana tuwakħa da,» ka Yesu nda tsi.

¹⁶ «Simuŋ zwaŋa Yuhwana! Dvuđva ka ta i'i?» ka Yesu nda tsi kamahis. «Anji Mghama da! Nda sna kagha kazlay: Ta đvay yu ta kagha» kə'a, ka Piyer nda tsi. «Ka ngħa ka ta tuwakħa da,» ka Yesu nda tsi.

¹⁷ «Simuŋ zwaŋa Yuhwana! Ta đvay ka ta i'i?» ka'a nda tsi ka mahkən. Ka kuzlanaftá tsi ta Piyer ta ŋuđuf na tsa daway Yesu ka mahkən kazlay: Ta đvay ka ta i'i ra kə'a ya. «Mghama da, nda sna kagħa ta inda skwi, nda sna kagħa guli kazlay: Ta đvay yu ta kagħa kə'a,» ka'a nda tsi. «Ka ngħa ka ta tuwakħa da,» ka Yesu nda tsi.

¹⁸ «Kahwathwata ka yu ta mnaghata, ma fitika nzakwa għa ka duhwal, kagħa ka ghəŋa għa ta hba banava għa misti, ka dza'a għa da vli ta kumə ka. Ka hwaluhwala ka, dza'a pghapgha ka ta dzvuha għa ŋa nzđaghaftha sana mndu ta banava għa, ka kla kagħa da vli kul kumə ka ta dza'a,» ka'a.

¹⁹ Tsa gwadaha mnə tsi ya, tvi ka Piyer dza'a mtaku ŋa vla glaku ŋa Lazglaftha ya mnə tsi. «Mbadá mista da,» ka'a nda tsi tahula tsa.

I Yesu nda sana duhwal ya đvu tsi

²⁰ Kə'a ka Piyer mbəđavata ná, ta sagħasa tsa duhwal đvu Yesu ya mista taŋ. Tsatsi tsa duhwal ta fadagħatá ghəŋ da għuva Yesu, ma fitika nzata taŋ ka za skwa zay, ka daw tsi kazlay: Mghama da! Wa va na mndu dza'a skwaptá kagħa na na? kə'a yeya.

²¹ «A ki na duhwal na tama Mghama da, nahgani dza'a slanagħatá tsatsi?» ka Simuŋ Piyer nda Yesu, ngħər tsi ta sagħa tsa duhwal ya.

²² «Ka nzanza nda hafu ha ka vrakta da, ka yu nda tsi ní, nu ta ngħaghata mida na? Sli'a kagħa mista da ŋa għa ba,» ka Yesu nda tsi.

²³ Ka tutá tsa gwada ya mataba gwal zlgħay nda ŋuđuf kazlay: Mtəta a tsa duhwal ya wu kə'a. Mtəta a wa a mna Yesu ŋa Piyer wa. Wya kə'a mnay: «Ka nzanza nda hafu ta vragatá yu, a ka ka yu nda tsi ní, nu ta ngħaghata mida na» kə'a skwi mna tsi.

²⁴ Va na duhwal ta mna na gwadaha na ta vindafta. Nda sna mu guli kazlay: Kahwathwata gwadani kə'a.

Dzatá ghəŋa gwada

²⁵ Nda ndəgha sarlaha ma skwiha magəgla Yesu. Ka má ka vivindaf vivinda lu ta indani ká lu katsi ná, graf a yu kazlay: Má dza'a ŋafŋa ghəŋa hadik ta tsa defterihá má dza'a vivindafta lu ya kə'a wa.

Slna gwal ghunay

¹ Ari Nərma da Tawfilus,

Ma tanɽanɽa deftera da ná, rusaghaf rusa yu ta inda skwi ya maga Yesu, nda skwi ya si ta tataghə tsi ɽa mnduha daga ma zraftani,

² ha ka sagha ta fitik kəl lu ka klaghata ta luwa. Ma kdaku tsi ka ɽlaghatá ta luwa na, vɽanɽla ta zlahuhani nda mbrakwa Sulkum nda ghuɽa ta mnduha ya zabap tsi ka gwal ghunay.

³ Tahula mtutani, ka marə tsi ta vgha ɽa tan nda tvi kavghakavgha. Ta traku skwiha marananɽ tsi ta həɽ ɽa granaftá həɽ kazlay: Nda hafu yu kə'a. Fwadmbusak fitikani ta mamarananɽta vgha ta həɽ, ka mna gwaɽa ta ghəɽa ga mghama Lazglafta.

⁴ «Yaha kuni zaghuta di'ɽn nda Ursalima. Ka nzata kuni hada ka kzla skwi ya taghunaf Lazglafta ta imi ta sləmən, manda ya snan kuni ma wa da,» ka'a vɽanɽta zlahu ta həɽ ma sana fitik ta zə həɽ ta skwa zay.

⁵ «Nda imi si ta maga Yuhwana ta batem. Ma fitik kwitikw, kaghuni ná, dza'a magaghunafmagalu ta batem nda Sulkum nda ghuɽa,» ka'a nda həɽ.

⁶ «Mghama da, ma na fitik na dza'a sladanaf ta ta ga mghama la Isra'ila ra?» ka tsa gwal ghunay ta tskavata tavatani ya dawarɽta da tsi.

⁷ «Nghaghunanɽ a snanɽta ka ta wati luwa, nda ya ka ta wati fitik tsafta Da ta ga mgham ya ta nghanata wa.

⁸ Kaghuni, dza'a mutsay kuni ta mbraku sarə Sulkum nda ghuɽa ta ghəɽa ghuni. ɽa nzakwa ghuni ka maslamsəka da ma luwa Ursalima, nda ya ta hadika Zudiya, nda ya ta hadika Samari, nda ya ta kdavakta ghəɽa hadik demdem,» ka Yesu nda həɽ.

⁹ Tahula mnata Yesu ta tsa gwaɽaha ya, ka kapə tsi ta vgha, ka zaghuta ta luwa, ta nghaynghay hahəɽ demdem, ka zamta tsi ma ghwayak ta wa ira tan.

¹⁰ Ta tsa fitika pghata tan ta iri ka ngha sli'ani ta luwa ya, gi ka zlagaptá sana mnduha his tavata həɽ nda sudata lguta ɽusɽnɽ ta vgha tan.

¹¹ Ka həɽ nda həɽ mantsa: «Mnduha la Galili, kabgawu ta kəl kuni ka pgha iri ta luwa na? Tsa Yesu klap lu mataba ghuni, ka klaghata ta luwa ya ná, dza'a vragavra manda va tsa nghay nghə kuni ta sli'ani ta luwa ya,» ka həɽ.

¹² Ka sli'aftá tsa gwal ghunay ya ta ghwá ta hgə lu ka Ghwá Zaytun ya, ka vraghuta da luwa Ursalima. Tsa ghwá ya ná, ndusa nzakwani nda Ursalima. Minti hkənmbsak ta magata lu ta mbaɽa manda sli'af ta hada.

¹³ Bhadaghata tan da Ursalima, ka ɽlaghatá həɽ da sana dzuguvu banagha lu ta ghəɽa sana həga, ma vli sunə həɽ ta tska vgha. Wya tsa hahəɽ ya: I Piyer, nda Yuhwana, nda Yakubu, nda Andre, nda Filip, nda Tuma, nda Bartelemi, nda Mata, nda Yakubu zwanɽa Alfe, nda Simun mnda zlu'a ghwa, nda Yuda zwanɽa Yakubu, na həɽ.

¹⁴ Hahəɽ demdem, ta tskay həɽ ta vgha inda fitik ɽa maga du'a. Kawadaga həɽ nda sanlaha ma mi'aha, nda i Mari mani ma Yesu, nda zwanamani ma Yesu tani.

¹⁵ Baɽu sana fitik, ma tsa fitik ta tskə həɽ ta vgha ya, ka tskavatá gwal zlgay nda ɽuduf ta magay həɽ ta dərmək nda hisamsak. Ka Piyer sli'avata mataba tan mantsa:

16 «Zwanama da, nda ra ka magakwa skwi ya mna Sulkum nda ghuḅa ma defteri nda ma wa Dawuda ta ghəṇa Zudas, ta nuta ka mnda kla kəma ṇa mnduha ya ta ksaftá Yesu ya.

17 Si tekw tsatsi mataba amu, si mamu slnani mataba va tsa slna ta maga amu ya guli.

18 Nda tsa tseḍi plana lu ma vəl dzatani ta mndu ya, ka skwata tsi ta vwah. Ka daḍagatá tsi nda ga ma ghəṇghəṇ ka pslutá huḍani pḍah. Mbəlaḍaḍ, ka harani saghwi ta daḍi.

19 Ka snanaghatá tsi ta inda mnduha ma Ursalima, kəl həṇ ka tsanaftá hgu ta tsa vwah ya nda gwada tan ka “Hakəldama,” manda mnay kazlay: Vwaha nasa kə'a ya.

20 Wya skwi ta dzaṇə lu ma deftera Zabura:

“Dza'a nuna həgani ka kufik,
had' mndu dza'a nzamta mida wa.”
Ka'a guli na:

“Sana mndu dza'a klafta slnani* kə'a,” na skwi nda vinda ma defteri.†

21-22 Tsaya tama, dina ka sganaghatá sana mndu tavata amu, ṇa nzakway ka maslamtsəka sli'agapta ya sli'agap Mghama mu Yesu. Tsa mndu ya ná, nda nza ka tsi ka mndu ya si ta gḍata ta dza'a mista mu ta inda hadikha ya ranaf mu kawadaga nda Mghama mu Yesu, zrafta ta fitika maganafta Yuhwana ta batem, ha ka sagha ta fitik kəl lu ka kləgadamaghuta ka laghu ta luwa,» ka'a.

23 Mantsa tama, ka pghatá lu ta mnduha his. Tsa mnduha ya ná, i Yusufu ta hgə lu ka Barsaba, ta hgay lu guli ka Yustus, nda Matiyas həṇ.

24 Ka ndəḅə həṇ ta dzvu, ka həṇ mantsa: «Mghama da, nda sna kagha ta ṇuḍufa inda mnduha. Maran'namara ta ya zbap kagha mataba na mnduha his na,

25 ṇa maga slna mnda ghunay ta nzakway ka vla Zudas, ta zlanavata ka laghu da ksa tvi ya kumaṇ tsi ya,» ka həṇ.

26 Ka vzə həṇ ta vindima. Ka kluta vindima ta Matiyas. Ka gwafta tsi ta vgha kawadaga nda tsa gwal ghunay ghwan'pḍə nden ya.

2

Saha Sulkum nda ghuḅa

1 Ta sagha fitika Pentekwat ná, nda tska vgha inda gwal ṇa ghunay tets ma vlaka turtuk.

2 Gi ka saha skwi ta luwa manda ghudzaga falak ta vyaku dididida ya, ka ndəghamtá vgha ma tsa həga nzamə həṇ ya.

3 Ka zlagaptá skwi manda ghanika vu, ka dagavapta, ka nzanazfta ta ghəṇa tan turtuk turtuk.

4 Ka ndaghaftá həṇ demdem nda Sulkum nda ghuḅa. Ka gi gwadə həṇ ta gwada nda sanlaha ma gwadaha manda ya vlan' Sulkum ta həṇ ṇa gwaday.

5 Tsaw ma Ursalima ma tsa fitik ya ná, ta nzaku gwal ta ndi' amta ma dina la Yahuda ta sli'akta ta inda hadikha ta ghəṇa hadik.

6 Snaṇta tan ta ghudzaga tsa skwi ya, ka sli'adaghatá həṇ ṇəḅisl, ka ndərmim həṇ katakata, kabga inda tan ta sna skwi ta gwadə gwal zlgay nda ṇuḍuf nda gwada tan ya ta gwadə həṇ.

7 Ka ndərmim həṇ nda ndərmima ka nutá manda rgha. Ka həṇ mantsa: «Inda na mnduha ta gwada na gwada na ná, la Galili a həṇ kay ra?

* 1:20 Ngha ta Zabura 69:26 nda 109:8. † 1:20 Ngha ta Zabura 69:26, 118:8.

8 Wa kə'a magaku ta kəl inda amu ka snantá skwi ta gwadə həŋ nda vərda ŋa mu ma gwada ba?

9 Wana mataba mu ná, mamu gwal ta sli'akta ta hadika Partes, nda ya ta hadika Medi, nda ya ta hadika Elam. Mamu gwal ta sli'akta ta hadika Mezaputami, nda hadika Zudiya, nda Kapadwas, nda Puŋ, nda hadika Asiya tani.

10 Mamu gwal ta hadika Frizi, nda Pamfali, nda Masar, nda gwal ta wanaftá Sireŋ, nda Libiya tani. Mamu gwal ta sli'afta daga ta hadika Ruma guli.

11 Mamu gwal ta hadika Kret nda Arabi. Zivra la Yahuda sanlaha. Dina la Yahuda ta nanaftá sanlaha. Nda inda tsa gwadaha mu kavghakavgha ya ta sna mu ta skwi ta mnə həŋ ta ghəŋa glakwa slna Lazglafta ta magata,» ka həŋ.

12 Ka ndərmim həŋ katakata, snəgla a həŋ ta skwi ŋa magay wa. «Nu mndəra nana ma skwi manda na na?» ka həŋ mataba taŋ.

13 «Nda ghuya həŋ,» ka sanlaha ka ghuḅasa həŋ.

Mna gwada Piyer

14 Ka sli'aftá Piyer kawadaga nda tsa gwal ghwanjəda ndeŋ ya, ka klanťá tsi ta lwi. Ka'a nda həŋ mantsa: «Kaghuni la Yahuda, nda inda kaghuni ta nzakway ma Ursalima! Fawa sləməŋ ka sna skwi dza'a mnaghunata yu, ka sna kuni dina ta skwi ta magaku.

15 Na mnduha na ná, ghuya a həŋ manda tsa ta grə kuni ya wu, kabga ta ka vzlazlaŋ vli.

16 Gwada anabi Yuwel ta mnata ya kay nana ta magaku ndanana: Wya ka'a mnata:

17 «Ma kdavakta fitik ná, wya skwi dza'a magaku, ka Lazglafta: Dza'a pghadapgha yu ta Sulkuma da ta ghəŋa inda mnda səla, ŋa nuta zwana zgwana ghuni nda kwagha ghuni ka anabiha.

Ka mazəməzəm dza'a gwada yu ta gwada ŋa duhwalha ghuni.

Nda ma suni dza'a gwada yu ta gwada ŋa la halata mnduha ghuni.

18 Mantsa ya nzakwani, dza'a pghadapgha yu ta Sulkuma da ta ghəŋa kwalvaha da ka zgwana nda la ka mi'aha tani.

Ma tsa fitik ya, dza'a nzakway həŋ ka la anabi.

19 Dza'a magay yu ta skwa mandərmimi ma ghuvanata luwa, nda ŋizla mazəməzəma ta hadik.

Dza'a mamu us, dza'a mamu vu nda dukwakwa dīŋ,

20 tđik dza'a mbədavafťa fitik.

Ma kdaku fitik dagala ta nzakway ka fitika Mgham Yesu ka sagha, ghəw manda us dza'a mbədavafťa tili.

21 Mantsa tama, inda mndu ta hga hga Mgham Yesu nda fatá ghəŋ tida ná, dza'a mbaku*,» ka'a.

* 2:21 Yuwel 3:1-5.

22 «Mnduha la Isra'ila, snawa ta skwi dza'a mnaghunata yu: Yesu mnda la Nazaret na tsa mndu maraghunan Lazglafta ta ga Mghamani, ma magayni ta mandarmimi, nda njizla mazəmzəmha kavghakavgha mataba ghuni, manda va ya snan vərda kaghuni ya.

23 Vlaghunavla lu ta tsa mndu ya ma dzva ghuni. Nda sna Lazglafta manda va tsaya dza'a nzakwa tsi kə'a, ta kuratá tsi. Ka zləŋaftá kuni ta Yesu. Ma zləŋafta ghuni nda ma dzva gwal kul zləŋa Lazglafta.

24 Ka sli'aganaptá Lazglafta, ka kliginjta ma ghuya danwa mtaku, kabga had mbrakwa mtaku ŋa ŋanata wa.

25 Wya ka Dawuda mnuta ta ghəŋani:

“Ta nghay yu ta Mgham inda fitik ta kəma da, ta nzaku nda ga zeghwa da.

26 Tsaya ta ghunanaftá ŋudufa da,
kəl yu ka fa laha rfu.

Dər má nda nza yu ka mndu dza'a mtaku ná,
dza'a mbi'ay yu ta vgha nda fatá ghəŋ,

27 kabga zlanata a ka ta hafa da ma vla gwal nda rwa wu,

zlanja a ka ta i'i ta nzakway ka ŋərma mnda gha ŋa rwuta ma kulu wu,

28 kagha ta marihatá tva hafu.

Dza'a ndəghidifndəgha ka nda rfu
ma nzakwa gha tavata i'i†» kə'a, ka'a.

29 Ka Piyer sganaghata mantsa: «Zwanama da, mutsafmutsa yu ta na fitik na ŋa mnaghunata tsidid ta gwađa ta dzidza mu Dawuda. Tsatsi ná, mtumta ka padamta lu. Ta teke'a kulani dər gitana.

30 Tsatsi ná, anabi ya. Nda sna guli kazlay: Dzrafdzra Lazglafta ta wi nda tsatsi nda wadanata kazlay:

Dza'a fafa ta sana mndu mataba zivrani
ta palaka ga mgham manda nzakwa tsatsi‡ ya kə'a.

31 «Ka tsatsaftá Dawuda ta skwi dza'a magaku. Tsaya kəl tsi ka mna gwađa ta ghəŋa sli'agapta Kristi kazlay:

Zlana a lu ma vla nzakwa gwal nda rwa wu,
rwu a slu'uvghani ma kulu wu§ kə'a ya.

32 «Tsa Yesu gwađa yu ya ná, Lazglafta ta sli'aganapta ma mtaku. Nda nza aŋni demdem ka masləmtsəkani.

33 Ka kapanaftá Lazglafta ka nzanata nda ga zeghwani. Ka zlgħafta tsi da Da ta tsa Sulkum nda ghuḅa tamaf lu ta imi ta zləməŋ ya, ka pghaŋnaghata tsi. Tsaya skwi ta nghə kuni nda ya ta snə kuni ndanana ya.

34 Dawuda ka ghəŋani a ta lafi ta luwa mndani wa. Tsaw wya skwi mna tsi: “Ka Mgham Lazglafta nda Mghama da ná,

sawi nzata nda ga zeghwa da,
35 ha ka nanafta da ta ghumaha gha

ka skwa ta diŋlay səla gha,* ” ka'a.

36 «Ka snanəna la Isra'ila kahwathwata kazlay, tsa Yesu dalaf kuni ta udzu ya kay ná, tsatsi fa Lazglafta ka Mgham, ka Kristi kə'a guli,» ka'a.

Sgavaghata mnduha Kristi ka dəmbu' hkəŋ

37 Na snanəna tsa mnduha ya ta tsa gwađaha gwađa Piyer ya ná, ka kəbanaftá tsi ta həŋ. «Zwanama, nu ka ŋni dza'a magay tama?» ka həŋ nda i Piyer nda sanlaha ma gwal ghunay.

† 2:28 Ngha ta Zabura 16:8-11. ‡ 2:30 Ngha ta Zabura 132:11. § 2:31 Ngha ta Zabura 16:10.

* 2:35 Ngha ta Zabura 110:1.

³⁸ Ka Piyer nda hən mantsa: «Mbədanafwambəda ta tva nzakwa ghuni, ka magafta inda kaghuni ta batem ma hga Yesu Kristi, ɲa plighunista Lazglafta ta dmakuha ghuni, ɲa vlaghunatani ta Sulkum nda ghuḅa.

³⁹ Tsa ta ta imi ta sləmən taghunaf Lazglafta ya ná, ɲa kaghuni nda zwana ghuni, nda gwal di'indi'ɲ, nda ndəghata mbsaka gwal dza'a hagakta Mgham Lazglafta tani ya,» ka'a.

⁴⁰ Ndaḅa a sanlaha ma gwadaḅa manan Piyer, ka vla hidaku nda mbraku ɲa tan wa. «Tsu'afwatsu'a ta mbaku ka sli'apta kuni mataba gwal nda zada,» ka'a nda hən.

⁴¹ Nda ndəgha gwal ta zlgħaftá tsa gwada Piyer baḅu tsa ya. Ka maganaftá lu ta batem ta hən. Tsa mnduha ta sgavaghata ta ghəɲa gwal zlgħay nda ɲuḅuf baḅu tsaya ná, ta magay hən ta dəmbu' hkən.

Nzakwa gwal zlgħay nda ɲuḅuf

⁴² Inda tsa mnduha ya ná, ta gḅata ta ɲavata ka sna skwi ta taghə gwal ghunay hən. Ta ɲavanja hən ka guya vgha nda zwanama. Ta ɲavanja hən guli ka guya ghən ta ghəɲa skwa zay†, nda ya ma vla maga du'a.

⁴³ Ka zlən inda mnduha ta zlən, kabga nda ndəgha mandərmimi nda mazəmzəmha ta magata Lazglafta nda ma gwal ghunay.

⁴⁴ Inda gwal zlgħay nda ɲuḅuf ná, tets ka skwa turtuk guya ta ghəɲa tan. Inda skwa tan guli ná, ka skwa turtuk ta dguvusta hən ta vgha tan.

⁴⁵ Ta dzawap dzawa hən ta skwiha tan ɲa daguvusta tan ta tsedani, taḅ ta ḅanwa dər wa mataba tan.

⁴⁶ Inda fitik hən ta tskavata ma həga Lazglafta. Ka skwa turtuk ta nzata hən ka za skwa zay ma watgha tan. Nda rfu nda rfu, nda ɲuḅuf turtuk ta za hən.

⁴⁷ Ta zləzlvay hən ta Lazglafta, ta mamay inda mnduha ta hən. Inda fitik Mgham Lazglafta ta sganaghatá gwal ta mbanafta tsi ta ghəɲa ghuḅa tan.

3

Mbanaftá sana mndu nda raghwa səlani

¹ Ma sana fitik, ka sli'aftá i Piyer nda Yuhwana ka dza'a da həga Lazglafta da maga du'a ta nzemndi hkən ta fitik hawu.

² Ndusa nda watgha tsa həga Lazglafta ta hḅə lu ka «watgha dīna» ya, mamu sana mndu nda raghwa daga yagata, ta nzaku hada. Inda fitik lu ta tsukwadaghata ka nzanata hada, ɲa gatá skwi da gwal ta lami da tsa həga Lazglafta ya.

³ Ka nghanṭa tsi ta i Piyer nda Yuhwana ta lami da tsa həga ya. Ka gatə tsi ta skwi da hən.

⁴ «Ngha ta anɲi!» Ka i Piyer nda Yuhwana pghafta iri tida.

⁵ Ka nzatá tsi ka ngha hən, dza'a mutsay yu kasi'i ta skwi da hən, ka'a ma ghənani.

⁶ Ka Piyer nda tsi mantsa: «Dər tseḅi, dər dasu, haḅ da i'i wa. Skwi ta nazakway da i'i ná, tsaya dza'a vlaghata yu. Nda hga Yesu Kristi mnda la Nazaret, sli'afslí'a gha, ka mbaḅa ka ta mbaḅa!»

⁷ Ka'a ka ksafṭa ta dzva zeghwi, ka sli'anafṭa. Gi hadahada, mutsafta səla tsa mndu ya tsa ta mbraku.

⁸ Gi vḅuk, sli'aftani tsa ka sladata. Ka mbaḅə tsi ta mbaḅa. Ka lamə hən kawadaga da həga Lazglafta, ka dza'a tsatsi nda vavalaku, nda zləzlvay Lazglafta.

† 2:42 Ngha ta Lukwa 22:19.

9 Inda mndu ná, nda ngha ta mbaɗayni ta mbaɗa, ka dza'a nda zɓɓɓa Lazglafta.

10 Tsɓaɓɓa taŋ kazlay: Tsa mndu ta gɗata ta nzaku ka gatá skwi tawa tsa watgha hɓga Lazglafta ta nzakway dɪna yeya kɔ'a, ka hluta zɓɓɓa ta hɓɓɓa, ka ndɔrmim hɓɓɓa nda ndɔrmima ta skwi ta slata nda tsa mndu ya.

Piyer ta mna gwaɗa ma hɓga Lazglafta

11 Tsaw tsa mndu mbanaf lu ya ná, lavaghu a tsatsi tavata i Piyer nda Yuhwana wa. Ka gazladaghata inda mnduha wanafta hɓɓɓa ma rmak, ta hɓɓɓa lu ka «Rmaka Salumuŋ.» Ka ndɔrmim hɓɓɓa nda ndɔrmima demdem.

12 Na nghay Piyer ta tsaya, ka'a nda tsa mnduha ta tskadaghatá vgha ya mantsa: «Ari wa la Isra'ila, kabgawu ta kɔl kuni ka ndɔrmima mbatá na mndu na mandana na? Kabgawu ta kɔl kuni ka vu'a aŋni, manda skwi aŋni ta mbanafá na mndu na nda mbrakwa ŋni? Ndi'a ta vgha ŋni nda Lazglafta ta mbanafá na mndu na ra?»

13 Tsaya a wa. Lazglafta i Abraham, nda Izak, nda Yakubu, nda dzidzɪha mu ta maraŋta glakwa vu'ani Yesu Kristi, ya klaf kaghuni ka ghɔŋa ghuni ka mblanaftá gwal dagaladagala yeya ma mnay Pilat kazlay: Zɓɓɓa na mndu na kɔ'a ya.

14 Kaghuni, vziŋvza kuni ta mndu ya nda ghuɓa, mndu ya tɗukwa, ka laghu kuni ɗawaftá zlighunista mndu ya ta pslatá mnduha.

15 Ka dzatá kuni ta mndu ya nda hafu da tsi. Tahula dzata ghuni, ka sli'aganaptá Lazglafta mataba gwal nda rwa. Ma tsa sli'agapta sli'agap tsi ya ná, nda nza aŋni ka maslɔmtsɔkani.

16 Ma fatá ghɔŋa ŋni ta Yesu, kɔl mbrakwa tsa Yesu ya ka sli'anafá na mndu ta nghɔ kuni snaj kuni ta sladu na. Mantsa, ma fatá ghɔŋa ta Yesu kɔl na mndu na ka mutsafta mbaku guzlindiliŋ, manda ya ta nghɔ kuni demdem ya.

17 «Tsaw tama zwanama, tsa skwi magana kaghuni ta Yesu kawadaga nda gwal dagaladagala ya ná, nda kwala ghuni kul snanŋa magata kuni.

18 Mantsa ya dzanaghata Lazglafta ta ghɔŋa skwi ya mna tsi manda ghalya nda ma wa inda la anabi kazlay: Dza'a ghuyay Kristi ta ɗanwa kɔ'a.

19 Mbɔɗanafwa nzakwa ghuni, ka mbɔɗavata kuni tvɔ Lazglafta, ka plighunista tsi ta dmakwa ghuni.

20 Mantsa ya dza'a kɔl Lazglafta ka vlaghunatá fitika hlaptá hafu, ŋa ghunɔgaghunatani ta Yesu, ta nzakway ka Kristi zbaghunap tsi daga manda ghalya ya.

21 Ndanana karaku, nda ra nzaghuta Yesu Kristi ta luwa ka kzla mbɔɗavafta inda skwi manda ya ghada Lazglafta ta mnata daga manda ghalya nda ma wa la anabi nda ghuɓa.

22 Ka Musa na: "Dza'a ghunagaghuna ghuna Lazglafta ghuni ta anabi manda i'i, mataba zivra ghuni dza'a sabi tsi, ŋa snaj ghuni ta inda skwi dza'a tsi mnaghunata.

23 Inda mndu dza'a kwal kul sna gwaɗa tsa anabi ya, dza'a ghɓɓɓa ghɓɓɓa lu mataba mnduha Lazglafta, dza'a dzadza lu* guli," ka'a.

24 Kahwathwata ná, mnanamna inda la anabi, zɓɓɓɓa ta Samuyel, ha ka sabi ta sanlaha ta zlagapta tahula tsatsi, ta gwaɗa ta na fitika amu gitana na.

25 Ka ŋa ghuni taghunafá Lazglafta ta imi ta slmɔŋ nda ma wa la anabi. Ka ŋaghuni dzrafta Lazglafta ta wi nda dzidza mu Abraham kazlay: Dza'a tɓanaghatfa yu ta wi ta inda mndɔra mnduha nda ma zivra gha† kɔ'a ya.

* 3:23 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 18:15, 18-19. † 3:25 Ngha ta Zɓɓɓa 22:18, 26:4.

26 Tsaya kəl Lazglafta ka maraghunanṭá kaghuni ta kwalvani karaku, ma ghunagaghatani da kaghuni ṅa tfaghunaghatawi, ka mbəḏaghunafta ṅa zlanṭá ghwadaka skwi ta magə kuni,» ka Piyer.

4

1 Tata gwaḏa i Piyer nda mnduha, nda sli'adaghata la mali ta ghəṅa gwal dra skwi ṅa Lazglafta, nda gwal ta ngha həga Lazglafta, nda la Sadukiya.

2 Ta kuzlanṭa ta ṅuḏufa tanṅ tsa skwi ta taghə i Piyer nda Yuhwana ṅa mnduha kazlay: Sli'agapsli'a Yesu ma mtaku, manda tsaya dza'a sli'agapta mnduha guli ma mtaku kə'a ya.

3 Ka hlafṭá hənṅ ta i Piyer, ka pghamta ma gamak ṅa hanay hada, kabga nda kuza vli.

4 Tsaw mataba tsa gwal ta snanṭá tsa gwaḏa gwal ghunay ya, nda ndəgha hənṅ ta zlgħafta. Ta magay mbsaka tanṅ ta dəmbu' hutaf.

5 Gamahtsimani, ka ts kavata gwal dagaladagala mataba la Yahuda, nda la galata mndu, nda gwal ta tagha zlahu ṅa mnduha ma luwa Ursalima.

6 Mataba tanṅ, hada i Hana, ta nzakway ka mali ta ghəṅa gwal dra skwi ṅa Lazglafta, nda Kayifa, nda Yuhwana, nda Alegzandra, nda inda hamata mndəra gwal ta dra skwi ṅa Lazglafta.

7 Ka hlagapṭá hənṅ ta i Piyer nda Yuhwana ma gamak ka hladaghata ta kəma tanṅ. Ka hənṅ mantṣa: «Nda mbrakwa wa, nda hga wa, magata kuni ta tsa skwi ya na?» ka hənṅ dawanṭa.

8 Piyer ya tani, nda ndəgha tsatsi nda Sulkum nda ghuḑa. Ka'a nda hənṅ mantṣa: «Ari wa gwal dagaladagala ta ghəṅa mnduha, nda la galata mndu!»

9 Wana gita, ta daway lu da anṅni ta ghəṅa skwi dīna magana ṅni ta mndu si nda ragħwa. Ta daway lu da anṅni ka waka ya mndu ya magay kəl tsi ka mbafta.

10 Mantṣa nzakwani, dīna ka snaghunamta, mantṣa ya ṅa inda la Isra'ila guli. Na mndu ta sladu ta kəma ghuni na ná, nda mbrakwa hga Yesu Kristi, mnda la Nazaret, ya dza kuni ta udza zlanṅay, ka sli'aganapṭá Lazglafta ma mtaku ya, mbafta tsi.

11 Ta tsa Yesu ta mnə defteri kazlay:

Pala ya wuḏidīnṅ kaghuni gwal ba həga

ta nzakway ka palaka tughwa həga* kə'a ya.

12 Ma tsatsi ta mutsakwa hafu, kabga had sana mndu ta ghəṅa tsatsi vlaga Lazglafta ta ghəṅa hadik tender ṅa mba amu wu,» ka'a.

13 Ka ndərmim tsa gwal dagaladagala ta ts kavata ya ta tatá us ta ira i Piyer nda Yuhwana. Ka nghə hənṅ guli ná, má si ka gratá mndu hənṅ, dzaṅa a dzaṅa tanṅ wa. Gwal tani ta dza'a mista Yesu ya ka hahənṅ ta gray.

14 Ta nghə hənṅ guli ná, wya tsa mndu nda mba ya ta sladu ta kəma tanṅ, had sana skwi laviṅ hənṅ ta mbəḏay wa.

15 Ka ghunigīnṭá hənṅ dzibil ta i Piyer nda Yuhwana ma tsa həga dzra gwaḏa ya, ka nzatá hahənṅ hahənṅ ka dzra gwaḏa ta ghəṅa tanṅ.

16 Ka hənṅ mantṣa: «Waka mu dza'a magay nda na mnduha na na? Wana nda sna inda mnduha ma Ursalima kahwathwata kazlay: Hahənṅ ta magatá tsa mazəzməzə ya kə'a, laviṅ a amu ta waḏay guli wa.

17 Kada kwala na skwi na ta tuta katakata da mnduha ná, dvanaghamadva ta hənṅ, yaha hənṅ walglanṭa gwaḏa ta tsa Yesu ya dər ṅa wa,» ka hənṅ.

* 4:11 Ngha ta Zabura 118:22.

18 Ka hgəgladamtá hən̄ ta i Piyer, ka davanaghata hən̄. Ka hən̄ mantsa: «Yaha kuni walglan̄ta gwadan̄ta gwada ta Yesu, dər ka tagha skwi ɲa mnduha nda hgani,» ka hən̄ nda hən̄.

19 Ama ka i Piyer nda Yuhwana mantsa: «Mal sna ɲaghuni ka zlan̄ta ɲa Lazglafta skwi ta raku re, ari mal sna ɲa Lazglafta a na? Tsawa tsa kaghuni ka ghən̄ja ghuni ta gumani.

20 An̄ni ta ɲni, laviɲ a an̄ni ta hafta wi kul had ta gwada ta ghən̄ja skwi ya nghan̄ an̄ni nda ira ɲni, nda ya snan̄ an̄ni nda sləmən̄ja ɲni wu,» ka hən̄.

21 Ka dvəglanaghata tsa mnduha ya ta hən̄ ka zliɲtá hən̄, had skwi mutsaf hən̄ prək ka hamtá hən̄ ta ghən̄ja skwi maga hən̄ wa.

22 Tsa mndu mbanaf lu nda mazəmzəm ya ná, ta malay imani ta fwad mbsak.

Du'a gwal zlghay nda ɲuduf

23 Tahula zliɲtá i Piyer nda Yuhwana, ka sli'aftá hən̄ ka laghu slanaghata graha tan̄ ma ghuḅa tan̄. Ka rusanaftá hən̄ ta inda skwi mnana la mali ta ghən̄ja gwal dra skwi ɲa Lazglafta, nda la galata mndu, ta hən̄.

24 Na snan̄ta tsahaya ta tsa skwi ya rusanaf lu ta hən̄ ya, ka gwaftá hən̄ ta wi ka maga du'a da Lazglafta. Ka hən̄ mantsa: «Mghama dá, kagha ta zlaganaptá luwa nda hadik, nda dráf, nda inda skwiha ma hən̄.

25 Kagha ta gwadagapta nda mbrakwa Sulkum nda ghuḅa, nda ma wa dzidza ɲni Dawuda, vu'a gha kazlay:

“kabgawu ta kəl na mnduha na ka baruvtá vgha?

Kabgawu ta kəl hən̄ ka ndandanaku ka bətbət?

26 Hbafhba mghamha ta ghən̄ja hadik ta vgha ɲa vulu.

Guyafguya gwal nda mbra ta wi ta ghən̄ja Mgham Lazglafta nda ya

ta ghən̄ja Mgham tfanagha tsi ta wi[†] kə'a ya.

27 Mantsa ya guli ná, guyaf guya i Hiridus nda Pwanəs Pilat ta wi ma na luwa na kawadaga nda sanlaha ma mndəra mnduha, nda la Isra'ila ta ghən̄ja kwalva gha ya nda ghuḅa, ta nzakway ka Yesu, mndu ya tfanagha ka ta wi.

28 Skwi ya kuman̄ ka, ghada ka ta fata nda mbrakwa gha maga hən̄.

29 Ndanana Mghama dá, ngha ka hən̄ ta lma an̄ni ḅa. Vlan̄vla ta mbraku ta vu'aha gha ɲa mna gwada gha nda tatá us ta iri.

30 Maran̄ mbrakwa gha, mbamba ta gwal kul dughwanaku, maga ta mazəmzəmha, nda mandərmimi nda hga Yesu kwalva gha ya nda ghuḅa,» ka hən̄.

31 Manda kdakwa tan̄ ta ndəbatá tsa dzvu ya, ka ghudzavaftá tsa vli tskava hən̄ ya. Ka ndəghaftá hən̄ demdem nda Sulkum nda ghuḅa, ka mnə hən̄ ta gwada Lazglafta nda tatá us ta iri.

Dəgavta gwal zlghay nda ɲuduf ta skwa tan̄

32 Inda tsa gwal zlghay nda ɲuduf ya, ka skwa turtuk ɲudufa tan̄, ka skwa turtuk ndana tan̄ guli. Had mndu ya ta mnay kazlay: ɲa dá yeya kə'a wa. Tuts ka skwa turtuk skwa tan̄.

33 Nda kuzla nda kuzla ta gwada gwal ghunay ta gwada ta sli'agapta Mgham Yesu. Ka tḅə Lazglafta ta wi ta ghən̄ja tan̄ demdem.

† 4:26 Ngha ta Zabura 2:1-2.

³⁴ Mataba tañ, haď ya ta pƣata skwa dzvu wa. Tsaw inda gwal nda vwah da hañ, nda hağa da hañ mataba tañ ya ná, ta dzawin dzawa hañ ka hlaktá tseda skwi ya dzawin hañ

³⁵ ka vlañtá gwal ghunay. Mbaďa lu ka dğay ɲa inda mndu taďta skwi ya dvan mndu ɲa maga slnani nda tsi.

³⁶ Manda Yusufu, ta nzakway tekwa ka mnda la Levi, ya ya lu ma luwa Kiprus, tsanaf gwal ghunay ta hğani ka Barnabas, manda mnay kazlay, «zwanja ufa vgha» kə'a ya:

³⁷ Ka skwaptá tsatsi ta ɲani vwah, ka klaktá tsedani ka vlañtá gwal ghunay.

5

I Hananiya nda Safira

¹ Mamu sana mndu guli ta hgə lu ka Hananiya nda markwa tañ Safira. Ka skwaptá hahəñ ta vwaha tañ guli.

² Ka dzraftá hañ nda markwa tañ, ka difanaghutá tsa tsedi ya, ka klaktá pƣakwani, ka vlañtá gwal ghunay.

³ Ka Piyer nda tsi mantsa: «Ari Hananiya, kabgawu kəl ká ka zlanəñtá ɲudufa gha ta halaway, ka tsakalanatá wi ta Sulkum nda ghuďa, ka difanaghutá tseda tsa vwah skwap ka ya na?

⁴ Ta kul skwaptá ka ná, ka ɲa gha a nzakwani ra? Tahula skwapta gha guli, ka ɲa gha a tsedani guli ra? Waka ka kurata magatá skwi mandana na? ɲa mnduha a tsakalanata ka ta wi wu, ɲa Lazglafta,» ka'a.

⁵ Na mnata lu ta tsa gwaďa ya, ka zləmbatá Hananiya, ka mtuta. Ka hlutá zləñ ta inda gwal ta snañtá tsa skwi ya.

⁶ Ka sli'aftá duhwalha, ka dahamta, ka klaghata paďamta.

⁷ Tahula luta awa hkən manda paďamta, ka lamə markwa tañ, sna a tsatsi ta skwi ta slata wa.

⁸ Ka piyer nda tsi mantsa: «Ari makwana, mniha mna, mandana na tseda tsa vwah skwap kuni ya ra?» ka'a. «Añi, mantsa ya skwapta ɲni,» ka tsa marakw ya.

⁹ Ka Piyer mantsa «Waka kaghuni dzrafta kawadaga ta dzəgha Sulkuma Mgham Lazglafta na? Wya tsa gwal ta paďamtá zə'ala ghuni ya ta watgha, dza'na tsukwaghatá kagha guli,» ka'a.

¹⁰ Gi hadahada, ka zləmbatá tsi ta kəma Piyer ka mtuta. Ta lamə tsa duhwalha ya ná, nda mta. Ka tsukwaghatá hañ, ka laghwi da paďamta tavata zə'ala tañ.

¹¹ Ka ksafatá tsi ka zləñ ta gwal zlghay nda ɲuduf, nda hamata sanlaha ta snañtá tsa skwi ya.

Mazəməmha kavghakavgha

¹² Nda ndəgha mazəməm nda mandərmimi maga gwal ghunay mataba mnduha. Snusna gwal zlghay nda ɲuduf ta ts kavata kawadaga ma rmaka hağa Lazglafta ta hgə lu ka rmaka Salumuñ.

¹³ Haď sana mndu ta guya vgha nda hañ wa. Kulam nda va tsa, ta ghubay lu ta hañ.

¹⁴ Ta sgaku nda sga ndəghata zgwana nda mi'aha ta zlgha Mgham Yesu ta sgavaghata ta ghəñ tañ.

¹⁵ Ta hlakhla lu ta gwal kul dughwanaku, ka pghatá hañ ta wa tvi ta kativin nda ya ta pəta, ɲa lanaghata dər sulkuma Piyer yeya tsi ta sanlaha ma hañ ta labə tsi ta tvi.

16 Nda ndəgha gwal ta gazlakta ma luwaha ta wanaftá Ursalima ta hlakta gwal kul dúghwanaku, nda gwal nda kasa da ghwadaka sulkum, ka mbam-bafta həŋ demdem.

Giri ŋa gwal ghunay

17 Mbadá mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tavatani, ta nzakway ka la Sadukiya, ka dra gwal ghunay.

18 Ka sli'aftá həŋ ka hlaftá gwal ghunay, ka pghamtá həŋ ma gamak.

19 Girvidik, ka gwanɨntá duhwala Mgham Lazglafta ta watgha tsa gamak ya ka hligintá gwal ghunay mida.

20 Ka'a nda həŋ mantsa: «Lawala da həga Lazglafta ka mna kuni ta gwada ta ghəŋa tsa lfida hafu ya ŋa mnduha,» ka'a.

21 Ka snatá tsa gwal ghunay ya ta tsa gwada ya ka sli'aftá həŋ bit tgha ka laghwi da həga Lazglafta ka tagha skwi ŋa mnduha hada.

Ka tskavata i mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda gwal tavatani, nda la galata mndu mataba la Yahuda, ŋa dzra gwada. Ka ghunaftá həŋ ta mnduha ŋa dza'a hlagaptá tsa gwal ghunay ya kay, ma gamak.

22 Ta lagha tsa gwal ghunaf lu ya ná, kudatan had həŋ ma tsa gamak ya wa. Ka vradaghata həŋ da mnay ŋa tanj.

23 Ka həŋ mantsa: «Ta lagha anɨni kay ná, tdetsa nda ha watgha gamak manda va vlani, ta hada tsa gwal ta nghay ya guli ma vla tanj. Buts ka ŋni gunatá tgha ná, kudatan, had mndu mida wu,» ka həŋ.

24 Na snanɨta tanj ta tsa gwada ya ná, nda ndərkawa ka i mghama ngha həga Lazglafta nda la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nzata. Snagla a həŋ ta skwi ŋa mnay wa. Ka həŋ mantsa: «Nu ta magaku nda tsa gwal ghunay ya,» ka həŋ dadawavusta.

25 Tata tsa ndanə ya həŋ, ka sagha sana mndu da mnay ŋa tanj. Ka'a mantsa: «wa'a tsa mnduha si ham kuni ma gamak ya kay ma həga Lazglafta ta tagha skwi ŋa mnduha,» ka'a nda həŋ.

26 Ka sli'afta tsa mali ta ghəŋa gwal ngha həga Lazglafta ya kawadaga nda sludzihani, ŋa hlakta həŋ. Ka mbraku mbrakwa a hlakta həŋ ta həŋ tama wu, kabga ta zləŋay həŋ ta zləzlərtsata mnduha ta həŋ.

27 Hlakta tanj ta həŋ, ka hladaghatá həŋ ta həŋ ta kəma tsa gwal dagaladagala ya. Ka mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta mantsa:

28 «Lmaf a ŋni ta kaghuni ka taghəgəltá skwi ŋa mnduha nda hga tsa mndu ya kay ra? Wana ndanana, tiɨntá kuni ta tagha skwa ghuni ma luwa Ursalima. Ta kumay kuni ta vzarɨnamtá tɨan ma lwi ta gwada ta mtakwa tsa mndu ya,» ka'a nda həŋ.

29 Ka i Piyer kawadaga nda sanlaha ma gwal ghunay nda tsi mantsa: «Mal sna gwada da Lazglafta ka ya da mnduha.

30 Lazglafta dzidziha mu ta sli'aganaptá Yesu si dza kuni ma zləŋafta ghuni ta udzu ya.

31 Tsatsi kapanaf Lazglafta ka Mgham ka fata nda ga zeghwani, ka mnda mba mndu, ŋa vla tvi ŋa mnduha la Isra'ila ŋa mbədanafata tanj ta nzakwa tanj, ŋa mutsafta tanj ta platá dmakwa tanj.

32 Anɨni, kawadaga nda Sulkum nda ghuɨa, ya ta vlə Lazglafta ŋa gwal ta sna gwadani ya ná, masləmtsəka tsa skwi ya anɨni,» ka həŋ.

33 Ka kuzlanaftá tsi ta ŋuduf ta tsa gwal dagaladagala ya. Ta kumay həŋ má ta zadənatá tsa gwal ghunay ya.

³⁴ Ka sli'avata sana la Farisa mataba tskatá mndu, Gamaliyel hgani, mndu ta tagha zlahu ŋa mnduha ya, ta tsatsi ta fa mnduha ta iri. Ka'a mantsa: «Ka labla na mnduha na dzibil,» ka'a.

³⁵ Ka'a nda tsa tskata mnduha ya tama mantsa: «Mnduha la Isra'ila, daswa ka kuni nda skwi dza'a kuni da magay ŋa na mnduha na.

³⁶ Di'inghū a fitikani manda zlagapta sana mndu ta hgə lu ka Tewdas ta mnay kazlay: Had mndu taβta i'i wu kə'a. Ta magay mnduha ta fwad dərmaək ta laghwi mistani. Ka dzatá lu ta tsatsi, ka gazlatá tsa gwal si ta dza'a mistani ya. Ta had lu tata gwada tida wa.

³⁷ Tahula tsa, ka zlagaptá sana mndu ta fitika vinda hga mnduha, Zudas mnda la Galili. Ka waghata tsi ta ndəghata mnduha mistani. Ka dzatá lu ta tsatsi guli, ka gazlatá tsa gwal ta laghwi mistani ya.

³⁸ Skwi ya ta mnaghunata yu ndanana tama, ma magan kuni ta sana skwi nda na mnduha na. Ka tsa a nda tsa həŋ ta na skwi na katsi, mamu kdavaktani.

³⁹ Ala, ka sagha da Lazglafta tsi katsi ná, laviŋta a kuni ta lbanata wa. Daswa ka kuni nda lmu dza'a kuni lmay nda Lazglafta,» ka'a nda həŋ.

Ka snanatá tsa mnduha ya ta tsa gwadani ya.

⁴⁰ Ka hgəgladamtá həŋ ta tsa gwal ghunay ya da həga, ka dgaptá həŋ. «Yahayaha kuni walglan̄ta gwadaŋtá gwada nda hga Yesu,» ka həŋ nda i Piyer.

⁴¹ Ka sli'aftá tsahaya ka laghwi nda rfu, nda mnay kazlay: Nda ra kuni ka ghuya dan̄wa ta ghəŋa Yesu, ka Lazglafta nda an̄ni, ka həŋ.

⁴² Inda fitik tama, zlan̄a a həŋ ta tagha skwi ŋa mnduha, nda mna gwada ta ghəŋa Lfidá Gwada ta ghəŋa Yesu Kristi ma həga Lazglafta nda ya ma həga ga mnduha wa.

6

Zabaptá mnduha ndəfəŋ ŋa katan̄ta gwal ghunay

¹ Ma tsa fitik ya, ta sgaku nda sga gwal ta zlghafta. Ka ŋad la Grek ta ghəŋ ta ghəŋa la Hebru, kabga inda fitika dga skwa zay, ta zazanap zaza lu ta wadgaha tan̄.

² Ka hgaptá tsa gwal ghwan̄pdə his ya ta inda gwal zlghay nda ŋuduf. Ka həŋ mantsa: «Ra a ka zlanata an̄ni ta mna gwada Lazglafta ka laghwi da dga skwa zay wa.

³ Tsaya tama zwanama, mal zabapta ghuni ta mnduha ndəfəŋ mataba ghuni, gwal nda difil ma ghəŋa tan̄, ka zlanan̄ta ŋni ta tsa slna ya ta həŋ.

⁴ An̄ni ya, ka dihavata ŋni ka maga du'a nda mna gwada Lazglafta,» ka həŋ.

⁵ Ka zdəganatá tsa gwada ya ta inda mnduha. Ka zabaptá həŋ ta i Atiyen, ta nzakway ka vərda mnda zlghay nda ŋuduf, nda ndəgha nda Sulkum nda ghuba ya guli, nda Filip, nda Prukur, nda Nikamur, nda Timan, nda Permenas, nda Nikwala mnda luwa An̄takiya si ta tsu'aftá dina la Yahuda ya.

⁶ Ka hlaktá həŋ ta həŋ maranantá gwal ghunay. Ka maganaghatá tsaha ya guli ta du'a ta ghəŋa tan̄ nda fanaghatá dzvu ta həŋ.

⁷ Ka sgavaghatá tuta gwada Lazglafta. Ka sgavaghatá gwal zlghay nda ŋuduf ma luwa Ursalima. Nda ndəgha gwal dra skwi ŋa Lazglafta katakata ta faftá ghəŋa tan̄ ta Yesu guli.

Ksaftá Atiyen

⁸ Ka zdənan̄tá Lazglafta ta huđi ta Atiyen, ka vlan̄tá mbraku, ka magə tsi ta mazəzməha nda skwiha ka mandərmimi mataba mnduha.

⁹ Ka sli'avaftá sana mnduha, ka zlerdawi nda Atiyen. Tsa mnduha ya ná, gwal ta nzakway ma hëga tagha skwa la Yahuda hëj. «Gwal hlap lu ma ga vu'a,» i la Sirej, nda la Alegzandri, nda la Silisi, nda la Asiya, hëj.

¹⁰ Tsaw lavinj a hëj ta njrapta nda gwada wu, kabga vlanjla Sulkum nda ghuða ta difil ta Atiyen.

¹¹ Ka baraftá hëj ta sanlaha ma mnduha, ña mnay tanj kazlay: Nda sna anji ta razayni ta i Musa nda Lazglafta kə'a.

¹² Mantsa ya, ka sli'anaftá hëj ta ghëj ta dëmgá nda la galata mndu, nda gwal tagha zlahu. Tahula tsa, ka valaftá hëj ta Atiyen, ka ksaghatá da vla tska vgha tanj.

¹³ Ka hlaftá hëj ta tsakalawi. Ka hëj mantsa: «Had na mndu na ta zlanjtá raza hëga Lazglafta mu nda ghuða, nda zlahá Musa tani wa.

¹⁴ Nda sna ñni ta mnayni kazlay: Dza'a dzaβinjzaβa tsa Yesu mnda la Nazaret ya ta hëga Lazglafta, ka mbədanaftá nzaku ya snu mu mida vlama Musa ya guli kə'a,» ka hëj.

¹⁵ Ka pghaftá inda tsa gwal ma tsa hëga ya ta iri ta Atiyen, ka nghay. Tata nghaynghay hëj, ka mbədavaftá kumani manda ña duhwala Lazglafta.

7

Rusay Atiyen ta gwada Lazglafta

¹ Ka mali ta ghëja gwal dra skwi ña Lazglafta nda tsi mantsa: «Tsaw mantsa na skwi ta gwadé lu ta kagha na rki na?» ka'a nda tsi.

² Ka Atiyen mantsa: «Zwanama dá nda dadaha dá, marananjara Lazglafta dagala ta ghëjani ta dzidza mu Abraham ta tsa fitika nzakwani ta hadika Mezaputami ya, ma kdé tsi ka laghwi da nzata ma luwa Haranj.

³ Ka'a nda tsi mantsa: “Zlanjzla ta hadika gha, nda la ghuni tani, ka dza'a ka ta hadik ya dza'a maraghata yu*,” ka'a.

⁴ Mantsa ya, ka sli'aftá tsi ka zlanjtá hadika Kaldiya ka laghwi da nzata ma luwa Haranj. Tahula mtatá dani ka sli'aftá tsi ka laghwi da nzata ma na hadik ta nzaku kaghuni mida gitana na.

⁵ Ma tsa fitik ya, had vli vlanj Lazglafta ka ñani dər ka kwitikw wa. Ama ka tanaftá Lazglafta ta imi ta sləmənəj kazlay: Dza'a vlaghavla yu ta na hadik na, ña nzakwani ka ña gha, nda ya ña zivra gha tani kə'a. Ma tsa fitik ya, ta mutsaf a Abraham ta zwanj karaku wa.

⁶ Ka'a nda tsi guli mantsa: “Dza'a laghula zivra gha da nzapta ta sana hadik ma mayəm, ña dulay lu ta hëj, ka ga vu'a ña tanj hada ka vaku fwad dərək.

⁷ I' dza'a ganap ta iri ta tsa gwal ta dula hëj ya guli. Tahula tsa, ña sli'afta tanj ka saghwi da tsəlōu ma ghuva dá ma na vli na[†],” ka'a.

⁸ Ka dzraftá Lazglafta ta wi nda Abraham. Tsiñtá fafad, na ñizla tsa dzratawi ya. Tsaya kəl Abraham ka tsanatá fafada zwanjani Izak badu matghasa fitik manda yagata. Mantsa ya Isiyaku, ka tsanatá tsi ta ña Yakubu. Yakubu guli, ka datsanatá tsi ta ña zwanani ghwanjpdə his, ta nzakway ka dzidziha mu ya.

⁹ «Ka drə dzidziha mu ta Yusufu, ka skwaptá hëj. Ka klaghatá lu da ga vu'a ma luwa Masar. Nziya nza tsi, kawadaga Lazglafta nda tsi.

¹⁰ Ka klaptá tsi ma danwani, ka vlanjta difil ña gwada nda Fir'awna ta nzakway ka mghama Masar. Ka zdəganatá tsi ta tsa mgham ya. Ka fatá mgham ka ñumna hadika Masar, ka zwirani kə'a fata guli.

* 7:3 Ngha ta Zlrafta 12:1. † 7:7 Ngha ta Zlrafta 15:13-14 nda Sabi 3:12.

11 Ka slatá maya ta inda hadíka Masar nda ya ta hadíka Kan'ana. Ghuyan ghuya lu katakata. Ka traptá dzidzíha mu ta skwi ña zanja.

12 Ka snañtá Yakubu kazlay, mamu skwa zay ta hadíka Masar kə'a. Ka ghunadaptá tsi ta dzidzíha mu nda tanjaña sɛla tanj.

13 Ka læglap hæñ nda mahisa sɛla, ka mnananjtá Yusufu ta ghəñani ta zwanamani. Ka snañtá Fir'awna ta mndəra tanj guli.

14 Ka tsghaftá Yusufu ta lwi, ña hlagaghutá i dani Yakubu nda la ga tanj tani. Ta magay mbsaka tanj ta ndəfaj mbsak hutaf mida.

15 Ka laha Yakubu da luwa Masar. Hada mtuta tsi. Mantsa ya dzidzíha mu guli.

16 Ka hlaftá lu ta mbla tanj ka hlakta da luwa Sikem. Ka papadamtá hæñ hada, ma vli ya skwa Abraham nda tsemi da zwana Hamur ma luwa Sikem.

17 «Manda ndusakta tsa fitik ña magakwa tsa skwi tanaf Lazglafta ta imi ta sləməñ ta Abraham ya, ka sgavaghatá yavafta mndəra amu ma luwa Masar.

18 Ka laf sana mgham ta pala ma luwa Masar, sna a tsatsi ta Yusufu wa.

19 Ka nənbaptá tsi ta mndəra amu. Ka dulu tsi ta dzidzíha mu, ña vlata tanj ta zwana tanj tkwe' ña rwanatá hæñ.

20 Ma tsa fitik ya, ka yatá lu ta Musa. Káka nda dínakwani, zɛəganazda ta Lazglafta guli. Ka zatá tsi ta tili hkən ta glaku ma hæga ga dani.

21 Manda kdakwa dadahani ta klafta ka laghwi dífanata, ka slafta makwa Fir'awna tida ka klaftá tsi ka klaghata glanafta ka zwanani.

22 Mantsa, ka taghanaftá lu ta Musa ta dífla la Masar, ka nzaku tsi ka mndu ta lavinjá gwada, nda mbra guli ma slnani.

23 Ka kumaftá Musa ta dza'a nghanaghatá la tanj la Isra'ila magafər imani ta fwad mbsak.

24 Ka nghanjtá tsi ta sana mnda la Masar ta ghuya dənwa ña sana mnda la Isra'ila. Ka lagha tsi katanja. Ka dzatá tsi ta tsa mnda la Masar ya ña play.

25 Ba dza'a nda sna zwanama da kazlay: I'i fa Lazglafta ña mbanaftá hæñ kə'a, ka tsatsi si ta ndanay, tsaw sna a hahəñ wa.

26 Gamahtsimani, ka lagha Musa guyamtá ma lmu ta lmə gwal his mataba la Isra'ila. Si ka kumə tsi ta dzranaftá hæñ. Ka'a nda hæñ mantsa: "Graha dá! La zwanama kuni ná, kabgawu ta kəl kuni ka lmu na?" ka'a.

27 Ka tsa mndu ta zbaftá zwanamani nda lmu ya slinjwidinjá Musa mantsa: "Wa ta faghamta ka mghama ñni ña tsa guma ta anji na?"

28 Ari ta kumay ka ta dzihata manda tsa dzata gha ta mnda la Masar dāhawu ya a kay na?" ka'a nda tsi.

29 Na snañtá Musa ta tsa gwada ya, ka hwayaftá tsi ka laghwi ta hadíka Madiyan. Ka yayatá tsi ta zwana zgwana his hada.

30 «Tahula zatani ta vaku fwad mbsak hada, ka marananjtá duhwala Lazglafta ta ghəñani ma vu ta mubuk ma mtak tavata ghwá Sinay.

31 Ka tsutá Musa ka nghay, nghər tsi ta tsa skwi ya. Ka gavadaghatá tsi ña tsəmanavata. Ta gavadaghatá tsi, ka snañtá tsi ta lwa Mgham Lazglafta. Ka'a mantsa:

32 "I'i Lazglafta dzidzíha gha, ta nzakway ka Lazglafta Abraham, nda Izak, nda Yakubu ya, ka'a. Ka ghudzaku Musa ta ghudzaku da zləñ, Walglan a ta nghay wa.

33 Ka Mgham Lazglafta nda tsi mantsa: Hlaphla ta 6a6ah ma sɛla gha, kabga na vli slada ka na ná, hadík nda ghu6a ya.

³⁴ Nghadap ngha yu ta ghuya ɗanɗa ɗa ta ghuyɛ lu ma haɗika Masar. Snidigha sna ɗaɗa ghɛɗa taɗ, kɛl yu ka saha da hlaptá hɛɗ mida. Ndanana na, sawi ka ghuna yu ta kagha da luwa Masar,* ka'a nda tsi.

³⁵ «Va tsa Musa si vziɗ la Isra'ila kazlay, wa ta famtá kagha ka mgham, ɗa tsa guma ta ghɛɗa aɗni na? kɛ'a ya kay, va tsa tsatsi ya ghunaf Lazglafta ɗa nzakay ka mgham, ɗa mbanaftá mnduhani. Nda ma wa duhwala Lazglafta nghanɗ Musa ma vu ta mubuk ya, mnanata Lazglafta ta tsa gwaɗa ya ta Musa.

³⁶ Tsa Musa ya ta hlagaptá zwana la Isra'ila, nda maga mazɛmzɛm nda skwa ndɛrmimay ma haɗika Masar, nda ya ma drɛfa Dva, nda ya ma mtak, ka zatá hɛɗ ta vaku fwaɗ mbsak ta tvi ma mtak.

³⁷ Tsa Musa ya ta mnay nda zwana la Isra'ila guli kazlay: Dza'a ghungaghu-naghuna Lazglafta ta sana anabi manda va i'i ta nzakway mataba mndɛra ghuni[§] ya kɛ'a.

³⁸ Ma fitika tskavata zwana la Isra'ila ma zivak, tsa Musa ya ta nzakway ma takataka dzidziha mu, nda duhwala Lazglafta ta gwaɗa nda tsi, ta ghwá Sinay ya. Hada tsu'amafta tsi ta gwaɗa hafu ka klamakta.

³⁹ Ka kwalaghutá dzidziha mu ta snanata, ka vziɗtá hɛɗ, ka kuma vru da Masar.

⁴⁰ «Maganafmaga ta Lazglafta ɗa mbada ta kɛma ɗni, kabga sna a ɗni ta skwi ta slanaghatá* nana Musa ta hlaganapta ma Masar na wu,» ka hɛɗ nda Haruna.

⁴¹ Mantsa fitik ya, ka tsaftá hɛɗ ta skwi manda zwanɗa sla ka pla ghɛɗ ɗani, ka skalu ɗa skwi ya tsaf hahɛɗ nda dzva taɗ.

⁴² Ka mbɛɗanata Lazglafta ta hul ta hɛɗ, ka zliɗtá hɛɗ ɗa tsɛlɔ ɗa tekwat-saha ta luwa manda ya nda vinda ma deftera la anabi ta mnay kazlay:

Ari la Isra'ila, ɗa ɗa plihata kuni ta ghɛɗ
ma zata ghuni ta vaku fwaɗ mbsak ma mtak ya ra?

⁴³ ɗa ɗa a wa. ɗa hɛga tumpula

Mulku, nda fwata tekwatsa Refan hlaf
kuni ka pghata ka Lazglafta ghuni a tsi kay ra.

Tsaya dza'a kɛl yu ka hlaftá kaghuni
ka tsughwafaghunaptá haɗika Babila[†], ka'a.

⁴⁴ «Ma nzakwa dzidziha mu ma mtak ná, mamu si hɛga tumpul pgham lu ta huzla dzratawi nda Lazglafta mida, da hɛɗ. Manda va ya mnanaf Lazglafta ta Musa ɗa magaftani ya, ka magaftá tsi manda va ya nghanɗ tsi.

⁴⁵ Tahula tsa, ka zlg haftá dzidziha mu guli da dadaha taɗ. Ka pghaftá Dzesuwa ta hɛɗ ka hladamta da tsa haɗik ghzlaf Lazglafta ta mnduha mida ta kɛma taɗ ya, kawadaga nda tsa hɛga tumpul ya. Ka nzaku tsi ha ka sagha ta fitika Dawuda.

⁴⁶ Tsatsi zɗanɗ Lazglafta ta huɗi, ka ɗawanɗá da Lazglafta ɗa vlanɗá tvi, ɗa banaftá hɛga nda ghuɓa, ta tsatsi Lazglafta Yakubu.

⁴⁷ Nziya nza tsi tama, Salumuɗ ta baftá tsa hɛga ya.

⁴⁸ Tsaw haɗ Lazglafta ta luwa ta nzaku ma hɛga baf mnda sɛla manda va ya mna Anabi kazlay:

⁴⁹ Ta luwa vla nzakwa ɗa,
vla fa sɛla ɗa ya guli ná, haɗik ya.
Mndɛra wati hɛga ya dza'a kuni bidifta na?

‡ 7:34 Aya 27-34: Ngha ta Sabi 2:14–3:10. § 7:37 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 18:15. * 7:40 Ngha ta Sabi 32:1, 23. † 7:43 Ngha ta Amus 5:25-27.

Wati vli ya præk ka lama dá dida na?

⁵⁰ I'i a ta magaftá tsa skwiha ya ra kə'a ya[‡].

⁵¹ Ka Atiyen guli mantša: «Kaghuni ná, təjtəŋa ghəŋa ghuni. Ta hgə Lazglafta ta kaghuni ná, duduzla ka kuni nzata, va a kuni ta sna gwada da Sulkum nda ghuḅa manda va tsa nzakwa dzidziha ghuni ya wa.

⁵² Wati ma anabi ya kul ganaptá dzidziha ghuni ta iri na? Ta pslapsla həŋ ta gwal ya ta mna gwada ta ghəŋa mndu ta nzakway tdukwa. Ta na fitik na guli, ka skwaptá kaghuni ta tsa mndu tdukwa ya ka dzata.

⁵³ Kaghuni ka ghəŋa ghuni ta tsu'aftá zlahu nda ma dzva duhwala Lazglafta, ka kwalaghutá kuni ta snatá tsa zlahu ya guli,» ka'a.

Mtakwa Atiyen

⁵⁴ Na snay tan ta tsa gwada ya, ka sli'avaftá həŋ manda binzaun ta ghəŋa Atiyen, ka hi'idə həŋ ta dzvu ka wuslikay.

⁵⁵ Ama ka nghadaftá Atiyen, mndu ya nda ndəgha nda Sulkum nda ghuḅa, ta luwa. Ka nghanjá tsi ta glakwa Lazglafta nda Yesu ta sladu nda ga zəghwa Lazglafta.

⁵⁶ Ka'a nda həŋ kay guli mantša: «Wana nda nghan yu ta gunatá luwa. Wa'a Zwanja mndu ta sladu nda ga zəghwa Lazglafta,» ka'a.

⁵⁷ Ka hlaftá həŋ ta wi katakata, ka dzadzamtá dzvu ma sləmən, ka vavalaftá həŋ tida.

⁵⁸ Ka tsəhaftá həŋ ka klaghata tahula luwa, ka zlərtsay nda pala ŋa dzata. Ka pghatá la ka masləmtsəka tsa skwi ya ta lguta tan da sana galaḅay, Sawulu hgani.

⁵⁹ Ta zlərtsə həŋ ta Atiyen nda pala ya, ta magə tsatsi ta du'a da Lazglafta. Ka'a mantša: «Mgham Yesu, tsu'a ta hafa dá,» ka'a.

⁶⁰ Ka tsəlbatá tsi, ka gwadata nda lwi dagala. Ka'a mantša: «Mghama dá, ma mbədanaf ka ta həŋ ta na dmaku na,» ka'a. Tahula mnatani ta tsaya, ka sabə hafu sref mida.

8

¹ Ka zdəganatá tsa dzatá Atiyen ya ta Sawulu.

Zlraftá ghuya danwa ŋa gwal zlghay nda ŋuduf

Badu tsa fitik ya zlrafta ghuya danwa katakata ta slanaghatá gwal zlghay nda ŋuduf ma luwa Ursalima. Ka gazlaghutá inda gwal zlghay nda ŋuduf da sana vliha ta hadika Zudiya, nda ya ta hadika Samari. Gwal ghunay yeya ta pđata hada.

² Mamu sana mnduha ta zlənja Lazglafta, ka pađamtá həŋ ta Atiyen, ka tawamtá həŋ katakata.

³ Ŋa Sawulu ya tani, kuma zadənanatá gwal zlghay nda ŋuduf ŋani. Ka dza'a tsi da həga da həga kasa zgwana nda mi'aha, ka pgha həŋ da gamak.

Mnay Filip ta Lfida Gwada ma luwa Samari

⁴ Tsa gwal ta gazlaghuta ya ná, ra luwa ŋa tan ta magay ka mna gwada ta ghəŋa Lfida Gwada.

⁵ Ka laha Filip da luwa Samari, ka mnə tsi ta gwada ta Kristi ŋa mnduha hada.

⁶ Zdəganazda tsa gwada ta mnə Filip ya ta həŋ. Tets ka skwa turtuk ndəghata dəmga ta sna tsa gwada ta mnə tsi ya, nda ya ta nghan tsa mazəmzəmha ta maga tsi ya guli,

[‡] 7:50 Nghan ta Isaya 66:1-2.

⁷ kabga ta sli'agapli'a ghwadaka sulkumha nda dza lili ma ndaghata mnduha. Nda ndagha gwal nda raghwa, nda gwal matavaghu sɛla tanj ta mbambafta.

⁸ Tsaya tama, ma rfu tsa luwa ya katakata.

⁹ Tsaw mamu sana mndu ta hgu lu ka Simunj ma tsa luwa ya. Nda kɔa fitikani ma tsa luwa ya ta ksa slna nda zava. Ta zlɔj nda zlɔja mnduha ma luwa Samari. Ka mndu dagala klafta tsi ta ghɔjani.

¹⁰ Nda zwani tani, nda galata mnduha tani demdem, zdɔganazɔa tsa mndu ya ta hɔj. «Nana mndu na ná, mbrakwa Lazglafta ya ta hgɔ lu “ka mbraku dagala yeya,”» ka hɔj tazlay.

¹¹ Zdɔganazɔa tsa mndu ya ta hɔj, kabga nda kɔa fitikani ta maganata slna ta hɔj nda tsa zavani ya.

¹² Tahula zlghafta tanj ta tsa gwada Filip ta mnay ɲa tanj ta ghɔja Mgham Lazglafta, nda ya ta ghɔja hga Yesu Kristi ya, ka maganafta lu ta batem ta hɔj, nda zgwana tani, nda mi'aha tani.

¹³ Va tsa Simunj ya guli, ka zlghafta tsatsi, ka maganafta lu ta batem. Ka ndi'anavata tsi ta vgha ta Filip, ka nghɔ tsi ta mandɔrmimiha nda mazɔmzɔmha ta magɔ Filip ya, ka ndɔrmim tsi.

¹⁴ Snaɲta gwal ghunay ta nzakway ma Ursalima kazlay: Zlghafzlgla gwal ma luwa Samari ta gwada Lazglafta kɔ'a, ka ghunadaptɔ hɔj ta i Piyer nda Yuhwana, da hɔj.

¹⁵ Lagha tsahaya da hɔj, ka magɔ hɔj ta du'a ta ghɔja tanj, kada mutsafta hɔj ta Sulkum nda ghuɔa.

¹⁶ Tsaw si ta sa a Sulkum nda ghuɔa ta ghɔja ya dɔr ka turtuk ma hɔj wa. Batem kwenkwen yeya maganaf lu ta hɔj ma hga Mgham Yesu.

¹⁷ Lagha i Piyer nda Yuhwana ka fanaghatɔ dzvu ta hɔj, ka mutsafta hɔj ta Sulkum nda ghuɔa.

¹⁸ Na nghay Simunj ta tsa vla Sulkum nda ghuɔa ɲa mnduha ma fanaghata gwal ghunay ta dzvu ta hɔj ya, ka klafta tsi ta tseɔi ka vlay ɲa tanj.

¹⁹ Ka'a mantsa: «Vlihawavla ta tsa mbraku ya ta i'i guli, ɲa mutsafta mndu dza'a fanaghata i'i guli ta dzvu, ta Sulkum nda ghuɔa,» ka'a nda hɔj.

²⁰ Ka Piyer nda tsi mantsa: «Ka zada tseɔa gha nda kagha tani, ka si nda tseɔi ta mutsa lu ta skwa mbalay da Lazglafta ka ka ta gray ya.

²¹ Had ɲa gha ma na skwi na wu, had ima gha mida guli wu, kabga slada a ɲudufa gha dar ta kɔma Lazglafta wa.

²² Vzɔɲvza ta tsa ghwadaka ndana gha ya, ka dawa ka da Mgham ta plighistani ta dmakwa tsa ndanagha ya, ka dza'a magaku tsi.

²³ Ta nghadaptɔ yu ná, ksuksa ghwadaka skwi ta kagha, ma gamaka dmaku ka,» ka'a nda tsi.

²⁴ Ka tsa Simunj ya nda hɔj mantsa: «Kɔɔkwakɔɔkɔɔ, magawa vɔrɔa kaghuni ta du'a ta ghɔja da, kada kwala tsa skwiha mna kuni ya da slidighata,» ka'a.

²⁵ Tahula mnaɲta tanj ta gwada ta ghɔja Yesu Kristi nda gwadani tani, ka vraghatɔ hɔj da luwa Ursalima ka dza'a nda mna gwada ma ndaghata sana luwaha ta hadika Samari.

Filip nda mnda luwa Itiyupi

²⁶ Ka duhwala Lazglafta nda Filip mantsa: «Sli'afsl'i'a ka dza'a ka nda Sud, ka dza'a ka da tsa vli ta saha ma Ursalima ɲa dza'a da luwa Gaza ya, ya ka mtak tsa vli ya,» ka'a.

²⁷ Ka sli'afta tsi ka laghwi. Tsaw mamu sana mnda la Itiyupi si ta laghwi da maga du'a da Lazglafta ma luwa Ursalima. Tsa mndu ya ná, ka kuɔitik

nzakwani. Mndu dagala ya ma slna, ma dzvani inda gadghala sana marakw, Kandes hga tsa marakw ya ta nzakway ka Mghama la Itiyupi.

²⁸ Ta vru tsi dzaghani, ka nzamtá tsi ma mwata plisani, ka dza'a nda dzaṅa deftera anabi Isaya.

²⁹ «Gavadaghagava tavata ya mwata plis ya,» ka Sulkum nda Filip.

³⁰ Ka ndadaghatá Filip. Ta snə tsi ná, ta dzaṅa deftera anabi Isaya tsa mnda la Itiyupi ya. Ka'a nda tsi mantsa: «Nda sna ka ta na skwi ta dzaṅ ka na ra?» ka'a.

³¹ Ka tsa mndu ya mantsa: «Waka yu dza'a snaṅta ka mnidif a mndu na?» ka'a zlghaftá wani. Ka hgadaftá tsi ta Filip nzanavata.

³² Wya tsa vli ta dzaṅ tsi ya:

«Manda kla tuwak da vla hnay klaghata lu.

Manda nzatá nzakwa zwaṅa tuwak kul had ta gwadafta ta kwitsə lu ta swidani ya

ka'a nzata, pslaf a ta wani wa.

³³ Ma hanaganatani ta ghəṅani, ka tsanaghatá lu ta guma, ka dzata. Had mndu dza'a kulanṅta mndəra taṅ wu,

kabga zadanazada ta hafani ta ghəṅa hadik*,» ka'a.

³⁴ Ka tsa mnda la Itiyupi ya dawana da Filip mantsa: «Kədkkdək, mnihamna ka ta ghəṅa wa ta gwada na anabi na ta na gwada na! Ta ghəṅa ghəṅani re, ari ta ghəṅa sana mnda a na?» ka'a.

³⁵ Ka zraftá Filip ta gwada ta ghəṅa tsa vli dzaṅaf tsi ya, ka mnananṅta tsi ta Lfida Gwada ta ghəṅa Yesu.

³⁶ Tata mbađa həṅ ta tvi, ka lagha həṅ slafta ta imi ma ghwa. Ka tsa mnda la Itiyupi ya nda tsi mantsa: «Ya wana imi na ní, nu dza'a pyafta magadiftá batem na?» ka'a. |

³⁷ «Ka zlghafzlgħa ka nda ṅudufa gha, ta magaku,» ka Filip. «Mantsa nzakwani, zlghafzlgħa yu nda ṅudufa da kazlay: Yesu Kristi ná, Zwaṅa Lazglafta ya ka'a,» ka tsa mndu ya nda tsi.]

³⁸ Ka sladanatá tsi ta tsa mwata plisani ya. Ka saha həṅ nda Filip mida ka lamə həṅ da imi, ka maganaftá Filip ta batem.

³⁹ Manda křakwa taṅ ta sabi ma tsa imi ya, ka klaghatá Sulkuma Mgham Lazglafta ta filip, gi kudatanṅ nghəgla a tsa mnda la Itiyupi ya wa. Ka kďə tsatsi ta ksa tvani, ka dza'a nda rfu. ⁴⁰ Ka zlagaptá Filip ma luwa Azutu. Ka ra tsi ta luwaha ka dza'a nda mna Lfida Gwada, ka laghwi trezekw da luwa Sezare.

9

Hgafta Yesu ta Sawulu

¹ Ma tsa fitik ya, zlanava a Sawulu ta ghuyanaptá daṅwa nda rwanatá duhwalha Mgham Yesu wa. Ka sli'aftá tsi ka lagha slanaghatá la mali ta ghəṅa gwal dra skwi ṅa Lazglafta,

² ṅa dawaftá delewer ṅa dza'ani vlanṅta la maliha ma həga tagha skwa la Yahuda ma luwa Damas. Tsa delewer ya dza'a vlanṅta tvi, ka slanaghasla tsi ta gwal zlgħay nda ṅuduf hada, ṅa kasaftani ta həṅ ka hlakta da luwa Ursalima.

³ Tata mbađa həṅ ta tvi, ndusadagħa ndusa həṅ nda luwa Damas tama, ka saha tsuwadək wanaftá Sawulu.

⁴ Ka zləmbagatá tsi ta hadik, ka snə tsi ta sana lwi ta hgay, ka'a mantsa: «Sawulu! Sawulu! Kabgawu ta kəl ka ka giri ṅa da na?» ka'a.

* 8:33 Aya 32-33: Ngħa ta Isaya 53:7-8.

⁵ «Wa kagha ní Mghama da?» Ka Sawulu nda tsi. «I'i Yesu ta gə ka tiri ŋa da yeya,

⁶ Sli'afslí'a gha, ka dza'a ka da huɗa luwa Damas. Hada dza'a mnaghata lu ta skwi ŋa magay gha,» ka'a nda tsi.

⁷ Ndandrakawa, ka tsa gwal ta pgha Sawulu ya nzata. Nda sna hən ta lwi mndani, ama nghan a hən ta tsa mndu ta gwada ya wa.

⁸ Ka sli'afsta Sawulu ta hadik. Kə'a ka nghan yu ta vli kə'a, nghan a ta vli wa. Ka ksafsta lu ta dzvu ka klaghata da luwa Damas.

⁹ Ka zata tsi ta fitik hkən, nghan a ta vli wu, zan a ta skwi wu, san a ta imi guli wa.

¹⁰ Tsaw ma tsa Damas ya, mamu sana mndu zlghay nda ŋuduf ta hgə lu ka Hananiya. Ka Mgham Yesu nda tsi manda skwi ma suni mantsa: «Hananiya!» ka'a. «Wana yu Mghama da,» ka Hananiya.

¹¹ «Sli'afslí'a ka dza'a ka ta tvi, ta tsa tvi ta hgə lu ka tvi nda ga zeghwi ya, ka dawanta ka ta sana mnda la Tarsus, ta hgə lu ka Sawulu, wa'a ma həga ga Yuda ya.

¹² Ya wa'a ta maga du'a ndanana. Ka nghanɗa tsi manda skwi ma suni ta sana mndu ta hgə lu ka Hananiya ta lami ka fa dzvu ta ghəŋani, kada nghəlanɗa tsi ta vli,» ka'a nda tsi.

¹³ Ka Hananiya mantsa: «Mghama da, nda ndəgha mnduha ta mnihatá gwada ta ghəŋa tsa mndu ya, ka rusiftá hən ta inda ghwadaka skwi magana tsi ta mnduha gha ma Ursalima.

¹⁴ Ka sagha tsi da hadna nda mbraku ya mutsaf tsi da maliha ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, ŋa kasa inda gwal ta hganɗa hga gha,» ka'a.

¹⁵ Ka Mgham Yesu nda tsi mantsa: «La! I'i ta zbaptá tsa mndu ya ŋa ghunay da, ŋa mnananɗa hga da ta sanlaha ma mnduha, nda ya ŋa mghamha, mantsa ya guli ŋa mnduha la Isra'ila.

¹⁶ Dza'a marananɗa i'i ka ghəŋa da, ta inda ghuya danwa ya tkwe' dza'a tsi ghuyay ta ghəŋa hga da,» ka'a.

¹⁷ Ka sli'afstá Hananiya tama ka laghwi. Ka lamə tsi da tsa həga ya. Ka fanaghatá tsi ta dzvu ta Sawulu. Ka'a nda tsi mantsa: «Sawulu! Zwanjama da ka. Tsa Mgham Yesu ta maraghanɗa ghəŋani ta tvi ya, ta ghunidikta ŋa nghəlanɗa gha ta vli, nda ya ŋa ndəghaghafta nda Sulkum nda ghuɓa,» ka'a.

¹⁸ Ka gi sli'agata skwiha manda ŋulanɗa manda ŋulanɗa ta ira Sawulu, ka nghəlanɗa tsi ta vli. Ka sli'afstá tsi, ka maganaftá lu ta batem.

¹⁹ Ka zutá tsi ta skwa zay, ka vravaktá mbrakwani.

Zrafta Sawulu ta mna Lfida Gwada ma luwa Damas

Ka nzdavata tsi tsəɓakw fitik kawadaga nda gwal zlghay nda ŋuduf ma Damas.

²⁰ Ka gi sli'afstá tsi ka mnay ma həga tagha skwa la Yahuda, ka'a mantsa: «Yesu ná, Zwanja Lazglafta ya,» ka'a.

²¹ Ka ndərmim inda gwal ta snay nda ndərmima. Ka hən mantsa: «Nana mndu na a ta ganaptá iri katakata ta gwal ta hga hga Yesu ma luwa Ursalima kay ra? Sagha da kasa hən ŋa hlanɗa la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta a tsi kay ra?» ka hən.

²² Ka gdavata Sawulu ka mnay: «Yesu ná, Kristi ya,» ka'a. Ka kɓanaftá tsi ta la Yahuda ta nzakway ma luwa Damas. Sna a hən ta skwi ŋa zlghanaftawi wa.

²³ Labla fitik mida tama, ka dzraftá la Yahuda ta wi ŋa zba dzatá Sawulu.

²⁴ Ka nzatá həŋ ta watgha luwa nda rvidík tani, nda fitik tani ka dakwatsay ŋa dzata. Ka slramtá tsa skwi dzraf həŋ ya da sləmənja Sawulu.

²⁵ Ta sana rvidík tama, ka famtá gwal zlgħay nda ŋuduf ta Sawulu ma gwadzegwer ka tsghigijta nda ta ghurum ta muhula luwa.

Nzakwa Sawulu ma luwa Ursalima

²⁶ Bħadaghatani da luwa Ursalima, ka zbə tsi ta guyaftá vgha nda gwal zlgħay nda ŋuduf. Ka zlənə həŋ nda zlənja, kabga graf a həŋ kazlay, vərda mnda zlgħay nda ŋuduf ya kə'a wa.

²⁷ Ama ka klaftá Barnabas, ka pghadaghata slanaghatá gwal ghunay. Ka rusanafá Barnabas ta həŋ ka Sawulu nghanjá Mgham Yesu ma tvi, nda ya ka Mgham Yesu gwadganata. Rusanafha ta həŋ guli, kinawu ka Sawulu fatá ghəŋani ka mna Lfida Gwada nda hga Mgham Yesu ma luwa Damas.

²⁸ Daga badu tsa ya, ka ksafá tsi ta nzaku nda həŋ. Ta labla həŋ, ta vrakvra həŋ ta mna Lfida Gwada nda hga Mgham Yesu ma Ursalima.

²⁹ Ta gwadgana gwada ta la Yahuda nda sna ta gwada Grek, ta zlərday ta gwadaha nda həŋ. Ŋa tan tani, zba htsinani ŋa dzata ŋa tan.

³⁰ Snanja zwanama, ka pghaghatá həŋ da luwa Sezare. Hada, ka ghunaghatá həŋ da luwa Tarsus.

³¹ Ma tsa fitik ya, lefdekw nzata nzakwa guyatá ghəŋa gwal zlgħay nda ŋuduf ta hadika Zudiya, nda ya ta hadika Galili, nda ya ta hadika Samari. Ta mbray həŋ ta vgha ka nzaku nda hanatá ghəŋ mista Mgham Yesu. Ta sgaku nda sga həŋ nda zdakatahuda Sulkum nda ghu6a.

Mbanafta Piyer ta Ayniya

³² Piyer ya ná, ra inda vli ka naghanaghatá gwal zlgħay nda ŋuduf ŋani. Ma sana fitik, ka laha tsi nghanaghatá gwal zlgħay nda ŋuduf ma luwa Lida.

³³ Ka slafá tsi sana mndu ta hgə lu ka Ayniya ta hani ta ghzlən. Ma tghasa vakwani tsa manda raghwatani.

³⁴ Ka Piyer nda tsi mantsa: «Ayniya! Yesu Kristi ta mba kagha. Sli'afsi'a ka payanata ka ta ghzlənja gha,» ka'a. Ka gi sli'afá Ayniya.

³⁵ Nghanja inda gwal ma luwa Lida, nda gwal ma da6i ma luwa Siruŋ ta tsa mndu ya ná, ka zlgħafá həŋ ta Mgham Yesu.

Vranamta Piyer ta hafu ma Tabita

³⁶ Mamu sana marakw ma luwa Yafa ta hgə lu ka Tabita mataba gwal zlgħay nda ŋuduf. Tsaya «Durkas» nda gwada Grek, manda mnay kazlay: Madva kə'a ya. Dagala ŋerma skwi maga tsi, ta katay ta gwal ka pdu.

³⁷ Ma tsa fitikha ya, ka ksafá danwa ka mtutá tsi. Tahula mbazata, ka klaftá lu ka famta ma dzuguvi ta ghəŋa sana həga.

³⁸ Tsaw ndusa tsa luwa Yafa ya nda luwa Lida. Ka snanjá tsa gwal zlgħay nda ŋuduf ma Yafa ya kazlay, wa'a Piyer ma luwa Lida kə'a. Ka ghunadaptá həŋ ta mnduha his da tsi. Ka həŋ nda Piyer mantsa: «Kdəkkdək sawi misimmisim da aŋni,» ka həŋ.

³⁹ Ka sli'afá Piyer ka labə kawadaga nda tsa mnduha ya. Manda bħadaghatani, ka kladaftá lu da tsa dzuguvi ta ghəŋa sana həga ya. Ka sli'afá inda mi'a wadgu wamta ka taw, ka maray ŋani ta lgut nda dzampa ya maganaf Tabita ta həŋ ma nzakwani ta nda iri.

⁴⁰ Ka Piyer nda inda mndu ma həga mantsa: «Labwala la dzibil,» ka'a. Ka saghu həŋ. Tahula tsa, ka tsəlbatá Piyer ka maga du'a. Ka mbədavatá tsi

tvə mbli. Ka'a mantša: «Tabita, Sli'afslī'a!» ka'a. Ka gunanṭá Tabita ta iri. Nghanṭani ta Piyer, ka sli'avatá tsi ka nzata nda nza.

⁴¹ Ka ṇanatá Piyer ta dzvu, ka sli'anafta ka sladata. Ka hgadamṭá tsi ta gwal zlgħay nda ṇuduf, nda tsa la wadguha ya, ka marananṭá hən̄j ta nzakwani nda hafu.

⁴² Ka snanagħatá tsi ta inda gwal ma Yafa. Ka zlgħaftá ndəghata mnduha ta Mgham Yesu.

⁴³ Ka nzaṭá Piyer ka nzdavata ma Yafa ga sana mnda k6a huta, Simun̄j hgani.

10

Maravata duhwala Lazglafta da Kwarney

¹ Mamu sana mndu ta hgə lu ka Kwarney ma luwa Sezare. Tsatsi mali ta ghəṇja sana ghu6a la sludza la Ruma ta hgə lu ka «ghu6a la Italiya.»

² Nṇərma mndu tsa mndu ya nda gwal ga tan̄j tani. Ta zlən̄jay ta Lazglafta, dagala mnduha la Yahuda mbaha tsi. Ta magay ta du'a da Lazglafta inda fitik.

³ Ma sana fitik ta nzemndi hkən̄j tama, ka slanagħatá sana mazəmzəm. Ka nghanṭá tsi ta duhwala Lazglafta ta lamə da həga ga tan̄j ka hgan̄ta. «Kwarney!» ka'a nda tsi.

⁴ Ka nghə tsi ta tsa duhwala Lazglafta ya nda zlən̄j nda zlən̄j. Ka'a mantša: «Nya ní Mghama da!» ka'a. «Bhadaf6ha tsa maga du'a ta magə ka ya, nda tsa mbaha mnduha his nda ṇərma sludzani turtuk ta ksanatá slna manda ghalya.

⁵ Ghuna nda va nana ta mnduha da luwa Yafa da mnanatá Simun̄j ta hgə lu ka Piyer ya ka sagha tsi.

⁶ Ya wa'a ga sana mnda k6a huta Simun̄j hgani tawa drəf hga tan̄j ya,» ka tsa duhwala Lazglafta ya nda tsi.

⁷ Na gi lagħwa tsa duhwala Lazglafta ta gwada nda tsi ya, ka hgaftá tsi ta kwalvahani his nda ṇərma sludzani turtuk ta ksanatá slna manda ghalya.

⁸ Tahula rusanafṭani ta hən̄j ta inda tsa skwi ta luta ya, ka ghunagħatá tsi ta hən̄j da luwa Yafa.

Mnananṭa Sulkum nda ghu6a ta gwada ta Piyer

⁹ Gamahtsimani ta labə tsa mnduha ya ta tvi, ndusa hən̄j ka lamə da tsa luwa Yafa ya, ka laf Piyer ta dədəmatá ghəṇja həga da maga du'a. Ta ghwan̄j a fitik ma ghən̄j nda tsaya wa.

¹⁰ Ka kuzlanafṭá maya ta Piyer, ta kumay ma ta skwi ṇa zay. Tata də nda da lu ta skwi zay ṇani. Ka slanagħatá sana mazəmzəm.

¹¹ Ka nghə tsi ta gunata luwa, ka saha sana skwi manda gatá gwada habun̄j lu ta wani ta wani, ka saha ta hadik.

¹² Inda nimitak fwad̄ sələ mistani, nda skwiha ta mba6a nda huđi ta hadik, nda zarakha tani mida.

¹³ «Sli'afslī'a għa Piyer ka hana ka, ka za ka,» ka sana lwi gwadganata.

¹⁴ Ka Piyer mantša: «Va a yu Mghama da wa. Had̄ skwa mbi6a nda skwi kul raku ka zay ta kdə walan̄ta lami da wa da wu,» ka'a.

¹⁵ «Ka nda ra tsa skwi ya ka zay ka Lazglafta ya ná, ma nghə kagħa ka skwi kul raku ka zay,» ka tsa lwi ya ka mahis nda tsi.

¹⁶ Hkən̄j vranafṭani mantša ya, ka vrinṭá tsi ta tsa skwi ya ta luwa.

¹⁷ «Nu mndara tsaya ma skwi tama,» ka Piyer ta ndana klatá ghəṇja tsa mazəmzəm ta slanagħata ya, nda 6hadagħata tsa gwal ghunaf Kwarney ya ta watgha manda kdakwa tan̄j ta dawantá vla həga la Simun̄j.

¹⁸ «Hadna ta nzakwa Simun ta hgə lu ka Piyer ya ra?» Ka həŋ gwaɗata nda lwi kuzlahkuzlah.

¹⁹ Tata ndana skwi ta ghəŋa tsa mazəmzəm ya Piyer kay ná, «Wya mnduha hkən ta psa kagha,

²⁰ sli'afslí'a ka laha ka, ŋa dza'a gha kawadaga nda həŋ. Yaha ka da dga ghəŋ, kabga i'i ta ghunagaghatá həŋ,» ka Sulkum nda ghuɓa nda tsi.

²¹ Ka sli'aftá Piyer ka saha slanaghatá tsa mnduha ya. «Wana yu, i'i tsa mndu ta psə kuni ya. Nya ta klagaghunaghata na?» ka'a nda həŋ.

²² «Kwarney ka mali ta ghəŋa ghuɓa sludzi, ta nzakway ka ŋərma mndu, ta zləŋa Lazglafta, ta ghubu inda la Yahuda ya ta ghunarŋakta. Duhwala Lazglafta ta mnanata ŋa hgadaptá kagha da taŋ ŋa sna skwi dza'a ka mnanata,» ka həŋ nda tsi.

²³ Ka hladamtá Piyer ta həŋ, ka hanə həŋ hada.

Sli'afta Piyer ka laghwi da Kwarney

Gamahtsimani, ka sli'aftá tsi ka laghu mista taŋ. Ka sli'aftá sanlaha ma zwanama ma luwa Yafa ka pghaghatá həŋ.

²⁴ Ka ɓhadaghatá həŋ da luwa Sezare. Gamahtsimani, ta kzlaykzlay Kwarney nda la ga taŋ tani, nda hɗuhuda grahani gwal hagaf tsi ya, ta həŋ.

²⁵ Manda ɓhadaghata Piyer, ka lagha Kwarney da guyay, ka zləmbatá tsi ma ghuvani ka ga zgu ŋani.

²⁶ «Sli'afslí'a, mndu i'i guli,» ka Piyer ka sli'anafata.

²⁷ Tata dza'a nda ghwa yiva həŋ nda Kwarney, ka lamə tsi da həga. Ka slanaghatá tsi ta hiɓatá mnduha hada.

²⁸ Ka'a nda həŋ mantsa: «Nda sna kuni ná, pyafpya lu ta guyay mnda la Zudiya ta vgha nda la mayəm, ɓalavakata lamə da həga ga taŋ. Tsaw haɗ mnda səla ya ŋa mnay kazlay: Nda ghuɓa yeya, ghuɓa a yeya ka guya vgha nda tsi wu kə'a wu, ka Lazglafta marihata.

²⁹ Tsaya kwal yu kul dganťa ghəŋ ka sagha hganər ka ta i'i. Ta kumay yu tama ta snanťa ghəŋa skwi kəl kuni ka hgaktá i'i,» ka'a.

³⁰ Ka Kwarney mantsa: Ma fwada fitik na, manda va na luwa, ta maga du'a yu ma həga da ta nzəmndi hkən, ka gi sagha sana mndu nda sudatá lguta ŋusliŋ tilil ta vghani ta kəma da.

³¹ Ka'a nda i'i mantsa: «Kwarney, snasna Lazglafta ta du'a gha, havaphava guli ka mbaha mnduha ta mbah ka.

³² Ghuna tama ta mnduha da luwa Yafa da hgaghaktá Simun ta hgə lu ka Piyer ta nzaku ga sana mndu, Simun hgani, mnda kɓa huta, ta wa drəf hgani ya,» ka'a.

³³ «Gi kəl yu ka ghunadaptá mnduha da kagha. Dina na sagha sagha ka na. Ndanana, wana arŋni demdem ta kəma gha ŋa sna skwi ya mnagha Mgham ŋa mnananata,» ka'a.

Piyer ta gwaɗa ga Kwarney

³⁴ Mbada Piyer ka zlraftá gwaɗa. Wya ka'a: «Kahwathwata, ndanana grafta yu kazlay: Haɗ Lazglafta ta gala mndu wu kə'a.

³⁵ Inda mndu dər má ma mndəra la wa tsi ta zləŋa hgani, ka maga skwi tɗukwa ná, zdəganazda.

³⁶ Ghunafghuna Lazglafta ta gwaɗani ŋa zwana la Isra'ila ma mnananťa Lfiɗa Gwaɗa ta nzaku nda ma Yesu Kristi, ta nzakway ka Mghama inda mnduha, ta həŋ.

³⁷ Nda sna kuni ta skwi ta zrafta ta hadika Galili, ka zlu'utá tsi ta vli ta hadika Zudiya demdem, tahula kdákwa Yuhwana ta mna gwada, nda ya ta maga batem.

³⁸ Nda sna kuni ka Lazglafta pghəganaghatá mbrakwa Sulkum nda ghuḅa ta Yesu Kristi mnda la Nazaret. Nda sna kuni guli ka Yesu ranafá inda vli ka maga zdaku, ka mbamba gwal ghurgana halaway ta həṅ, kabga kawadaga Lazglafta nda tsi.

³⁹ Anji, nda nza anji ka masləmtsəka inda skwi maga tsi ta hadika la Yahuda nda Ursalima. Ka dzatá lu nda ma zləṅafta ta udzu.

⁴⁰ Ka sli'aganaptá Lazglafta nda hafu badu mahkən. Ka vlanťá tsi ta tva maranťá ghəṅani.

⁴¹ Na tsa anji tinlaghu Lazglafta ta zbapta ṅa nzakway ka masləmtsəkani ya. Na tsa anji si ta za skwi, ka sa skwi kawadaga nda tsi ya maranťa tsi ta ghəṅani, tahula sli'agaptani ma taba gwal nda rwa ya. Na inda mnduha demdem a maranťa tsi ta ghəṅani wa.

⁴² Tsatsi ta mnanjata, ka mna kuni ṅa mnduha, ka sladanafta kuni kazlay: Tsatsi sladana Lazglafta ka mnda tsa guma ta ghəṅa gwal nda hafu, nda ya ta ghəṅa gwal nda rwa kə'a.

⁴³ Inda la anabi ná, mnamna həṅ ta ghəṅani kazlay: Dər wati ma mndu ta zlgħafta dza'a mutsay ta planatá dmakwani, nda ma mbrakwa hgani,» ka'a.

Saha Sulkum nda ghuḅa ta ghəṅa gwal kul nzakway ka la Yahuda

⁴⁴ Tata mna tsa gwadaha ya Piyer, ka saha Sulkum nda ghuḅa ta ghəṅa inda tsa gwal ta sna tsa gwada ya.

⁴⁵ Ka ndərmim inda tsa gwal zlgħay nda ṅuduf nda tsa fafaḁa tanj ta labə mista Piyer ya kay, ta vlagata Lazglafta ta Sulkum nda ghuḅa ta ghəṅa inda tsa gwal kul nzakway ka la Yahuda ya.

⁴⁶ Ka snə həṅ ta gwaday tsa mnduha ya ta gwada nda sanlaha ma gwada. Ka zləzlvu həṅ ta glakwa Lazglafta. Ka Piyer mantsa:

⁴⁷ «Dza'a pyafpya lu ta maganaftá batem nda imi ta na mnduha na, ya wana mutsafmutsa həṅ ta Sulkum nda ghuḅa manda va amu na ra?» ka'a.

⁴⁸ Ka Piyer guli mantsa: «Maganaftá batem ta həṅ nda hga Mgham Yesu Kristi,» ka'a. Tahula tsa, ka ndəbanata həṅ ta dzvu ṅa nzdavatanani tsəbakw fitik da həṅ.

11

Rusay Piyer ta skwi ta maguta ma Ursalima

¹ Ka snanťá gwal ghunay nda zwanama ta nzakway ma hadika Zudiya kazlay: Zlgħafzlgħa gwal kul nzakway ka la Yahuda ta gwada Lazglafta guli kə'a.

² Manda vradaghata Piyer da luwa Ursalima, tus gwal zlgħay nda ṅuduf nda datsa fafaḁa tanj nda gwada nda Piyer.

³ «Lamlá ka da həga ga gwal kul datsaku fafaḁa tanj, ka za skwa zay kawadaga nda həṅ,» ka həṅ nda tsi.

⁴ Ka zraftá Piyer ta rusay ṅa tanj turtuk turtuk ka tsa skwi ya luta.

⁵ Ka'a mantsa: «Ma nzakwa ḁa ma luwa Yafa, ta maga du'a yu tama, ka sladighatá sana mazəməzəm. Ka nghanťá yu ta sana skwi dagala manda gatá gwada nzakwani ṅanana lu ta wa kuzibidimani ta wa kuzibidimani ta saha daga ta luwa, ka ndusadivata.

⁶ Ka faftá yu ta iri tida ka vitsay, ka nghanťá yu ta skwiha fwaḁ fwaḁ səla mista tanj, nda nimtak, nda skwiha ta mbaḁa nda huḁi, nda zarakha mida.

7 “Sli’afslí’a gha Piyer ka hana ka, ka za ka ta həŋ,” ka sana lwi gwadgihata.

8 “Va a yu Mghama dá wa, had skwa mbída nda skwi kul raku ta kǎ lami dá wa dá wu,” ka yu.

9 “Ka nda ra, ka Lazglafta ya ná, ma nghə ka ka skwi kul raku,” ka tsa lwi ya gwadglagata ta luwa ka mahis.

10 Hkən kə’a vrəglanafta manda va tsaya. Ka vrinǎ lu ta tsa skwi ya ta luwa.

11 Ta va tsa luwa ya, nda ǎhadaghata sana mnduha hkən ghunaf lu ta həŋ daga ma luwa Sezare, ǎa slidighata ma tsa həga ta nzaku yu ya.

12 “Ka dza’a ka mista taŋ, yaha ka da dga ghəŋ,” ka Sulkum nda ghuǎa nda i’i. Ka pghafta na mnduha wana həŋ hadna na ta i’i da luwa Sezare, ka lamə ŋni demdem da həga ga Kwarney.

13 Ka rusanǎfta tsa mndu ya kə’a nghanǎta duhwala Lazglafta ta sladu ma həga ga taŋ. Ka’a nda tsi mantsa: “Ghuna ta mndu da luwa Yafa ǎa hgaktá Simuŋ, ta hgə lu ka Piyer ya ka sagha tsi,

14 ǎa mnaghunatani ta gwadaha ya dza’a klaghaktá mbaku, ǎa kagha nda həga gha tani demdem,” ka’a.

15 Ta zrayzray yu ta gwada tama ná, ka saha Sulkum nda ghuǎa ta ghəŋa taŋ manda va ya ta magaku nda amu taŋtaŋ ya.

16 Ka havaktá yu ta gwada Mgham Yesu ta mnay kazlay: Yuhwana ná, nda imi maga tsatsi ta batem, kaghuni ya, nda Sulkum nda ghuǎa dza’a magaghunafta lu ta batem kə’a ya.

17 Ka si Lazglafta ta vlanǎta tsa Sulkum nda ghuǎa ya ta tsa mnduha ya, manda va ya vlama lu ta amu ma zlghafta mu ta Mgham Yesu Kristi ya ní, wa i’i tama ǎa dzanamtá wi ta Lazglafta?» ka’a.

18 Tahula snanǎta taŋ ta tsa gwada ya, ka lǎatá həŋ demdem, ka zlǎzlvu həŋ ta Lazglafta «ta vlanǎta tva mbəǎanaftá nzakwa taŋ ta gwal kul nzakway ka la Yahuda kada mutsafta həŋ ta vǎrdá hafu tama,» ka həŋ.

19 Tsa ghuya ǎanǎwa ta slata ma kǎ fitika dzatá Atiyen sagha ya, ta wutsanatá gwal zlghay nda ŋuduf. Ka sli’aftá sanlaha ka laghwí dikw da luwa Finisi, ta laghu sanlaha da Kiprus, ta laghu sanlaha da Anǎtakiya. Ka mnə həŋ ta gwada Lazglafta ǎa la Yahuda ka zlanǎta mnay ǎa sanlaha ma mnduha.

20 Mbaǎa sanlaha ma gwal zlghay nda ŋuduf ta nzakway ka mnduha la Kiprus nda la Sirenǎ, ka sli’afta ka laghu da luwa Anǎtakiya, tvə la Grek. Ka mnə həŋ guli ta Lfída Gwada Mgham Yesu ǎa taŋ.

21 Kawadaga mbrakwa Mgham Yesu nda həŋ, kəl ndəghata mnduha ka zlghafta, ka mbəǎaghutá vgha tvə Mgham Yesu.

22 Ka snanaghatá tsi ta Igliz ma luwa Ursalima. Ka ghunaftá həŋ ta Barnabas da luwa Anǎtakiya.

23 Manda ǎhadaghatani, ka nghanǎta tsi ta zdakatahuda Lazglafta, ka rfu tsi ta rfu. Ka vlanǎta tsi ta mbraku ta həŋ ǎa gǎavata taŋ nda fatá ŋudufa taŋ ta Mgham Yesu.

24 Tsaw tsa Barnabas ya ná, ǎerma mndu ya, mnda zlghay nda ŋuduf ya ndəghu ndəgha nda Sulkum nda ghuǎa. Ka sgavaghatá ndəghata mnduha ta zlghaftá Mgham Yesu.

25 Ka sli’aftá Barnabas ka laghwí da luwa Tarsus, da zba Sawulu.

26 Manda slaftani tida, ka klagaghatá tsi da luwa Anǎtakiya. Təŋ vakwa taŋ hada kawadaga ta ksa slna ma Igliz. Ka taghə həŋ ta skwi ǎa ndəghata mnduha guli. Ma luwa Anǎtakiya zlafta lu ta hga gwal zlghay nda ŋuduf, ka la krista.

²⁷ Ma tsa fitik ya, ka sli'aftá la anabi ma luwa Ursalima ka laha da luwa Anṭakiya.

²⁸ Mamu sani mataba tan̄ ta hgə lu ka Agabus. Ka'a mantsa: «Dza'a slaku maya ta ghəṇa hadik demdem,» ka'a manda ya mnana Sulkum nda ghuḅa. Ka slatá tsi tama ma fitika gay Klawdi ta mgham.

²⁹ Ka gwal zlḡhay nda ṇuduf sladanata mantsa: «Inda mndu, ka vla tsi ta skwi ya laviṇ tsi ta vlay ṇa tsəghay ṇa kata zwanama ta nzaku ma hadika Zudiya,» ka hən̄.

³⁰ Ka tskaftá hən̄, ka vlan̄tá i Barnabas nda Sawulu, ṇa klan̄tá la galata mnduha ma hadika Zudiya.

12

¹ Ma va tsa fitik ya, ka zraftá mgham Hiridus ta ghuya dan̄wa ṇa Igliz.

² Ka dzatá tsi nda kafay ta Yakubu, zwan̄amani ma Yuhwana.

³ Ta nghə tsi ná, zdəganazda tsa skwi ya ta la Yahuda. Ka ksaftá tsi ta Piyer guli ma fitika skala buradi kul had is mida ya.

⁴ Tahula ksaftani, ka tsamtá tsi ma gamak. Ka pghatá tsi ta ghuḅa sludzi fwad fwad ṇa mbaḁay tan̄ ta vgha ta nghay. Tahula kd̄ata ma skala Pak ta ndana tsi ta tsanaghatá guma ban̄luwa.

⁵ Ma tsa ṇatá Piyer ma gamak ya tama, ka ṇavata Igliz ka maga du'a ka ṇdan̄da ta ghəṇani.

Zliṇtá Piyer

⁶ Ta tsa rvidik ṇa tsad̄akwa vlani ya ta ndana Hiridus ta tsanaghatá guma. Ta hani Piyer nda tsatani ma tsuhwalha his ma takataka sludziha his. Ta nzaku gwal ngha watgha guli nda tvə watgha.

⁷ Gi ka zlagaptá duhwala Lazglafta ka tsuwad̄akanaftá vli ma tsa dzuguvi ya. Ka nduhud̄antá tsi ta Piyer ma ṇwazliḅ. «Sli'afslí'a misimmisim,» ka'a nda tsi. Gi stak saha tsa tsuhwalha ya tsa ta dzvani.

⁸ «Hbana banava gha ka sud̄amta ka ta baḁaha gha,» ka duhwala Lazglafta nda tsi. Ka magatá tsi mantsa. «Fava lguta gha, sawi mista da,» ka'a nda tsi.

⁹ Ka saghu Piyer ma gamak mista tsa duhwala Lazglafta ya. Zban̄ ta tsatsi kazlay: Kahwathwata na skwi ta magə duhwala Lazglafta na re ari ki na kə'a wa. Zlah suni na skwi na ta fid̄aghata, ka tsatsi ta ndanay.

¹⁰ Ka tsughwad̄agaptá hən̄ ta tan̄tana ghuḅa tsa gwal ta ngha mnduha ya, tsughwad̄afha hən̄ ta mahisani. Ka lagha hən̄ tavata sana watgha haf lu nda kufur ta tva lami da huda luwa. Ka gunutá tsa watgha ya ka ghəṇani ta wa ira tan̄. Ka sabə hən̄, ka ksaftá hən̄ ta tvi, gi ka zlanatá duhwala Lazglafta hada.

¹¹ Ma tsa fitik ya zrafta Piyer ta snan̄tá skwi ta magaku. «Ndanana, grafta yu dar kazlay: Mgham Yesu ta ghunagatá duhwalani klap̄tá i'i ma dzva Hiridus nda ya ma inda ghwad̄aka skwi si ta kumə la Yahuda ta slad̄ighatani,» ka'a.

¹² Na snan̄tani kazlay: Manda va tsaya nzakwani kə'a, ka sli'aftá tsi ka laghwi da Mari mani ma Yuhwana, ta hgə lu ka Markus ya. Hada, nda hiḁa tskatá vgha mnduha ta maga du'a.

¹³ Ka lagha Piyer dzan̄tá watgha lamə da həga. Ka gavadaghatá sana marakw ka kwalva, ta hgə lu ka Ruda, da sna lwani.

¹⁴ Ka tsatsaftá tsi ta lwa Piyer, ka rfu tsi ta rfu. Ma ṇa gunatani ta tsa watgha ya ná, ka hwayaghatá tsi da huda həga da mnay kazlay: Wa'a Piyer ma bli kə'a.

¹⁵ «Nda ksa ka da skwi ra!» ka hən̄ nda tsi. «Kahwathwata ta mna yu,» ka'a ta ghəṇani. «Ba sulkumani ya,» ka hən̄.

16 Mbađa Piyer ka gđavata ta dza watgħa. Manda gunata tañ ta watgħa ka nghanťa həñ ta Piyer. Ka ndərmim həñ.

17 Kđkđkđkđ, ka Piyer nda dzvu ka lđanata həñ. Ka rusanaftá tsi ta həñ ka Mgham Yesu kliginťa ma gamak. «Ka dza'a kuni da rusanaftá i Yakubu nda sanlaha ma zwanama,» ka'a nda həñ guli. Ka gi sabə tsi ka lagħwi da sana vli.

18 Tsadakwa vlani, ka kđutá la sludzi katakata. «Ka wu nuta na Piyer na tama?» ka həñ.

19 «Psawa manda va psay,» ka Hiridus. Lay, nħa a wa. Lagħani ka đadawanaptá vli ta tsa gwal si ta nħay ya. Ka vlatá tsi ta tvi, ħa pslatá həñ. Tahula tsa, ka sli' aftá Hiridus ma Zudiya ka laha da luwa Sezare, ħa nzđavata ka fitik tsəbakw hada.

20 Ka ɓasaftá mgham Hiridus ta ħuduf katakata ta ghəña gwal ma luwa Tir nda Siduñ. Ka dzraftá tsahaya ta wi ka skwa turtuk ħa lagħa ta kəmani. Ka sutá həñ ta ghəña Blastus ta nzakway ka zwira mgham ya. Ka lagħa həñ đawa dzrafta nda mgham, kabga ma hadıka tsa mgham ya ta saba skwi ħa zay tañ.

21 Bađu tsa fitik tsaf həñ ya, ka sudavatá Hiridus ta lguta ma mgham mghamani, ka nzafta ta dughurukwani, ka ħəzlatá tsi banluwa.

22 «Lazglafta ta gwada, mndu a wu,» ka mnduha hlaftá wi.

23 Gi hadahada, ka dzunťa duhwala Lazglafta ta Hiridus, kabga kwalani kul vlanťa glaku ta Lazglafta. Ka dughwadutá mtarak, ka mtutá tsi.

24 Mbađa gwada Lazglafta ka ta vgha, ka sgaku mbsaka gwal zlgħay nda ħuduf nda sga.

25 Manda kđinťa i Barnabas nda Sawulu ta slna ya ghunaf lu ta həñ da Ursalima, ka vragħutá həñ. Ka klinťa həñ ta Yuhwana, ta hgə lu ka Markus ya, mista tañ.

13

Zabaptá i Barnabas nda Pwal ħa dza'a mna Lfida Gwada

1 Ma Igliza luwa Anťakiya ná, mamu la anabiha nda gwal ta tagħa skwiħa ħa mnduha. Hahəñ na i Barnabas, nda Simeyuna ta hgu lu ka mnda ħra ya, nda Lukiyus mnda la Sireñ, nda Manahəñ ta glafta kawadaga nda Hiridus, ya si ta ga mgham ta hadıka Galili ya, nda Sawulu.

2 Ma sana fitik, ka tskavata həñ ka maga du'a nda sumay. «Hlapwa i Barnabas nda Sawulu ya mataba ghuni, ħa maga slna ya hgan yu ta həñ,» ka Sulkum nda għuđa, nda həñ.

3 Tahula kđinťa tañ ta tsa suma nda maga du'a ya, ka fanagħatá həñ ta dzvu ta həñ ka zlinťa həñ.

I Barnabas nda Pwal ma luwa Kiprus

4 Ka sli' aftá i Barnabas nda Sawulu, ghunafər Sulkum nda għuđa ta həñ, ka lagħu həñ da luwa Selusi. Hada ħlafta həñ ta kwambalu, ka lagħwi ta hadıka Kiprus, ta tsavata ma drəf.

5 Manda ɓhadaghata tañ da luwa Salamina, ka mnə həñ ta gwada Lazglafta ma həga tagħa skwa la Yahuda. Kawadaga Yuhwana Markus nda həñ ħa zlgħanťa həñ.

6 Ka tadaptá həñ ta tsa hadik ya ka ɓhadaghata da luwa Pafus. Ka slanagħatá həñ ta sana đəgha, ta hgu lu ka Baryusuwa, sana mnda la Yahuda ya ta niñťa ghəñani ka anabi.

⁷ Tavata n̄umna tsa had̄ik ta tsavata ma dr̄af ya ta nzakwa tsi. Tsa n̄umna ya ná, Sergiyus Palus, mndu nda ghunizlak ma gh̄əjani ya. Ka hgaftá tsi ta i Barnabas nda Sawulu, kabga ta kumay ta snanató gwada Lazglafta.

⁸ Lagha tsa d̄əgha ta hgu lu ka Alimas nda gwada Grek ya, ka dzadza wa tan̄ ka zba mb̄əđiñtá zlḡhay nda n̄udufa tsa n̄umna ya.

⁹ Mbadá Sawulu, ta hgu lu ka Pwal ya, nda nd̄əghatani nda Sulkum nda ghuḁa, ka vazlaftá iri tida.

¹⁰ «Kuslembermbera magakwa gha, dagala nana mnda gha, zwan̄a halaway ka, ghuma inda skwi t̄dukwa ka. Yawu dza'a zlan̄ta kagha ta mb̄əđiñtá tva Lazglafta ta nzakway ka t̄dukwani na?

¹¹ Kzla tama, wya Mgham dza'a dzughusta, n̄a ghulp̄əta gha. Dza'a nz̄davanz̄da ka, had̄ ka dza'a nghan̄tá fitik wu.» ka'a. Gi hadahada t̄dik vli ta wa ira Alimas manda vli girvidik. Ka tatam tsi ta tatamaku ka zba mndu n̄a ksay ta dzvu.

¹² Nghanata n̄umna ta tsa skwi ta maguta ya ná, ka zlḡhaftá tsi nda n̄udufani. Lanafla tsa skwi ta tagh̄ə lu ta gh̄əj̄a Mgham Yesu ya katakata.

I Pwal nda Barnabas ma luwa An̄takiya

¹³ Ka sli'áftá i Pwal nda grahani ka lami da kwambalu ma luwa Pafus, ka laghwi da Perge ta had̄ika Pamfali. Ka d̄gatá Yuhwana Markus ta vgha nda h̄əj, ka vraghuta da luwa Ursalima.

¹⁴ Ka sli'iglaftá h̄əj ma luwa Perge, ka laghwi da luwa An̄takiya ta had̄ika Pisidi. Bađu Sabat, ka lam̄ə h̄əj nzata ma h̄əga tagha skwa la Yahuda.

¹⁵ Tahula dzadz̄an̄afta lu ta vli ma deftera zlaha Musa, nda ya ma deftera anabiha, ka maliha ma tsa h̄əga tagha skwa la Yahuda ya nda h̄əj mantsa: «Zwanama dá, ka mamu gwada da kaghuni n̄a vlan̄tá mbraku ta mnduha, lavin̄lava kuni ta gwad̄ay ndana,» ka h̄əj.

¹⁶ Ka sli'áftá Pwal, ka'a nda dzvu nda dzvu mantsa: Snawasna la Isra'ila nda inda gwal ta ts̄əlb̄u ta k̄əma Lazglafta!

¹⁷ Lazglafta mnduha la Isra'ila ta zbaptá dzidziha mu n̄a n̄lan̄aftá h̄əj, ma fitika nzakwa tan̄ ta had̄ika Masar. Ka h̄ligiñtá tsi ta h̄əj ma tsa had̄ik ya nda mbrakwani.

¹⁸ Ta klay ta vaku fwad̄ mbsak maga tsi ta su'a nzaku nda h̄əj ma mtak.

¹⁹ Tahula tsa, ka zad̄an̄atá tsi ta mnd̄əra mnduha nd̄əf̄əj̄ ta had̄ika Kan'ana, ka vlan̄tá tsi ta tsa had̄ik ya ta h̄əj, n̄a n̄atan̄.

²⁰ Inda tsa nzakwagapta tan̄ ya ná, ta klay ta vaku fwad̄ d̄ərm̄ək nda hutafmbsak.

«Ka vlan̄tá tsi ta gwal n̄a tsan̄atá guma ta h̄əj, ha ka sagha ta fitika anabi Samuyel.

²¹ Ka dawu h̄əj ta fanamtá mghama tan̄ ta h̄əj. Ka fanamtá Lazglafta ta h̄əj ta Sawulu zwan̄a Kis, ta sabi ma mnd̄əra la Benzamen̄. Fwad̄ mbsak vakwani ta ga mgham ta gh̄əj̄a tan̄.

²² «Ka mb̄əđan̄atá Lazglafta ta hul ta Sawulu, ka mb̄əđan̄amtá ga mgham ta Dawuda ta gh̄əj̄a tan̄. «Slafsla yu ta Dawuda, zwan̄a Yesay. Z̄d̄əghihaz̄da, dza'a magay ta inda skwi ya ta kum̄ə yu,» ka'a.

²³ Nda ma zivra Dawuda kl̄əganaghata Lazglafta ta la Isra'ila, ta mnda mba mndu, ta nzakway ka Yesu, manda ya tamaf tsi ta imi ta sl̄əm̄əj̄ ya.

²⁴ Ma k̄d̄aku Yesu ka saha, mnanamna Yuhwana ta inda la Isra'ila kazlay: Mb̄əđan̄afwamb̄əda ta nzakwa ghuni, ka magaghunafta lu ta batem guli k̄ə'a.

²⁵ Ndusakwa fitika k̄d̄ayni ta sl̄nani, ka'a mantsa: «Dun̄wa wa ya ka kaghuni nda i'i na? Ya tsa mndu ta kzl̄ə kaghuni ya a i'i wa. Wa a tsatsi ta

sagha nda hula dá, slaghwa a yu dər ka plaptá zu'a 6a6ah ma səlani wa,"»
ka'a.

²⁶ «Zwanama dá, kaghuni ta nzakway ka zivra Abraham, nda kaghuni ta zlejə Lazglafta tani, ɲa amu tsghəgamaghata lu ta na gwada ta mbaku na.

²⁷ Tsaw tama, tsatsaf a mnduha ma Ursalima nda mghamha tani ta Yesu wa. Sna a həj ta tsa gwada la anabi ta dzanə lu inda sabat ya guli wa. Ka dzanaghatá həj ta ghəjə skwi mna la anabi, nda ma dzata taɲ ta Yesu.

²⁸ Dər ma slanagha a həj ta skwi prək ka dzata ma mndani wu, dzadza ta na mndu na, ka həj nda Pilat.

²⁹ Tahula kdɪŋta magatá skwi manda ya nda vinda ta ghəjani ma deftera Lazglafta, ka klaghatá həj dzata ta udza zlejəy. Ka klagatá həj ka famta ma kulu.

³⁰ Ama ka sli'aganaptá Lazglafta mataba gwal nda rwa.

³¹ Nda ndəgha fitikani ta mara vgha ɲa gwal ta sli'aftha ma Galili kawadaga nda tsi, ka lafi da Ursalima. Tsa mnduha ya ta nzakway ndanana, ka masləmtsəkani da mnduha la Isra'ila.

³² Vərdá aɲni, tsa Lfida Gwada ya ta mnaghunata aɲni. Tsa ta ta imi tanaf Lazglafta ta zləməj ta dzidziha mu ya ná,

³³ magama ta amu, ta nzakway ka zivra taɲ ya Lazglafta, ma sli'aganaptani ta Yesu ma mtaku. Wya skwi nda vinda ma Zabura his:
"Zwanə dá ka,

gita yata yu ta kagha,"* ka'a.

³⁴ Sli'aganapsli'a Lazglafta ta Yesu ma mtaku, walgləjta a ta mtuta ɲa fəgladamtá mblani da kulu ɲa rwutani wa.

"Tsaya kəl Lazglafta ka mnay kazlay:

Dza'a vlaghunavla yu ta tfawi nda ghu6a,

nda fa ghəj tida,

ya tanaf yu ta imi ta sləməj ta Dawuda† kə'a ya."

³⁵ Ka'a ma sana vli guli na:

"Had'ka dza'a zlanatá mnda gha
ɲa rwutani ma kulu wu,"‡ ka'a.

³⁶ Ma fitika nzakwa Dawuda nda hafu ná, mnda ksanatá slna ta Lazglafta ya. Maganamaga ta skwi ta kumə tsi. Ka mtutá tsi, ka lamtá lu tavata dzidzihani, ka rwuta tsi.

³⁷ Ama tsa mndu sli'aganap Lazglafta nda hafu ya, walaɲ a rwaku ta ksanjta tsatsi wa.

³⁸ Mantsa tama zwanama, dina ka sɲaɲta ghuni kazlay: Əɲka'a ka tsa Yesu ya kəl lu ka mnaghunəjta nda pla dmakwa ghuni kə'a. Traptra zlahə Musa ta klaptá kaghuni ma tsa dmakwa ghuni ya.

³⁹ Ama inda mndu ta zlgħaftá Yesu ná, falau' vghani.

⁴⁰ Daswa ka kuni tama, da slaghunaghatá skwi mnə la anabi kazlay:

⁴¹ "Kaghuni gwal ta mna mbrəs nda Lazglafta,

nghawangha, ndərmima wa ndərmima,

ka zwa6utá kuni, kabga dza'a magay yu

ta fitika ghuni ta mandərmimi,

ya dər ma kinawu rusaghunafta lu ná,

grafta a kuni dekdek wu kə'a ya[§]».

* 13:33 Ngha ta Zabura 2:7. † 13:34 Ngha ta Isaya 55:3. ‡ 13:35 Ngha ta Zabura 16:10. § 13:41 Habakuk 1:5.

42 Manda saba i Pwal nda Barnabas ma hæga tagha skwi, «Kdækwakdæk, ka vrakta kuni badu sana Sabat da mnæglañnatá na gwada na,» ka lu nda hæñ.

43 Tahula gazlata mnduha, ka sli'aftá ndæghata la Yahuda nda gwal ta lami nda la da dina la Yahuda mista i Pwal nda Barnabas. Ka ghu hæñ ta yiva. Ka vlæ i Pwal nda Barnabas ta mbraku ña tanj. «Dihavawa diha ma zdakatahuda Lazglafta,» ka hæñ nda hæñ.

44 Sagha tsa sana Sabat ya, ka tskavatá wær mnduha ma tsa luwa ya demdem ña sna gwada Lazglafta.

45 Nghan la Yahuda ta tsa tskata mnduha ya, ka lamæ hæñ nda draku, ka dzadzæ hæñ ta wa i Pwal, ka raraza hæñ.

46 Zlæñañæ a i Pwal nda Barnabas ta hæñ wa. Ka hæñ mantsa: «Nda ra má ka tirjaghutá mna gwada Lazglafta ña kaghuni mazlay, ka kwalaghutá kaghuni. Ra a añni ka mutsa hafu ña kdækedzen wu ka kuni ya, dza'a mbædaghutá vgha ñni nda tvæ gwal kul nzakway ka la Yahuda ndana tama.

47 Wya skwi mnanña Mgham Lazglafta:

“Fafa yu ta kagha ka tsuwadaka gwal kul nzakway ka la Yahuda, ña mnay gha ta gwada ta mbaku* ta ghæña hadik tender,» ka'a.

48 Snay gwal kul nzakway ka la Yahuda ta tsa gwada ya ná, ka rfu hæñ ta rfu, ka zlæzlvu hæñ ta Lazglafta. Ka zlghaftá inda gwal thanaf lu ta hafu ña kdækedzen, ta hæñ.

49 Ka tutá gwada Mgham Lazglafta ma tsa luwa ya demdem.

50 Ka sli'amtá la Yahuda da gagaftá gwal dagaladagala ta zlæña Lazglafta, nda gwal dagaladagala ma luwa tani. Ka ganaktá hæñ ta giri ña i Pwal nda Barnabas, ña ñawaftá hæñ ma hadika tanj.

51 Ka tukwanatá i Pwal nda Barnabas ta rgitika sæla tanj ta hæñ, ka laghwa tanj da luwa Ikwaniya.

52 Ta ndaghutá ñudufa gwal zlghay nda ñuduf ma luwa Añtakiya da rfu, nda ya nda Sulkum nda ghuða tani guli.

14

I Pwal nda Barnabas ma Ikwaniya

1 Manda ðhadaghata i Pwal nda Barnabas da luwa Ikwaniya, ka lamæ hæñ da hæga tagha skwa la Yahuda, ka mnæ hæñ ta gwada Lazglafta. Ma tsa mnay tanj ya, ndadá a ndæghatá la Yahuda nda la Grek ta zlghafta nda ñuduf wa.

2 Ama mbaða tsa la Yahuda kul zlghafta nda ñuduf ya, ka gagaftá gwal kul nzakway ka la Yahuda ña gwaftawi nda hæñ ka zba gwada da zwanama.

3 Kulam nda tsa, ka nzdavátá i Pwal nda Barnabas ma tsa luwa Ikwaniya ya. Ka mnæ hæñ ta gwada Lazglafta ka ñdanða nda fatá ghæñ dar ta Mgham Lazglafta. Værdá gwada tsa gwada ya, ka Mgham Lazglafta nda hæñ nda ma vlanñani ta mbrakwa maga mazæmzæm, nda mandærmimi ta hæñ.

4 Ka dgavaptá mnduha his gamndær ma tsa luwa ya. Gæts ya laha mista la Yahuda, gæts ya laha mista gwal ghunay.

5 Ka dzraftá la Yahuda, nda gwal kul nzakway ka la Yahuda, nda maliha tanj ta wi, ña linjtá i Pwal nda Barnabas nda pala ña pslatá hæñ.

6 Ka snanaghatá tsi ta i Pwal nda Barnabas. Ka laghu hæñ da dídifá vgha ma luwa Lистра, nda ya ma luwa Derba ta hadika Ikwaniya, nda ya ma luwaha ta wanafu.

* 13:47 Ngha ta Isaya 49:6.

⁷ Ka mnə həj ta Lfida Gwada ma tsa vliha ya guli.

I Pwal nda Barnabas ma Listra

⁸ Ma tsa Listra ya guli, mamu sana mndu nda rwa səlani ta kul walaŋta mbađantá mbađa daga yagata, ta nzakwani hada.

⁹ Ka fatá tsi ta sləməj ka sna tsa gwada ta mnə Pwal ya. Ka faftá Pwal ta iri tida. Ta nghə tsi ná, mamu zlghay nda ɲuduf da tsi prək ka mbanafata.

¹⁰ Ka Pwal nda tsi mantsa: «Sli'afslí'a ka sladata ka nda səla gha,» ka'a nda tsi nda lwi dagala dagala. Gi vđuk kə'a valavata, ka mbađa tsi ta mbađa.

¹¹ Nghanata tsa tskata mnduha ya ta tsa skwi maga Pwal ya, ka hlaftá həj ta wi nda gwada Ikwaniya ta nzakway ka gwada taŋ. «Wana sli'agata lazglaftaha manda mnda səla tsakwam tsakwam da slamaghata*,» ka həj.

¹² «Zeyus» nana, ka həj nda Barnabas. «Hesmes» nana, ka həj guli nda Pwal, kabga tsatsi ta gwada.

¹³ Ka ksagahatá mndu ta pla tsa Zeyus banaf lu ta həgani ta tva lami da tsa luwa ya ta lghəjha rkanaf tsi ta rka ta watgha tsa həga ya. Ta kumay tsatsi nda tsa tskata mnduha ya tani, ta planatá ghəj ta i Barnabas nda Pwal.

¹⁴ Snaŋta tsa gwal ghunay ta nzakway ka i Barnabas nda Pwal ya ta tsa skwi ya, ka kwahintá həj ta lgut ta vgha taŋ, ka ndadamta da taba tsa tskata mnduha. Ka həj mantsa:

¹⁵ «Nawawanawa zwanama, nahgani na dza'a kuni magay na? Mndu aŋni manda wa kaghuni tane. Lfida Gwada ɲa aŋni ta kləgaghunaghata, ka zlaŋta kuni ta skwa wuyayha ka mbađakta kuni ta vgha tvə Lazglafta ya nda hafu mida, ya ta magaftá luwa nda hadik, nda inda skwiha mida tani.

¹⁶ Ghalya ná, zliniszla ta tvi ta mnduha ɲa ksa tvi ya ta kuma həj.

¹⁷ Aŋ mndani, ta kwalaghu a Lazglafta ta maraŋtá ghəjani nda maga zđaku wa. Ta nzəgaghunanza ta imi daga ta luwa, ta magaku skwi ma vwaha ghuni, ta hasi nda hasla kuni ta skwa zay, ta taku ɲudufa ghuni da rfu,» ka həj.

¹⁸ Kulam nda va tsa mnay taŋ mantsa ɲa taŋ ya, zlahzlah ka həj pyaftá həj ta dza'a pla ghəj ɲa taŋ.

¹⁹ Ta ma tsa gwada ya həj, ka sli'adaghatá la Yahuda ma luwa Aŋtakiya nda gwal ma luwa Ikwaniya, da baraftá tsa tskata mnduha ya. Ka zləzłərtsə lu ta Pwal ma ɲa dzata. Zlah nda mta tama ka lu ka tsəhidinŋta tahula luwa ta wa mazawa.

²⁰ Ama ka lagha gwal zlghay nda ɲuduf wanaghatá vgha, ka sli'aftá tsi ka lami da huđa luwa.

Gamahtsimani, ka sli'aftá tsi kawadaga nda Barnabas ka laghwi da luwa Derba.

Vraghata da Aŋtakiya ta hadika Siri

²¹ Ka mnə həj ta Lfida Gwada ma tsa luwa ya. Ka mutsaftá həj ta ndəghata gwal ta zlghafta nda ɲuduf. Tahula tsa, ka vraghatá həj da luwa Listra, nda ya da luwa Ikwaniya, nda ya da luwa Aŋtakiya ta nzakway ta hadika Pisidi ya.

²² Ka vlaŋtá həj ta mbraku ta tsa gwal zlghay nda ɲuduf ya, ɲa dihavata taŋ ma zlghay nda ɲudufa taŋ. «Nda ma ghuya đaŋwa kavghakavgha dza'a lama lu da ga mghama Lazglafta,» ka həj, nda həj.

²³ Ka paghanamtá həj ta gwal ɲa ngha mnduha ta həj ma inda vla guya ta ghəjə mnduha Lazglafta. Tahula ndəbata taŋ ta dzvu kawadaga nda suma, ka fanamtá həj ta tsa mnduha ya ma dzvu ta Lazglafta, ya zlghaf həj.

* 14:11 Ngha ta Slna gwal ghunay 28:6.

²⁴ Ka sli'aftá hən̄ ka laghwi nda ta hadíka Pisidi, ka 6hadaghatá hən̄ ta hadíka Pamfali.

²⁵ Ka mnə hən̄ ta gwada Lazglafta ma luwa Perge. Ka sli'aftá hən̄ ka laha da luwa Atali.

²⁶ Ka sli'aftá hən̄ nda kwambalu hada guli, ka laghwi da luwa An̄takiya ta nzakway ta hadíka Siri ya. Ma tsa luwa ya mutsafta hən̄ ta zdakatahuda Lazglafta n̄a maganata slna ya kda hən̄ ta magay.

²⁷ Manda 6hadaghatata tan̄, ka tskanata hən̄ ta Igliz, ka rusu hən̄ n̄a tan̄ ta inda skwi ya magə Lazglafta nda hən̄, nda ya kə'a guninista tva zlgħay nda n̄uduf ta gwal kul nzakway ka la Yahuda guli.

²⁸ Ka hanavata i Pwal nda Barnabas katakata ma luwa An̄takiya kawadaga nda gwal zlgħay nda n̄uduf.

15

Tskata vgha ma Ursalima

¹ Mamu sana mnduha ta sli'afta ta hadíka Zudiya, ka lagha da An̄takiya da taghay n̄a zwanama kazlay: «Ka tsa a kuni ta fafada ghuni manda ya mna zlahu Musa wu katsi ná, mbaf a kuni wa» kə'a.

² Zdəgana a tsa tagha skwa tan̄ ya ta i Pwal nda Branabas wa. Ka zlərdə hən̄ ta wi nda hən̄ ta ghən̄ani ka n̄dan̄da. Ka lu tama mantsa: Ka la i Pwal nda Barnabas nda sanlaha mataba mu da Ursalima slanaghatá gwal ghunay, nda la galata mndu, ka tsin̄ta hən̄ ta gwada ta ghən̄ani, ka hən̄.

³ Ka klaftá gwal zlgħay nda n̄uduf ta skwi n̄a mbada tan̄. Ka ksafatá hən̄ ta tvi nda ma Finisi nda ya nda ma hadíka Samari, ka dza'a nda rusay, ka gwal kul nzakway ka la Yahuda zlgħaftá Mgham Yesu. Ka rfu inda zwanama ta rfu katakata ta ghən̄ani.

⁴ Bhadaghatata tan̄ da Ursalima, ka tsu'aftá Igliz, nda gwal ghunay, nda la galata mndu, ta hən̄. Ka rusu hən̄ n̄a tan̄ ta skwi magə Lazglafta nda hən̄.

⁵ Mbada sanlaha mataba la Farisa ta zlgħaftá Yesu, ka sli'avafata. «Datsay gwal kul nzakway ka la Yahuda ta fafad, ka maga hən̄ ta skwi ya mna zlahu Musa guli.» ka hən̄.

⁶ Ka tskavata gwal ghunay nda la galata mndu, n̄a n̄gha gwada ta ghən̄ani.

⁷ Ka gwadanaghatá hən̄ ta gwada katakata ta ghən̄ani. Ka sli'aftá Piye, ka'a mantsa: «Zwanama, nda sna kuni manda ghalya kazlay: Mataba ghuni zbapta Lazglafta ta i' n̄a mnanantá Lfida Gwada ta gwal kul nzakway ka la Yahuda, kada snan̄ta hən̄ n̄a zlgħafta tan̄ kə'a.

⁸ Ka marantá Lazglafta ya nda sna ta n̄udufa inda mndu, ka tsu'aftá hən̄ nda ma vlan̄tani ta Sulkum nda ghuḅa ta hən̄ manda ya vlama tsi ta amu ya guli.

⁹ Had sana skwi dgana Lazglafta ta amu nda hahən̄ manda ghuḅin̄tani ta n̄udufa tan̄, ma zlgħafta tan̄ wa.

¹⁰ Ndanana tama ní, kabgawu ta kəl kuni ka zlurga Lazglafta nda fanaghatá gwal zlgħay nda n̄uduf ta ndəgaku ya trap dzidziha mu nda amu tani guli ta kərtay na?

¹¹ Nda ma zdakatahuda Mghama mu Yesu Kristi fatá ghən̄a amu ta mbaku manda va hahən̄ guli.» ka'a.

¹² Sew, ka tsa tskatá vgha ya nzata. Ka zlaftá i Barnabas nda Pwal ta rusa mazəmzəmha nda skwa mandərmimi maga Lazglafta nda ma hahən̄ mataba gwal kul nzakway ka la Yahuda.

¹³ Kɛ́fakwa tan̄ ta gwaɗa ta gwaɗa, ka zlraftá Yakubu ta gwaɗa, ka'a mantsa: «Zwanama, swidwa!

¹⁴ Rusamaf rusa Simun̄ ká Lazglafta zlraftá nghapta ka gwal kul nzakway ka la Yahuda, ka zabaptá tsi mataba tan̄ ta gwal ɲa nzata ka ɲani.

¹⁵ Ka guram nda tsaya gwaɗata la anabi ta gwaɗa tan̄, manda ya nda vinda kazlay:

¹⁶ «Tahula tsaya dza'a vragavra yu, ɲa bəglafta ɗa ta həga Dawuda ta zluta ya. ɲa payafta ɗa ta tsa ɓadzatani ya, ka sladanafta.*

¹⁷ Mantsa ya dza'a kəl hamata mnduha, ka tsa gwal kul nzakway ka la Yahuda hagaf yu ɲa nzakway ka ɲa ɗa ya ka psa i'i,

ka Mgham Lazglafta ta maga tsa skwiha ya

¹⁸ mnata daga manda ghalya.”

¹⁹ Ka kɗa Yakubu ta mna gwaɗani. Ma vlan̄ lu ta ghuya ɗan̄wa ta gwal kul nzakway ka la Yahuda ta mbəɗaktá vgha da Lazglafta, ka i'i nda ɲa ɗa.

²⁰ Skwi ɲa vindanaftá hən̄ na: Zlan̄ta tan̄ ta wuya skwi, nda hliri, nda za skwi ɓərtá lu nda ɓərtá†, nda za us, kabga

²¹ daga ma nzakwagaptá, mamu mnduha ta mna gwaɗa Musa ma inda luwa. Ta dzadzan̄ay lu guli inda fitika Sabat ma həga tagha skwa la Yahuda,» ka'a.

Tsgħa ta lwi ɲa gwal kul nzakway ka la Yahuda

²² Mantsa tama, ka ndanató gwal ghunay nda la galata mndu, nda gwal zlghay nda ɲuɗuf, ta pasaptá mnduha mataba tan̄ ɲa ghunay da An̄takiya kawadaga nda i Pwal nda Barnabas. Ka psaptá hən̄ ta i Yuda ta hgu lu ka Barsaba ya, nda Silas. Nda sgit ta hən̄ his his mataba zwanama.

²³ Wya ka hən̄ vindanamtá delewer ta hən̄ ma dzvu:

«An̄ni gwal ghunay nda la galata mndu ya ta ga zgu ɲa ghuni zwanama ta nzakway mataba gwal kul nzakway ka la Yahuda ma luwa la An̄takiya, ta haɗika Siri nda ya ta haɗika Silisi.

²⁴ Snaɲnagħa sna gwaɗa ta ghəɲa sanlaha ma mndu ta sli'afta da an̄ni, ka lafi da kɓaghunafta kawadaga nda graha ɲni i Barnabas nda Pwal.

²⁵ Ka nzanagħatá ɲni demdem ta ghəɲani, ka dgaptá hya mida. Ka zabaptá ɲni ta mnduha ɲa ghundaghunafta kawadaga nda graha ɲni i Barnabas nda Pwal.

²⁶ Hahən̄ gwal ta vlatá hafa tan̄ ɲa maganató slna ta Mghama mu Yesu Kristi.

²⁷ I Yuda nda Silas ta ghunədagħunafta ɲni mista tan̄, ɲa rusaghunafta tan̄ nda wubisima tan̄ ta va na skwi vindaghunaf ɲni na.

²⁸ Skwi ta zɗəganatú Sulkum nda ghuɓa nda an̄ni tani ná, va a ɲni ta faghunagħatá ndəgaku, ka malagħutá ya ta raku tkwe' ka magay wa. Wya skwi ɲa magay ghuni:

²⁹ Yaha kuni za slu'a skwa wuyay, yaha kuni za us, yaha kuni da za slu'a skwi ɓərtá lu nda ɓərtá, yaha kuni hliri‡. Ka zlan̄zla kuni ta maga tsa skwiha ya katsi ná, magamaga kuni ta skwi ɗina. Ləɲləɲ ka kuni nzata,» ka hən̄.

³⁰ Ka zlan̄tá i Pwal nda Barnabas nda Yuda nda Silas ta hən̄ ka lagħwi da An̄takiya. Ka tskanatá hən̄ ta gwal zlghay nda ɲuɗuf, ka vlan̄tá hən̄ ta tsa skwi vindanaf lu ya ta hən̄.

* **15:16** Ngha ta Amus 9:11-12. † **15:20** Ngha ta Levitik 18:6-18 nda Levitik 17:10-16. ‡ **15:29** Ngha ta Slna gwal ghunay 15:20.

³¹ Tahula dzaɲaɲta, ka rfu hɔɲ demdem ta rfu nda mbraku ya vɫaɲ lu ta hɔɲ.

³² I Yuda nda Silas ta nzakway ka la anabi ya, ka nzɔɔvata hɔɲ ta mna gwada ɲa taɲ ɲa lɔa ɲuɔuf ɲa taɲ, ka mbra hɔɲ ma zlgħay nda ɲuɔuf.

³³ Tahula nzɔɔvata taɲ tsɔɔakw fitik hada, «ka ɓhata kuni ɔughwana tama zwanama!» ka gwal zlgħay nda ɲuɔuf nda hɔɲ, ɲa vra taɲ slanagħatá gwal ta ghunaftá hɔɲ. [

³⁴ Sli'af a yu wu, ka Silas ka nzaghuta hada.]

³⁵ Ka nzatá i Pwal nda Barnabas ma luwa Aɲtakiya. Ka tagħɔ hɔɲ ta skwi ɲa mnduha, ka mnɔ hɔɲ ta gwada Mgham Lazglafta kawadaga nda sanlaha ma mnduha.

Dga vgha i Pwal nda Barnabas

³⁶ Tsɔɔakw fitik tahula tsa, «vru u vra da inda vli mana u ta gwada Mgham Lazglafta, ka dza'a u naghanagħatá zwanama, ka kinawu nzakwa taɲ,» ka Pwal nda Barnabas.

³⁷ Si ta kumay Barnabas ta klinjtá Yuhwana ta hgu lu ka Markus ya, mista taɲ.

³⁸ Lanaf a tsa dza'ani mista taɲ ya ta Pwal wu, kabga daga ta haɔika Pamfali ta tsaghutá tsi ta vgha ka kwalagħutá kɔa dza'a maga sina kawadaga nda hɔɲ.

³⁹ Ka zɫɔɔanaftá hɔɲ katakata, ka dgatá hɔɲ ta vgha. Ka klagħatá Barnabas ta Markus mistani, ka ɲlaftá hɔɲ ta kwambalu ka lagħwi ta haɔika Kiprus.

⁴⁰ Ta zba'atá Pwal ta Silas. «Mista gha ka Lazglafta!» ka zwanama nda Pwal, ka sli'aftá tsi ka lagħwi.

⁴¹ Ka rɔ tsi ta haɔika Siri nda haɔika Silisi, ka vla mbraku ɲa Igliz.

16

Pghafta Timute ta i Pwal nda Silas

¹ Ka ɓhadagħatá Pwal da luwa Derba, nda ya da luwa Litra guli. Mamu sana mnda Zlgħay nda ɲuɔuf hada, Timute hgani. Makwa la Yahuda ta nuta ka mnda zlgħay nda ɲuɔuf ta yata. Mndɔra la Grek dani.

² Ta ghubay tsa zwanama ta nzakway ma luwa Litra nda ya ma luwa Ikwaniya ya ta Timute.

³ Ka kumaftá Pwal ta klay ta sɔlani, ka klɔ tsi. Ka tsanatá tsi ta fafaɔ, yaha gwada da la Yahuda ta nzakway ma tsa vli ya, kabga nda sna hɔɲ demdem kazlay: Mndɔra la Grek dani kɔ'a.

⁴ Ma inda luwa ta ɓhadagħata hɔɲ, ta mnay hɔɲ ɲa inda gwal zlgħay nda ɲuɔuf ta skwi ya tsɲɲ gwal zlgħay nda ɲuɔuf nda la galata mndu ta ghɔɲani ma Ursalima. Tsaya skwi ɲa snata ghuni ka hɔɲ ta mnay ɲa taɲ.

⁵ Ka mbrɔ Igliz ta vgha ma zlgħay nda ɲuɔuf, ka sgaku mbsaka taɲ inda fitik.

Fanaghata suni ta Pwal ma Truwas

⁶ Ka pyaftá Sulkum nda ghuɔa ta i Pwal nda Silas, ka mna gwada Lazglafta ta haɔika Asiya. Ka sli'aftá hɔɲ ka lagħwi nda ta haɔika Frizi nda ya ta haɔika Galat.

⁷ Ndusadagħata taɲ ta haɔika Misiya, ka kumɔ hɔɲ ta dza'a ta haɔika Bitani, ama vɫaɲ a Sulkuma Yesu ta tvi ta hɔɲ wa.

⁸ Ka kɔaɲtá hɔɲ ta dza'a nda ta haɔika Misiya, ka ɓhadagħatá hɔɲ da luwa Truwas.

⁹ Hada, ka nghanjtá Pwal ta sana mnda la Mekaduniya ta sladu ta kɔmani ma suni, ta mnay ɲani kazlay: «Sawi da Mekaduniya da kata aɲni kɔ'a.»

¹⁰ Tahula fanaghata tsa suni ya ta Pwal, ka gi psə ɲni ta tva dza'a da Mekaduniya, kabga grafgra ɲni kazlay: Ta hga aɲni Lazglafta ɲa kla Lfida Gwada da hada kə'a.

Zlghafta Lidiya ta Yesu ma luwa Filipiya

¹¹ Ka lama ɲni da kwambalu ma luwa Truwas, ka ksafɔtɔ ɲni ta tva dza'a da luwa Samutra ta tsavata ma drəf ya. Gamahtsimani, ka laghu ɲni da luwa Nyapulɔs.

¹² Ka sli'afɔtɔ ɲni hada ka laghu ɲni da luwa Filipiya. Tsaya luwa dagala ta tsa hadika Mekaduniya ta nzakway ma dzva la Ruma ya. Tsəbəkɔw fitika ɲni gerger ma tsa luwa ya.

¹³ Baɔu fitika Sabat, ka saghu ɲni ma huda luwa ka laghwi tawa ghwa, dza'a slafsla ɲni ta vla ndəbɔ dzva la Yahuda hada ka ɲni sizlay. Ka slaftɔ ɲni ta tskata mi'aha. Ka mnə ɲni ta gwada ɲa taɲ.

¹⁴ Lidiya hga sana marakw mataba taɲ, makwa luwa Tiyatir ya. Lguta dva ya nda bla nda bla dzvani ta dzawə tsi. Ta zləɲay ta Lazglafta guli. Ka fatɔ tsi ta sləməɲ ka sna gwada ɲni. Ka gunanantɔ Lazglafta ta ɲudufani, ɲa tsu'a tsa gwada ta gwadə Pwal ya.

¹⁵ Ka maganafta lu ta batem nduk nda la ga taɲ tani. «Ka grafgra kuni kazlay: Zlghafzlgha yu ta Mgham Yesu kə'a, sawa da ini» ka'a ka mbladaghatɔ aɲni da taɲ.

Nzaku ma gamak ma luwa Filip

¹⁶ Ta dza'a ɲni da vla maga du'a ma sana fitik, ka gəmatɔ ɲni nda sana makwa ka kwalva ksu ghwadaka sulkum ta vlanɔtɔ mna skwi dza'a magaku ta kəma. Dagala tseɔi ta tsanakta tsi ta danahəgani, nda tsa ma slayanɔslayanɔni ya.

¹⁷ Ka gi mbaɔtɔ tsi mista ɲni nda i Pwal. «Nana mnduha na ná, gwal ksanatɔ slna ta Lazglafta ta luwa ya, tva mbaku ta mnaghunata həɲ!» ka'a ta dza'a nda guguday.

¹⁸ Nda za fitikhani ta mna tsa gwada ya tama, ka psanaghatɔ tsi ta Pwal. «Nda hga Yesu Kristi, sabsa ma na makwa na,» ka'a nda tsa ghwadaka sulkum mida ya. Ka gi sabə tsi mida hadahada.

¹⁹ Nghay la danahəgani ma tsa makwa ya ta kwala taɲ kul fəglafɔtɔ ghəɲ ta mutsa tseɔi, ka hlaftɔ həɲ ta i Pwal nda Silas, ka hlaghatɔ ta dawadawa ta kəma gwal dagala dagala.

²⁰ Ka hlaghatɔ həɲ ta həɲ da mnda tsa guma la Ruma. Ka həɲ mantsa: «Gwada ɲa kətsida mnduha klamak nana mnduha la Yahuda na.

²¹ Ka taghamatɔ nzaku kul nghamata, kul ramata tsu'ay mu, kul ramata ksay mu ta slna nda tsi, na amu ta nzakway ka la Ruma na,» ka həɲ.

²² Ka pghaftɔ dəmgɔ ta vgha ta həɲ. Ka susudaghatɔ gwal guma ta lguta i Pwal nda Silas. «Sləvawa həɲ nda krupi,» ka həɲ.

²³ Tahula sləvaptɔ həɲ, ka hlaghatɔ lu ta həɲ da gamak. «Ka ngha ka ta həɲ dina,» ka lu nda mnda ngha gamak.

²⁴ Na mnanata lu ta tsa gwada ya ta mnda ngha gamak, ka hlaghatɔ tsi ta həɲ da huda həga. Ka tsatsamtɔ tsi ta səlaha taɲ ma udzu.

²⁵ Ma takala tama, ka magə i Pwal nda Silas ta du'a, ka falaha nda zləzlvə Lazglafta. Ta snaysnay hamata la vu'a.

²⁶ Gi ka ghudzavafɔtɔ hadik, ka gigdavafɔtɔ tughwa tsa gamak ya. Gi ka gwanutɔ inda watgha tida, ka pwalutɔ zida ta inda la vu'a.

27 Ka sli'avatá tsa mndu ta ngha həj ya. Kə'a kə'a ná, nda gwana tsa gamak ya. Ka tsəhagaptá tsi ta budgwani ɲa dzuvtá vghani, ba sli'aghuslia inda la vu'a kə'a sizlay.

28 «Ma dzuv ka ta vgha gha, wana ɲni demdem hadna,» ka Pwal gugudata.

29 «Pinifwa vu ya,» ka tsa mnda ngha vu'a ya, ka ndadamtá tsi zləmbatá ta kəma i Pwal nda Silas, ta ghudzaku vghani da zləj.

30 Tahula tsa ka hliɲɲtá tsi ta həj. Ka'a nda həj mantsa: «Mghamha dá, nu dza'a yu magata ka da mbafta yu na?» ka'a.

31 Ka Pwal nda Silas mantsa: «Zlghafzlgħa ta Mgham Yesu Kristi, ka mbafta ka, kagha nda la ga ghuni tani,» ka həj.

32 Ka mnanatá həj ta gwada Mgham Lazglafta, ɲa tsatsi nda la ga taɲ tani demdem.

33 Ka hlaghatá tsi ta həj ta va tsa rvidik ya ka laghwi ghuɲinistá lkuha taɲ. Ka gi maganaftá lu ta batem ta tsa mndu ya nda la ga taɲ tani demdem.

34 Ka klaghatá tsi ta i Pwal nda Silas da taɲ, ka zunustá skwi ta həj. Ka rfu tsa mndu ya nda la ga taɲ tani ta rfu, kabga zlghafta taɲ ta Lazglafta.

35 Tsadákwa vli, ka ghunaftá gwal tsa guma ta mnduha da tsa mnda ngha vu'a ya kazlay: Zliɲzla ta həj kə'a.

36 Ka mnda ngha vu'a lami mnanatá Pwal mantsa: «Zliɲzla ta həj, ka gwal tsa guma tsghadiktá lwi, sabwasa, ka dza'a kuni nda zdaku,» ka'a.

37 Ka Pwal nda tsa gwal ghunadagħa lu ya mantsa: «Tsaɲnagħa a lu ta guma wu, ka gi slvaptá lu ta aɲni ta kəma mnduha, ka pghamtá aɲni ma gamak, ta aɲni ta nzakway ka mnduha la Ruma ná, gi ndanana ná, sabwa sa kdėkkdėk ka lu nda aɲni ra? Magava a tsaya mantsa wa! Sagħa hahəj kaghəja taɲ zliɲnista,» ka'a.

38 Ka sli'aftá tsa gwal ghunadagħa lu ya rusanaftá gwal tsa guma. Ka ksafatá zləj ta həj, snaɲəɲ həj kazlay: Mnduha la Ruma i Pwal nda Silas kə'a.

39 Ka lagħa həj da ndəba dzvu, ka həj mantsa: «Ga ghunaga ɲni ta dmaku,» ka həj. Ka hliɲɲtá həj ta həj ma gamak. Ka ndəbanatá həj ta dzvu ta həj ɲa sli'apta taɲ ma tsa luwa ya.

40 Saba i Pwal nda Silas ma gamak, ka lagħu həj da Lidiya. Tahula nghanaghata taɲ ta zwanama, ka vlanɲtá mbraku ta həj ka sli'aftá həj ka lagħwi.

17

I Pwal nda Silas ma luwa Tesalunik

1 Ka ksaghatá həj ta tvi nda ma luwa Amfipulis ka zlagaghata nda ma luwa Apuliniya, ka ɳhaghata həj da luwa Tesalunik. Hada, mamu həga tagħa skwa la Yahuda.

2 Hkən Sabata Pwal ta lami ta ghəj ta ghəj manda ya snu tsi. Ka zlərdá tsi nda həj ta skwi nda vinda ma deftera Lazglafta.

3 Ka paslay ɲa taɲ, ka mnay kazlay: Dza'a ghuyə ghuya Kristi ta daɲwa, dza'a sli'agapsli'a nda hafu mataba gwal nda rwa kə'a. «Tsəna Yesu ta mno yu ɲa ghuni na ná, tsaya tsa Kristi ya,» ka'a.

4 Ka tdaghata tsa gwada ya ta ghunislaka sanlaha ma la Yahuda ta snay, ka lagħu həj mista i Pwal nda Silas. Mantsa ya ndəghata la Grek ta zləja Lazglafta, nda ndəghata sanlaha ma mi'aha dagaladagala guli.

5 Ka ndəghanaftá draku ta ɲudufa sanlaha ma la Yahuda, ka hlafta həj ta la tanda ma luwa, ka sli'anaftha həj ta ɲudufa mnduha. Ka sli'adaghata həj da Yasuɲ, ka zbə həj ta i Pwal nda Silas ɲa hla həj ta kəma mnduha,

⁶ slanagha a həŋ ta həŋ wa. Ka ksaghatá həŋ ta Yasuŋ nda sanlaha ma zwanama ta kəma gwal ta tsa guma ma luwa. Ka həŋ mantsa: «Nana mnduha na ta kətsidánafá mnduha ta ghəŋa hadik, ka sagha həŋ da amu ndanana,

⁷ ka tsu'afá Yasuŋ ta həŋ ga taŋ. Had' həŋ ta sna zlahu ya ta fata mgham Sezar wa. Mamu sana Mgham ta hgə lu ka Yesu, ka həŋ ta mnay.» ka həŋ.

⁸ Snaŋta mnduha ma tsa luwa ya nda gwal ta tsa guma ta tsa gwađa ya, ka sli'avafá həŋ.

⁹ Ka plátá i Yasuŋ nda tsa sanlaha ma zwanama ya ta bika kada zliŋta gwal ta tsa guma ta həŋ.

I Pwal nda Silas ma luwa Bere

¹⁰ Girvidik tama, ka kdikiŋtá gwal zlghay nda ŋuďuf ta i Pwal nda Silas da luwa Bere. Bhadaghata taŋ da hada, ka lamə həŋ da həga tagha skwa la Yahuda.

¹¹ Mal la Yahuda ma Bere zďakwa ghəŋa taŋ ka gwal ma luwa Tesalunik, kabga fafa hahəŋ ta ghəŋa taŋ kahwathwata ka sna gwađa Lazglafta. Inda fitik həŋ ta vitsa vindatá skwi ma deftera Lazglafta ŋa nghanay ka manda va tsaya tsi re, ka manda va tsaya a wa a tsa skwi ta mnə Pwal ŋa taŋ ya.

¹² Nda ndəgha la Yahuda ta zlghafta nda ŋuďufa taŋ. Mantsa ya ndəghata mi'aha dagaladagala mataba la Grek nda zgwana taŋ tani.

¹³ Snaŋta tsa la Yahuda ma luwa Tesalunik ya kazlay: Wa'a Pwal ta mna gwađa Lazglafta ma luwa Bere kay guli kə'a, ka sli'adaghata həŋ da tsa luwa ya sli'anafá ŋuďufa mnduha.

¹⁴ Ka gi kdikiŋtá zwanama ta Pwal nda ta wa drəf, ta nzaghuta i Silas nda Timute ma luwa Bere.

¹⁵ Ka klaghatá gwal pghay ta Pwal, tep da luwa Atina. Ma sli'a taŋ ka vru, ka mnanatá Pwal ta həŋ kazlay: Ka sagha i Silas nda Timute slidighata misimmisim ya kə'a.

Pwal ma luwa Atina

¹⁶ Ma tsa nzakwa Pwal ta kzla i Silas nda Timute ma luwa Atina ya, ka nanaghaná tsi ta skwa wuyayha ma tsa luwa ya, ka kuzlanafá tsi ta ŋuďuf katakata.

¹⁷ Mantsa tama, ka ghu tsi ta yiva nda la Yahuda, nda ya nda gwal ta zləŋa Lazglafta ma həga tagha skwa la Yahuda. Mantsa ya guli nda inda mndu ta guyatá tsi nda həŋ ta dawadawa vli inda fitik.

¹⁸ Mamu gwal ta tagha dzaŋa tva mbađa gwađa ta hgə lu ka la Ipikuri, nda Situyikiya ta mbađa gwađa nda tsi guli. «Nu ta yə na mndu na katak na?» ka sanlaha. «Gwađa ta sana Lazglafta kul had' hadna ta gwaďə tsi.» Ka sanlaha, kabga snay taŋ ta mnay Pwal ta gwađa ta Yesu nda sli'agapta ya sli'agap tsi mataba gwal nda rwa.

¹⁹ Ka klaghatá həŋ ta Pwal mista taŋ, ka kladaghata ta kəma gwal dzra gwađa ta sana kuďunur ta hgə lu ka Ariyupas. «Dza'a snaŋnamsna ka ta na lfida skwi ta taghə ka na rki na?»

²⁰ Nana gwađa ta mnə ka na ná, ka lfidani nzakwani da aŋni. Ta kumay ŋni ta snaŋta klatá ghəŋani,» ka həŋ nda tsi.

²¹ Inda la Atina nda la matbayha ma tsa luwa ya, tsa lfida skwi yeya ta gwagwađu lu, ta snə lu kwenkwen.

²² Ka sladatá Pwal ta kəma tsa gwal dzra gwađa ya, ka'a mantsa: «Kaghuni mnduha la Atina, ta nghadapá yu dər ndigandiga ná, ŋanaŋa kuni ta dina.

²³ Ma fitika ranafta da ta vliha ma na luwa ghuni na ná, ka slaslanaghatá yu ta skwiha ta ndəbu kuni ta dzvu ŋa taŋ. Ka slaftá yu ta gwir vindaf lu

ta skwi tida kazlay: Nja Lazglafta kul snaŋta lu kə'a. Mantsa nzakwani, tsa skwi ta ndəbu kuni ta dzvu ŋani kul snaŋta kuni ya ná, tsaya sagha yu da mnaghunata.

²⁴ Tsaya Lazglafta ta magaftá hadík nda inda skwi tida tani. Tsatsi Mgham ta ghəŋa luwa nda hadík. Had' ta walaŋta nzaku ma həga ya baf mndu nda dzvani wa.

²⁵ Psaŋ a ta katu da mnda səla ŋa vlaŋtá skwi wa. Had' skwi pda tsatsi guli wa. Tsatsi ta famta hafu ma inda mndu ta kəl mndu ka hafu. Tsatsi guli ta vlata inda hamata skwi.

²⁶ Nda ma mndu turtuk zlagagiŋta tsi ta inda mnduha, ka pghata həŋ təbsa' ta ghəŋa hadík demdem. Ka daganatá fitika inda skwi, kwakwaranaha ta inda taŋ ta hadík ŋa nzakwa taŋ.

²⁷ Mantsa ya kə'a magafta, kabga ŋa zbay taŋ ta Mgham Lazglafta, ma tatamay taŋ ta zbay. Aŋ mndani, di iŋaghu a nda amu wa.

²⁸ Əŋka'a ka tsatsi ta kəl mu ka nzaku nda hafu, dər ta kəl mu ka gigdavata, dər ta kəl mu ka nzaku.

Mantsa ya mnata gwal fa laha mataba ghuni guli: "Kahwathwata mndəra taŋ amu guli," ka həŋ.

²⁹ Ka si mndəra taŋ ma Lazglafta amu ya, ra a ka ndanay mu ta granaftá Lazglafta nda tsa skwa wuyayha tsatsaf lu nda dasu, nda ya nda kufur, nda ya nda pala tsana a mnda səla ka ghəŋani ta magafta ya wa.

³⁰ Njau lu 6a, ka Lazglafta nda mnduha daga manda ghalya, kabga kwala taŋ kul snaŋta. Ndanana tama, ta hga mnduha Lazglafta ma inda vli ka mbədanafta həŋ ta nzakwa taŋ,

³¹ kabga fafa ta fitik ŋa tsanaghata guma nda tvani ta inda ghəŋa hadík. Zbapzba Lazglafta ta mndu ŋa maga tsaya ka sli'aganaptá tsi mataba gwal nda rwa. Manda tsaya maranaŋta Lazglafta ta inda mndu kazlay: Tsatsi vərda mnda tsa guma zbay yu,» ka'a.

³² Na tsa snaŋta taŋ ta mnay Pwal ta gwada ta sli'agapta mataba gwal nda rwa ya, ka ghuəbasu sanlaha nda ghuəbasa ta Pwal. «Ŋa snəglanavata ŋni bađu ma sani ta tsa gwada ta mnə ka ya,» ka sanlaha.

³³ Ka sli'afta Pwal mataba taŋ ka laghwi.

³⁴ Mataba va tsaya ná, mamu sanlaha ta zlghafta, ka laghu həŋ mistani. Mataba taŋ, mamu Deniz, ta nzakway tekw tsatsi mataba gwal ta dzra gwada ma Ariyupas, nda sana marakw Damaris hgani, nda sanlaha guli kawadaga nda həŋ.

18

Pwal ma luwa la Kwareŋt

¹ Tahula tsa, ka sli'aftá Pwal ma luwa Atina, ka laghwi da luwa Kwareŋt.

² Hada, ka guyatá tsi nda sana mnda la Yahuda ta hgu lu ka Akilas, ya lu ta hadíka Puŋ. Sli'aftani yeya ta hadíka Italiya kawadaga nda markwa taŋ Priskila, kabga ka sli'apsli'a inda la Yahuda ta hadíka Ruma ka mgham Klawdi mnata. Ka guyaftá Pwal ta vgha nda həŋ.

³ Ka skwa turtuk slna ta magə həŋ. Həga tumpul ta dádah həŋ. Tsaya kəl Pwal ka gwaftá vgha nda həŋ.

⁴ Inda fitika Sabat Pwal ta zlərdá gwada ma həga tagha skwa la Yahuda, nda la Yahuda nda ya nda la Grek, kabga ta kumay ta tdáktá həŋ ŋa zlghaftá gwada Lazglafta.

5 Manda zlan̄ta i Silas nda Timute ta had̄ika Mekaduniya, ka lagha slanaghatá Pwal, ka vzatá Pwal ta ghə̄jani ka mna gwada. Ka pasl̄e tsi ŋa la Yahuda kazlay: Yesu ná, Kristi ya kə'a.

6 Ka grun̄tá la Yahuda ka rarazay. Mbadá Pwal ka tukwanatá rgitika lgutani ta hə̄j. Ka'a nda hə̄j mantsa: «Ta ghə̄ja ghuni ka skwa ghuni, daga ndana nda sl̄i'a yu tvə̄ gwal kul nzakway ka la Yahuda,» ka'a.

7 Ka sl̄i'af̄tá tsi hada ka lagha da sana mndu, Tirtiyus Yustus hgani. Ta zlə̄j ay tsa mndu ya ta Lazglafta. Tavata hə̄ga tagha skwa la Yahuda hə̄ga tan̄.

8 Ka zlghaftá Krispus ta nzakway ka mgham ta ghə̄ja hə̄ga tagha skwa la Yahuda ta Mgham Yesu, mantsa ya la ga tan̄ guli. Nda ndə̄gha gwal ma Kwarent̄ guli ta snə̄jtá gwada Pwal, ka zlghaftá hə̄j, ka maganaftá lu ta batem ta hə̄j.

9 Ta sana rvidik, ka gwadganatá Lazglafta ta Pwal nda ma suni. Ka'a mantsa: «Yaha zlə̄j da ksaftá kagha da haftá ka ta wi Pwal, kdə̄j gwadaŷ.

10 Kawadaga yu nda kagha, had̄ mndu dza'a walaŋta faftá dzvu ta kagha ŋa ghuya də̄jwa ŋa gha wa. Nda ndə̄gha mnduha da ta ma na luwa na,» ka'a.

11 Ka zata pwal ta vaku nda tili mku' ma tsa luwa ya, ta taghanaftá mnduha ta gwada Lazglafta.

12 Ma fitika nzakwa Galiyuna ka ŋumna ta had̄ika Akaya tama, ka gwaftá la Yahuda ta wi ka grun̄tá Pwal. Ka kladaptá hə̄j da vla tsa guma.

13 Ka hə̄j mantsa: «Nana mndu na ta bara mnduha ŋa tsə̄lú ta kəma Lazglafta, ka zluŋtá skwi mna zlahu,» ka hə̄j.

14 Ta dza'a dza'a Pwal da gwada mantsa, ama ka gi tsu'af̄tá Galiyuna ta gwada nda la Yahuda. Ka'a mantsa: «Ka had̄ mndu dza lu wu katsi, had̄ sana dmaku ta bluta wu katsi, had̄ yu ta snaghunata, a la Yahuda wa.

15 Ka si ta ghə̄ja zwana gwadaha, nda ya ta ghə̄ja hgu, nda ya ta ghə̄ja zlahu ghuni ta zlə̄rdá kuni ya, dzik nda kaghuni tsa. Va a yu ta tsa guma ta ghə̄ja tsa skwiha ya wu,» ka'a.

16 Ka ghzlaftá tsi ta hə̄j ma vla tsa guma.

17 Ka gwaftá hə̄j ta wi ta Sustene, ta nzakway ka mgham ta ghə̄ja tsa həga tagha skwa la Yahuda ya, ka ksafta, ka dgapta ta wa tsa vla tsa guma ya, gvalan̄ a Galiyuna wa.

Vraghata Pwal da luwa Antakiya

18 Ka nzdə̄glavatá Pwal tsə̄bakw fitik ma Kwarent̄. Tahula tsa, ka sl̄i'af̄tá tsi kawadaga nda i Priskila nda Akilas, ka zlan̄tá zwanama, ka lami da kwambalu, ka laghwi ta had̄ika Siri. Ma kdə̄ tsi ka lami da kwambalu, ka htsatá tsi ta ghə̄jani ma luwa San̄kre, si wadana tsi ta Lazglafta.

19 Ka bhadaghatá hə̄j da luwa Afisus, ka zlanatá Pwal ta i Priskila nda Akilas. Ka sl̄i'af̄tá tsi ka lami da həga tagha skwa la Yahuda, ka ghwa yiva nda la Yahuda hada.

20 Ka ndə̄bə̄ hə̄j ta dzvu da tsi, má ŋa nzdə̄vatani da hə̄j, ama d̄vaf a Pwal wa.

21 «Ta dza'a vragaghavra yu ka ta d̄vay Lazglafta,» ka'a nda hə̄j.

Ka ŋlaftá tsi ta kwambalu ma Afisus ka laghwi.

22 Ka bhadaghatá tsi da luwa Sezare. Ka sl̄i'af̄tá tsi hada guli ka laghwi da luwa Ursalima da ganaghatá zgu ta Igliz karaku, ma kdaku tsi ka laghwi da luwa Antakiya.

23 Tahula nzdə̄vatani gerger ma luwa Antakiya ta had̄ika Siri, ka sl̄i'af̄tá tsi ka laghwi da ranaftá had̄ika Galat, nda had̄ika Frizi, ka vla mbraku ŋa inda gwal zlghay nda ŋuduf.

Apwalus ma luwa Afisus nda ya ma Kwarenjt

²⁴ Mamu sana mnda la Yahuda, Apwalus hgani, ma luwa Alegzandri yata lu. Ka lagha tsi da luwa Afisus. Mnda gwada ya, nda sna ta vindata skwiha ma defteri.

²⁵ Taghaf tagha ta skwi ta tva Mgham Yesu. Ka ka nda warakatani. Ta taghay ta skwi ta ghəŋa Yesu nda tvani ŋa mnduha. Anj mndani, maga batema Yuhwana yeya snaj tsi.

²⁶ Ka mnə tsi ta gwada nda tsafaratá vgha ma həga tagha skwa la Yahuda. Snay i Priskila nda Akilas ta skwi ta mnə tsi, ka hgaghatá həŋ ŋa sganaghata taghanafá skwi nda tvani ta ghəŋa gwada Lazglafta.

²⁷ Tahula tsa, ka kumafá Apwalus ta dza'a ta hadika Akaya*. Ka sganaghatá zwanama ta mbraku, ka vindanafá həŋ ta delewer ta gwal ta tsa hadik ya ŋa tsu'afá tanj nda rfu. Bhadaghatani da hada, ka katanjá tsi nda zdaku ya vlanj Lazglafta ta gwal ta ghadatá zlgħafta.

²⁸ Ka gwadé tsi ta gwada banluwa nda la Yahuda, ka traptá həŋ ta skwi ŋa ŋraptá. Ka marananjá tsi ta həŋ ta skwi nda vinda ma defteri kazlay: Yesu ná, Kristi ya kə'a.

19*Pwal ma luwa Afisus*

¹ Ma fitika nzakwa Apwalus ma luwa Kwarenjt, ka ranafá Pwal ta vli ta ghwáha ta hadika Asiya, ka bhadaghatá tsi da luwa Afisus ka slaftá tsi ta sanlaha ma gwal zlgħay nda ŋuduf hada.

² Ka'a mantsa: «Mutsafmutsa kuni ta Sulkum nda ghuḅa ma zlgħafta ghuni ra?» ka'a dawanjta da həŋ. Ka həŋ nda tsi mantsa: «Ta sna a ŋni ta skwi ta hgə lu ka Sulkum nda ghuḅa wa,» ka həŋ.

³ «Mndərga wati batem magaghunaf lu na?» ka'a nda həŋ. «Mndərga ŋa Yuhwana magarjaf lu,» ka həŋ nda tsi.

⁴ Ka Pwal mantsa: «Gwal ta tsu'afá ka mbədanafá nzakwa tanj, maganaf Yuhwana ta batem ta həŋ. Ka Yuhwana nda həŋ na: Zlgħafwazlgħa ta tsa mndu ta sagha nda hula da ta nzakway ka Yesu ya,» ka'a.

⁵ Tahula snanjta tanj ta tsa gwada ya, ka maganafá lu ta batem ta həŋ nda hga Mgham Yesu.

⁶ Ka fanaghatá Pwal ta dzvu ta həŋ, ka saha Sulkum nda ghuḅa ta ghəŋa tanj. Ka gwadé həŋ ta gwada nda sanlaha ma gwada, ka klə həŋ ta lwa Lazglafta guli.

⁷ Ta magay gwagwa ta tsa mnduha ya ta ghwanjpdə his.

⁸ Tahula tsa, ka gdatá Pwal ta dza'a da həga tagha skwa la Yahuda. Hkən tilani ta mna gwada ta ga mghama Lazglafta, ka ŋavata ŋa tdáktá ghəŋa gwal ta sna skwi ta mnə tsi.

⁹ Ka tənjanafá sanlaha mataba tanj ta ghəŋ, ka kwalaghutá həŋ ta zlgħafta, ka ghuḅasə həŋ ta tsa tagha skwi ta ghəŋa tva Yesu ya ta kəma tskata mnduha. Tsaya tama, ka sli'afá Pwal ka zlanjá həŋ, ka hlaghatá gwal zlgħay nda ŋuduf, ka laghu həŋ da həga dzanja Tiranus, ka taghə tsi ta skwi ŋa tanj inda fitik hada.

¹⁰ His vakwa tanj ta taghay. Ma tsaya snanjta inda gwal ta nzakway ta hadika Asiya, daga la Yahuda, nda la Grek tani ta gwada Mgham Lazglafta.

Zwana Seva

* 18:27 Ngha ta Slna gwal ghunay 18:12.

11 Ka magə Lazglafta ta mazəmzəm ɲa ndərmimay nda ma Pwal.

12 Tsaya ta kəl lu ka klaftá lgut nda salawar ya ta ksanťá vgha Pwal tazlay, ka klańťá gwal kul dúghwanaku ɲa ksanťá həj, ɲa saghwa tsa dańwa nda ghwadaka sulkum ya tani ma həj.

13 Mamu sanlaha ma la Yahuda guli ta ra luwa, ɲa ghazligińťá ghwadaka sulkum ma mnduha. Ka dzəghańťá hahəj guli ta ghzla ghwadaka sulkum nda həga Mgham Yesu ma gwal nda kasa da halaway. Ka həj mantsa: «Nda hga tsa Yesu ta mnə Pwal ya ta mnaghunata ɲni: Sabwasa,» ka həj.

14 Ndəfáj zwana sana mndu ta hgə lu ka Seva ta nzakway tekw mataba la mali ta ghəj gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta la Zudiya, ta maga mndərga tsa skwi ya mantsa.

15 Ma sana fitik, ka tsa ghwadaka sulkum ya nda həj mantsa: «Wya nda sna yu ta Yesu, nda sna yu ta Pwal guli, wa kaghuni tama?» ka'a nda həj.

16 Ka valaftá tsa mndu ksu halaway ya ta həj ka mbranaghatá həj demdem. Ka ndandagaptá həj ma tsa həga ya nda hwaya ka fərdi'u, nda babalatá vgha.

17 Ka snanaghatá tsa skwi ya ta inda la Yahuda nda la Grek tani ma luwa Afisus. Ka ksafťá zləj ta həj demdem, ka vlə həj ta glaku ɲa Mgham Yesu.

18 Ta traku gwal si ta zlgħafta, ka sagha həj da mnay nda wa tań ta ghwadaka skwi ya mamaga həj.

19 Nda ndəgha gwal si ta mbađaku ta hlaktá defteriha tań ka darińta ta kəma mnduha demdem. Ka mbađaftá lu ta tseda tsa defteriha ya ná, ta klay ta tseđi ka dəmbu' hutaf

20 Mantsa ya kal gwada Mgham Yesu ka ɲluta, ka zuta vli nda mbrakwa Mgham Lazglafta.

Gigdavafta vli ma Afisus

21 Tahula tsa, ka Pwal ndanata mantsa: Ka ranafra yu ta vli ta hadika Mekaduniya, nda vli ta hadika Akaya* katsi, ta dza'a da luwa Ursalima yu.

«Ka ghadagħaħa yu da hada katsi guli, nda nza tkwe' ka ghadagħata da da luwa Ruma guli,» ka'a.

22 Ka ghunaghatá tsi ta i Timute nda Irasta, his mataba gwal ta katanťa ta hadika Mekaduniya. Ta nzatá vərdá tsatsi ka nzđavata ta hadika Asiya.

23 Ma tsa fitik ya, ka sli'avafťá gwada katakata ta ghəj Mgham Yesu.

24 Tsaw mamu sana dəgha ta slru ta hgu lu ka Dametriyus, ta slara zwana həga ka kufur, ɲa wuyay, ta hgu lu ka Deyes Artimis. Kad ka skwi ta planata tsi ta gwal ta maganata slna.

25 Ka tskanatá tsi ta tsa mnduhani ya, kawadaga nda sanlaha ta maga mndərga tsa slnahani ya guli. Ka'a nda həj mantsa: «Għaha! Nda sna kuni kazlay: Ta na skwi ta tsatsafta mu na nzafta mu kə'a.

26 Nda ngha kuni, nda sna kuni guli ta skwi ta mnə Pwal. Ka'a na: Nza a skwi ta tsatsafta mnduha nda dzva tań ka Lazglafta wu, ka'a. Ka tdaghatá tsi ta ndəghata mnduha. Ma na luwa Afisus na kwenkwen yeya a wu, nduk ma inda vli ta hadika Asiya tani.

27 Wana na skwi na dza'a dzatá slna mu. Tsaya ya a wu, dza'a zləmbaku gwada ta ghəj həga skwa wuyay mu dagala ta nzakway ka Deyes Artimis. Vləgħta a mnduha ta glaku ɲa Deyes ka tsəlbə ma ghuvani manda ya ta magə lu ma inda vli ta hadika Asiya nda ya ta ghəj hadik demdem ya wu,» ka'a.

* 19:21 Ngha ta Slna gwal ghunay 18:12.

²⁸ Snaŋta taŋ ta tsa gwada ya, ka gufaftá ɲudufa taŋ ka guguf haŋ ta gugufaku. «Ya dagala gwada ta Dayes Artimis la Afisus,» ka haŋ.

²⁹ Ka sli'avaftá vli kuɖukuts ma luwa demdem, ka hwaya da vla katskatsu, ka ksədanaghatá haŋ ta graha Pwal ta nzakway ka i Gayus nda Aristarkus, tsa hahəŋ his ta nzakway ka mnduha la Mekaduniya ya.

³⁰ Si ka kumə Pwal ta dza'a slanaghatá haŋ, ama ka pyaftá gwal zlgħay nda ɲuduf.

³¹ Mamu sanlaha ma gwal ksa slna ɲumna ta haɖika Asiya ta nzakway ka graha Pwal. «Yaha ka da dza'a da tsa vla katskatsu ya,» ka haŋ tsghadanaghatá lwi ta Pwal.

³² Ta tsa luwa ya, nda ghuya ghəŋa mnduha. Ka nu ɲa ya laha ta gugufay, ka nu ɲa ya laha ta gugufay. Mal gwal mataba taŋ kul snaŋtá skwi ta tskanatá haŋ.

³³ Ka snanamtá sana mnduha ta tsa gwada ya ta sana mndu ta hgu lu ka Alegzandra ta klə la Yahuda ta kəma. Ka Alegzandra tama mantsa: «Swidwal Swidwa!» kə'a kapaŋtá dzvu, ka kuma gwada ɲa mnananŋtá mnduha.

³⁴ Manda snaŋta taŋ kazlay: Mnda la Yahuda na mndu na kə'a, ka hlaftá haŋ ta wi ka skwa turtuk ka zatá awa his. Ka haŋ mantsa: «Dagala gwada ta Dayes Artimis la Afisus!» ka haŋ hlaftá wi.

³⁵ Ka ləbanatá mnda vindi ma tsa luwa ya ta mnduha zlahzlah. Ka'a mantsa: «Ari wa la Afisus, wa ya kul snaŋta kazlay: Luwa Afisus ta ɲanatá tsa həga Dayes Artimis dagala ya, nda tsa tsatani ta saha ta luwa ya kə'a na?»

³⁶ Haɖ mndu dza'a zlərdəy wa. Ləbanatá ɲuduf ka dzatá ghəŋ skwi ɲa magay.

³⁷ Na mnduha hlagagha kuni da hadna na ná, haɖ sana rutsak vzaf haŋ ta həga skwa wuyay, ka razatá Diyesa mu wa.

³⁸ Ka mamu skwi mataba Dematriyus kawadaga nda gwal ksanatá slna nda sana mndu katsi, mamu vla tsa guma, ka kla haŋ da gwal tsa guma, ka dza'a haŋ dganata hada.

³⁹ Ka mamu sna gwada ta kumə kuni ta mnay katsi guli, dza'a dzray mu ta tsaya ma vla dzrəka mu.

⁴⁰ Ta ghəŋa na skwi ta magaku gita na ná, lavinlava lu ta tsaftá badza ta amu ka gwal zlərdəwi, kabga haɖ skwi prək ka tskamata mandana ná, ɲa mnay mu kazlay: Ta ghəŋa ya skwi ya tskavata mu kə'a wa,» ka'a. Kɖakwani ta gwada, «gazlawagazla,» ka'a nda mnduha.

20

Sli'a Pwal ta haɖika Mekaduniya nda ya ta haɖika Akaya

¹ Tahula ləbatá tsa sli'avafta sli'avaf lu ya, ka tskanatá Pwal ta gwal zlgħay nda ɲuduf, ka vlanŋtá mbraku ta haŋ. Ka dɡatá tsi ta vgħa nda haŋ, ka lagħwi ta haɖika Mekaduniya.

² Tahula ranafatani ta tsa haɖika ya, ka valanŋtá tsi ta mbraku katakata ta gwal zlgħay nda ɲuduf, ka ɓhadaghatá tsi ta haɖika Gres.

³ Ka zatá tsi ta tili hkən hada. Ta dza'a dza'a lami da kwambalu ɲa dza'a ta haɖika Siri tama, ka snaŋtá tsi ta dzray ta dzrə la Yahuda ta wi ta ghəŋani ɲa pghanatá buɖukwa. Ka ksəglaghatá tsi ta tvi nda ta haɖika Mekaduniya.

⁴ Ka sli'aftá i Supater zwaŋa Pirhus mnda luwa Beriya, nda Aristarkus nda Sekundus mnda la Tesalunik, nda Gayus mnda luwa Derba, nda Timute, nda Tisik, nda Trufim mnduha haɖika Asiya, mistani.

⁵ Ka lagħu tsahaya ta kəma kzla aŋni ma luwa Truwas.

⁶ An̄ni ya, ka lamə ɲni da kwambalu ma luwa Filipiya, tahula zutá skala buradi kul had̄is mida ya. Ta mahutafa fitik, ka lagha ɲni slanaghatá həŋ ma luwa Truwas, ka zatá ɲni ta luma hada.

Kwanaha lagha Pwal da luwa Truwas

⁷ Gahawu bađu luma gwasi, ka tskavatá ɲni ɲa za skwa zaya * Mgham Yesu, ka zraftá Pwal ta gwađa ta kəma gwal zlḡhay nda ɲuďuf, ka nzɔavatá tsi ta gwađa ha ka lami da takala, kabga dza'a nda sli'a tsadakwər vli.

⁸ Ma dzuguvu ma həga ta ghəŋa həga tskavata ɲni. Mamu ndəghata pitirlaha ma tsa dzuguvu ta ghəŋa həga tskava ɲni ya.

⁹ Tsaw mamu sana zwaŋ ta hgu lu ka Fewtikus ta nzuzta tawa finitir. Ka dziŋtá hani ma tsa nzɔavata Pwal ta mna gwađa ya. Na tsa ghərɓanafta hani ya, ka dɔdɔgatá tsi ta tsa mahkəna həga ta ghəŋa həga ya ta had̄ik. Kə'a ka lu ka sli'ay ná, nda mta.

¹⁰ Ka saha Pwal, ka ndadaghata tsukwafta. «Ma tɔ ɲuďufa ghuni, ta teke'a hafu mida,» ka'a.

¹¹ Ka vradafatá Pwal ka ɓla'atá tsi ta buradi ka zay. Ka kdə tsi ta gwađa petsuwɛd vli. Tahula tsa, ka sli'afatá tsi ka laghwi.

¹² Nda hafu ma tsa galaɓay ya ta klaghatá lu dzagha. Ka rfu həŋ ta rfu katakata.

Sli'a Pwal da luwa Truwas nda ya da luwa Miteley

¹³ Ka sli'afatá ɲni ka laghwi ta kəma ta kəma da ɲlaftá kwambalu ɲa kla an̄ni da luwa Asus. ɲa dza'a ɲni kla Pwal hada, kabga ta dza'a nda səla i'i, ka'a.

¹⁴ Manda laghani slanaghatá ma Asus, ka klamtá ɲni da kwambalu, ka laghu ɲni da luwa Miteley.

¹⁵ Ka sli'afatá ɲni hada nda kwambalu, ka ɓhadaghatá ɲni gamahtsimani mbəŋ nda luwa Kiyus. Gamahtsimani, ka ɓhadaghatá ɲni da luwa Samus, gamahtsima tsaya guli, ka ɓhadaghatá ɲni da luwa Miletus.

¹⁶ Ka Pwal mnuta na: «Had̄ yu dza'a sladavata ma luwa Afisus wu, da zutá lu ta fitik ma had̄ika Asiya, ka má ta magaku tsi katsi ná, misimmisim ta kuma yu ta ɓhadaghata da Ursalima, ka ma kdə fitika skala Pentakwat† ka sagha a tsi,» ka'a.

Gwađa Pwal nda la galata mndu ma Afisus

¹⁷ Ma tsa Miletus ya tama, ka ghunaftá Pwal ta mnduha da Afisus ɲa hgaktá gwal ngha Igliz.

¹⁸ Manda ɓhadaghata taŋ da slanaghata, ka Pwal nda həŋ mantsa: «Daga bađu lagha ɔa ta had̄ika Asiya ná, nda sna kuni ka yu nzata kawadaga nda kaghuni.

¹⁹ Nda leɓtekwa ta ghəŋ mataba ghuya ɔaŋwa da sanlaha ma la Yahuda ta pghihatá budukwa, ksanata yu ta slna ta Mgham Yesu.

²⁰ Nda sna kuni guli kazlay: Had̄ sana skwi prək ka katá kaghuni difaghuna yu wu kə'a. Mnaghunamna yu ta indani, ka taghaghunafta banluwa nda ya dzagha dzagha.

²¹ Ka gvalantá yu ta la Yahuda nda la Grek, ɲa mbɔdavata tvə Lazglafta ɲa zlḡhafta taŋ ta Mghama mu Yesu Kristi.

* **20:7** Ngha ta Slna gwal ghunay 2:42. † **20:16** Pentakwat: Tsaya fitika skalu dagala ta fitika tska skwi ta vwah da la Yahuda. Ma tsa fitik ya saha Sulkum nda ghuɓa ta ghəŋa duhwalha Yesu ta ma hutafmbsaka fitik tahula Pak. Ngha Zlahu 23:16.

²² Ndanana, nda sli'a yu da Ursalima. Sulkum nda ghuḅa ta tinjwa i'i ṅa dza'a. Sna a yu ta skwi dza'a slidighata hada wa.

²³ Skwi ya ta mnidinjta Sulkum nda ghuḅa kwenkwenj ná, dza'a sladighasla ghuya ḁanjwa, dza'a vzdimvza lu da gamak.

²⁴ I'i ná, ndana a yu ta gwada ta hafa ḁa, ḁer má kinawu ḁinutani ka ṅa ḁa wa. Dza'a kḁanaktá tsa ṅerma slna vliha Mgham Yesu ṅa magay, ta nzakway ka mna Lfidá Gwada ta ghḁṅa zdakatahuda Lazglafta ya skwi ta zdḁgihata.

²⁵ «Ndanana ná, nda sna yu kazlay: Nghḁglanjta a inda na kaghuni raghunaf yu, ka mnaghunata gwada ta ga mghama Lazglafta ná, ta hḁga kuma ḁa dekdek wa.

²⁶ Tsaya ta kḁl yu ka mnaghunata dar gita kazlay: Magaghunamaga yu ta inda skwi ya lavinj yu ta magay nda inda kḁavakta mbrakwa ḁa. Ka dza'a zluṅzla kuni ta skwi ya taghaghunaf yu, ta had' i'i mida wu,

²⁷ kabga mnaghunamna yu ta inda skwi mna Lazglafta, had' ya difanaghu yu wa.

²⁸ Nghawangha ta ghḁṅa ghuni, nghawa ta inda bra ya vlaghuna Sulkum nda ghuḅa ṅa nghay guli. Nghawangha ta Igliza Lazglafta ya mutsanak tsi ta ghḁṅani nda usa zwanjani.

²⁹ Tahula laghwa ḁa ná, nda sna yu kazlay: Dza'a sli'adamsli'a mnduha ta sidi manda mandundiha ḁa taba ghuni, had' hḁṅ dza'a zlanjtá tsa bra ya wu kḁ'a.

³⁰ ḁer mataba kaghuni guli ná, dza'a sli'afsl'i'a sanlaha ḁa tsakalawi, ṅa baraghata tanj ta sanlaha ma duhwalha mista tanj.

³¹ Ka nzata kuni hzleṅa. Havapwahava kazlay: Hkḁn vakwa ḁa ta ṅavata nda ima taw ta iri, nda rvidik tani, nda fitik tani, ta vla hidaku ṅa inda kaghuni kḁ'a.

³² «Ndana tama, ma dzva Lazglafta nda gwada ta zdakatahudani tani ta famta yu ta kaghuni. Tsa gwada ya dza'a ṅla kaghuni, ṅa zay ghuni ta hḁga kawadaga nda inda gwal nda ghuḅa.

³³ Ma nzakwa ḁa ná, gvalanj a yu ta ḁer tseda mndu, ḁer dzindara mndu, ḁer lguta mndu wa.

³⁴ Nda sna vḁrḁa kaghuni kazlay: Nda dzva ḁa si ta maga yu ta slna ṅa kata ghḁṅa ḁa, nda ya ṅa kata gwal ta dza'a mista ḁa tani kḁ'a.

³⁵ Inda tsa slnaha magḁ yu mantsa ya ná, ṅa maraghunata kazlay: Mantsa ya ta maga lu ta slna ṅa katanjtá gwal ka pḁu kḁ'a. ṅa havaghunakta guli ta gwada Mgham Yesu ta mnay kazlay: Mal mndu ta vlay ta rfu, ka mndu ta zlghay kḁ'a ya,» ka'a.

³⁶ Ta kḁaku Pwal ta mna tsa gwada ya, ka tsḁlḁata tsi ka maga du'a nda hahḁṅ tani demdem.

³⁷ Rḁḁ hḁṅ demdem nda taw, ka lagha tekweise' ta Pwal.

³⁸ Tsa mnayni kazlay: Nghḁglanjta a kuni ta hḁga kuma ḁa wu kḁ'a ya na skwi ta ganaftá taw ta hḁṅ. Ka sli'aftá hḁṅ ka pghaghatá Pwal da vla kwambalu.

21

Lagha Pwal da luwa Ursalima

¹ Tahula dgata ṅni ta vgha nda hḁṅ, ka lamḁ ṅni da kwambalu. Ka sli'afta ṅni ka laghwi tur da luwa Kus. Gamahtsimani, ka sli'afta ṅni ka laghwi da luwa Rudes. Ka gi sli'afta ṅni hada guli ka laghwi da luwa Patara.

² Hada, ka slafta ɲni ta sana kwambalu ta sli'i da luwa Finisi, ka lamə ɲni dida, ka laghu ɲni.

³ Nghay ɲni ta luwa Kiprus manda a, haɗik ya ta tsavata ma drəf, ka zluɲtá ɲni nda ga zlaɓa ɲni ka laghu ɲni nda tvə haɗika Siri. Ka ɓhadaghatá ɲni da luwa Tir ma vla pghay kwambalu ta huzla.

⁴ Hada, ka slanaghatá ɲni ta gwal zlghay nda ɲuduf, ka zata ɲni ta fitik ndəfáɲ da həɲ. «Ma laf ka da luwa Ursalima,» ka həɲ nda Pwal, manda kɗakwa Sulkum nda ghuɓa ta mnananɲtá həɲ.

⁵ Ma kɗavakta tsa mandəfáɲa fitik ya, ka sli'afɲa ɲni ka sli'i. Ka pghafta həɲ demdem ta aɲni, nda mi'a taɲ, nda zwana taɲ tani, ha ka zluɲtá huɗa luwa. Bhadaghata ɲni ta wa ghwa, ka tsəlbata ɲni, ka magatá du'a.

⁶ Manda dgata ɲni ta vgha nda həɲ, ka ɲlaftá aɲni ta kwambalu, ta vraghuta hahəɲ dzagha taɲ.

⁷ Ka kɗɲtá ɲni ta mbada ɲni nda kwambalu. Sli'afɲa ma luwa Tir ka ɓhadaghata da luwa Tulemayis. Hada, ka guguvɲa ɲni ta zgu nda zwanama. Ka zata ɲni ta fitik turtuk kawadaga nda həɲ.

⁸ Ka sli'afɲa ɲni gamahtsimani ka dza'a, ka ɓhadaghata ɲni da luwa Sezare. Ka sli'afɲa ɲni guli ka lagha da Filip ta hgə lu ka mnda mna gwada Lazglafta, ta nzakway ka mndu ya tekwa mataba tsa gwal ndəfáɲ ya kay*. Ka lamə ɲni da həga ga taɲ ka hanay ga taɲ.

⁹ Mamu kwaghani fwaɗ ka daghali ka daghali ta klaktá lwa Lazglafta.

¹⁰ Nda za fitika ɲni ɲulum hada tama, ka sli'afɲa sana anabi ta hgə lu ka Agabus daga ta haɗika Zudiya,

¹¹ Ka sagha da slanaghata. Ka klaftá tsi ta ɓanava Pwal, ka habanata tsi ta səlahani nda dzvuhani. Ka'a mantsa: «Wya skwi mna Sulkum nda ghuɓa: Ka ɲa wa nana ɓanava na ná, manda va yeya dza'a habafta la Yahuda ta tsa mndu ya ma Ursalima, ɲa klafta taɲ ka fanamta gwal kul nzakway ka la Yahuda ma dzva taɲ,» ka'a.

¹² Na snaɲta ɲni ta tsa gwada ya, nda aɲni tani, nda gwal ma tsa vli ya tani, ka ndəbə ɲni ta dzvu ɲa Pwal ɲa kwalani kul lafi da Ursalima.

¹³ Ka Pwal nda aɲni mantsa: «Ta ghəɲa wu ta tawa kuni ta taw. Ta kumay kuni ta gidiftá zləɲ ra? I'i ta da ná, ɲa habaftá i'i yeya a wu, dər má ɲa dza ta i'i ma Ursalima ta ghəɲa hga Mgham Yesu tsi, nda fa vgha da,» ka'a.

¹⁴ Na tsa trapta ɲni mida ya ná, ɲəvglaɲ a aɲni guli wa. «Ka maga Mgham Yesu ta skwi ya kumaɲ tsi,» ka aɲni ta ghəɲani.

¹⁵ Tahula luta tsa fitik ya tama, ka hbaftá ɲni ta vgha, ka ɲlaghatá da luwa Ursalima.

¹⁶ Ka sli'afɲa sanlaha ma gwal zlghay nda ɲuduf ma luwa Sezare guli mista ɲni. Ka pghadaghata həɲ ta aɲni da vli ya dza'a hani ɲni ta hani ga sana mndu ta hgə lu ka Menasuɲ, mnda sana luwa ta tsavata ma drəf, ta hgə lu ka Kiprus. Nda kɗa fitika tsa mndu ya ma zlghay nda ɲuduf.

Nghanaghata Pwal ta Yakubu

¹⁷ Bhadaghata ɲni da Ursalima, ka tsu'afɲa zwanama ta aɲni nda rfu.

¹⁸ Ga mahtsimani, ka sli'afɲa Pwal kawadaga nda aɲni ka lagha da Yakubu. Ka lagha gwal Igliz tskavata demdem hada.

¹⁹ Tahula ganaghata Pwal ta zgu ta həɲ, ka rusu tsi turtuk turtuk ta skwi maga Lazglafta mataba gwal kul nzakway ka la Yahuda nda ma slnani.

* 21:8 Ngha ta Slna gwal ghunay 6:5. Nda 8:5-40.

²⁰ Snanata tan̄ ta tsa skwi rusanaf Pwal ta h̄əŋ ya, ka zləzlvu h̄əŋ ta Lazglafta. Ka h̄əŋ nda tsi mant̄sa: «Zwan̄ama, nda ngha ka ta d̄əmbu' a ta la Yahuda ta zlḡhafta ya ki'e, ta ŋavaŋa h̄əŋ ka sna zlah̄a Musa.

²¹ Ka lu nda h̄əŋ nda gwađa ta kagha ná, ma sn̄ə kuni ta zlah̄a Musa, ma dats̄ə kuni ta fafađa zwana ghuni, ma tagh̄ə kuni ta nzakwa la Yahuda, ká ka ta taghay ŋa inda la Yahuda ta nzaku ma s̄əla hamata sanlaha ma mnduha, ka lu ta mnay.

²² Waka lu dza'a magay? Ya wya dza'a nda sna h̄əŋ kahwathwata kazlay: Hadna ka k̄ə'a, dza'a sli' agaghasli' a h̄əŋ.

²³ Ka si mant̄sa tsi, ka maga ka ta na skwi dza'a ŋni mnaghata na. Mamu sana mnduha fwađ mataba mu ta wadana ta wađu ta Lazglafta.

²⁴ Hla ta h̄əŋ ka dza'a ka da tsalapta gh̄əŋa gha kawadaga nda h̄əŋ. Ka plata ka ta skwi ma dza'a hah̄əŋ da play. Tahula tsa, ŋa h̄tsiŋta tan̄ ta gh̄əŋa tan̄. Ka magamaga lu mant̄sa katsi, dza'a nda sna inda mnduha kazlay, tsa skwi ta sn̄ə mu ta mnay ta Pwal ya kay ná, tsakala wi ya k̄ə'a. Ma tsaya dza'a k̄əl lu ka snan̄ta kazlay: Ta snay kagha ta zlahu guli k̄ə'a.

²⁵ Ŋa gwal kul had̄ ka la Yahuda ya, tsiŋtsa mu ta gh̄əŋani ka vindanafta mu ta h̄əŋ kazlay: Yaha h̄əŋ da za sl̄u' a skwa wuyay, yaha h̄əŋ da za us, yaha h̄əŋ da za skwi b̄arta lu nda b̄arta, yaha h̄əŋ da maga sli' iŋsli' iŋ' k̄ə'a,» ka h̄əŋ.

²⁶ Mant̄sa tama, ka sli' afta Pwal kawadaga nda tsa mnduha fwađ ya ka tsalapta tsi ta gh̄əŋani. Gamahtsimani, ka lam̄ə tsi da h̄əga Lazglafta, ŋa mnata fitika dzata gh̄əŋa tsa tsalatá gh̄əŋ, nda vlata skwa pla gh̄əŋ dza'a vl̄a lu ta h̄əŋ ta h̄əŋ ya.

Ksaftá Pwal ma h̄əga Lazglafta

²⁷ Bađu kd̄avakta tsa mand̄əf̄anja fitik ya, ka nghan̄tá la Yahuda ta sagha ta had̄ika Asiya ta Pwal ma h̄əga Lazglafta. Ka gagaftá h̄əŋ ta d̄əmḡa, ka ksafta h̄əŋ ta Pwal.

²⁸ Ka dzata h̄əŋ ta lawlaw: «Ari mnduha la Isra'ila! Kudid̄wa! Ya wana tsa mndu ta ra inda vli ka raraza mnduha mu, nda zlah̄a Musa, nda na h̄əga Lazglafta na tani ya kay. Laghani guli ná, ka hladamtá la Grek da na h̄əga Lazglafta na, ka ŋriŋtá na vli nda ghūə na,» ka h̄əŋ.

²⁹ Tsaw si ngh̄iŋgha h̄əŋ ta sana mndu ta hḡə lu ka Trufim, mnda la Afisus kawadaga nda tsi ma luwa. Zlah si kladamkla Pwal ta tsa mndu ya da h̄əga Lazglafta ka h̄əŋ si ta gray.

³⁰ Kd̄ukuts sli' avafsl̄i' a vli ma luwa, ka gazladaghatá mnduha ma inda vli. Ka ksaftá h̄əŋ ta Pwal ma h̄əga Lazglafta, ka ksigin̄ta dzibil, ka gi hahun̄tá tghaha.

³¹ Ta naghay naghay h̄əŋ ta tva dzatá Pwal ta lagha lu da mnay ŋa mghama sludzi kazlay: ya nda b̄adza vli ma luwa Ursalima k̄ə'a.

³² Ka gi hlaftá tsi ta sludziha nda maliha ta gh̄əŋa la sludziha, ka sli' afta h̄əŋ ka ndadaghata slanaghata h̄əŋ. Nghay tan̄ ta mghama la sludzi nda la sludzi tani, ka gi zlan̄ta h̄əŋ ta dza Pwal.

³³ Ka gavadaghatá mghama la sludzi ka ŋanatá Pwal, ka tsatsanaftá zid̄aha his. «Wa va kagha, nahgani maga ka?» ka'a nda tsi.

³⁴ Ka nu ŋa ya ta gwaday, ka nu ŋa ya ta gwaday, ka tsa tskata gh̄əŋa mnduha ya. Trid̄, trap ta mghama sludzi ta ksaftá gh̄əŋa gwađa, ka'a mant̄sa: «Klawakla ta na Pwal na da vl̄a nzakwa la sludzi,» ka'a.

³⁵ Ndsadaghata Pwal tavata dzatá tva ŋlu da h̄əga, ka gi tsukwaghatá la sludzi, kabga nda ga sida mnduha.

³⁶ «Dzata! Dzata, dzata!» ka tsa ṛæddæma ta mnduha ta mbaða mistani ya, ka dza'a nda hla wi.

Waday Pwal ta ghəṅani

³⁷ Ta ghwanj a lu ka kladamta Pwal da vla nzakwa la sludzi tama wu, «dza'a tsu'ay ka, ka mnaghanta yu ta gwada da ra?» Ka Pwal nda tsa mghama sludzi ya. «Nda sna ka ta gwada la Grek ra?»

³⁸ Ka gha a na mnda la Masar ta sli'anafatá zlerdawwi ka ma tanj, ka hlaghatá gəndaha dəmbu' fwaɗ da mtak ya wu ra?» ka'a nda Pwal.

³⁹ Ka Pwal mantasa: «Mnda la Yahuda i'i, ya lu ma luwa Tarsus ta hadika Silisi, zwanja sana luwa ta klu lu ya yu. Kdækkdæk, vlihavla ta tvi ka gwadganata yu ta mnduha,» ka'a.

⁴⁰ Ka vlanjta tsa mghama la sludzi ya ta tvi. Ka sladatá Pwal ta tsa dzatá tva dza'a da həga ya. Ma hlə kuni ta wi, ka'a nda dzvu nda mnduha. Sriw, nzanza mnduha. Ka zraftá Pwal ta gwada nda həṅ nda gwada Hebru.

22

¹ «Zwanama nda dadaha, snawasna ka mnaghunata yu ndanana ta skwi ta magaku, ṅa wadapta ghəṅa da,» ka'a.

² Na tsa snay tanj ta zraftani ta gwada nda gwada Hebru ya, ka sganaghata həṅ ta nzata sriw. Ka Pwal mantasa:

³ «I'i ná, la Yahuda yu, ya ma luwa Tarsus ta hadika Silisi lu ta i'i, ama ma na luwa na glafta yu. Gamaliyel ta dzanjadiftá ta dzanja, ka taghadifta snanjta zlahá dzidziha mu nda tvani manda ya ta raku. Navanja i'i guli ka sna ṅa Lazglafta manda va na ta magə kaghuni demdem gita na.

⁴ Ganap ga yu ta iri ta gwal ta ksa na tvi na ha ka pslatá həṅ. Hahabaf hahaba yu ta zgwana nda mi'aha tani ka pghamtá həṅ da gamak.

⁵ Maslæmtsəka da na la mali ta ghəṅa gwal ta dra skwi ṅa Lazglafta, nda la galata mndu na guli. Da hahəṅ zlglafta yu ta delewer ṅa klanjta zwanama mu la Yahuda ma luwa Damas, ṅa dza'a da kasa gwal zlgħay nda ṅuduf ma tsa luwa ya, ṅa hlaktá həṅ da luwa Ursalima, ṅa tsanaghata guma ta həṅ.»

Mnay Pwal ta tva zlgħaftani ta Yesu *Slg 9:1-19, 26:12-18*

⁶ «Tata mbaða yu ta tvi, wur ma ghəṅ fitik, ndusa yu nda luwa Damas tama, ka saha tsuwadək katakata daga ta luwa ka tsuwadəkanaftá vli ta widifta.

⁷ Ka zləmbadata yu ta hadik. “Sawulu! Sawulu! Kabgawu ta kəl ka ka giri ṅa da na?” ka sana lwi nda i'i ta snə yu.

⁸ “Wa kagha ní Mghama da!” ka yu nda tsi. “I'i Yesu mnda la Nazaret, ta gə ka ta iri ṅani ya yu,» ka'a nda i'i.

⁹ Nda ngha gwal kawadaga nda i'i ta tsa tsuwadək ya, ama sna a hahəṅ ta lwa tsa mndu ta gwada nda i'i ya wa.

¹⁰ “Nu skwi ṅa magay da ní Mghama da?” ka yu nda tsi. “Sli'afslia, la da tsa luwa Damas ya, dza'a mnagha mna lu ta inda skwi ṅa magay gha hada,» ka Mgham Yesu nda i'i.

¹¹ Ghulpidghulpa wudakwa tsa tsuwadək ya kay, nghəgla a yu ta vli wa. Ka ksa tsa gwal kawadaga nda i'i ya ta i'i ta dzvu, ka bhididighata da luwa Damas.

¹² «Hada, mamu sana mndu ta hgə lu ka Hananiya. Ta zləṅay ta Lazglafta, ta snay guli ta zlahá Musa. Ta ghubay inda mnduha la Yahuda ma tsa luwa Damas ya.

13 Ka sagha tsi slidighata, ka'a nda i'i mantsa: "Zwanjama da Sawulu, nghaglangha ta vli," ka'a. Gi hadahada, gi ka gwanatá iriha da, ka nghanjá yu ta vli.

14 Ka Hananiya nda i'i guli mantsa: "Zbuzba Lazglafta dzidziha mu ta kaha daga ghalya na snanjá skwi ta kumá tsi, na nghanjá gha ta tsa tdukwa mndu ya, na snanjá gha ta gwada varda tsatsi nda wani.

15 Kaha dza'a nzakway ka maslámstakani da inda mnduha ta ghonja skwiha ya snanjá ka da tsi.

16 Ndanana, had sana skwi na kzelgelta gha wa. Sli'afslí'a, sawi ka magaghafta lu ta batem, ka ghubata dmakwa gha nda ma nghanjá gha ta Mgham Yesu," ka'a.

Ya ka lu ghunaftá Pwal da sana mnduha

17 «Tahula tsa, ka vraghutá yu da Ursalima. Ma sana fitik ta maga du'a yu ma hoga Lazglafta, ka maridinjá Mgham Yesu ta ghonjani.

18 Na tsa nghanjá da ya, ka'a nda i'i mantsa: "Sli'apsli'a misimmisim ma luwa Ursalima, kabga tsu'afata a hən ta skwi dza'a ka mnay ta i'i wu," ka'a.

19 «Mghama da, nda sna varda hahən kazlay: Si ta ray yu ta hoga tagha skwa la Yahuda ka hla gwal ta zlglaftá kaha, ka hla hən da gamak, ka sləva hən nda krupi kə'a.

20 Ta dzatá lu ta Atiyen ta nzakway ka maslámstaka gha ya ná, hada varda i'i. Zdigihazda tsa dzata dza hən ya. I'i ta njanatá lguta tsa gwal ta dzata ya," ka yu nda tsi.

21 «Sli'afslí'a, la! Ta ghunə da vli di'in yu ta kaha da gwal kul nzakway ka la Yahuda," ka'a.

Pwal nda mali ta ghonja sludza la Ruma

22 Ka fata hən ta sləmən ka sna gwada ta gwadagapta Pwal ha ka mnagap-tani ta tsa gwadaha ya. Na gi snanjá tan ta tsa gwadaha ya, «zadinjá mndərga nana ma mndu ta ghonja hadik, dzawa dza! Ra a ka zlanjá nda hafu wu!» ka hən hlaftá wi.

23 Ka kwahu hən ta wi ka vaza lguta tan nda ta luwa, ka tsada hadik nda ta luwa.

24 Tsaya kəl mghama sludzi ka mnay kazlay: Klaghawakla ta Pwal da hoga, ka dawanapta kuni ta vli nda sləvu, kada snanjá lu ta skwi ta kəl na mnduha na ka hla wi mandana na ta ghonjani na, ka'a.

25 Manda habafta lu na sləvay tama, ka Pwal nda mali ta ghonja la sludzi ta sladu hada mantsa: «Vlaghunavla lu ta tvi na sləva mnda la Ruma nda krupi ta kul tsanaghta lu ta guma katek ra?» ka'a nda tsi.

26 Snanjá tsa la mali ta ghonja la sludzi ya ta tsa gwada ya, ka sli'afata tsi ka laghwi da mnanata mghama tan. «Waka ka dza'a magay? Nana mndu na ná, mnda la Ruma ya,» ka'a nda tsi.

27 Ka gi sli'afatá tsa mghama la sludzi ya ka lami slanaghatá Pwal. «Mni-hamna, mnda la Ruma ka kahwathwata ra?» ka'a nda tsi. «Anji!» ka Pwal nda tsi.

28 «I'i ná, nda tse di dagala skwata yu ta nzakwa da, kada nzata yu ka mnda la Ruma,» ka tsa mghama la sludzi ya nda tsi. «I'i na, ka mnda la Ruma yata lu ta i'i búzul,» ka Pwal nda tsi.

29 Damkwál vraghuvra tsa gwal si dza'a sləva Pwal ya nda hul, na sagha nda sa dawanaptá vli. Na tsa snanjá tsa mghama la sludzi ya kazlay: Mnda la Ruma Pwal kə'a ya, ka ksuta tsa habafta habaf tsi ya ka zləw.

Pwal ta kəma gwal guma

³⁰ Gamahtsimani, ka zbə tsa mghama la sludzi ya ta vərdaka skwi kəl la Yahuda ka ksaftá Pwal. Ka palinťá tsi ta tsa habafta habaf tsi ta Pwal ya. Ka hagaktá tsi ta la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal ta tsa guma, ŋa tskavata. Ka kladaghata tsi ta Pwal ka sladanata ta kəma tan.

23

Pwal ta kəma ŋumna Festus

¹ Ka vazlanamťá Pwal ta iri ta gwal tsa guma. Ka'a mantša: «Zwanama dá, had sana skwi dəmanaf yu ta Lazglafta ha gita wa. Had sana skwi guli ŋa tsadivata wu,» ka'a.

² «Dzunwadza ta wubisim,» ka mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ta nzakway ka Hananiya ya, nda gwal ndusa nda Pwal.

³ «Dza'a dzay Lazglafta ta kagha ghwadaka vata həga 6ap lu nda 6a* na. Nza ŋa tsa guma ta ghəŋa i'i manda ya ta mnə zlahu kagha, ama ka zluŋťá ka ta zlahu, ka laghwí da mnay kazlay: Dzunwa dza kə'a,» ka Pwal nda tsi.

⁴ «Waka ka ta raza mali ta ghəŋa gwal dra skwi ta nzakway ka mnda Lazglafta na?» ka tsa gwal ndusa nda tsi ya.

⁵ «Sna a yu kazlay: Mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya kə'a zwanama wu, kabga nda vinda guli kazlay: Hadu ka dza'a raza mgham ta ghəŋa mnduha gha wu† kə'a,» ka Pwal.

⁶ Tsaw nda sna kazlay: Nana gwal tsa guma na ná, labatani nda la Sadukiya, nda la Farisa ya kə'a, kəl tsi ka gwadata nda lwi dagala dagala. Ka'a mantša: «Zwanama dá, i'i ná, mnda la Farisa i'i, zwanja mnda la Farisa yu guli. Ta ghəŋa fafta dá ta ghəŋa dá, nda ya ta ghəŋa sli'agapta dza'a sli'agapta gwal nda rwa ma mtaku, ta kəl lu ka tsa guma ta ghəŋ i'i,» ka Pwal.

⁷ Na tsa mnatani ta tsaya, ka zlraftá zlərdutawi mataba la Farisa nda la Sadukiya. Ka dgavaptá tsa tskata vgha ya his.

⁸ Had gwal nda rwa dza'a walanťa sli'agapta wu, had duhwalha Lazglafta wu, had Sulkum guli wu, ka la Sadukiya nda ŋa tan. Mamu tsahaya demdem, ka la Farisa nda ŋa tan.

⁹ Ka sli'aftá inda mnduha nda gugudaku. Ka sli'avata sanlaha mataba gwal ta tagha zlahu ŋa mnduha ta nzakway mataba la Farisa gwadata nda lwi dagala dagala: «Mutsaf a aŋni ta sana ghwadaka skwi maga na mndu na wa. Ka sana Sulkum tsi, ka sana duhwala Lazglafta tsi, ka kitsi ta gwadganata,» ka həŋ.

¹⁰ Ka sgavaghata zlərduta wi katakata. Dunwa həŋ da datsanaptá Pwal na! ka mghama sludzi zləŋaftá zləŋ kəl tsi ka ghunaftá la sludzi ŋa klaptá Pwal mataba tan, ka klaghata da həga la sludzi.

¹¹ Girvidikani, ka Mgham Yesu maravata da Pwal mantša: «Tatá us ta iri! Manda va tsa ga masləmťsək gə ka ta ghəŋa i'i ma luwa Ursalima ya ná, manda va tsaya guli dza'a ga ka ta tsa masləmťsək ya ma luwa Ruma,» ka'a nda tsi.

Dzrawi ta ghəŋa Pwal

¹² Gamahtsimani, ka dzraftá sanlaha ma la Yahuda ta wi ŋa dza'a dzatá Pwal. Ka wadatá həŋ ka mnay kazlay: Had mu dza'a zanťá skwi nda za, nda sanťá skwi nda sa, ka ta dza a mu ta Pwal wu, ka həŋ.

¹³ Ta malay gwal ta dzraftá tsa wi ya ta fwad mbsak.

* 23:3 Ngha ta Mata 23:27. † 23:5 Ngha ta Sabi 22:27.

14 Ka sli'aftá həŋ ka laghwi da slanaghatá la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la galata mndu. Ka həŋ mantsa: «Wadawada ŋni kahwathwata ta kəma Lazglafta kazlay: Had ŋni dza'a walaŋta zanťá skwi nda za, ka ta dza a ŋni ta Pwal wu.

15 Ndanana tama, gwafwagwa kaghuni ta wi nda gwal ta tsa guma. Ta kumay ŋni ta dagapta hya ma na gwada na kahwathwata, ka kuni dazlay nda mghama sludzi ya ná, ŋa klaghunakta lu ta Pwal ta kəma ghuni. Ta sagha tsi ya, nda paya vgha aŋni ŋa gi dzata,» ka həŋ.

16 Snaŋta zwanja mukumani ma Pwal ta tsa pghanatá buďukwa dza'a pghanata lu ta Pwal ya, ka sli'aftá tsi ka laghwi mnanatá Pwal ma həga la sludzi.

17 Ka hgaftá Pwal ta sana mali ma la sludzi. «Kla ta na duhwal na da mghama la sludzi, ya mamu gwada dza'a mnanata tsi,» ka'a nda tsi.

18 Ka klaftá tsa mali ta ghəŋa la sludzi ya ta tsa duhwal ya, ka klaghata da tsa mghama la sludzi ya. Ka'a mantsa: «Tsa Pwal tsam lu ma gamak ya ta hgaftá i'i. Kdakkdək, kla ta na duhwal na da tsi, mamu gwada dza'a tsi mnanata, ka'a nda i'i, kəl yu ka klakta,» ka'a nda tsi.

19 Ka ksafťá tsa mghama sludzi ya ta tsa duhwal ya ta dzvu, ka laghwi ta slərpa vli. «Nu ta kumə ka ta mnihata na?» ka'a nda tsi.

20 Ka'a nda tsi mantsa: «Dzrafdzra sanlaha ma la Yahuda ta sagha da ndəbaghatá dzvu, ŋa kladaghatá Pwal ta kəma gwal ta tsa guma mahtsim. Ta kumay ŋni ta dagapta hya ma tsa gwada ya kahwathwata ka həŋ dza'azlay nda kagha. Tsaw mantsa ya nzakwani wa.

21 Yaha ka da snana ta həŋ. Ya mamu gwal ta malay ta fwad mbsak dza'a pghatá buďukwa. Wada nda wada həŋ kazlay: Had ŋni dza'a walaŋta zanťá skwi nda za, had ŋni dza'a saŋťá skwi nda sa, ka ta dza a ŋni ta Pwal wu kə'a. Ndanana, nda paya vgha taŋ, ya gwada da kagha kwenkwenj ta kzlə həŋ,» ka'a nda tsi.

22 Ka tsa mghama sludzi ya mantsa: «Nana gwada mniďiŋ ka na ná, yaha ka walaŋta mnananťa sana mndu,» ka'a, ka ghuniŋťá tsa duhwal ya.

Ghunafťá Pwal da ŋumna Feliks

23 Tahula tsa, ka hgaftá mghama la sludzi ta maliha his ta ghəŋa sludziha. Ka'a nda həŋ mantsa: «Hbawa vgha, dza'a nda sli'a kuni da luwa Sezare ta nzemndi təmbay girvidik, kawadaga nda sludziha his dərmaək, nda sludziha ndəfəŋ mbsak ta ŋla plis, nda sludziha his dərmaək nda huzla vulu da həŋ.

24 Mutsaf kuni guli ta plis ŋa kla Pwal, ŋa ɔhadanaghata dughwana da ŋumna ta nzakway ka Feliks,» ka'a.

25 Wya ka tsa mghama sludzi ya vindanaftá delewer guli:

26 «I'i Klawdi Lisiyas, ta ga zgu ŋa mghamani ŋumna ta nzakway ka Feliks.

27 Ya mndu ta ghunədaghapta yu ya ná, la Yahuda ta ksafťa ka dza'a dzata. Ka lagha yu nda la sludza da ka zlu'agapta ma dzva taŋ snaŋər yu kazlay: Mnda la Ruma ya kə'a.

28 Ŋa zba snaŋťá ghəŋa skwi ya kəl həŋ ka razay ná, ka kladaghatá yu ta kəma gwal ta tsanatá guma ta həŋ.

29 Ka slanaghatá yu ná, ta razu ta ghəŋ skwi ta ksantá zlahə taŋ həŋ. Ama had skwi ga tsi prək ka dzata, dər prək ka hbamta ma gamak wa.

30 Ka sagha lu snadimta kazlay: Ta pgha buďukwa həŋ ŋani kə'a, kəl yu ka ghunədaghapta tsa mndu ya ŋa lagha hahəŋ ka ghəŋa taŋ da mna dmakuha ya maga tsa mndu ya ta kəma gha. Ləŋləŋ ká ka nzata mghama da,» ka'a.

31 Ka klaftá tsa la sludzi ya ta Pwal girvidik manda va ya mnanaf lu ta həŋ, ka klaghata da luwa Antipatris.

³² Gamahtsimani, ka vragaghutá hamata la sludzi da vla nzakwa tan, ka kda gwal nda plis nda plis ta kla Pwal da luwa Kaysariya.

³³ Bhadaghata tsa la sludziha ta plis ya da luwa Sezare, ka klaftá hən ta tsa delewer ya ka vlanťá n̄mna, zlananhə hən guli ta Pwal ma dzvani.

³⁴ Tahula dzanafťá n̄mna ta tsa delewer ya, ka'a mantsa: «Ta wati hadik kagha na?» ka'a dawanjta da Pwal. Snañtani kazlay: Mnda hadika Silisi ya ka'a,

³⁵ «ña sna yu ta gwada gha saghər tsa mnduha ta raza kagha ya,» ka'a nda tsi. Klaghawakla, ka dza'a kuni da nghay ma tsa həga baf Hiridus ya, ka tsa n̄mna ya nda mnduha.

24

Tsanavatá gwada ta Pwal

¹ Tahula luta fitik hutaf, ka bhadaghatá i mali ta ghəña gwal dra skwi ña Lazglafta ta nzakway ka Hananiya, nda la galata mndu, nda sana mndu ta hgə lu ka Tertulus ya, nda vida ma gwada. Ka lagha hən da wlatá Pwal da n̄mna.

² Ka hgadaghata lu ta Pwal. Ka zraftá Tertulus ta rusa skwi ya maga Pwal, kəl hən ka wlata. Ka'a mantsa: «Mghama da, əñka'a ka kagha kəl ñni ka nzata nda zdaku. Snañta gha ta dzra nzaku kəl mnduha ñni ka nzakway dughwana.

³ Ta rfay mnduha ñni dər ndigandiga ta kagha katakata Feliks.

⁴ Mghama da! Yaha ñni da gərđaghata. Kdəkkdək, kabga zdakwa gha, fanña fa ta zləməñ ka sna ka ta zwanə gwada ñni dza'a mnaghata ñni.

⁵ Nana mndu na ná, ghwadaka mndu ya slanagha ñni ta hwađa ghəña la Yahuda dər ndigandiga ta ghəña hadik. Tsatsi mghama dina la Nazaret* ta nzakway ka gwal ta dza'a mista Yesu ya.

⁶ Ka kumə tsi ta maga sana skwiha dza'a kwal kul vlanťá sgit ta həga Lazglafta ñni, kəl ñni ka ksafťa. [Ka kumə ñni ta tsanaghatá guma manda ya ta mnə zlahə ñni.

⁷ Ama ka lagha mghama la sludzi ta nzakway ka Lisiiyas da zlu'aghuta ma dzva ñni nda mbraku,

⁸ ña sagha ñni da kuma gha da wlata, ka Lisiiyas nda añni.] Ka dawandawa vərđa kagha da tsi, dza'a nda sna ka kazlay: Tsakalawi a na skwi ta mnə ñni tida na wu ka'a,» ka'a.

⁹ «Manda va tsaya nzakwani,» ka la Yahuda ta ghəñani.

Waday Pwal ta ghəñani ta kəma Feliks

¹⁰ Manda mnanata n̄mna nda dzvu ta Pwal kazlay: Gwada ta gwada ka'a. Ka Pwal mantsa: «Nda sna yu kazlay: Gitagita a vakwa kagha ta tsa guma ta ghəña mnduha ñni wu ka'a. Nda rfu dza'a wada yu ta ghəña da ta kəma gha.

¹¹ Ka psanpsa ka katsi ná, malapə a fitik ghwanpđə his manda lafa da da luwa Ursalima da tsələbu ta kəma Lazglafta wa.

¹² Had' mndu ta slidighata ta zləđawi nda mndu, ta hwazlađa ghəña mnduha, dər ma həga Lazglafta, dər ma həga tagha skwa la Yahuda, dər ma luwa wa.

¹³ Nana skwi mnə hahən ta i'i ndanana ná, graghafťa a vərđa hahən wa.

¹⁴ Skwi ya graf i'i ná, ta maganata slna yu ta Lazglafta dzidziha ñni nda ta tsa tvi mnə hahən kazlay: Dina ghwadaka tvi ya ka'a ya. Zlgħafzlgħa yu ta inda skwi ya nda vinda ma zlahə Musa, nda ya ma deftera la anabi.

* 24:5 Ngha ta Mata 2:23.

¹⁵ Faffa i'i guli ta ghəŋ ta Lazglafta manda va ŋa hahəŋ ta mnay kazlay: Dza'a sli'aganapsli'a Lazglafta ta tdukwa mnduha nda ghwadaka mnduha tani kə'a ya.

¹⁶ Tsaya ta kəl yu ka ŋavata ka nzaku manda ya ta raku ta kəma Lazglafta nda ya ta kəma mnduha.

¹⁷ «Nda kda fitika da manda dgata da ta vgha nda Ursalima, kəl yu ka vradaghata, ka kladanaghata nda tsemi ŋa katanjta mnduha da, nda ya ŋa planata ghəŋ ta Lazglafta.

¹⁸ Tsaya skwi ta magə yu ta sladighatá sanlaha ma la Yahuda si ta hadika Asiya. Kdakwa da ta tsala ghəŋa da tsa, ta had tskata mnduha hada wu, hwazlaβanaf a yu ta ghəŋa mnduha guli wa.

¹⁹ Ka má mamu sana skwi gana yu ta həŋ katsi ná, má vərda la Yahuda ta hadika Asiya ta sagha wlatá i'i da kagha tama.

²⁰ Ka mantsa a tsi wu, ma mnanmna nana mnduha na ta dmaku ya ksaf həŋ ta i'i nda tsi ma fitika lagha da ta kəma gwal ta tsa guma.

²¹ Ta kəma gwal ta tsa guma, gwadagwada yu nda mbraku kazlay: Grafgra yu, «dza'a sli'aganapsli'a Lazglafta ta gwal nda rwa kə'a. Ta ghəŋa tsaya ta tsa lu ta guma ta ghəŋa da gita,» ka'a.

²² Feliks ná, nda sna tsatsi ta skwiha katakata ta ghəŋa tva Kristi kəl tsi ka dzanamtá wi ta həŋ. Ka'a mantsa: «Sagha mghama la sludzi ta nzakway ka Lisiyas ya ná, nghay da ta na gwada ghuni na tsa,» ka'a nda həŋ.

²³ Ka mnanata tsi guli ta mali ta ghəŋa la sludzi kazlay: Hamha ta Pwal ma gamak, yaha ka da hbanata nda hba. Ka ta saghasa grahani da katanjta katsi, yaha da pya həŋ, ka'a.

Pwal ta kəma i Feliks nda Drusil

²⁴ Tsəbakw fitik tahula tsa, ka sagha Feliks kawadaga nda markwa tanj Drusil, ta nzakway ka makwa la Yahuda. Ka hgagaptá tsi ta Pwal, ka snə tsi ta gwada ta ghəŋa zlghaftá Yesu Kristi da tsi.

²⁵ Ka zraftá Pwal ta zwa gwada ta ghəŋa nzaku ya ta zdəganatá Lazglafta, nda gwada ta nghuta mndu ta ghəŋani, nda gwada ta ghəŋa ya ka Lazglafta dza'a tsa guma ta ghəŋa mnduha. Ka Feliks ksur tsi ka zləŋ mantsa: «La tama, bađu mutsafər yu ta fitik ya guli ná, hgəgalta da ta kagha tsa,» ka'a.

²⁶ Dza'a mutsay yu kasi'i ta tsemi da Pwal ka ŋumna Filiks sizlay, ta kəl tsi gdata ta hgagaptá Pwal tazlay ka ghwa yiva nda tsi.

²⁷ Səf səf his ka vaku luta ta magay mantsa. Tahula tsa vaku his ya, ka mbəɔapta Purkiyus Festus ta Filiks. Kambəl zdəganata tsi ta la Yahuda ka Feliks ná, ka zlanjta tsi ta Pwal ma gamak.

25

Lagha Pwal ta kəma Festus

¹ Tahula fitik hkəŋ manda klafta Festus ta slna nzanaghatá hadikani, ka sli'aftha tsi ma luwa Sezare ka lafi da luwa Ursalima.

² Ka sli'adaghata la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la mali ta ghəŋa la Yahuda slanaghata hada. Ka wlatá həŋ ta Pwal da tsi.

³ «Kdəkkdək, kləganəgha kla ta Pwal da na luwa Ursalima na,» ka həŋ ndi'ata ka ŋdāŋda nda tsi. Mataba tsaya ná, nda dzra wa tanj ŋa pghata buɔukwa ŋa dzata ma tvi ta laf tsi.

⁴ Ama ka Festus nda həŋ mantsa: «Wa a Pwal ma gamak ma luwa Sezare. Vərda i'i guli ná, nzdavata a yu wa, dza'a gi vru yu.

5 Ka sli'afslí'a sanlaha mataba la maliha ghuni mista dá ka dza'a ñni da slanaghata hada ma luwa Kaysariya. Ka mamu skwi maga tsi kul dínaku katsi, ña wlata tan,» ka Festus nda hən.

6 Ka tghas tsi, ka ghwanj a fitik za Festus ma luwa Ursalima, ka laha tsi da luwa Sezare. Gamahtsimani, ka sli'aftá tsi, ka lagha da vla tsa guma. «Klagapwakla ta Pwal ya,» ka'a.

7 Ka lagha Pwal. Ka sli'adaghatá tsa la maliha la Yahuda ta sli'adata ma Ursalima ya dliwis da wamtá Pwal. Ka mnə hən ta gwadaha ta kuzlaku ta kuzlaku, ka tsatsanavatá Pwal, ama had'hya gwada kliginj hən wa.

8 Ka Pwal mantsa: «Had' sana dmaku maga yu wu, dər tvə zlahá la Yahuda, dər tvə haga Lazglafta, dər tvə mgham Sezar wu,» ka'a wadapťá ghəjani.

9 «Ta d'vay ka ta dza'a da Ursalima ka dza'a lu tsatá na guma na ta kəma tan ra?» Ka Festus nda Pwal ña zdánafta ñuduf ta la maliha ta ghəña la Yahuda.

10 Ka Pwal mantsa: «Wana yu ma vla tsa guma mgham Sezar. Hadna guli rakwa tsadighatá guma. Had' dmaku gana yu ta la Yahuda wu, nda sna vərda kagha ka ghəña gha.

11 Ka mamu dmaku gə yu, magamaga yu ta skwi prək ka dzata i'i katsi, ma dza lu ta i'i a ka yu wa. Ama ka had'hyahya skwi ma na gwadaha ta mnə hən ta i'i na wu katsi, laviñ a mndu ta vlanťá i'i ta hən wa. Ta ndəba dzvu yu da kagha, ka la na guma na ta kəma mghama Ruma,» ka'a.

12 «Manda tsa zbanťa gha ta dza'a na guma na ta kəma mgham ya, dza'a dza'a ka ta kəma mgham Sezar,» ka Festus nda Pwal tahula gwaduvustani nda gwal ta vlanťá hidaku.

Lagha Pwal ta kəma i Agripa nda Beranis

13 Tsəbakw fitik tahula tsa, ka lagha mgham Agripa nda Beranis da luwa Sezare da nghanaghata ñumna Festus.

14 Ka zata hən ta fitik tsəbakw hada. Ka rusanafťá ñumna Festus ta gwada ta ghəña Pwal ta tsa mgham ya. Ka'a mantsa: «Mamu sana mndu zlidinj Feliks hadna ma gamak.

15 Ma fitika laha dá da luwa Ursalima, ka sli'adaghatá maliha ta ghəña gwal ta dra skwi ña Lazglafta, nda la galata mndu mataba la Yahuda slidighata. Ka wlata hən. Kdəkkdək, tsəñna tsa ta guma ta na mndu na, ka hən nda i'i.

16 Ta snu a añni la Ruma ta gi tsanaghata guma ta mndu mantsa ya wa. Tinəl ta guyanata nda guya lu ta tsa mndu ya nda tsa gwal ta wlata ya, ña zlananjta tví ña wadajni ta ghəjani ta kəma tsa gwal ta wlata ya karaku, ka yu nda hən.

17 Ka saha hən da hadna mista dá. Gərdava a yu guli wu, ka gi nzata ñni ma vla tsa guma gamahtsimani. Hgagaghawa hga ta tsa mndu ya ka yu, ka hgaktá lu.

18 Ba va wana na mnduha ta wlata na dza'a mna ghwadaka skwi maga tsi, ka yu ná, sew had' tdukwa skwi mna hən wa.

19 Ta ghəña zlərdá gwada ta dina tan nda gwada ta sana mndu ta hgə lu ka Yesu ta mtuta, ama ta nda hafu ka Pwal nda ñani ta mnay yeya.

20 Trapta dá ta tsa ghəña mndərga skwi mantsa ya, ka yu nda Pwal mantsa: Ta kumay ka ta dza'a da Ursalima ka dza'a lu tsa na guma gha na hada ra? ka yu nda tsi.

21 Ama ka dawanťa Pwal ta tsanata mgham Sezar ta gumani, kəl yu ka ñanata ma gamak dásudasu ma kdə yu ka ghunay da mgham Sezar,» ka'a.

²² Ka mgham Agripa nda numna Festus mantsa: «Ta kumay i'i ka ghəŋa ɗa ta snanata gwada ma wa tsa mndu ya guli,» ka'a. Ka numna Festus mantsa: «Dza'a nda sna ka mahtsim,» ka'a nda tsi.

²³ Gamahtsimani tama, ka lagha i mgham Agripa nda Beranis nda hbatá vgha má mgham mgham ka lamə hən̄ da həga tsa guma kawadaga nda mghamha la sludzi, nda gwal dagaladagala ma tsa luwa ya. «Klagaghawakla ta Pwal,» ka numna Festus. Ka kladaghatá lu.

²⁴ Ka numna Festus mantsa: «Mgham Agripa, nda inda gwal ta ts kavata hadna ma na vlə na kawadaga nda an̄ni. Wana na mndu sli'adagha inda la Yahuda da wlata da i'i ma luwa Ursalima, nduk hadna tani ya kay: "Ra a ka zlan̄ta na mndu na nda hafu wu," ka hən̄ hlaftá wi.

²⁵ Ama i'i, ngha a yu ta skwi prək ka dzata wa. Ka si klawakla ta guma ɗa ta kəma Sezar ka'a ya, tsaya dza'a kəl yu ka ghunay.

²⁶ Nziya nza tsi ná, mutsaf a yu ta vərda gwada ya ɗa vindanaftá mghama Ruma ta ghəŋani wa. Tsaya kəl yu ka klagaghata na mndu na ta kəma ghuni, katkatatani ta kəma gha mgham Agripa, ɗa ɗawanaptá vli, kada snan̄ta yu ta skwi ɗa vindaɗ.

²⁷ Mndu ya tsam lu ma gamak, ka klafta lu ka ghunay kul snan̄ta lu ta vərda skwi kəl lu ka ksafata ná, tsaɓaku tsaya ta nghadaptá yu,» ka'a.

26

Wadɗay Pwal ta ghəŋani ta kəma Agripa

¹ «Ŋagha gwada tama Pwal, gwada ta gwada ɗa wadaptá gha ta ghəŋa gha,» ka mgham Agripa nda tsi. Ka kapaftá Pwal ta dzvu, ka zlaftá tsi ta gwada. Ka'a mantsa:

² «Ta rfu yu katakata gita, a mgham Agripa, nda mutsafta ɗa ta tvi ɗa mn̄an̄ta gwada ta kəma gha ɗa wadaptá ghəŋa ɗa ma inda skwiha ya tsatsadiva la Yahuda.

³ Kəl tsi ka vlihata rfu katakata ná, nda sna kagha tsidid ta nzakwa la Yahuda nda ghəŋa skwi ya ta zlərdə hən̄ tani. Kdəkəkək, ka ksa ka ta ɗuduf, ɗa fihata gha ta sləmən̄ ka sna na gwada ɗa na.

⁴ «Daga ma ga zwan̄a ɗa, nda sna la Yahuda ta nzakwa ɗa. Nda sna hən̄ ka yu nzakwagapta daga tan̄tan̄ mataba la ini nda ya ma Ursalima.

⁵ Nda sna hahən̄ ta i'i daga manda ghalya. Ka ta kumay hən̄ katsi, lavin̄lava hahən̄ ta mn̄ay kazlay: Tekw i'i mataba gwal ta fikaghuta si ta ghəŋa dina ɗni ta nzakway ka ɗa la Farisa kə'a.

⁶ Ndanana, wana yu ma guma ta ghəŋa fafta ɗa ta ghəŋa ɗa ta tatá imi ta sləmən̄ ya tanaf Lazglafta ta dzidziha mu.

⁷ Tsa mndəra amu ghwan̄pdə his ya guli ná, nda fa ghəŋa tan̄ ɗa nghan̄ta magatá tsa tatá imi ta sləmən̄ ya. Tsaya ta kəl hən̄ ka ɗavata nda fitik tani, nda rvidik tani, ka tsəlbu ta kəma Lazglafta ya. Ta ghəŋa tsa fafta ɗa ta ghəŋa ya tama, ta kəl la Yahuda ka tsatsafta gwada ta i'i, a mgham Agripa.

⁸ Ari la Yahuda, kabgawu ta kəl kaghuni ka nghan̄ta manda skwi lavin̄ a Lazglafta ta sli'aganaptá gwal nda rwa wu kə'a na?

⁹ Vərda i'i guli ná, si magan̄maga yu kahwathwata ta kɗavakta inda skwi ɗa zadanan̄ta na hga Yesu mnda la Nazaret na.

¹⁰ Tsaya skwi magə yu ma Ursalima guli. Da la mali ta ghəŋa gwal ta gra skwi ɗa Lazglafta mutsafta yu ta mbraku, kəl yu ka hla ndəghata gwal zlgħay nda ɗuduf ka pghay da gamak. Tsaya dina, ka i'i guli ta psu lu ta hən̄.

11 Ma fitika ray dá ta hëga tagha skwa la Yahuda tazlay, si ta gay yu tiri ña gwal zlgħay nda ñuduf katakata ka mbël raza hëj ta hga Yesu. Tsa gatá sida dá ya ná, nda nza ña zbiñta hëj nduk ma sana luwaha ta sana hadik sizlay.»

Gwadata zlgħafta Pwal ta Yesu
Slg 9:1-19, 22:6-16

12 «Tsaya tama, kël yu ka sli'aftha ma sana fitik ka dza'a da luwa Damas nda tsa mbraku vliha gwal dra skwi ña Lazglafta ña dza'a kasa gwal zlgħay nda ñuduf ya.

13 Ta labla yu ta tvi, wër dëk fitik ma ghëj tama a mgham Agripa, ka nghanja yu ta saha tsuwadək daga ta luwa wamtá i'i, nda gwal ta dza'a mista dá tani. Malaghumala wudəkwa tsa tsuwadək ya katakata ka ña fitik.

14 Ka zlëmbutá ñni demdem ta hadik. Ka snantá yu ta sana lwi ta gwadgihata nda gwada Hebru: "Sawulu! Sawulu! Kabgawu ta kël ka ka giri ña dá na? Ghuya dāñwa ña ghëja gha na pgha ghëj ta pghë ka nda i'i na," ka'a.

15 "Wa kagha ní mghama dá," ka yu nda tsi. Ka Mgham Yesu nda i'i mantsa: "Ti tsa Yesu ta gë ka ta iri ñani ya.

16 Sli'afslí'a ka sladata ka. Kël yu ka maraghanja ghëja dá ná, zbpapza yu ta kagha ña magihata slna dá, ña nzakwa gha ka maslëmtsëka dá, ña mnay gha kinawu ká ka nghanjá i'i gita, ña mnay gha ta skwi dza'a maraghanja yu dza'azlay guli.

17 Da la ghuni nda ya da gwal kul nzakway ka la Yahuda ta ghuna yu ta kagha, dza'a katay yu ta kagha guli.

18 Ña gwananata gha ta iri ta hëj, Ña sli'agapta tanj ma grusl ka lamë da tsuwadək, ña kwala halaway ka gëgälta mgham ta ghëja tanj. Lazglafta ta dza'a ga mgham ta ghëja tanj. Mantsa ya dza'a kël hëj ka mutsafta planata dmakwa tanj, ña mutsafta tanj ta vla nzaku kawadaga nda gwal ta zlgħaftá Lazglafta," ka'a.

Mnay Pwal ta slnani

19 «Mantsa ya tama a mgham Agripa, kwalaghu a yu ta sna gwada tsa mndu nghanj i'i ta saha daga da Lazglafta ya wa.

20 Katëk ná, "mbëdanaf wa mbëda ta nzakwa ghuni, ka mbëdakta kuni ta vgha da Lazglafta. Magawamaga ta ñërma slna ña maranja tsa mbëdata nzakwa ghuni ya," ka yu zlafta mnay karaku ma luwa Damas, nda ya ma luwa Ursalima. Tahula tsa, ka mnanata yu ta inda gwal ta hadika Zudiya, nda ya da gwal kul nzakway ka la Yahuda guli.

21 Ta ghëja tsaya kël la Yahuda ka ksafá i'i ma nzakwa dá ma hëga Lazglafta má ña dzihata.

22 Ama ka katagadiptá Lazglafta. Ha gita, tata kdāñkda yu ta nzakw ka maslëmtsëkani ta këma inda mnduha, nda zwanj tani, nda glata mndu tani. Had' skwi dza'a mnëglata i'i ka malagħuta ya mnë la anabi, nda i Musa ta ghëja skwi dza'a magaku, mna hëj kazlay:

23 Dza'a ghuyë ghuya Kristi ta dāñwa, tsatsi ta nzakway ka tanjanja mndu ta dza'a sli'agapta mataba gwal nda rwa ña mnananjani ta tsuwadək ta mnduha mu, nda gwal kul nzakway ka la Yahuda tani.»

Zlgħafzlgħa ta Yesu ka Pwal nda Agripa

24 Tata mna tsa gwada ña wadapá ghëjani ya Pwal, ka Festus nda tsi nda lwi dagaladagala mantsa: «Pwal! Halaway ka ra? Tsaghis ka halaway na dzanja ta dzanja gha na ra?» ka'a nda tsi.

²⁵ Ka Pwal mantsa: «Mghama da, halaway a i'i wa. Vərdəfaka gwadaŋa ndanay ta gwadaŋa yu.

²⁶ Nda ghada snanŋa mgham Agripa ta inda tsa skwiha ya. Tsaya ta kəl yu ka gwadaŋa na gwadaŋa na kul had dzudzukway ta kamani. Grafgra yu kazlay: Nda sna tsatsi ta inda tsa skwiha ya kə'a, kabga had ya magə lu ma difa ma difa wa.

²⁷ Mgham Agripa, grafgra ka kazlay: Mantsa ya tsa gwadaŋa mana la anabi ya kə'a ra? Nda sna yu kazlay: Na, grafgra ka kə'a,» ka Pwal

²⁸ Ka mgham Agripa nda Pwal mantsa: «Va gi ndukuđ dza'a niđista ka, ka krista ka kagha ra?» ka'a.

²⁹ Ka Pwal mantsa: «Dər ma ndukuđ fitikani, dər ma di'in tsi, manda ya kuman Lazglafta, kagha nda ghəŋa gha yeya a wu, ŋa inda na kaghuni demdem hadna na nzakwani, ka nuta kuni manda va i'i. Ama má ma tsam lu nda tsa ta kaghuni tani,» ka Pwal.

³⁰ Ka sli'afŋa i mgham Agripa nda ŋumna Festus, nda Beranis, nda gwal kawadaga nda həŋ.

³¹ Tahula saghwa taŋ ma vla tsa guma, ka həŋ mantsa: «Had sana skwi maga na mndu na prək ka dzata, dər ka tsamta ma gamak wu,» ka həŋ.

³² Ka mgham Agripa nda ŋumna Festus guli mantsa: «Ka má zban a na mndu na ta kla na gumani na ta kəma mgham Sezar wu katsi ná, ma dza'a zlinzla lu ta na mndu na,» ka'a.

27

Klaghatá Pwal da luwa Ruma

¹ Ka mnaftá lu kazlay: Dza'a sli'i mu ŋa dza'a ta hadika Italiya kə'a. Ka klaftá lu ta i Pwal, nda sanlaha ma vu'aha, ka fanamta ma dzvu ta sana mali ta ghəŋa la sludzi ta hgə lu ka Zuliyus. «Tekw tsatsi mataba maliha ta ghəŋa la sludza Agustus.»

² Ka lamə ŋni da kwambala luwa Adramit ta sli'i ka dza'a da sana luwaha nda ma slərpha hadika Asiya. Ta sli'afŋa ŋni, kawadaga Aristarkus, sana mnda la Tesalunik ta nzakway ta hadika Mekaduniya nda aŋni.

³ Gamahtsimani, ka bhadaghata ŋni da luwa Siduŋ. Ka maganatá Zuliyus ta zdaku ta Pwal. Ka sliŋtá tsi ŋa dza'a naghanaghatá grahani, ŋa katanŋtá həŋ.

⁴ Tahula tsa, ka sli'afŋa ŋni hada nda kwambalu, ka vru falak ta aŋni. Ka mbədaghatá ŋni ta vgha nda tahula Kiprus.

⁵ Manda tsughwadapta ŋni ta drəf ta nzakway ndusa nda hadika Silisi, nda ya nda hadika Pamfali, ka bhadaghata ŋni da luwa Mira ta hadika Likiya.

⁶ Ka mutsaftá tsa mghama sludzi ya ta kwambala luwa Alegzandri ta sli'i ka dza'a nda ta hadika Italiya. Ka pghamta tsi ta aŋni mida.

⁷ Tsəbakw fitika ŋni ta ndaru dasuwa. Zlahzlah ka ŋni bhadaghata ndusa nda luwa Snida. Kulam nda tsa, ka pyaftá falak ta aŋni hada ta dza'a nda ta tsa, ka mbədaghatata ŋni ta vgha nda ma sana vli ta tsavata ma drəf ta hgə lu ka Kret ndusa nda luwa Salmune.

⁸ Zlahzlah ka ŋni labə hada, ka bhadaghata ŋni da sana vli ta hgə lu ka Nərma vla slada kwambalu ndusa nda luwa Laziya.

⁹ Zuza mu ta fitik katakata kay guli, his nda htsiŋ na mbađa na guli, lula fitika suma guli. Tsaya tama kəl Pwal ka mnyay ŋa taŋ;

¹⁰ Ka'a mantsa: «Zwana amu, ta nghadapta yu ná, his nda htsiŋ na mbađa mu na, dagala skwi dza'a zlamaghata. Dza'a badzaku huzlaha mu nda kwambalu tani. Tsahaya yeya a wu, nda htsiŋa mu tani,» ka'a.

11 Ka kwalaghutá tsa mali ta ghəŋa la sludzi ya ta sna tsa gwađa Pwal ya, ka laghwi da sna ŋa dani ma Kwambalu, nda ŋa mndu ta sway.

12 Tsaw hada ya guli ná, dīna a tsa vli ya ka slada kwambalu gufwak wu, kəl ndəghata gwal ma kwambalu ka mnay kazlay: Mbadma, ka wayaka skwi ɓhadaghaha mu da Finiks ma vla slada kwambalu ma luwa Kret, ka dza'a mu za fwak hada, ka həŋ. Tsa Finiks ya ná, zur nda zlaɓa dɛɗakwa fitik nzakwani.

Mghama falak ta drəf

13 Fedfedfed ka falaka Sud vyavata. «Zlah dza'a mbaɗaku na mbaɗa mu na, ka mnduha ma kwambalu.» Ka tsukwaftá həŋ ta kufur ta kəl lu ka slada kwambalu ya, ka kladapta həŋ vzadata nda tvə Kret, luwa ta tsavata ma drəf ya.

14 Ta nzɗava a lu kay ná, ka vyagaftá falak nda mbraku nda mbraku nda ga «zeghwa safa fitik,» nda ma tsa luwa Kret ta tsavata ma drəf ya.

15 Ka zlaguŋta tsi ta tsa kwambalu ya, ka traпта tsi ta ŋafta, ka nzata aŋni tama ka kzla skwi dza'a magaku ta tiŋwu tsa falak ya ta aŋni.

16 Ka tiŋwaghata aŋni nda tahula sana zwanja vli ta tsavata ma drəf ta hgə lu ka Kawda. Ka hlaptá ŋni ta hafu hada. Zlahzlah ka ŋni katsakta sana zwanja kwambalu tavata ŋa ŋni.

17 Tahula tɗakta taŋ ta tsa zwanja kwambalu ya ka famta ma tsa dagala ya, ka habafta həŋ nda tɓaŋ ta tsa kwambalu dagala ya, ŋa katay yaha hwanzuɓta. Ka zləŋaftá həŋ ta traku dza'a trata həŋ ta daɓa wutak ndusa nda Libiya. Ka zliŋtá həŋ ta wupay ta tiŋwa kwambalu. Ma tsaya tama, ka tiŋwu falak.

18 Gamahtsimani, ka klambarə tsa falak ya ta aŋni katakata. Ka zlaftá ŋni ta hlapta huzla ma tsa kwambalu ya ka pghay da drəf.

19 Baɗu ma hkəna fitik, ka hlaptá hahəŋ nda dzva taŋ ta huzla ksa slna ma kwambalu ka pghaghata da drəf.

20 Kidaghi fitika ŋni, nghava a fitik wu, nghava a tekwatsa wa. Fərtufərtə tsa falak ya katakata. Ta haɗ mnay kazlay: Ta dza'a mbaku ŋni kə'a ma ghəŋa ŋni wa.

21 Nda kɗa fitika ŋni zaŋ a ŋni ta skwa zay wa. Ka sli'aftá Pwal ma takataka taŋ, ka'a nda həŋ mantsa: «Zwana amu, ka má ta snatá kuni ta gwađa ɗa ta mnay kazlay: Ma sli'af mu ma Kret kə'a kay ná, ma grumus a na falak na wa.

22 Skwi ta mnaghunata yu ndanana ná, drawa ŋuɗuf, haɗ ya dza'a zadavaghuta dər turtuk mataba ghuni wu, kwambalu yeya dza'a zwaɗuta.

23 Ta na rvidik gita ná, ghunigiha ghuna Lazglafta ta duhwalhani. Tsa Lazglafta nza yu ka ŋani, nda ya ta maganata yu ta slna ya.

24 Ka'a nda i'i ná, "ma zləŋ ka ta zləŋ Pwal, dza'a laghala ka sladata ta kəma mgham Sezar. Wya guli zɗaghanzɗa Lazglafta ta huɗi, dza'a zlanzla ta na gwal kawadaga nda kagha na nda hafu," ka'a.

25 Drama ta ŋuɗuf zwanama, nda fa ghəŋa ɗa ta Lazglafta. Tsa skwi mniha tsi ya, grafgra yu kazlay: Dza'a magaku manda va tsaya kə'a.

26 Nziya nza tsi ná, dza'a zləmbatá tavata sana haɗik ta tsavata ma drəf mu,» ka'a.

27 Ta ma ghwanɗɗa fwaɗa rvidik, ka va klambar tsa falak ya ta aŋni ta ghəŋa drəfa Madeterane. «Zlah ndusa mu nda haɗik tama,» ka tsa gwal ta swa kwambalu ya lamər vli da takala.

28 Ka hbafta hən̄j ta skwi ta ndəgaku ta zu'i ka vzadata da tsa drəf ya ŋa dzəgha latani. Ka graftá hən̄j ka mitir hkən̄mbsak ndəfáŋ mida. Zadaptá lu dau' guli, ka vzəgladata hən̄j, ka grəglaftá hən̄j ka mitir hisamsak tghas mida.

29 Yaha kwambalu da grunjtá palaha ka hən̄j zləŋaftá zləŋ, ka vazadatá hən̄j ta skwa sladanatá kwambalu fwaď nda ga mahulhulani ŋa sladanatá tsa kwambalu ya. Ka kzlə hən̄j ta tsadakwa vli nda mndə.

30 Ka zbə tsa gwal swa kwambalu ya ta tva hwayaghuta, ka fagata hən̄j ta tsa zwanja kwambalu ya, manda gwal ta zba dza'a pghadata skwa slada kwambalu nda ta kəma kwambalu, ka hən̄j magay.

31 Ka Pwal nda tsa mali ta ghəŋa la sludzi, nda tsa la sludzi ya tani mantsa: «Ka nzamə a na mnduha na ma na kwambalu na wu katsi ná, katafta a kuni ta vgha wu,» ka'a.

32 Na tsa snan̄ta tan̄j mantsa ya ná, ka ratsin̄tá hən̄j ta tsa tban̄ha tsa zwanja kwambalu ya ka zlidin̄ta ta drəf.

33 Ta ghwan̄j a vli ka tsadakú tama wu, ka Pwal mantsa: «Kdəkwaďdək, tsuwatsa ta skwa zay, ma ghwan̄pďa fwaďa fitika ghuni na ta fa ghəŋ mazlay, ta đan̄j a kuni ta skwa zay wa.

34 Kdəkwaďdək, tsuwatsa ta skwa zay ŋa ŋaghunatá ta ŋuduf. Had̄ ya ma kaghuni dza'a dəďavaghuta swidani dər ka turtuk wu,» ka'a.

35 Kďakwani ta tsa gwaďa ya, ka klafta tsi ta buradi, ka rfanaghatá Lazglafta ta ghəŋani ta kəma tan̄j demdem, ka balanaptá tsi*, ka zay.

36 Ka draftá sanlaha ta ŋuduf, ka zə hahəŋ guli.

37 His dərək nda ndəfáŋ mbsak mku' mida ŋni ma tsa kwambalu ya.

38 Manda baghafta tan̄j, ka hlaf̄tá hən̄j ta alkama ka pghaghata da drəf ŋa htanaghutá ndəgaku ma kwambalu.

Badzuta kwambalu

39 Tsadakwa vli, sew tsatsafa a gwal swa kwambalu ta vli ka ga hən̄j wu, ama ka nghan̄ta hən̄j ta sana maslin̄n̄tsa vli ka wutak. Ka ma da magaku tsi ná, ka hən̄j ka kla tsa kwambalu ya nda ta tsa wutak ya.

40 Ka ratsidin̄tá hən̄j da drəf ta tsa skwiha ta kəl lu ka sladanatá kwambalu ya. Ma va tsaya guli, ka palidin̄tá hən̄j ta zu'a skwa swa kwambalu. Ka sli'anaf̄tá hən̄j ta wupay nda ta kəma kwambalu nda ta tvi ŋa tin̄way falak, ka kla hən̄j nda tvə sgam ya.

41 Ka lagha hən̄j grunjtá duvruhwa ta wutak. Ka laghu ghəŋa tsa kwambalu ya tes dida, lavgliŋ a ta gigďavata ŋa sabə wa. Ka lagha gamtsa'uwakwa drəf 6lidin̄tá tsa kwambalu ya nda tvə mndərani.

42 Ka kumə la sludzi ta pslidin̄ta la vu'a, kabga yaha ya dər turtuk da ndapta mataba tan̄j nda bibin̄ja.

43 Ka pyaftá tsa mali ta ghəŋa la sludzi ya ta hən̄j ta dza'a magay, kabga va a ta slanaghata skwi ta Pwal wa. Ka'a mnata mantsa: «Inda gwal nda sna ta hlimi ya ná, ka vala hən̄j ta drəf, ka dza'a hən̄j ta 6lu.

44 Sanlaha ya, ka la hən̄j ta kataku, ka ta na sləghwa na kwambalu na a tsi,» ka'a. Mantsa ya magata hən̄j, kəl hahəŋ ka katagaptá vgha demdem ka labə ta 6la ghwa.

* 27:35 Ngha ta Slna gwal ghunay 2:42.

¹ Tahula katagapta ηni ta vgha, Malta hga tsa vli ta tsavata ma drəf ya, ka ηni zlra snan̄ta.

² Mnduha ma tsa luwa ya ná, ηerma mnduha həj, ka tsu'aftá həj ta an̄ni. Ka van̄naghata həj ta vu gik, kabga ta nzaku imi, káka nda mtaſl guli.

³ Ka hlafta Pwal ta nivi ka pghay ta ghəja tsa vu ya, tsaw mamu mupuha midá. Snayni ta hurfukwa vu, gi takwatsak lafi ta dzva Pwal.

⁴ Nghay gwal ma tsa luwa ya ta tsa mupuha ya kzəghəla ta dzva Pwal, ka həj mataba tan̄ mantsa: «Ta psla mndu ná mndu na kahwathwata. Zlahzlah katagapta tsi ta vgha ma drəf kay guli ná, ta zlighisa a yu wu, ba va ta dzaghata dá ka guma Lazglafta nda tsi,» ka həj.

⁵ Ka wuslikidinjá Pwal ta tsa mupuha ya da vu. Had̄ sana skwi ta ghunan̄ta dekdek wa.

⁶ Kzla ghuyanaftani ta Pwal ka gi zləmbatani ka mtutani a tsi, ηa lamndu si ta kzlay. Ka nzakw həj ná, had̄ sana skwi magana tsi wa. «Sana Lazglafta na mndu ná,» ka həj mbəđglavata.

⁷ Ndusa nda tsa vli ya, mamu vla sana mali ta ghəja tsa had̄ik ta tsavata ma drəf ya. Publiyus hga tsa mndu ya. Tsatsi ta tsu'aftá an̄ni, ka payan̄natá vli dına, ka zatá ηni ta fitik hkən ga tan̄.

⁸ Tsaw ta hani dani ma Publiyus ta ghzləj ta 6asa ηud̄idar nda klu tani. Ka lagha Pwal da nghanaghata, ka fanaghatá tsi ta dzvu, ka maga du'a da Lazglafta ta ghəjan̄i, ka mbanaftá tsi.

⁹ Manda mbanafta Pwal ta tsa mndu ya, ka sli'adaghatá gwal kul dughwanaku ta tsa had̄ik ta tsavata ma drəf ya slanaghata, ka mbambanaftá tsi ta həj.

¹⁰ Ka va vlə həj ta skwi kavghakavgha ηa ηni. Ta sli'i ηni ka dza'a da kwambalu guli, ka tsakan̄nafta həj ta inda skwi dza'a kata an̄ni ma mbada ηni.

Bhadaghata Pwal da luwa Ruma

¹¹ Tahula tili hkən, ka sli'aftá ηni ka lami da kwambala luwa Alegzandri, ta hgə lu ka «lazglafta la mbuhwali,» ta zagaptá vyani ta tsa had̄ik ta tsavata ma drəf ya.

¹² Bhadaghata ηni da luwa Sirikuz, ka zata ηni ta fitik hkən hada.

¹³ Ka sli'aftá ηni hada ka 6hadaghata da luwa Regiyu. Gamahtsimani, ka saf falaka Sud, ka 6hadaghata ηni da luwa Puzul badu mahis.

¹⁴ Hada, ka slafta ηni ta zwanama ma zlghay nda ηud̄uf. Ka həj mantsa: «Kdəkkwakdək, zawaza ta luma kawadaga nda an̄ni,» ka həj nda an̄ni. Mantsa ya ka ηni 6hadaghata da luwa Ruma.

¹⁵ Ka snan̄ta zwanama ma zlghay nda ηud̄uf ta nzakway ma luwa Ruma kazlay: Wa'a həj ta sabi kə'a, ka sli'aftá həj ka sagha da guya an̄ni ha ta luma Apyus nda ya ma sana vli ta hgə lu ka vla hani hkən ya. Nghay Pwal ta həj, ka rfu tsi ta Lazglafta, ka ufəglavaf̄ta vghani.

¹⁶ Bhadaghata ηni da luwa Ruma, ka zlanan̄tá lu ta tvi ta Pwal ηa dza'ani nzaku ma ηani dzuguvi nda ghəjan̄i, kawadaga nda sludzi ta nghay.

Mna gwada Pwal ma luwa Ruma

¹⁷ Badu mahkəna fitik, ka hagaftá Pwal ta gwal dagaladagala mataba la Yahuda. Ka'a nda həj tskavar həj mantsa: «Zwanama dá, had̄ sana skwi magana yu ta la amu wa. Dmanaf a yu ta tva nzakwa dzidziha mu wu, ama ka ksafatá lu ta i'i ka vu'a ma luwa Ursalima. Daga hada, ka lamə yu da dzva la Ruma.

18 Dawadīpta tsahaya ta vli, ka kumə həŋ ta zlidista, kabga haď sana skwi ksidif həŋ nda tsi prək ka dzatá i'i wa.

19 Tsaw va a anŋi ta zliŋta wu, ka la Yahuda. Ka si mantša tsi ná, nda nza tkwe' tama ka kla na guma ɗa na ta kəma mgham Sezar, ka yu. Anŋ mndani, ka wla yu ta la'ini a ka yu wa.

20 Tsaya tama kəl yu ka zba nghanŋa kaghuni ka gwadaŋta mu ta tsa gwada ya. Ta ghəŋa tsa skwi faf la Isra'ila ta ghəŋ tida ya tsamta lu ta i'i ma zida,» ka'a.

21 Ka həŋ nda tsi mantša: «Haď sana ɗelewer vindaf lu ta kagha mutsaf anŋi da la Zudiya wa. Haď ya ɗər turtuk mataba zwana amu ta sagha da mnaftá gwada ta kagha ɗər ka vzaftá rutsak ta kagha wa.

22 Ta kumay anŋi ta snaŋtá skwi ta ndanu kagha ka ghəŋa gha nda ma wa gha. Skwi ya snaŋ anŋi ná, nda ndəgha gwal ta pgha rutsak ta na lfida dina ghuni na,» ka həŋ.

23 Ka tsaftá həŋ ta sana fitik tama ŋa gwayavata taŋ. Bađu tsa fitik ya, ka sli'aftá ndəghata həŋ ka lagha slanaghatá Pwal ma vla nzakwani. Ka zraftá Pwal ta paslay, ka mnay ŋa taŋ ta gwada ta ga mgham Lazglafta, daga gasərdək, ha tekulemes fitik, ŋa tɗakta ghunislaŋa taŋ ta ghəŋa gwada ta Yesu. Ka mnə tsi ta gwada ma deftera zlahá Musa, nda ya ma deftera la anabi, ŋa taŋ.

24 Ka ksafatá fəlma sanlaha ta tsa gwada ta mnə tsi ya, ta kwalaghutá sanlaha ta tsu'afta ɗəkɗək.

25 Ka traptá həŋ ta dzraftawi ka skwa turtuk, ka gazlə heŋ. Ka Pwal nda həŋ mantša: «A ta ŋa Sulkum nda ghuɓa ta mnay ŋa dzidziha ghuni nda ma wa anabi Isaya kazlay:

26 "La da slanaghatá na mnduha na, ka ka nda həŋ na:

Dza'a nda sna kuni nda sləməŋa ghuni, ama tsatsafta a kuni ɗəkɗək wa.

Dza'a nda nghan kuni nda ira ghuni, ama tsəmafta a kuni ɗəkɗək guli wa.

27 Nana mnduha na ná,

təŋtəŋa ghəŋa taŋ.

Dərzliŋdərzla həŋ ta sləməŋa taŋ,

hahafhaha həŋ ta ira taŋ,

kabga va'a həŋ ta nghanŋa nda ira taŋ wu,

va a həŋ ta snaŋta nda sləməŋa taŋ guli wu,

da lamə tsi da ŋudufa taŋ,

da mbəɗaktá həŋ ta vgha tvə i'i,

da mbanafta* yu ta həŋ kə'a ya kay."

28 Ala wya tsi tama, ghunafghuna Lazglafta ta na Lfida Gwada na da gwal kul nzakway ka la Yahuda. Hahəŋ, dza'a snay həŋ,» ka'a.

[29 Kɗakwa Pwal ta mnatá tsa gwada ya, ka gazlaghutá la Yahuda nda zləɗay mataba taŋ.]

30 Ka zatá Pwal ta vaku rəŋ rəŋ his ma tsa həga ta plə tsi nda pla ya. Ta tsu'ay ta inda mndu ta lagha slanaghata hada guli.

31 Pyafa lu wu, ka mnə tsi ta gwada ta ghəŋa ga mghama Lazglafta. Ka taghə tsi ta skwi ta ghəŋa Mgham Yesu Kristi, haď sana skwi ta gurtsaŋta wa.

* 28:27 Ngha ta Isaya 6:9-10.

Tsgha ta Iwa Pwal ŋa La Ruma

Ga zgwa Pwal

¹ I'i Pwal ta nzakway ka kwalva Yesu Kristi ta vindaftá na delewer na. Lazglafta ta hgaftá i'i ŋa nzakwa dá ka mnda ghunayni. Tsatsi ta zbaptá i'i ŋa dza'a dá mna Lfida Gwadani ŋa mnduha.

² Tsa Lfida Gwada ya ná, nda kda fitika tamafita Lazglafta ta imi ta sləmənŋ ta ghəŋani tvə la anabi ghalya, ka vindaftá hənŋ ta gwada ta ghəŋani ma deftera Lazglafta.

³ Ta ghəŋa zwanjani ya ka mnda səla yaga lu ma zivra mgham Dawuda tsa gwada ya.

⁴ Ma sli'agaptani ma mtaku, ka kliginjá Lazglafta ta ghəŋa nzakwani ka zwanjani nda mbrakwani ta tsa Yesu Kristi Mghama mu ya. Ka mutsaftá tsi ta inda mbrakwa Sulkum nda ghuəa.

⁵ Nda ma Yesu Kristi zdidinjta Lazglafta ta hudi, ka nidifta ka mnda ghunay ŋa dza'a dá mna gwadani ŋa inda mndəra mnduha kavghakavgha, ŋa zlglafta tanŋ ka snata tanŋ. Mantsa dza'a kəl hənŋ ka vlanjá glaku ta Yesu Kristi.

⁶ Kaghuni guli ná, tekw kuni mataba tsa mnduha ya, kabga hagafhaga Yesu Kristi ta kaghuni ŋa nzakway ka ŋani.

⁷ Inda kaghuni ta nzakway ma luwa Ruma, dvudva Lazglafta ta kaghuni, ka hgaftá tsi ta kaghuni ŋa nzakway ka ŋani. Ka nza zdakatahuda Da mu Lazglafta nda Mghama mu Yesu Kristi ta ghəŋa ghuni.

Mamay Pwal ta nghanaghatá gwal zlgħay nda ŋuduf ma luwa Ruma

⁸ Karaku ná, ta rfanagharfa yu ta Lazglafta dá nda ma Yesu Kristi ta ghəŋa kaghuni demdem, kabga ta kulay lu ta zlgħay nda ŋudufa ghuni ma inda vli ta ghəŋa hadik.

⁹ Nda sna Lazglafta ya ta maganata yu ta slna nda ŋudufa dá turtuk ma mnay dá ta Lfida Gwada ta ghəŋa Zwanjani, ta skwi dza'a yu mnay. Nda sna kazlay: Ma inda fitika ndəbəy dá ta dzvu ná, ta kulay yu ta kaghuni kə'a.

¹⁰ Inda fitik yu ta maga du'a dá Lazglafta ŋa gi vlihatani ta tvi ka ta kumay tsi ŋa bhadaghata dá dá kaghuni sizlay,

¹¹ kabga ta mamay yu katakata ta nghanjta kaghuni. Ta kumay yu ta dguvusta mu ta skwi ya vliha Sulkum ŋa sgaghunaghatá mbraku ta tva Lazglafta.

¹² Skwi ta ndanu yu ná, ta kumay yu ta vluvusta mu ta mbraku, ta vlaghunatá i'i ta mbraku nda ŋa dá ma zlgħay nda ŋuduf, ta vlihatá kaghuni ta mbraku nda ŋa ghuni ma zlgħay nda ŋuduf.

¹³ Zwanama dá, ta kumay yu ta snaŋta ghuni kazlay: Nda kda fitika dá ta zba bhadaghata dá kaghuni kə'a, ama kulam gita ta mutsaf a yu ta fitik wa. Ta kumay yu ta bhadaghata dá ŋa maga slna mataba ghuni, ya dza'a kla kaghuni ta kəma ta kəma manda ya ta magə yu mataba sanlaha ma mnduha ta sana hadikha ya.

¹⁴ Dguvta ghəŋa dá ka mnanata dá ta Lfida Gwada ta inda mnduha, ŋa la Grek, ŋa gwal nda hida nda ya ŋa gwal kul hidaku tani. ŋa gwal nda guna sləmənŋa tanŋ nda ya ŋa gwal kul gunaku sləmənŋa tanŋ tani.

¹⁵ Tsaya tama ta kəl yu ka kuma ḡhadaghata ḡa da kaghuni ta nzakway ma luwa Ruma guli ḡa mnaghunatá Lfida Gwada.

Mbrakwa Lfida Gwada

¹⁶ Ksa a hula ta i'i ka mna Lfida Gwada ḡa mnduha wa. Tsa Lfida Gwada ya ná, mamu mbrakwa Lazglafta mida ḡa mba inda mndu ta zlghafta. ḡa zlafta nda la Yahuda karaku, tahula tsa ḡa kdáy nda la Grek.

¹⁷ Tsa Lfida Gwada ya ta maray kinawu ká Lazglafta ta nanaftá mnduha ka gwal tdukwa tawa irani zlghafər hən. Had sana tvi wu, ta ghəḡa tsa zlghay nda ḡuduf ya kwenkwen. Nda nza manda ya nda vinda ma deftera kazlay: Mndu ta zlghafta Lazglafta ná, tsaya mndu tdukwa tawa ira Lazglafta, tsa mndu ya guli dza'a nzata nda hafu* kə'a.

Gwal dmaku mnduha ta ghəḡa hadik demdem

¹⁸ Daga ta luwa ta margamata Lazglafta kazlay: Nda basa ḡudufani ta ghəḡa inda dmakuha ta maga mnduha, nda kwala tan kul had ta vla glaku ḡani kə'a. Dza'a tsanaghatsa ta guma ta hən, kabga ghwadaka skwi ya ta magə hən ná, ta hawuha ta kahwathwata.

¹⁹ Skwi má ḡa snanḡa ta ghəḡa Lazglafta ná, difaghu a wu, dəday ta daḡi nzakwani, kabga marananəmara Lazglafta ta hən.

²⁰ Nzakwa Lazglafta kaghəḡani nda mbrakwani ya ḡa kdekedzen ná, skwi ya kul laviḡtá lu ta nghanḡa ya. Ama daga ka yawu zlafta ghəḡa hadik, laviḡlava lu ta nghanḡa nda ta tva skwiha ya maga tsi. Ta had mndu nda pslaftawi da tsi wa.

²¹ An mndani, nda sna mnduha kazlay: Mamu Lazglafta kə'a kulam nda tsa, had hən ta vla glaku ḡani wu, had hən ta rfanaghata guli wa. Katək ná, zwaduta zwadu hən ma ndanu. Ka nzamtá hən ma grusl, sna a hən ta skwi tdukwa wa.

²² Gwal nda hida anḡi ka hahən ta gray, tsaw ka rgha hən.

²³ Má ḡa tsəlbay tan ta tsəlu ka vla glaku ḡa Lazglafta ya ta nzaku nda hafu ḡa kdekedzen ya ná, ka laghu hən da tsəlu ḡa skwa wuyay tsaf lu manda mndu kul had hafu mida. Sanlaha ma tsa skwa wuyay ya ná, manda tsatá zarak hən, manda nimtək fwad səla mista tan tsatá sanlaha, manda tsatá nahadik sanlaha.

²⁴ Tsaya kəl Lazglafta ka zliḡtá mnduha ḡa maga skwi ya kumanḡ maya tan. Mantsa tama ka magə hən ta skwa hula nda vgha tan mataba tan.

²⁵ Ka zliḡtá hən ta kahwathwata Lazglafta ka laghwi sna tsakalawi. Ka laghwi hən da tsəlu ḡa skwiha ya tsatsaf Lazglafta, ka maga slna ḡa tan, ka kwalaghutá tsəlu ḡa Lazglafta ta tsatsaftá inda skwi. Tsatsi ya ran zləzlvay ḡa kdekedzen. Amin.

²⁶ Tsaya kəl Lazglafta ka zliḡtá hən ḡa maga skwa hula. Zlanzla mi'aha ta guya vgha nda zgwana, ka laghwi da guya vgha nda mi'aha manda hahən, skwi ya kul raku magay kadzenkadzen.

²⁷ Manda tsaya zgwana guli, zlanzla hən ta guya vgha nda mi'aha, ka kəkə hara'uwa sani nda sani ta hən, ka laghwi hən guya vgha zgun nda zgun, skwi ya kul raku magay kadzenkadzen. Ka tdanaktá hən ta ghəḡa tan ta guma ya prək nda ghwadaka skwi ya maga hən.

²⁸ Manda va ya kwalaghu hən ta snanatá Lazglafta ya, ka zliḡtá Lazglafta guli ta hən mista tsa ghwadaka ndana tan ya. Ka magə hən ta skwi kul raku.

* 1:17 Ngha ta Habakuk 2:4.

²⁹ Ndəghundəgha ghwadaka skwiha kavghakavgha ta magə hən: Ta ɲaslu hən, ta tsagana hən, ta sidi hən, ta draku hən, ta psila mndu hən, ta zlərdawi hən, ta tsaghutá mndu hən, ka matsarɲwaslay hən, ta tsa mndəra mndu hən,

³⁰ ta vza rutsak hən ta mndu, ghuma Lazglafta hən, ta ghazənɲen hən, ta gla ghən hən, ta ghərɓaku hən. Me' ka hən ta dzatá vgha ɲa maga ghwadaka skwi. Sna a hən ta gwada da dadaha tan wa.

³¹ Had ghən da hən wu, maga a hən ta skwi ta mnata hən wu, dva a hən ta mndu wu, tawa a hən ta hidahida ta mndu wa.

³² Mataba tsa guli ná, ta nda sna hən kazlay: Inda gwal ta nzakwa mndərga tsa nzakuha ya ná, mtaku skwi ta ranjá hən kə'a. Magay ta magə hən ta tsa skwiha ya kwenkwen yeya a wu, ta ghubay hən ta gwal ta maga tsa skwiha ya guli.

2

Guma Lazglafta

¹ Kaga mndu ya ta nzakway ta tha mndu, dər wa ka, had ka nda psiaftawi bađu guma wu, kabga ma tsa tsay ta tsə kaga ta guma ta sanlaha ya ná, ta tsə ta ghəɲa gha ka. Tsa kaga ta tsanaghatá guma ta mndu ya ná, ta magay kaga ta va tsa skwiha ya.

² Nda sna amu kazlay: Ta tvani tsanaghata Lazglafta ta guma ta ghəɲa gwal ta maga skwiha mantsa ya kə'a.

³ Kaga mndu ya ta tsanaghatá guma ta ghəɲa gwal ta maga skwiha mantsaya, wya ta magaymagay kaga kay guli. Ta grə ka ná, dza'a ndapnda ka ma guma Lazglafta rki na?

⁴ Lazglafta ná, dagala zdaku da tsi, dagala ksa ɲuduf da tsi, ghudza a nda ghudza ta skwi wa. Ta gagə nda gaga kaga tama rki? Ari sna a wa kaga kazlay: Tsa zdakwa Lazglafta ya ta tinwa kaga ɲa mbədanafta gha ta nzakwa gha kə'a ka na?

⁵ Ma tsa tənətá ghəɲa gha ya, ka kwalaghutá ka ta mbədanaftá nzakwa gha ya ná, guma basatá ɲudufa Lazglafta ta tđanakta ka ta ghəɲa gha. Dza'a ksafksa guma ta kaga, bađu basafta Lazglafta ta ɲuduf ta ghəɲa mnduha, ɲa tsanaghatani ta guma nda tvani ta inda mndu.

⁶ «ɲa vlanɲani ta nisəla inda mndu taβta slani maga* tsi.»

⁷ ɲa gwal ta gdata ta maga skwiha dínadina ɲa mutsa glaku nda sgit, nda hafu ɲa kdekedzen ya, dza'a vlanvla Lazglafta ta nzaku nda hafu ɲa kdekedzen ta hən.

⁸ ɲa gwal ta ga sidi nda Lazglafta, ka kwalaghutá sna kahwathwata ka laghi da maga ghwadaka skwiha ya ná, dza'a ghuzlananghuzla Lazglafta tiri ta hən.

⁹ Inda mndu ta maga ghwadaka skwi, dza'a ghuzlananghuzla Lazglafta tiri. ɲa zrafta ta la Yahuda karaku, ka da sagha ta la Grek.

¹⁰ Ama ɲa gwal ta maga skwiha dínadina ya, dza'a vlanvla Lazglafta ta glaku nda sgit nda zdaku ta hən. ɲa zrafta ta la Yahuda karaku, kada sagha ta la Grek guli.

¹¹ Mantsa ya ná, had Lazglafta ta gala mndu wa.

¹² Inda gwal ta maga dmaku kul had zlahu Musa da hən, dza'a rwaku hən dər má had tsa zlahu ya da hən. Inda gwal ta maga dmaku, mamu tsa zlahu ya da hən guli, nda tsa zlahu ya dza'a tsanaghata lu ta guma ta hən.

* 2:6 Ngha ta Zabura 62:13, nda Mahdihi 24:12.

¹³ Gwal ta snatá tsa zlahu Musa ya a gwal ta nzakway táfukwa da Lazglafta wu, ama gwal ta nzakway ta ksa slna manda ya kumə tsa zlahu ya gwal ta nzakway táfukwa da Lazglafta.

¹⁴ Gwal kul nzakway ka la Yahuda ná, sna a hən̄ ta zlahu Musa wu, tsaw bađu sani, ta magay hən̄ ta skwi manda ya ta kumə tsa zlahu ya. Haď zlahu da hən̄ wu, vərđá hahən̄ ta nzakway ka tsa zlahu ya.

¹⁵ Tsaya tama ná, slna tan̄ ta maran̄ta kazlay: Tsa skwi ta kumə zlahu ta magay lu ya ná, nda vinda ma ɲuďufa tan̄ guli manda tsaya ɲa tan̄. Ta ndanay hən̄ bađu masani kazlay: Skwi đina maga yu, skwi đina a maga yu wu kə'a.

¹⁶ Tsaya tama, mandana Lfida Gwada ta mnə yu na, manda tsaya dza'a nzakwa tsi bađu dza'a ghunagata Lazglafta ta Yesu Kristi ɲa tsanaghatá guma ta ghən̄a inda skwi nda đifa ma ɲuďufa mnduha ya.

Kwalaghuta la Yahuda ta snatá zlahu

¹⁷ Kagha ta mnay kazlay: La Yahuda i'i kə'a ta dihaftá vgha ta zlahu Musa, ta ghərɓaku ta Lazglafta,

¹⁸ nda sna yu ta skwi ta kumə Lazglafta ka ka, nda sna yu ta skwi đina ma snan̄ta da ta zlahu Musa ka ka,

¹⁹ nda fa ghən̄a gha kazlay: Prək i'i ka dzugwa gwal nda ghulpa kə'a. Tsuwadaka gwal ma grusl yu ka ka ta ndanay,

²⁰ mnda tagha skwi ɲa gwal kul snan̄ta skwi yu ka ka, mnda taghanaf̄ta skwi ta zwani yu, kabga taghadif̄ tagha Zlahu Musa ta inda skwi nda kahwathwata tani ka ka.

²¹ Mantsa nzakwani, ta tagha skwi yu ɲa sanlaha ka ka, tagha a ka ɲa ghən̄a gha rki? Đina a ghali wu ka kagha ta mnay, tata ghali kagha kay guli.

²² Đina a hliri wu ka kagha ta mnay, tata hliri kagha kay guli. Husihahusa skwa wuyay ka ka, tata ghalay kagha ta skwi ma həga skwa wuyay.

²³ Ta ghərɓaku kagha ta nzakwa zlahu Musa mamu da kagha, ta maga a kagha ta tsa skwi ta kumə zlahu ya kay guli wa. Razanaf a ka ta Lazglafta nda tsa ra?

²⁴ Tsaya kəl lu ka vindafta ma deftera Lazglafta kazlay: Ta gwada ta kaghuni ta kəl gwal kul nzakway ka la Yahuda ka raza Lazglafta kə'a†.

²⁵ Mantsa nzakwani, ka ta magay kuni ta skwi ta kumə zlahu katsi, ta tvani tsa tsatá fafada ghuni ya. Ala ka si nda tsa fafada gha, ta maga a ka ta skwi ta kumə zlahu wu katsi, nda nza ka manda mndu kul tsaku fafadani.

²⁶ Lagha mndu kul tsaku fafadani ka maga skwi ta kumə zlahu Lazglafta ní, haď Lazglafta dza'a ngha tsa mndu ya manda mndu nda tsa fafadani ra?

²⁷ Ya wya tsa mndu ya ná, haď lu ta tsa fafad ma nzakwa mndəra tan̄ wu, ama ta magay ta skwi ta kumə zlahu. Haď tsa mndu ya dza'a tsaghaghatá guma ta kagha mndu ta kwalaghutá maga skwi ta kumə zlahu ya ra? Ta wya kay guli, mamu vindatá zlahu Musa da kagha, nda tsa fafada gha guli.

²⁸ Vərđá mnda la Yahuda ná, tsa ta nghaku tsakwam ya a wa. Vərđá tsatá fafad guli ná, tsa tsa lu ta nghaku mividani ya a wa.

²⁹ Vərđá mnda la Yahuda ná, ma ɲuďuf nzakwani. Vərđá tsatá fafad guli ná, ma ɲuďuf. Skwi ta vlata Sulkum ná, zlahu ya vindaf lu nda vinda a wa. Vərđá mnda la Yahuda ná, da Lazglafta ta mutsa tsatsi ta ghubaku, da mndu a wa.

3

Haď mndu ta nzakway táfukwa wa

† 2:24 Ngha ta Izekiyel 36:20, Isaya 52:5.

1 Ndaw malaghuta la Yahuda ka lamndu? Nu hayhaya tsatá fafad ná?

2 Ndaða a nzakwani ta nghadaptá lu ta nghaynghay wu, kabga tinɛl ɲa tan vlagata Lazglafta ta gwadani.

3 Ka si kwalaghukwala sanlaha ma hɛɲ ta zlglafta ná, dza'a pyafpya tsa sna palamapalama tan ya ta nzakwa Lazglafta ka ɲɛrma ra?

4 Pyaf a wu! Dɛr má ta tsakalawi inda mnduha ná, kahwathwata ɲa Lazglafta ta mnay, manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay:

«kagha Lazglafta,

ka gwadagwada ka ta gwada ná, nda sna lu kazlay:

tdúkwa tsa gwada gha ya kɛ'a.

Dɛr má tsafha lu ta rutsak ta kagha,

flɛwɛd dza'a saba ka ma gumani.»*

5 Ka si tsa ghwadaka skwi ta magɛ amu ya dza'a marantá nzakwa Lazglafta tdúkwa katsi ná, nu ka mu dza'a mnay tama? Dza'a mnay mu kazlay: Tudúkwa a Lazglafta wu kɛ'a tsamaghar tsi ta guma rki? Ma tsa vli ya ná, manda va ya gwadɛ lamndu gwadata yu ta tsa gwada ya.

6 Mantsa a wu! Ka tdúkwa a Lazglafta wu katsi ná, wa ka'a dza'a tsa guma ta ghɛɲa mnduha na?

7 Ka si tsa tsakalawa da ya ta malaghutá kligiɲta kahwathwata Lazglafta, ka nzaku tsi ɲa vlanɲá glaku katsi, kabgawu dza'a kɛl lu ka tsadighatá guma kazlay: Mnda dmaku ka kɛ'a tama?

8 Ka si mantsa ya tsi ní, nu kwal lu kul mnay kazlay: Magama dmaku kada saba skwi dina kɛ'a? Nu kul magɛ lu manda ya ta tsarɲavata sanlaha ta gwada kazlay: Mantsa ya ta mna hɛɲ kɛ'a nda arɲi ya na? Nda ra ka tsanaghata Lazglafta ta guma ta tsa mnduha ya.

Gaga inda mnduha ta dmaku

9 Kinawu nzakwani tama! Malaghumala amu la Yahuda ka hamata gwal kul nzakway ka la Yahuda rki? Malaghumala a amu wa. Ka yu mnata kay ná, nda la Yahuda tani, nda la Grek tani, hahɛɲ demdem nzanaghanza dmaku ta hɛɲ.

10 Nda nza manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay:

«had mndu tdúkwa ta wa ira Lazglafta wu, dɛr turtuk had wa.

11 Had mndu nda sna ta skwi wu, had ya ta psa Lazglafta wa.

12 Inda tan mbɛdanambɛda hɛɲ ta hul ta Lazglafta, nda zada hɛɲ demdem. Had ya dɛr turtuk ta maga skwi dina wu, dɛr turtuk had wa.

13 Wa tan ná, manda gunatá kulu nzakwani.

Nda ghanika tan ta nana hɛɲ ta mnduha.

Ghwana mupuhwa ma huta ta wa tan.

14 Dagala ksi'i nda ɲaslu ma wa tan.

15 Nda tsɛra sɛla tan ɲa dza'a dzata mndu.

16 Inda tvi labɛ hahɛɲ ná, nda hwanzaða inda vli, ta wahu inda mnduha.

17 Sna a hɛɲ ta tva zdaku wa.

18 Had zlɛɲa Lazglafta† da hɛɲ dɛkɛk wa.»

19 An mndani, nda sna amu ka kazlay: Inda skwi ta gwadɛ zlahu ná, ɲa gwal vla Lazglafta ta tsa zlahu ya ɲa tan ta gwada tsi kɛ'a. Tsaya tama ná, had

* 3:4 Ngha ta Zabura 51:6. † 3:18 Ngha ta Zabura 14:1-3 nda 53:2-4 nda 5:10 nda 140:4 nda 10:7 nda Isaya 59:8 nda Zabura 36 2.

mndu nda pslaftawi ta kəma Lazglafta wu, kada snan̄ta inda mndu kazlay: Gaga həj ta dmaku ta kəmani kə'a.

²⁰ Tsaya tama, hađ mndu dza'a nzakway ka mndu tđukwa ta kəma Lazglafta ta ghəja vəl magatani ta skwi ta kumə zlahu wa. Zlahu ná, nda nza n̄a snanamtá mnduha kazlay: Gaga kuni ta dmaku kə'a.

Zlghay nda n̄dufta nanaftá mndu ka mndu tđukwa

²¹ Ndana tama, maranan̄mara Lazglafta ta tvi ta mnduha dza'a kəl həj ka nzakway ka tđukwa mnduha ta kəmani. Tsa nzaku tđukwa ya ná, nda ma zlahu a ta nzakwa lu wa. Mnan̄mna zlahu Musa nda la anabi guli ta gwada ta ghəjani.

²² Tsaya tvi dza'a kəl Lazglafta ka nanaftá mnduha ka gwal tđukwa ta kəmani ya nda nza nda ma zlghafta dər wa ta Yesu Kristi. Hađ ya galap Lazglafta, dər la Yahuda dər gwal kul nzakway ka la Yahuda wa.

²³ Inda tan̄ gaga həj ta dmaku traptra həj ma snan̄tá sgita Lazglafta.

²⁴ Ka zđanan̄ta Lazglafta ta huđi ta həj ka mbalay, ka nanaftá həj ka gwal tđukwa ta kəmani nda ma Yesu Kristi ta pligintá həj ma dmaku.

²⁵ Tsa Yesu Kristi ya vla Lazglafta n̄a mtutani ta ghəja inda mnduha ka planatá dmakwa tan̄ nda usani nda ma zlghafta tan̄ ta Yesu Kristi n̄a maran̄ta kazlay: Tuđukwa tsatsi kə'a. Tsa dmaku si ta magə mnduha ghalya ya ná, ka nzata Lazglafta manda skwi kul nghan̄ta,

²⁶ ksana ksa ta n̄dufani. Manda va tsaya ta mara Lazglafta ndana guli kazlay: Tuđukwa tsatsi kə'a. Tsatsi, tđukwa tsatsi. Ta kumay guli ta nanafta ka gwal tđukwa ta gwal ta zlghaftá Yesu.

²⁷ Ka si mant̄sa tsi tama ní, ta mamu skwa ghuba ghəj nda tsa tama rki? Hađ wa. Kabgawu? Kabga zlghay nda n̄duft n̄erma skwi, snanatá skwi ta kumə zlahu a wa.

²⁸ Nda sna amu kazlay: Nda ma zlghay nda n̄duft mutsafta mnduha ta nzata ka gwal tđukwa ta kəma Lazglafta kə'a, nda ma snatá skwi ta kumə zlahu a wa.

²⁹ Lazglafta ná, n̄a la Yahuda nda ghəja tan̄ ra? Lazglafta gwal kul nzakway ka la Yahuda a guli ra? Mant̄sa nzakwani, Lazglafta gwal kul nzakway ka la Yahuda ya guli,

³⁰ kabga turtuktuk Lazglafta. Tsatsi dza'a nanafta ka gwal tđukwa ta gwal nda tsa fafađa tan̄ nda ma zlghay nda n̄dufta tan̄. Tsatsi dza'a nanafta ka gwal tđukwa ta gwal kul nzakway ka la Yahuda nda ma zlghay nda n̄dufta tan̄ guli.

³¹ Ma tsa zlghafta zlghaf mu ya tama guli ná, hərd̄in̄hərd̄a mu ta zlahu ra? Hərd̄in̄ amu wu, katək ná, n̄lanafta n̄lanaf mu ta zlahu.

4

Grafta nda nzakwa Abraham

¹ Ndana tama, nu dza'a mu mnay taghəja Abraham ta nzakway ka dzidza mu? Nahgani mutsaf tsi ma nzakwani?

² Ka si má ma slnani maga tsi mutsafta Abraham ta nzakway ka mndu tđukwa ta wa ira Lazglafta katsi ná, ma ran̄ra ghubayni ta ghəjani, ama ta wa ira Lazglafta a tama wa.

³ Waka deftera Lazglafta ta mnay na? Ka lu ta mnay ma deftera Lazglafta na: «Zlghafzlgħa Abraham ta Lazglafta, tsaya* kəl Lazglafta ka klafta ka mndu tdukwa ta wa irani» kə'a.

⁴ Ka magamaga mndu ta slna ná, ta planapla lu ta nisəlani. Tsa skwi plana lu ya ná, mbəhay a mbəha lu wu, skwi ta ranja ya.

⁵ Ama ka lagha mndu ka zlghaftá Lazglafta nda ɲudufani klaf a ta ghəɲani ka mndu tdukwa ta kəma Lazglafta ta ghəɲa tsa slnani ta magə tsi ya wu katsi, dza'a klafkla Lazglafta ta tsa mndu ya ka mndu tdukwa ta wa irani. Mndərga tsa mndu ya guli ná, nda sna kazlay: Mamu tvi dza'a kəl Lazglafta ka nanaftá gwal dmaku ka gwal tdukwa ta wa irani kə'a.

⁶ Manda va tsaya ka mgham Dawuda guli ta fay ma lahani ta ghəɲa gwal ya klaf Lazglafta ka gwal tdukwa ta wa irani dər má maga a həɲ ta skwi dīna. Tsa mnduha ya ná, mamu rfu da həɲ, kə'a.

⁷ «Rfu da gwal plana Lazglafta ta dmakuha tan, ga həɲ.

Rfu da gwal hərđin Lazglafta ta dmakuha tan

⁸ Rfu da mndu kul had Mgham Lazglafta ta mbəda dmakwani†.»

⁹ Tsa rfu mnə mgham Dawuda ya ná, ta ghəɲa gwal nda datsa fafađa tan re, ari nda gwal kul datsaku fafađa tan guli a na? Ka mu kay na: «Zlghafzlgħa Abraham ta Lazglafta kəl Lazglafta ka klafta ka mndu tdukwa ta wa irani, ka mu.»

¹⁰ Yawu mutsafta Abraham ta nzakway ka mndu tdukwa ta wa ira Lazglafta na? Daga ta kul tsaku fafađani re, ari tahula tsanatá fafađ a na? Daga ta kul tsaku fafađani.

¹¹ Ma fitika nzakwani ta kul tsaku fafađani, ka klaftá Lazglafta ka mndu tdukwa ta wa irani, kabga vəl zlghaftani. Tahula tsa ka tsatá tsi ta fafađ. Ka nzaku tsa tsatá fafađani ya, ka ɲizla maranťa nzakwani tdukwa ta wa ira Lazglafta. Abraham ná, dani ma inda gwal kul tsaku fafađani ya, ama ka zlghaftá həɲ ta Lazglafta, ka klaftá Lazglafta ta həɲ ka gwal tdukwa ta wa irani, manda ɲa Abraham ya.

¹² Nda nza ka dani ma gwal nda tsa fafađa tan guli, ka ksafksa həɲ ta sadá zlghay nda ɲudufa da mu Abraham ta zlghaftá Lazglafta daga ta kul tsaku fafađani ya.

Tanafta Lazglafta ta imi ta sləməɲ ta gwal ta zlghafta

¹³ Tanafta Lazglafta ta imi ta sləməɲ ta Abraham nda zivrani tani kazlay: Dza'a vlaghavla yu ta ghəɲa hadik‡ kə'a. Tanaf a Lazglafta ta imi ta sləməɲ kabga vəl magayni ta skwi ta kumə zlahu wu, ama kabga vəl klafta Lazglafta ka mndu tdukwa ma zlghaftani.

¹⁴ Ka si gwal ta maga skwi ta kumə zlahu dza'a mutsa tsa skwi tanaf Lazglafta ta imi ta sləməɲ ta mndu ya katsi ná, bətbət tsa zlghafta zlghaf lu ya, had hayhaya tsa skwi tanaf tsi ta imi ta sləməɲ ta mndu ya nda tsa tama wa.

¹⁵ Zlahu ná, ta klakkla ta ɓasa ɲudufa Lazglafta, ama ka had zlahu wu katsi, had sana skwi ɲa ɓlanapta wa.

¹⁶ Tsaya tama ná, ma zlghafta nda ɲuduf kəl Lazglafta ka vlatá tsa skwi tanaf tsi ta imi ta sləməɲ ta mndu ya. Ka mbalay vlata tsi guli. Nda nza tsa skwi taf tsi ta imi ta sləməɲ ya ɲa inda zivra Abraham. Nza a ka ɲa gwal ta sna

* 4:3 Ngha ta Zlrafta 15:6. † 4:8 Ngha ta Zabura 32:1-2. ‡ 4:13 Ngha ta Zlrafta 12:2-3, 17:4-6, 22:15-18.

skwi ta kumə zlahu kwenkwen wu. Nda nza guli ka ɲa inda gwal ta zlgħafta nda ɲuduf manda ɲa Abraham ta nzakway ka Da mu demdem ya.

¹⁷ Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Fafa yu ta kagha ka dani ma inda mndəra mndu\$ kə'a. Nda nza Abraham ka Da mu da Lazglafta ya zlgħaf tsi nda ɲuduf. Tsa Lazglafta ya ta vranamtá hafu ma gwal nda rwa. Tsatsi nda mbrakwa hgagaptá skwi kul had ɲa nzakwani mamu.

¹⁸ Fəglaf a lu ta ghəɲ sizlay wu, tsaw mataba tsaya ná, nda fa ghəɲa Abraham, zlgħafzlgħa ta Lazglafta kəl tsi ka nzata ka dani ma inda mndəra mnduha*, manda ya mnana Lazglafta kazlay: Dza'a nda ndəgha zivra gha kə'a ya.

¹⁹ Ta mnanatá Lazglafta ta tsa gwadá ya ta Abraham ná, ta ghwanj a imani ka hda dərmək wa. Nda sna guli kazlay: Nda ghada halata i'í kə'a. Guli ná, lula fitika yay markwa tanj ta nzakway ka Sara ta zwanj.

²⁰ Dganj a ta ghəɲ dekdək ta ghəɲa skwi ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləmənɲ wu. Katak ná, zlgħay nda ɲudufani ta vlantá mbraku, ka zləzlvu tsi ta Lazglafta.

²¹ Grafgra guli kazlay: Tsa skwi tidif Lazglafta ta imi ta sləmənɲ ya ná, mamu nda mbraku ɲa magata guli kə'a.

²² Tsaya tama kəl Lazglafta ka klafta ka mndu tdukwa† tawa irani.

²³ Ka klafkla Lazglafta ka mndu tdukwa ta wa irani ka deftera Lazglafta mnata ya ná, ta ghəɲa Abraham ndaghəɲani a nzakwa tsa gwada ya wu,

²⁴ nda nza guli ta ghəɲa amu, ka zlgħafzlgħa mu ta Lazglafta ta sli'aganaptá mghama mu Yesu ma mtaku ya. Dza'a klafkla ta amu guli ka gwal tdukwa ta wa irani.

²⁵ Lazglafta ta vlatá tsa Yesu ya ma dzva mnduha ɲa dzata ta ghəɲa dmakwa mu. Ka sli'aganaptá tsi guli ma mtaku ɲa nzakwa mu ka gwal tdukwa ta wa irani.

5

Slərbaptá ta zughu nda Lazglafta

¹ Ndana tama, nda nza mu ka gwal tdukwa ta wa ira Lazglafta ma zlgħafta mu nda ɲuduf. Mamu zdaku mataba mu nda tsi nda ma Mghama mu Yesu Kristi.

² Nda ma tsa Yesu Kristi ya mutsafta mu ta zdakatahuda Lazglafta nda ma zlgħafta mu nda ɲuduf. Ta tsa zdakatahudi ya sladafta amu ka rfu, kabga nda fa ghəɲa mu ta gwata Lazglafta nda amu ma glakwani.

³ Ta ghəɲa tsaya guli ná, ta rfu mu nda ghuya dənwa ta ghuyə mu, kabga nda sna amu kazlay: Ta taghay ghuya dənwa ta ksa ɲuduf kə'a.

⁴ Ksa ɲuduf ta klaktá ghuḅasaptá ghuya dənwa. Tsa ghuḅasaptá ghuya dənwa ya guli ta klaktá faftá ghəɲ ta Lazglafta.

⁵ Ka faffa mu ta ghəɲ ta Lazglafta ná, nzata a ka bətbət wu, kabga maramanmara Lazglafta ma ɲudufa mu kə'a dʋutá amu nda ma Sulkumani ya vlama tsi.

⁶ Mantsa nzakwani, ta ma fitika nzakwa mu kul had mbrakwa mu ná, ka saha Yesu Kristi mtuta ta ghəɲa gwal dmaku ma fitik ya kumanj Lazglafta.

⁷ Nda bla ka fata mndu ta ghəɲani ɲa mtuta ta ghəɲa mndu ta nzakway tdukwa. Ka waya ka skwi ba dza'a lavinlava ta fata ghəɲani ɲa mtuta ta ghəɲa mndu ta maga skwi ya dina.

⁸ Ka Lazglafta maramañtá dʋutani ta amu na: Ta ma fitika nzakwa mu ta ma dmaku ta saha Yesu Kristi mtuta ta ghəŋja amu.

⁹ Ma tsa mtuta mtu Yesu Kristi ta ghəŋja amu ya, ka klaftá Lazglafta ta amu ka gwal tɔúkwa ta wa irani. Mantsa tama ná, nda fa ghəŋja amu kazlay: Dza'a mbamafmba Yesu Kristi ma ɓasa ŋudufa Lazglafta kə'a.

¹⁰ Ma fitika nzakwa mu ka ghuma Lazglafta ná, ka slərɓaptá tsi ta zughu mataba mu nda tsi nda ma mtuta mtu zwanjani. Mantsa tama guli ná, ya nda slərɓa zughu mataba mu nda tsi ya, nda fa ghəŋja mu guli kazlay: Dza'a mbamafmba nda ma hafa zwanjani kə'a.

¹¹ Tsaya kwenkweŋ yeya a wu, ta ghərɓaku mu ta Lazglafta nda ma Yesu Kristi ta slərɓaptá zughu ndanana mataba mu nda Lazglafta ya.

Gwada ta ghəŋja i Adamu nda Kristi

¹² Samsa dmaku da ghəŋja haɗik nda ma mndu turtuk ta nzakway ka Adamu. Ka klaktá dmaku ta mtaku, kəl mtaku ka lanaghatá inda mndu, kabga gaga inda mndu ta dmaku.

¹³ Ma kɗaku Lazglafta ka vlanťá zlahu ta Musa ná, mamu dmaku ma ghəŋja haɗik. Ma fitika nzakwani ta kul haɗ zlahu ná, haɗ lu ta kulaftá dmaku wa.

¹⁴ Kulam nda tsa, daga ta Adamu ka sagha ta Musa ná, ta ga mghamani mtaku ta ghəŋja mndu, nduk ta ghəŋja gwal kul gatá dmaku manda ŋa Adamu.

Adamu ná, ta grə nda tsa mndu dza'a sagha nda sa ya lu.

¹⁵ Nda dga katakata na nzakwa mbalay vla Lazglafta nda nzakwa Adamu. Mantsa nzakwani, ta ghəŋja dmakwa mndu turtuk ta nzakway ka Adamu ná, dagala mnduha ta rwuta. Ama malaghumala tsa mbalay Lazglafta ta vlata ya. Tsa mbalayani vla tsi nda ma mndu turtuk ta nzakway ka Yesu Kristi ya ná, klanakkla ta zɗaku ta ndəghata mnduha katakata guli.

¹⁶ Tsa mbalay vla Lazglafta ya ná, skwi dīna ŋani ta magata ka ŋa tsa mndu turtuk ta gatá dmaku ya. Manda gatá tsa mndu turtuk ya ta dmaku ná, ka ksutá guma Lazglafta ta inda mnda səla. Ama tahula vlanťa Lazglafta ta zɗakatahudani ta mnduha dər má dagala dmaku maga həŋ mndani, ka klaftá tsi ta həŋ ka gwal tɔúkwa ta wa irani.

¹⁷ Nda ma dmaku ga mndu turtuk lanagkata mtaku ta inda mndu. Ama nda ma mndu turtuk ta nzakway ka Yesu Kristi mutsafta mnduha ta zɗakatahudi katakata da Lazglafta. Ka mbalay vlanťa tsi ta tsa zɗakatahudani ya ta həŋ, ka klaftá tsi ta həŋ ka gwal tɔúkwa ta wa irani nda ma Yesu Kristi, ŋa mutsafta tan ta hafu ŋa kɗekedzeŋ, ŋa zay tan ta mgham kawadaga nda tsi guli.

¹⁸ Mantsa tama, manda va nzakwa dmakwa mndu turtuk ta klakta kəl guma ka hbutá inda mndu ya, manda va tsaya guli ná, slna tɔúkwa maga mndu turtuk ta nanaftá inda mndu ka gwal tɔúkwa guli, ka plintá tsi ta inda mndu ma guma, ka mutsaftá həŋ ta hafu ŋa kɗekedzeŋ.

¹⁹ Manda va nzakwa mndu turtuk ta kwalaghutá snanatá gwada Lazglafta kəl ndəghata mnduha ka nuta ka gwal dmaku ya, manda va tsaya guli ná, mndu turtuk ta snanatá gwada Lazglafta kəl ndəghata mnduha ka nzakway ka tɔúkwa mnduha ta wa ira Lazglafta.

²⁰ Ma sagha zlahu Musa, ka sgavaghata saba dmaku ta daɓi. Ma vli sgavagha dmaku ya ná, malaghumala sgəglavaghata zɗakatahuda Lazglafta guli.

²¹ Manda va nzakwa gay dmaku ta mgham nda ma mtaku ya ná, manda va tsaya ta ga zǎkatakahuda Lazglafta ta mgham nda ma nzaku tǎukwa ɲa mutsa hafu ɲa kǎkedzerj nda ma Yesu Kristi Mghama mu.

6

Gwal nda ndi'a vgha tarj nda Yesu ná, mamu hafu da hǎj

¹ Nu ka mu dza'a magay tama ndana? Ka gǎavata mu ma dmaku kada sgavaghata zǎkatakahuda Lazglafta re, ari ki?

² Mantsa a dǎkdek wa! Mtugudurj mta amu ta dmaku, wa ka amu dza'a gǎǎglamta ma dmaku na?

³ Sna a kuni kazlay: Ma magamatá batem ná, nda ndi'a mu nda Yesu Kristi, mtumta mu kawadaga nda tsi nda tsa kǎ'a ra?

⁴ Ma magamatá batem ná, nda gwa mu nda tsi ma mtakwani, padampaǎa lu ta amu kawadaga nda tsi. Ka sli'aganaptá mbrakwa glakwa Da ta Yesu Kristi ɲa nzakwa amu guli nda lfida hafu.

⁵ Anj, nda ndi'a amu kahwathwata nda tsi ma fitika mtuta mtu mu kawadaga nda tsi. Manda va tsaya guli ná, sli'agapsli'a mu ma mtaku manda va ya sli'agap tsatsi ɲa nzakwa mu nda lfida hafu.

⁶ Dina ka snanǎa mu kazlay: Tsa nzaku si ta nzaku mu ghalya ya ná, zǎɲaf zǎɲa lu ta udza zǎɲay kawadaga nda Kristi kǎ'a, kabga ɲa zǎǎanató tsa mbrakwa dmaku ma vgha mu ya. Yaha mu kǎǎntá nzaku ka vu'a dmaku ka lu, kǎl lu ka magata manda tsaya.

⁷ Mndu ya ta mtuta ná, falau' vghani da dmaku.

⁸ Ka lagha mu ka mtuta kawadaga nda Kristi katsi ná, nda fa ghǎɲa mu guli kazlay: Dza'a nzaku mu nda hafu kawadaga nda tsi kǎ'a.

⁹ Nda sna amu kazlay: Sli'agapsli'a Kristi ma mtaku, mtugǎlta a guli wu kǎ'a. Ta had' mtaku nda mbraku ta ghǎɲani wa.

¹⁰ Tsa mtuta mtu tsi ya ná, turtuktuk mtuta tsi ta ghǎɲa dmakwa mnduha. Ndanana ná, nda hafu tsatsi. Ka ɲa Lazglafta ta nzakwa tsi ta nzakwani.

¹¹ Manda tsaya kaghuni guli, dina ka snanǎa ghuni kazlay: Nda mta kuni, nda dga vgha ghuni nda dmaku kǎ'a. Ta nzaku kuni nda hafu ɲa Lazglafta, kabga nda ndi'a vgha ghuni nda Yesu Kristi.

¹² Mantsa tama, yaha dmaku gǎgǎltá mgham ta ghǎɲa na slu'uvgha ghuni ta mtaku na. Yaha kuni snanató skwi ya ta kumǎ tsi.

¹³ Ma zlanarj kuni ta dmaku ta fawayha ghuni ɲa maga dmaku. Katǎk ná, vǎɲwavlá ta ghǎɲa ghuni ta Lazglafta, kabga nda nza kuni ka gwal nda hafu ta sli'agapta ma mtaku. Zlanarjwa fawayha ghuni ta Lazglafta, ka maga tsi ta skwiha ya tǎukwa nda hǎj.

¹⁴ Mantsa tama, ta had' dmaku nda ga mgham ta ghǎɲa kaghuni wu, kabga ta mista zlahu a kuni wu, mista zǎkatakahuda Lazglafta kuni.

Vu'a dmaku mu re, vu'a Lazglafta a mu na?

¹⁵ Kinawu nzakwani tama! Ka maga mu ta dmaku kabga kwala mu ta kul had' mista zlahu, laghula mu dista zǎkatakahuda Lazglafta rki? Mantsa a dǎkdek wa!

¹⁶ Sna a kuni kazlay: Ka fafa kuni ta ghǎɲa ghuni manda vu'a mndu ka snanató gwǎǎni ná, nda nza kuni ka vu'a tsa mndu ta snu kuni ta gwǎǎni ya kǎ'a ra? Lavinjlava ka ta nzakway ka vu'a dmaku, ɲa klay dmaku ta kagha da mtaku. Lavinjlava ka ta snanató ɲa Lazglafta, ɲa naghafta Lazglafta ka mndu tǎukwa ta ghǎɲa vǎl snanata gha ta gwǎǎni.

¹⁷ Rfama ta Lazglafta! Ghalya si nda nza kuni ka vu'a dmaku. Ndanana, snasna kuni nda inda n̄udufa ghuni ta dughwan̄a skwi ya ta taghu lu n̄a inda mnduha demdem, ka taghaftá kuni.

¹⁸ Manda pligighunista ma dmaku, ka nutá kuni ka vu'a maga skwi tdukwa.

¹⁹ Manda va ya ta gwad̄a mnda s̄ala ta gwad̄aghunata yu ta na gwad̄a na, kabga p̄ardaf a kuni ta snan̄ta wa. Ghalya ná, si zlin̄zla kuni ta fawayha ghuni ka vu'a maga n̄adaka skwiha, nda dmakuha n̄a kwal kul sna gwad̄a da Lazglafta. Ndanana tama ná, zlan̄wazla ta fawayha ghuni ka vu'a maga skwi tdukwa n̄a nzakway ka gwal ta snanatá n̄a Lazglafta.

²⁰ Ma nzakwa ghuni ka vu'a dmaku ná, Z̄d̄agaghuna a maga skwi tdukwa wa.

²¹ Sl̄anawu tsa maga kuni tama? Wya ka skwa hula tsa skwiha ya ndana, kabga mtaku kd̄avakta tsa skwiha ya.

²² Ndana tama guli ná, pligighunispla lu ma dmaku ka nutá kuni ka kwalva Lazglafta ka mutsaftá kuni ta nzata nda ghūba ma nzakwa ghuni, n̄a mutsay ghuni ta hafu n̄a kd̄ekedzer̄ ma kd̄avaktani.

²³ Manda va tsaya ná, ka ta ga dmaku mndu, nis̄alani ná mtaku ya. Ama skwi ka mbalay ta mutsu lu da Lazglafta ná, hafu n̄a kd̄ekedzer̄ ya ma ndi'atá vgha mu nda Yesu Kristi Mghama mu.

7

Grafta nda nzakwa i marakw nda z̄'al

¹ Zwanama da, nda sna kaghuni ta zlahu. N̄a kaghuni nda sna ta zlahu ya, ta mna yu ta na gwad̄a na kazlay: Ta ma nzakwa mndu ta ndiri ta ga zlahu ta mgham ta gh̄an̄a mndu k̄a'a.

² Ka graghunaf gra yu 6a! Marakw ga mndu ná, hbaft̄ba zlahu ta z̄'ala tan̄ ka ta ndiri z̄'ala tan̄. Ala, ka mtumta z̄'ala tan̄ katsi, falau' vghani ma tsa zlahu ta hbafta ta z̄'ala tan̄ ya.

³ Ka ta ndiri z̄'ala tan̄, ka sl̄i'af̄ta tsi ka laghwi da sana mndu katsi, hliri ta maḡa tsa marakw ya nda tsa. Ala ka mtumta z̄'ala tan̄ katsi, falau' vghani ma tsa zlahu ya, d̄er sl̄i'af̄ha tsi ka laghu wuma ta sana mndu ná, hla a ta iri nda tsa wa.

⁴ Manda va tsaya nzakwani nda kaghuni guli zwanama. Ma mtuta Kristi ta udza zlan̄ay ná, mtumta kaghuni guli kawadaga nda tsi, nda dga vgha ghuni nda zlahu. Nda nza kuni ka n̄a sana mndu, ka n̄a tsa mndu ta sl̄i'agapta ma mtaku ya, n̄a magay mu ta skwi d̄ina n̄a Lazglafta.

⁵ Ghalya, ma fitika nzakwa mu ta maga skwi ta kum̄a maya mu ná, dmaku tsa skwi ya ka zlahu ta mnay n̄a mu. Na tsa snan̄ta mu mantsaya, ka mamaftá mu ta maga tsa skwi lmaf lu ya. Ka ks̄a tsa ghwad̄aka skwiha ya ta sl̄na ma amu, ka kla amu da mtaku.

⁶ Ndanana tama ná, falau' vgha mu da zlahu, mtugudun̄mta mu ta tsa zlahu ya si ta hbamata ya. Lavin̄lava mu ta maganatá sl̄na ta Lazglafta ma lfida nzaku ta maraman̄ta Sulkum. Manda tsa vindaf lu ma zlahu ghalya ya a ta maḡaelta mu wa.

Nzakwa zlahu nda dmaku

⁷ Nu n̄a mnay tama? Zlahu ná, dmaku ya ra? Dmaku a wa. Ama ka má had̄ ka zlahu wu ná, ma sna a yu ta dmaku wa. Ka má mniha a zlahu kazlay: Ma

hara'u ka ta iri ta skwa mndu kə'a ná, ma sna a yu kazlay: Dmaku* ya kə'a wa.

⁸ Mantsa ya tama, ka mutsaftá dmaku ta gaganaftá inda hara'uwa skwiha ma i'i nda ma zlahu. Ka má had ka zlahu wu ná, gratá skwi nda mta na dmaku.

⁹ Ghalya, ma kwala dá ta kul snaŋtá zlahu ná, ta nzutá nzakwa dá yu. Manda snaŋta dá ta zlahu, ka nzatá dmaku nda hafu,

¹⁰ ta mtutá i'i. Lazglafta ná, vlavla tsatsi ta zlahu ŋa mutsa hafu, ama ka klaghatá tsi ta i'i da dmaku.

¹¹ Mutsafmutsa dmaku ta tvi, ka klaftá tsi ta zlahu ŋa nana i'i ka ga dmaku, ka dzihatá.

¹² Tsaw zlahu ná, sagha daga da Lazglafta. Inda gwađa ya mna tsi ná, nda ghuđa, tdukwa nzakwani, dina guli.

¹³ Tsaya tama ní, laviŋlava skwi dina ta dzihata ra? Laviŋ a wu, dmaku katak ta dzihata. Tsa dmaku ya ta klaftá tsa ŋerma skwi ya, ka dzihata nda tsi, kabga ŋa snaŋtá kdavakta nzakwa dmaku. Nda ma zlahu saba dmaku dəday ta dabi, nda kdavakta badzatani tani.

Mnda səla ná, ŋurdika dmaku ya

¹⁴ Nda sna amu kazlay: Sagha daga da Lazglafta na zlahu kə'a. Tsaw i'i ná, mnda səla yu habu dmaku.

¹⁵ Kahwathwata ná, sna a yu ta skwi ta magə yu wu, had yu ta maga skwi ta kumə yu wu, tsa skwi ta husihata ya katak ta magə yu.

¹⁶ Tsaw ka tsa skwi kul kumə yu ya ta magə yu katsi, tsaya kəl yu ka grafta kazlay: Skwi dina zlahu kə'a.

¹⁷ Tsa ghwadaka skwi ta magə yu ya ná, i'i a ta gay wa, tsa dmaku ma i'i ya ta gay.

¹⁸ Nda sna yu kazlay: Had skwi dina ma i'i, ma na slu'uvgha i'i na wu kə'a, na skwi ta kumə yu ta mnay. Ta kumay yu má ta maga skwi dina, trid laviŋ a yu wa.

¹⁹ Had yu ta maga skwi dina má ta kumə yu wu, skwi kul dinaku kul kumə yu, ta magə yu.

²⁰ Ka ta magay yu ta skwi kul kumə yu katsi ná, i'i a ta gay wu, tsa dmaku ma i'i ya ta gay.

²¹ Wya skwi ta tafafta yu tazlay ma vgha dá: Ka maga yu ta skwi dina ka yu ya ná, gi ka ghwadaka skwi kə'a ta nuta.

²² Ma hyahya ŋudufa dá ya ná, zdigihazda zlahu Lazglafta.

²³ Ama ma vgha dá, ta tapaf tapa yu ta sana ghwadaka skwi ta lmu nda vərda skwi dina ya ta ndanu yu. Tsa ghwadaka skwi ma i'i ya, ta na i'i ka vu'a dmaku.

²⁴ Daŋwa dá ŋa dá gra! Wa dza'a dgihata nda na vgha ta kla i'i da dmaku na na?

²⁵ Ta rfay yu katakata ta Lazglafta ta mbidifta nda ma Yesu Kristi.

Tsaya tama ná, ma ghəŋa dá ya ná, ta kumay yu ta sna zlahu Lazglafta, ama ma vgha dá ya, zlahu dmaku ta laghu yu da snay.

8

Nzakway nda mbrakwa Sulkum nda ghuđa

¹ Ndanana tama, tsanaghata a Lazglafta ta guma ta gwal nda ndi'a vgha taŋ nda Yesu Kristi wu,

* 7:7 Ngha ta Sabi 20:17 nda Vrafta ta Zlahu 5:21.

² kabga mbrakwa Sulkum nda ghuḅa ta vlamatá hafu nda ma Yesu Kristi ta ga mgham ta ghəṅa i'i. Mbrakwa tsa Sulkum nda ghuḅa ya ta klapṫá i'i ma mbrakwa dmaku nda ṅa mtaku tani.

³ Traptra zlaha Musa ta maga tsa slna ya, kabga hta ta mbrakwa mnda səla ta pyafta ka magata. Ama ka magatá Lazglafta ma ghunagatani ta zwanani turtuktuk ma slu'uvgha manda ṅa gwal dmaku, ṅa klagamapta ma dmaku. Nda tsaya tsanaghata Lazglafta ta guma ta dmaku ta magə mnda səla.

⁴ Kada laviṅta mu ta nzaku manda ya ta kumə zlahu kə'a kəl tsi ka magata mantsa ya, ṅa nzay mu ta nzaku manda ya ta kumay Sulkum, manda ya ta kumə slu'uvgha a wa.

⁵ Gwal ta nzaku manda ya ta zdəganatá slu'uvgha ná, tsa ṅa slu'uvgha ya ta laghu həṅ da snay. Gwal ta nzaku manda ya ta zdəganatá Sulkum nda ghuḅa ya guli, tsa ṅa Sulkum nda ghuḅa ya ta laghu hahəṅ da snay.

⁶ Ka laghula lu da snanatá ta ṅa skwi ta zdəganatá slu'uvgha katsi ná, kla ghəṅ da mtaku tsa. Ka laghula lu da sna skwi ta zdəganatá Sulkum nda ghuḅa katsi guli ná, kla ghəṅ da hafu nda ya da zdaku tsa guli.

⁷ Gwal ta laghwi da snanatá ṅa skwi ta zdəganatá slu'uvgha ná, ghuma Lazglafta həṅ, kabga haď həṅ ta sna zlaha Lazglafta wu, traptra həṅ ta snata.

⁸ Gwal ta maga skwi ta zdəganatá slu'uvgha ná, laviṅ a həṅ ta maga skwi ta zdəganatá Lazglafta wa.

⁹ Ama kaghuni, haď kuni ta maga skwi manda ya ta zdəganatá slu'uvgha wa, manda ya ta zdəganatá Sulkuma Lazglafta ta nzaku ma kaghuni ta nzakwa kuni ta nzaku. Ka haď Sulkuma Kristi ma mndu wu ná, ṅa Kristi a tsa mndu ya wa.

¹⁰ Ka si mamu Kristi ma kaghuni katsi, ta vlaghunavla Sulkumani ta hafu, kabga naghunafna Lazglafta ka gwal tdukwa ta wa irani. Aṅ mndani dza'a mtumta kuni ta ghəṅa vəl magata ghuni ta dmaku.

¹¹ Ka si ta nzaku Sulkuma tsa mndu ta sli'aganaptá Yesu ma mtaku ya ma kaghuni katsi, va tsa mndu ta sli'aganaptá Kristi ma mtaku ya, dza'a vranamtá hafu ma tsa slu'uvgha ghuni ta mtuta nda ma tsa Sulkumani ta nzaku ma kaghuni ya.

¹² Ka si mantsa tsi tama zwanama, ka dməṅ tsa nzaku ya ta amu. Dəməṅa nzaku manda ya ta zdəganatá slu'uvgha a wa. Haď amu ta nzay manda ya ta zdəganatá slu'uvgha wa.

¹³ Ka manda ya ta zdəganatá slu'uvgha ka kuni nzaku katsi ná, dza'a mtaku kuni. Ala, ka zlanajzla kuni ta ghəṅa ghuni ta Sulkum ka dzata tsi ta skwiha ta zdəganatá slu'uvgha ghuni katsi, dza'a nzakway kuni nda hafu.

¹⁴ Inda gwal ta pghə Sulkuma Lazglafta ná, nda nza həṅ ka zwana Lazglafta.

¹⁵ Tsa Sulkum vlaghuna Lazglafta ya ná, haď ta nighunista ka vu'a ṅa zləṅglay ghuni ta zləṅ wa. Tsa Sulkum ya ná, naghunafna ka zwana Lazglafta. Nda ma tsa Sulkum ya ta hga mu ta Lazglafta ka «Aba, Da!» kə'a.

¹⁶ Tsa Sulkuma Lazglafta ya ta mnay ṅa sulkuma vgha mu kazlay: Zwana Lazglafta amu kə'a.

¹⁷ Ka si nda nza mu ka zwanani, dza'a mutsay mu ta skwi ya payamaf tsi. Nda amu tani, nda Yesu Kristi tani, kawadaga mu dza'a mutsa tsa skwi payamaf tsi ya, kabga kawadaga mu ta ghuya đanwa, kawadaga mu guli nda tsi dza'a mutsa tsa glaku ya.

Nərna skwi ya faf mu ta ghəṅ tida

18 Grafgra yu kazlay: Nana ghuya dānwa ta ghuyə mu na ná, had lu dza'a walanja gray nda tsa glaku dza'a maramanja Lazglafta ya wu kə'a.

19 Inda skwi zlagəgin Lazglafta ná, nda mndər ta kzla hən ta tsa fitik dza'a maranja Lazglafta ta zwanani ya.

20 Tsaw tsa skwiha zlagəgin Lazglafta ya ná, nuna hən ka skwa bətbət, nda d̄vay tan a nuta hən mantsaya guli wu, Lazglafta ta d̄vaf̄tá nzata tan mantsa* ya. Tsaw ta nda fa ghəjani ta skwi dza'a tsi magay dazlay,

21 kabga mamu fitik ya dza'a plinjta tsi ta inda skwi ya zlagigin tsi, ma ga vu'a rwaku. Nja mutsay tan ta glaku manda nja zwana Lazglafta, nja nzakwa tan flau' vgha tan.

22 Nda sna amu kulam gwatna, ta njizi inda skwiha zlagigin Lazglafta, ta basa vgha hən manda marakw ta basa yaku.

23 Hahəj ndaghəja tan yeya a wu, nda amu tinlaghu Lazglafta ta vlamatá Sulkumani ya tani, ta basay basay amu guli ma vgha mu, ka kzla fitika vərda nzakwa mu ka zwana Lazglafta, nja nzata mu nda vərđaka falau'wa ta vgha mu.

24 Ma fatá ghəja mu mbamaf̄ta Lazglafta. Ka nda ghada nghanja skwi ya faf lu ta ghəj tida ná, fəgla a lu ta ghəj tida wa. Tata fay lu ta ghəj ta skwi ya ghada lu ta nghanja ra?

25 Ala, ka nda fa ghəja mu ta skwi ta kul nghanja mu katsi ná, nda ksata njuf̄ ta kzla mu ta tsa skwi ya.

26 Manda tsaya guli ná, ta katay Sulkum nda ghuḅa ta amu guli ma hta ta mbrakwa mu. Sna a amu ta maga du'a manda ya ta raku wu, ama ka ndəbu Sulkum kaghəjani ta dzvu da Lazglafta da manaka amu nda njizi, kul lavinjta lu ta mnay nda wi.

27 Lazglafta ná, nda sna tsatsi ta kdavakta skwi ma njuf̄fa mndu. Nda sna ta skwi ta kumə Sulkum ta daway, kabga manda ya ta kumə Lazglafta ta daway Sulkum da tsi ta skwi nja gwal ta nzakway ka nani.

28 Nda sna amu guli kazlay: Nja d̄inakwa tan mida ta maga Lazglafta ta inda skwi nja gwal ta d̄vuta, tsa gwal ghadu tsi ta zabuta daga tanjan ya.

29 Tsa gwal ghadu tsi ta zabuta daga tanjan ya, ghadughada ta nanaf̄tá həj nja gara vgha nda zwanani, nja nzakwa tsa zwanani ya ka zumali mataba ndəghata zwanama.

30 Tsa gwal ghadu tsi ta zabuta ya, tsa hahəj ya hagaf tsi guli. Tsa gwal hagaf tsi ya guli, hahəj nanaf tsi ka gwal tdukwa ta wa irani. Tsa hahəj nanaf tsi ka gwal tdukwa ta wa irani ya, tsa hahəj ya vlarj tsi ta glaku ta həj.

Dvuḍva Lazglafta ta amu

31 Ka si mantsa tsi, nu ta nja mnay mu ta ghəja tsaya tama? Ka si nja mu Lazglafta ya ní, wa dza'a dzanjta kəma nda amu na?

32 Lazglafta ná, pyaghu a ta zwanani wa. Vlagavla ka mtuta tsi da manaka amu demdem. Wa kə'a dza'a kwal kul vlamatá inda skwi kawadaga nda tsatsi tama?

33 Wa dza'a tsaf̄tá skwi ta gwal zabap Lazglafta na? Had mndu wa. Lazglafta ta hlaftá həj ka gwal tdukwa ta wa irani.

34 Wa ya dza'a lavinjta ksutá həj ma guma na? Yesu Kristi ná, mtumta. Ta nzaku nda ga zeghwa Lazglafta, ta maga du'a da manaka amu.

* 8:20 Ngha ta Zlrafta 3:17.

³⁵ Wa dza'a dgamata nda d'vuta ya d'vu Kristi ta amu na? Ghuya danwa re, skwi ta malaghutá mbrakwa mu re, giri re, maya re, pda lgut re, nzaku ta wa hdak re, budugwa a dza'a dgamata na?

³⁶ Manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta na:

«Ta ghəŋa gwada ta kagha ta kəl ŋni ka nzakway ta wa hdak inda fitik.

«Ta kəl lu ka nŋa aŋni manda tuwakha ta klə lu ta tumbła† kə'a.»

³⁷ Ma inda tsa skwiha ya ná, fərtapfərtá amu ma zatá ghwa, nda ma mndu ya ta d'vutá amu.

³⁸ Manda va tsaya nzakwani, nda sna yu kazlay: Dər má mtaku tsi, dər má nzata nda hafu tsi, dər má duhwalha Lazglafta tsi, dər má sana skwiha nda mbra nda mbra ta luwa tsi, dər má nzaku ndanana tsi, dər má nzaku ta kəma a tsi,

³⁹ dər má sana skwiha nda mbra nda mbra ta ghəŋa hadik a tsi, dər má skwi kighkigh zaghutani ta ghudzifa luwa tsi, dər ma skwi kighkigh zaghutani da ghuvata hadik tsi, had' sana skwi zlaganap Lazglafta nda zlaga dza'a dgamata nda tsa d'vu ya d'vu Lazglafta ta amu, maramaŋ tsi nda ma Yesu Kristi Mghama mu ya wu kə'a.

9

Lazglafta ta zbaptá la Isra'ila

¹ Kahwathwata na gwada dza'a yu mnay na, ma hga Yesu Kristi, tsakalawa dá a wa. Manda tsaya ka nzakwani ka ndana dá guli ta mnihata Sulkum nda ghuŋa.

² Ta kuzliha kuzla ta ŋudufa dá katakata, nda ŋra ŋudufa dá inda fitik,

³ ta ghəŋa zwanama dá ta nzakway ka mndəra ini. Ta dər ma Ksi'af'ta Lazglafta ta i'i, ka dgihata nda Kristi, ta mbanaf'tá tsi ta hahəŋ, ka yu.

⁴ La Isra'ila həŋ. Hahəŋ nanaf Lazglafta ka zwanani, hahəŋ maranaŋ tsi ta sgitani, nda hahəŋ dzrafta tsi ta wi, hahəŋ vlaŋ tsi ta zlahu, hahəŋ maranaŋ tsi ta tvi ká həŋ da tsəlu ta kəmani, hahəŋ tanaf lu ta imi ta sləməŋ,

⁵ dzidziha tan gwal kulanj lu, nda tvi slu'uvgha guli ná, ma mndəra tan saba Kristi. Tsatsi ta hemanatá inda skwi demdem. Zləzlvama ŋa dekdek ta Lazglafta. Ka nza tsi mantsa.

⁶ Vraghu nda wani a tsa gwada Lazglafta ta mnata ya wu, kabga inda gwal ta nzakway yagap lu ma la Isra'ila a ta nzakway ka vərda la Isra'ila wa.

⁷ Guli ná, inda gwal ta nzakway yagap lu ma mndəra Abraham a ta nzakway ka vərda zivirha Abraham wa. Ka Lazglafta nda Abraham na: «Nda ma Izak* dza'a yagapta zivra gha,» ka'a.

⁸ Ghəŋa tsa gwada ya na: Zivir ya yagap lu nda ma slu'uvgha a gwal ta nzakway ka zwana Lazglafta wa. Ama zwani ya yagap lu nda ta tva dzratawa Lazglafta nda Abraham, zwana zivir.

⁹ Wya tsa gwada ta ta ta imi ta sləməŋ mnə Lazglafta ya: «Ta vraktá yu kdəghalam mandana luwa ná, nda zwan† ta ghuva Sara,» ka'a.

¹⁰ Manda va tsaya luta tsi nda Rabika markwa dzidza mu Izak, ka yanatá tsi ta mbuhwali.

¹¹⁻¹² Ma kdə lu ka yatá tsa zwaniha ya, ka Lazglafta nda Rabika mantsa: «Mali dza'a ndəba dzvu da sagəŋ,» ka'a. Ta la a tsa zwaniha ya saha ta hadik, ka snaŋta tanj ta skwi dina nda ya kul dínaku nda tsa ta luta tsa gwada ya wa. Nzanza tsa skwi ya mantsa kada nzakwa skwi ta kumə Lazglafta manda ya

† 8:36 Nŋha ta Zabura 44:23. * 9:7 Nŋha ta Zlrafta 21:12. † 9:9 Nŋha ta Zlrafta 18:10-14.

tha tsi. Tsa zbaflu ya ná, ña nzakwani manda ya ta kumə Lazglafta hgafta lu, ta vəl magatani ta slna a wa.

¹³ Manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta na:

«Zbuzba yu ta Yakubu ka zlanťá Isuwa‡,» ka'a

¹⁴ Kinawu ka mu dza'a mnay tama? Tuđukwa a Lazglafta nda tsa tama wu rki na? Mantsa ya a dekkek wa.

¹⁵ Ka Lazglafta nda Musa na: «Ta maganamaga yu ta skwi dīna ta mndu ya ta kumə yu ta maganată skwi dīna. Ta taway yu ta hidahida ta mndu ya ta kumə yu ta tawatá hidahida tida§ guli,» ka'a.

¹⁶ Tsaya tama, ka zbaflu zba Lazglafta ta mndu ná, ta vəl kumafta maya tsa mndu ya a wu, ta vəl magatani ta slna a guli wa. Lazglafta tani ta đvafta maganată skwi dīna, ka'a.

¹⁷ Wya ka Lazglafta mnanată Fir'awna, ka vindaftá lu ma defteri: «Faffa yu ta kagha ka mgham ña maravata mbrakwa dá ta kagha, nda ya ña tĩntá hga dá ta ghəña hadik* demdem.»

¹⁸ Mantsa ya tama ná, ta magay Lazglafta ta skwi dīna ña mndu ya kumañ tsi, ta təñay ta ñuđufa mndu ya kumañ tsi guli.

Manda ya kumañ tsi ta maga Lazglafta ta slnani

¹⁹ Ka waya ka skwi dza'a mnay ka ña dá kazlay: Ka si mantsa ya tsi, kabgawu ta kəl Lazglafta ka mnay, magamaga kuni ta dmaku kə'a nda mnduha tama 6a? Tsaw waya dza'a laviñťá kwalaghutá skwi ya kumañ Lazglafta na?

²⁰ Kagha mnda səla, wa hga gha ña zlərdá ya kumañ Lazglafta na? Ta mnay skwi tsaf lu nda rβisl ña mndu ya ta tsafta kazlay: Kabgawu kəl ka ka tsaftá i'i mandana na kə'a ra?

²¹ Tsa mnda tsafta huzla ya a ta laviñťa maga skwi ya kumañ tsi nda tsa rβisl ya ra? Nda va tsa rβisla turtuk ya, laviñťava ta tsatsaftá huzla ya ña maga slna nda tsi bađu gwada, nda ya ña maga slnaha bađu walaya fitikha.

²² Ka manda tsaya kumañta Lazglafta ta marañťa basata ñuđufani, nda marañťani ta mbrakwani ma su'ayni nda ksatá ñuđuf katakata ta ghəña gwal nda fa ña zwađuta ma basata ñuđufani ya ní, nu ña gha mida tama na?

²³ Mantsa ya kumañta Lazglafta ta snanťa mnduha ta glakwa sgitani ña gwal tawa tsi ta hidahida ta həñ, tsa gwal ya thanaf tsi ña lami da sgitani ya.

²⁴ Ama tsa gwal hagaf tsi ya, mataba la Yahuda yeya a wu, kulam mataba gwal kul nzakway ka la Yahuda tani.

²⁵ Tsaya skwi ya mna tsi ma deftera Huseya:

«Mnduha dá kuni,
ka yu dza'a hga gwal kul had'ka mnduha dá.
Gwal đvu yu kuni,
dza'a hga yu ta gwal si kul đvuta yu.

²⁶ Ma vli ya mnana lu ta həñ,
“mnduha dá a kuni wu” kə'a ya, ma tsa vli ya dza'a hga lu ta həñ ka Zwana Lazglafta nda hafu†.»

²⁷ Ka Isaya nda ñani klanťá lwi nda zwana la Isra'ila guli na: «Đər manda wutak ta wa ghwa yatá zwana la Isra'ila ná, mtselel yeya gwal dza'a mba'ata mataba tañ.

‡ 9:13 Ngha ta Zrafta 25:23, nda Malatsi 1:2-3.
† 9:26 Ngha ta Huseya 2:1-3 nda 2:25.

§ 9:15 Ngha ta Sabi 33:19.

* 9:17 Ngha ta Sabi

²⁸ Dza'a sasa Mgham Lazglafta tsanaghatá guma ta ghəŋa hađík demdem, hađ dza'a laghwi da gərdaku wu[‡],» ka'a.

²⁹ Manda ya mna Isaya ghalya guli na:

«Ka má pđama a Lazglafta ta Mbruta ta zivir wu katsi ná,
má nda nza mu manda luwa Suduma, má nuna mu manda luwa GwamuraŠ
guli,» ka'a.

La Isra'ila nda tva mbaku ma zlgħay nda ŋuđuf

³⁰ Kinawu tsa tama? Gwal kul nzakway ka la Yahuda ná, zbaŋ a hahəŋ ta nzakway ka gwal tđukwa ta wa ira Lazglafta wu, ka mutsaftá həŋ ta nzakway ka gwal tđukwa ta wa ira Lazglafta nda ma zlgħay nda ŋuđuf.

³¹ La Isra'ila ya guli ná, zbaŋzba hahəŋ ta magatá skwi ta kumə zlahu, ŋa nzakway ka gwal tđukwa ta wa ira Lazglafta, trid' traptra həŋ ta magatá tsa skwi kumaŋ zlahu ya.

³² Kabgawu kəl la Isra'ila ka trapta na? Kabga zbaŋ a həŋ nda ma zlgħay nda ŋuđuf wu, nda ma magatá skwi kumaŋ zlahu dza'a mutsakwa tsi ka hahəŋ. Ka dzunťá tuthun ta həŋ «ta palaka tuthun.»

³³ Manda ya nda vinda ma defteri kazlay:

Wana yu ta fatá palaka tuthun ma luwa Siyuna,

pala ya dza'a zlambanaptá mnduha.

Mndu dza'a zlgħafta ná,

hađ dza'a pghanaghatá hula wu* kə'a ya.

10

Turtuktuk Lazglafta ŋa inda mndu

¹ Zwanama da, skwi ta kumə yu ma ŋuđufa da ná, ta kumay yu ta mutsafta la Isra'ila ta mbaku. Tsaya skwi ta magə yu ta du'a ta ghəŋa taŋ da Lazglafta.

² Nda sna yu kazlay: Ta zbaŋ həŋ ta Lazglafta nda ŋuđufa taŋ kə'a, ama sna a həŋ ta vərda tvi wa.

³ Sna a həŋ ta tvi ká Lazglafta ta nanaftá mnduha ka gwal tđukwa ta wa irani wa. Na taŋ ŋa taŋ ma zba tva nzaku tđukwa ta wa ira Lazglafta ta magə həŋ, ka kwalaghutá həŋ ta tsu' aftá tsa tvi ta kəl Lazglafta ka nanaftá mnduha ka gwal tđukwa ta wa irani ya.

⁴ Tsaya tama ná, kđanakkda Kristi ta zlahu. Inda gwal ta zlgħaftá Yesu Kristi ná, nanaf na Lazglafta ta həŋ ka gwal tđukwa ta wa irani.

Inda mndu ta zlgħafta nda mba

⁵ Ka vərda Musa vindafta ta ghəŋa tva nzaku ka mndu tđukwa nda ma zlahu na: «Inda mndu ta kđanaktá inda skwi mnda ya ta kumə zlahu* ná, dza'a mbaku nda mida» ka'a.

⁶ Ama wya ka gwada Lazglafta ta mnay ta ghəŋa tva nzaku tđukwa ta wa ira Lazglafta nda ma zlgħay nda ŋuđuf: «Wa dza'a lafi ta luwa da klagatá Kristi na?» ka ka mndu ná, ghadaghada Kristi ta saha!

⁷ Ma mnə ka guli kazlay: «Wa dza'a laha da ghuvata hađík da klagatá Kristi na kə'a guli,» ghadaghada Kristi ta sli'agapta.

⁸ Tsaw wya ka Musa mnata ma deftera Lazglafta ta ghəŋa tva nzakw tđukwa ta wa ira Lazglafta: Tavata kagha gwada Lazglafta, ma wubisima gha

[‡] 9:28 Ngha ta Isaya 10:22-23. § 9:29 Ngha ta Isaya 1:9 nda 19:23-28. * 9:33 Ngha ta Isaya 28:16.

* 10:5 Levitik 18:5.

nzakwani, nda ya ma ɲudufa gha† guli. Tsa gwaɗa ya ná, gwaɗa ta zlgħay nda ɲuduf ya ta mnə ɲni ɲa mnduha.

⁹ Ka mnaɲmna ka nda wa gha kazlay: Yesu ná, Mgham ya kə'a, zlgħafzlgħa ka guli ma ɲudufa gha kazlay: Sli'aganapsli'a Lazglafta ma mtaku kə'a, dza'a mbaku ka.

¹⁰ Ma zlgħafta nda ɲuduf ta nuta lu ka mndu tɗukwa ta wa ira Lazglafta. Ma mnigɲta nda ma wubisim guli ta mutsafta lu ta mbaku.

¹¹ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «Inda mndu ta zlgħafta ná, ta haɗ hula ta ghəɲani wu‡» ka'a.

¹² Tsaya tama ná, ta haɗ dgəvgha mndu kazlay: La Yahuda yeya, la Grek yeya kə'a wa. Inda taɲ demdem, Mgham turtuk Mghama taɲ, ta vla zɗaku katakata ɲa inda gwal ta hwayanavata.

¹³ Nda vinda guli ma deftera Lazglafta kazlay: Inda mndu ta hwayanavatá Mgham ná, dza'a mbaku§ kə'a.

¹⁴ Ka zlgħaf a həɲ wu, kinawu ka həɲ dza'a hwayanavata tama, kinawu ka həɲ dza'a zlgħaftá mndu kul snaɲta həɲ ta gwaɗa ta ghəɲani? Kinawu ka həɲ dza'a snaɲta gwaɗa ta ghəɲani guli ka haɗ mndu ta mnaɲta həɲ?

¹⁵ Kinawu ka gwal ta mnaɲ dza'a mnaɲta ka ghunaf a lu ta həɲ guli? Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Ngha ɓa ta wadaha vgha mndu ta ghəɲa gwal ta klədanagħatá Lfida Gwaɗa* ta həɲ kə'a.

¹⁶ Tsaw inda taɲ a ta snatá tsa Lfida Gwaɗa ya wa. Ka Isaya mnata guli na: Mghama ɗa! Wa ta zlgħaftá tsa gwaɗa mna ɲni† ya? ka'a.

¹⁷ Mantsa ya ná, ma snaɲta gwaɗa ta kəl lu ka nuta ka mnda zlgħay nda ɲuduf. Tsa gwaɗa snaɲ lu ya guli ná, gwaɗa Kristi ya.

¹⁸ Tsaw snaɲ a tama rki ɓa? ka yu. Mantsa ya a guli wa. Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta guli na: «Snavasna hga taɲ ta inda ghəɲa haɗik, ɓhaɓha lwa taɲ guli ta slrəɲa luwa‡,» ka'a.

¹⁹ Ta sna a la Isra'ila rki? ka yu guli. Ka Musa għadata mnata guli na: «Dza'a famfa yu ta kaghuni da dra gwal kul nzakway ka la Yahuda, dza'a famfa yu ta kaghuni da ɓasa ɲuduf nda gwal kul nzakway ka la Yahuda kul snaɲta sana skwi§ ya,» ka'a.

²⁰ Ka Isaya mnata sana gwaɗa kul raku ka mnaɲni guli na: «Slafsla gwal kul psantá i'i, ta i'i, maravamara yu da gwal kul dawantá i'i guli, ka Lazglafta*,» ka'a.

²¹ Tsaw ka'a mnata ta ghəɲa la Isra'ila guli na: «Pghapgha yu ta dzva ɗa ɲa tsu'a gwal kwisa ghəɲa taɲ, sna a həɲ ta gwaɗa da mndu ya wu‡,» ka'a.

11

¹ Vzɲvza Lazglafta ta mnduhani tama rki na? ka yu guli. Mantsa ya a guli wa. I'i guli ná, la Isra'ila yu, zivra Abraham. Sabə nda ma mndəra la Benzameɲ yu guli.

† 10:8 Vrafta ta Zlhu 30:12-14. ‡ 10:11 Isaya 28:16. § 10:13 Yuwel 3:5. * 10:15 Isaya 52:7.

† 10:16 Isaya 53:1. ‡ 10:18 Zabura 19:5. § 10:19 Vrafta ta Zlhu 32:21. * 10:20 Isaya 65:1.

† 10:21 Isaya 65:2.

² Vziŋ a Lazglafta ta mnduhani ya zbu tsi daga ghalya wa. Havakwahava ta skwi ya vindaf lu ma deftera Lazglafta ta ghəŋa lliya, ma fitika tawayni ta taw da Lazglafta ta ghəŋa la Isra'ila, ka'a na:

³ «Mghama dā! Pslapsla həŋ ta la anabi, ka zlazliŋtá həŋ ta gwirha gha. I'i turtukwa dā ta pdata, ta psa i'i həŋ guli ŋa dzata*,» ka'a ya.

⁴ Ama waka Lazglafta zlgħanaftawani? «Ta teke'a mnduha dā dambu' ndəfāŋ pghaghu yu, gwal kul walaŋta tsəlbata ta kəma ba'al†,» ka'a.

⁵ Ndanana guli ná, teke'a pđakwa mnduha hutsekw zabap Lazglafta ma zđakatahudaŋi.

⁶ Ka si nda ma zđakatahudi tsi, nda ma magatá slna a tsa tama wa. Ka má mantsa a tsi wu, ma nza a tsa zđakatahudi ya, ka zđakatahudi wa.

⁷ Nu klatá ghəŋa tsa gwađa ya tama? Tsa ta psə la Isra'ila ya ná, mutsaf a həŋ wu, ama gwal dagaŋ Lazglafta ná, mutsafmutsa ha həŋ. Təŋanaftəŋa sanlaha ta ghəŋa taŋ.

⁸ Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Niŋŋa Lazglafta ta həŋ dlufur, ka razliŋtá ira taŋ, ka dərzliŋtá sləməŋa‡ taŋ kulam gitana kə'a.

⁹ Ka mgham Dawuda guli mantsa:

«Ka nza skwa zaya magwalgwalaya taŋ ka dəbla taŋ,
ka kadəŋ ŋa taŋ,

ka tuthun ŋa taŋ nda ya ŋa ghuzla iri ŋa taŋ.

¹⁰ Ka ghulphulpa ira taŋ ŋa kwala taŋ nghanjta vli,
ka gđavata həŋ nda ŋatá hul§!» ka'a.

¹¹ Ŋa dəkdek zlambuta həŋ tama riki? ka yu guli. Mantsa ya a wa. Ma tsa zlambuta zlambu həŋ ya kəl gwal kul nzakway ka la Yahuda ka mutsaftá mbaku, ŋa gagaftá həŋ da draku.

¹² Ka si klanakkla tsa zlambakwa taŋ ya ta skwi dīna ta ghəŋa hadik, klanakkla tsa hta ta həŋ ya guli ta skwi dīna ta gwal kul nzakway ka la Yahuda kati, kighkigh dza'a nzakwa tsi bađu vravakər inda la Isra'ila tama?

Tva mbakwa gwal kul had ka la Yahuda

¹³ Ndanana, nda kaghuni gwal kul nzakway ka la Yahuda ta gwađa yu. Lazglafta ta ghunaftá i'i da kaghuni gwal kul nzakway ka la Yahuda. Ta ghərbaaku yu ta tsa slna dā ya,

¹⁴ ŋa sli'anaftá ŋudufa zwanama dā ŋa draku ka má ta magaku tsi ŋa mbanaftá sanlaha mataba taŋ.

¹⁵ Ma tsa wudīŋta Lazglafta ta həŋ ya, slərəbapta Lazglafta ta zughu matabani nda hamata mnduha ta ghəŋa hadik. Ka si mantsa ya tsi, kinawu kə'a dza'a magaku bađu tsu'uglafta Lazglafta ta həŋ? Sabə ma mtaku ka nzata nda hafu a tsa ra?

¹⁶ Ka taŋtaŋa tsa'atá skwa zay, vlanjta Lazglafta lu ná, pđakwani guli* ná, ŋani ya. Ka ŋa Lazglafta slrəŋa fu ná, ŋani zligimaha tsa fu ya guli.

¹⁷ Ka datsanaghutá lu ta zligimaha fwa zaytuŋ ya ta hvə lu nda hva, ka tsaktá ya ma mtak ndi'af ta tida. Kagha mndu kul nzakway ka la Yahuda ná, manda fwa zaytuŋ ma mtak ka. Kagha tsa ndi'af lu ta dughwanani ta nzakway ka la Yahuda ya. Ndanana tama ná, ima slrəŋa tsa fu ya ta mutsə kagha.

* 11:3 1 Mghamha 19:10, 14. † 11:4 Aya 3-4: Ngha ta 1 Mghamha 19:10, 18. ‡ 11:8 Ngha ta Vrafta ta Zlalu 29:3 nda Isaya 6:10. § 11:10 Zabura 69:23-24. * 11:16 Ngha ta Mbsak 15:19-21.

18 Ka si mantša tsi tama, ma ghərḅə kagha ta ghərḅaku ta ghəḅa tsa zligimaha ya. Ka ta ghərḅaku ka katsi, dina ka snəḅta gha ta kagha a slrəḅani wu, ta tsa slrəḅ ya nzafta kagha kə'a.

19 Ka waya ka skwi dza'a mḅay ka kazlay: 'Datsiḅ nda datsa a lu ta zligimahani, ka ndi'afṭa i'i ra kə'a?

20 An ḅndani, manda tsaya nzaḅwani. Ta ghəḅa kwala taḅ kul zlgħafta nda ḅḅuf, datsiḅta lu ta hahəḅ, ama kagha, ma zlgħay nda ḅḅuf gha nzafta kagha nda ndi'atá vgha tida. Ma laghu ka da ghərḅaku, zḅḅa ta Lazglafta.

21 Ka si zlana a Lazglafta ta zligimaha fu ya ta hvə lu nda hva ya wu katsi ní, kagha yeya dza'a zlagħata tsi ka zlgħaf a ka rki?

22 Hada tama ná, grafgra kazlay: Dagala zdaku da Lazglafta, dagala sidi da tsi guli kə'a. Ta sidi nda gwal ta zḅḅbuta, ama nda kagha ná, mamu zdakwani ka dihavadiha ka ma tsa zdakwani ya. Ka mantša ya a tsi wu, dza'a tsiḅtsa lu ta kagha guli.

23 Manda va tsaya hahəḅ guli, ka gdava a həḅ ma tsa kwala taḅ kul zlgħafta nda ḅḅuf ya wu ná, mamu Lazglafta nda mbrakwa ndi'iglanafṭa həḅ ta vla taḅ.

24 Ka si kagha, nzaḅwa fwa zaytuḅ ma mtak ta tsagagħata lu ka ndi'anafṭa ta fwa zaytuḅ ya ta hvə lu nda hva ka katsi ya ní, hahəḅ ta nzaḅway ka fwa zaytuḅ ta hvə lu nda hva nzaḅwa taḅ yeya, dza'a kwal lu kul ndi'iglanafṭa ta va tsa dughwanjani ya rki?

Dza'a mbaku inda la Isra'ila

25 Zwanama dá, va a yu ta nzaḅwa ghuni kul snəḅta dífatá skwa Lazglafta wu, da klaftá kuni ta ghəḅa ghuni ka gwal nda dífil ma ghəḅa taḅ. Gdavaḅgdá sanlaha ma la Isra'ila nda təḅatá ghəḅ, ha ka sli'adagħata nekwata gwal kul nzaḅway ka la Yahuda da Lazglafta.

26 Manda va tsaya ná, dza'a mbanafḅba lu ta inda la Isra'ila. Manda ya nda vinda na:

«Dza'a sagħasa mnda mba mndu daga ma Siyuna, ḅa hliḅtani ta kwal kul sna gwada ma ḅḅufa mndəra la Yakubu.

27 Dza'a klaghukla yu ta dmakwa taḅ, tsaya dza'a nzaḅway ka dzratawa dá nda həḅ†,» ka'a.

28 Ta ghəḅa skwi ta nghanata Lfidá Gwada, nda nza həḅ ka ghuma ta gwada ta kaghuni. Ama ta ghəḅa gwada ta zabatani, dḅudḅa lu ta həḅ ta gwada ta dzidziha taḅ.

29 Skwi ya vla Lazglafta, nda hgu ya hgaf tsi ná, haḅ ta mbəḅḅglanafṭa wa.

30 Ghalya ná, manda va tsaya kaghuni guli. Si kwalaghukwala kuni ta sna gwada da Lazglafta. Ndana ná, tawa tawa Lazglafta ta hidahida ta kaghuni nda ma kwalaghuta taḅ ta snatá gwada Lazglafta.

31 Manda va tsaya ndana ná, kwalaghukwala hahəḅ ta snatá gwada, ka nzaḅ tsi ka skwi ḅa mutsafta taḅ ta tawa hidahida nda ma tsa tawa hidahida Lazglafta ta tawata ta kaghuni ya.

32 Hamha Lazglafta ta inda mnduha ma kwal kul sna gwada, kada tawata tsi ta hidahida ta həḅ demdem.

Di'ḅ gwada ta Lazglafta

33 Di'ḅ gwada ta Lazglafta! La ta dífilani nda snəḅta skwani ná, laviḅ a lu ta sliḅta wa. Wa dza'a laviḅta tsislaptá skwi ya kura Lazglafta na?

† 11:27 Isaya 59:20-21.

Malaghumala skwi ya ta magə tsi ta mbraku. Ka deftera Lazglafta ta mnay na:

³⁴ «Wa ya ta laviŋta sŋaŋtá ndana Lazglafta na?

Wati ma mndu ya ta vla hidaku ŋani na[‡]?

³⁵ Wati ma mndu ya ta vlašŋtá skwi ta Lazglafta,

ŋa faftani ta ghəŋ ta vranamta na[§]?» ka'a.

³⁶ Sagha da tsatsi inda skwi, nda ma tsatsi nzata inda skwi, ka ŋani inda skwi. Ŋa Lazglafta glaku ŋa kdekedzeŋ. Amin!

12

Lfiɗa hafu ma Kristi

¹ Zwanama ɗa, dagala tawa hidahida Lazglafta ta amu. Tsaya tama ta kəl yu ka ndəba ghunata dzvu. Vlanwawla ta ghəŋa ghuni tsuhtsuh ta Lazglafta manda skwa pla ghəŋ nda hafu mida, nda ghuɓa ta zdəganata. Tsaya vərdaka tva tsəlɓay ghuni ta tsəlɓu ŋani.

² Ma ksə kuni ta sada mnduha ma na ghəŋa hadik na, zlanwa Lazglafta ka mbəɗaghunafta tsi ta ndana ghuni ka lfiɗ, kada laviŋta kuni ta tsatsaftá skwi ta kumə Lazglafta, skwi ya ta dīnuta, ta zdəganata, ta payuta.

³ Nda ma tsa zɗakatahudi zɗiɗiŋ Lazglafta ka fimta ma slnani ya, ka yu ta mnay ŋa inda kaghuni ná, ma klaf ɗər wa ta ghəŋani ka sana skwi. Manda ya ta raku, ka ɗər wa ka klafkla tsi ta ghəŋani, ka gray nda slna zlgħay nda ŋuɗuf ya vlaš Lazglafta.

⁴ Inda mndu ná, tsuhmbura vgha turtuk nzakwani, tsa vgha ya guli ná, nda ndəgha fawayha tida. Ka skwa turtuk a slna tsa fawayha ya guli wa.

⁵ Manda tsaya guli ná, nana ndəghata amu na ná, tsuhmbura vgha turtuk mu ma Kristi. Ka faway ka faway nzakwa inda na amu na guli.

⁶ Zɗazɗa Lazglafta ta huɗi ka dagamaftá slna ŋa magay mu manda ya kumaŋ tsi. Ka kla lwa gwada Lazglafta vlaš Lazglafta ta mndu ya, ka kla tsi ta tsa lwi ya manda ya vlaš Lazglafta ta mbrakwa magay.

⁷ Ka hgaf ŋa maganaftá slna ta mndu Lazglafta ta mndu ya, ka ndi'andi'a tsi ka magay. Ka tagha skwi ŋa mndu vlaš Lazglafta ta mbrakwa magay ta mndu ya, ka tagha tsi ŋa taŋ.

⁸ Ka vla mbraku ŋa mnduha vlaš Lazglafta ta mbrakwani ta sani ya, ka vla tsi ta tsa mbraku ya ŋa taŋ. Ka muvla vlaš Lazglafta ta mndu ya, ka vla tsi nda kwal kul tha madər mistani. Ka nzaku ka mali ta ghəŋa sanlaha vlaš Lazglafta ta mndu ya, ka nza tsi kwatskwats ma slnani. Ka tawa hidahida ta mndu vlaš Lazglafta ta sani ya, ka maga tsi nda rfu.

⁹ Hmətət ka kuni ɗvuvustá vgha ghuni, ma magə kuni ta madgwirmadgwir. Ka husaghunahusa inda ghwadaka skwi. Ŋafwa vgha ta skwi dina.

¹⁰ Manda zwanama ka kuni ɗvuvustá vgha ghuni mataba ghuni. Ŋawawaŋa ta tiŋlaghuta vlašŋtá glaku ta sani ta ghəŋa ghuni.

¹¹ Kwatskwats ka kuni, ma yaɗi kuni ta yaɗi, ufa ka vgha ghuni ka maga slna Mgham Yesu.

¹² Nzawanza nda rfu ma fata ghəŋa ghuni. Ksawaksa ta ŋuɗuf ma ghuya ɗaŋwa. Ndi'awandi'a ka maga du'a ma zlan kuni.

¹³ Dguvuswa dga ta skwa ghuni nda gwal zlgħay nda ŋuɗuf ta pɗay. Tsu'awatsu'a ta matbay.

[‡] 11:34 Isaya 40:13. [§] 11:35 Ngha ta Ayuba 41:3.

¹⁴ Dawawa tfawi ta ghəŋja gwal ta giri ŋa ghuni. Dawawa tfawi ta ghəŋja taŋ, ma ksi'i kuni ta həŋ.

¹⁵ Rfawarfa ta rfu kawadaga nda gwal ta rfu. Tawawatawa ta taw kawadaga nda gwal ta taw guli.

¹⁶ Hmətət ka kuni nzaku mataba ghuni sani nda sani. Ma zbə kuni ta gla ghəŋ. Magawamaga ta skwi ya ta nghə lu kul had hayhayani. Ma klaf kuni ta ghəŋja ghuni ka gwal nda sna ta inda skwi.

¹⁷ Ma vranam kuni ta ŋaslu nda ŋaslu ta mndu. Zbawa maga skwi dīna ta wa ira inda mnduha.

¹⁸ Ka ta magaku tsi ŋa nzata nda zdaku nda inda mndu ná, magawamaga ta kdavakta mbrakwa ghuni.

¹⁹ Zwanama da, ma planam kaghuni ka ghəŋja ghuni ta ŋasla mndu, zlanarwazla ta bəsa ŋudufa Lazglafta. Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «i' dza'a planamtá mndu, i' dza'a vranamta*,» ka Mgham Lazglafta mnata.

²⁰ Katək na, «ka ta kuzlan'kuzla maya ta ghuma gha katsi, vlar'vla ta skwi ŋa zay, vlar'vla ta imi ŋa say. Ma tsa maganata gha mantsa ya ná, nda nza manda skwi ta hanzanaghatá lanzəŋa vu ka ta bdəmani†.»

²¹ Ma zлана ka ta ghəŋja gha ka gay ŋaslu ta mgham ta ghəŋjani. Katək ná, maga kagha ta skwi dīna ŋa ŋraptá ŋaslu.

13

Sna gwada da ŋumna

¹ Ka hanin'hana inda mndu ta ghəŋ mista ŋumna, kabga inda mndu ta ga mgham ná, Lazglafta ta vlar'ntá həŋ, Lazglafta ta fata ŋumna.

² Tsaya tama, mndu ta pgha ghəŋ nda ŋumna ná, təŋanaftəŋja ta ghəŋ ta ghəŋja zlahu ya fa Lazglafta. Mndu ta təŋanaftá ghəŋjani guli ná, dza'a klanakkla ta danwa ta ghəŋjani.

³ Had gwal ta maga skwi dīna ta zləŋja ŋumna wu, gwal ta maga ghwadaka skwi yeya ta zləŋay. Ta kumay ka ta kwal kul zləŋja ŋumna ki'e? Ala maga ta skwi dīna, dza'a rfaghagha rfa.

⁴ Nda nza mnda ŋumna ka mnda maganata slna ta Lazglafta ŋa kata kagha. Ala, ka ghwadaka skwi ta magə ka katsi, zləŋja, kabga ka bətbət a ta kla tsi ta budgwani wa. Ma tsa nzakwani ka mnda ksanatá slna ta Lazglafta ya ná, nda nza tsatsi ŋa maran'ntá bəsa ŋudufa Lazglafta ŋa planamtá inda gwal ta maga ghwadaka skwi.

⁵ Tsaya tama ná, nda ra ka hanaganatá ghəŋ mistani. Ta ghəŋja zləŋja ghuya danwa yeya a wu, ta daslay dər amu ma ghəŋja mu.

⁶ Tsaya ta kəl dər kaghuni ka pla dzumna. Tsa gwal ta tskay ya guli ná, Lazglafta ta pghatá həŋ ŋa magay taŋ ta tsa slna ya dīna.

⁷ Vlar'wavlə ta inda tsa mnduha ya ta skwi ta ran'nta həŋ; Plawa dzumna ŋa gwal ta tska dzumna, plawa dzumna huzla ŋa gwal ta tska dzumna huzla. Zlənawazlənja ta gwal ta raku ka zləŋay ghuni, vlar'wavlə ta glaku ta gwal ta raku ka vlar'nta ghuni ta glaku ta həŋ.

Dva mnda səla

⁸ Ma nzaf dməŋja mndu ta kaghuni. Ba dməŋja d'vutá sani nda sani yeya katsi gdavata. Mndu ta d'vutá mnduha ná, snasna ta inda zlahu.

⁹ Tsa zlahuha ya na: Yaha da hliri, yaha ka da dzatá mndu, yaha ka da ghali, yaha ka da hara'utiri, nda inda pdakwa sanlaha ya ná, nda gwagwa həŋ ma

* 12:19 Vrafta ta Zlahu 32:35. † 12:20 Ngha ta Mahdihi 25:21-22.

tša gwada ta mnay kazlay: Dvudva ta mnda sɛla manda va ghəŋja gha* kə'a ya.

¹⁰ Had' dvu ta maga ghwadaka skwi ŋa mndu wa. Dvu ta dzanaghata ghəŋja zlahu.

Nzata hzleŋja ka kzla sagha Kristi

¹¹ Ŋavawaŋja, kabga nda sna kaghuni ta na fitik mida lu gitana na. Fitika sli'aftha ghuni ta hani nana. Kəl yu ka mnay mantsa ya na: Mal ndanana ndusavamata mbaku, ka ya ma fitika zlghafta mu.

¹² Nda dga rvidik, ndusa tsadakwa vli. Slurtiŋmaslurta ta slna grusl, ka pghavata mu ta huzla vulu ta nghanatá tsuwadək.

¹³ Nzamanza ta nzaku ya ta raku manda skwi giftik. Zluŋmazla ta mblitá skwi nda ghuyaku. Zluŋmazla ta sli'iŋsli'iŋ nda hliri. Zluŋmazla ta zlədawi nda draku.

¹⁴ Sudavawa suda ta Mgham Yesu Kristi. Ma laghu kuni hamta ghəŋja ka maga skwi ta zdəganata sl'u'vgha.

14

Ma laghu kuni tša guma ta mndu

¹ Tsu'awatsu'a ta mndu ya nda hta mbrakwani ma zlghay nda ŋuduf, ma vzə kuni ta rutsak ta skwi ya ta ndanu tsi.

² Inda skwi, ta zay yu, ka sani ma ŋani ma zlghay nda ŋuduf. Ama mndu ya nda hta zlghay nda ŋudufani ya guli ná, masu'ata yeya ŋani ta zay.

³ Ma thə mndu ta za inda skwi kazlay: Wa kagha na kə'a nda mndu kul had' ta zay. Ma tsə mndu kul zay ta guma ta ghəŋja mndu ta zay guli, kabga tsu'aftsu'a Lazglafta.

⁴ Wa kagha ŋa tsay kagha ta guma ta kwalva sana mndu? Ka nda slada tša mndu ya, ka nda zləmba a tsi, nghanatá danəhəgani tsaya. Zləmbuta a wu, kabga mamu Mgham Yesu nda mbrakwa hinistá dzvu.

⁵ Mal ya fitik ya ka hamata sana fitikha, ka sani ta ndanay. Ka skwa turtuk həŋ, ka sani nda ŋani. Dina ka snaŋta dər wa ta graftá skwi ya ta ndanu tsi.

⁶ Ma tša mndu ta daganaptá ya má, ŋa Mgham Yesu ta maga tsi. Tša mndu ta za inda skwi ya, ŋa Mgham Yesu ta maga tsi, kabga ta rfanagharfa ta Lazglafta ta ghəŋjani. Mndu kul za inda tša skwiha ya, ŋa Mgham Yesu ta maga tsatsi guli, ta rfay tsatsi guli ta Lazglafta.

⁷ Had' mndu mataba amu ta nzaku nda hafu ka ŋa ghəŋjani wa, had' mndu ta mtaku ka ŋa ghəŋjani guli wa.

⁸ Ka ta nzaku mu nda hafu ná, ka ŋa Mgham Yesu ta nzakwa mu. Ka ta mtaku mu, ka ŋa Mgham Yesu ta mtakwa mu. Dər tata nzaku mu nda hafu, dər mtumta mu, ŋa Mgham Yesu mu.

⁹ Kristi ná, mtumta ka vragaptá tsi nda hafu ŋa nzanaghata ta ghəŋja gwal nda rwa nda gwal nda hafu tani.

¹⁰ Kagha tama, kabgawu ta kəl kagha ka tša guma ta ghəŋja zwanama gha? Kagha guli! Kabgawu ta kəl kagha ka mnay i wa kagha na, ka'a nda zwanama gha na? Wya dza'a laghala inda amu demdem ta kəma Lazglafta ŋa tsamaghatani ta guma.

¹¹ Manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta na:

«Ka i'i Lazglafta hafu ta mnaghunata,
dza'a saghasa inda mndu tsəlbatá ta kəma dá.

* 13:9 Ngha ta Sabi 20:13-17 nda Vrafta ta Zlahu 5:17-21 nda Zlahu 19:18.

Inda taŋ dza'a mnay hən nda wa taŋ kazlay: I'i Lazglafta * ka'a.»

¹² Mantsa ya tama ná, inda amu dza'a mnay mu nda wa mu ta skwi ya maga mu ŋa Lazglafta.

Dina a zləmbiŋtá zwanjama wa

¹³ Ma tsəglə mu ta guma ta ghəŋa sani nda sani mataba mu. Katək ná, dīna ka ndanay dər wa kazlay: Yaha yu da nzakway ka skwa tuthun da zləmbiŋtá yu ta zwanjama da kə'a.

¹⁴ Ma ndi'atá vgha dā nda Yesu Kristi ná, nda sna yu tsidid'kazlay: Had sana skwi kul ghuḅaku wu kə'a. Ama nda nza tsa skwi ya kul ghuḅaku ka ŋa mndu ta klafta ka skwi kul ghuḅaku.

¹⁵ Ala, ka ma skwa zay ta zə ka dəmanafita ka ta ŋudufa zwanjama gha katsi, dṽu a ka nda tsa wa. Ma zləmbiŋ ka ta zwanjama gha nda ma skwa zay ya ta zə ka, kabga mtumta Kristi ta ghəŋa tsatsi guli.

¹⁶ Yaha tsa skwi klaf kagha ka skwi dīna da kagha ya da nzakway ka skwi ŋa raza kagha.

¹⁷ Tsaya ná, nza a ga mghama Lazglafta ka gwada ta skwi ŋa zay nda za, nda gwada ta skwi ŋa say nda sa wa. Nda nza ŋa gwada ta nzaku tdukwa, nda zdaku, nda ya nda nzaku nda rfu nda ma Sulkum nda ghuḅa.

¹⁸ Ka mantsa ya ka mndu maga slna Yesu Kristi katsi ná, dza'a zdəganazda ta Lazglafta, dza'a rfay mnduha guli.

¹⁹ Mantsa ya tama ná, ŋavamaŋa ka zba skwi ya dza'a klaktá zdaku nda ya ŋa ŋla guyatá ghəŋa mu.

²⁰ Ma badziŋ ka ta magatá slna Lazglafta nda gwada ta skwa zay. Kah-wathwatani ná, had sana skwi ŋa zay nda za kul ghuḅaku wa. Ala, ka si dza'a zləmbiŋzləmba tsa skwa zay ya ta zwanjama gha katsi, Zlanzla, ma zə ka.

²¹ Skwi ta raku ná, zlanzla ta maga skwi ya dza'a zləmbiŋtá zwanjama gha. Dər za slu'i tsi, dər sa ima inabi tsi, ka dər nahgani tsi.

²² Inda skwi ya graf kagha, ŋamŋa gha ma ghəŋa gha, mataba kagha nda Lazglafta gha tsa. Mndu ya ta kuratá maga skwi dīna kul dganťá ghəŋ ta ghəŋani ná, rfu da tsa mndu ya.

²³ Ama mndu ta dga ghəŋ ta ghəŋa skwi ya ta zə tsi ná, ksuxsa guma Lazglafta ta tsa mndu ya, kabga sladaf a ta skwi ya snəŋ tsi wa. Inda skwi ya ta magə lu nda dga ghəŋ ná, dmaku ta magə lu.

15

Ksa sada Kristi

¹ Na amu nda mbra ma zlgħay nda ŋuduf na ná, katanjma kata ta gwal nda hta mbrakwa taŋ. Ma laghu mu da zba skwi ta zdəgamata.

² Magamamaga ta skwi ta zdəganatá mnda səla ŋa katanťá hən ŋa ŋlakwa taŋ ma zlgħay nda ŋuduf.

³ Kristi ná, zbanj a tsatsi ta skwi ya ta zdəganata wa. Ama manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta na: «Tsa razu ta razu mnduha ta kagha ya ná, ta i'i dədəfta tsi*,» ka'a.

⁴ Tsaw inda skwi ya vindaf lu ma deftera Lazglafta manda ghalya ná, vindafvinda lu ŋa gunamatá sləmən, kada nzakwa mu nda fata ghəŋ ta Lazglafta, ma ləa ŋuduf nda ksa ŋuduf ya ta mnamata gwada Lazglafta.

⁵ Ka vlagħunavla Lazglafta ləa ŋuduf ŋa mndu nda ksa ŋuduf ŋa mndu ta nzaku nda dzratawi mataba ghuni nda ma ksay ghuni ta sada Yesu Kristi.

* 14:11 Ngha ta Isaya 45:23. * 15:3 Ngha ta Zabura 69:10.

⁶ Mantsa ya, ɲa zləzlvay ghuni nda ɲuduf turtuk, nda lwi turtuk guli, ta Lazglafta Dani ma Mghama mu Yesu Kristi.

Ɲa inda mndu na Lfida Gwada

⁷ Kasuvuswakasa ta vgha tama sani nda sani, ɲa vlanɲá glaku ta Lazglafta, manda ya kasuvə Kristi ta vgha nda kaghuni ya.

⁸ Ka yu ta mnaghunata ná, sasa Yesu Kristi maganata slna ta la Yahuda ɲa maranɲá həɲ kazlay: Tɲukwa Lazglafta kə'a, ɲa dzanaghatá ghəɲa skwi ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləməɲ ta dzidzɪha tanɲ.

⁹ Sasa guli ɲa zləzlvay gwal kul nzakway ka la Yahuda ta Lazglafta ta ghəɲa tawa hidahidani manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: tsaya dza'a kəl yu ka zləzlvə hga gha mataba gwal kul nzakway ka la Yahuda, ɲa fay da ta laha vla glaku ɲa hga gha[†] kə'a ya.

¹⁰ Ka gwada Lazglafta mnata guli na:

«Kaghuni gwal kul nzakway ka la Yahuda, gwafwagwa ta rfu kawadaga nda mnduha Lazglafta[‡],» ka'a.

¹¹ Ka'a mnata guli na:

«Inda kaghuni gwal kul nzakway ka la Yahuda, zləzlvawa Mgham Lazglafta.

Ka zləzlvə inda mndəra mndu ta Lazglafta[§],» ka'a.

¹² Ka anabi Isaya nda ɲani guli na:

«Dza'a sabsa zivir ma mndəra Yesay, ɲa gayni ta Mgham ta ghəɲa la Grek, ɲa nzakwa la Grek nda fatá ghəɲ tida^{*},» ka'a.

¹³ Lazglafta ná, Lazglafta ta vla faftá ghəɲ ya. Ka vlaghunavla tsi ta rfu nda zdaku ma zɪghay ghuni nda ɲuduf, kada nzata kuni nda fata ghəɲ nda ma mbrakwa Sulkum nda ghuɓa.

Pwal ná, kwalva Kristi ya

¹⁴ Zwanama da, grafgra i'i kaghəɲa da kazlay: Nda fa vgha ghuni ɲa maga skwi dɪna, nda sna kuni ta inda skwi ya nda ra ka snanɲa, nda sna kuni ta tva vlutvá hidaku kə'a.

¹⁵ Anɲ mndani, ma na defteri vindaghunaf yu na ná, dvaghunagha dva yu ma sana vliha taghəɲa sana skwiha ɲa havakta ghuni. Kəl yu ka mnaghunata mantsa ya ná, kabga zdɪdɪɲzda Lazglafta ta hudɪ,

¹⁶ ka faftá i'i ka kwalva Yesu Kristi mataba gwal kul nzakway ka la Yahuda. Ka faghutá tsi ta i'i ɲa mna Lfida Gwadani, ɲa nuta gwal kul nzakway ka la Yahuda ka skwi vlanɲ lu ta zdəganatá Lazglafta. Sulkum nda ghuɓa ta nanaftá tsa skwi ya vla lu ya ka skwi ta ranɲa Lazglafta.

¹⁷ Tsaya tama ná, ta ghubay yu ta ghəɲa da ma Yesu Kristi, ta ghəɲa slna Lazglafta ya maga yu.

¹⁸ Hadɲ yu ta walanɲá mna sana skwi, ka ya maga Kristi nda ma i'i a tsi wa. Nda ma i'i hlakta tsi ta gwal kul nzakway ka la Yahuda ɲa nzakwa tanɲ ka gwal snanatá gwada ta Lazglafta. Nda nza nda ma gwada da, nda nza nda ma slnaha da.

¹⁹ Nda ya nda ma mazəmzəmha nda mandərmimiha, nda mbrakwa Sulkuma Lazglafta magata tsi. Zlraf ma luwa Ursalima yu ta tuza tsa Lfida Gwada ta Kristi ya ka laghwi dikw ta hadɪka Iliri.

[†] 15:9 Ngha ta 2 Samuyel 22:50 nda Zabura 18:50. [‡] 15:10 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 32:43. [§] 15:11 Ngha ta Zabura 117:1. ^{*} 15:12 Ngha ta Isaya 11:10.

²⁰ Ma vli ya ta kul snanṭá mnduha ta gwaḍa ta Kristi yeya kumta maya ḍa ta mna Lfidá Gwaḍa kada kwala yu ta magay ta thatá ṅa sana mndu ta magata.

²¹ Mantsa ya vindafta lu ma deftera Lazglafta kazlay:

«Dza'a nghanṅha gwal ta kul walaṅta lu ta mnananṭá gwaḍa tida ta həṅ.

Dza'a snanṅna gwal ta kul walaṅta lu ta snanamtá† həṅ guli kə'a.»

Gwaḍa Pwal ta ghəṅa sli'ani da Ruma

²² Tsaya skwi ta pyaftá i'i ka labə da kaghuni.

²³ Ndanana tama ná, kḍiṅkḍa yu ta slna ḍa ma tsa luwaha ya. Nda kḍa fitika ḍvafta ḍa ta lagha da kaghuni.

²⁴ Ta labə yu ka dza'a ta haḍika Ispay ya ná, dza'a laghala yu da nzḍavata da kaghuni, ṅa sli'afta ḍa hada ka dza'a, ṅa katihata ghuni.

²⁵ Ndanana karaku ná, nda sli'a yu da luwa Ursalima. Ta klanṭá katu ya katanṅ lu ta mnduha Lazglafta hada yu,

²⁶ kabga gwal zlgħay nda ṅuḍuf ta haḍika Mekaduniya nda ya ta haḍika Akaya ná, kurakura hahəṅ kaghəṅa taṅ ta tskaftá skwi ṅa katanṭá gwal ka pḍu mataba mnduha Lazglafta ma luwa Ursalima.

²⁷ Hahəṅ kaghəṅa taṅ ta kurata katanṭá həṅ. Aṅ mndani, ka dməṅ nzakwani má ta həṅ kabga katanṅkata la Yahuda ta gwal kul nzakway ka la Yahuda nda mutsaftá tfawi ma Sulkuma Lazglafta. Mantsa ya guli ná, nda ra ka katanṅta gwal kul nzakway ka la Yahuda ta hahəṅ nda skwiha ma ghəṅa haḍik ta htaghuta da həṅ.

²⁸ Dgata ḍa ta vgha nda tsa skwi ya, grafgra yu kazlay: Lamla tsa skwi tsghanaf lu ta həṅ ya da dzva taṅ kə'a ya, sli'afta ḍa tsa ka dza'a ta haḍika Ispay, ṅa lagha ḍa nda da kaghuni.

²⁹ Nda sna yu kazlay: Ma tsa lagha dza'a lagha yu da kaghuni ya ná, dza'a lagha nda tfatawa Kristi katakata yu da kaghuni kə'a.

³⁰ Zwanama ḍa, ma nzakwa ndi'atá vgha mu ma Yesu Kristi nda ya ma ḍvu ya ta vlamata Sulkum ná, ta ndəḅa dzvu yu da kaghuni ṅavawa ṅa kawadaga nda i'i ma maga ḍu'a da Lazglafta ṅa katihata.

³¹ Magawa ḍu'a da Lazglafta kada ndapta yu ma dzva gwal kul snanṭá Yesu ta haḍika Zudiya, nda ya ṅa tsu'afta mnduha ma Ursalima nda rfu ta na katu ta klə yu ṅa taṅ na.

³² Mantsa ya tama, kata kumay Lazglafta, dza'a ḅhadaghaḅha yu nda rfu da kaghuni, ṅa mbi'apta ḍa ta vgha da kaghuni.

³³ Ka nza Lazglafta ta vla zḍaku kawadaga nda kaghuni demdem. Ka nza tsi mantsa ya.

16

Ga zgwá Pwal

¹ Ta kumay yu ta snanṅta ghuni ta mukuma mi Fabe. Slna Lazglafta ta magə tsu ma luwa Saṅkre.

² Ka ḅhadaghaḅha tsi da kaghuni, ka tsu'afta kuni manda ya ta ranṅta mnduha Lazglafta. Ka katanṅta kuni ma skwi ya zbanṅ tsi ta katanṅta ghuni. Tsatsi guli ná, dagala mnduha katana tsi, katihakata ta vərḍa i'i kaghəṅa ḍa guli.

³ Ka ganaghata kuni ta zgu ta i Priskila nda Akilas ta nzakway ka gwal ta ksə ṅni ta slna Yesu Kristi kawadaga nda həṅ ya.

† 15:21 Ngha ta Isaya 52:15.

⁴ Kərdəkərdə htsiŋa taŋ mista dā, ŋa mbadiftá i'i. I'i nda ghəŋa dā yeya a ta rfa həŋ wu, nduk nda inda gwal kul nzakway ka la Yahuda ta nzakway ka Igliz ta rfa həŋ.

⁵ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Igliz ta tska vgha ga taŋ ka maga du'a ya. Ka ganaghata kuni ta zgu ta Ipayneta gra dā teged teged. Tsatsi taŋtaŋa mndu ta zlgħaftá Kristi ta hadika Asiya.

⁶ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Mari ta dzata vghani ka maga slna ŋa ghuni ya.

⁷ Ka ganaghata kuni ta zgu ta i Adranikus nda Zuniyas, ta nzakway ka la ini. Si kawadaga ŋni nda həŋ ma gamak. Mal tsa hahəŋ ya snaŋ lu mataba gwal ghunay. Tinəl hahəŋ ta zlgħaftá Kristi ka i'i.

⁸ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Ampliyas, gra dā tegedteged ma ndi'atá vgha nda Mghama mu.

⁹ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Urbeŋ gratá ksa slna mu ma Kristi nda Stasis gra dā tegedteged guli.

¹⁰ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Apeles ta maraŋtá ndi'ata vghani ta Kristi. Ka ganaghata kuni ta zgu ta gwal ma həga ga Aristabul.

¹¹ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Hirudiyāŋ la ini, ganagha kuni guli ta zgu ta mnduha Lazglafta ga Narsis.

¹² Ka ganaghata kuni ta zgu ta i Trifene nda Trifwaz, ta fata ghəŋa taŋ tərdehw ka maga slna Lazglafta ya. Ka ganaghata kuni ta zgu ta Persida magra dā teged teged, ta ŋavata tərdehw ka maga slna Lazglafta guli ya.

¹³ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Rufus ta nzakway ka mndu snava hani ma gwada Lazglafta ya. Ganagha kuni guli ta zgu ta mani ta klaftá i'i manda zwanani ya.

¹⁴ Ka ganaghata kuni ta zgu ta i Asin̄krita nda Fligwana, nda Hermes, nda Patrubas, nda Hermas, nda p̄dakwa zwanama kawadaga nda həŋ ya.

¹⁵ Ka ganaghata kuni ta zgu ta i Faluluka nda Zuliya, nda i Nere nda mukumani, nda Ulimpa, nda inda mnduha Lazglafta kawadaga nda həŋ ya.

¹⁶ Ka gaguvta kuni ta zgu va huđukhuđuk ta həŋ. Ta ga zgu inda Igliz ma Kristi ŋa ghuni guli.

Dasuwa ka kuni, ka Pwal

¹⁷ Zwanama dā, wyawa dzvu, d̄aswa ka kuni nda gwal ta kladamtá daga vgha dā taba ghuni ya, nda nza həŋ ka tuthun, ta irna həŋ nda tsa tagha skwi taghaf kuni ya, tsaghwa vgha nda həŋ.

¹⁸ Mndərga tsa mnduha ya ná, maganatá slna ta Kristi Mghama mu a ta magə həŋ dekkək wu, ŋa huđa taŋ ta maga həŋ ta slna. Hlemem ka həŋ ta magaku. Ta gatutawi, ka nana gwal kul snaŋtá dgata skwi d̄ina nda ya kul d̄inaku həŋ.

¹⁹ Kaghuni ná, nda sna inda gwal zlgħay nda ŋuđuf ya ka kuni snatá gwada Mghama mu. Ta rfu yu katakata ta ghəŋa kaghuni nda tsaya. Ta kumay yu ta nzakwa ghuni nda d̄ifla maga skwi d̄ina. Ka nzata kuni sudek kul maga ghwadaka skwi.

²⁰ Lazglafta ná, tsatsi ta v̄la zd̄aku, dza'a gi hu'anaphu'a ta halaway, ŋa vlaghunatani ta mbraku ta ghəŋani. Ka nza zd̄akatahuda Mghama mu Yesu kawadaga nda kaghuni.

²¹ Ta ga zgu Timute gra ta ksa slna dā guli ŋa ghuni. Ta ga zgu la ini, i Lukiyus nda Yasuŋ nda Susipata guli ŋa ghuni.

²² Ta ga zgu i'i Tirtiyus ta vindaftá na defteri na guli ŋa ghuni ma hga Mghama mu.

²³ Ta ga zgu Gayus ta nzaku yu ga tarj ya ŋa ghuni. Ta tskə ga tarj inda Igliz guli ta vgha. Ta ga zgu Irasta mnda ŋanatá tседа luwa ŋa ghuni. Ta gay zwanjama mu Kartus guli ta zgu ŋa ghuni.

[²⁴ Ka nza zɔakatahuda Mghama mu Yesu Kristi nda inda kaghuni dem-dem.]

Ŋa Lazglafta turtukwani glaku

²⁵ Ŋa Lazglafta glaku! Lavinlava ta dihaghunata manda va ya ta mnə Lfida Gwada, ya ta mnə yu ta ghəŋa Yesu Kristi ya. Tsa Lfida Gwada ya ná, skwi si nda difa ya daga ghalya, zlagigin lu.

²⁶ Ndanana ná, sabsa ta daɓi nda ma vindi ya vindaf la anabi, manda va ya mna Lazglafta ŋa kɛkedzen guli, ka snanamtá lu ta inda mndəra mndu ŋa snata tarj ta gwadani ma zlglafta tarj.

²⁷ Ŋa Lazglafta glaku! Da tsatsi turtukwani difil nda ma Yesu Kristi, ŋa kɛkedzen! Amin.

Tañtaña tsghatá lwa Pwal ña 1 La Kwareñt

Ga zgu

¹ I'i Pwal, hgaf Lazglafta manda ya kumaf tsi ña nzakway ka mnda ghunay Yesu Kristi. Kawadaga ñni nda zwanjama mu Sustene,

² ta vindi yu ta na delewer na ña mnduha Lazglafta ma luwa Kwareñt, kaghuni ta nzakway ka ña Lazglafta nda zdákatahuda Yesu Kristi, hagafhaga ta kaghuni ña nzakwa ghuni ka ñani. Hagafhaga guli ta inda gwal ta nzakway ma sana vliha kavghakavgha ta maga du'a da Mghama mu Yesu Kristi. Tsatsi ná, Mghama mu ya demdem.

³ Ka nza zdákatahuda i Da mu Lazglafta nda Mghama mu Yesu Kristi kawadaga nda kaghuni. Mista ghuni ka zdákwa tañ guli.

Vlamavla Lazglafta ta zdákwani nda ma Yesu Kristi

⁴ Ta va rfay yu ta Lazglafta dá ta ghəña kaghuni ma vəl zdəñtani ta hudí ma guyaghunaftani nda Yesu Kristi, Zwanja Lazglafta.

⁵ Manda va tsaya nzakwani. Ma tsa guyatá vgha ghuni nda tsi ya ná, vlaghunavla ta inda skwiha. Tsaya kəl kuni ka lavinťá gwada nda snanjta mnigintá vərda skwiha guli.

⁶ Ma mnaghunata ñni ta gwada Yesu Kristi ná, ka dihavatá tsa gwada ya ma ñudufa ghuni.

⁷ Tsaya kwal kuni pdatá inda skwiha ta vlə Lazglafta ña mnduhani, na tsa kaghuni ta kzla fitika nghəlanťa mu ta Mghama mu Yesu Kristi ya.

⁸ Lazglafta dza'a vla mbraku ña ghuni ha ka sagha tsa fitik ya, ña kwala lu vzaftá rutsak ta kaghuni bađu tsa sagha Mghama mu Yesu Kristi ya.

⁹ Tsa Lazglafta ta hagaftá kaghuni ka guyaghunafta nda Yesu Kristi ta nzakway ka Mghama mu ya ná, had' ta tsakalawi wa.

Daga vgha ma Igliz ma Kwareñt

¹⁰ Zwanama dá! Kdəkwəkdək, ta ndəbay yu ta dzvu ña ghuni nda hga Mghama mu Yesu Kristi. Dzərawadzəra ta wí, ma dagə kuni ta vgha ghuni, ka skwa turtuk ka kuni nzaku.

¹¹ Kəl yu ka mnay mantsa zwanama dá ná, sli'afslí'a gwal ga Kluwe ka sagha da mnihata kazlay: Ta zlərdəwi kuni ma vgha ghuni kə'a.

¹² Dagavapdaga kuni mataba ghuni. Wya tsa skwi ta mnə kuni ya: «Ña Pwal añni» ka sanlaha, «Ña Apwalus añni» ka sanlaha, «Ña Kefas añni» ka sanlaha, «Ña Kristi añni,» ka sanlaha guli, na skwi ta mnə kuni.

¹³ Kidaghi gamndər daga ta Kristi na? Pwal ta mtuta ta udza zləñay ta ghəña kaghuni ra? Ari nda hga Pwal a magaghunafta lu ta batem na?

¹⁴ Ta rfay yu ta Lazglafta dá kabga had' ya maganaf yu ta batem mataba ghuni, ka nza a tsi ka i Krispus nda Gayus wa.

¹⁵ Mantša tama, had' ya dza'a mnay kazlay: Nda hga Pwal magidifta lu ta batem kə'a wa.

¹⁶ Aya! Si zanapta dá tsa: Maganafmaga yu ta batem ta la ga Stefanas. Ta graftá yu ná, had' sana mndu magəglanaf yu ta batem ta ghəña tsaha ya wa.

¹⁷ La ka dza'a ka maga batem ña mnduha a ka Kristi nda i'i wu, la ka dza'a ka da mna Lfida Gwada ña mnduha, ka'a nda i'i. Ka dza'a ka kla'atá difla

ghəŋja gha ka mnay a ka'a nda i'i guli wa. Ka má si skwi ma ghəŋja da ka yu kla'ata ka mnay katsi ná, má dza'a nzakway mtatá Kristi ta udza zləŋay ka skwa bətbət.

Yesu Kristi ná, mbraku nda dífla Lazglafta ya

¹⁸ Aŋ mndani, gwada ta mtatá Kristi ta udza zləŋay ná, nda nza ka tsaɓaku da gwal ta zadaku. Tsaw da amu gwal ta tva mbaku ya, nda sna amu kazlay: Mamu mbrakwa Lazglafta mida kə'a.

¹⁹ Wya skwi nda vinda ma deftera Lazglafta:

«Dza'a zadánazada yu ta dífla ghəŋja mnda səla, dza'a hərđiŋhərda yu ta mahizla ghəŋja mnda səla,» ka'a.

²⁰ Ka si mantsa ka Lazglafta mnata ya ní, ga gwada ta dífla mnda səla tama? Ga gwada ta gwal ta mnay kazlay: Nda sna aŋni ta zlahu kə'a tama? Ga gwada ta gwal ta zlərdutawi ma na ghəŋja hadik na guli? Had' gwada ta həŋ dekdək wa. Niŋna Lazglafta ta dífla mnduha ma na ghəŋja hadik ná, ka skwi ka bətbət.

²¹ Nda ŋa taŋ ma dífil ná, traptra mnduha ma ghəŋja hadik ta tsatsaftá skwi maga Lazglafta nda ŋani ma dífil. Ka klaftá Lazglafta ta tsa gwada ta mnə mu, niŋ hahəŋ ka gwada tsaɓaku ya, ŋa mbanaftá mnduha ta zlglafta.

²² Má maraŋnamara lu ta skwi ka mazəmzəm, kada grafta ŋni ka la Yahuda nda ŋa taŋ. Tsa skwi mnaŋna dífla ŋni ya ŋa aŋni ta snay, ka la Grek nda ŋa taŋ.

²³ Aŋni, gwada ta zləŋatá Yesu Kristi ta udza zləŋay ŋa aŋni ta mnay. Ka zadíŋtá tsa gwada ya ta la Yahuda. Tsaɓaku tsa gwada ya ka hamata gwal kul nzakway ka la Yahuda guli ta mnay.

²⁴ Ka gwal hagaf Lazglafta ŋa nzakway ka ŋani, dər má la Yahuda tsi, dər má hamata Grek a tsi ta mnay na: Kristi mbrakwa Lazglafta nda dífla Lazglafta ya, ka hahəŋ.

²⁵ Tsaw tsa skwi maga Lazglafta ta nghə mnduha manda tsaɓaku ya ná, malaghumala ta dífla mnduha. Ka ka mbegi Lazglafta ká mnduha ta gray ya guli ná, tsa nzakwani ka mbegi ta grə mnduha ya guli ná, malaghumala ta mbrakwa taŋ.

²⁶ Zwanama da daslawa nzakwa ghuni na tsa kaghuni hagaf Lazglafta ya, ka mndəra wati ma mnduha kuni? Sira a gwal nda sna ta skwi mataba ghuni ta nghə mnduha ma ghəŋja hadik wa. Sira a gwal dagaladagala mataba ghuni wa. Sira a gwal ta za mgham mataba ghuni guli wa.

²⁷ Lazglafta ka ghəŋani ta zabaftá tsa gwal ta nghə mnduha ma ghəŋja hadik ka rgha ya, ŋa pghanaghatá hula ta tsa gwal nda dífla ghəŋja hadik ma ghəŋja taŋ ya. Tsatsi ta zabaftá gwal ka mbegi ta nghə mnduha ma ghəŋja hadik ya ŋa pghanaghatá hula ta gwal nda mbra.

²⁸ Tsatsi ta zabaptá gwal ta nghə lu ka mnduha tsa lu, htuhta həŋ katakata ta nghə mnduha ma ghəŋja hadik ya, ŋa ŋwisaganatá deghre' ta gwal dagala dagala.

²⁹ Zabapzaba Lazglafta ta mnduha mantsa ya, kada kwala mndu ta ghərɓaku ta kəmani.

³⁰ Lazglafta ta ndi'aghunaftá nda Yesu Kristi, ka famatá tsi ta Yesu Kristi ka mnda vlamatá dífil. Nda ma Yesu namafta Lazglafta ka mndu tdukwa ta wa irani, ka fatá amu ka mnduhani, ka varagaptá tsi ta amu ma dmaku.

³¹ Tsaya tama, «ka ta kumay mndu ta ghərɓaku katsi, ka ghərɓa tsi ta ghəŋja skwi kđiŋ Mgham* ta magata,» manda ya nda vinda ma defteri.

* 1:31 Ngha ta Irmija 9:22-23.

2

Mnay Pwal ta gwada ta zɔŋatá Kristi ta udza zɔŋgay

¹ Vɛrɔa i'i ná, ma fitika lagha da da kaghuni da mna difatá skwa Lazglafta ta zlagamapta ná, haɗ gwada nda la mnaghuna yu wa, nda sna yu ta skwi a ka yu guli wa.

² Ta sli' aftá yu ka lagha da kaghuni ná, haɗ sana skwi ta ndanə yu ma ghəŋa da ŋa mnaghunata ka ta ghəŋa Yesu Kristi, tsa Yesu zɔŋaf lu ta udza zɔŋgay ya tsi wa.

³ Ma tsa nzakwa da da kaghuni ya ná, kulembet nzakwa da, ta zɔŋ yu, ta ghudzaku yu.

⁴ Ma tsa fitika mnay da ta gwada Lazglafta ka tagha skwi ŋa ghuni ya ná, maraghunanɗa hidaku ka ghuɓaptá kaghuni a si ta magə yu wa. Sulkuma Lazglafta nda mbrakwani ta maraghunata kazlay: Kahwathwata tsa gwada mnə yu ya kə'a.

⁵ Tsaya tama, ta mbrakwa Lazglafta dihafta kaghuni ta zɔghay nda ŋuɗufa ghuni ta hidakwa mnduha a wa.

Difila Lazglafta

⁶ Ta mnə ŋni ta gwada ŋa gwal nda sifa ma zɔghay nda ŋuɗuf ná, vɛrɔa difil taghə ŋni, hidakwa gwal dagaladagala ma na ghəŋa haɗik ta dza'a zwaɗuta na a wa.

⁷ Tsa difil mnə yu ya ná, difla Lazglafta ya ta nzakway ka skwi si nda difa kul nghanɗá mnduha si ghalya ya. Ma kɔaku lu ka zlagəŋiɗá ghəŋa haɗik ná, fafa Lazglafta ŋa mba amu, ŋa ŋlamafta.

⁸ Haɗ ya dər turtuk ma gwal dagaladagala ma na ghəŋa haɗik na, nda sna ta tsa difil ya wa. Ka má nda sna həŋ katsi, má zɔŋaf a həŋ ka dzata ta udza zɔŋgay ta Mghama glaku wa.

⁹ Tsaw tsa skwi maga Lazglafta ya ná, nda nza manda ya nda vinda ma defteri ta mnay kazlay:

Skwi ya ta kul nghanɗá ira mnduha,
nda ya ta kul snanɗá mnduha nda sləməŋa tan,
nda ya ta kul ndananɗá mnduha ma ghəŋa tan ya,
skwi payaf Lazglafta ŋa gwal ta ɗvuta* kə'a.

¹⁰ ŋa aŋni maraŋnanɗa Lazglafta ta tsa skwi ya nda ma Sulkumani. Sulkum ná, nda sna ta inda skwi, nduk nda kɔavakta skwi ma ndana Lazglafta.

¹¹ Mnda səla ná, sulkumani yeya nda sna ta kɔavakta skwi ma tsatsi. Manda tsaya Sulkuma Lazglafta guli ná, tsatsi yeya nda sna ta kɔavakta skwi ta nghanatá Lazglafta.

¹² Amu ná, Sulkuma na ghəŋa haɗik na a mutsaf amu wu, Sulkum daga da Lazglafta ŋa amu ta mutsafta. Vlamavla Lazglafta ŋa snanɗa mu ta inda skwiha vlama tsi nda ɗɔakatahudani.

¹³ Ta mnə aŋni ta tsa skwiha ya ŋa mnduha ná, nda difla mnduha ma ghəŋa haɗik a wu, nda difil ya ta taghə Sulkuma Lazglafta ta tagha aŋni. Mantsa ya kəl ŋni ka tsislanaptá inda skwiha ta sagha da Sulkum ŋa gwal nda tsa Sulkum ya.

¹⁴ Mndu ya kul haɗ Sulkuma Lazglafta ma tsatsi ná, tsu'a a ta skwiha ya ta taghə tsa Sulkum ya wa. Manda tsabaku ta sna tsatsi ta tsaha ya, laviŋ a vani ta snanɗa wu kabga nda Sulkuma Lazglafta ta laviŋta lu ta galay.

* 2:9 Ngha ta Isaya 64:3.

¹⁵ Mndu nda Sulkuma Lazglafta ma tsatsi ná, laviŋlava ta gala inda skwi. Tsatsi ya tama, haɗ sana mnduha dza'a laviŋta galaptá tsatsi wa.

¹⁶ Manda va ya nda vinda ma defferi ta mnay kazlay:

Waya nda sna ta ndana Mgham na?

Waya ta laviŋta vlanjá hiɗaku† na kə'a ya.

Ama aŋni, ndanu manda ŋa Kristi ŋa aŋni ta ndanay.

3

Kwalva Lazglafta aŋni

¹ Ka vərɗani ka lu mnay katsi zwanama ɗa ná, ma tsa fitika nzakwa ɗa da kaghuni ya ná, manda mna gwada ŋa gwal nda Sulkuma Lazglafta ma həŋ a mna yu ta gwada ŋa ghuni wu, manda mna gwada ŋa mnduha ma ghəŋa haɗik mna yu, kabga si ta ka zwani kuni ma zlghafta ghuni ta Kristi nda ŋuɗuf.

² U'a ya vlaghuna yu, ɗafa a wu, kabga laviŋ a kuni ta ŋafta wa. Dər ndanana na ná, laviŋ a kuni ta ŋafta wu,

³ kabga manda nzakwa mnduha ma ghəŋa haɗik tata nzakwa kuni ta nzaku. Ka si tata draku kuni, tata zlərdawi kuni mataba ghuni katsi ya ní, nzaku manda ŋa mnduha ma ghəŋa haɗik a ta nzaku kuni nda tsa ra? Manda ŋa tan tata nzakwa kuni.

⁴ Ka si «ŋa Pwal aŋni,» ka sanlaha, «ŋa Apwalus aŋni,» ka sanlaha ka kuni ta mnay mataba ghuni ya ní, ta manda nzakwa hamata mnduha a kuni nda tsa ra?

⁵ Wa Apwalus, wa Pwal na? gwal ksanatá slna ta Lazglafta ŋni his his, ghunaf tsi ŋa mnaghunatá gwada ŋa zlghafta ghuni ta Kristi. Ta magay dər wati ma aŋni ta slna Mgham Yesu manda ya vlanja tsi.

⁶ Sləgafsləga i'i, ka tiŋtá Apwalus ta imi distani. Lazglafta ta ɗyay ka gəlay.

⁷ Daga mndu ta sləgay tani, daga mndu ta ta imi distani tani, sana skwi a hahəŋ wa. Lazglafta turtukwani ta ɗyay ka gəlay.

⁸ Ka skwa turtuk mndu ta sləglafta nda mndu ta tatitjta imi. Dər wa dza'a mutsay ta nisəlani taɓta slna ya maga tsi da Lazglafta.

⁹ Nda gwa aŋni ma slna Lazglafta. Nda nza kaghuni manda vwaha Lazglafta.

Manda həga Lazglafta nzakwa ghuni guli.

¹⁰ Zɗiɗiŋzɗa Lazglafta ta huɗi ka thatá yu ta tughwani manda vərɗa mnda ba həga, ka lagha sani bay ta ghəŋani. Daswa ka mndu dza'a bay ta ghəŋani tama.

¹¹ Ya nda ghada thatá tughwani ya. Tsa dughwanani ya ná, Yesu Kristi ya, haɗ sana tughwa həga dza'a thəglafta lu wa.

¹² Ta tsa tughwa həga ya ná, ta bə nda dzindar sanlaha, nda kufur ŋa sanlaha, nda pala ŋa sanlaha, nda udzu ŋa sanlaha, nda sləka ŋa sanlaha, nda dzuma ŋa sanlaha.

¹³ Baɗu tsay Lazglafta ta guma dza'a saba dər wa ta ɗaɓi kabga vu dza'a galay.

¹⁴ Ka driŋ a vu ta slna tsa mndu ta tughwani ya wu katsi, dza'a mutsay ta nisəlani.

¹⁵ Ka driŋdra vu ta slna tsa mndu ya, mutsafta a ta nisəla wa. Tsatsi, dza'a mbafmba ŋa nzakwani manda sumbun.

† **2:16** Ngha ta Isaya 40:13.

¹⁶ Sna a kuni ka mnay kazlay: Høga Lazglafta ta nzaku Sulkuma Lazglafta mida kuni kə'a ra?

¹⁷ Ka ɓadziŋɓadza mndu ta høga Lazglafta ná, dza'a ɓadziŋ ɓadza Lazglafta ta tsatsi guli, kabga nda ghuɓa høga Lazglafta. Tsa høga ya ná, kaghuni ya.

¹⁸ Ma nanə mndu ta ghəjani. Ka mamu difil ma ghəja da manda daslakwa ŋa ghəja hadik ka mndu, ka niŋna tsi ta ghəjani ka rgha kada nzata tsi ka vərda mndu nda difla daga da Lazglafta.

¹⁹ Kəl yu ka mna tsaya ná, na difla mnduha ma ghəja hadik na ná, ga rgha ya ta kəma Lazglafta. Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Nda tsa ŋa tan ma hidaku* ya ta ksa Lazglafta ta hən,

²⁰ Ka'a guli na: «Nda sna Mgham Lazglafta ta ndana gwal nda hida, nda sna kazlay: Had hayhayani wu» kə'a†.

²¹ Mantsa ya, ma ghubu kuni ta mnduha. Indani demdem ka ŋa ghuni nzakwani.

²² Dər Pwal, dər Apwalus, dər Kefas, dər ghəja hadik, dər hafu, dər mtaku, dər skwiha ndanana, dər skwiha dza'a sagha nda sa, ka ŋa ghuni nzakwani.

²³ Kaghuni ya, ka ŋa Kristi kuni, Kristi guli, ŋa Lazglafta ya.

4

Ghunata mnduha Kristi aŋni

¹ Mantsa tama, nghawa aŋni ka gwal ksanatá slna ta Kristi. Nghawa aŋni guli ka gwal fanam Lazglafta ta difatá skwani ma dzvu.

² Vərda skwi ya ta psə lu da mndu ya fanam lu ta skwi ma dzvu ná, nzakwani ka ŋərma mndu.

³ Da i'i tafa, dər má ta tsa mndəra da kuni, dər má tsadighaha mnda səla ta guma, had gwada da wa. I'i ná, tsa a yu ta guma ta ghəja da wa.

⁴ Had sana skwi maga yu ta grə yu wa. Nərma mndu yu a ka yu guli wu, Mgham Lazglafta dza'a tsadighatá guma, mndu a wa.

⁵ Tsa tama ná, ma gi tsə kuni ta guma ta ghəja mndu ta kul sagha fitikani. Kzlawá, ta hway da wa kuni na! Baɗu sagha Mgham ná, dza'a kligiŋkla ta daɓi ta skwi nda difa. Ŋa kligiŋtani duway ta daɓi ta skwi ta ndanə mnduha. Baɗu tsa tama, dər wa dza'a mutsa rfani da Lazglafta manda ya ta ranja.

⁶ Zwanama da, tsa skwiha garaghunaf yu ta ghəja aŋni nda Apwalus ya ná, ka tagha kuni ta skwi mida nzakwani: «Da zwaɗutá kuni ma tvi ka zluŋtá skwi nda vinda.» Da laghu kuni da ghərɓaku kazlay: Mal tsa ŋa da mndu ya ka ŋa sani kə'a.

⁷ Wa ta mnay ŋa gha kazlay: Mal kagha ka sanlaha kə'a na? Lazglafta a ta vlaghatá inda skwi ra? Ka si Lazglafta ta vlaghata ya ní, kabgawu ta kəl ka ka ghərɓaku manda skwi vlagha nda vla a lu wu ɓa?

⁸ Mantsa a nzakwani wu ki! Nya pda kuni na? Wya nda na kuni ka gadghəl katək, ta za mghama ghuni kaghuni, ta ghuya daŋwa ŋni aŋni. Ta kumay yu má ta zay ghuni ta tsa mgham ya katək, má ka gwa mu ta vgha ka skwa turtuk nda kaghuni.

⁹ Ta grə yu ná, nana aŋni gwal ghunay na ná, nda hul faghuta Lazglafta ta aŋni. Manda gwal tsanagha lu ta guma, pgha lu ŋa psalatá hən ya aŋni. Nda nza ŋni ka skwa katskatsu, ŋa nghay mnduha ma ghəja hadik nda duhwalha Lazglafta tani.

* 3:19 Ayuba 5:23, 13. † 3:20 Zabura 94:11.

¹⁰ Nda nza aṅni ka rgha, ta ghəṅa gwaḍa ta Kristi. Kaghuni ya, nda hiḍa aṅni ka kaghuni, kabga nzugwatá kaghuni nda Kristi. Kaghuni yeya nda mbra, mbra a aṅni wa. Kaghuni yeya gwal ka mndu, haḍ mndu ta kulaftá aṅni ka mndu wa.

¹¹ Dər nda nda va nana ná, ta dzay dzay maya nda ndala tani ta aṅni. Lgut tɸukwa a ta vgha ṅni wu, ta gɸata ta ɸga aṅni lu. Ta tvi ta tvi sɛla ṅni.

¹² Aṅni ta hɛrfaku ka maga* skwi ṅa fadamta ṅni da wa ṅni. Razaṅnafha mndu, má tahula gha ka Lazglafta, ka ṅni. Dər ki lu ta dula aṅni ya ná, mɛrsu' ká ṅni ta su'ay guli.

¹³ Dər kinawu ká mnduha ta raraza aṅni ya ná, sledɛda ka aṅni ta gwaḍa nda hɛṅ. Ka maghdzɛka taṅ ká mnduha ma na ghəṅa haḍik na fatá aṅni. Manda ṅɛɸak ká hɛṅ ta ngha aṅni.

Zwana ɸa ta ɸvu yu katakata kaghuni

¹⁴ Na pghaghunaghata hula a ta vindaghunafta yu ta na skwi na wu, ṅa hurzlaghunaptá sləmɛṅ ta vindaghunafta yu, kabga zwana ta ɸvu yu kuni.

¹⁵ Dər má dambu' kidaghi mnduha ta tagha skwi ta ghəṅa Yesu Kristi ṅa ghuni, turtuktuk da ghuni. I'i tsa da ghuni ya kabga tiṅɛl i'i ta mnaghunata Lfiḍa Gwaḍa, ka zlgħaftá kuni ta Yesu Kristi.

¹⁶ Kɸɸkwakɸk! Ksawaksa ta ghəzama ɸa.

¹⁷ Tsaya tama, ghunafghuna yu ta Timute ta nzakway ka zwaṅa ɸa ya ɸvu yu. Nɛrma mndu ya ta tva Mgham Yesu. Ta tvi sɛlani ṅa lagha havglaghunaktá tva nzakwa ɸa ma Yesu Kristi, nda ya ka yu ta taghay ṅa Iglizha ma inda vli.

¹⁸ Sɛglaghata a Pwal wu ka sanlaha ta gray mataba ghuni, ka ghɛrɸaku.

¹⁹ Ka ta ɸvay Lazglafta katsi ná, ndusa yu ka labɛ da kaghuni. Ka mamu sana skwi laviṅ tsa gwal ta ghɛrɸaku ya ta magatá tsi, ka gwadiṅta nda wi a tsi ya, dza'a snay yu baḍu tsa.

²⁰ Gwaḍa ta ga mghama Lazglafta ná, gwadiṅta nda wi yeya a wu, ta maravamara mbrakwani.

²¹ Ka lagha yu slaghunaghata nda sarak re, ari ka lagha yu slaghunaghata nda zɸakwa ghəṅa ɸa, nda ya nda ɸva kaghuni a na? Zba a wa zba ta ya ta kumɛ kuni mida.

5

Dər nu tsi ka gwal zlgħay nda ṅuɸuf ta magay nda vgha taṅ

¹ Ka lu ta mnyat ta snɛ yu ma luwa ná, mamu hliri mataba ghuni. Dər gwal kul snanṅá Lazglafta ná, haḍ hɛṅ ta nzaku manda tsaya wa. Ta hani sana mndu nda markwa dani, ka lu.

² Ma ṅa dzata ghuni ta ghɛṅ ka taw, ka ghzliṅtá tsa mndu ya mataba ghuni ná, ghɛrɸaku ṅa ghuni ta ghɛrɸay ta ghəṅa tsa.

³ Dər má di'ṅ nzatanzakwa ɸa nda kaghuni ná, kawadaga yu nda kaghuni ma sulkuma vgha ɸa. Nda ghada tsanaghata ɸa ta guma ta mndɛrga mndu ta magatá skwi manda tsaya, manda skwi hada yu kawadaga nda kaghuni.

⁴ Tsatsa yu ta tsa guma ya nda hga Mghama mu Yesu. Skwi ta mnaghunata yu ná, ts kavawatska. Ka ts kavatska kuni katsi, ya kawadaga sulkuma vgha ɸa nda kaghuni. Kawadaga mbrakwa Mghama mu Yesu guli nda kaghuni.

⁵ Ka vliṅta kuni ta tsa mndu ya ta halaway, ṅa ɸadziṅtá slu'uvghani, kada mbanaftha Lazglafta ta hafani baḍu vragata Mghama mu Yesu.

* 4:12 Ngha ta Slna gwal ghunay 18:3.

⁶ Ngaha a i'i ta skwi ɲa ghərɓay kaghuni ta ghərɓaku wa. Sna a kuni kazlay: Kuseta ta is ná, ta ɲlanafɲla ta inda hwaɗatá hupa buradi kə'a ra?

⁷ Kliɲwa kla ta tsa dmaku ta nzakway manda is ya mataba ghuni, dza'a kəl kuni ka nzata hezle' manda hwaɗatá hupa buradi kul haɗ is mida. An mndani, nda sna yu kazlay: Ghuɓighunis ghuɓa Lazglafta hezle' nda ma mta ta Yesu Kristi kə'a. Tsatsi ná, nda nza manda Zwanja Tuwak ta hnə lu ɲa za skala Pak* ya.

⁸ Ma zə mu ta tsa skala Pak nda buradi nda is ɲa ghalya mida ya. Tsa is ya ná, maga ghwaɗaka skwi ya. Zama za nda buradi kul haɗ is mida ta nzakway ka vərɗani dze'dze' ya. Nda ɲuɗuf ya nda ghuɓa, tɗukwa†.

⁹ Ma tsa delewera ɗa vindaghunaf yu ghalya ya ná, mnaghunamna yu kazlay: Yaha kuni da ksa nzaku nda gwal ta hliri kə'a.

¹⁰ Tsa mnay mnə yu ya ná, ta mnə ta ghəɲa gwal ma ghəɲa haɗik, ta hliri, ta tsagana, ta ghali, ta wuya skwi a yu wa. Ka má mantsa tsi katsi ná, má sli'agapsli'a kuni tkwe' ma ghəɲa haɗik.

¹¹ Skwi mnə yu ɲa ghuni ná, ma ksə kuni ta nzaku nda mndu ta mnay kazlay: Krista i'i kə'a ta mataba tsa ná, ta hliri, ta tsagana, ta wuya skwi, ta kuslemberaku, ta ghuyaku, ta ghali. Yaha kuni walaɲtá tsgə ɗa hliba turtuk kawadaga nda mndarga tsa mndu ya.

¹²⁻¹³ Nu gwaɗa i'i nda gwal kul sagha zlghaftá Kristi ná, Lazglafta a dza'a tsa guma ta ghəɲa tsaha ya ra. Gwal mataba kaghuni ɲa ghuni dza'a tsa guma ta ghəɲa taɲ. Ka defteri na: «Ghzlapwaghzlap ta mndu ta maga ghwaɗaka skwi mataba ghuni‡,» ka'a.

6

Tsaptá guma mataba gwal zlghay nda ɲuɗuf

¹ Ka sli'afsli'a skwi mataba sani nda sani mataba ghuni katsi, waka sani dza'a walaɲtá dza'a kla tsa gwaɗa ya da gwal guma kul snaɲtá Lazglafta, ka zluɲtá mnduha Lazglafta na?

² Sna a kaghuni kazlay: Mnduha Lazglafta dza'a tsa guma ta ghəɲa mnduha ghəɲa haɗik kə'a ra? Ka si kaghuni dza'a tsa guma ta ghəɲa mnduha ghəɲa haɗik ya ní, slaghu a kaghuni ka tsatá guma zwana skwiha ki'a ki'a ra?

³ Sna a kaghuni kazlay: Amu dza'a tsa guma ta ghəɲa duhwalha Lazglafta kə'a ra? Skwi mataba nzakwa mu yeya dza'a trapta mu tama rki!

⁴ Ka mamu skwiha mantsa ya ta slata mataba ghuni katsi, ka klafta kuni ka klaghata da gwal guma kul haɗ ghzliwa taɲ da Igliza Lazglafta ná,

⁵ aya hula! Ka i'i nda kaghuni. Nwaya ki mndu ɗər turtuk nda difil ma ghəɲani prək ka dzraghunaftá skwi mataba ghuni na?

⁶ Ra a ka klay ghuni ta gwaɗa mataba kaghuni gwal zlghay nda ɲuɗuf ha ka klay ghuni da gwal guma kul snaɲtá Lazglafta wa.

⁷ Nda nza tsa wluvusta ta wluvusta kuni ta vgha mataba ghuni ya ka ɓadzaku. Ka gagha ga mndu ta gwaɗa, ksay gha ta ɲuɗuf. Ka ghala ghala mndu ta kagha, zlanata gha.

⁸ Nda va tsaya ya ná, tsa kaghuni ya ta ganatá sani. Va tsa kaghuni ya ta ghwalgudunɲá skwa sani, kulam nda va tsa nzakwa ghuni ka zwanama ya.

⁹ Sna a kaghuni kazlay: Haɗ vla gwal ta ga dmaku ma ga mghama Lazglafta wu kə'a ra? Ma nanə kuni ta ghəɲa ghuni. Dina ka snaɲta ghuni kazlay: Gwal

* 5:7 Ngaha ta Sabi 13:7, 12:21. † 5:8 Ngaha ta Sabi 12:15-20, Vrafta ta zlahu 16:3. ‡ 5:12-13 Vrafta ta zlahu 17:7.

ta ga sli'injsli'in, nda gwal ta wuya skwi, nda gwal ta hliri, nda gwal ta hani zgun nda zgun, marakw nda marakw,

¹⁰ Nda gwal ta ghali, nda gwal ta hara'u ta iri nda gwal ghuyaku, nda gwal ta kuslemberaku, nda gwal ta zla'uwa mndu ná, had' həj dza'a lami da ga mghama Lazglafta wu kə'a ra?

¹¹ Manda tsaya si nzatá nzakwa sanlaha mataba ghuni ghalya. Ndana tama, Sulkuma Lazglafta mu ta ghuḅaghunata, ka nzatá kuni hezle', ka naghunafta ka nərma mndu kabga zlglafta ghuni ta Mghama mu Yesu Kristi.

Vlanwa glaku ta Lazglafta nda vgha ghuni

¹² «Had' skwi piydif lu ta ghəjani wu,» ka sanlaha mataba ghuni ta ndanay. Tsaw inda skwi a nda ra wu. «Lavinlava yu ta maga inda skwi guli,» ka sanlaha. Tsaw had' i'i dza'a ga vu'a sana skwi wa.

¹³ «Skwa zay ná, ɲa hudi a ra? Hudi guli ná, ɲa skwa zay a ra?» ka kuni ta mnay guli. Tsaw nda skwa zay tani, nda hudi tani, dza'a ḅadziḅadza Lazglafta ta həj his his. Slu'uvgha ná, magaf a Lazglafta ɲa maga sli'injsli'in nda tsi wa. Nda nza slu'uvgha ɲa Mgham Yesu, ta nzata Mgham Yesu ka ɲa slu'uvgha.

¹⁴ Ma mtuta Mghama mu Yesu ná, Lazglafta ta sli'aganapta ma mtaku. Tsatsi dza'a sli'agamapta ma mtaku nda mbrakwani guli.

¹⁵ Sna a kuni kazlay: Slu'uvgha ghuni ná, fawaya vgha Kristi ya kə'a ra? Dza'a nda ra ka klafta da ta fawaya vgha Kristi ka ndi'anafta nda slu'uvgha karwa rki? Magava a wu!

¹⁶ Sna a kuni kazlay: Mndu ta ndi'aftá vghani nda karwa ná, ka skwa turtuk vgha taɲ nda tsi kə'a ra? Tsa mnduha his ya dza'a nzata ka slu'uvgha turtuk*, ka defteri ta ghəjani.

¹⁷ Mndu ta zlanantá ghəjani ta Mgham Yesu ná, ka skwa turtuk ndana taɲ nda Mgham Yesu.

¹⁸ Tsaya tama, zlanwa sli'injsli'in. Hamata dmakuha ta magə lu ná, ta bla vgha ta maga'ata lu. Mndu ta fatá sli'injsli'in ka slnani, ɲa vərda slu'uvghani ta ga tsi ta dmaku.

¹⁹ Sna a kuni kazlay: Slu'uvgha ghuni ná, həga Sulkum nda ghuḅa ya kə'a ra? Lazglafta ta vlaghunata ɲa nzaku ma kaghuni, ta ka ɲa ghuni a vgha ghuni tama wa.

²⁰ Vara vara Lazglafta ta kaghuni nda skwi nda bla. Tsaya tama, vlanwa glaku ta Lazglafta ma skwi ta magə kuni nda slu'uvgha ghuni.

7

Zlglafta wa Pwal ta ghəja gwada ta kluvustá vgha

¹ Ndanana tama, wana yu ta zlgaghunaftá wa skwiha ya vindidif kuni: Dina ka nzata mndu kul kla marakw.

² Tsaw tama ná, ɲa wara hliri ná, dina ka klafta mndu ta marakw, ta dza'a marakw guli da zə'al.

³ Ka vla zə'al ta vghani ɲa markwa taɲ. Ka vla marakw guli ta vghani ɲa zə'ala taɲ.

⁴ Vgha marakw ná, ɲani a wu ɲa zə'ala taɲ ya. Vgha zə'al guli ná, ɲani a wu ɲa markwa taɲ ya.

⁵ Ka dzraf nda dzra a kuni ɲa fitik rets kabga ɲa maga du'a wu katsi ná, yaha sani da kwalaghutá vla vghani ɲa sani. Tahula tsaya, ka vrəglanafta kuni ta

* 6:16 Ngha ta Zlrafta 2:24.

guya vgha ghuni manda va ya snu kuni, da traptá kuni ta ɲafta ghudzaku ma vgha ghuni, da mutsaftá halaway ta ghurum ɲa ɲraptá kaghuni.

⁶ Hiɗáku ɲa i'i ta vlaghunata, ka nzata tsi ka tkwe'a ka yu nda kaghuni wa.

⁷ Ka má manda ndana i'i tsi ná, má manda ɲa dá ka mnduha nzata, ka i'i. Tsaw dar wa nda ɲani ma zɗakatahuɗi vɓan Lazglafta. Yeya ɲa gha, ka'a nda ya, yeya ɲa gha ka'a nda sani.

⁸ Skwi mnə i'i ná, ta mnay yu ɲa gwal kul haɗ markwa taɲ nda mi'a wadguha ná, ɗina ka kɗay ghuni ta nzakwa ghuni turtukwa ghuni manda i'i na.

⁹ Ala ka si laviɲ a kuni ta ɲafta wu katsi, kluvwakla ta vgha. Dər kluvtá vgha ka nzata ka su'ay.

¹⁰ Wya zlahu ta mnanata yu ta gwal ta kluvtá vgha taɲ, i'i a ta mnay guli wu, mgham ta mnata kazlay: Yaha marakw da dgata vgha nda zə'ala taɲ kə'a.

¹¹ Ala ka dgadga tsi ta vgha nda zə'ala taɲ ya, nzatani mantsa, yaha tsi kləgəltá sana zə'al. Ka mantsa a tsi wu dzrəglaftani nda zə'ala taɲ. Yaha zə'al da ghziɲtá markwa taɲ guli.

¹² Wya skwi ta mnə i'i ka ghəɲa dá ɲa sanlaha, Mgham a ta mnay wa. Ka mamu mnda zlgħay nda ɲuɗuf kul zlgħaftá markwa taɲ ta Yesu Kristi katsi, tsaw ta kumay tsa marakw ya ta kɗa nzakwani nda tsa zə'ala taɲ ya katsi, yaha tsa mndu ya da ghziɲtá tsa markwa ya.

¹³ Manda va tsaya guli, ka mamu marakw ta zlgħaftá Yesu Kristi nda zə'ala taɲ kul zlgħaftá Yesu katsi, tsaw ta kumay tsa mndu ya ta kɗa nzakwani nda tsa marakw ya katsi, yaha tsa marakw ya laghu ga taɲ.

¹⁴ Kəl yu ka mnay manda tsaya ná, kabga nda ghuɓa tsa guyatá vgha tsa mndu kul zlgħaftá Kristi ya nda markwa taɲ ta zlgħafta ya. Mantsa ya guli, nda ghuɓa tsa guyata vgha marakw kul zlgħaftá Kristi nda zə'ala taɲ ta zlgħafta ya. Ka má nza a tsi mantsa ná, má dza'a nzaku zwana taɲ manda zwana gwal kul snarɲá Lazglafta. Wya kahwathwata guli ná, nda ghuɓa nzakwa taɲ da Lazglafta.

¹⁵ Ka ta haɗ yu nda kagha wu, ka tsa kul zlgħafta Kristi ya ná, dgaghutani ta vghani. Ma tsaya tama, dər zə'al tsi, ka dər marakw a tsi ma zlgħay nda ɲuɗuf, flau' nzakwani kabga hgan hga Lazglafta ta kaghuni ɲa nzaku nda zɗaku.

¹⁶ Kagha marakw ta zlgħaftá Yesu, nda sna kagha kazlay: Dza'a mbanafmba yu ta zə'ala ini kə'a ra? Kagha zə'al ta zlgħaftá Yesu, nda sna kagha kazlay: Dza'a mbanafmba yu ta markwa ini kə'a guli ra?

Mndərga nzaku ta zɗəganatá Lazglafta

¹⁷ Ka mantsa a tsi wu ná, ka nza dər wa ta nzaku manda ya vɓan Lazglafta. Ka nza dər wa ta nzaku manda ya hgan Lazglafta guli. Tsaya ta mnə yu ɲa inda Igliz.

¹⁸ Ka nda tsa fafaɗa mndu ta hgafta Lazglafta katsi, ma thəgəl tsi kazlay: Madər teke'a fafaɗa dá kə'a. Ka ta nda fafaɗani mndu ta hgafta Lazglafta guli, ma thə tsi guli kazlay: Ka tsiɲtsa yu kə'a.

¹⁹ Dər tsanaghuha lu, haɗ skwi tsanagha tsi wu, dər tsanaghu a lu wu, haɗ skwi tsanagha tsi wu, snata zlahu Lazglafta malani.

²⁰ Ka kinawu nzakwa mndu ta hgafta Lazglafta ya ná, nzakwani manda va tsaya.

²¹ Ka si ka vu'a ka ta hgafta Lazglafta ta kagha, ma ndanu ka. Ala ka mamu tva mutsafta gha ta nzaku falau' vgha katsi ya, mutsumutsa katək.

²² Ka dər ka vu'a mndu ta hgafta mgham Lazglafta katsi, nda pla vgha tsa mndu ya da Mgham Lazglafta. Manda tsaya, mndu kul haď ka vu'a ta hgafta Lazglafta ná, ka vu'a Kristi tsatsi guli.

²³ Nda bla varata lu ta kaghuni, ma niŋ kuni ta ghəŋja ghuni ka vu'a mnda sɔla.

²⁴ Ka kinawu nzakwa mndu ta hgafta lu ya zwanama, nzakwani mantsa ta kəma Lazglafta.

Gwada ta ghəŋja gwal ta kul klaftá marakw

²⁵ Ta ghəŋja gwal kul kluvtá vgha taŋ ya, skwi ta ndanu yu dza'a yu mnay, ya snaŋ yu da Mgham Yesu a wa. Dza'a snaŋ kuni ta gwada da kabga mndu ta fə lu ta ghəŋ tida yu.

²⁶ Ta ghəŋja na blakwa nzaku na ná, wya skwi ta ndanu yu: Dina ka nzakwa mndu mantsa.

²⁷ Ka klafkla ka ta marakw katsi, ma zbəgəl ka ta dɡatá vgha nda tsi. Ka klaf a ka ta marakw wu, ma zbə ka ta marakw.

²⁸ Ka klafkla ka ta marakw, ga a ka ta dmaku wa. Ka laghula makwa da mndu guli, ga a ta dmaku wa. Nziya nza tsi ná, dza'a ghuyay ta daŋwa ma slu'uvgha. Ta kumay yu ta klaghunapta ma tsa ghuya daŋwa ya.

²⁹ Wya skwi ta kumə yu ta mnay zwanama: Ta sira a fitik wu, daga ndanana, ka nza gwal nda marakw mista taŋ, manda gwal kul haď nda marakw.

³⁰ Ka nza gwal ta taw, manda gwal kul haď ta taw. Gwal ta rfu guli, manda gwal kul haď ta rfu. Gwal ta dzawatá skwiha guli, manda gwal kul haď skwi da həŋ.

³¹ Ka nza gwal ta za mgham ma ghəŋja haďik, manda gwal kul haď ta za mgham, kabga ndusa na ghəŋja haďik na ka kďaku.

³² Ta kumay yu ta nzakwa ghuni kul haď ma ndanu. Mndu kul klafta marakw ná, ta ghəŋja tva skwiha ta zdəganata Lazglafta yeya ta ndanə tsi.

³³ Ama mndu ta klaftá marakw, ta ndanay ta skwiha ma ghəŋja haďik ŋa zba tva zdəganatani ta markwa taŋ.

³⁴ Tsaya tama, his skwi ta ndanə tsi. Mantsa marakw kul haď zə'alani nda makwa ta həga guli. Ta ghəŋja tva skwiha ta zdəganata Mgham Yesu yeya ta ndanə həŋ. Tva skwiha ta zdəganatá Mgham Yesu yeya ta ndanə həŋ, kabga fafa həŋ ta ŋuďufa taŋ, nda ghəŋja taŋ tani, ŋa Lazglafta. Marakw ga zə'al ná, ta ndanay ta skwiha ma ghəŋja haďik ŋa zba tva zdəganatani ta zə'ala taŋ.

³⁵ Ŋa kata kaghuni tsa skwi ta mnə yu ya, ŋa tsaghunamtá matsavada a wa. Ta kumay yu ta magay ghuni ta skwiha ta raku, ka ndi'afɛta kuni ta vgha nda Mgham Yesu kul haď sana ndanu.

³⁶ Ka lagha duhwal nda makumidzani mantsa: Kla a yu ta kagha wu ka'a, tsahula tsa, ka ndanuglaptá tsi kazlay: Dmaku tsa skwi ya magana yu kə'a, tsaw tata tďu ŋuďufani tida ta kumay ta klay katsi, ka kla tsi. Maga a ta dmaku wa.

³⁷ Ka lagha duhwal ka kurata kazlay: Kla a yu ta marakw wu kə'a, grafgra guli kazlay: Mantsa ya nzakwani kə'a ma ŋuďufani mndu a ta pyafta wu kə'a katsi, dina tsaya.

³⁸ Tsaya tama, ka klafkla mndu ta marakw ná, dina tsaya. Ka kla a yu ta marakw wu, ka mndu guli ná, mal tsaya dínakwani.

³⁹ Ka ta ndiri zə'ala marakw katsi ná, yaha walaŋta dza'a mista sana zə'al. Ala ka nda mta zə'ala taŋ katsi, laviŋlava ta dza'a mista sana zə'al ta kumə tsi. Nziya nza tsi, mista mnda zlgħay nda ŋuďuf katsi.

⁴⁰ Ka má manda ndana i'i tsi, mal ma nzatani mantsa ya dza'a mutsafta tsi ta rfu, ka ya dza'a laghu tsi mista sana zə'al. Nda sna yu guli kazlay: Mamu Sulkuma Lazglafta da i'i kə'a.

8

Za slu'a skwa wuyay

¹ Skwi ya dza'a yu gwaday ndana, dza'a gwaday yu ta ghəŋa slu'a skwa wuyay. Manda va ya mnə kuni kazlay: Nda sna mu ta inda skwi kə'a ya ná, manda va tsaya nzakwani. Ama tsa snaŋta skwa mu ya ná, ta vlamata gla ghəŋ. Dvuvusta vgha skwi dza'a kla amu ta kəma ta kəma.

² Ka nda sna i'i ta skwi ka mndu ta ndanay katsi ná, ta sna a tsa mndu ya ta skwi manda ya ta raku ka snaŋtani wa.

³ Ka dvudva mndu ta Lazglafta katsi, tsa mndu ya ná, nda sna Lazglafta ta tsatsi.

⁴ Taghəŋa skwi ta nghanatá za slu'a skwa wuyay, wya tsi: nda sna amu skwi ka bətbət na skwa wuyay ma ghəŋa hadik kə'a. Turtuktuk Lazglafta guli.

⁵ Aŋ mndani, mamu skwiha ta garə mnduha nda Lazglafta. Manda va tsaya ná, nda ndəgha «lazglaftaha» nda ndəgha «mghamha» guli.

⁶ Dər ma mantsa tsi, ŋa amu ná, turtuktuk Lazglafta ta nzakway ka Da mu, ta zlaganapta inda skwi ma ghəŋa hadik. Nani amu guli. Turtuktuk mghama mu guli, tsaya Yesu Kristi zlaganap Lazglafta ta inda skwiha nda ma tsatsi ya, ma tsatsi nzata amu nda hafu guli.

⁷ Dər nda sna amu kazlay: Had hafu ma skwa wuyay wu kə'a ná, sna a sanlaha mantsa ya wa. Ta zə həŋ ta slu'a skwa wuyay ná, manda va skwi mamu hafu ma tsa skwa wuyay ya ka həŋ ta ndanay, kabga snusna həŋ nda skwa wuyay. Ta mutsa a mbrakwa taŋ ma zlghay nda ŋuduf wu, ŋriŋnisŋra na slu'i zu ŋni na ka həŋ ta ndanay.

⁸ Skwa zay a dza'a kladamaghata da Lazglafta wa. Dər má ta zay mu, dər má za a mu wu, had skwi tsamagha tsi wu, had skwi htamaghu tsi guli wa.

⁹ Aŋ mndani, laviŋlava kuni ta za inda skwi ta kumə kuni, ama dasuwa ka kuni da nzaku kuni ka skwa tuthun da gwal nda hta mbrakwa taŋ ma zlghay nda ŋuduf nghər həŋ ta kaghuni.

¹⁰ Tsa lagha mndu kul mbraku ma zlghay nda ŋuduf ka nghanatá kagha nda «sna ta skwi» ya kay, ta nzaku ma həga skwa wuyay ta za slu'a skwa wuyay katsi ní, had tsatsi dza'a mnay: Ka za i'i guli kə'a ra?

¹¹ Tsaya tama, tsa skwi maga kagha ta mnay kazlay: Nda «sna i'i ta skwi» kə'a ya ta zadintá tsa zwanama kul had mbrakwani mtu Kristi ta ghəŋa tsatsi ya guli.

¹² Ma tsa magay ghuni ta dmaku ka zlabintá zwanama ma ndanu kul had mbrakwa taŋ ya, maganata vərda Kristi kaghuni ta tsa dmaku ya.

¹³ Tsaya tama, ka si skwa zay dza'a zləmbiŋta zwanama da katsi ná, had yu dza'a walglanŋta za slu'i dekdek wu, kada kwala yu zləmbiŋtá zwanama da.

9

Mnay Pwal ta Lfida Gwada

¹ Laviŋ a yu ta maga inda skwi wu ra? Ghunata mnda Yesu Kristi a yu wu ra? Ngha a yu ta Mgham Yesu nda ira da wu ra? Pəghatá ghəŋa slna da ma Mgham Yesu a kaghuni ra?

2 Dər má fa a sanlaha ta i'i ka ghunatá mnda Mgham Yesu wu ná, ka ɲa kaghuni ná, nda nza yu kabga i'i ta mnaghunata Lfida Gwada kəl kuni ka nzakway ka gwal zlgħay nda ɲuduf.

3 Wya skwi ta kəl yu ka huzla gwada da gwal ta mana i'i:

4 Má ra a ka mutsay ɲni ta skwi ɲa zay, nda ya ɲa say ɲni ma slna ta maga ɲni ra?

5 Lavinj a aɲni guli má ta klinjtá mukuma ma zlgħay nda ɲuduf ta nzakway ka markwa ɲni manda ɲa sanlaha ma gwal ghunay, nda i zwanamani ma Mgham Yesu, nda Kefas wu ra?

6 Ari aɲni nda Barnabas yeya a ɲa maga slna ka mbalay na?

7 Ta kdə snarɲta kaghuni ta sludzi ta maga slna, tsatsi guli ta zunjtá ghəɲani ra? Mamu mndu ta ɲəbata fu ná, kul za yakwani ra? Ari mamu a mndu ta nɲa rini ná, kul sa u'a tsa rini ya na?

8 Mnda səla yeya ta ndana tsa skwiha mnə yu ya ra? Dər zlahā Lazglafta guli ná, ta mnay mantsa.

9 Wya ka Musa vindafta ma zlahā Lazglafta: «Ma fanam ka ta budzarj ma wi ta sla. Ta dɣə tsi ta hya*,» ka'a. Ta ghəɲa sla yeya ta ndana Lazglafta ta tsaya ra?

10 Ari ta ghəɲa amu a ta gwada Lazglafta kahwathwata katək na? Mantsa ya nzakwani, ta ghəɲa amu vindafta tsi ta tsa mnay kazlay: Ta hvə mndu ta hva ná, nda fata ghəɲani ɲa mutsa nisəlani katsi, ta dɣə mndu ta hya guli ná, nda fa ta ghəɲani ɲa mutsa nisəlani katsi kə'a ya.

11 Ka si aɲni ta sləgamtá hulfa Sulkum ma kaghuni ya ní, ra a ka tsu'ay ɲni ta skwa wa dzvu da kaghuni guli ra?

12 Ka ta zayzay sanlaha ta kaghuni ya ní, mal aɲni a má dza'a zay katək wu ra?

Ta dawarj a aɲni ta skwi da kaghuni wa. Ta su'ay aɲni ta inda ghuya danja wa ta slarjaghata, kabga yaha ɲni nzata ka gwal ta pyaftá sli'a gwada ta ghəɲa Kristi ta kəma ta kəma.

13 Sna a kuni kazlay: Gwal ta ksa slna ma həga Lazglafta ná, hada ta za həɲ ta skwa zaya tarj kə'a ra? Gwal ta vla skwi ta gwir guli ná, mida ta mutsa hahəɲ ta ɲa tarj guli kə'a ra?

14 Ta ghəɲa gwal ta mna Lfida Gwada guli ná, mnamna Mgham Yesu kazlay: Ma tsa mna Lfida Gwada ya dza'a za hahəɲ ta ɲa tarj guli† kə'a.

15 I'i ná, dawarj a yu ta skwi da kaghuni wa. Ka vlihata kuni a ka yu kəl yu ka vindaghunafta guli wa. Ta dər mtakwa da, ka ya dza'a kləgədədusta lu ta skwa ghərɓakwa da.

16 Tsa mna Lfida Gwada ta mnə yu ya guli ná, nza a ka skwa ghərɓay da ta ghərɓaku nda tsi wu, kabga tkwe' fidaghata lu ta mnay. Ka mnaɲ a yu wu ná, danja ɲa da.

17 Ka má i'i ta kuratá magay katsi ná, ma dza'a play lu ɲa da. Tsaw i'i a ta kurata wu, ta magay yu kabga tkwe' fidaghata lu ta magay.

18 Nu ta mutsə yu mida tama? Skwi ta mutsə yu mida ná, mnay da ka mbalay ta Lfida Gwada kul dawā nisəla vəl mnay da ta tsa Lfida Gwada yeya.

19 I'i ta kwara ghəɲa da, tsaw ka niɲtá yu ta ghəɲa da ka vu'a inda mnduha ɲa katarjtá inda mnduha kada mutsanakta yu ta Mgham Yesu ta ndəghata mnduha.

* 9:9 Vrafta ta zlahu. 25:4. † 9:14 Ngha ta Mata 10:10, Lukwa 10:7.

²⁰ Ka mataba la Yahuda yu, manda hahəŋ ka yu ta nzaku, kada mutsakta yu ta həŋ. Ka mataba gwal ta ksa zlahə Musa yu ya, manda hahəŋ ka yu ta nzaku, kada mutsakta yu ta həŋ, dər má nghanđigha a gwađa ta zlahu.

²¹ Ka mataba gwal kul snarđá zlahə Musa yu ya, manda hahəŋ ka yu ta nzaku kada mutsanakta yu ta həŋ. Va a tsaya ta mnay kazlay: Sna a yu ta zlahə Lazglafta wu kə'a wu, ta snay yu ta zlahə Kristi.

²² Ka mataba gwal nda hta mbrakwa taŋ ma zlgħay nda ŋuđuf yu ya, manda hahəŋ ka yu ta nzaku, kada mbranafta yu ta həŋ. Mantsa ya fata i'i ta ghəŋa dā, ka nzaku tavata dər wati ma mndu tsi ka maga inda kdavakta hidakwa dā ŋa mba'atá sanlaha.

²³ Kada dza'a Lfida Gwađa ta kəma ta kəma, nda ya ŋa nzakwa i'i tekw mida guli, ka yu ta kəl yu ka maga tsa skwiha ya.

Dzəgha vgha nda hwaya

²⁴ Sna a kuni kazlay: pđá' pghatá vgha mnduha ta hwaya ta dađi ná, turtuk ya dza'a zata kə'a ra? Hwayawahwaya ta vərđa hwaya kada zata kuni.

²⁵ Inda mndu ta tsa hwaya ya ná, ta zlahafzlahə ta vghani ma tagħayni, ŋa zatani. Tsa skwi dza'a zata tsi ya ná, dza'a 6wadzu 6wadza misimmisim. Ŋa amu ya, had ta 6adzaku dekdek wa.

²⁶ Hwayiŋtahwaya ka bətbət a ta hway yu wa. Dzidiŋtá dembi ka dakwal a ta dzə yu guli wa.

²⁷ Ta zlahay yu ta ghəŋa dā ka ghuya dāŋwa ŋani, kada kwala vərđa i'i ta dəđaghuta nda hul tahula mnanata i'i ta Lfida Gwađa ta sanlaha.

10

Yaha kuni nda skwa wuyay

¹ Zwanama dā, ta kumay yu ta havaghunaktá skwi ta slanaghata dzidziha mu ta fitika Musa. Demdem həŋ nda bukwa ma ghwayak. Demdem həŋ ta tsughwađaptá drəfa dva*.

² Demdem həŋ ta magaftá batem ma drəf ma nzakwa taŋ ma ghwayak ma guyatá vgha taŋ nda Musa.

³ Demdem həŋ ta zutá skwa zay ta saha daga ta luwa.

⁴ Demdem həŋ ta sutá imi ta sabi ma kutumba. Lazglafta ta vlanđtá tsa kutumba ya ta həŋ. Tsa kutumba ya ná, Kristi ya ta mbada† kawadaga nda həŋ.

⁵ Tsaw tama ná, mal gwal ta maga skwi kul zdəganatá Lazglafta ndəghatani mataba taŋ kəl həŋ ka rwuta ma mtak‡.

⁶ Tsa skwiha ta luta ya ná, nda nza ŋa snamamta ŋa kwala amu kul maga ghwađaka skwiha manda tsa maga hahəŋ§ ya.

⁷ Ma nza kuni ka gwal ta wuya skwi manda sanlaha mataba taŋ, vindaf lu ta ghəŋa taŋ kazlay: Ka nzatá mnduha ka za skwi ka sa skwi, ka sli'aftha həŋ ka gatsuwa* kə'a ya.

⁸ Ma hlə kuni tiri manda ya magə sanlaha mataba taŋ, kəl həŋ ka rwuta dəmbu' hisamsak hkən mida ta fitika turtuk† ya.

⁹ Ma dzəghə mu ta Kristi manda ya dzəghəŋ sanlaha mataba taŋ, kəl nahadikha ka zadfanatá həŋ ya.

* **10:1** Ngha ta Sabi 13:21-22, 14:22-29. † **10:4** Ngha ta Sabi 16:4-35, Vrafta ta Zlahu 8:3, Mbsak 20:8-11. ‡ **10:5** Mbsak 14:16, 23, 29-30. § **10:6** Mbsak 11:4, 34. * **10:7** Sabi 32:6. † **10:8** Mbsak 25:1-9.

¹⁰ Ma rurunwaku kuni ta rurunwaku manda ya magə sanlaha mataba taŋ, kəl duhwalha Lazglafta ya ta rwa mndu ka zadanatá həŋ ya.

¹¹ Magumaga tsa skwiha ya nda həŋ ŋa snanamtá sanlaha. Ka vindafť lu ma defteri ŋa gunamanťá sləməŋ ta amu gwal ta ndusakta nda kdakwa na ghəŋa hadik na.

¹² Tsaya tama, ka nda sladaslada dá, ka mndu ná, daswa katsi tama da zləmbutá tsi.

¹³ Inda tsa dzəghuha ta grughunusta ya ná, dzəghuha ta ranťá mnda səla ya. Lazglafta ná, ŋəmma mndu ya. Had' dza'a zlanťá dzəghə ŋa dzəghaghunata ka malaghutá mbrakwa ghuni, da traptá kuni ta spafta wa.

Ma lə kuni da vla skala vla glaku ŋa skwa wuyay

¹⁴ Zwanama dá gwal ta dvu yu, ka si mantša tsi, dgaghwa vgha nda skwa wuyay.

¹⁵ Nda sna yu kazlay: Ta mnə ŋa kaghuni nda guna ghəŋa ghuni ya yu kə'a. Ka gala kaghuni ka ghəŋa ghuni ta na skwi ta mnə yu na.

¹⁶ Tsa leghwa tfawi ta sə mu, ka rfa Lazglafta ta ghəŋani ya ní, nza a ka guyatá amu nda Kristi nda ma usani ra? Tsa buradi ta dguvusta‡ mu ya guli ní, nza'a ka guyatá amu nda Kristi nda ma slu'uvghani guli ra?

¹⁷ Turtuktuk buradi mndani, ama nda ndəgha amu ta zay. Tsaya a ta maranť kazlay: Nda guya mu ma slu'uvgha turtuk nda ma dguvusta mu ta tsa buradi turtuk ya kə'a ra?

¹⁸ Ngha wa zwana la Isra'ila 6a. Tsa gwal ta za skwi vla lu ŋa pla ghəŋ ta gwir ya ní, guya a həŋ nda Lazglafta mida ra?

¹⁹ Nu ta kumə yu ta mnay? Ta kumay yu ta mnay sana skwi tsa slu'i plana lu ta ghəŋ ta skwa wuyay ya kə'a ra? Ari sana skwi a na tsa skwa wuyay ya na? Sana skwi a dekdek wa.

²⁰ Skwi kumə yu ta mnay ná, pla ghəŋ ta plə gwal kul snanťa Lazglafta ná, ŋa duhwalha halaway ta planata həŋ ta ghəŋ, ŋa Lazglafta a wa. Va a yu ta guyatá vgha ghuni nda duhwalha halaway wa.

²¹ Laviŋ a kuni ta sa skwi ta leghwa Mgham Yesu, ta saysay kuni ta leghwa duhwalha halaway wa. Laviŋ a kuni ta za skwa Mgham Yesu, ta zayzay kuni guli ta ŋa duhwalha halaway wa.

²² Ta kumay mu ta ganaftá sidi ta Mgham Yesu ra? Ari mal amu a mbratani ka tsatsi na?

Magawa inda skwi ŋa vla glaku ŋa Lazglafta

²³ Laviŋlava mndu ta «maga inda skwi,» ka kuni. Manda tsaya nzakwani, tsaw inda skwi a đina wa. Laviŋlava mndu ta «maga inda skwi,» tsaw inda skwi a ta ŋla mndu guli wa.

²⁴ Ma laghu kuni ngha skwi ta dza'a kata kaghuni, nghawa skwi ta dza'a katanťá sana mndu.

²⁵ Zawaza ta inda skwi ta skwapta lu ta luma, ma dawu kuni ta vli ta ghəŋani, ma lagha sana ndanu ta wa ghəŋa ghuni,

²⁶ kabga ka gwada Lazglafta na: «ŋa Mgham Lazglafta hadik nda inda skwi mida§ demdem,» ka'a.

²⁷ Ka hgaghunahga mndu kul snanťá Lazglafta ŋa za skwi, ka snata kuni katsi, zawaza ta inda skwi dza'a vlaghunata tsi, ma walan kuni ta dawutá vli ta ghəŋani, ma ndananahga kuni ta sana ndanu ta ghəŋani.

‡ 10:16 Ngha ta Lukwa 22:19, nda 1 La Kwareŋt 11:23-26. § 10:26 Ngha ta Zabura 24:1.

²⁸ Ka «slu'a pla ghəŋ ɲa skwa wuyay ya,» ka ka mndu nda kaghuni katsi, yaha kuni da zay da famta kuni ta tsa mndu ta mnaghunata ya ma ndanu.

²⁹ Ndana kaghuni a mnə yu wu, ndana tsa sana mndu ya.

I'i ná, laviŋlava yu ta za inda skwiha. «Kabgawu tama ɲa mnay kazlay: Ma zə ka, yaha ka famtá sana mndu ma ndanu kə'a?»

³⁰ Ka si rfanagharfa yu ta Lazglafta ta ghəŋa skwi zu yu ya ní, nu dza'a kəl lu ka mana i'i ta ghəŋa skwa zay rfanagha yu ta Lazglafta ta ghəŋani na?

³¹ Dər nu ta zə kuni, dər nu ta sə kuni, dər nu sana skwi ta magə kuni, magawa indani ɲa vlanťa glaku ta Lazglafta.

³² Ma nza kuni ka tuthun dər ka ɲa la Yahuda, dər ka ɲa la Grek, dər ka ɲa Igliza Lazglafta.

³³ Magawamaga manda ɲa da ta maga inda skwi ɲa zďəganatá inda mndu ya. Zba a i'i ta maga skwiha dza'a katihatá wu, skwiha ya dza'a katantá ndəghata sanlaha ta magə yu, ɲa mutsafta tanj ta mbaku.

11

¹ Ksawaksa ta sadá da, manda ya ta ksə i'i ta sadá Kristi ya.

Nzakwa zgwana nda mi'aha, ma həga Lazglafta

² Ta rfay yu ta kaghuni nda havapta ta havapta kuni ka i'i ma inda skwi, nda ya ka kuni ta ɲanatá skwiha ta taghaghunafta yu ya.

³ Ndana tama, ta kumay yu ta snaŋta ghuni kazlay: Ghəŋ ta ghəŋa inda zgun ná, Kristi ya. Ghəŋ ta ghəŋa inda marakw ná, zgun ya. Ghəŋ ta ghəŋa Kristi guli ná, Lazglafta ya kə'a.

⁴ Ka ta maga du'a inda zgun da Lazglafta nda ya ka ta mna gwada snaŋ tsi da Lazglafta a tsi katsi nda bukwatá ghəŋ ná, tsatsa ta ghəŋa Mghamani.

⁵ Ka ta maga du'a inda marakw da Lazglafta nda ya ka ta mna gwada snaŋ tsi da Lazglafta a tsi katsi kul bukwatá ghəŋ ná, tsatsa ta ghəŋa mghamani. Nda nza manda skwi nda htsa ghəŋani nda tsa.

⁶ Ka si bukwa a yu ta ghəŋ wu ka marakw ya ná, htsiŋtani guli 6a! Ala ka si nda nza tsi ka skwa hula da marakw na gatsatani ta ghəŋani, ka htsiŋtani a tsi ya, bukwatani tama!

⁷ Ma bukw zgun ta ghəŋ, kabga tsatsi ta gara vgha nda Lazglafta nda glakwani tani. Marakw ya ná, maravata glakwa zgun tsatsi,

⁸ kabga zgun ná, tsagap ma marakw a lu wu, marakw ya tsagap lu ma zgun.

⁹ Zlaganap a lu ta zgun ɲa marakw wu, marakw yeya zlaganap lu ɲa zgun.

¹⁰ Tsaya dza'a kəl marakw ka kla ɲizla mghamani ta ghəŋani, kabga gwada ta duhwalha Lazglafta.

¹¹ Dər má mantsa nzakwani ma guyatá vgha nda Mgham Yesu ná, lava a ma marakw ka had zgun wu, lava a ma zgun guli ka had marakw wa.

¹² Manda va ya tsagap lu ta marakw ma zgun ya, marakw ta ya zgun guli. Da Lazglafta sagha indani*.

¹³ Galawa kaghuni 6a! Nda ra ka ndəbay marakw ta dzvu da Lazglafta kul bukwanatá tsi ta ghəŋani ra?

¹⁴ Daga nzakwagapta ná, nda sna mnduha kazlay: Skwa hula zlanťa zgun ta swida ghəŋani zəmbək kə'a.

¹⁵ Marakw ya ná, ka skwa rka nzakwani da tsatsi, kabga vlanťa lu ta swidi zəmbək manda skwi ɲa bukwa ghəŋani ta tsatsi.

* 11:12 Ngha ta Zlrafta 1:26-27 nda 2:18-23.

16 Ka mamu mndu dza'a zlərdəy katsi, dīna ka snəjtani kazlay: Snəgla a aŋni, nda Iglizha Lazglafta ta sana tva nzaku ta ghəŋa tsaya wa kə'a.

*Guya vgha ŋa zay nda sa usa Mgham Yesu
Mat 26:26-29, Mak 14:22-25, Luk 22:15-20*

17 Wya sana skwi ta magaku da kaghuni kul had yu ta rfa kaghuni. Ta tskavatá kuni má ŋa magay ghuni ta skwi ŋa dza'a ta kəma ta kəma ya ná, vər nda hul ŋa kaghuni.

18 Karaku ná, ta tskavata kuni, kaghuni gwal zlgħay nda ŋuduf tazlay ná, mamu daga vgha mataba ghuni ka lu ta snə yu. Zlah mantsa ya nzakwani ka yu ta gray.

19 Dina va tsa daga vgha ya mantsa mataba ghuni katək, kada grafta lu ta vərđa nərma mnduha mataba ghuni.

20 Tsa tskavata ta tskavata kuni ya ná, ŋa za skwa zaya Mgham† Yesu a ta tskavata kuni wa.

21 Ta tskavata kuni ka za skwa zay ná, dər wa ta ŋavata ka za ŋani, ka kuni ta magay. Ta dzə maya ta sanlaha, nda ghwaya nda ghwaya sanlaha.

22 Ari had wa a həga ghuni, ŋa zay ghuni nda ya ŋa say ghuni ta skwa ghuni na? Ta kumay kuni ta ghuḅasa Iglizha Lazglafta ra? Ari hula a ta pghə kuni ŋa gwal kul had skwa taŋ na? Nu dza'a yu mnay ŋa ghuni? Dza'a rfaq yu ta kaghuni ka kaghuni ra? Ta ghəŋa tsaya ná, rfa a yu ta kaghuni wa.

23 Wya skwi tsu'af yu da Mgham Yesu, ka taghaghunafu ya: Ta tsa rvidik kəl lu ka vlatá Mgham Yesu ya ná, ka klaftá tsi ta buradi,

24 ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta ta ghəŋani, ka blənapťá tsi, ka'a mantsa: «Nanana ná, slu'uvgha đa ya ŋa ghuni, ka maga kuni ta na skwi na ŋa havay ghuni ta i'i,» ka'a.

25 Mantsa guli kdakwa taŋ ta zutá skwa zay, ka klaftá tsi ta leghwa, ka'a mantsa: «Nana leghwa na ná, lfida slərḅa ta zughu ya zlərḅap Lazglafta nda usa đa. Inda say dza'a sə kuni dazlay ya ná, ka maga kuni ŋa havay ghuni ta i'i,» ka'a.

26 Tsaya tama, inda nzata ghuni ka za na buradi na, ka sa skwi ma na leghwa na ná, mna nzakwa Mgham Yesu ha ka sagħani ta mnə kuni nda tsa.

27 Mantsa ya, ta zə mndu ta na buradi ná, ta sə mndu ta skwi ma na leghwa ná, ngha a ka sana skwi wu katsi, gaga ta dmaku, kabga ngha a ta slu'uvgha Mgham Yesu ka sana skwi wa.

28 Ka gala mndu ma ghəŋani ta nzakwani karaku ma kdə tsi ka za na buradi na, nda ya ma kdə tsi ka sa skwi ma na lagħwa na.

29 Mndu ta zay, ta say kul snəjtá guyata vgha taŋ nda Mgham Yesu ná, tđanaktđa ta ghəŋani ta guma Lazglafta, ma tsa zay ta zə tsi nda tsa say ta sə tsi ya.

30 Tsaya kəl ndəghata sanlaha ka nzata kul đughwanaku mataba ghuni, nda ragħwa sanlaha, ta rwutá sanlaha.

31 Ka si amu kaghəŋa mu ta galapťá nzakwa mu katsi ná, had Lazglafta dza'a tsa guma ta ghəŋa amu wa.

32 Ala ka tsamagħa tsa Lazglafta ta guma ka zlah a amu nda tsi ya, nda nza ŋa kwalani kul tsamagħatá guma kawadaga nda gwal ma ghəŋa hadik.

33 Tsaya tama zwanama, ka tsakavatsaka kuni ka za skwi katsi, kazlafwa vgha ghuni karaku.

† 11:20 Skwa zaya Mgham: Ngha ta aya 23-26 nda 1 La Kwarejnt 10:16.

³⁴ Ka si maya ta kuzlanjá mndu katsi, zutani ta skwa zayni mintghani, da nzaku tsa tska vgha ghuni ya ka kla ghəŋa ghuni da guma Lazglafta. Pɔakwa hamata skwiha ya ná, dza'a payafta baɖu laba ɖa da kaghuni yu.

12

Skwi ta vlə Sulkum nda ghuɔa

¹ Zwanama ɖa, ta ghəŋa mbraku ta vlə Sulkum nda ghuɔa ná, va a yu ta nzakwa ghuni kul tsalaku mida wa.

² Nda sna kuni kazlay: Ma fitika nzakwa ghuni ta kul snanjta kuni ta gwaɖa Lazglafta ná, ta tsəlɔu ta kəma skwa wuyayha ta nzaku duduguma kuni ta tsəlɔu, hahəŋ ta tiŋwa kaghuni guli.

³ Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata kazlay: Haɖ mndu ta mna gwaɖa nda mbrakwa Sulkuma Lazglafta kazlay: Nda ksi'a Yesu kə'a wa. Ka nda mbrakwa Sulkum nda ghuɔa a tsi wu katsi, haɖ mndu dza'a laviŋtá mnay kazlay: Yesu ná, Mgham ya kə'a guli wa.

⁴ Ta traku mbaku kavghakavgha ta dgə Sulkum, ama va tsa Sulkum turtuk ya ta dgay.

⁵ Ta traku slnaha kavghakavgha ta magə lu, ama ŋa va tsa mgham turtuk ya ta maga lu.

⁶ Ta traku tva magay mnduha ta slnaha kavghakavgha, ama va tsa Lazglafta turtuk ta maga indani ma inda mndu.

⁷ Nda tvi kavghakavgha ta mara Lazglafta ta mbrakwa Sulkumani nda ghuɔa ma inda mndani, ŋa katuvtá vgha nda tsi.

⁸ Mbrakwa gwaɖa nda ɖifil vlanj Sulkum ta sani. Midala gwaɖa vlanj va tsa Sulkum ya ta sani.

⁹ Mbrakwa zlgay nda ŋuɖuf vlanj tsa Sulkum ya ta sani. Mbrakwa mbamba mnduha vlanj va tsa Sulkum ya ta sani.

¹⁰ Mbrakwa maga mazəmzəmha vlanj tsi ta sani. Mbrakwa kla lwa Lazglafta vlanj tsi ta sani. Mbrakwa galaptá sulkumha vlanj tsi ta sani. Mbrakwa laviŋtá gwaɖa nda sana gwaɖaha vlanj tsi ta sani. Mbrakwa snanjta tva mbəɖigintá tsa gwaɖaha ya vlanj tsi ta sani.

¹¹ Indani ná, tsa Sulkum turtuk ya ta magay. Tsatsi turtukwani ta dgay ŋa inda mndu manda ya ta kumə tsi.

Gwata kaghuni demdem, vgha Kristi kuni

¹² Nghama tsatá vgha mu ya 6a: Manda nzakwa tsuhmbura vgha mndu nda ndəgha fawayha tida ɖər ma kinawu ndəghatani ya, vgha turtuk ya, mantsa ya nzakwa Kristi guli.

¹³ Amu demdem, ɖər la Yahuda tsi, ɖər la Grek a tsi, ɖər mndu ka vu'a tsi, ɖər mndu kul haɖ ka vu'a a tsi, magamafmaga lu ta batem ŋa nzaku ka slu'uvgha turtuk ma Sulkum turtuk. Ka mutsaftá mu demdem ta va tsa Sulkum turtuk ya, manda skwi sava mu nda sa.

¹⁴ Tsaya tama ná, nza a tsuhmbura vgha ka faway turtuk wu, gwagwatá fawayha ya.

¹⁵ Ka «dzvu a i'i wu, nza a yu ka faway vgha wu,» ka ka sɔla katsi ná, dza'a pyafpya ta nzatani ka faway vgha ra?

¹⁶ «Iri a i'i wu, nza a yu ka vgha wu,» ka ka sləməŋ katsi ná, dza'a pyafpya ta nzatani ka faway vgha ra?

¹⁷ Ka má iri vgha demdem katsi, ma ndaw dza'a snanjta lu ta sləməŋ? Ka má sləməŋ tsi demdem, ma ndaw dza'a zi'a lu ta skwi?

¹⁸ Tsatsaf tsatsa Lazglafta ta inda fawayha ta vgha, ka fafata ma vlani ma vlani manda ya ta kumə tsi.

¹⁹ Ka má faway turtuk yeya vgha katsi ná, ma mamu vgha ra?

²⁰ Tsaw nda ndəgha fawayha ta vgha ta gwaftá vgha ka vgha turtuk.

²¹ Lavinj a iri ta mnay ɲa dzvu kazlay: Had gwada da nda kaghuni wu kə'a wa. Mna a ghəɲ guli ɲa səlahaha kazlay: Had gwada da nda kaghuni wu kə'a wa.

²² Katek na: Tsa fawayha má ta nghə lu kul had rga taɲ ya ná, tsahaya ɲərmani.

²³ Tsaha má ta ndanu amu kazlay: Had ghzliwa taɲ wu kə'a ya ná, tsahaya ta vlə mu ta glaku ɲa taɲ. Tsa fawayha kul dínaku nghay ya, mal tsaha ya ta laghu mu da payay.

²⁴ Tsaha dínadina nga ya katek na, had lu ta payay wa. Magafmaga Lazglafta ta vgha ka nanaftá tsa fawayha kul had ghzliwa taɲ ya, ka ɲərmani,

²⁵ kada kwala daga vgha kul had ma vgha, ɲa nghapta fawayha ka skwa turtuk ka sani nda sani.

²⁶ Ka ta ghuya danja wu faway turtuk ná, inda fawayha ta ghuyay kawadaga nda tsi. Ka ta rfu faway turtuk ná, inda fawayha ta rfu kawadaga nda tsi.

²⁷ Kaghuni ná, vgha Kristi kuni, ka fawayhani nzakwa ghuni turtuk turtuk.

²⁸ Mataba guyatá ghəɲa gwal zlghay nda ɲuduf ná, taɲ gwal ghunay pgha Lazglafta, ka fiɲtá la anabi kamahis, ka fiɲtá gwal tagha gwadani ka mahkən. Tahula tsa ka pghatá tsi ta gwal valaɲ lu ta mbrakwa maga mazəmzəm, nda gwal nda mbrakwa mbamba mnduha, nda gwal katá mnduha, nda gwal ta nghapta ka slna mnduha, nda gwal ta gwada sanlaha ma gwada.

²⁹ Ka gwal ghunay həɲ demdem ra? Ka la anabi həɲ demdem ra? Ka gwal ta tagha gwadani həɲ demdem ra? Inda taɲ demdem ta maga mazəmzəm ra?

³⁰ Inda taɲ demdem ta mbamba mnduha ra? Inda taɲ demdem ta gwada sanlaha ma gwadaha ra? Inda taɲ demdem ta mbədiɲiɲtá gwada ra?

³¹ Hmətət ka kuni dvtu mbrakuha ya ta vlata lu ta malaghuta.

Wana yu dza'a maraghunata guli ta tvi ya ta hemanata.

13

Dvu ta hemanatá inda skwi

¹ Dər má nda sna yu ta gwada inda gwada sanlaha ma gwada ta gwada mnduha nda duhwalha Lazglafta tani, ka had yu ta dvtutá mndu wu katsi, nda nza yu manda ghudzaga gwanɲaɲ, ka manda ghudzaga hutsaɲ a tsi.

² Dər má mutsafmutsa yu ta mbrakwa kla lwa Lazglafta, dər má nda sna yu ta inda skwi nda difatá skwa Lazglafta tani, dər má mamu zlghay nda ɲuduf da i'i ɲa sli'anafatá ghwáha, ka had yu ta dvtutá mndu wu katsi, skwi bətbət yu.

³ Dər má hlafha yu ta inda skwa da ka daganafatá gwal ka pdu, dər má vlaha yu ta ghəɲa da ɲa pla ghəɲ, ka had yu ta dvtutá mndu wu katsi, had sana skwi dza'a katadifta tsaya wa.

⁴ Mamu ksa ɲuduf da mndu ta dvtutá mndu, dagala zdaku da tsi. Had mndu ta dvtutá mndu ta draku wu, had mndu ta dvtutá mndu ta ghərɓaku wu, had ta gla ghəɲ wa.

⁵ Had ta maga skwa hula wu, had ta tsagana wa. Had ta basa ɲuduf wu, had ta zlanɲtá dugun ma ɲudufani wa.

⁶ Had ta rfu ta ghəɲa magatá ghwadaka skwi wu, ta ghəɲa magatá vərda skwi ta rfa tsi ta rfu.

⁷ Nəw lu, ka'a nda inda skwi. Ta Lazglafta fatá ghəɲani ma inda skwi. Nda fa ɲudufani ta payakwa inda skwi. Ta su'ay ta inda skwi.

⁸ Had' d'vutá mndu ta kdaghuta dekdek wa. Dza'a kdaghukda kla lwa Lazglafta, dza'a kdaghukda gwada sanlaha ma gwada, dza'a kdaghukda snañta skwi guli.

⁹ Ki'a nda ki'a skwi snañ mu, ki'a nda ki'a lwa Lazglafta mna a mu.

¹⁰ Ama badu zlagapta tsa vordani ya ná, dza'a kdaghukda tsaha kul k'faku ya.

¹¹ Ma ga zwanja da ná, ka zwanzwani ka yu ta gwada, ka zwanzwani ka yu ta ndanu, ka zwanzwani ka yu ta magaku. Ma glata i'i, ka pghintá yu ta má zwanzwani.

¹² Ndanana ná, manda ngha vli ma dalagar zwatzwot ya ta ngha mu, ta kama dazlay, mbəñ ya mbəñ ya dza'a nghanja mu. Ndanana ná, ki'aki'a snañta yu ta skwi, ta kama dazlay, dza'a nda sna yu ta inda skwi nekwnekw manda snañta Lazglafta ta i'i ya.

¹³ Ndanana ná, mamu skwiha hkən ta gdavata: Mamu zlgħay nda ŋuduf, nda faftá ghəñ, nda d'vu, ama ya ta hemanatá tsa skwiha ya ná, d'vu ya.

14

Ŋa d'gay nda inda mndu, skwi ta vlə Sulkum

¹ Ŋavawanja ka zba d'vutá mndu, mamawa mbraku ya ta vlə Sulkum guli. Katkatani ta ghəñja kla lwa Lazglafta.

² Mndu ta mna gwada nda sanlaha ma gwadaha ná, ŋa mnduha a ta mna tsi wu, ŋa Lazglafta. Had' mndu nda sna wu, kabga nda mbrakwa Sulkum ta mna tsi ta tsa difatá skwiha Lazglafta ya.

³ Mndu ya ta kla lwa Lazglafta ná, nda mnduha ta gwada tsatsi, ka vla mbraku ŋa tanj, ka ksa ŋuduf ŋa tanj, ka ŋla həñ.

⁴ Mndu ta mna gwada nda sanlaha ma gwadaha ná, ŋla ghəñani ta ŋlə tsatsi, ama mndu ta kla lwa Lazglafta, Igliz ŋani ta ŋlay.

⁵ Ta kumay i'i ta gwaday kaghuni demdem ta sanlaha ma gwadaha, ama malaghumala kumay da ta klay ghuni ta lwa Lazglafta. Malaghumala mndu ta kla lwa Lazglafta ka mndu ta mna gwada nda sanlaha ma gwadaha, ka mantasa a tsi wu, ba mamu ka mndu ta mbəday dza'a kəl Igliz ka mutsaftá ŋlaku.

⁶ Zwanama da, ka sna a kuni ta skwi snaghunam yu, ka sna a kuni ka lwa Lazglafta klədaghunagha yu, ka sna a kuni ta skwi taghaghunaf yu wu, nu dza'a kataghunafta lagha da da kaghuni, ka mnay da ta gwada nda kaghuni nda sanlaha ma gwadaha, ka sna a kuni ta kliginjta da ta difatá skwa Lazglafta na?

⁷ Ka gragra nzakwani nda hamata skwiha ta kəl lu ka skalu: Manda siñlak nda htimbil. Ka sabə a lwani nda tvani ná, waka lu dza'a snañta kazlay: Mndərga ya skwi ya tsa vyagap lu, ka dzagap lu a tsi kə'a na?

⁸ Ka vya a mndu ta duli ŋa dza'a da vla vulu nda tvani ná, wa dza'a sli'after na?

⁹ Manda tsaya kaghuni guli, ka nda sana gwada kul snañta lu ka kuni gwada katsi, waka lu dza'a snañta skwi ta mnə kuni na? Walaya gwada tsa gwadiñ kuni.

¹⁰ Ta traku gwadaha kavghakavgha ma ghəñja hadik, inda tanj ná, mamu klatá ghəñani.

¹¹ Ama, ka sna a yu ta tsa gwada ta gwadə lu ya wu katsi, ka matbay yu ma tsa mndu ta gwada tsa gwada ya, ka matbay tsa mndu ta gwada tsa gwada ya ma i'i guli.

¹² Kaghuni, ya ta mama mutsaftá mbraku ta vlə Sulkum kuni ya, ṅawawaŋa ka zba mutsaftá ya dza'a malaghuta ṅlanaftá Igliz.

¹³ Tsaya tama, mndu ya ta gwađa nda sana gwađa ná, ka maga tsi ta du'a da Lazglafta ṅa mutsanaftá mbrakwa mbəđiginṅa.

¹⁴ Ka ta magay yu ta du'a nda sanlaha ma gwađaha kul snaṅtá lu katsi, ta magə ma sulkuma vgha da yu ma ghunislaka da a wa.

¹⁵ Kinawu ka yu dza'a magay tama? Dza'a magay yu ta du'a ma sulkuma vgha da, dza'a ndəbay yu nduk ma ghunislaka da guli. Dza'a fay yu ta laha ma sulkuma da, dza'a fay yu nduk ma sulkuma da guli.

¹⁶ Ka mantsa a tsi wu, ka ta rfay ka ta Lazglafta ma sulkuma gha kweŋkweŋ, waka hamata mndu ta snay kul snaṅtá tsa gwađa ya, dza'a mna «amin» ta ghəŋa tsa rfu rfa ka ya, ka sna a tsi ta tsa skwi mna ka ya na?

¹⁷ Aŋ mndani rfanagharfa kagha ta Lazglafta kahwathwata, ama ṅlanaf a ta tsa mndu ta snay ya wa.

¹⁸ Ta rfay yu ta Lazglafta, kabga mal i'i ta mna gwađa nda sanlaha ma gwađaha ka kaghuni demdem.

¹⁹ Ama malaghumala đvafṅa da ta mnata gwađa hutaf ma ghunislaka da mataba Igliz ṅa ṅlanaftá sanlaha, ka ya da mnata yu ta gwađa dəmbu' ghwaŋ nda sanlaha ma gwađaha kul snaṅtá lu.

²⁰ Zwanama da, ma nza ndana ghuni manda ṅa zwani. Ka tvə ghwađaka skwi tsi katsi, manda zwani kwitikwkwitikw ka kuni nzata, ama ndana mndərha ka kuni ndanay.

²¹ Wya skwi nda vinda ma deftera Lazglafta:

«Nda ma mndəra sana mnduha ta gwađa sana gwađa, nda ya nda ma huta wa la mayəm dza'a gwađganata yu ta na mnduha na,

tsaw kulam nda tsa snaṅta a həŋ ta gwađa* da wu,» ka Mgham Lazglafta.

²² Mna gwađa nda sanlaha ma gwađaha ná, ṅizla guma ya ṅa gwal kul zlgħafta, mantsa ya a da gwal zlgħay nda ṅuđuf wa. Kla lwa Lazglafta ná, ṅizla zđaku ya ṅa gwal zlgħay nda ṅuđuf, mantsa ya a da gwal kul zlgħafta wa.

²³ Ka lagha Iglizha ka tskavata demdem ka mna gwađaha, ta gwađa ya ta ṅani, ta gwađa ya ta ṅani, ka həŋ nda sanlaha ma gwađa katsi, ka sli'afṅa hamata mnduha, ka gwal kul zlgħafta a tsi, ka lami da taba taŋ, hađ həŋ dza'a mnay kazlay: Nda ksa kuni da halaway kə'a ra?

²⁴ Ala ka lagha taŋ demdem ka kla lwa Lazglafta katsi, ka sli'afṅa mndu kul zlgħafta, ka hamata mndu a tsi ka lami da taba taŋ, hađ tsa gwađa ya dza'a ksəŋta ṅa zbayni ta pla dmaku ra?

²⁵ Dza'a sabsa skwi ma ṅuđufani ta daḅi ṅa zləmbatani zlumbruh ka tsələu ta kəma Lazglafta ṅa mnayni kazlay: Mataba ghuni Lazglafta kahwathwata kə'a.

Gwađa ta ghəŋa tska vgha ma guyata ghəŋ

²⁶ Zwanama da, nu ta raku ṅa magay tama? Ka ta tska vgha kuni, ta falaha sanlaha, ta tagha skwi ṅa mndu sanlaha, kliginṅtá đifata skwa Lazglafta ṅa sanlaha, mna gwađa nda sanlaha ma gwađaha ṅa sanlaha, mbəđiginṅtá ṅa sanlaha, ṅa ṅlaku ká indani demdem.

²⁷ Ka mamu mndu ta mna gwađaha nda sanlaha ma gwađaha katsi, ma malaghumala həŋ ta mndu hiŋ ka hkən a tsi ta gwađa, mnaha ya ta ṅani, mnaha ya ta ṅani ka həŋ da gwađay, mamu ka mndu ṅa mbəđay katsi guli.

* 14:21 Ngha ta Isaya 28:11-12.

²⁸ Ka haɗ mndu ɲa mbəɗay wu katsi, haɗta tsa ya ta wani mataba Igliz, ka gwadɗayni maghəɲmaghəɲ nda ya ɲa Lazglafta.

²⁹ ɲa gwal ta kla lwa Lazglafta ya ná, his nda hkən ka mndu ɲa gwada. Psaptá tsa gwada ya ɲa sanlaha.

³⁰ Ka vlanjɪla Lazglafta ta sana mndu ta nzaku ta kliginjá dífatá skwa Lazglafta katsi, nzaghuta tsa mndu tanɲan ya tsərid.

³¹ Inda kaghuni, turtukturtuk ná, lavinjɪlawa kuni ta kla lwa Lazglafta, ɲa taghafta inda kaghuni ta skwi, ɲa mutsafta inda kaghuni ta mbraku.

³² Tsa gwal ta kla lwa Lazglafta ya ná, ma dzva tan tsa mbraku vlanj Lazglafta ta hən ya.

³³ Nza a Lazglafta ka Lazglafta hwazlaɓaku wa, Lazglafta zdaku ya.

Manda va ya ta magə mi'aha ma Igliz nda ghuɓa ya,

³⁴ Seftekw ka mi'a ghuni nzata ma tskatá vgha, kabga vlanj a lu ta tvi ta hən ɲa gwada wa. Nda hanatá ghəɲ ka hən nzata manda ya ta mnə deftera Lazglafta guli.

³⁵ Ka mamu sana skwi ta kumə hən ta snanɲta katsi, ɗaway tan da zə'alha tan mintgha tan. Ka skwa hula gwadɗay marakw ta gwada mataba Igliz†.

³⁶ Da kaghuni saba gwada Lazglafta re, ari ɲa ghuni ndaghəɲa ghuni a vlaghunata lu katək na?

³⁷ I'i ná, anabi yu, mamu Sulkuma Lazglafta ma i'i ka ka mndu katsi, ɗina ka snanɲani kazlay: Nana skwi vindaghunaf yu na ná, Mgham Lazglafta ta mnata kə'a.

³⁸ Ka sna a yu ta tsa skwi ya wu, ka mndu katsi, sna a Lazglafta ta tsatsi guli wa.

³⁹ Mantsa ya tama zwanama, ɲavawa ɲa ka zba mbrakwa kla lwa Lazglafta. Mndu ta mna gwada nda sanlaha ma gwadaha ná, ma pyu kuni.

⁴⁰ Manda ya ta raku ka kuni maga inda skwi, nda tvani katsi guli.

15

Sli'agapta Kristi ma mtaku

¹ Zwanama ɗa, ka havaghunak hava yu ta tsa Lfiɗa Gwada mnaghuna yu, ka tsu'aftá kuni, ka ɲavatá kuni mida ya.

² Tsa Lfiɗa Gwada ya ta mbaghunafta, ka ɲananɲa kuni manda va ya mnaghuna yu. Ka mantsa a tsi wu, ka bətbət tsa zlgħafta zlgħaf kuni ya.

³ Tsa ɲərma skwi tinlaghu yu ta taghaghunafta ya, tsaya zlgħaf i'i kazlay: Mtumta Kristi ta ghəɲa dmakwa mu kə'a, manda ya mnə deftera Lazglafta.

⁴ Ka paɗamtá lu, ka sli'agaptá tsi nda hafu baɗu mahkən, manda ya mnə deftera Lazglafta.

⁵ Ka marananɲá tsi ta ghəɲani ta Kefas, tahula tsa ka marananɲá tsi ta ghəɲani ta gwal ghwanɲpɗə his.

⁶ Tahula tsa guli, ka marananɲá tsi ta ghəɲani ta zwanama ta malaghutá hutaf ɗərmək ta fitik turtuk. Ta mal gwal ta ndiri ndanana mataba tan, rwavaghu rwa sanlaha.

⁷ Marananɲmara guli ta ghəɲani ta Yakubu, marananɲha ta inda gwal ghunay.

⁸ Tahula marananɲtani ta ghəɲani ta tsaha ya demdem, ka maridinjá tsi ta ghəɲani ta i'i guli, i'i ta nzakway manda ɓazaku ma tsa fitik ya.

† 14:35 Ngha ta 1 La Kwarent 11:5.

⁹ Manda va tsaya ná, i'i sagəŋ gudzekw mataba gwal ghunay. Ra a yu má ka hgay ka mnda ghunay wu, kabga ganapga yu tiri ta mnduha ta zlgħaftá Lazglafta.

¹⁰ Nda zďakatahuda Lazglafta ná, nda nza yu manda va na nzakwa ďa na. Nza a tsa zďakatahudaŋi ŋa ďa ya ka skwi bətbət wa. Katək ná, mal i'i ta magatá slna ka hahəŋ demdem. Nziya nza tsi, i'i a ta magata wu, tsa zďakatahuda Lazglafta ma i'i ya ta magata.

¹¹ Tsaya tama, ďər má i'i tsi, ďər má hahəŋ a tsi ná, tsaya skwi ta mnə ŋni, tsaya skwi zlgħaf kaghuni guli.

Dza'a sli'agamap sli'a Kristi ma mtaku

¹² Ka si ta mnay lu kazlay: Sli'agapsli'a Kristi kə'a ya ní, kabgawu ta kəl sanlaha mataba ghuni ka mnay kazlay: Haď sli'agapta ma mtaku wu kə'a na?

¹³ Ka si haď sli'agapta ma mtaku ya ná, ba va sli'agap a Kristi guli wa.

¹⁴ Ka si sli'agap a Kristi ya guli wu, ka bətbət na gwaďa ta mnə ŋni na nda tsa tama, ba ka bətbət zlgħay nda ŋuďufa kaghuni guli.

¹⁵ Ta tsakalawi kuni ta Lazglafta ka lu nda aŋni nda tsa mnay ŋni kazlay: Sli'aganapsli'a Lazglafta ta Kristi ma mtaku kə'a ya. Ka si haď sli'agapta mnduha ma mtaku ya wu, walaŋ a ta sli'agapta nda tsaya wa.

¹⁶ Ka si walaŋta a gwal nda rwa ta sli'agapta wu katsi, ba sli'agap a Kristi nda tsa guli wa.

¹⁷ Ka si sli'agap a Kristi ya wu, ka bətbət tsa sləghafta zlgħaf kuni ya. Ta ma dmakwa ghuni kaghuni ha gita.

¹⁸ Ka mantsa ya tsi guli, gwal ta rwuta ma Kristi ná, nda zaďa həŋ.

¹⁹ Ka ŋa na nzakwa amu ndanana kweŋkweŋ fata mu ta ghəŋ ma Kristi katsi ná, nda nza mu ka gwal ta ksaku ka hiďahiďa katakata mataba inda mnduha.

²⁰ Na ŋa kahwathwata ná, sli'agapsli'a Kristi mataba gwal nda rwa, tsatsi taŋtaŋa mndu ta sli'agapta. Tsaya ta maraŋta kazlay: Dza'a sli'agapsli'a gwal nda rwa guli kə'a.

²¹ Manda ya sagha mtaku nda ma mndu turtuk ya, manda tsaya guli ná, nda ma mndu turtuk sagha sli'agapta ma mtaku.

²² Ta mtay inda mndu ta mtaku, kabga sabə ma zivra Adamu həŋ. Manda tsaya guli ná, dza'a vramvra hafu da inda gwal ta ndi'aftá vgha nda Kristi.

²³ Nda fitikani nda fitikani ta magakwa tsa fitika sli'agapta ya. Kristi taŋtaŋani, ŋa sagha fitika ŋa gwal ta nzakway ka ŋa Kristi baďu sagha dza'a sagha tsi.

²⁴ Na zaďanata Kristi ta mbrakwa inda ghwaďaka sulkumha nda mghamha taŋ tani, nda ŋa inda gwal dagaladagala ma ghəŋa haďik. Tahula kďiŋtani ta zaďanata, ŋa vranavatani ta ga mgham ta Lazglafta ta nzakway ka Da.

²⁵ Nda nza tkwe' ka gay Kristi ta mgham ha ka sagha fitik dza'a kəl Lazglafta ka nanaftá ghumahani ka skwa ta diŋlay səlani.

²⁶ Ghuma dza'a lu zaďanata ŋa dza ghəŋani ná, mtaku ya.

²⁷ Wya ka lu vindafta ma deftera Lazglafta: «Dza'a niŋna Lazglafta ta inda skwi ka skwa ta diŋlay səlani* .» Tsa mnay mnə lu kazlay: Dza'a niŋna ta «inda skwi» ka skwa ta diŋlay səlani kə'a ya ná, nda tsala. Haď tsa mndu ta vlaŋtá mbraku ta ghəŋa inda skwi ya mida wa.

* 15:27 Ngha ta Zabura 110:1.

²⁸ Tahula niŋta Lazglafta Da ta inda skwi ka skwa ta diŋlay səlani, hana-ganata zwanj ta ghəŋ mista tsa mndu ta vlanjta tsa mbraku ta ghəŋja inda skwi ya, kada nzakwa Lazglafta Da ta ghəŋja inda skwi nekwnekw, nda mndu tani.

²⁹ Ka mantsa a tsi wu, nu ta psə gwal ta magaftá batem da mnaka gwal nda rwa na? Ka si walanja a gwal nda rwa ta sli'agapta ya wu katsi, ŋaw ta maga hən ta batem da mnaka taŋ na?

³⁰ Ka sli'agapta a mnduha ma mtaku wu katsi ní, ŋaw ta dza'a aŋni tawa hɔ́ak inda fitik?

³¹ Gita re mahtsim a na, mtaku ta kzla i'i. Kahwathwata ta mnaghunata yu zwanama, ta ghə́baku yu ta kaghuni ta ghəŋja slna maga mghama mu Yesu Kristi.

³² Ka tsa wudawudə yu nda nimtakha ma luwa Afisus ya, ka nghanatá mnda səla tsi kwenkwenj katsi ní, nahgani kataf tsi ta i'i na? Ka si had sli'agapta ma mtaku wu katsi, manda va ya ta mnə sanlaha ná, «zamaza, samasa, ya wya dza'a rwurwa[†] mu mahtsim ya,» ka hən.

³³ Dasuwa ka kuni, ma nanə kuni ta ghəŋja ghuni, ya «ksa nzaku nda ghwadaka mnduha ná, ta badzay ta mndu.»

³⁴ Vraganaghawa vra ta ghəŋja ghuni manda ya ta raku. Ma walanj kuni ta maga dmaku, ya sna a sanlaha mataba ghuni ta Lazglafta wa. Aya hula ka i'i tada!

Kinawu ka gwal nda rwa dza'a sli'agapta?

³⁵ «Ka waya ka skwi dza'a daway sani ma mndu kazlay: Waka gwal ta rwuta dza'a sli'agapta na? Nda wani ma slu'uvgha dza'a sli'agapta hən na kə'a?»

³⁶ Rghargha vgha na! Sna a ka kazlay: Had skwi ta sləgadata ka ta dyafta ka ta rwa a tsi wu kə'a ra?

³⁷ Skwi ta sləgadata ka ná, kuzunjani a wa, hyani ya, dər má hya tsi dər má sana hulfa a tsi.

³⁸ Ŋa vlanja Lazglafta manda ya ta kumay tsi ta kuzunj ŋa dər wati ma skwi sləgada ka. Kuzunj ya ta ksanavata ta vlanja tsi.

³⁹ Inda skwi ta hafu ná, ndaghəŋjani ndaghəŋjani slu'u vgha taŋ; Ndaghəŋjani slu'u vgha mndu, ndaghəŋjani slu'u vgha skwiha fwad fwad səla mista taŋ. Ndaghəŋjani ŋa zarakha, ndaghəŋjani ŋa klipiha.

⁴⁰ Ndaghəŋjani tsatsatá skwiha ta luwa, ndaghəŋjani tsatsatá skwiha ta hadik. Ndaghəŋjani wdakwa skwiha ta luwa, ndaghəŋjani wdakwa skwiha ta hadik.

⁴¹ Ndaghəŋjani wdakwa fitik, ndaghəŋjani wdakwa tili. Ndaghəŋjani wdakwa tekwatsa. Ta dgavadga wdakwa sana tekwatsa nda sani guli.

⁴² Manda va tsaya dza'a nzakwa tsi nda gwal dza'a sli'agapta ma mtaku guli. Slu'uvgha lamə lu da hadik ná, ŋa rwutani. Slu'uvgha dza'a sli'agapta ná rwavata a wa.

⁴³ Ka ghwadaka skwi vzadata lu da hadik, sli'agaptani ya ná, nda glaku tida. Nda raghwa ta vzadatá lu, ta sli'agaptá tsi ná, mbrumbra katakata.

⁴⁴ Ka slu'uvgha mnda səla nzakwani ta lamtá lu, ma sli'agaptani mbədanafmbəda Sulkum ta vghani. Ka si mamu slu'uvgha mnda səla ya ná, mamu slu'uvgha ta vlə Sulkum ya guli.

⁴⁵ Manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta na: «Adamu taŋtaŋja mnda səla vuslanam Lazglafta ta hafu». Mahisa Adamu ta nzakway ka Kristi ya ná, ta luwa saha tsatsi, tsatsi ta vla hafu[‡] ŋa mnduha.

[†] 15:32 Ngha ta Isaya 22:13. [‡] 15:45 Ngha ta Zlrafta 2:7.

⁴⁶ Tsa ka Sulkum ya a tanɗanani wu, tsa ka mnda sɛla yeya, kada saha tsa ka Sulkum ya.

⁴⁷ Tsa tanɗanja mndu tsagap lu ma haɗik ya ná, ɗa haɗik tsa, sa ta luwa tsa ka mahis ya.

⁴⁸ Manda nzakwa tsaya ka haɗik ya ná, ɗa haɗik tsaha ya guli. Manda nzakwa tsaya ka ɗa luwa ya ná, ɗa luwa tsaha ya guli.

⁴⁹ Manda tsa klafta mu ta yakwa tsa ɗa haɗik ya ná, manda va tsaya dza'a klafta mu ta yakwa tsa ta luwa ya guli.

⁵⁰ Zwanama ɗa, nana skwi ta mnɔ yu na ná, haɗ slu'uvgha nda us dza'a laviɗtá lami da ga Mgham Lazglafta wa. Haɗ ya ta rwuta dza'a za haɗa ya kul rwuta guli wa.

⁵¹ Wana yu dza'a maraghunatá ɗifatá skwi maridɗi Lazglafta. Demdem a mu dza'a rwuta wu, ama demdem mu dza'a mbɛɗavafta.

⁵² Gi hadahada dza'a mbɛɗavafta mu manda kulitsa iri vyar lu ta kɗavakta vyatá duli. Vyata lu ta tsa duli ya ná, gi sli'agapta gwal nda rwa tsa nda slu'uvgha ya kul rwavata, ta mbɛɗavaftá amu guli.

⁵³ Manda va tsaya ná, nda nza tkwe' ka mbɛɗapta na slu'uvgha mu ta rwaku na, nda ya kul rwavata, ɗa mbɛɗaptá na ta mtaku na, nda ya kul mtavata.

⁵⁴ Tahula mbɛɗapta lu ta na vgha ta rwaku na nda ya kul rwavata, mbɛɗapha lu ta na ta mtaku na nda ya kul mtavata ya, tsaya dzatá ghɛɗa skwi nda vinda ma gwada Lazglafta ta mnay kazlay: Ndunda lu ta mtaku, zaza lu ta ghwa tida kɔ'a ya.

⁵⁵ «Wura! Ga zatá ghwa gha kay tama mtaku? Wura!

«Ga gurma gha kay tama mtaku?»

⁵⁶ Dmaku ná, gurma mtaku ya. Fatá zlahu ta vɗantá mbraku ta dmaku.

⁵⁷ Rfamarfa ta Lazglafta ta vɗamatá za ghwa nda ma Mghama mu Yesu Kristi!

⁵⁸ Mantsa tama zwanama ɗa gwal ta ɗvu yu, dihavawa diha, ma gigɗava kuni, lawala ta kɔma ta kɔma nda slna Mgham Lazglafta, ya haɗ visa ghuni dza'a nzata ka mbalay da Mgham Lazglafta wa.

16

Tskaftá tseɗi ɗa zwanama ma Ursalima

¹ Taghɛɗa skwi ta nghaghanaghatá tska skwi ɗa vlay ɗa mnduha Lazglafta ma luwa Ursalima ya, magawamaga kaghuni guli manda va ya mnanaf yu ta Igliz ta haɗika Galat.

² Inɗa ɗamas, ka faghuta inɗa kaghuni ta tseɗi mintgha ghuni taɓta skwi ya ta mutsafta kuni, ɗa laghu lu kzla i'i kada ts kay.

³ Lagha ɗa dazlay ya, ɗa vivindafta ɗa ta ɗelewer ɗa ghunafta ɗa ta mnduha dza'a zabapta kaghuni ɗa kla tsa skwi dza'a tskafta kuni ya da luwa Ursalima.

⁴ Ala ka nda nza tsi ɗa dza'a vɗrɗa i'i katɔk má, gway tanj ta vgha tsa kawadaga nda i'i.

Skwi ta kumɔ Pwal ta magay

⁵ Dza'a labla yu ta haɗika Mekaduniya, hada dza'a sli'afɗa yu ka labɔ da nghaghunaghata.

⁶ Kawaka skwi ná, dza'a hanavahana yu da kaghuni, ka dza'a zɔ hada a yu ta fwak, ɗa pghay ghuni ta i'i da inɗa vli ta dza'a yu.

⁷ Va a yu ta nghadaghata zekw da kaghuni dazlay wa. Ta kumay yu ta hanavata tsəbakw da kaghuni ta graftá yu, ka nda đvay Mgham Lazglafta tsi.

⁸ Ama dza'a nzata hadna yu ma luwa Afisus har ka sagha fitika Pentekwat*,

⁹ kabga gunihaguna Lazglafta ta watgha buwanj ɲa magatá ɲərma slna, an mndani nda ndagha ghumaha ta lmu nda i'i.

¹⁰ Ka ɓhadaghaɓha Timute da kaghuni katsi, ka tsafaranafta kuni ta vgha yaha nzata nda zləɲ mataba ghuni, kabga ta magay ta slna Mgham Lazglafta manda ɲa da.

¹¹ Yaha dər wa da hərtətata, ka pghafta kuni nda zđaku ka sagha tsi da i'i, kabga ta kzlaykzlay ɲni hadna nda zwanama.

¹² Ya manda zwanama mu Apwalus ya ná, ndəbanandəba yu ta dzvu katakata má ɲa laba taɲ nda zwanama da nghaghunaghata, ama ndanana a kumafta maya tsatsi ta labə wu, dza'a labla ma fitik ya da mutsafta tsi.

Vlatá hidaku nda ga zgu

¹³ Nzawanza hzleɲa, ka dihavata kuni ma zlghay nda ɲuduf, yaha kuni da zləɲ, ka mbra kuni ta vgha.

¹⁴ Ma inda skwi ta magə kuni, ka maga kuni nda đvutá mndu.

¹⁵ Zwanama da, nda sna kaghuni ta Stefanas nda gwal ga taɲ tani, hahəɲ taɲtaɲa gwal ta zlghaftá Yesu Kristi ta hadika Akaya, ka fata həɲ ta ghəɲa taɲ ɲa maganatá slna ta mnduha Lazglafta. Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata kazlay:

¹⁶ Snawasna ta gwađa da mndərga tsa mnduha ya, nda ya da inda gwal ta maga mndərga tsa ɲani slna ya kə'a.

¹⁷ Ta rfu yu katakata nda sagha i Stefanas nda Fwartunatus nda Akaykus da nghadighata. Nghay da ta həɲ ná, manda skwi kaghuni demdem ya ka yu ta nghay,

¹⁸ kabga ləihəlba həɲ ta ɲudufa da nda ɲa ghuni tani. Mndərga tsahaya ma mnduha ná, đina vla glaku ɲa taɲ.

¹⁹ Ta ga zgu Igliz ta hadika Asiya ɲa ghuni. Ta ga zgu i Akilas nda Priskila nda Igliz má həga ga taɲ tani ɲa ghuni katakata, ma hga Mgham Yesu.

²⁰ Ta ga zgu inda zwanama ɲa ghuni.

Ka gaguvta kuni ta zgu hmətət mataba ghuni sani nda sani.

²¹ I'i Pwal ta vindaghunaftá na ga zgu na nda dzva da.

²² Inda mndu kul đva Mgham Yesu ná, ka nza tsi ka mndu nda ksi'a.

Maranata!† (Mghama ɲni ta sagha!)

²³ Ka nza zđakatahuda Mgham Yesu nda kaghuni.

²⁴ Đvudva yu ta kaghuni demdem nda ɲudufa da ma ndi'atá vgha mu nda Yesu Kristi.

* 16:8 Ngha ta Slna gwal ghunay 2:1. † 16:22 Maranata: Manda mnay kazlay: Mghama ɲni ta sagha kə'a ya, nda gwađa Grek.

Mahisa tsghatá lwa Pwal ɲa 2 La Kwarentj

Ga zgu

¹ I'i Pwal zɓap Lazglafta ɲa nzaku ka mnda ghunay Yesu Kristi ta vindaghunaftá na delewer na. Kawadaga ɲni nda zwanjama Timute. Ta ga zgu ɲni ɲa kaghuni Igliza Lazglafta ma luwa Kwarentj, nda ya ɲa inda gwal zlgħay nda ɲuɗuf ta kuraghuta kwakwara haɗika Akaya tani.

² Ka vlaghunavla Lazglafta nda Mghama mu Yesu Kristi ta zɗakatahudani nda zɗakwani.

Rfay Pwal ta Lazglafta

³ Rfamarfa ta Lazglafta Dani ma Mghama mu Yesu Kristi. Dagala tawa hiɗahiɗa da tsa Lazglafta ya. Tsa Lazglafta ta gɗata* ta lɓa ɲuɗuf ɲa mu ya.

⁴ Tsatsi ta lɓa ɲuɗuf ɲaɲni ma inda ghuya ɗaɲwa ɲni. Nda tsa lɓa ɲuɗuf ta vlanɲata tsi ya, ta laviɲta aɲni ta lɓanata ɲuɗuf ta sanlaha ta ghuya ɗaɲwa guli.

⁵ Manda va tsa ghuyta Kristi ta ɗaɲwa katakata ya ta ghuya aɲni guli. Lazglafta guli ná, ta lɓaɲna lɓa ta ɲuɗuf katakata nda ma Kristi.

⁶ Ka ta ghuyay aɲni ta ɗaɲwa katsi ná, ɲa lɓaghunata ɲuɗuf, nda ya ɲa mbakwa ghuni nzakwani. Ka si vlanɲavla Lazglafta ta lɓa ɲuɗuf ta aɲni ná, nda nza ɲa lɓaghunata ɲuɗuf ta kaghuni guli, dza'a kəl kuni ka mutsaftá mbrakwa su'a ghuya ɗaɲwa mndɛrga va tsa ɲa aɲni ta ghuyay ya

⁷ Grafgra aɲni kazlay: Nda diha kuni ta tva Lazglafta kə'a. Nda gwa mu ma ghuya ɗaɲwaha. Ka lɓaghuna lɓa Lazglafta ta ɲuɗuf manda ya ta lɓaɲnata tsi ta ɲa aɲni ya guli.

⁸ Aɲi zwanama, va a aɲni ta kwalaghuni kul snanɗá ghuya ɗaɲwa ghuyə ɲni katakata ta haɗika Asiya wa. Fərtufərtá tsa ghuya ɗaɲwa ya ka malaghuta mbrakwa ɲni. Graf a aɲni kazlay: Si ta dza'a nzanza ɲni da hafu kə'a wa.†

⁹ Manda va tsaya ná, nda fa aɲni ɲa rwiɲta ka aɲni sizlay. Tsaw Lazglafta ta fata mantsa ɲa maranɗa kazlay: Ta mbrakwa ɲni a fafta ɲni ta ghəɲa ɲni wu kə'a. Ta Lazglafta ta sli'aganaptá mndu ma mtaku fafta ɲni ta ghəɲ.

¹⁰ Tsatsi ta klaptá aɲni ma mndɛrga tsa ghwadaka mtaku ya. Tsatsi dza'a klanɲapta mida guli. Ta tsatsi fatá ghəɲa ɲni ɲa klaptá aɲni dazlay guli.

¹¹ Ka kata kuni ta aɲni nda maga du'a. Ka nda ndəgha gwal ta maga du'a da Lazglafta ta ghəɲa aɲni katsi ná, dza'a nda ndəgha gwal dza'a rfu ta ghəɲani guli tsu'afər Lazglafta ta tsa du'a tanj ya.

Mbɛɗapta Pwal ta vli si dza'a sli'i tsi

¹² Skwi ya ta vlanɲatá tsafara vgha ná, nzuvusnza ɲni ta nzaku ɗina nda inda mnduha ka ɲni ta ɗaslay ma ghəɲa ɲni. Katkatani mataba nzaku ya nzuvus mu nda kaghuni. Nzunza ɲni ta tsa nzaku ya ndə'ets nda hanatá ghəɲ manda ya vlanɲa Lazglafta. Manda ya ta kumə ɗifla slu'uvgha a nza ɲni ta tsa nzaku ya wu, ama Lazglafta ta katanɲata nda zɗakatahudani.

¹³⁻¹⁴ Skwi ta vindaghunafta aɲni ná, skwi ya ɲa dzaɲafta ghuni ɲa snanɗa ghuni ya. Ki'a nda ki'a yeya skwi snan kuni ndanana mndani, ta graftá ɲni ná, dza'a nda sna kuni ta inda skwi dazlay. Skwa tsafarakwa ghuni aɲni,

* 1:3 Isaya 40:1 nda Zabura 94:19. † 1:8 Gray nda 1 La Kwarentj 15:32.

manda ya dza'a nzaku kaghuni ka skwa tsafarakwa an̄ni bađu vragata dza'a vragata Mgham Yesu.

¹⁵ Grafgra yu mantsa ya nzakwani kə'a, kəl yu ka kuma si lagha da kaghuni karaku, ɲa mutsaghunaftá zɔaku his səla.

¹⁶ Nda da kaghuni má dza'a laba yu ta sli'i yu ka dza'a ta hadika Mekaduniya, má ɲa vragapta dá nda da kaghuni guli ta sabə yu‡. Má ɲa katihata nda dza'a ta hadika Zudiya, sew labə a yu wa.

¹⁷ Mataba tsaya ná, sna a yu ta skwi ta ndanu yu wu ka kaghuni ra? Ari tsa ndanə ndana yu ya ná, ndana slu'uvgha ya a ka kaghuni ta gray, ɲa mnay dá kazlay: An̄i, a' mantsa a kay guli wu kə'a nda va tsa skwa turtuk ya na?

¹⁸ Manda va tsa nzakwa Lazglafta ka mndu tɔukwa ya ná, manda va tsaya tsa gwada mnaghuna an̄ni ya. Nza a tsa gwada mna ghuna an̄ni ya ka «an̄i,» a' «mantsa a kay guli wu» kə'a ta va tsa skwa turtuk ya wu,

¹⁹ kabga ma mnaghunata ɲni, i Silas nda Timute nda vardá i'i ta gwada ta Yesu Kristi Zwan̄a Lazglafta ná, mnay kazlay: An̄i, a' mantsa a kay guli wu kə'a ta va tsa skwa turtuk ya a mnə an̄ni wa. An̄i, ɲa tsatsi ta mnay inda fitik.

²⁰ Nda ma tsatsi ta mna Lazglafta ta «an̄i» nda inda skwi tamaf tsi ta imi ta sləmən̄. Tsaya ta kəl amu ka mnay nda ma Yesu Kristi kazlay: Mantsa ya nzakwani kə'a, ɲa vlan̄tá glaku ta Lazglafta.

²¹ Tsatsi ta dihan̄nata nda kaghuni tani ma Yesu Kristi, tsatsi ta zabaptá amu,

²² ka tahamaftá tsi ta ɲizla ɲa maran̄tá kazlay: ɲani amu kə'a. Tsaya ta nzakway ka Sulkum nda ghuɔa famam tsi ma ɲuɔufa mu ɲa gramaftá skwiha dɔnadina dza'a tsi magay ɲa mu dazlay.

²³ Takma Lazglafta ta mnaghunata yu. Yaha yu da gurdaghunaftá ɲuɔufa ghuni ka yu kwal yu kul vrəgladapta da luwa Kwarejt.

²⁴ Kumay ɲni ta faghunaghatá zlbak ta ghəɲa zlgħay nda ɲuɔufa ghuni a wu, ta maga slna mu ka skwa turtuk, ɲa zɔavafta ɲuɔufa ghuni, kabga nda diha kuni ma zlgħay nda ɲuɔuf.

2

¹ Skwi kura yu ná, haf yu dza'a vrəgladapta da kaghuni, da gurdəglaghunaftá yu ta ɲuɔufa ghuni wa.

² Ka gurdaghunafgurda yu ta ɲuɔufa ghuni ya ní, wa dza'a zɔidiftá ɲuɔuf ta i'i tama, tsa kaghuni má dza'a ɲraghunafta yu ta ɲuɔuf ya a wu ra?

³ Skwi kəl yu ka vindaghunaftá tsa ɔelewer ya ná, va a yu ta laba dá slanaghatá mnduha má dza'a zɔidiftá ɲuɔuf mazlay ná, ɲa ɲaridiftá ɲuɔuf wa. Grafgra yu kazlay: Ka ta rfu yu ná, dza'a rfu inda kaghuni guli kə'a.

⁴ Ta vində yu ta tsa ɔelewer ya ɲa ghuni ná, nda ghuya ghəɲa dá, gurdə gurdá ɲuɔufa dá katakata, ima taw ta ira dá. ɲa ɲraghunaftá ɲuɔufa ghuni a vindaghunafta yu wa. Dina ka snan̄ta ghuni ta dva kaghuni ya dvaf yu kahwathwata.

Plinista Pwal ta dmakwa mndu ya ta razanafta

⁵ ɲranafta mndu ta ɲuɔuf ta mnduha ná, i'i a ɲridif tsi wu, kaghuni demdem ya, dər má kaghuni demdem a tsi. Tsaw va a yu ta fərtin̄tá gwada ta ghəɲani wa.

⁶ Tsa dvanaghata dvanagha ndəghata sanlaha mataba ghuni ta tsa mndu ya ná, prək tsaya.

‡ 1:16 Ngha ta Slna gwal ghunay 19:21.

⁷ Ndanana, pliniswapla ta dmakwani, ka vla kuni ta mbraku njani, yaha nɔɔɔfani da njrta ka malaghutá mbrakwani.

⁸ Wyawa dzvu maranajwamara ta dɔvu kahwathwata.

⁹ Nja dzəgha kaghuni vindaghunafta yu ta na ɔelewer na guli, kabga ta kumay yu ta snanjta, ka ta snənsna a kuni ta inda skwi ta mnaghunata yu.

¹⁰ Ka plinispla kuni ta dmakwa mndu ná, i'i guli ná, plinispla yu. Dəmakwa mndu ya plinis yu, ka si mamu dmaku nja play ná, plinispla yu kabga kaghuni, nda nɔgha Kristi guli,

¹¹ kada kwala halaway zata ghwa ta amu, kabga nda sna amu ɔinadina ta hidakwani.

Nzakwa Pwal ma luwa Truwas

¹² Sli'afslia yu ka laghwi da luwa Truwas da mna Lfida Gwada ta ghənja Yesu Kristi. Manda ɔhadaghata ɔa, kə'a ka yu ná, mɔɔ tadipta Mgham Yesu ta tvi ɔinadina nja mna gwada hada.

¹³ Nziya nza tsi, tsə'amma ghənja ɔa, kabga slanagha a yu ta zwanjama ɔa Titus hada wu, kəl yu ka mnay ka nzata kuni ɔughwana kə'a nda həj, ka sli'afsta ka zlanjta gwal ma luwa Truwas ka laghu yu ta hadika Mekaduniya.

Zatá ghwa Yesu Kristi

¹⁴ Rfu da Lazglafta! Tsatsi ta vlanjnatá za ghwa inda fitik ma Kristi. Klafkla ta anji nja mnanjta Kristi ma inda vli. Nda nza anji manda urdi ɔɔa vɔrtiktika ta pusata lu.

¹⁵ Manda va tsaya, nda nza anji manda urdi ɔɔa vɔrtikatani klaf Kristi ka vlanjta Lazglafta. Tsa urdi ya ná, nda nza ka nja gwal ta mutsa mbaku, nda gwal ta zadinjta ghənja tanj tani.

¹⁶ Ka nja gwal ta mutsa mbaku ná, ɔɔa tsa vɔrtikatani ya, ta vlanjvla Lazglafta ta hafu ta həj. Ka nja gwal ta zadinjta ghənja tanj guli ná, ɔɔa a tsa vɔrtikatani ya wu, ta klanakka ta mtaku ta həj. Wa ya prək ka magaftá tsa slna ya tama?

¹⁷ Anji ná, nza a anji manda hamata sanlaha ta za huɔa tanj ta gwada Lazglafta wa. Lazglafta ta ghunaftá anji, kahwathwata ta mnə anji ma Kristi ta kəma Lazglafta.

3

Gwal maga slna ma lfida dzratawi

¹ Ta dza'a zlrə nda zlrə nji ta ghuba ghənja nji ra? Delewer lagha maranjta ghənja nji da kaghuni ta zbə nji re, ari mamu a ɔelewer ta zbə nji da kaghuni nja mara ghənja nji manda ya ta magə sanlaha na?

² Vɔɔɔa kaghuni tsa ɔelewer maranjta ghənja nji ya vindam Kristi ma njɔɔɔfa nji, snanj lu, ta dzanjə inda mnduha.

³ Manda va tsaya nzakwani, kaghuni tsa ɔelewer vindam Kristi ka tsghafta nda ma dzva nji ya. Nda ima vindi a vindafta tsi wu, nda Sulkuma Lazglafta nda hafu mida vindafta tsi. Ta klam* a vindafta tsi guli wu, ma njɔɔɔfa mnda sɔla vindamta tsi.

⁴ Kəl nji ka mnay kazlay: Vindata ɔelewera Kristi kuni kə'a ná, kabga Yesu Kristi ta gramafta mantsa ya nzakwani kə'a ta kəma Lazglafta.

⁵ Nda sna anji kazlay: Slaghu a anji ka ghənja nji ka maga tsa slna ya wu kə'a. Lazglafta ta vlanjnatá mbrakwa magay.

* 3:3 Nɔgha ta Sabi 24:12. Nɔgha ta Irmiya 31:33, nda Izekiyl 11:19, 36:26-27.

⁶ Tsatsi ta vlawnatá mbrakwa nzaku ka gwal maganató slna ɲa mnay ɲa mnduha ta Lfida dzratawi dzraf tsi. Tsa lfida dzratawi ya ná, sladaf a ta zlahu vindaf lu ghalya ya wa. Ta Sulkum nda ghuḅa sladafta tsi. Tsa vindata zlahu ghalya ya ná, ta hla mnduha da mtaku. Sulkum nda ghuḅa ya ná, ta hla mnduha da hafu.

⁷ Ghalya, ta klam vindaf lu ta tsa zlahu ya, ka magə Musa ta slna tsa zlahu ta kla mndu da mtaku ya. Kulam nda tsaya ná, ta vlawvla tsa slna ya ta glaku. Lavin a la Isra'ila ta nghu† da kumani wu, kabga ta wudaku kumani katakata. Tsaw, ɲa nzdavata a tsa wudakwani ya wa.

⁸ Had slna Sulkum nda ghuḅa dza'a malaghutá glaku ka tsaya tama rki?

⁹ Ka si tsa slna zlahu ta hla mnduha da mtaku ya, mamu glakwani ya ní, tsa slna Sulkum ta nanaftá mndu tdukwa ya guli, malaghumala ɲani glaku piyw!

¹⁰ Tsaya tama ná, da na glaku ta malaghuta piyw ndanana ná, had tsa glaku ghalya ya ta mnaku wa.

¹¹ Ka si tsa dza'a kwal kul nzdavata ya mamu glakwani ya, malaghumala ɲa na dza'a nzaku ɲa kdekedzen na tama.

¹² Had sana skwi dza'a ɲni difay ma tsa gwadaha ya wu, kabga nda sna aɲni kazlay: Manda tsaya nzakwa tsa skwiha ya kə'a.

¹³ Manda Musa ta bukwanaghutá kuma nda lgut yaha la Isra'ila nghanjá htakwa tsa glaku ya ma kumani ya a aɲni wa.

¹⁴ Tuɲtuɲwa ghəɲa la Isra'ila. Ha gita, lavin a həɲ ta snaɲta tsa kahwathwata ya ta dzaɲə həɲ ta tsa dzratawi ɲa ghalya ya wa. Ta klin a lu ta tsa lgut ya wu kabga lavin a lu wu, ba mndu nda ndi'atá vghani nda Kristi kwenkwen.

¹⁵ Kulam gita, ta dzaɲə həɲ ta tsa zlahu Musa ya ná, manda skwi bukwanaf tsa lgut ya ta ɲuduf ta həɲ ya həɲ.

¹⁶ Ama manda skwi ya nda vinda: «Inda mbədaghuta mndu ta vgha tvə Mgham Yesu ya ná, dədaghuta tsa lgut‡ ya.»

¹⁷ Mgham Yesu ná, Sulkum ya. Ma vəl hada Sulkuma Mgham Yesu guli ná, nda pla vgha mnduha.

¹⁸ Amu demdem, bukwa a kuma mu wa. Manda dalagar ya ta wudakwa glakwa Mgham Yesu ta amu. Mgham Yesu ta nzakway ka Sulkum ya ta mbədanafta ka nanafta manda va tsatsi, ka kla amu ta kəma ta kəma ma tsa glakwani ta malaghuta ya.

4

Ghuyama danwa kawadaga nda Kristi

¹ Lazglafta ta fanamta tsa slna ya ma zdakwani, tsaya ta kwal ɲni kul rwa malandugu.

² Had ta ɲana vgha nda ghwadaka skwiha ta magə lu ma difa ma difa, ta pgha hula ɲa mndu wa. Nana a aɲni ta mndu wu, had aɲni ta mbađanaftá gwada Lazglafta wa. Katək ná, kahwathwatani ɲa aɲni ta mniginja banluwa. Mantsa ya dza'a kəl inda mndu ka dasla kahwathwata ɲni ma ɲudufani ta kəma Lazglafta.

³ Ka nda difa na Lfida Gwada ta mnə ɲni na katsi ná, da gwal ta zadinja ghəɲa taɲ nzakwa tsi nda difa.

⁴ Sna a həɲ ta na Lfida Gwada ta mnə aɲni na wu, kabga hanafha Lazglafta na ghəɲa hadik na ta ɲudufa taɲ, ɲa kwala taɲ kul nghanjá tsa tsuwadək ta

† 3:7 Ngha ta Sabi 34:29-35. ‡ 3:16 Ngha ta Sabi 34:34.

tsuwadaka hən, ta sabi ma Lfida Gwada ta ghəŋa glakwa Yesu Kristi ya. Tsa Yesu Kristi ya ná, ka guram nda Lazglafta.

⁵ Ta mnə aŋni ta tsa Lfida Gwada ya ná, gwada ta ghəŋa aŋni a ta mnə ŋni wa. Gwada ta Kristi ta nzakway ka Mgham ŋa aŋni ta mnay. Aŋni, gwal ksaghunata slna aŋni, kabga nzakwa ŋni mista Yesu.

⁶ Ka Lazglafta mnata ma fitika zlaganaptani ta ghəŋa hadik na: «Ka tsuwadaka tsuwadək ta vli ma grusl*,» ka'a. Va tsa Lazglafta ya ta tsuwadakanafatá vli ma ŋudufa ŋni ŋa tsuwadaka mnduha, ŋa snanŋa tanŋa ta glakwa Lazglafta nda ma kuma Yesu Kristi.

⁷ Bəzleghwa tsaf lu nda rōisil aŋni, ta kla tsa ŋərma skwa gadghəl ya. Kəl tsi ka nzakway mantša ya ná, Lazglafta ta mbranaghatá maga inda skwi, aŋni a wa.

⁸ Dagala dāŋwa ta ghuyāŋnaptalu, kulam nda tsaya, kdāŋna a wa. Dəŋaŋha ŋni ta ghəŋ badu masani, ta hla a ghəŋa ŋni tida wa.

⁹ Gaŋnapha lu ta iri, ta zlanŋa a Lazglafta wa. Ŋunŋnusha lu ta ima zgi, ta klap a lu ta hafu ma aŋni wa.

¹⁰ Ta wa hđak ŋni inda fitik manda va tsa maganata Yesu ya, kada maravata nzakwa Yesu guli ma vgha ŋni.

¹¹ Ma inda ŋa aŋni ma nzaku ná, ta wa hđak ŋni ta ghəŋa gwada ta Yesu, kada maravata nzakwa Yesu ma na ŋaŋni ma slu'uvgha ta mtaku na.

¹² Mantša ya ná, nzaku ta wa hđak ŋa aŋni, nzakwa ghuni nda hafu ŋa kaghuni.

¹³ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «Zlghafzlgħa yu ta gwada ta ghəŋa Lazglafta kəl yu ka gwaday†.» Aŋni guli na, zlghafzlgħa aŋni ta Lazglafta manda va tsaya, ta kəl aŋni guli ka mna gwadani.

¹⁴ Nda sna aŋni kazlay: Sli'aganapsli'a Lazglafta ta Mgham Yesu ma mtaku kə'a. Tsatsi guli dza'a sli'aganŋnaptalu ma mtaku, kabga nda ndi'a vgha ŋni nda Yesu. Ŋa hladamaghatani demdem ta kəmani.

¹⁵ Inda tsa skwiha ta magaku ya ná, ŋa kata kaghuni nzakwani, ŋa sga sli'adamta mnduha mutsafatá zđakatahuda Lazglafta. Mantša tama, dza'a nda ndəgha mnduha ŋa rfa Lazglafta nda ya ŋa zləzlvay guli.

Fafta ghəŋ yeya skwi ma ghəŋa mu

¹⁶ Tsaya ta kwal malandugwa ŋni rwavata. Dər má ta htaku nda hta vgha mu ma ki'a ma ki'a mndani ná, ta lfidaku nda lfida vgha mu inda fitik ma Sulkum.

¹⁷ Skwi ta kumə yu ta mnay ná, ki'a yeya na ghuya dāŋwa ta ghuyə mu ndanana ka tsa glaku dagala ŋa kdėkedzen ta payamata tsa ghuya dāŋwa ya ta tvi ŋa mutsay ya.

¹⁸ Fafta skwi kul nghanŋatá iri amu ta ghəŋ, ta skwi ya nghanŋ iri a wu. Skwi ya ta nghə iri ná, had ta gdavata wu, skwi kul nghanŋatá iri yeya ta gdavata ŋa kdėkedzen.

5

¹ Nda sna mu kazlay: Ka zlinŋzla lu ta na dumbi ta nzaku mu mida na katsi ná, dza'a bamaf ba Lazglafta ta sana həga ta luwa kə'a. Ta ghəŋa vgha mu dza'a vlamata Lazglafta ŋa kdėkedzen ta luwa ya ta gwada yu ta tsa gwada ya.

* 4:6 Zlrafta 1:3. † 4:13 Ngha ta Zabura 116:10.

² Ta na ghəņa hadik ná, ta ksamata ka mamay katakata na tsa həga mu ta luwa, ka vgha mu dza'a nzakway ka lfid ya. Ta gama ta ņada ghəj nda taw nda taw. Ta dər má sudfidiva Lazglafta 6a, ka mu ta mnay.

³ Ka sudavamasuda lu katsi ná, had' sulkuma vgha mu dza'a nzaku manda skwi ka fərdi'u wa.

⁴ Ka tata nzaku mu ma na dumbi mida mu ta na ghəņa hadik na katsi ná, tata ņada ghəj mu manda skwi famagha lu ta skwa ndəgaku. Kumay mu ta dgamata nda na vgha mu ta ghəņa hadik na a wu, ama ka sudavamata lu nda tsa ta luwa ya, ka bukwamta tsa nda hafu ņa kdėkedzej ya ta tsa ta mtaku ya.

⁵ Lazglafta kaghəjani ta payafta amu ņa mbədəmafta mantsa ya. Vlamavla ta Sulkumani guli ņa gramafta skwiha dza'a tsi magay ta kəma.

⁶ Tsaya tama, ta kəl mu ka nzata nda fata ghəj inda fitik. Aņ mndani nda sna mu kazlay: Ka ta ma na vgha mu ta na ghəņa hadik na mu katsi ná, ta di'ij mu nda həga mu ya da Mgham Yesu kə'a.

⁷ Ta ngha a mu nda iri karaku wa, nzakwa zlghay nda ņuduf ta nzə mu.

⁸ Manda va tsaya ná, nda fa ghəņa mu dar. Ta kumay mu ta sli'apta ma na slu'uvgha na ka nzata kawadaga nda Mgham Yesu.

⁹ Dər má tata ghəņa hadik mu, dər má ta luwa a mu ná, zdəganata mu skwi kumaf maya amu.

¹⁰ Inda amu demdem ná, dza'a laghala mu ta kəma Kristi ņa tsamaghatá guma, ņa zlghay inda mndu ta nisəla slnani ya maga tsi ma nzakwani ta ghəņa hadik. Ka đina slnani maga tsi, dza'a zlghay ta nisəlani, ka đina a slnani maga tsi wu dza'a zlghay ta nisəlani guli.

Nda ma Kristi slərbapta Lazglafta ta zughu nda amu

¹¹ Ya wya nda sna amu ta skwi ta hğə lu ka zləņa Mgham Yesu ya, tsaya ta kəl aņni ka ņavata ka kasaktá ghəņa mnduha. Nda sna Lazglafta ta aņni dar, ta grafta aņni guli ná, nda sna kaghuni ma ņudufa ghuni ta aņni.

¹² Ghubargəltá ghəņa ņni a ņa aņni ta ghubargəlta da kaghuni wa. Maraghu-natá tvi dza'a kəl kuni ka ghuba aņni ņa aņni ta maraghunata, ņa snanța ghuni ta hanafawi ta gwal ghubaku nda skwa wa iri, ka zlanța ya ma ņuduf.

¹³ Rgha həj ka kaghuni mantsa ta mnə sanlaha ya ra? Dər má mantsa tsi, ņa vla glaku ņa Lazglafta nzakwani. Ka mantsa a tsi katək wu má, ņa kata kaghuni nzakwani.

¹⁴ Inda skwi ta magə aņni ná, ta magay aņni kabga nda sna aņni ta đvu ya đvu Kristi ta aņni. Tsaya ta tinwa aņni guli ta kəma ta kəma. Grafgra aņni guli kazlay: Mtumta Kristi ta ghəņa inda mndu kə'a. Inda mndu guli mtumta kawadaga nda tsatsi.

¹⁵ Mtumta ta ghəņa inda mndu, kabga yaha gwal ta nda hafu da nzaku gaghəjgaghəņa tan, ņa nzay tan ta nzaku ya ta zdəganata. Ka ņa tan mtuta tsi, ka sli'aganaptá Lazglafta.

¹⁶ Ndanana tama ná, nghəgla a amu ta mndu manda hamata mnda səla wa. Dər má manda hamata mnda səla si ta ngha mu ta Kristi mndani ná, ndanana tama, nghəgla a amu manda tsaya wa.

¹⁷ Tsaya tama, ka si nda ndi'a vgha mndu nda Kristi katsi, nda nza ka lfidá mndu. Lula tva nzaku ya si ta nzaku tsi ghalya, mbədəvafmbədə ka lfidani.

¹⁸ Inda tsahaya ná, Lazglafta ta magata. Ka ghunagatá tsi ta Kristi mtuta ņa slərbaptá zughu mataba mu nda tsatsi. Ka vlanțnatá tsi ta slna dza'a mnanatá mnduha ņa sagha tan slərbaptá zughu mataba tan nda tsatsi.

¹⁹ Skwi ta mnə aŋni ná, Lazglafta ta magatá slnani nda ma Kristi ɲa slərɔáptá zughu matabani nda inda mndu. Nɔvɔgla a ta dmakwa mnduha wa. Kəl tsi ka ghunaftá aŋni ɲa dza'a mnay ɲa mnduha kazlay: Ta kumay yu ta slərɔápta da ta zughu nda həŋ kə'a.

²⁰ Kristi ta ghunaftá aŋni ɲa kla lwa gwadani. Lazglafta kaghəŋani ta haga mnduha nda ma wa ɲni. Ma hga Kristi, ta ndəba dzvu yu ɲni ɲa ghuni, slərɔápwə slərɔa ta zughu nda Lazglafta.

²¹ Walaŋ a Yesu Kristi ta gatá dmaku wu, ka nanaftá Lazglafta ka dmaku ta ghəŋa gwadata amu, ɲa nzakwa mu ma ndi'atá vgha mu nda tsi, ka gwal tɔukwa ta wa irani.

6

¹ Ndanana ná, ta ksa slna aŋni nda Lazglafta. Kdəkwaɔdək ta ndəba dzvu ɲni ɲa ghuni, ma ganava kuni ta masfa ta zɔakatahuda Lazglafta ya zlgħaf kuni.

² Ka Lazglafta nda mnduhani na:

«Ma fitikani snaghata yu ta tawa gha.

Ma fitik ɲa mbagħafta, kataghakata yu*,» ka'a.

Wana tsa fitik ya tama ndanana, wana tsa fitika mbaku ya tama guli ndanana.

³ Va a ɲni ta ksafɔta mndu ta aŋni nda dmaku ma slna ta magə ɲni wu, tsaya ta kəl ɲni ka ɲavata ka maga skwi ɲa kwal kul zləmbiŋtá mndu.

⁴ Katək ná, ta maray ɲni ta nzakwa ɲni ka gwal maganatá slna ta Lazglafta ma inda skwi ta magə ɲni. Dər ta gay lu ta iri ɲaŋni, dər ta ghuyay lu ta dāŋwa ɲaŋni, dər ta gigray lu ta aŋni, ta ksay ɲni ta ɲuduf mida.

⁵ Ta dɔgay lu ta aŋni, ta pghay lu ta aŋni da gamak, ta sli'anafsl'i'a lu ta zlərdawɪ ka gi dza aŋni, ta ghuyay ɲni ta dāŋwa ta maga slna, haɔ ɲni ta faftá hani ta iri baɔu ma sani wu, haɔ ɲni ta dāŋtá skwa zay guli wa.

⁶ Ta maray ɲni ta nzakwa ɲni ka gwal kul haɔ sana skwi ɲa tsanavata, ka gwal nda sna ta skwa Lazglafta, ka gwal ksa ɲuduf, ka gwal maga zɔaku, ka gwal nda Sulkum nda ghuɔa ma həŋ, ka gwal ta dɔvutá mndu nda ɲuduf turtuk.

⁷ Ka gwal ta mna vərɔa gwada, ka gwal nda mbakwa Lazglafta ma həŋ. Huzla vula ɲni ma zlaɔa nda zegħwi ná, tsaya kahwathwata.

⁸ Vlaŋnatá glaku ɲa sanlaha, hərtətátá aŋni ɲa sanlaha. Zləzləva aŋni ɲa sanlaha, raza aŋni ɲa sanlaha. Ka gwal tsakalawi ta fata mnduha ta aŋni, tsaw kahwathwata ɲa aŋni ta mnay.

⁹ Manda gwal kul snaŋtá lu ta həŋ ka lu ta ngha aŋni, tsaw va nda sna lu ta aŋni dɪnadɪna. Mbli a yaha ya ra, ka lu ta ngha aŋni, tsaw ta ndiri aŋni dɪnadɪna. Gaŋnapha lu tiri, klap a lu nda kla ta hafu ma aŋni wa.

¹⁰ Ma skwi má ɲa ɔasay ɲni ta ɲuduf ya ná, rfu ɲa aŋni ta rfay. Ka pɔu həŋ, ka lu nda aŋni, tsaw nda ndəgha mnduha ta nanaftá aŋni ka gadghəl. Mamu skwa taŋ ra, ka lu nda aŋni, tsaw ɲa ɲni inda skwi demdem.

¹¹ Kaghuni gwal ma Kwarejɛt, haɔ sana skwi dɪfaghuna aŋni wa, dɔvudva aŋni ta kaghuni katakata.

¹² Aŋni a ta kwal kul dɔaftá kaghuni wu, kaghuni ta tsukwagħutá vgha ghuni tavata aŋni.

¹³ Manda gwada da ɲa zwaŋani ya gwada yu ta na gwada na ɲa ghuni, maraŋnawamara ta dɔafta kaghuni ta aŋni ma ɲudufa ghuni guli.

* 6:2 Isaya 49:8.

Had skwi ta guyanaftá tsuwadák nda gurustl wa

14 Ma guyə kuni ta ghəŋ kawadaga nda gwal kul zlgħaftá Lazglafta. Nu ta guyanafta mndu tdukwa nda mndu ta maga ghwadaka skwi na? Nu ta guyanaftá tsuwadák nda grustl na?

15 Ta ghəŋa wu dza'a dzrafta i Kristi nda Halaway na? Nu ta guyanaftá mnda zlgħay nda ŋuduf nda mndu kul zlgħafta na?

16 Nu ta guyanaftá həga Lazglafta nda həga skwa wuyay na? Amu ná, həga Lazglafta nda hafu amu, manda ya mna tsi kazlay:

Mataba taŋ dza'a nzamta yu ka wawaku kawadaga nda həŋ. Ka Lazglafta taŋ ta dza'a nzata yu, ka mnduha da hahəŋ guli kə'a.

17 Tsaya kəl Lazglafta ka mnay ŋa mnduhani kazlay:

Sli'apwa sli'a mataba taŋ, ka dgaghuta kuni ta vgha nda həŋ, ma ksaj kuni ta skwi kul raku,

tsaya dza'a kəl yu ka dzrafta nda kaghuni.

18 Dza'a nzakway yu ka Da ghuni, ŋa nzakwa kaghuni ka zwana da nda kwagha da† guli,

ka Mgham Lazglafta nda mbra kə'a ya.

7

1 Zwanama da, ya mantša ya ka lu tamaftá imi ta sləməŋ ya ná, sudapma ghəŋa mu ma skwi dza'a ŋriŋtá vgha mu nda ŋudufa mu. Ka kdánakta mu ta nzakwa mu hezle' ma zləŋa Lazglafta.

Rfay Pwal ta rfu

2 Gunaŋnawa guna ta ŋudufa ghuni. Had ya mataba ghuni magana ŋni ta ghwadaka skwi wu, had ya hlaghu ŋni ta səlani wu, had ya tsaghu ŋni guli wa.

3 Tsaghunagħatá guma a ta tsaghunagħata ŋni wa. Manda va tsa mnə ŋni ya ná, dvuđva aŋni ta kaghuni. Dər má ŋa mtuta tsi, dər má ŋa nzaku nda hafu a tsi ná, had skwi dza'a dgamata wa.

4 Had yu nda mahulhula ndanu ta ghəŋa kaghuni wa. Ta ghərɓaku yu ta kaghuni. Dər má ghuyghuya yu ta daŋwa ná, nda ləa ŋudufa da, ta rfu yu.

5 Dər ma fitika ɓhadagħata ŋni da luwa Mekaduniya ná, had vgha mbi'aŋni wa. Ghuya daŋwa dər ndiga ndiga yeya ta slaŋnaghata. Gruŋnus gra mnduha, ta zləŋ ŋni ma ŋuduf.

6 Mbada Lazglafta ya ta ləa ŋudufa gwal nda kəa ka ləaŋnatá ŋudufa ŋni ma ɓhadagħata Titus.

7 Tsa ɓhakta Titus yeya a ta ləaŋnatá ŋudufa ŋni wu, mnaŋnamna guli ká kuni ləanata ŋudufani. Rusaŋnaf rusa ká kuni ta kuma nghəgləŋtá i'i, ká kuni ta haga madər, ká kuni ta lmiha ta lmu kəl yu ka va rfu katakata.

8 Nda sna yu kazlay: Nda gurda ŋudufa ghuni ta ghəŋa tsa delewer vindaghunaf yu ya kə'a mndani, haga a yu ta madər ta ghəŋani wa*. Aŋ mndani, hagaŋhaga yu ta madər ma fitik rets, nghadapər yu ta gurdatá ŋudufa ghuni ta ghəŋa tsa delewer ya.

9 Ndanana ná, ta rfu yu ta ghəŋa tsa delewer vindaghunaf yu ya. Taghəŋa vəl gurdaghunaftá ŋuduf a ta rfa yu ta rfu wa. Ta rfu yu, kabga tsa gurdatá ŋudufa ghuni ya ta klaghunaktá mbədanafá ŋudufa ghuni ka paya tva ghuni.

† 6:18 Ngha ta Zlahu 26:12, nda Izekiyel 37:27, Isaya 52:11, Irmiya 31:9 nda Izekiyel 20:34, 2 Samuyel 7:14, Isaya 43:6 nda Huseya 2:1. * 7:8 Ngha ta 2 La Kwareŋt 2:3.

Har tsa gurdatá ɲuɖufa ghuni ya ma ghəŋa Lazglafta. Tsaya tama, haɖ sana dmaku magaghuna ɲni dekdək wa.

¹⁰ Gurdatá ɲuɖuf manda ya ta kumə Lazglafta ná, ta mbəɖanafmbəɖa ta ɲuɖuf ɲa mbafta, ɲa kwala lu kul haga madəɛ. Gurdatá ɲuɖuf manda ɲa gwal ma ghəŋa haɖik ná, mtaku ta klakta tsi.

¹¹ Nghawangha ta skwi klaghunak tsa gurdatá ɲuɖuf manda ya ta zɖəganatá Lazglafta ya ɓa, nghawangha ká kuni ta ɲavata ka payanata nzaku, ka tsalaptá ghəŋa ghuni mida kə'a ta husaghunata, ká kuni ta zləŋay, ká kuni ta mama nghanjá i'i, ká kuni ta kuma maga skwi ta zɖəganatá Lazglafta, ká kuni ta fata ghəŋa ghuni ka zlahá mnda dmaku. Ma maga inda tsa skwiha ya maranɲa kuni kazlay: Ta haɖ kuni ma tsa skwiha ya wu kə'a.

¹² Tsa delewer vindaghunaf yu ya ná, vindaghunaf a yu ta ghəŋa mndu ta gatá dmaku dəɛ ta ghəŋa ya gana lu ta dmaku wa. Kəl yu ka vindaghunafta ná, vindaghunafvinda yu, kabga ɲa maranɲa ghuni kahwathwata ta kəma Lazglafta kazlay: Nda fa vgha ghuni ka ɲanɲni kə'a. Tsaya skwi ta ksanɲamtá ɲuɖuf.

¹³ Ta ghəŋa tsa skwi ta lɓanɲatá ɲuɖuf ya guli ná, ta rfu ɲni katakata nghanɛ ɲni ta rfa Titus, kabga zɖanafta kaghuni demdem ta ɲuɖuf.

¹⁴ Ghubanɲghuba yu ta ghubakwa ɖa ta kaghuni ta kəmani. Ndanana tama ná, sabsa yu ma hula má dza'a ksutá i'i. Gwada wa gɖata aɲni ta mnaghunata ná, kahwathwata nzakwani. Manda va tsaya guli ná, tsa ghubay ghubu ɲni ta kaghuni ta kəma Titus ya guli ná, kahwathwata nzakwani.

¹⁵ Havaptani ka tsa zləŋata zləŋa kuni, ka slavaptá kuni ka tsu'afta nda ya ka kuni fata ghəŋa ghuni ka snanatá gwaɖani ya ná, ta sganaghasga ta yifatá kaghuni ma ɲuɖufani.

¹⁶ Ta rfu yu, nda fa ghəŋa ɖa ta kaghuni ma inda skwi.

8

Katanɲá gwal zlgħay nda ɲuɖuf ma Ursalima

¹ Zwanama ɖa, ta kumay ɲni ta mnaghunatá skwi maga zɖakatahuda Lazglafta mataba Igliz ta haɖika Mekaduniya.

² Ma ghuya ɖanɲa ya ta ghuyə hən katakata, ka rfu hən ta rfu katakata, kulam nda nzakwa tan dɔɛr ka pɖu, ka vlatá hən ta skwi dagala ɲa katanɲá sanlaha.

³ Ka i'i ta mnaghunata ná, vlavla hən ka ghəŋa tan ta skwi manda ya klaf mbrakwa tan. Ka vlatá hən ha ka malaghuta. Ka ghəŋa tan sagha hən

⁴ da ɖaway da aɲni ka ɲɖanɲa kazlay: Ta kumay aɲni ta nzakway tekw mataba gwal ta katanɲá gwal zlgħay nda ɲuɖuf ta haɖika Yahuda kə'a.

⁵ Tsa skwi vla hən ya ná, vlavla hən ka malaghutá skwi ya má si ta ndanu aɲni. Tinəl ghəŋa tan vlar hən ta Mgham Yesu karaku, tahula tsa guli ka tsu'aftá hən ta maga skwi ya ta mnanata ɲni ta hən, manda ya ta kumə Lazglafta.

⁶ Tsaya kəl ɲni ka ndəbanatá dzvu ta Titus ɲa labə ɖa kɛɲntá tska tsa skwi ya da kaghuni kabga tsatsi ta zrafta.

⁷ Ma inda skwi ná, galipi kaghuni ka sanlaha. Galipi kuni ma zlgħay nda ɲuɖuf, ma mna gwaɖa Lazglafta nda tvani, ma snanɲá kahwathwata, ma ɲavata ghuni ka maga slna Lazglafta, ma ɖvutá ya ɖvu kuni ta aɲni. Ya mantsa ya tsi ya tama, magawamaga ta tsa ɲərma slna ya nda ɲuɖuf turtuk.

⁸ Mbla kaghuni a ta mbli yu wu, snaghunamta snaghunam yu ya ka sanlaha ta ŋavata ka vlay. Ma tsaya guli dza'a kəl kaghuni ka maraŋta kazlay: Dvudva kaghuni kahwathwata guli ta katarŋtá sanlaha kə'a.

⁹ Nda sna kaghuni ta zdakatahuda Mgham Yesu Kristi. Tsatsi ná, galipi ya, ka niŋtá tsi ta ghəŋani ka pđu ŋa naghunaftá kaghuni ka gadghəl nda ma tsa pđani ya.

¹⁰ Wya skwi ta raghunata ta ndanu yu: Kda ná, tiŋəl kaghuni ta kuratá katarŋtá gwal zlgħay nda ŋuđuf ta hadika Yahuda, gi ka vlatá kuni.

¹¹ Ndanana guli ná, dīna ka kdīŋta ghuni ta tsa zdakwa ghuni ya kura kuni ta vlay daga taŋtaŋ ya. Ka vla kuni manda ya klaf mbrakwa ghuni.

¹² Ka nda ŋuđuf turtuk klafta ka ta skwi klaf mbrakwa gha ka vlata katsi ná, zdəganazda ta Lazglafta. Dawa a ta skwi kul had da kagha wa.

¹³ Nza a kazlay: Ka klaghuta kaghuni ta ndəgaku ta ghəŋa sanlaha, ta ghuyə kaghuni ta daŋwa kə'a wa. Ka guram ka lu, ka i'i.

¹⁴ Ndanana ná, ta mamu skwi ma dzvu da kaghuni, dīna ka katarŋta ghuni ta gwal kul had skwi ma dzvu da həŋ. Bađu pđay kaghuni ya guli, ka mamu tsi da hahəŋ ya, ŋa katay taŋ ta kaghuni. Mantsa tama, ka guram kuni.

¹⁵ Ka gwada Lazglafta na:

«Fərtu a ŋa mndu ta tskanata dagala wu,

htu a ŋa mndu ta tskanata kwitikw guli wu*,» ka'a.

I Titus nda grahani

¹⁶ Ta rfay ŋni ta Lazglafta ta vlanťá ndanu ta Titus, ka fatá tsi ta ghəŋani ŋa kataghunata manda va ŋaŋni.

¹⁷ Tsu'afts'u a Titus ta ndəba dzva ŋni ya ndəbana ŋni ŋa labə da kaghuni. Makdaku aŋni ka gwađganata ná, fufa tsatsi ta ghəŋani, yifuyifa ma ŋuđufani, kabga đvudva ta kataghunata.

¹⁸ Wya ŋni ta ghunadaptá sana zwanjama kawadaga nda tsi. Tsa mndu ya ná, ta ghubay inda Igliz, kabga snanťani ta mnay nda tvani ta Lfida Gwada.

¹⁹ Tsaya yeya a ta kəl ŋni ka ghunay wu, ghunafghuna Igliz guli mista ŋni, ŋa magəganťatá na slna ŋa kata mnduha Lazglafta na. Tsəna slna ná, ta vlay ta glaku ŋa Mghama mu Yesu. Ta maray guli kazlay: Ta kumay ŋni ta katarŋtá mnduha kə'a.

²⁰ Nana katu dagala ta vlata mnduha na ná, ta kumay ŋni ta ŋanata dīna ŋa wara hlawa mnduha ta ghəŋa aŋni ta ksa slna nda tsi.

²¹ Skwi dīna ta kumə aŋni ta magay. Ta wa ira Mgham Yesu yeya a wu, nduk nda ya ta wa ira mnduha tani.

²² Wana ŋni ta ghunaftá sana zwanjama guli kawadaga nda həŋ. Nda kda fitika ŋni ta dzəghaŋta ma slnaha kavghakavgha. Ka nghadaptá ŋni ná nda fa ghəŋani ŋa maga slna. Ndanana manda snanťani ta ghuba kaghuni ta ghubu lu ná, ka fəglatá tsi ta ghəŋani.

²³ Titus ná, gratá ksa slna da ya. Kawadaga nda tsi ta maga ŋni ta slna kata kaghuni. Yeya zwanamaha his kawadaga nda Titus ya guli, Igliz ta zabaptá həŋ, ka ghunaftá həŋ da kaghuni. Ta vlay slna taŋ ta glaku ŋa Kristi.

²⁴ Maranaŋwa mara ta həŋ ká kuni đvutá həŋ kahwathwata, ŋa snanaghatani ta inda Igliz, dza'a kəl həŋ ka snanťa kazlay: Kahwathwata tsa ghubay ta ghubu ŋni ta kaghuni ya kə'a.

* 8:15 Nghata ta: Sabi 16:18.

9

Ta d̄vay Lazglafta ta mndu ta vla skwi nda rfu

¹ Ta ghəŋa gwada ta katu ŋa gwal zlḡhay nda ŋuɖuf ná,

² Dər má vindaghunaf a yu wu ná, nda sna yu nda fa ghəŋa ghuni kə'a. «Daga kda ta fata gwal zlḡhay nda ŋuɖuf ta hadika Akaya* ta vgha taŋ ka vla tsa katu ya,» ka i'i ghubutá ghubakwa dá ta kaghuni da gwal ta hadika Mekaduniya. Na tsa kulan̄ta dá mantsa ta gwada ta kaghuni ya ná, ka sli'anaf̄tá tsi ta wər inda taŋ, ka vlay.

³ Dər má mantsa tsi, wya yu ta ghunadap̄tá tsa zwanamaha ya ŋa kataghu-nata. Ka tskanata kuni ta tsa ŋa ghuni katu ya manda ya mna yu, yaha tsa ghubughuba ŋni ta kaghuni ta ghəŋani ya da nzata ka bətbət.

⁴ Ka waya ka skwi ka b̄hadaghata ŋni da kaghuni kawadaga nda la Mekaduniya, ta tska a ŋa ghuni wu katsi, dza'a ksuxsa ta aŋni ka hula, kabga nda ghada mnanata ŋni ta həŋ kazlay: Nda fa vgha kaghuni kə'a. Mal kaghuni dza'a ɓasa hulani guli.

⁵ Tsaya kəl yu ka ndanapta kazlay: d̄ina ka ghunadapta dá ta tsa zwanamaha ya ta kəma ta kəma da kaghuni makɖaku yu labə kə'a, ŋa kataghunata ka tsakanatá tsa ŋa ghuni katu ghada kuni ta taftá imi ta sləməŋ ya, ŋa slanaghata dá ta tskatani. Tsaya dza'a maraŋta kazlay: Nda ŋuɖuf turtuk vlata kuni, mblaf nda mbla a lu ta kaghuni wu kə'a.

⁶ Wya skwi ŋa havapta ghuni: Ka sira a pghamta mndu ta hulfa ma vwah wu ná, sira a dza'a tskata tsi ta skwi ma tsa vwah ya guli wa. Ka dagala pghamta mndu ta hulfa ma vwah ná, dagala dza'a tskata tsi ta skwi ma tsa vwah ya guli.

⁷ Tsa katu ya ná, ka vla mndu manda ya ndanap tsi ma ŋuɖufani. Nda mtsiriu' a wu, tkwe' a guli wa. Lazglafta ná, ta d̄vay ta mndu ta vlay nda rfu.

⁸ Mamu Lazglafta nda mbrakwa faghunaghatá gasifa ŋa gɖata ghuni ta mutsa inda skwiha ŋa maga ŋa ghuni ma slna, ŋa pɖakwani ŋa maga inda ŋərma slnaha guli nda tsi.

⁹ Nda vinda ma gwada Lazglafta kazlay:
«Ta vlidin̄ vla ta skwiha ŋa gwal ka pɖu,
ta gɖavagda zɖakwani' kə'a.»

¹⁰ Lazglafta ta vlan̄tá hulfa ta mndu ŋa sləgay, tsatsi guli ta vlan̄tá skwi ŋa zay. Tsatsi guli dza'a vlaghunatá inda hulfa ta kumə kuni, ŋa tfaghunaghatani ta wi ta ghəŋani ŋa sgakwa dza'a ghuni ta kəma ta kəma ma maga zɖaku.

¹¹ ŋa gɖatani ta tfaghunaghatawi ma inda skwi, ŋa nzakwa ghuni ka gwal ta muvla inda fitik. ŋa rfay ndəghata mnduha ta Lazglafta ta ghəŋa katuha ya ta vlata həŋ nda ma dzva ŋni.

¹² Tsəna katu ta vlata kuni na ná, katantá gwal zlḡhay nda ŋuɖuf yeya a ta magu tsi wu, ta sli'anaf̄sli'a ta mnduha ŋa va rfay taŋ ta Lazglafta.

¹³ Tsa slna dza'a kuni magata ya dza'a maraŋtá nzakwa ghuni, ŋa zləzlvay taŋ ta Lazglafta ta ghəŋa snata ghuni ta Lfida Gwada Kristi. Dza'a zləzlvay həŋ guli kabga vəl d̄gay ghuni ta skwa ghuni nda həŋ, ta vlay kuni guli ŋa sanlaha.

¹⁴ Dza'a magay həŋ ta du'a da Lazglafta ta ghəŋa kaghuni, ŋa mamay taŋ ta kaghuni kabga tsa zɖaku ta malaghutá mbraku magaghuna Lazglafta ya.

¹⁵ Rfamarfa ta Lazglafta ta ghəŋa mbəhu ya mbəhama tsi kul mnavata nda wi ya.

* 9:2 Ngha ta 2 La Kwareŋt 1:1. † 9:9 Ngha ta Zabura 112:9.

10

Katay Pwal ta ghəŋani da gwal ta tsaftá gwada tida

¹ I'i Pwal kaghəŋa da, ta ndəba dzvu yu da kaghuni, nda hanatá ghəŋ nda zdaku manda ŋa Kristi. Ka lu ta mnay ta i'i ná, ka mataba ghuni yu ya ná, lebtekwa yu, ka had'yu mataba ghuni ya guli ná, ta sidi yu, ka lu.

² Ta ndəbaghunandəba yu ta dzvu, yaha kuni gidiftá sidi ɓhadaghar yu da kaghuni, kabga dza'a gay yu kahwathwata ta sidi nda tsa gwal ta ngha aŋni kazlay: Slna slu'uvgha ta magə həŋ kə'a ya.

³ Aŋ mndani, mnda səla aŋni, tsaw vulu manda ŋa mnda səla a ta vulu aŋni wa.

⁴ Huzla ta kəl aŋni ka vula tsa vulu ya ná, huzla ta kəl mnda səla ka vulu a wa. Lazglafta ta vlanjatá tsa ŋaŋni huzla nda mbra ta zadanatá vla difa ghumaha Lazglafta ya. Ta zadanzada ŋni ta ghwadaka ndanu ta ndanu mnduha.

⁵ Ta ŋarapŋara ŋni ta inda ghwadaka ndanuha ta ndanata gwal ta gla ghəŋ ta pya sənətá Lazglafta. Ta gwaday aŋni ta gwada ŋa ksanaktá ndana mnduha ŋa sna gwada Kristi.

⁶ Ka snasna kaghuni katsi ná, nda fa vgha aŋni ŋa dvanaghatá gwal kul snay mataba ghuni.

⁷ Nghawangha ta skwi ta magaku ɓa! I'i ná, ŋa Kristi yu, ka ká mndu, ka vrinjra tsi ta ndanu katsi ná, dza'a nda ngha kazlay: ŋa Kristi aŋni guli kə'a.

⁸ Vlihavla Mgham Yesu ta glaku ŋa sladaghunafta, ŋa zlabighunista a wa. Ghubanŋ ghuba yu ta ghubakwa da nda tsaya, had' tsaya dza'a ksa i'i ka hula wa.

⁹ Ma ndana da ná, zba gagaghunaftá zləŋ a ta zbu yu nda tsa delewera da ya wa.

¹⁰ Aŋ mndani, ka sanlaha ta mnay na: «Vinday Pwal ta delewer ŋa mu ya ná, tsəna skwi nda bla magay na kə'a ta vinday, nda sidi nda sidi kay guli. Saghani da taba mu kay guli ná, had' ta gwada nda mbraku wu, had' hayhaya gwada ta gwadata tsi kay guli wu,» ka həŋ.

¹¹ Dina ka sənətá tsa mndu ta mnay mantsa ya kazlay: Ka nu vindam ŋni ma delewer ŋni ma nzakwa ŋni di'in nda kaghuni ya ná, manda va tsaya dza'a maga ŋni ta slna ŋni laghar ŋni da kaghuni kə'a.

¹² Blubla aŋni ka hahəŋ! Si wa aŋni ŋa gara vgha nda həŋ na! Hahəŋ ka ghəŋa taŋ ta klaftá ghəŋa taŋ ka gara ghəŋa taŋ. La rghaha!

¹³ Ghuba a aŋni ta ghəŋa ŋni ka malaghutá ya ta raku wa. Ma kuraghuta vli granŋaf Lazglafta ta maga aŋni ta slna ŋni. Kuraghwa tsa vli granŋaf Lazglafta ya tsa kəl aŋni ka labə da kaghuni ya.

¹⁴ Ma laba ŋni da kaghuni ná, tsughwadaghu a ŋni ta kuraghuta tsa vliha kuraŋna tsi ya wa. Tinəl aŋni ta klədaghunaghatá gwada Kristi.

¹⁵ Had' aŋni ta Pak kuraghuta vli vlanja lu, ka ghərɓaku ta ghəŋa magatá slna sanlaha wa. Skwi faf aŋni ta ghəŋ tida ná, má ka sgavaghasga zlgħay nda ŋudufa ghuni, ka sgavaghata slna ŋni mataba ghuni manda ya kuraŋna* Lazglafta,

¹⁶ ŋa dza'a ŋni mna Lfidá Gwada ma sana hadikha di'in nda kaghuni. Va a ŋni ta dza'a maga slna ma vla ksa slna sanlaha, ŋa ghərɓay ŋni ta ghərɓaku ta ghəŋa slnaha ghada hahəŋ ta magata wa.

¹⁷ «Ka ta kumay mndu ta ghərɓaku katsi ná, ka ghərɓa tsi ta ghərɓakwani ta Mgham Yesu†» ka lu ta mnay.

* 10:15 Ngha ta Ruma 15:17-21. † 10:17 Ngha ta Irmiya 9:23, 1 La Kwarentj. 1:31.

18 Mndu ta ghuba ghəŋani a ta rfu lu wa, mndu ta ghubu Lazglafta ya.

11

I Pwal nda ghwadaka gwal ghunay

1 Ka ksa kuni ta ɲuduf nda i'i, wana yu dza'a gwada ka rghargha. Manda va tsaya na, ka ksa kuni ta ɲuduf.

2 Ta draku yu ta ghəŋa kaghuni manda ɲa Lazglafta. Kristi zə'ala dzugwa ghuni, ka yu ka vlaghunata. Ta kumay yu tama ta nzata ghuni nda ghuɔa, ɲa vlata da ta kaghuni manda ya ta vlə lu ta makwata patsapatsa ɲa zə'al dzugwani ya.

3 Skwi ta zləŋ yu kwenkwen na, duŋwa lu da baraghatá kaghuni, da tsaghutá kuni ta tsa vərda ndi'atá vgha ghuni nda Kristi ya, da nzaku tsi manda ɲa Hawa lagha nahadik da barafta nda hidakwani ya na, ka yu.

4 Zləŋa da guli na, kabga dər wati ma mndu ta lagha tagha skwi ta ghəŋa Yesu tskəm nda tsa ɲaŋni taghaghunaf ɲni ya na, gi ta tsu'ay kuni. Mnaghunaha ta gwada ta ghəŋa Sulkum tskəm nda ya zlghaf kuni, ta tsu'ay kuni. Mnaghunaha ta gwada tskəm nda Lfida Gwada ya zlghaf kuni guli, ta tsu'ay kuni.

5 Ka mghama gwal ghunay ta ngha kaghuni ta tsa mnduha ya, ama grafgra i'i kazlay: Walaŋ a həŋ ta malaghutá i'i wu kə'a.

6 Aŋ mndani, pərdaf a yu ta snaŋtá gwada wu, ama nda sna yu ta skwi ta gwadə yu. Ma inda skwi magə ɲni ná, maraghunamara ɲni dər nda ta tva wati ma skwi tsi.

7 Ma fitika mnay da ta Lfida Gwada Lazglafta ɲa ghuni ná, ka mbalay si ta mnaghunata yu. Ka vraganata yu ta ghəŋ, kabga ɲa ɲlaghunaf. Nda nza tsa ka dmaku ra?

8 Ma tsa fitika magay da ta slna ɲa ghuni ya ná, sanlaha ma Igliz si ta nghapta ka i'i. ɲa taŋ ma skwi tskəgudunus yu ta həŋ ka maga slna ɲa ghuni.

9 Ma tsa nzakwa da da kaghuni ya, ta pɔdatá yu ta skwi ná, had yu ta daway da kaghuni wa. Zwanama ta sabi ta hadika Mekaduniya ta klidika skwi ta pɔdata yu. Ma tsa fitik ya, faghunagha a yu ta ndəgaku wa. Manda va tsaya guli dza'a kdəŋta yu ta kwal kul dawutá vli da kaghuni.

10 Ta ghubakwa da yu nda tsaya, had mndu ta inda hadika Akaya* dza'a pyaftá i'i wa. Na skwi ta mnə yu na ná, kahwathwata da ta mna yu ma hga Kristi ta nzakway ma i'i.

11 Kabgawu kəl yu ka mnay mantsa na? Kwala da kul dɔvutá kaghuni ra? Nda sna Lazglafta kazlay: Dvudva yu ta kaghuni kə'a.

12 Manda va na kwala da kul tsu'aftá skwi da kaghuni na ná, manda va tsaya dza'a kdəŋta yu, kabga yaha tsa ghwadaka gwal ghunay ya da mutsəftá ghurum ɲa ghərɔaku kazlay: Manda va ɲaŋni ta maga tsi ta slna kə'a.

13 Vərda gwal ghunay a tsa mnduha ya wa. Slna nana mndu ta magə həŋ. Manda gwal ghunay Kristi ka həŋ ta klaftá ghəŋa taŋ.

14 Skwa ndərmimay a tsaya wa! Halaway ka ghəŋani guli ná, ta klafla ta ghəŋani ka niŋta manda duhwala Lazglafta ta wudaku.

15 Skwa ndərmimay a klafta tsa gwal ta maganata slna ya ta ghəŋa taŋ ka niŋta manda gwal ta tagha vərda skwi ɲa mnduha wa. Ma kdavaktani ná, dza'a mntsay həŋ ta nisəla taŋ ka gragra nda slna taŋ ya maga həŋ.

Ghuya daŋwa Pwal

* 11:10 Akaya: Ngha ta 2 La Kwareŋt 1:1.

16 Ka yu ta vrəglinťá mnay ná, ma fa kuni ta i'i manda rgha. Ka si fafa kuni ta i'i manda tsaya, ka nza yu ka tsa rgha ya, ɲa lavinťa i'i ta għərbanťa għərbakwa da guli.

17 Na gwada dza'a yu mnay na ná, dza'a gwadə manda ya ta zdəganatá Mgham Yesu a yu wu, manda va ɲa mndu ka rgha dza'a gwada yu. Grafgra yu ta skwi dza'a għərbə yu ta għərbaku tida guli.

18 Tsəhala nda ndəgha mnduha ta għərbaku manda ɲa slu'uvgha ya ní, i'i guli ná, dza'a għərbay yu mantsa ya.

19 Nda hidá kaghuni kahwata, ta ksanatá ɲuduf ka tsu'aftá la ka rgha nda rfu.

20 Ta rfu kuni nda fata mndu ta kaghuni ka vu'a tan. Ta rfu kuni nda zata mndu ta kaghuni. Ta rfu kuni nda ksamta tan ta kaghuni ma dzva tan. Ta rfu kuni nda nzaghunaghata tan. Ta rfu kuni nda dzuəbaghunata tan. Ta ksay kuni ta ɲuduf ta ghəɲa indani.

21 Ta ksə ka hula mnay ta an̄ni, traptra an̄ni ta magay manda tsaya. Ndanana ná, dza'a gwaday yu ta gwada manda ɲa rgha.

Ka si ta għərbaku sanlaha ya ná, dza'a għərbay i'i guli ta għərbaku.

22 Ka la Hebru hahəɲ, mantsa ya i'i guli. Ka la Isra'ila hahəɲ, mantsa ya i'i guli. Ka zivra Abraham hahəɲ, mantsa ya i'i guli.

23 Ka gwal ksanatá slna ta Kristi hahəɲ, wana yu dza'a gwada manda mndu nda ksa da halaway: Malaghumala yu ta hahəɲ dekdek. Ma vəl hərfaku tsi, ndada a hərfuta yu wa. Ma lamə da gamak tsi, ndada a lama yu wa. Ma mutsaftá dzu tsi, malghumala ɲa da ka ɲa tan. Lagha ta wa hdak tsi, mbədava a ɲa da wa.

24 Hutaf səla da ta mutsaftá sləvu† fwadmbusak had turtuk wu, da la Yahuda.

25 Hkən səla lu ta dgaptá i'i, turtuk səla lu ta zləzłartsatá i'i, hkən dədaghata da drəf nda kwambalu. Vagha vagha yu turtuk nda hani tani ta mghama drəf.

26 Ma wawakwa da nda səla tazlay ná, dagala ghuya dan̄wa su'u yu ma zalaha, dagala ghuya dan̄wa su'u yu da la gənda, dagala ghuya dan̄wa su'u yu da la ini, dagala ghuya dan̄wa su'u yu da gwal kul snanťá Lazglafta. Dagala ghuya dan̄wa su'u yu ma luwaha nda ya tahula luwaha. Dagala ghuya dan̄wa su'u yu, ta drəf. Dagala ghuya dan̄wa su'u yu da zwanamaha ka ghwadak.

27 Tazlay ná, ta hərfuhərfə yu, ta duda vgha da ta maga slna, had yu ta faftá hani ta iri bađu ma sani wu, bađu ma sani ta dzay maya nda ndala ta i'i, had yu ta mutsaftá skwa zay bađu ma sani wu, ta dzay mta sl ta i'i, ta pdapda yu ta lgut ɲa fafta ta vgha.

28 Zlan̄ha lu ta hamatani, mala skwi ma ghəɲa da ná, ta ndanay yu ta inda Igliz inda fitik.

29 Htuta mbrakwa mndu ya ná, manda skwi i'i ya kaghəɲa da. Zləmbamtá mndu ma dmaku, ndada a kə'a ta dra i'i ta wa ɲuduf wa.

30 Ka skwi ɲa għərbay da tsi katsi ná, hta ta mbrakwa da skwi ɲa għərbay da.

31 Nda sna Lazglafta Dani ma Mghama mu Yesu ta zləzlvu lu ɲa kdəkedzerɲ ya kazlay: Tsakala a yu ta wi wu kə'a.

32 Ma fitika nzakwa da ma luwa Damas ná, mbadaka ɲumna ya ta ksa slna mista mgham dagala ta hgu lu ka Aritas, ka pghatá mnduha ta watgha luwa Damas ɲa dakwatsa i'i.

33 Ama, ka habaftá lu ta t6an ta tughuba ka famta i'i mida, ka fagihata nda ta sana ghurum ta muhula luwa. Mantsa ya ndapta‡ yu ma dzvani.

† 11:24 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 25:3. ‡ 11:33 Ngha ta Slna gwal ghunay 9:23-25.

12

Ta rfu Pwal nda ghuyayni ta danwa ta ghəŋa Kristi

¹ Nda nza tkwe' ka ghərɔ́ay da ta ghərɔ́aku dər ra a tsi. Ndanana tama, dza'a gwada yu ta ghəŋa skwi maridɪŋ Mgham ka snadimta.

² Mamu sana mnda zlgħay nda ɲuduf klagħa Lazglafta ta mahkəna luwa. Ta magay na ta ghwanɲdɛ fwaɗa vakwani. Ka va klagħa tsakwam tsi tama, sna a yu wa. Ka va maranaŋ nda mara tsi, sna a yu wu, Lazglafta yeya nda sna.

³ Manda va tsaya ná, klagħakla Lazglafta ta tsa mndu ya da luwani. Ka va klagħa tsakwam tsi tama sna a yu wu, ka va maranaŋ nda mara tsi, sna a yu wu, Lazglafta yeya nda sna.

⁴ Ma tsa lafani da hada ya, ka snaŋtá tsi ta gwadaħa ya kul laviŋtá lu ta rusay. Vlaŋ a lu ta tvi ta mnda sɛla ɲa vrinŋa mnay guli wa.

⁵ Tsa mndu ya ɲa ɗa má dza'a ghubay. I'i taɗa, htatá i'i ɲa ɗa ta dza'a ghubay kwenkweŋ.

⁶ Ka má ta kumay yu ta ghuba ghəŋa ɗa ná, ma nza a yu ka rgha wu, kahwathwata má dza'a yu mnay. Ta warə nda wara yu ta ghuba ghəŋa ɗa kabga yaha lu da klaftá i'i ka malaghuta ka skwi ya ta nghanŋa lu ta i'i ta magay, ka skwi ta snaŋta lu ta sabi ma wa ɗa a tsi.

⁷ Kada kwala yu ta ghərɔ́aku ta ghəŋa tsa skwa ndərmimay katakata mariha Lazglafta ya ná, ka faɗimta lu ta mbraz ma vgha ta nzakway manda duhwala halaway ghunaf lu ɲa dzadzudusta, ɲa pyaftá i'i ka ghərɔ́aku.

⁸ Hkən sɛla ɗa ta maga du'a má ɲa klinŋa Lazglafta ta tsa danwa ya.

⁹ «Vlagħavla yu ta zɗakatahuda ɗa, prək ka nda tsa, ma hta ta ɲa għa ma mbraku ta maravata ɲa ɗa ma mbraku,» ka'a nda i'i. Mantsa tama, mal ghərɔ́ay ɗa ta ghərɔ́aku ta ghəŋa hta ta mbrakwa ɗa kada bukwamta mbrakwa Kristi ta i'i.

¹⁰ Tsaya tama ta kəl yu ka rfu nda hta ta mbrakwa ɗa, nda raraza i'i ta rarazə lu, nda giri ta gə lu ɲa ɗa, nda ghuya danwa ta ghuyə lu ɲa ɗa, nda skwiha ya ta dza i'i ma vgha ta gwada ta Kristi. Ma tsa hta ta i'i ya ta mutsafta yu ta mbraku.

Ndana Pwal ta ghəŋa gwal zlgħay nda ɲuduf ma Kwareŋt

¹¹ Manda mndu nda ksa da halaway gwadata yu ta tsa gwada ya. Kaghuni ta mblaftá i'i guli. Kaghuni a ma dza'a ghuba i'i ra? Had skwi htaɲ i'i ka tsa gwal ghunay ghuni dagaladagala ma kaghuni ya, dər má had hayhaya ɗa wa.

¹² ɲizla ta maraŋtá nzakwa ɗa ka mnda ghunay ná, nda nghan kuni ta ksa ɲuduf ksə yu, nda nghan kuni ta mandərmimi nda mazəmzəm nda ndəghata sanlaha ma skwi ma fitika nzakwa ɗa da kaghuni.

¹³ Nahgani lagħu yu maganaɗa sanlaha ma Igliz, kul magaghunata yu ta kaghuni na? Aya! Mamu skwi kul magaghunata yu, ɗawan a yu ta katihata ghuni wa. Plihawapla ta dmakwa ɗa ta ghəŋa tsaya.

¹⁴ Nda fa vgha ɗa ɲa labə da kaghuni ɲa mahkəna sɛla. Ka labla yu, skwa ghuni a ta psə yu wa, wəɗa kaghuni ta psə yu. Tazlay ná, zwani a ta tskanatá skwi ta dadaha wu, dadaha ta tskanatá zwani.

¹⁵ I'i ná, nda rfu dza'a vlagħunata yu ta inda skwa ɗa nda ghəŋa ɗa tani ɲa kata kaghuni. Dza'a htanaghuta nda hta kaghuni ta ɗvutá i'i kabga ɗvuta ɗa ta kaghuni ra?

¹⁶ Nda sna kaghuni kazlay: Dawa a yu ta katihata ghuni wu kə'a. Ama ka sanlaha mataba ghuni ta mnay ná, hiduhida Pwal, nənɓarənɓa ta amu, ka həŋ.

17 Kinawu nənɓapta yu ta kaghuni tama? Ari mamu ya mataba tsa mnduha ghunadap yu da kaghuni ya, ta gataftá skwa ghuni ka kladikta na?

18 Ndəbana ndəba yu ta dzvu ta Titus ka labə da kaghuni, ka ghunaftá yu ta sana zwanjama guli mistani*. Ma tsa laba Titus da kaghuni ya ná, mamu skwa ghuni gatugadughunus tsi ra? Ta tva turtuk a mbada ŋni ta mbada nda Titus ra?

19 Ka waya ka skwi nda kɗa fitika ghuni ta ndanay kazlay: Ta zba wadapta ghəŋa ŋni da kaghuni ŋni kə'a. Mantsa a wu! Ta kəma Lazglafta ta gwada ŋni ta gwada manda ya ta kumə Kristi. Graha da ya ta dɗu yu, inda tsa skwiha ta magə ŋni ya ná, ŋa ŋla kaghuni ta kəma ta kəma, ta maga ŋni.

20 Skwi ta zləŋ yu ma tsa labə dza'a labə yu da kaghuni ná, dɗuwa yu da kwal kul slafta ta kaghuni mantsa ta kumə yu ya, ta slaftá kaghuni ta i'i mantsa kul kumə kaghuni ya ná, ka yu. Ta zləŋay yu ta slanaghata da mataba ghuni ta zlərdá wi, nda draku, nda gufwatá ŋuduf, nda dɗutá ghəŋ, nda tsanavatá gwada ta mndu, nda tsa mndəra mndu, nda gla ghəŋ, nda hwazlaɓaku.

21 Sana skwi ta zləŋə yu ma tsa labə dza'a labə yu da kaghuni ya guli ná, dɗuwa yu da nzata ma hula ta kaghuni, ta kəma Lazglafta da ná, ka yu. Zləŋa da ná, da slanaghata yu ta gwal ta maga dmaku manda va ya snu həŋ ta kwalaghutá paya tva taŋ ta ghəŋa hliri ta hlə həŋ, nda maga sli'ɪŋsli'ɪŋ ta magə həŋ, nda sanlaha ma mndərga tsa ghwadaka skwiha ya.

13

Kɗavakta vlata Pwal ta hidaku

1 Mahkəna səla da na ta dza'a labə yu da kaghuni na. Ka labla yu, dza'a tsanaghatsa mu ta guma ta gwal ta magata ghwadaka skwi. «Kada laba skwi nda tvani, mamu ka masləmtsəkha his ka hkən* a tsi,» manda ya nda vinda.

2 Ma mahisa səla da ta labə da kaghuni, zlahanaghazlaha yu ta gwal ta magatá dmaku nda pɗakwa inda sanlaha. Ndanana, dər má di'ɪŋ yu nda kaghuni ná, ta vrafvra yu ta va tsa gwada da mnə yu ma tsa fitik ya kazlay: Ka vradapvra yu da kaghuni, had ya dza'a zləŋta yu dər turtuk wa.

3 Tsəhala ta kuma graftá skwi kuni kazlay: Ta gwada Kristi nda ma wa da kuni ya, dza'a nda sna kuni. Hətu a mbrakwa Kristi mataba ghuni wa, ta maraŋmara ta mbrakwani mataba ghuni.

4 Aŋ mndani, ma fitika zləŋaftá Kristi ta udza zləŋay, htu hta mbrakwani, ama ka nzatá tsi nda hafu nda mbrakwa Lazglafta. Aŋni guli, nda hta mbrakwa aŋni ma guyata vgha ŋni nda tsatsi. Ama dza'a maraghunanj mara ŋni kazlay: Nda hafu ŋni kawadaga nda tsatsi ma mbrakwa Lazglafta kə'a.

5 Ndanawandana kaghuni ka ghəŋa ghuni ta ghəŋa ghuni, ŋa grafta ghuni ka ma zlgəhay nda ŋuduf kuni tsi, ka kitsi. Ndanawandana kaghuni ɓa ka ghəŋa ghuni, tsatsaf a kuni kazlay: Mamu Yesu Kristi ma kaghuni kə'a ra? Ba tsatsaf a kuni tɗukwa kasi'i wa.

6 Aŋni tani, tsatsaftsatsa aŋni, ta graftá ŋni guli ná, dza'a nda sna kaghuni.

7 Ta maga du'a ŋni da Lazglafta yaha kuni magəgəltá ghwadaka skwi. Va a ŋni ta mnay kazlay, kɗanakkda aŋni ta inda skwi kə'a wa. Skwi dɪna kwenkwenj maga kuni, ka aŋni nda kaghuni dər má nda hta aŋni ká mnduha ta nghay.

8 Had sana skwi laviŋ aŋni ta maganavatá kahwathwata wu, slna tsa kahwathwata ya ŋa aŋni ta magay.

* 12:18 Ngha ta 2 La Kwareŋt 8:22. * 13:1 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 19:15, Mata 18:16, 1 Timute 5:19, Hebru 10:28.

⁹ Ka nda mbra kaghuni ta tva Lazglafta dər nda hta mbrakwa aŋni, ta rfu aŋni. Du'a aŋni da Lazglafta ná, má tsidíd ká kuni nzatá, ɲa aŋni.

¹⁰ Skwi kəl yu ka vindaghunaftá na delewer na, ta di'ij yu nda kaghuni na na, kabga va a yu ta dava kaghuni ɓhadaghar yu da kaghuni wa. Vlihavla Mgham ta mbraku ɲa ɲla kaghuni ta kəma ta kəma, ɲa ɓadzighunista a wa.

¹¹ Zwanama ɗa, dughwana ka kuni nzata, ka nzata kuni nda rfu, zbawazba ta nzata tsidíd, brusuvuswa vgha ghuni, nda dzratawi ka kuni nzata, nza-wanza nda zdaku mataba ghuni. Mantsa ya ná, dza'a nzanza Lazglafta ya ta dʋutá mnduha, ta vla zdaku ɲa mnduha nda kaghuni.

¹² Gaguvuswa zgu nda brusa vgha.

Ta ga zgu inda gwal zlgay nda ɲuduf ɲa ghuni.

¹³ Ka nza zdakatahuɗa Mgham Yesu Kristi, nda dʋutá mnda Lazglafta, nda guyata vgha ma Sulkum nda ghuɓa nda kaghuni demdem.

Tsgħa ta lwa Pwal ŋa La Galat

Ga zgu

¹ Nana delewer na ná, i'i Pwal ta nzakway ka mnda ghunay ta vindaghu-nafta. Daga da mnduha a sagħa tsa nzakwa dá ka mnda ghunay ya wu, sana mndu a guli ta kladíktá lwani wa. I Yesu Kristi nda Lazglafta Da ta sli'aganaptá Yesu ma mtaku ya, ta ghunaftá i'i.

² Ta ga zgu inda zwanama ta nzaku kawadaga nda i'i hadna, ŋa inda kaghuni gwal zlgħay nda ŋuduf ta hadíka Galat*.

³ Ka nza zdákatahuđi nda zdákwa i Da mu Lazglafta nda Yesu Kristi kawadaga nda kaghuni.

⁴ Vərda Yesu kaghəŋani ta vlatá ghəŋani ŋa mbamafta ma dmakwa mu. Ka hlagamaptá ma na ghwadaka nzaku ta na zamana ná, manda ya kumaŋ Da mu Lazglafta.

⁵ Ŋa Lazglafta glaku ŋa kdekedzeŋ. Amin.

Turtuktuk Lfida Gwada

⁶ Ta ndərmim nda ndərmima yu, ka kuni gi mbədanatá hul ta Lazglafta ya ta hganťá kaghuni ma zdákatahuđa Yesu Kristi, ka lagħwi da sna sana gwada.

⁷ Ka kahwathwatani ka lu gwaday na, had sana Lfida Gwada wa. Kəl yu ka mna tsaya ná, mamu sanlaha ma mnduha ta mbađa ghəŋ ghuni, ta kuma mbədanaftá Lfida Gwada† Kristi.

⁸ Ka i'i nda kaghuni wa! Ka lagħa sana mndu, dər va na aŋni na tsi, dər duhwala Lazglafta ta luwa tsi, ka mna sana gwada tskəm nda ya mnaghuna aŋni katsi ná, ka nza tsa mndu ya nda ksi'a.

⁹ Mnumna yu má mndani, wana yu ta vrəglíntá mnəglaghunata ndanana. Ka mnaghunamna sana mndu ta sana gwada tskəm nda ya snaŋ kuni da aŋni katsi ná, ka nza tsa mndu ya nda ksi'a.

¹⁰ Vani tama ná, ka zdəganata yu ta mnduha ka yu ta kəl yu ka mnay manda nana re, ari ka zdəganata yu ta Lazglafta a na? Zdəganata dá ta mnduha ta psə yu ra? Ka zdəganata dá ta mnduha ta psə yu katsi ná, nza a yu ka mnda ksanatá slna ta Kristi nda tsa wa.

Zbapzba Lazglafta ta Pwal ka mnda ghunay

¹¹ Zwanama dá, ta snaghunamsna yu kazlay: Nana Lfida Gwada ta mnaghunata yu na ná, sabi da mnda səla a wu kə'a.

¹² Manda va tsaya ná, snaŋ da mndu a yu wu, mndu a guli ta tagħadifta wa. Yesu Kristi ka ghəŋani ta gunidíŋta.

¹³ Nda sna kaghuni ta nzakwa dá ghalya ma nzakwa dá ma dina la Yahuda. Ma tsa fitik ya ná, si ta gay yu tiri ŋa Igliza Lazglafta, si ta kumay yu ta zadananatá həŋ.

¹⁴ Mataba kamtagħuha dá ná, mal i'i si ta ŋavata ka ksa dina la Yahuda. Hamħa yu ta ghəŋa dá ka ksa dina dzidziħa‡ dá.

¹⁵ Kulam nda tsa, zbuźba Lazglafta ta i'i daga ma nzakwa dá ma huđa ma dá. Ka zdíđíntá tsi ta huđi ka hgaftá i'i, ŋa ksa slnani.

* 1:2 Ngha ta Slna gwal ghunay 16:6. † 1:7 Ngha ta 2:3-5, aya 12-14. ‡ 1:14 Slna gwal ghunay 8:3, 22:3-5, 26:9-11.

¹⁶ Ka snidimtá tsi ta zwanjani ña dza'a da mna gwada ta ghənjani ña gwal kul nzakway ka la Yahuda. Ma tsa fitika snidimtani ya, gi sli'af a yu ka laghwi dawantá hidaku da mndu[§] wa.

¹⁷ Sli'af a yu guli ka lafi da luwa Uرسالima da guyaftá vgha nda gwal ta tirlaghutá nzakway ka gwal ghunay, ka i'i wa. Ka sli'af ta yu ka laghwi ta hadika Arabiya. Tahula tsa, ka vragaptá yu ka laghwi da luwa Damas.

¹⁸ Tahula vaku hkən tama, ka sli'af ta yu ka lafi da Uرسالima ña snanjá Kefas, ka magatá yu ta fitik ghwanpda hutaf* ga tanj.

¹⁹ Had sanlaha ma gwal ghunay guyaf yu ta vgha nda hən wu, ta ghəña Yakubu zwanjamani ma Mgham† Yesu yeya guyaf ñni ta vgha nda tsi.

²⁰ Nana skwi ta vindi yu ña ghuni ná, tsakalawi a wu, kahwathwata ya, ta kəma Lazglafta ta gwada yu.

²¹ Manda sli'af ta da ma luwa Uرسالima, ka laghu yu ta hadika Siri nda ya ta hadika Silisi.

²² Ma tsa fitik ya, had ya nda sna ta i'i mataba Igliz ta hadika Zudiya wa.

²³ Gwada ta mnə lu ta ghəña da yeya snan hən kazlay: Tsa mndu si ta giri ña amu ghalya ya kay ta mbədavafta ndana, ka mna gwada ta ghəña tsa Lfida Gwada si ta kumə tsi ta zadanata ya, ka hən.

²⁴ Manda snanja tanj kazlay: Nda mbəda nzakwa da kə'a, ka zləzlvu hən ta Lazglafta ta ghəña da.

2

Pwal ma Uرسالima

¹ Vaku ghwanpda fwad tahula tsa, ka vrəgladaftá yu da luwa Uرسالima kawadaga nda Barnabas, ka kladanaftá Titus ta sala da*.

² Kal yu ka vragladafta ná, Lazglafta ta gunidintá tvi kazlay: La kə'a. Manda lafa da, ka nzata yu kawadaga nda gwal ta nghə lu ka la mali ta ghəña gwal zlgay nda ñuduf. Ka mnanantá yu ta hən ta gwada ta ghəña Lfida Gwada ya ta mnə yu ña gwal kul nzakway ka la Yahuda, kada kwala tsafaratá vgha da, nda ñavata ya ta ñavata yu ma tsa slna ya nzata ka bətbət.

³ Titus gratá wawakwa da ná, mnda la Grek ya. Had mndu ta walanjá mnanata kazlay: Ba tsaghatá fafad kə'a nda tsi wa.

⁴ Sabsa gwada ta tsa fafad kabga mamu sanlaha ma zwanama† ka ghwadak ta kdikadamta nzamta mataba ñni, ña badza tsa fala'uwata vgha ñni ma Yesu Kristi ya. Ta kumay hən ta niñnista ka vu'a zlahu Musa.

⁵ Walañ a ñni ta zlanantá tvi dər ka ki'a ta hən wu, kada ñaghunata ñni ta kahwathwata Lfida Gwada.

⁶ Ama tsa gwal ta nghə lu ka la mali ta ghəña gwal zlgay nda ñuduf ya ná, had sana skwi sganagha hən ta ghəña tsa skwi ta taghu yu ya wa. Da i'i tada, dər má wa hən, kaskwa turtuk hən da i'i, kabga had Lazglafta ta gala mndu‡ wa.

⁷ Nziya nza tsi ná, grafgra hahən kazlay: Vlihavla Lazglafta ta slna dza'a mna Lfida Gwada ña gwal kul nzakway ka la Yahuda, manda va ya mnana tsi ta Piyer ña dza'a da mnay ña la Yahuda ya kə'a.

§ 1:16 Ngha ta Slna gwal ghunay 9:3-6, 22:6-10, 26:13-18. Aya 15: gray nda Isaya 49:1, Irmiya 1:5.

* 1:18 Ngha ta Slna gwal ghunay 9:26-30, nda Yuhwana 1:42. † 1:19 Ngha ta Slna gwal ghunay 2:9, nda 15:13. * 2:1 Slna gwal ghunay 11:30, 15:2. † 2:4 Ngha ta Slna gwal ghunay 1:7. Gray nda 1:6.

‡ 2:6 Gray nda Vrafta ta Zlahu 10:17.

⁸ Tsa Lazglafta ta ksa slna ma Piyer ta ghunaftha da la Yahuda ya ná, va tsa Lazglafta ya ta ksa slna ma i'i, ta ghunafthá i'i guli da gwal kul nzakway ka la Yahuda.

⁹ Grafta i Yakubu nda Kefas nda Yuhwana ta nzakway ka gugudí mataba Igliz ta tsa zđakatahudi zđidinj Lazglafta ya, ka zgwajnatá hāj nda Barnabas ŋa marantá guyatá wa tanj nda aŋni. Ŋa dza'a aŋni tvə la Grek, ta dza'a hahəj tvə la Yahuda.

¹⁰ Ka havapta kuni ka gwal ka pdu, ka hāj yeya skwi mnaŋna hāj. Ka magəš yu guli ta tsa slna ya.

Dvanaghata Pwal ta Kefas

¹¹ Manda lagha Kefas da luwa Aŋtakiya*, ka dvanaghatá yu ta kəma mnduha ta ghəŋja bədzaku ya maga tsi.

¹² Skwi ta magay ná, ta tanjan, ta zay Piyer ta skwi kawadaga nda gwal zlghay nda ŋuduf ka gwal kul nzakway ka la Yahuda. Ma sana fitik tama, ka ghunadaptá Yakubu ta sana mnduha da aŋni. Manda ɓhadaghata tsa mnduha ya, ka tsaghutá Piyer ta vgha, kabga zləŋja gwada da la Yahuda.

¹³ Ka tsaghutá sanlaha ma la Yahuda ta nzakway ka gwal zlghay nda ŋuduf ta vgha guli manda tsa ŋa Piyer ya. Ka dədamtá Barnabas guli da tsa ghwadaka ndana tanj ya.

¹⁴ Nghay dá ná, had tsa magakwa tanj ya ta gra vgha nda Lfidá Gwada wu, kəl yu ka dvanaghatá Kefas ta kəma mnduha kazlay: Ka si kagha ta nzakway ka la Yahuda, manda ŋa gwal kul nzakway ka la Yahuda ka ka ta nzaku, nzakwa a ka manda ŋa la Yahuda wu, kabgawu ta kəl ka ka mbla gwal kul nzakway ka la Yahuda ŋa nzaku manda ŋa la Yahuda na? ka yu.

Nda mba dər wa ta zlghafta

¹⁵ Aŋni ná, la Yahuda ɓuzul ŋni. Nza a aŋni ka gwal kul nzakway ka la Yahuda kul snanjá Lazglafta wa.

¹⁶ Dər má mantša tsi, nda sna amu kazlay: Mndu ya ta nzakway tđukwa ta wa ira Lazglafta ná, tsaya mndu ta zlghaftá Yesu Kristi, mndu ta maga skwi ta kumə zlahá Musa a wu kə'a. Tsaya tama kəl aŋni ka zlghaftá Yesu Kristi ŋa nzakwa ŋni ka gwal tđukwa ta wa ira Lazglafta†. Taghəŋja vəl magay ŋni ta skwi ta kumə zlahá Musa a wu, kabga had mndu dza'a nzata ka mndu tđukwa ta wa ira Lazglafta ma magayni ta skwi ta kumə zlahá Musa wa.

¹⁷ Aŋni ta nzakway ka la Yahuda, ta zbay ŋni ta nzakway ka gwal tđukwa ta wa ira Lazglafta nda ma zlghafta ŋni ta Kristi. Tsa slanŋagha lu ka gwal dmaku ní, nu ká lu dza'a mnay? Dza'a maray tsaya kazlay: Ta vla mbraku ŋa dmaku Kristi nda tsa kə'a ra? Dər nekw, had tsaya mantša wa.

¹⁸ Wya tsi, ka mbədgıavambəda yu ka vrafta ta zlahuha ya si zlanava yu ghalya katsi ná, ksuksa yu ta ghəŋja dá nda tsa.

¹⁹ Zlahu ta dzatá i'i, kəl yu ka zlanjta zlahu ŋa nzakwa dá nda hafu da Lazglafta. Ma zləŋaftá Kristi ta udza zləŋay ná, kawadaga mtuta yu nda tsi.

²⁰ I'i, kata hafay yu ta hafu katsi, i'i a ta hafay wa. Tsa Kristi ta nzakway ma i'i yeya. Ka ta nzaku yu nda hafu ma slu'uvgha dá ndanana guli katsi, ta nzaku yu nda hafu ma zlghay nda ŋuduf ma Zwanja Lazglafta ta dvtutá i'i ka vlatá tsi ta ghəŋjani ta gwada ta i'i.

§ 2:10 Slna gwal ghunay 11:29-30. * 2:11 Ngha ta Slna gwal ghunay 11:19-26. † 2:16 Ngha ta Ruma 1:17, Zabura 143:2, Ruma 3:20, 22.

21 Va a yu ta vziñtá záfakatahuda Lazglafta wa. Ala ka lavinjlava lu ta nzakway ka mndu táfukwa tawa ira Lazglafta nda ma maga skwi ta kumə zlahu Musa ya katsi, had hayhaya mtuta mtu Kristi nda tsa tama wa.

3

Ka maga skwi ta kumə zlahu tsi, ka zlglafta nda ñuduf a tsi

1 Aya la Galat ksu skwi! Nya sughunus lu na? Ya wya maraghunamara yu tsidid ta Yesu Kristi ta mtuta ta udza zləñay.

2 Ndanana ná, turtuk skwi ta dawañta yu da kaghuni: Nda ma magata ghuni ta skwi ta kumə zlahu Musa mutsafta kuni ta Sulkum nda ghu6a re, ari ma snanjta ghuni, ka zlglaftá kuni ta Lfida Gwada ta mnə lu a na?

3 Nu ta ksutá kaghuni! Wya tiñəl nda Sulkum nda ghu6a zrafta kuni, ndanana tama ná, ta kumay kuni ta kđiñta nda slna slu'uvgha rki?

4 Tsaw inda tsa skwiha ta slaghunaghata ya ná, ka bətbət nzakwa tsi ra? Graf a yu kazlay: Ka bətbət nzakwani kə'a wa.

5 Tsa Lazglafta ta vlaghunatá Sulkum ta maga mazəməmha mataba ghuni ya ná, vəl magata ghuni ta skwi ta kumə zlahu Musa kəl tsi ka magaghunata re, ari vəl snanjta ghuni ka zlglaftá kuni ta Lfida Gwada a na?

Abraham ná, mndu ta zlglafta nda ñuduf ya

6 Havakwahava ta nzakwa Abraham 6a! Nda vinda ma gwada Lazglafta kazlay: Ta Lazglafta fafta Abraham ta ghəñ kəl tsi ka nzakw ka mndu táfukwa ta kəma Lazglafta kə'a.

7 Nda tsaya tama na, dina ka snanjta ghuni kazlay: Tsa gwal ta zlglaftá Lazglafta kahwathwata ya ta nzakway ka zwana Abraham kə'a.

8 Ka gwada Lazglafta ghada ta mnata ná, Lazglafta dza'a nanafá gwal kul nzakway ka la Yahuda ka gwal táfukwa ta wa irani ma zlglafta tan nda ñuduf, ka'a. Ka Lazglafta ghada ta mnanatá Abraham guli na: «Dza'a tfanaghatfa yu ta wi ta inda mndəra mndu nda ma kagha*,» ka'a.

9 Mantsa tama, tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta gwal ta zlglaftá Lazglafta manda Abraham ta zlglafta ya.

10 Inda gwal ta faftá ghəñja tan ta maga skwi mna zlahu ná, nda ksi'a həñ. Mantsa ya ná, nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Nda ksi'a inda mndu kul kđanafá inda skwiha ya nda vinda ma deftera zlahu kə'a.

11 Nda tsala kazlay: Had mndu dza'a nzata ka mndu táfukwa ta wa ira Lazglafta kabga vəl magayni ta skwi ta kumə zlahu wa kə'a. Mantsa ya guli ná, nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Mndu ta nzakway ka mndu táfukwa ma zlgħay nda ñudufani, dza'a nzata nda hafu kə'a.

12 Had skwi ta gyanafá zlahu nda zlgħay nda ñuduf wa. Ka zlahu katək na: «Inda mndu ta ksafá inda tsa zlahuha ya ná, nda tsi dza'a nzata tsi nda hafu†» ka'a.

13 Kristi ta varagamapta ma tsa ksi'a zlahu ya, kabga niñna lu ka ksi'atá mndu ña da manaka amu. Ka lu vindafta ma gwada Lazglafta na: «Inda mndu zləñaf lu ta udzu‡ ná, nda ksi'a,» ka'a.

14 Mantsa ya maguta tsi, kada mutsafta gwal kul nzakway ka la Yahuda ta tsa tfawi tfanava lu ta Abraham ya nda ma Yesu Kristi. Tsaya tama dza'a kəl

* 3:8 Ngha ta Zrafta 15:6, Ruma 4:3, aya 7: Ruma 4:16, aya 8: Zrafta 12:3. † 3:12 Ngha ta Vrafta ta zlahu 27:26, Habakuk 2:4, gray nda Ruma 1:17, aya 12: ngha ta Zlahu 18:5, Ruma 10:5. ‡ 3:13 Ngha ta vrafta ta Zlahu 21:23.

amu ka mutsafta nda ma zlgħay nda ɲuduf ta Sulkum tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən̄ ya.

Ta ta imi ta sləmən̄ nda zlahu

¹⁵ Zwanama dā, ka graghunaf gra yu nda va skwi ta magaku da mnduha 6a: Ka lagħa mnduha his ka dzraftawi ka thaftá dzvu taɲ tida katsi ná, haɗ wa sana mndu ka 6adziɲta dər ka sganaghata ta ghəɲa tsa dzratawa taɲ ya guli wa.

¹⁶ Manda va tsaya nzakwani da Lazglafta guli. Ɗa Abraham nda zivrani tanafta Lazglafta ta imi ta sləmən̄. Vindaf a lu kazlay: Ɗa Abraham nda zivirhani[§] kə'a manda skwi nda ndəgha hən̄ wa. «Nda zivrani ka lu,» tsaya ta nzakway turtuk, ka Kristi.

¹⁷ Skwi ta kumə yu ta mnay ná, dzrafdzra Lazglafta ta wi nda Abraham. Ka zatá lu ta vaku fwaɗ dər mək nda hkən mbsak. Tahula* tsa kada sabi gwada ta zlahu. Tsaya tama na, laviɲ a tsa zlahu ya ta 6adziɲtá tsa dzratawi dzraf Lazglafta nda Abraham ya wa. Laviɲ a ta 6adziɲtá tsa imi tanaf Lazglafta ta sləmən̄ ya guli wa.

¹⁸ Ka si dza'a vlay Lazglafta ta za həga ɲa mndu, kabga vəl magatani ta skwi ta kumə zlahu katsi ná, mutsuglavata a ma ta ta imi ta sləmən̄ ɲa mndu wa. Tsaw tama ná, ma tsa tanafta tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən̄ ta Abraham ya mutsafta tsi ta tfa wi.

¹⁹ Ka si mantsa tsi tama, kabgawu kəl Lazglafta ka vlatá zlahu? Vlaɲnavla, kabga ɲa snarɲa ɲni ta skwiha ya kul zdəganata. Ɗa fitik kwitikw vlaɲnata tsi ha ka sagħa tsa fitik dza'a kəl tsa zivir dza'a sabi ma Abraham, tanaf tsi ta imi ta sləmən̄ ya ka sagħa. Duhwalha Lazglafta ta klaktá tsa zlahuha ya nda ma sana mndu ta nzakway mataba[†] mnduha nda Lazglafta.

²⁰ Mataba mnduha his ta nzakwa mndu matabu tazlay, ama haɗ mndu ta nzakway matabu ma fitika tanafta Lazglafta ta imi ta sləmən̄[‡] ta Abraham wa.

Nu ta magə lu nda zlahu

²¹ Tsa ta ta imi tanaf Lazglafta ta sləmən̄ ya ná, zdəgana a ta zlahu nda tsa tama rki na? Mantsa ya a dəkdek wa! Ka si má mamu zlahu ta laviɲta vlatá hafu ta mnduha katsi ná, ma laviɲlava ta nanaftá mnduha ka gwal tdukwa ta wa ira Lazglafta guli.

²² Má ɲa nzakwani mantsaya na: «ksamksa dmaku ta inda mnduha ma dzvani,» ka lu vindafni ma gwada Lazglafta. Nda nza mantsa ya, kada vlata Lazglafta ta tsa ta ta imi ta sləmən̄ taf tsi ta sləmən̄ ya ɲa gwal ta zlgħaftá Yesu Kristi. Ta ghəɲa vəl zlgħafta taɲ kwenkwen dza'a kəl tsi ka vlatá hən̄.

²³ Ta kul sagħa gwada ta zlgħay nda ɲuduf ná, nda nza zlahuha manda gwal ta ngha aɲni tsam tsi. Zlahu ta ngha aɲni ha ka sagħa fitika gunarɲarɲa Lazglafta ta tva gwadata zlgħay nda ɲuduf.

²⁴ Mantsa ya ná, zlahu ta nzakway ta ngha aɲni ha ka sagħa Kristi, kada nzakwa ɲni ka gwal tdukwa ta wa ira Lazglafta nda ma zlgħay nda ɲuduf.

²⁵ Ndanana manda sagħa gwada ta zlgħay nda ɲuduf, ta haɗ walglarɲa ɲni ta nzata mista zlahu wa.

²⁶ Kaghuni demdem, nda nza kuni ka zwana Lazglafta ma zlgħafta ghuni ta Yesu Kristi.

§ 3:16 Ngha ta Zrafta 12:7. * 3:17 Ngha ta Sabi 12:40. † 3:19 Ngha ta Slna gwal ghunay 7:53.

‡ 3:20 Gray nda Vrafta ta Zlahu 6:4.

²⁷ Kaghuni demdem, magaghunafmaga lu ta batem ma ndi'atá vgha ghuni nda Kristi, kada klaftá kuni ta sadani.

²⁸ Ma tsaya tama, ta had skwi ta dganatá la Yahuda nda la Grek wu, had skwi ta dganatá vu'a nda mndu kul nzakway ka vu'a wu, had skwi ta dganatá zgun nda marakw wa. Kaghuni demdem, kaskwa turtuk kuni ma ndi'atá vgha ghuni nda Yesu Kristi.

²⁹ Kaghuni, ka si nda ndi'a vgha ghuni nda Kristi, nda nza kuni ka zivra Abraham nda tsa, mutsafmutsa kuni ta za hęga ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləmənş.

4

Vu'a a wu, Zwanja Lazglafta ya

¹ Wya skwi ta kumə yu ta mnay: Ka ta ka zwanj mndu dza'a za tsa hęga ya, had skwi ta dganata nda vu'a dər má ɲani inda skwi wa.

² Ma tsa nzakwani ta ka zwanj ya ná, ta snanasna ta ɲa gwal ta nghapta ka tsatsi, nda ɲa gwal ta nghapta ka tsa huzlahani ya tani, ha ka lagha ta tsa fitik tsaf dani ya.

³ Manda va tsaya nzakwani da amu guli. Ma fitika nzakwa amu ka zwani ta kul sagha gwađa ta Kristi ná, ta ga vu'a skwiha ta ga mgham ma na ghəɲa hadik* na amu.

⁴ Ama magatá tsa fitik ya, ka ghunagata Lazglafta ta zwanjani. Marakw ta yagata ma saghani, ka nziɲtá tsi mista zlaha Musa,

⁵ kada varagapta tsi ta gwal ta ga vu'a mista tsa zlahu ya, kada nuta ɲni ka zwana Lazglafta.

⁶ ɲa maranɲa kazlay: Zwanani kuni kə'a, ka ghunagatá Lazglafta ta Sulkuma zwanjani da ɲudufa mu. Tsa Sulkum ya ta mnay kazlay: Aba! Da†! kə'a.

⁷ Tsaya tama ná, nza a ka ka vu'a wu, zwanjani ka. Ka nda nza ka ka zwanjani, nda nza ka ka mnda za hęga ma zɔkatakahuda Lazglafta.

Dasuwa ka la Galat da nzəglaku həɲ ka vu'a

⁸ Ghalya ma fitika kwala ghuni kul snanɲtá Lazglafta, vu'a skwa wuyay kul nzakway ka vərda‡ Lazglafta si ta gə kuni.

⁹ Ndanana tama, manda snanɲa ghuni ta Lazglafta, ta snanɲtá Lazglafta ta kaghuni ná, waka kuni ta vrəglaghuta mista sana skwiha kul had mbrakwa§ tanj, kul had rəga tanj, kul had hayhaya ta na?

¹⁰ Ta fafa kuni ta ghəɲa ghuni ka wara sana vaghuha, nda sana tiliha, nda sana fitikha, nda sana vakuha*!

¹¹ Ta vlihatá zləɲ skwi ta magə kuni. Manda skwi ka bətbət tsa slna ɔa magaghuna yu ya, ka yu.

¹² Zwanama ɔa, wyawa dzvu, nzawanza manda i'i, manda ya nza i'i manda kaghuni ya. Had dmaku giha kuni wa.

¹³ Nda sna kaghuni, ma zrafta ɔa ta mnaghunatá Lfiɔa Gwađa ná, ma ɔanɲa yu.

§ 3:29 Gray nda Ruma 4:13. * 4:3 Ngha ta 4:9, Kwalasuha 2:8, 20. † 4:6 Ngha ta Markus 14:36, Ruma 8:15, gray nda aya 5-7 Ruma 8:15-17. ‡ 4:8 Ngha ta 1 La Kwarentj 8:4-6. § 4:9 Ngha ta 4:3.

* 4:10 Ruma 14:5, Kwalasuha 2:16-23.

14 Anj mndani, tsa danwa da ya na, ghwadaka danwa ya. Nduk nda tsa, mbida a kuni ta i'i wu, vzia a kuni wa. Katok na, manda tsu'a duhwala Lazglafta tsu'afra kuni ta i'i, manda tsu'a Yesu Kristi ka kuni tsu'afra i'i.

15 Ga tsa rfu si ta rfu kuni ghalya ya? Nu ta magay ndanana kul had kuni ta rfu? Grafra yu kazlay: Ma tsa fitik ya, ka ma si ta magaku tsi na, ma tsatsakwaslap tsakwasla kuni ta ira ghuni ka vliyata ka'a.

16 Nda nza yu ka ghuma ghuni ndana, kabga vel mnaghunata da ta kahwathwata rki?

17 Tsa mnduha ya na, ta navaŋa hən ka naghunata, ama nda tvani a wa. Ta kumay hən ta dgaghunata nda i'i, kabga ŋa navaŋa ghuni mista tanj.

18 Dina navaŋa, ka nda tvani tsi. Inda fitik katsi tama guli, ma kzlə lu ta nzakwa da mataba ghuni kada magay.

19 Zwana da, ta basəgaltə vgha yu ta ghəŋa kaghuni manda marakw ta basa yaku, ha ka nghavata Kristi dar ma kaghuni.

20 Ndanana na, ta kumay yu ta nzavaghunata kada snanŋa yu ta skwi ŋa mnaghunata, kabga koidifk6a kuni katakata.

Nzakwa i Hadzara nda Sara

21 Na kaghuni ta kuma nzaku mista zlahu na, mnihawa mna, sna a kuni ta skwi ta mnə tsa deftera zlahu ya rki na?

22 Ka lu vindafta ta ghəŋa Abraham na: Mutsafmutsa ta zwani his, pal nda marakw ka vu'a, pal nda marakw kul had ka vu'a.

23 Tsa zwanŋa tsa marakw ka vu'a ya na, nda ndana slu'uvgha tsaya. Tsa zwanŋa ya tsa marakw kul had ka vu'a ya guli na, manda ya tanaf Lazglafta† ta imi ta sləmənŋ tsaya.

24 Ma tsa skwi ta luta ya na, mamu klatə ghəŋa skwiha his mida, kabga tsa mi'aha his ya na, dzratawi his ya. Tanŋanŋa dzratawi na, ta ghwa Sinay. Ka vu'a ta ya tsatsi ta zwani. Tsaya ta nzakway ka Hadzara.

25 Tsa Hadzara ya ta nzakway ka ghwa Sinay ta hadika Arabiya. Nda luwa Ursalima‡ gitana ta gra lu, kabga tsatsi nda zwanani tani vu'a hənŋ.

26 Ursalima ya ta luwa na, nza a ka vu'a wu, tsaya ta nzakway ka mamu ta amu.

27 Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay:

Rfa ta rfu, kagha dzəghənŋ ta kul yanaghutə zwanŋ!

Rfa ta rfu, ka hayaya ka ta hayaya, kagha ta kul walanŋa basa yaku ya,

kabga mal ndəghata zwana marakw vzin zə'ala§ tanj,

ka ŋa marakw ya ta nzaku nda zə'ala tanj kə'a ya.

28 Zwanama da, kaghuni zwana ta ta imi ta sləmənŋ manda nzakwa Izak ya.

29 Ma tsa fitik ya, tsa zwanŋ ya lu ma ndana slu'uvgha ya si ta giri ŋa tsa zwanŋ ya lu manda ya kumaf Sulkum ya. Ta manda tsaya nzakwani kulam gita.

30 Tsaw ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: Ghzlinghzla ta tsa marakw ka vu'a ya nda zwanani tani, kabga had zwanŋa marakw ka vu'a dza'a za həga nda zwanŋa marakw kul nzakway ka vu'a* wu kə'a.

31 Mantsa tama zwanama, nza a amu ka zwana marakw ka vu'a wu, zwana marakw kul nzakway ka vu'a amu.

5

Plimispla Kristi

† 4:23 Zlrafta 16:15, 21:2. Aya 23: Zlrafta 17:16, Ruma 9:7-9. ‡ 4:25 Gray nda Mata 23:37, Lukwa 13:34. § 4:27 Isaya 54:1. * 4:30 Aya 29: gray nda Zlrafta 21:9, aya 30: Ngha ta Zlrafta 21:10.

¹ Plimispla Kristi, ɲa kwala mu nzəglaku ka vu'a mista zlahu Musa. Mantsa tama, dihavawadiha, yaha lu nglighunista ka vu'a.

² Ka i'i Pwal ta mnaghunata ná, ka tsan̄natá fafaď ta kumə ɲni ka kuni katsi ná, haď sana skwi ghzlaghuna Kristi nda tsaya tama wa.

³ Ka yu tata mnəgəlta ɲa inda mndu ta kuma tsanata lu ná, nda fa vghani ɲa maga inda skwi ta kumə zlahu guli nda tsa.

⁴ Inda tsa kaghuni ta zba nzaku tđukwa ta wa ira Lazglafta nda ma zlahu ya, tsaghu tsa kuni ta vgha nda Kristi, bəghapbəgha kuni ma zďakatahuda Lazglafta.

⁵ An̄ni ná, nda fa ghəɲa an̄ni kazlay: Namafna Lazglafta ka mndu tđukwa ta wa irani, kabga vəl zlgħafta mu ta Kristi nda ɲuduf kə'a. Tsaya skwi ta kzlə amu nda ma mbrakwa Sulkum.

⁶ Ka nda ndi'a mndu nda Yesu Kristi katsi, dər nda tsa fafaďani, dər tsa a tsi wu, haď ghzliwani wa. Zlgħafta nda ɲuduf, ka mara tsa zlgħay ya nda ma dvtá sanlaha vərďa skwi.

⁷ Ya si ta dza'a ta kəma ta kəma kuni ní, wa ta pyaftá kaghuni ka snatá ɲa kahwathwata na?

⁸ Tsa nana kaghuni nanaf lu ya ná, da Lazglafta ta hgaftá kaghuni a sagha tsi wa.

⁹ «Ksita ta is ta ɲlanaftá hupu* demdem.»

¹⁰ Nda sna yu kazlay: Haď fitik dza'a dganata kaghuni ta ɲa ghuni ndanu nda ɲa da wu kə'a, kabga nda guya mu ma Kristi. Nda sna yu guli kazlay: Tsa mndu ta kladamtá hwazlaǂaku da taba ghuni ya, dər má kinawu nzakwa tsa mndu ya, dza'a tsanaghatsa Lazglafta ta guma kə'a.

¹¹ Zwanama dā, i'i, ka si tata gďata ta mny kazlay: dīna tsatá fafaď kə'a yu katsi ya ní, kabgawu ta kəl mnduha ka giri ɲa da tama? Haď tsa mtuta mtu Kristi ta udza zləɲay ya dza'a nzakway ka tuthun wa.

¹² Inda tsa gwal ta hwazlaǂa kaghuni ya ná, ka hərđɲhərđa həɲ ta vgha taɲ, ka nzakwa həɲ daghəra'!

¹³ Zwanama dā, hgaghunahga Lazglafta ɲa kwala ghuni nzakway ka vu'a zlahu. Ala ka si mantsa tsi, ma klaf kuni ta tsa plata vgha ghuni ya ka skwi ɲa dza'a ghuni maga skwi ta kumə slu'uvgha. Katək ná, dvtuvuswadva ta vgha ghuni, ka katuvusta kuni ta vgha ghuni mataba ghuni.

¹⁴ Inda zlahu ná, ma gwada turtuk gwamta tsi ta vgha, ta mnə lu kazlay: Dvudva ta mnda səla manda va ya ta dvtu ka ta ghəɲa għa†kə'a ya.

¹⁵ Ama ka si ta hih'i idvvtá vgha, ka kwahuvvtá vgha kuni mataba ghuni manda ɲa nimitak katsi ná, daswa ká kuni da zadánata kuni ta ghəɲa ghuni.

Zlanawa Sulkum ka pgha tsi ta kaghuni ma nzakwa ghuni

¹⁶ Skwi ta mnaghunata yu ná, nzawanza ta nzaku manda ya ta kumə Sulkum. Ka mantsa ka kuni nzaku, haď kuni dza'a walglan̄ta laghu maga skwi ta kumə slu'uvgha wu,

¹⁷ kagba va a slu'uvgha ta skwi ta kumə Sulkum ta magay wu, va a Sulkum ta skwi ta kumə slu'uvgha ta magay guli wa. Ta zlərdawi həɲ ma vgha taɲ. Tsaya kwal kuni kul lavɲntá maga skwi ya ta kumə‡ kuni ta magay.

¹⁸ Ka Sulkum ta pgha kaghuni katsi, ta haď kuni mista zlahu Musa wa.

¹⁹ Ma dīfa a skwiha zďagana magay ta slu'uvgha wu, wya həɲ: Maga sli'ɲsli'ɲ, hliri, maga skwa hula,

²⁰ wuya skwi, maga mndu nda ghwani, nzaku ka ghuma, zlərdawi, draku, ǂasa ɲuduf, dva ghəɲ, daga vgha, kwal kul guya ghəɲ,

* 5:9 Gray nda 1 La Kwarent 5:6. † 5:14 Zlahu 19:18. ‡ 5:17 Gray nda Ruma 7:14-23.

²¹ hara'utiri, ghuyaku, nda hambala vgha ɲa ghuyaku ka maga sli'injli'in, nda pɔ́akwa sanlaha ma skwiha manda tsaha ya. Ka yu ta mnəglaghunata manda va ya ghada yu ta mnuta ná, haɔ́ mndərga gwal ta maga tsa skwiha ya dza'a lami da ga mghama Lazglafta wa.

²² Ama, wya skwiha ta yaganapta Sulkum nda ghuɔ́a: Dvutá mndu, nzata nda rfu, nzata nda zdáku, nzata nda ksa ɲuduf, nzaku ka ɲə́rma mndu, maga skwi dína, nzaku tɔ́ukwa,

²³ nzaku leɔ́tekwa, wara ghə́ɲ. Haɔ́ zlahu nda gwaɔ́a ta ghə́ɲa tsaha ya wa.

²⁴ Gwal ta nzakway ka ɲa Yesu Kristi ná, dzadza hahə́ɲ ta udza zlə́ɲay ta skwiha ta kumə slu'uvgha, nda ghwaɔ́aka skwiha kavghakavgha ta mamə́ hə́ɲ.

²⁵ Ka si Sulkum ta vlamata hafu katsi, zlanama Sulkum ka pgha tsi ta amu guli.

²⁶ Ma glə́ mu ta ghə́ɲ! Ma zbə́ mu ta gwaɔ́a da mndu, ma drə́ mu ta draku guli.

6

Skwi slə́gaf mndu, tsaya dza'a tsi tsokay ta vwah

¹ Zwanama ɔ́a, ka nda ngha kuni ta mndu ta maga skwi kul díniku katsi, kaghuni ta pghu Sulkum ya, vranakwavra ta və́rdá tvi, ama ɔ́asuwa ka kuni magay. ɔ́asuwa ka və́rdá kagha guli da ksutá tsi ta kagha.

² Katuvuswa vgha ma kə́rta ndə́gaku sani nda sani. Ma magay ghuni mantsa ya, dza'a nzakwa kuni ka gwal snatá zlaha Kristi.

³ Ka haɔ́ mndu taɔ́ta i'i wu, ka mndu tsaw ta slaf a ka sana skwi kay guli wu ná, nana ghə́ɲani ta nanə́ tsi.

⁴ Kinawu nzakwa ɲa ɔ́a ma slna ná, ká inda mndu ngha slnani. Tsaya dza'a kəl tsa mndu ya ka rfa ghə́ɲani, nda sanlaha a dza'a laghwa tsi gray wa.

⁵ ɲa ghə́ɲani ta maga mndu ta inda skwi.

⁶ Ka kla a kla mndu ta taghanata lu ta gwaɔ́a Lazglafta, ta skwi mataba inda skwihani, ka vlay ɲa mndu ta taghanata.

⁷ Yaha kuni nanə́tá ghə́ɲa ghuni. Haɔ́ Lazglafta ta zlanjta mndu ta nənɔ́ay wa. Ka nu slə́ga* mndu ya ná, tsaya dza'a tsi tsokay guli.

⁸ Ka ɲa slu'uvgha slə́ga mndu katsi, ɲa slu'uvgha dza'a tskə́ tsi, ɲa zaɔ́amtani mida. Ala ka ɲa Sulkum slə́ga mndu, ɲa Sulkum dza'a tsi tsokay, ta nzakway ka hafu ɲa kɔ́kedzeɲ.

⁹ Ma zlanj mu ta maga skwi dína, ma rwu mu ta vgha, kabga dza'a tsokay mu saghar fitikani.

¹⁰ Mantsa tama, ta tseke'luwa ná, magama maga ta skwi dínaɔ́a ɲa inda mndu. Katkatatani ɲa zwanama mu ma zlgə́ɲay nda ɲuduf.

Ga zgu

¹¹ Nghawa ndandaghula'atá na vindi na ɔ́a! Nda dzva ɔ́a vindafta yu.

¹² Tsa mnduha ta kuma mblaftá kaghuni ka tsa fafaɔ́ ya ná, ta kumay hə́ɲ ta ghubay mnduha ta hə́ɲ. Skwi kəl hə́ɲ ka magay mantsa ya ná, wara ghuyay tanj ta ɔ́anɲa ta gwaɔ́a ta udza zlə́ɲay Kristi ya.

¹³ Və́rdá tsa gwal nda ɔ́atsa fafaɔ́a tanj ya ná, haɔ́ hə́ɲ ta maga skwi ta kumə zlahu wa. Ta kumay hə́ɲ ta ɔ́atsa ghuni ta fafaɔ́a, ɲa ghubay tanj ta ghubakwa tanj ta ghə́ɲa ɔ́atsatá fafaɔ́a ghuni.

* 6:7 Ngha ta Ayuba 4:8, Mahdihi 22:8, Huseya 8:7.

¹⁴ I'i tādā, ta ghəŋa mtuta mtu Mgham Yesu Kristi ta udza zləŋay yeya ta ghubə yu ta ghubakwa dā. Ma tsa mtutani ta udza zləŋay ya, mtuta skwi ta kumə slu'uvgha ma i'i, ta mtugudunja i'i guli ta skwi ta kumə slu'uvgha.

¹⁵ Tsatá fafad ná, sana skwi a wu, kwal kul tsatá guli ná, sana skwi a wa. Nzata mndu nda hafu vlama Lazglafta, na mali ma skwi.

¹⁶ Ka nza zdakwa Lazglafta nda tawa hidahidani ta ghəŋa inda gwal ta snatá na skwi ta taghə yu na. Mantsa ya guli ta ghəŋa gwal ta nzakway ka vərda Isra'ila Lazglafta.

¹⁷ Ta hula tsa tama, yaha mndu walglanja didiptá vgha, kabga mivid ya ta vgha dā ta maray kazlay: Nja Yesu Kristi yu kə'a.

¹⁸ Zwanama dā, ka nza zdakatahuda Mghama mu Yesu Kristi kawadaga nda kaghuni! Amin.

Tsgha ta Iwa Pwal ɲa La Afisus

Ga zgu

¹I'i Pwal, zɓap Lazglafta ɲa nzaku ka mnda ghunay Yesu Kristi, ta vinda na ɗelewer na ɲa kaghuni gwal ma luwa Afisus ta nzakway ka ɲa Lazglafta, ɲa kaghuni ta zlgħaftá Yesu Kristi ka nzaku kuni ka ɲani ya, ta vindaghunafta yu.

²Ka vlaghunavla Da mu Lazglafta nda Mghama mu Yesu Kristi ta zɗakatahudani nda zɗakwani tani.

Vlamavla Lazglafta ta zɗakwani ma Yesu Kristi

³Zlɛzlvama Lazglafta ta nzakway ka Dani ma Mgham Yesu Kristi. Tsatsi ta tfamaghatawi ma vlamatani ta inda skwi ɗinaɗina daga ta luwa ɲa katanɗa sulkuma mu. Nda ma ndi'atá vgha mu nda Yesu Kristi magamata tsi.

⁴Ma kɗaku Lazglafta zlaganaptá ghəɲa haɗik, zabapzaba ta amu ɲa nzaku ka mnduhani, ka guyamafta nda Yesu, kada nzakwa mu hezle' ɲa nzakwa mu kul haɗ ghwadaka skwi ta amu.

⁵Dvuɗva ta amu daga manda ghalya, ka psaptá tsi ta amu ka nimista ka zwanani nda ma Yesu Kristi. Manda tsaya ɗvutá tsi ma zɗakwani.

⁶Manda tsaya magata tsi ɲa zlɛzlvay mu ta glakwa zɗakatahudani. Katakata vlamata tsi ta zɗakatahudani ya nda ma slna Zwanani ɗvu tsi.

⁷Nda usani varata tsi ta amu, amu gwal nda ndi'a nda tsi, ka plimistá* tsi ta dmakuha mu. Mantsa ya maramanɗa Lazglafta ta glakwa zɗakatahudani.

⁸Ka ndəghamaftá tsi nda tsa zɗakatahudani ya, ka vlamatá inda ɗifil nda mahizl ya ta ramata.

⁹Ka maramanɗa tsi ta skwi ɲa magay ya nda ɗifa daga manda ghalya si kul snaɲtá mnduha. Tsa skwi kumaf tsi ta magay ya ná, nda nza nda ma slna Yesu Kristi.

¹⁰Wya tsa skwi ya: Ka nda maga fitik, dza'a tskanatska ta inda skwiha nda ya ta luwa tani, nda ya ta haɗik tani, ɲa nzanaghata Yesu Kristi ka mgham ta ghəɲa tanɗ demdem.

¹¹Zabapzaba Lazglafta ta amu ɲa nzakway ka mnduhani ma guyamaftani nda Kristi. Magamaga manda tsaya, kabga tamafta ta imi ta sləmənɲ† daga manda ghalya. Ka mnaftá tsi ta magakwa inda skwi manda ya kumaɲ tsi,

¹²kada zlɛzlvá mnduha ta glakwani ma anɲi ta faftá ghəɲa ɲni ta Yesu Kristi daga tanɗan ya.

¹³Mantsa ya kaghuni guli nda ndi'a kuni nda tsi ma snaɲta ghuni ta vərɗa gwada ya kəl Lazglafta ka mbaghunafta, ma vlata ghuni ta ghəɲa ghuni ɲa Yesu Kristi. Ma tsa ndi'atá kaghuni nda Kristi ya, ka vlaghunatá Lazglafta ta Sulkum nda ghuɓa ya tamaf tsi ta imi ta sləmənɲ ya. Tsa Sulkum ya ná, ɲizla nzakwa mu ka mnduha Lazglafta ya.

¹⁴ɲa ɗasudasu vlamata tsi ta tsa Sulkum ya, ɲa maranɗa ká Lazglafta dza'a vlamatá inda pɗakwa skwiha ɗinaɗina dazlay, manda ya mna tsi. Ma tsa fitik dza'a mbamafta Lazglafta ɲa ɗekdek ya dza'a tsu'a mu. Zlɛzlvama glakwa Lazglafta.

* 1:7 Gra nda vli ma Kwalasuha 1:14. † 1:11 Ngha ta Yesuwa 13:19.

Ndɔba dzva Pwal ta ghɔɔa gwal zlgħay nda ɲuduf ma Afisus

¹⁵ Tsaya ta kɛl yu ka rfa Lazglafta ta ghɔɔa kaghuni. Manda sɔɔɔta dɔ kazlay: Zlgħafzlgħa kuni ta Yesu Kristi, dɔvudɔ kuni ta mnduha Lazglafta guli kɛ'a,

¹⁶ had'yu ta zlanatá maga du'a ta ghɔɔa kaghuni wu, ta rfanagharfa yu ta Lazglafta.

¹⁷ Tsatsi ná, Da dagala ya. ɲani ta maganata Mghama mu Yesu Kristi ta slna. Da tsi ta ndɔba yu ta dzvu ka vlaghunata tsi ta difil dza'a kɛl kuni ka lavɔɔɔta sɔɔɔta vɔrdá tsatsi.

¹⁸ Ta ndɔbay yu ta dzvu da tsi guli ka tsalaghunapta tsi ta ndana ghuni dɔna, kada sɔɔɔta kuni ta tsa ɲɛrma skwi kɛl tsi ka hgaghunata kazlay: Dza'a mutsay kuni kɛ'a ya. Ta ndɔbay yu ta dzvu guli dza'a kɛl kuni ka sɔɔɔta glakwa tsa skwa za hɔga faghuna tsi nda inda gwal ta nzakway ka ɲani ya tani.

¹⁹ Ta kumay yu ta sɔɔɔta ghuni kazlay: Malaghumala mbrakwani ta inda skwi, nda ya kɛ'a ta kata amu gwal ta zlgħafta kɛ'a. Katakata tsa mbrakwani ya.

²⁰ Nda tsa mbrakwani ya sli'aganapta tsi ta Kristi ma mtaku ka nzanata nda ga zeghwani ta luwa[‡] ɲa vɔɔɔta glaku.

²¹ Hada ta ga Kristi ta mgham ta ghɔɔa inda sulkumha dagaladagala, kabga malaghumala ta mbrakwa taɲ. Malaghumala mbrakwani ta inda mbraku ya vɔɔɔ lu ta mndu ɲa ga mgham[§]. Ta ghɔɔa gwal vɔɔɔ lu ta ga mgham ndanana yeya a wu, nda gwal dza'a gay ta kɛma tani.

²² Ka vɔɔɔta* Lazglafta ta ga mgham ta ghɔɔa inda skwi. Ma tsa nzakwani ka mali ta ghɔɔa inda skwiha ya, ka fata tsi guli ɲa nzaku ka ghɔɔɔ ta ghɔɔa Igliz.

²³ Kristi ná, ghɔɔɔ ta ghɔɔa Igliz ya, ta nzakway ka vghani. Ma tsa guyatá vgha mnduhani ya zamta Kristi. Ma tsatsi nzatá nzakwa Lazglafta ka mara vgha nda ma tsatsi guli.

2

Sli'agamapsli'a Lazglafta ma mtaku kawadaga nda Yesu Kristi

¹ Ghalya si nda rwa kaghuni ta wa ira Lazglafta, kabga ghwadaka skwiha si ta magɔ kuni.

² Si ta gdata ta ksa sadá mnduha ma na ghɔɔa hadik na kuni. Gwadá halaway ta ga mgham ta ghɔɔa ghwadaka sulkumha, ta nzaku ma ghuvanata luwa si sna kuni. Kulam ndana tsa ghwadaka sulkum ya ta gdata ta ksa slna ma ɲudufa mnduha ta kwalaghuta sna gwadá Lazglafta.

³ Amu demdem guli, manda tsa nzakwa hahɔɔ ya si amu ghalya. Ghwadaka skwiha ta kumɔ ɲudufa mu, nda ghwadaka ndanuha ta ndanu mu, si ta magɔ mu. Ma tsa nzatá nzakwa mu manda tsaya ná, ma dza'a dɔdɔmdɔda amu guli da basa ɲudufa Lazglafta, ka guram nda va ɲa tsa mnduha ta maga ghwadaka skwiha ya.

⁴ Tsaw Lazglafta ná, dagala tawa hidahidani, dɔvudɔ ta amu.

⁵ Kulam nda va tsa rwatá amu, kabga vɔɔ magata mu ta ghwadaka skwiha ya ná, ka dɔvafatá tsi ta amu ka vramamta nda hafu kawadaga nda Kristi. Zdakatahuda Lazglafta kɛl kuni ka mbafta.

[‡] 1:20 Ngha ta Zabura 110:1. [§] 1:21 Ngha ta Kwalasuha 1:16 nda skwi ya vɔɔɔɔɔ lu mistani ɲa ɲanata. * 1:22 Ngha ta Zabura 8:7.

⁶ Ma tsa ndi'atá amu nda Kristi ya, ka sli'agamaptá Lazglafta mataba gwal nda rwa kawadaga nda Yesu Kristi ka pghatá amu ta luwa, ka nzamata ka ga mgham kawadaga nda Yesu Kristi.

⁷ Mantsa ya maramañta tsi ta zdakatahudani nda ma Yesu Kristi, ña nghanja mnduha dza'a yaye lu ta kəma ta nzakwa glakwa tsa zdakatahudani ta malaghutá inda skwi ya.

⁸ Zdakatahudani tani kəl Lazglafta ka mbaghunafta nda ma zlglafta ghuni ta Kristi. Mbaghunaf a ta ghəña vəl magata ghuni ta skwiha dínadína wu, ka mbalay mbaghunafta tsi.

⁹ Mbaghunaf a Lazglafta ta ghəña vəl magata ghuni ta sana slna wu, da ghəbə mndu ta ghəbaku.

¹⁰ Magatá slna Lazglafta na amu na. Vlamavla ta hafu ka lfíd ma ndi'atá amu nda Yesu Kristi ña gdata mu ta maga slnaha dínadína. Nda ghada payafta Lazglafta manda tsaya, ña magay mu.

Ka mndu turtuk lu ma Kristi

¹¹ Ka yu ta mnaghunata wa, mndəra la Yahuda a kaghuni wa. Havakwahava 6a ta nzakwa ghuni ghalya ta kul zlglaftá kuni ta Kristi. Gwal kul tsaku fafada tañ ka həñ ta hga kaghuni. Kəl həñ ka hga kaghuni manda tsaya na: Mnduha Lazglafta añni ka hahəñ, kabga datsatá fafada tañ. Tsaw tsa tsatá fafada tañ ya ná, skwi ta nghanañtá slu'uvgha ya datsa mnduha nda dzva tañ.

¹² Havakwahava kazlay: Ma tsa fitik ya ná, sna a kuni ta Kristi wu kə'a. Nza a kuni tekw mataba mnduha ta hadika Isra'ila wa. Tekw a kaghuni mataba gwal dzraf Lazglafta ta wi nda həñ ka tanafá imi ta sləməñ ta həñ ya wa. Ma nzakwa ghuni ma na ghəña hadik na ná, had' skwi faf kuni ta ghəñ tida wu, sna a kuni ta Lazglafta guli wa.

¹³ Ghalya, si di'inj kuni nda Lazglafta. Ndana tama, nda ndi'a kuni nda Yesu Kristi ma pghinjani ta usani ta gwađa ta kaghuni ma mtutani. Tsaya ta ndusaghunakta nda Lazglafta.

¹⁴ Manda bata dzugur si nizatá nzakwa ghuma mataba mu, ka sagha tsi pslijnta, ka namafta ka mndəra mndu turtuk. Əñka'a ka tsatsi ta famta zdaku mataba mu.

¹⁵ Ka hlijntá tsi ta inda tsa zlahuha ta mnə la Yahuda ya nda ma mtutani, kabga ña gyanafatá mndəra la Yahuda nda sanlaha ma mndəra mndu ña nzakwa tañ ka sana lfídá mndəra mndu turtuk. Ma tsa magatani mantsa ya famta tsi ta zdaku mataba tañ.

¹⁶ Ma tsa mtutani ta udza zləñay ya gyanafatá tsi ta tsa mndəra mnduha his ya ka mndəra mndu turtuk, ka slərbaptá zughu mataba tañ nda Lazglafta. Ma tsa mtutani ya kwala sani kul husanjá sani nda sani mataba tañ.

¹⁷ Sasa Kristi ta ghəña hadik da mna lfídá Gwađa ta ghəña zdaku ña kaghuni gwal si di'inj nda Lazglafta, nda ya ña añni gwal si ta ndusanavatá* Lazglafta ya.

¹⁸ Əñka'a ka Kristi kəl amu demdem, kaghuni nda añni tani, ka lavinjta ndusanavatá Lazglafta ta nzakway ka Da, nda ma tsa Sulkum nda ghu6a turtuk ya.

¹⁹ Tsaya tama ná, nza a kuni ka mayəm wu, nza a kuni ka matbay guli tama wa. Nda nza kuni ndanana tama ka mnda luwa kawadaga nda sanlaha ma mnduha Lazglafta. Nda nza kuni ka mnda hudá hga.

* 2:17 Gray nda Isaya 57:19.

²⁰ Nda nza kuni manda palaha ta bə lu ta həga nda tsi. Gwal ghunay nda la anabi na tughwa tsa həga ya. Yesu Kristi tsa pala dihaf tsa həga ya ta vgha tida ya.

²¹ Əṅka'a ka tsatsi kəl tsa həga ya ka sladata, ka ṅlaku, ka nuta ka həga nda ghuḅa ka ṅa Lazglafta ya.

²² Ma tsa ndi'atá kaghuni nda Kristi ya, guyaghunafguya nda sanlaha ma gwal zlgħay nda ṅuduf guli, kada nuta mu ka tsa həga ta nzaku Lazglafta nda ma Sulkum ya.

3

Mnay Pwal ta difatá skwa Lazglafta

¹ Tsaya kəl i'i Pwal hɓam lu ma gamak ka maga du'a ta ghəṅa kaghuni. Hɓamhɓa lu ta i'i ta ghəṅa vəl maganata da ta slna ta Yesu Kristi ṅa kata kaghuni gwal kul nzakway ka la Yahuda ya.

² Nda sna kuni kahwathwata kazlay: Zɗazɗa Lazglafta ta huɗi ka vlihatá slna ṅa magay da ṅa ghuni kə'a.

³ Tsatsi ta gunidɨṅtá ghunislaaka da, kəl yu ka snanṅtá difata skwani manda ya vindaghunaf yu ned ya kay.

⁴ Ka dzanafɗzanja kuni katsi ná, dza'a nda sna kuni kazlay: Nda sna yu ta difatá skwa Lazglafta ta nzakway ka Kristi kə'a.

⁵ Tsa difatá skwani ya ná, marananj a Lazglafta ta mnduha ghalya wa. Ndanana tama, ka mariginṅtá tsi nda ma Sulkum nda ghuḅa, ka marananṅtá tsi ta mnduhani zabap tsi ṅa nzakway ka gwal ghunay nda la anabi.

⁶ Wya tsa skwa Lazglafta ta difanata ya: Dza'a zay gwal kul had' ka mndəra la Yahuda ta zlgħafta ta za mgham ta vəl Lazglafta kawadaga nda mndəra la Yahuda gwal ta zlgħafta. Nda kaghuni tani, nda vərda la Yahuda tani, nda na kuni ka mndəra mndu turtuk. Tsa imi tanaf Lazglafta ta sləmənɗ ta gwal ta ndi'aftá vgha nda Yesu Kristi ya ná, dza'a vlamavla, ka Lfida Gwada ta mnay.

⁷ Zɗidɨṅɗa Lazglafta ta huɗi ka niɗifta ka Kwalvani ṅa mna tsa Lfida Gwada ya ṅa mnduha nda ma mbrakwani ya vliha tsi.

⁸ Mal i'i hta tani mataba mnduha* Lazglafta mndani, kulam nda va tsa, ka zɗanṅtá tsi ta huɗi ka vlihatá tsa slna mnananṅtá gwal kul nzakway ka la Yahuda ya, ta tsa zɗaku ta mutsu lu da Kristi ya. Tsa zɗaku ya ná, dagala katakata, lavinɗ a mnduha ta kɗanaktá snanṅta wa.

⁹ Ka zɗidɨṅtá Lazglafta ta huɗi guli ṅa tsislanapta da ta inda mndu, ká Lazglafta fata daga manda ghalya ta tsa difatá skwi dza'a tsi magay ya. Zlaganapzlaɗa Lazglafta ta inda skwiha. Si nda difa da Lazglafta ta wa ira mnduha daga ghalya†. Ndana tama, ka kliginṅtá tsi ta daɓi.

¹⁰ Ndanana ka zlaganaptá Lazglafta nda ma mnduhani ṅa nghanṅta gwal dagaladagala nda gwal nda mbra nda mbra‡ ta luwa ta guyatá vgha mnduhani, ṅa snanṅta tanɗ ta nzakwa difla Lazglafta kavghakavgha.

¹¹ Nda kɗa fitika fata Lazglafta daga ta kul magaftá tsi ta ghəṅa hadik. Ndanana ka magatá tsi nda ma Yesu Kristi Mghama mu.

¹² Nda ma zlgħafta mu ta Yesu Kristi ka ndi'aftá vgha nda tsi, kəl mu ka ndusanavata Lazglafta kul had' zləṅ.

* 3:8 Gray nda 1 La Kwarenj 15:9. † 3:9 Gray nda Ruma 16:25. 26. ‡ 3:10 Ngha ta Kwalasuha 1:16 nda skwi ya vindinɗ lu mistani ṅa ṅanata.

¹³ Tsaya tama ta kəl yu ka ndəba dzvu ŋa ghuni, ma rwaghuna tsi ta vgha, kabga snaŋta ghuni ta ghuya danwa da ta ghəŋa vəl mnaghunata da ta Lfida Gwada. Ka ufa tsa ghuya danwa da ta ghəŋa ghuni ya, ta vgha ŋa ghuni.

Dva mnda Kristi

¹⁴ Ta ghəŋa tsaya ta kəl yu ka tsəlbata ka maga du'a ta ghəŋa kaghuni da Lazglafta ta nzakway ka Da.

¹⁵ Tsatsi vərda ka Da ta tsaftá hgu ta mndəra gwal ta hadik nda gwal ta luwa tani.

¹⁶ Tsaya ta kəl yu ka ndəba dzvu da tsi ka ksa tsi ta slna nda tsa mbrakwani dagala ya ma ŋudufa ghuni, ka vlaghunata tsi ta mbraku kahwathwata nda ma Sulkumani.

¹⁷ Ta daway yu da tsi guli ta gɔavata Kristi ma ŋudufa ghuni ma zlgħafta ya zlgħaf kuni. Ta ndəbay yu ta dzvu da tsi guli, ka ŋavata kuni ka dɔvuvustá vgha ghuni sani nda sani. Ka ta dɔvuvusdva kuni ta vgha ghuni kahwathwata katsi ná, dza'a nzakway kuni manda dihatá fu laghu slrəŋhani da ghuvata hadik. Dza'a nzakway kuni guli manda dihata həga thaf lu ta mndərani ta vəl tanŋəŋa.

¹⁸ Ma tsaya dza'a kəl kaghuni nda inda sanlaha ma mnduha Lazglafta ka snaŋta kɔavakta dɔv yu dɔv Kristi ta amu. Had vəravra kɔavakta dɔvuta ta dɔvuta tsi ta amu wa.

¹⁹ Aŋ mndani, had mndu ta laviŋtá snaŋta vərvera dɔvuta dɔv Kristi ta amu mndani wu, dər má mantsa tsi, ta daway yu da Lazglafta ŋa laviŋta ghuni ta snaŋta, kada ksafata nzakwa ghuni ta sada Lazglafta.

²⁰ Lazglafta ta laviŋta maga inda skwi demdem. Nda tsa mbrakwani ta maga slna ma amu ya, ta laviŋta tsi ta maga inda skwiha ka malagħutá skwiha ya ta dawu mu nda skwiha ta ndanu mu tani.

²¹ Zləzlvama Lazglafta ta ghəŋa ŋərma skwiha maga tsi nda ma mnduha ta zlgħafta, nda ya nda ma Yesu Kristi. Zləzlvama zləzlvə ŋa kɔkedzenj! Mantsa ya katsi.

4

Nzaku turtuk ma Kristi

¹ Ta ghəŋa tsaya tama ta kəl i'i tsam lu ma gamak ta ghəŋa vəl maganata da ta slna ta Mgham Yesu Kristi, ka ndəba dzvu da kaghuni kazlay: Nzawanza ta nzaku tɔukwa manda ya ta ranŋta mnduha Lazglafta, kabga hgaghunahga Lazglafta ŋa nzaku ka ŋani kə'a ya.

² Ma inda skwi ta magə kuni, nda hana ka ghəŋa ghuni, lebtekwə ka nzakwa ghuni, ta ksay ka kuni ta ŋuduf. Su'uwawa ta skwi ta magaghunata sanlaha, ka dɔvuta kuni ta həŋ.

³ Sulkum nda ghuɔa ta guyaghunata, ŋavawəŋa ka nzakwa kuni ta nzaku nda zdaku, kada nzakwa kuni ka gwal nda guya ghəŋa tanj.

⁴ Gwal zlgħay nda ŋuduf ná, manda slu'uvgha* Kristi turtuktuk ya nzakwani. Turtuktuk Sulkum nda ghuɔa guli, turtuktuk skwi ya faf kuni ta ghəŋ tida hga ghuna Lazglafta ŋa zlgħay.

⁵ Turtuktuk Mghama mu, turtuktuk tva zlgħay nda ŋudufa mu, nda hga mndu turtuktuk magamafta lu ta batem.

⁶ Turtuktuk Lazglafta ta nzakway ka dani ma inda mndu, ta ga mgham ta ghəŋa inda mndu, ta ksa slna nda inda mndu, ta nzaku ma inda mndu.

* 4:4 Slu'uvgha turtuk: Gray nda sura 2:16, Ruma 12:5, 1 La Kwarentj 12:12.

7 Inda amu dagamaf daga Kristi ta zđakatahufđani præk nda amu ņa maga slnani, kabga mantsa ya kumafta tsi ta dagamafta.

8 Wya ka deftera Lazglafta mnata:

«Tahula ghuđasaptani ta ghumahani, ka ņlaghatá tsi ta luwa, ka hliņtá tsi ta kasatá vu'ahani,» ka'a.

Ka daganafá tsi ta slna kavghakavgha† ta mnduha ta ghəņa hadik.

9 «Ka ņlaghatá tsi ta luwa,» ka defteri ya ní, nu klatá ghəņa tsa gwadá ya na? Kəl tsi ka mna tsaya ná, kabga tinəl ta na ghəņa hadik na saha tsi karaku.

10 Tsa mndu ta saha ta ghəņa hadik ya ná, va tsa mndu ya tsa ta ņlaghatá ta luwa ka zaghuta trezekw, ņa gayni ta mgham ta ghəņa inda skwi nda Sulkumani.

11 Tsatsi ta daganafá slnaha kavghakavgha ta mnduha. Ka gwal ghunay sanlaha, ka la anabi sanlaha, Ka gwal mna Lfidá Gwadá sanlaha, Ka gwal ngha gwal zlgħay nda ņuduf ka tagħa skwiha‡ ņa tan sanlaha.

12 Manda tsaya kə'a daganata ņa katay tan ta mnduha Lazglafta ņa maganató slnani, kada mutsafta mnduha Lazglafta ta nzakway ka slu'uvgha Kristi ta ņlaku ta kəma ta kəma.

13 Manda tsaya dza'a nzagwafta mu demdem ta vgha ņa nzaku ka mndu turtuk nda ma fafta mu ta ghəņ ta Zwanja Lazglafta, ņa snan̆ta mu, ņa nzakwa mu ka gwal nda ndəha manda Kristi kul had sana skwi tida ya.

14 Nda tsaya tama ná, nzata a mu manda zwani wa. Nanglafta a gwal tsakalawi ta amu nda tsa ghwadaka skwa tan ta tagħə həņ ya ņa zadimista ma tvi, manda kwambalu ta klambaraku ta ghəņa drəf wa.

15 Nzata a mantsa ya wu, kahwathwata skwi ta nghanató Lazglafta dza'a mnuvusta mu ma đvuvusta mu ta vgha mu, ņa glakwa mu ma inda skwi ma ndi'atá amu nda Kristi ta nzakway ka ghəņ ta ghəņa gwal zlgħay nda ņuduf ya.

16 Manda mala ta nzagwanató vgha mndu ya ná, manda tsaya nzagwanata Kristi ta mnduhani. Ka ta ksa slna inda fawayha ta vgha mndu manda ya ta raku katsi, đina ta glakwa tsa mndu ya ta glaku. Manda tsaya nzakwa gwal zlgħay nda ņuduf guli. Ka ta đvuvusđva mnduha Lazglafta ta vgha tan, ta magay đər wa ta slnani ya vlan̆ lu katsi, dza'a glaku həņ ta kəma ta kəma nda mbrakwa Kristi.

Nzawanza ta nzaku ka lfid ma Kristi

17 Wya skwi ta mnaghunata yu. Ka ņđan̆da ta mnaghunata yu guli ma hga Mgham. Yaha kuni nzakugaltá nzaku manda gwal kul snan̆tá Lazglafta, ta ndana skwi dza'a kwal kul katan̆tá həņ ya.

18 Nda dərzla sləmən̆ja tan, had lfidá hafu ta vlə Lazglafta ya da həņ wu, kabga tan̆tən̆ja ghəņa tan, sna a həņ ta Lazglafta wa.

19 Ksa a hula ta həņ đər kinawu magata həņ ta ghwadaka skwi wa. Skwi ta kumə slu'uvgha ta magay fa hahəņ ta ghəņa tan ņa magay. Sli'insli'in̆ yeya ņa tan ta magay, zla a həņ guli wa.

20 Kaghuni, manda zlgħafta ghuni ta Kristi ná, manda tsaya a tagħaghunaf lu ta tva nzaku wa.

21 Grafgra yu kazlay: Nda sna kuni ta gwadani ka zlgħaftá kuni kə'a. Ma ndi'af̆ta ghuni ta vgha nda tsi, tagħaghunaf tagħa lu ta kahwathwata ma Yesu.

† 4:8 Ngha ta Zabura 68:19. ‡ 4:11 Gray nda 1 La Kwareņt 12:28.

²² Skwi taghaghunaf lu ná, zlanṭa ghuni ta tsa tva nzaku si ta nzakw kuni ghalya ya. Tsa tva nzaku si ta nzaku kuni ghalya ya si ta badza kaghuni, kabga si ta hara uway kuni ta inda ghwadaka skwi ta nana kaghuni.

²³ Zlanṭa tvi ta Lazglafta ka mbədanafá tsi ta ṅudufa ghuni, ka ndana kuni ta vərda ndanu.

²⁴ Vlaghunavla Lazglafta ta lfida nzaku ta gara vgha nda ṅaniŠ. Favawa fa tama ta tsa lfida nzaku ta zdəganata ya. Tudukwa tsa tva nzaku ta zdəganata ya, nda ghuḅa nzakwani guli manda ya ta taghə kahwathwata Lazglafta.

²⁵ Mantsa tama, yaha kuni tsakalgəltawi, mnuvuswa kahwathwata mataba ghuni*, kabga nda guya mu demdem ma slu'uvgha turtuk.

²⁶ Ka gafga kuni ta sidi, dasuwa ká kuni da magata kuni ta ghwadaka skwi†. Ma dədəghunagha fitik nda basatá ṅuduf,

²⁷ da mutsaftá halaway ta tvi ṅa klamtá kaghuni da ga dmaku.

²⁸ Ka si ta ghali mndu katsi, yaha tsi da ghalgəltá ghali, ka maga tsi ta slna nda dzvani ṅa kata ghəṅani, nda ya ṅa mutsaftani ta skwi ṅa katanṭá la ka pḁu.

²⁹ Yaha ṅaslu da sabi ma wa ghuni. Gwada vla mbraku ma zlgħay nda ṅuduf ṅa sanlaha katsi sabi ma wa ghuni. Gwada ksay sləməṅ ka kuni gwaday, ṅa katanṭá sanlaha.

³⁰ Yaha kuni ṅranafá ṅuduf ta Sulkum‡ nda ghuḅa ya vlaghuna Lazglafta. Tsa Sulkum nda ghuḅa ya ná, ṅizla nzakwa ghuni ka ṅa Lazglafta ya. Ta nzata tavata kaghuni tsa Sulkum ya ha ka sagha tsa fitik dza'a kəl Lazglafta ka varatá kaghuni dekdek ya.

³¹ Hliṅwa dgun ma ṅudufa ghuni, zlanṭa basa ṅuduf, zlanṭa sidi, ma zlərdə kuni ta wi nda mndu, ma razə kuni ta mndu, yaha kuni da maga dər mndəra wati ma ghwadaka skwi.

³² Nərma skwi ká kuni magay mataba ghuni, nzawanza nda tawa hidahida, pluvuswa dmakuha ghuni, manda va ya plaghuna Lazglafta ta dmakuha ghuni nda ma KristiŠ ya.

5

Nzaku ma tsuwadək

¹ Ndana tama, zwana Lazglafta ya dḁu tsi katakata kuni, ksawaksa ta sadani*.

² Ma slnaha ghuni ta magə kuni inda fitik, maranṅamara ta dḁu ṅa sanlaha. Mantsa ya dḁuta Kristi ta amu ma mtutani ṅa mbamafta. Tsa skwi maga tsi ya ná, zdəganazda ta Lazglafta† manda skwa pla ghəṅ ta vlanṭa lu.

³ Ya nda nza kuni ka ṅa Lazglafta ya, yaha kuni walanṭá hliri, yaha kuni maga skwa hula, yaha kuni tsagana, yaha mndu da razaghunafta ta ghəṅa tsa skwiha ya.

⁴ Ra a guli ka saba skwa hula, nda tsaḅaku, nda 6la vgha ma wa ghuni wa. Skwi ta raku ka sabi ma wa ghuni ná, rfay ghuni ta Lazglafta ta ghəṅa inda skwiha magaghuna tsi.

⁵ Wya skwi ṅa snanṭa ghuni: Had gwal ta hliri, nda gwal ta maga skwa hula, nda gwal ta tsagana, dza'a mutsaftá skwa za mgham ma luwa ga mghama

§ 4:24 Gray nda Zlrafta 1:26. 27. * 4:25 Ngha ta Zakari 8:16. † 4:26 Ta gra vgha nda Zabura 4:5 ka ta ngay lu ta gwada Grek ṅa ghalya. ‡ 4:30 Gray nda Isaya 63:10. § 4:32 Gray nda Mata 6:12, 14. Ka plaghunatá tsi, ma sanlaha ná, ka plamatá həṅ. * 5:1 Gray nda Levitik 19:2, Mata 5:48.

† 5:2 Gray nda Sabi 29:18. Ta dḁaftá amu: Ta dḁaftá kaghuni, ka sanlaha.

i Lazglafta nda Kristi wa. Tsa gwal malaghumala dʷafta taŋ ta tsagana ka Lazglafta ya ná, ka guram nda wuya skwi tsaya.

⁶ Yaha mnduha da nanaghatá kaghuni nda tsakalawa taŋ. Ta ghəŋa tsa ghwadaka skwiha ya ta ʒasa Lazglafta ta ŋuduf dza'a kəl tsi ka tsanaghatá guma ta gwal ta maga tsa ghwadaka skwiha ya.

⁷ Ma guyə kuni ta vgha nda tsa gwal ta maga mndərga tsa ghwadaka skwiha ya.

⁸ Si ma grusl nzatá nzakwa ghuni ghalya. Ndana tama, nda ndi'a kuni nda Mgham Yesu, ma tsuwadək[‡] nzatá nzakwa ghuni, nzawanza tama ta nzakwa ghuni manda gwal ta nzaku ma tsuwadək.

⁹ Kəl yu ka mnay mantsa ya ná, ta sli'agapta ma tsuwadək[§] na skwiha dīnadina, nda skwiha tdukwatdukwa, nda kahwathwata.

¹⁰ Njavawaŋa ka tsəmaptá skwi ta zdəganatá Mgham, ka maga kuni.

¹¹ Ma fam kuni ta ghəŋa ghuni da ghwadaka skwiha ta magə gwal ma grusl^{*}, hađ hayhayani wa. «Na skwi ta magə kuni na ná,» dīna a wu, ka kuni mnanaŋtá həŋ banluwa katək.

¹² Ta ksaku ka hula dər gwadəy ma wi ta tsa skwi ta magə həŋ ma dīfa madifa ya.

¹³ Ka kligin̄kla lu ta ghəŋa tsa skwiha ya ta daʒi katsi ná, dza'a nzakway tsuwadaka.

¹⁴ Ka nda ghada saba skwi ta daʒi katsi ná, gi tsuwadək nzakwani. Tsaya ta kəl lu ka mnay kazlay:

«Kagha mndu ta hani, sli'afsli'a ta hani.

Sli'afsli'a mataba gwal nda rwa,
ka tsuwadəkaghafta Kristi» kə'a ya.

¹⁵ Mantsa tama, dasuwa ka kuni nda nzaku ta nzaku kuni. Ma nzaku kuni manda la rgha, nzawanza manda gwal nda mahizl ma ghəŋa taŋ.

¹⁶ Inda fitika mutsafta ghuni ta maga skwi dīna ya ná, gi magawamaga, kabga ndada a ghwadaka skwiha ta maga mnduha ta ma fitik na wa.

¹⁷ Tsaya tama ná, ma nza kuni manda la rgha, njavawaŋa ka sna skwi ta mnaghunata Mgham ŋa magay ghuni.

¹⁸ Ma ghuyaf kuni nda ima inabi, ya ta ʒadzay ta nzakwa mndu, Sulkum nda ghuʒa katsi mbutá kaghuni.

¹⁹ Wadahanafwa vgha sani nda sani mataba ghuni, nda inda mndəra lahaha ya ta vlaghunata Sulkum. Zləzlvawa Lazglafta ma hyahya ŋudufa[†] ghuni nda lahaha.

²⁰ Rfawarfa ta Lazglafta ta nzakway ka Da inda fitik ta ghəŋa inda skwi ta maga ghunata tsi nda ma Yesu Kristi.

Nzakwa i zə'al nda marakw

²¹ Hanaganawa hana ta ghəŋa ghuni mista sani nda sani, kabga ta zləŋay kaghuni ta Kristi.

²² Kaghuni mi'aha, ka hanaganahana dər wati ma marakw ta ghəŋ mista zə'ala taŋ. Manda tsaya dza'a maraŋta kuni ta hanatá ghəŋa ghuni mista Mgham Yesu.

²³ Zə'al ná, ghəŋa markwa taŋ ya, manda nzakwa Kristi ka ghəŋ ta ghəŋa Igliz ya. Kristi ta mba tsa gwal zlgəy nda ŋuduf ta nzakway ka slu'uvghani ya guli.

[‡] 5:8 Gray nda Isaya 60:1. 3. [§] 5:9 Tsuwadək: Sulkum, ka sanlaha (gray nda Galat. 5:22). ^{*} 5:11 Gray nda Ruma. 13:12. [†] 5:19 Gray nda Zabura 33:1. 3.

²⁴ Mantsa ya guli, inda mi'aha, ka hanaganahana dər wati ta ghəjani mista zə'ala taŋ ma inda skwi, manda ya ta hanaganata Igliz ta ghəj mista Kristi ya.

²⁵ Kaghuni zə'alha, ka dʷuta dər wati ma zgun ta markwa taŋ manda ya ta dʷu Kristi ta Igliz, ka mtutá tsi kabgani ya.

²⁶ Mtumta ta ghəjani, ka ghuóintá tsi nda imi[‡] nda ma gwaɗani kada nzakwa tsi hezle.

²⁷ Ta kumay ta fatá Igliz ka makwatarka ta wa irani. Va a ta nzatani nda rdak wu, va a ta razu tida wu, va a ta dər wati ma bədzaku tida wa. Ta kumay ta nzakwani dina kul had sana skwi tida.

²⁸ Manda tsaya guli, ka dʷuta zə'al ta markwa taŋ, manda va ya ta dʷuta tsi ta slu'uvghani. Mndu ta dʷa markwa taŋ ná, ghəjani ta dʷu tsi.

²⁹ Had mndu ta husaŋta slu'uvghani wu, ta zuŋ za ta skwa zay, kelkelkel kə'a ta nghay, manda ya ta zə' Kristi ta skwi ŋa Igliz, ka nghay kelkelkel ya,

³⁰ kabga inda amu slu'uvghani mu.

³¹ «Tsaya ta kəl zgun ka zlanjta dani nda mani, ka laghwi ndi'aftá vgha nda markwa taŋ, ka nzakwa taŋ ka slu'uvgha turtuktuk[§],» ka defteri mnata.

³² Tsa gwaɗa ya ná, nda la skwi mida. Ka i'i ta mnaghunata ná, ta ghəjə i Kristi nda Igliz ta mna tsi ta tsa gwaɗa ya.

³³ Tsaw nghaghunagha ngha tsa gwaɗa ya ta kaghuni guli. Inda mndu ka dʷuta tsi ta markwa taŋ manda ya ta dʷuta tsi ta ghəjani. Inda marakw guli, ka sna tsi ta gwaɗa da zə'ala taŋ.

6

Nzakwa zwani nda dadaha taŋ

¹ Kaghuni zwani, snawasna ta gwaɗa da dadaha ghuni, kabga tsaya skwi ta zdəganatá Mghama mu, tsaya skwi tɗukwa guli.

² «Sna ta gwaɗa da i da gha nda ma gha,» ka lu vindafta ma deftera Lazglafta. Tsaya taŋtaŋja zlahu fanava Lazglafta nda tatá imi ta sləməŋ tavatani.

³ Wya tsa tatá imi ta sləməŋ ya: Ka ta snay ka ta gwaɗa da dadaha gha, «dza'a zdá nzakwa gha, dza'a slraku hafa gha ta ghəjə hadik^{*},» ka'a.

⁴ Kaghuni dadaha, ma ganaf kuni ta basa ŋuɗuf ta zwana ghuni. Galawagala ta həŋ, taghawatagha ta skwiha ŋa taŋ, zlahawazlaha ta həŋ manda ya ta kumə Mghama mu.

Nzakwa kwalvaha nda danəhəga taŋ

⁵ Kaghuni la kwalva, snawasna ta gwaɗa da danəhəga ghuni ma na ghəjə hadik na. Zləŋawa zləŋa ta həŋ, ka vla kuni ta glaku ŋa taŋ nda ŋuɗufa ghuni turtuk, manda skwi ŋa Kristi ta maga kuni.

⁶ Ta wa ira taŋ kwenkwen yeya a dza'a maga kuni manda gwal ta zba rfanaghata mnduha ta həŋ wa. Magawamaga ta inda slna ghuni nda ŋuɗuf turtuk manda ya ta kumə Lazglafta, kabga kwalva Kristi kaghuni.

⁷ Maganawamaga ta slna ta həŋ nda zdakwa ŋuɗufa ghuni manda skwi ta magə kuni ŋa Kristi, ŋa mnduha yeya a wa.

⁸ Dər má ka kwalva ka, dər má ka kwalva a ka wu, ka magamaga ka ta slna dina, dza'a mutsay ka ta nisəla gha da Mgham.

⁹ Kaghuni danəhəgaha guli, manda tsaya ka kaghuni magay ŋa kwalvaha ghuni. Ma ŋruhə kuni ta həŋ. Dina ka snaŋta ghuni kazlay: Nda kaghuni tani

[‡] 5:26 Nda imi: Tsaya ima batem (Gray nda Titus 3:5). [§] 5:31 Zlrafta 2:24. ^{*} 6:3 Aya 2:3. Sabi 20:12, Vrafta ta zlahu 5:16.

nda hahəŋ tani, danjahəga turtuk ta nzakway ta luwa danjahəga ghuni kə'a. Had tsatsi ta gala mndu[†] wa.

Huzla vulu ya ta vlə Lazglafta

¹⁰ Wya kdavakta gwada da ta mnaghunata yu: Mbrawa vgha ma guyatá vgha ghuni nda Kristi, nda tsa mbrakwani dagala ya.

¹¹ Vlaghunavla Lazglafta ta inda huzla vulu ŋa vulu nda halaway. Hlawahla demdem, ŋa dihavata ghuni ta lagha halaway da dzəgha kaghuni.

¹² Ta vulu nda mnda səla a amu ta vulu wa. Ta vulu nda ghwadaka sulkumha nda mghamha taŋ ta ga mgham ta maga ghwadaka skwi ta na ghəŋa hadik na amu, nda ya nda ghwadaka sulkumha nda mbra nda mbra ma ghuvanata luwa mu guli.

¹³ Tsaya tama, hlawahla ta inda tsa huzla vulu ta vlaghunata Lazglafta ya, da hwayaftá kuni saghar ghuya danwa, ŋa dihavata ghuni ka ŋdanɗa ka ghzlafta, ta darra kaghuni.

¹⁴ Hbafwa vgha! Ka nza kahwathwata da kaghuni manda hbatá huđi nda banava. Magawa tdukwa skwi, kabga maga skwi tdukwa ná, manda suđa ta gudum ŋa kata vgha ya nzakwani.

¹⁵ Dza'a da mna Lfiđa Gwada ta vla zdaku ná, nda nza manda suďatá ba6ah ma səla ŋa dza'a da vulu.

¹⁶ Ma inda skwi demdem ta magə kuni ná, fafwa ghəŋa ghuni ta Yesu Kristi. Zlghay nda ŋudufa ghuni ná, nda nza manda zalam ŋa huzla hava ka vu ghandand ta pghu halaway ta kaghuni.

¹⁷ Grafwa gra kazlay: Mbaghunaf mba Lazglafta kə'a, tsaya dza'a nzakway manda takazak ta famta kuni ma ghəŋ ŋa kata ghəŋa ghuni ya. Njanawanja ta gwada Lazglafta, tsaya ta nzakway manda budugwa faghunam Sulkum nda ghu6a[‡] ma dzvu.

¹⁸ Ma inda tsa skwiha ta magə kuni ya, magawamaga ta du'a da Lazglafta, dawawadawa ta kataghunatani inda fitik manda ya dza'a pghə Sulkum nda ghu6a ta kaghuni. Nzawanza ndiri, yaha kuni walanja zlanjta maga du'a. Magawa du'a inda fitik ta ghəŋa mnduha Lazglafta.

¹⁹ Magawa du'a ta ghəŋa i'i guli, ka saba gwada tdukwa ma wa da ta gunaftá yu ta wi ka mna gwada Kristi, kada nzata yu wadāh ŋa tsislanaptá mnduha ta skwi nda difa ma Lfiđa Gwada.

²⁰ Yesu Kristi ta zbaptá i'i ŋa ghunayni da mna Lfiđa Gwada. Ta ghəŋa tsaya kəl lu ka tsamtá i'i ma gamak ndanana. Magawa du'a da Lazglafta ta ghəŋa i'i ka nzata yu wahwah ka mna gwadani manda ya ta raku.

Gazgu

²¹ Ta kumay yu guli ta snanja kaghuni ta nzakwa da nda skwi ta magə yu tani. Dza'a mnaghunamna Tisik[§] ta inda skwi ta ghəŋa da. Tsatsi ná, zwanama mu ma zlghay nda ŋuduf ya ta dvu mu ta maganatani ta slna ta Mghama mu ya.

²² Wya yu ta ghunadapta da kaghuni ŋa mnaghunanjta nzakwa ŋni, ŋa ksaghunamtá ŋuduf.

[†] 6:9 Gray nda Vrafta ta zlahu 10:17. [‡] 6:17 Vliha ŋa gra aya 14 ka labə ta 17: Aya 14: ŋa gray nda Isaya 11:5, 59:17. Aya 15: ŋa gray nda Isaya 52:7. Aya 16: Ghwadak tsaya nzakw ka mnda maga ghwadaka skwi, (Mata 6:13, Yuhwana 17:15). Aya 17: Gray nda Isaya 59:17, 49:2. [§] 6:21 Tisik: gha ta Slna gwal ghunay 20:4.

²³ Ina kaghuni zwanama, ka vlaghunavla Lazglafta ta nzakway ka Da, nda Mghama mu Yesu Kristi ta zɗaku, nda tva ɗvuvustá vgha sani nda sani, ka dza'a kuni ta kəma ta kəma nda zlgħay ya zlgħaf kuni ta Kristi.

²⁴ Ka vlagvla Lazglafta ta zɗakatahudaŋi ta inda gwal ta ɗvutá Mghama mu Yesu Kristi nda ɗvu ya kul haɗ ta kɗaku.

Tsgha ta lwa Pwal ŋa La Filipiya

Ga zgu

¹ I'i Pwal kawadaga nda Timute, kwalva Yesu Kristi ŋni. Ta ga zgu ŋni ŋa ghuni inda mnduha Lazglafta ma Yesu Kristi, ma luwa Filipiya. Nda gwal ta ngha kaghuni, nda gwal ta ksaghunata slna tani.

² Ka vlaghunavla Da mu Lazglafta nda Mghama mu Yesu Kristi ta zɔakatahudani nda zɔakwani.

Rfay Pwal ta Lazglafta

³ Inda fitika ndananta da ta kaghuni ya na, ta rfanagharfa yu ta Da da Lazglafta.

⁴ Inda fitika magay da ta du'a da Lazglafta ta ghɛŋa kaghuni ya na, wadaha nudufa da.

⁵ Ta rfay yu ta Lazglafta, kabga daga ma fitika zlafta* ghuni ta nzaku ka gwal ta zlglafta Yesu Kristi nda nuduf, ha ka sagha ta gita, nda guya kuni kawadaga nda i'i ma slna mna gwada Lazglafta.

⁶ Grafgra yu kazlay: Zlrafzra Lazglafta ta maga nɛrma slna ma nudufa ghuni ka'a. Dza'a kɔɔŋkɔɔ ta magay ŋa kɔɔntani baɔu vragata Yesu Kristi†.

⁷ Tsa ndanu ta ndanu yu ta ghɛŋa ghuni ya na, tɔukwa nzakwani, grafgra yu, kabga lighula kuni da nudufa da. Kaghuni demdem kawadaga kuni nda i'i. Nda guya mu ma zɔakatahuda Lazglafta, ma na nzakwa da ma gamak na, nda ya ma ŋavata ta ŋavata yu ka mnigintɔ gwada Lazglafta kahwathwata ka dihavata ka zlɔɔdatɔ Lfida Gwada.

⁸ Nda sna Lazglafta kazlay: Ta dɔvudva yu ta kaghuni katakata ka'a. Dvudva yu ta kaghuni ma kɔavakta hyahya nudufa da ma Yesu Kristi.

⁹ Wya skwi ta maga yu ta du'a da Lazglafta ta ghɛŋa ghuni: Ka dza'a kuni ta kɛma ta kɛma nda dɔvutɔ sani nda sani. Tsaya dza'a kɛl kuni ka snantɔ skwi dina, ŋa snanta ghuni ta dganatɔ nɛrma skwi nda skwi kul dinaku,

¹⁰ ŋa snanta ghuni ta zbaptɔ skwi dina ŋa magay ghuni ta slna nda tsi. Kada nzakwa kuni ka gwal tɔukwa kul had rutsak ta kaghuni ha baɔu vragata Kristi.

¹¹ ŋa nzakwa ghuni ka gwal maga skwi tɔukwa nda mbrakwa Yesu Kristi. Na nghanɔ mnduha ta tsa nɛrma skwi ta magɔ kuni ya, ŋa zlɔɔlvay tan ta Lazglafta, ŋa vlay tan ta glaku ŋani guli.

Takwa Lfida gwada ma luwaha

¹² Zwanama da, wya skwi ta kumɛ yu ta snanta ghuni: Nana ghuya danwa ta slidighata hadna na na, hlana a ta mna gwada Lazglafta wa. Katɛk na, ta kɛma ta kɛma ta kla tsi.

¹³ Skwi kɛl yu ka mnay mantsa na: Inda gwal ta ngha hɛga ŋumna la Ruma, nda inda hamata sanlaha ma mnduha na, nda sna hɛŋ kazlay: Nda tsa yu ma gamak ka'a ta ghɛŋa magay da ta slna ŋa Kristi‡.

¹⁴ Sana skwi guli na, nana nzakwa tsatɔ i'i ma gamak na na, zɛghɛr gwal sganagha tsi ta mbrakwa faftɔ ghɛŋ ta Mgham Yesu na hɛŋ mataba gwal

* 1:5 Ngha ta Slna gwal ghunay 16:13-15. † 1:6 Gray nda 1:10, 1 La Kwarent 1:8. ‡ 1:13 Gray nda Slna gwal ghunay 28:30, Afisus 3:1, 4:1.

zlgħay nda ɲuɖuf. Nda ta us tira taɲ ka dza'a ta kəma ta kəma ma mna gwaɖa Lazglafta ɲa mnduha.

¹⁵ Aɲ mndani! Ka draku ta mna sanlaha ta gwaɖa ta Kristi. Sanlaha ya, nda ɲuɖuf turtuk ta mna hahəj.

¹⁶ Tsa hahəj ya, ta mnay həj kabga ɖvuɖva həj ta i'i. Nda sna hahəj kazlay: Lazglafta ta ghunaktá i'i da hadna ɲa dihavata ɖa ka zlərdatá Lfida Gwaɖa ɲa mnduha kə'a.

¹⁷ Tsa gwal draku ya ná, ta mnay hahəj ta gwaɖa ta Kristi, kabga ta kumay hahəj ta malaghuta ka i'i. Nda ɲuɖufa taɲ a ta mna həj ta tsa gwaɖa ya wa. Ta kumay həj ta sgidighatá ghuya ɖaɲwa ma na gamak na.

¹⁸ Kuzliha a tsaya ta i'i wa! Dər makləwmakləw ta mna həj, mnamna həj ta gwaɖa Kristi, ta rfu yu ta ghəjani taɖa. Manda va tsaya, ta kəma ta kəma ta dza'a i'i nda rfaɲ.

¹⁹ Nda sna i'i kazlay: Dza'a mbaku yu ma tsa ghuya ɖaɲwaha ya, kabga du'a ghuni. Ta katay Sulkum nda ghuɖa ma Yesu Kristi ya ta i'i guli kə'a.

²⁰ Skwi ya ma ɲuɖufa ɖa faf i'i ta ghəja ɖa tida ná, had yu dza'a walaɲta magatá skwi dza'a pghidaghatá hula wa. Má vlihata skwi ta mbrakwa su'ay yeya katsi. Skwi kumaf maya ɖa ndanana, dər má yawu tsi, ka dər ta ndiri yu, ka dər mtaku a ta slidighata, ka zləzlvla mnduha ta Yesu Kristi nda ma nzakwa ɖa, ɲa ɖa.

²¹ ɲa i'i taɖa, ka tata hafu yu ná, Yesu Kristi na ɲərma skwa ɖa. Ala ka nda mta yu ya guli, ndela ɖa tsa.

²² Ka tata nzaku yu nda hafu katsi, dza'a magay yu ta slna ɲa katanɲta mnduha. Ka mantsa tsi katsi tama ná, sna a yu ta skwi ɲa psa'ata ɖa wa.

²³ Ta taɖa i'i tsa skwiha ya his his. Mtuta ɖa má si ta zɖigihata ɲa dza'a ɖa nghaɲtá Yesu Kristi, si má mal tsaya yu.

²⁴ ɲa kataghunata guli ya, ɖina nzata ɖa nda hafu.

²⁵ Mantsa ya nzakwani grafgra yu. Ta dza'a nzanza yu nda hafu, ɲa nzata ɖa kawadaga nda inda kaghuni, ɲa kataghunata ma dza'a ta kəma ta kəma nda rfu ta tva Lazglafta ma zlgħay ghuni nda ɲuɖuf.

²⁶ Mantsa, dza'a sgavaghasga ghubaray ghuni ta Yesu Kristi, kabga ngħaɲta ghuni ta i'i, vrəgladagħar yu da kaghuni dza'azlay.

ɲavata ka ɲa Lfida gwaɖa

²⁷ Skwi ná, nzawanza ta nzaku ya ta raku ɲa ngħaɲta mnduha kazlay: Gwal ta maga skwi manda ya ta mnə gwaɖa Kristi kuni kə'a. Skwi ta kumə yu ta snaɲta ná, ta nzaku ka kuni manda ya ta raku. Dər má labla yu da kaghuni, dər má labə a yu da kaghuni wu, nda guya ka ghəja ghuni. Ta ɲavanja ka kuni nda ɲuɖuf turtuk ka dza'a ta kəma ta kəma nda mna gwaɖa Lazglafta.

²⁸ Yaha kuni zləɲa ghumaha ghuni. Ka zləɲaf a kuni ta həj wu katsi, tsaya dza'a kəl həj ka snaɲta kazlay: Dza'a tsanagħatsa Lazglafta ta guma ta həj kə'a, ta mbaghunaftá tsi ta kaghuni. Da Lazglafta tsaya.

²⁹ Zɖagħunanəzɖa Lazglafta ta huɖi nda ma Yesu Kristi kəl kuni ka zlgħafta. Zlgħafta ghuni kwerɲkwerɲ yeya a wu, ta ghuyay kuni ta ɖaɲwa ka ɲani guli.

³⁰ Nda ngħa kuni ta wdawɖəŋ yu. Ndanana, nda sna kuni kazlay: Tata wdaywday yu kə'a, ka lamə kaghuni guli dida.

2

Nzaku nda dzratawi

¹ Tsa ndi'atá vgha ghuni nda Kristi ya a ta vlaghunatá dra n̄dúf ra? Tsa d̄vud̄vaf tsi ta kaghuni ya a ta mbra kaghuni ra? Nda sulkum nda ghu6a a guyatá vgha ghuni ra? Ta d̄vuvustá vgha a kuni sani nda sani mataba ghuni ra? Ta tawa hidahida a kuni sani nda sani mataba ghuni guli ra?

² Ka si mantsa tsi, kada zd̄idifta kuni ta n̄dúfa da ná, nzawanza nda dzratawi. Ka d̄va kuni ta sani nda sani. Ka skwa turtuk ka n̄dúfa ghuni, ka ndana turtuk ka ndana ghuni guli.

³ Ma dagə kuni ta vgha ka gla ghəj, le6tekwa ka kuni nzata. Ka mali ta ghəja kaghuni ka kuni ngha mnduha.

⁴ Inda kaghuni, ma laghu kuni nghutá ghəja ghuni, nghapwa ngha ka sanlaha. Mantsa ya dza'a kəl kuni ka zd̄idiftá n̄dúfa da.

Nzakwa Yesu ka kwalva

⁵ Magawamaga ta skwi ya nda ra, ma ndi'atá vgha ghuni nda Yesu Kristi.

⁶ Kulam nda nzakwa tsatsi ka mnda turtuk nda Lazglafta, zban̄ a ta nzaku ka guram nda Lazglafta* wa.

⁷ Ka zlantá tsi ta tsa vli ya ka n̄ntá ghəjani ka kwalva†, ka nzaku tsi manda mndu. Ma tsa nzakwani manda mndu ya,

⁸ ka hanaganatá tsi ta ghəjani, ka snatá tsi ta ŋa Lazglafta, ka mtutá tsi. Tsa mtakwani ya ná, ta udza zləjəy mtakwa tsi.

⁹ Tsaya kəl Lazglafta ka kapanafta ka vlantá glaku, ka vlantá hgu ya ta malaghutá hga inda skwi demdem.

¹⁰ Na hgantá hga Yesu ya, inda gwal ta luwa, nda gwal ta had̄ik, nda gwal ma had̄ik, ta tsəlu ta kəmani.

¹¹ Inda mndu dza'a mnay nda wani kazlay: Yesu Kristi Mgham‡ kə'a, ŋa zləzlvay tan̄ ta Lazglafta ta nzakway ka Da.

Nzakway ka tsuwadək ma ghəja had̄ik

¹² Zwanama dá gwal ta d̄vu ya nda n̄dúfa da, ya wya nda sna kuni ka Yesu hanaganatá ghəjani mista Lazglafta ya, hanaganawahana kaghuni guli ta ghəja ghuni mistani. Ma fitika nzakwa mu kawadaga ná, si ta snay kuni ta gwadani. Magawamaga manda va tsaya daga ndanana dar had̄ yu kawadaga nda kaghuni. Kawadaga nda zləja Lazglafta, magawamaga kaghuni guli ta sna nda tsa mbaku vlaghuna lu ya.

¹³ Lazglafta kaghəjani ta maga slnani ma kaghuni, dza'a kəl kuni ka d̄vaf̄tá skwi ya ta zd̄əganata ŋa magay ghuni ta slna nda tsi guli.

¹⁴ Ma inda skwi ta magə kuni ya, ma rurun̄waku kuni ta rurun̄waku, ma zlərdə kuni ta wi.

¹⁵ Kada nzakwa kuni kul had̄ rutsak ta kaghuni, nda ghu6a. Kada nzakwa kuni ka vardá zwana Lazglafta kul had̄ maslivinza ta kaghuni mataba mnduha nda 6adza ta maga 6ədzaku ta na ghəja had̄ik§ na. Nzawanza ta wdaku mataba tan̄ manda gumbəzla,

¹⁶ ka vlantá kuni ta gwadā hafu ta həj. Ka magamaga kuni mantsa, dza'a rfu yu bad̄u vragata Yesu Kristi, kabga nzata a tsa slna ŋava yu ta magata ya ka bətbət wa.

¹⁷ Tsa zlgay zlgəf kuni ta Yesu ya ná, nda nza manda planatá ghəj ta Lazglafta*. Ka waya ka skwi dza'a dzadza həj ta i'i, dza'a nzakway usa da ka

* 2:6 Gray nda Zlrafta 3:5. † 2:7 Gray nda Isaya 52:13-53, Mata 20:28. ‡ 2:11 Aya 10-11: Ta gray ta vgha nda Isaya 45:23. § 2:15 Ta gra vgha nda Vrafta ta zlahu 32:5, ka ta nghay lu ta gwada Grek ŋa ghalya. * 2:17 Gray nda Timute 4:6.

skwi dza'a tđanaghata yu ta ghəŋa ŋa ghuni. Ka mantsa tsi katsi, dza'a mamu yu nda rfu, dza'a rfay yu ta rfu kawadaga nda kaghuni.

¹⁸ Kaghuni guli ka nzata kuni nda rfu. Ka rfa kuni ta rfu kawadaga nda i'i.

I Timute nda Ipafrudita

¹⁹ Nda mbrakwa Mghama mu Yesu, nda fa ghəŋa da ta ghunadaptá Timute da kaghuni dazlay ŋa vlaghunatá mbraku, ŋa vragaptani da rusidiftá tva nzakwa ghuni, ŋa vlihatá mbraku ta i'i guli.

²⁰ Tsatsi yeya nda ndanu manda ŋa da mana vəl na, Nda da a ta ndana tsi ta kaghuni wa.

²¹ Inda hamata sanlaha ná, skwi ta zdəganatá ghəŋa tanj yeya ta ndanu həŋ, had həŋ ta ndana skwi ta zdəganatá Yesu Kristi wa.

²² Kaghuni, nda sna kuni kazlay: Nəŋma mndu Timute kə'a, ksagapksa ŋni ta slna mna gwada Lazglafta kawadaga nda tsi. Katihakata ma slna manda zwanj ta kata dani ma slna.

²³ Tama ná, kdŋnta tanj ta dgiŋtá gwada ta i'i ya, dza'a gi ghunadapghuna yu da kaghuni.

²⁴ I'i guli nda fa ghəŋa da ta Mghama mu, dza'a gi labla yu da kaghuni dazlay.

²⁵ Dina ka ghunadaghunapta da ta zwanjama da Ipafrudita[†], gra ta ksa slna da ta wudə ŋni ta slna kawadaga nda tsi. Tsatsi mndu ya si ghunagap kuni nda skwi ŋa katihata.

²⁶ Si ta ndanay ta labə da nghaghunaghata manda snanŋani kazlay: Snaghunaghasna si kwalani kul dughwanaku kə'a. Nda sli'a ghəŋani ŋa labə.

²⁷ Kahwathwata, si nda ksa da tsa danjwa ya, wər ghatalakw ta psaghutá hadik ta ghəŋani, əŋka'a ka Lazglafta ta tawatá hidahida tida. Tsatsi nda ghəŋani yeya a tawa tsi ta hidahida tida wu, nda i'i tani. Yaha ŋuduf dzaghata kə'a nda i'i kəl tsi ka mbanafata.

²⁸ Zdŋghazda tsa ghunədaghunapta da ya, ŋa nghanja kaghuni nda ira ghuni, ŋa rfay ghuni ta rfu, wutsan ndana i'i dza'azlay guli.

²⁹ Ka ɓhadapɓha tsi ya, ka zlghafta kuni dina, ka rfa kuni ta rfu, kabga zwanama kuni ta tva Mghama mu Yesu. Vlanjwa glaku ta mndərga tsaha ya ma mndu.

³⁰ Pərdá ka mtuta ta ghəŋa slna Kristi, fafa ta ghəŋani ŋa kata i'i da manaka kaghuni.

3

Fafta Pwal ta ghəŋani ta Yesu

¹ Kdavakta gwada da zwanama ná, rfawarfa ta rfu kabga ndi'atá vgha ghuni nda Mgham Yesu. Va tsa gwada si vindaghunaf yu ya tata vrafta yu tida, hərfava a yu ma vəl vindgəlta wu, dina tsaya ŋa haghunamta ma ghəŋ ŋa kata kaghuni.

² Mantsa tama, dasuwa ka kuni nda gwal ta maga ghwadaka slna, tsa la kriha* ta ndana datsiŋtá fafad ya.

³ Katak ná, amu vərdá gwal ta tsa fafad, ta maga du'a da Lazglafta nda mbrakwa Sulkum nda ghuɓa, ta ghərbaku ta Yesu Kristi. Had amu ta walanjta faftá ghəŋa mu ta skwi ta maga'ata mnda səla wa.

[†] 2:25 Ngha ta 4:18. * 3:2 Ngha ta Mata 7:6.

⁴ Ka si n̄erma skwi, skwi ta maga'ata mnda s̄əla katsi ná, ma dihafdiha i'i guli ta vgha dá tida. Ka si mamu mndu ta mnay kazlay: Ta skwi ta maga'ata mnda s̄əla ta fafta yu ta gh̄əŋa dá k̄ə'a katsi ná, má mal i'i tama.

⁵ K̄əl yu ka mnay mantsa na: Buzula la Hebru i'i, zivra la Isra'íla, mnd̄əra la Benzameŋ. Ta má tghasa fitik manda yata lu ta i'i tsihata lu ta fafada dá. Tv̄ə zlaha la Yahuda guli ná, tekwi i'i mataba la Farisa.

⁶ His his dzvu ŋanata yu ta tva nzakwa la Yahuda ha ka ghuyay dá ta d̄an̄wa ŋa gwal zlḡhay nda ŋuduf̄i. Had' zlaha la Yahuda zlanaghu yu d̄ər turtuk wa. Had' sana skwi dza'a tsadivata lu wa.

⁷ Mamu ndela dá mida ka yu sizlay, tsaw nda nza tsa skwiha ya ka skwi b̄ətb̄əb̄, kada ŋatsafta yu ta Kristi katek.

⁸ Mantsa ya nzakwani, ka skwi b̄ətb̄əb̄ inda tsa skwiha ya da i'i, kabga nda sna yu ta Yesu Kristi Mghama dá. Malaghumala tsatsi ta gh̄əŋa inda skwi, k̄əl yu ka pghin̄tá inda hamata skwi. Manda ŋədak ta ngha yu ta tsa skwiha ya, kada ndi'af̄ta yu ta vgha nda Yesu Kristi,

⁹ ŋa nzakwa dá dekdek ka ŋani. Walḡan̄ta a i'i ta mnay kazlay: Tudukwa mndu yu k̄ə'a ta k̄əma Lazglafta, kabga snata dá ta zlaha la Yahuda wa. Skwi ta nidifta ka mndu t̄dukwa ta k̄əmani ná, v̄əl zlḡhafta dá ta Yesu Kristi ya. Lazglafta ta nidifta ka mndu t̄dukwa, kabga zlḡhafta dá.

¹⁰ Skwi turtuk ta kum̄ə i'i ná, snan̄ta dá ta Kristi nda mbrakwani ya k̄əl tsi ka sli'agapta ma mtaku. Ta kumay i'i guli ta ghuzlan̄ta dá ta iri manda ŋani, ŋa nuta dá manda tsatsi ma fitika mtakwani ya,

¹¹ ŋa lavin̄ta i'i guli ta sli'agapta ma mtaku manda ŋani.

Hwaya ŋa k̄ənanakta

¹² Mna a i'i kazlay: Nda ghada k̄ənanakta dá k̄ə'a wa. Mna a i'i kazlay: Slafsla i'i k̄ə'a guli wa. Ta gh̄əŋa ŋavata ka dza'a ta k̄əma ta k̄əma kada k̄ənanakta yu ta ksamta da dzva dá yeya ŋa dá ta magay, kabga nda na yu ka ŋa Yesu Kristi.

¹³ Mantsa ya nzakwani zwanama, mna a i'i kazlay: Ksamksa yu ta tsa skwiha ya ma dzva dá k̄ə'a wa. Kd̄avakta skwi ta maḡə i'i ná, zanaptá skwiha ta luta, ka ŋavata ka dza'a ta k̄əma ta k̄əma ŋa ksaktá tsa skwi ta k̄əma ya ŋa dá.

¹⁴ ŋavata ka dza'a ta k̄əma ta k̄əma ŋa k̄ənanakta, ŋa mutsa nis̄əla v̄əl hḡafta hgaf Lazglafta ta amu, ŋa dá. Tsa nis̄əla ya ná, nzata dá ta luwa kawadaga nda tsi nda ma Yesu Kristi ya.

¹⁵ Mantsa ya skwi ŋa ndanay amu gwal nda nd̄əha ta tva Lazglafta. Ka had' kuni ta nzaku manda tsaya wu, dza'a tsalaghunaptsala Lazglafta.

¹⁶ Mni ma skwi na k̄ənan̄ta mu ta ksa na tvi ksaf mu na nzakwani.

¹⁷ Kaghuni demdem zwanama dá, ksawaksa ta sada dá, fafwa ira ghuni ta gwal d̄ina mba dá tan̄ manda ya ta ngh̄ə kuni ta mba dá an̄ni ya.

¹⁸ Nda nd̄əgha gwal ta nzakway ka ghuma mtatá Kristi ta udza zl̄əŋay, ka yu si ta gd̄ata ta mnay ŋa ghuni. Tata k̄əan̄k̄da yu ta mnay guli ŋa ghuni ta nda va nana nda taw nda taw.

¹⁹ Kd̄avaktani ná, dza'a zwađu zwađu h̄əŋ, kabga fafa h̄əŋ ta huđa tan̄ ka Lazglafta tan̄. D̄ər skwa hula‡ ta maḡə h̄əŋ ná, rfa tan̄ ŋa tan̄. Ta gh̄əŋa skwa gh̄əŋa hadik yeya ŋa tan̄ ta ndanay.

²⁰ Amu ná, ta luwa v̄la nzakwa mu. Mghama mu Yesu Kristi mnda mba amu dza'a saha ta luwa da slamaghatá ŋa amu ŋa kzlay.

† 3:6 Ngha ta Slna gwal ghunay 8:3, 22:4, 26:9-11. ‡ 3:19 Huđa tan̄: (gray nda Ruma 16:18, Kwalasuha 2:16, 20-21.) P̄əghanaghatá hula ta h̄əŋ: Nghanaghatá tsa fafad (gray nda Galat 6:13, 15).

²¹ Sahani dza'azlay ná, ɲa mbəɖanaftani ta na vgha mu kul haɖ hayhayani na, ka ɲlanafta manda ɲani, nda mbraku ya kəl tsi ka nzanaghatá inda skwi, dza'a maga tsi.

4

Vla hidaku

¹ Zwanama ɖa gwal ɖvu yu nda ɲuɖufa ɖa, mamaya ghuni ta kshihata, ta kumay yu ta nghəglanťá kaghuni. Ta kaghuni ta ghərɓa yu ta ghərɓaku, ta kaghuni ta rka yu ta rka. Ka si mantsa tsi tama zwanama, nzafwanza ta Mgham manda va ya taghaghunaf yu.

² I Ivudi nda Sintika, wyawa dzvu, nzawanza nda dzratá ghəɲ, kabga nda guya kuni ta Mgham turtuk.

³ Ka yu ta mnaghatá kagha guli gra ta ksa slna ɖa ná, wya dzvu, katanƙkata ta tsa mi'aha ya. Nda tsa mi'aha ya, nda Kliman, nda hamata gwal ta ksa slna kawadaga nda i'i, dagala slna maga həɲ kawadaga nda i'i, ghuyghuya ɲni ta ɖanwa nda həɲ ta mna gwaɖa Lazglafta ɲa mnduha. Hahəɲ ná, vindafvinda Lazglafta ta hga tan ma defteri ta vindi tsi ta hga gwal ta mutsa hafu*.

⁴ Rfawa ta rfu ma nzatá nzakwa ghuni ma Mgham Yesu. Rfawa ta rfu ka yu ta vrəglińťá mnaghunata.

⁵ Nda zɖaku ka kuni nzata nda inda mnda səla, ndusa Mgham Yesu ka saha.

⁶ Yaha kuni ndana sana skwi†. Ka mamu skwi ta ndanə kuni ya, dawawadawa da Lazglafta nda maga du'a, nda rfanaghata guli.

⁷ Ka mantsa ya ka kuni magay katsi, dza'a vlaghunavla Lazglafta ta zɖaku, zɖaku ya ta malaghutá mbrakwa mnda səla, ɲa ksaghunamtani ta ɲuɖufa ghuni nda ndana ghuni guli ma Yesu Kristi.

⁸ Zwanama ɖa, wya kɖavakta gwaɖa ɖa: Skwi ɲa ɲanata ghuni ná, ɲanawa ɲa ta inda kahwathwata, nda inda skwi ɖina ta ghubu lu, nda inda skwi tɖukwa, nda inda skwi nda tsala, nda inda skwi ta raku ka mamay, nda inda skwi ta raku, nda inda skwi ta ɖinuta, nda inda skwi ta raku ka zləzlvay. Tsaha ya skwiha ɲa ɲanata ghuni ma ghəɲa ghuni.

⁹ Magawamaga ta skwiha taghaghunaf yu, nda skwiha mutsaf kuni ta snanťa da i'i, nda skwiha ya nghan kuni ta i'i ta magay guli. Tsaha ya skwi ɲa magay ghuni, dza'a nzanza Lazglafta ta vla zɖaku kawadaga nda kaghuni.

Rfanaghatá la Filip ta ghəɲa skwi vla həɲ

¹⁰ Yaw, ta rfu yu katakata da Mgham Yesu kabga ta nghapngha kuni ka i'i. Kahwathwata ta ndanay kuni ta i'i, fitika ghuni kul haɖ ya kəl tsi ka zagaptá fitik.

¹¹ Htaghuta skwi da i'i a kəl yu ka mnay mantsa guli wa. Dər má kinawu nzakwa ɖa, mamu skwi da i'i, haɖ skwi da i'i katək wu, taghaftagha yu ta tva nzaku nda rfu.

¹² Ka haɖ skwi ya ná, nda sna yu ka yu ta zay. Baɖu mutsatani ya guli, nda sna yu ka yu ta zay. Dər nda bagha yu dər nda maya yu, dər mamu skwi, dər haɖ tsi katək wu, taghaf tagha yu, nda sna yu ka yu ta nzaku mida.

¹³ Lavinlava yu ta ɲaftá tsa skwiha ya nda mbrakwa Yesu Kristi ta vlihata.

¹⁴ Dər má mantsa ya nzakwani mndani, ɖina na skwi maga kuni, ka katihata ma ghuya ɖanwa ɖa na.

¹⁵ Nda sna kaghuni ka ghəɲa ghuni la Filipiya kazlay: Ma fitika zlafta ɖa ta mna gwaɖa Lazglafta ma haɖika Mekaduniya ná, haɖ sana Igliz vlvuvus‡

* 4:3 Gray nda Suna Yuhwana 3:5. † 4:6 Gray nda Mata 6:25-34. ‡ 4:15 Mekaduniya: Ngha ta 2 La Kwarent 1:16.

ηni ta skwi nda həŋ wu kə'a. Kaghuni yeya ta katihata ta sli'aftá yu ma Mekaduniya.

¹⁶ Ma fitika nzakwa da ma Tesalunik guli, si ta taghay kuni ta skwi[§] ηa da.

¹⁷ Gatá skwa ghuni a ta gatə yu wu, ta rfu yu katək kabga nda sna yu ta dza'a tfaghunaghatfa Lazglafta ta wi ta ghəŋa skwi vla kuni kə'a.

¹⁸ Zlghafzlgħa yu ta tsa zďakatahuda ghuni tsghaf kuni ta Ipafrudita ya. Haf skwi ta pəďəgəltə yu wu, hwaslu hwasla katakata. Tsa skwi vla kuni ya ná, manda skwi dranaf lu ta Lazglafta ta zďəganata* katakata ya nzakwani.

¹⁹ Ma inda skwi htaghu kuni ya ná, Lazglafta da dza'a hďaghunamta, dza'a magay nda glakwa gadghəlani ma Yesu Kristi.

²⁰ Nə Lazglafta glaku ηa kďekedzeŋ. Amin!

Ga zgu

²¹ Ka ganaghata kuni ta zgu ta inda mnduha Lazglafta ma Yesu Kristi. Ta ga zgu gwal kawadaga nda i'i guli ηa ghuni.

²² Ta ga zgu pďakwa mnduha Lazglafta ηa ghuni, katkatatani gwal ma həga ga Sezar† la Ruma.

²³ Ka tfaghunaghatfa Mgham Yesu Kristi ta wi.

§ 4:16 Aya 15-16: Ngha ta Slna gwal ghunay 17:1, 2 La Kwarent 11:9.
AfiSus 5:2. † 4:22 Gray nda 1:13.

* 4:18 Gray nda Sabi 29:18,

Tsgha ta Iwa Pwal ŋa La Kwalus

Ga zgu

¹ I'i Pwal, ta nzakway ka ghunata mnda Yesu Kristi nda d'vafta Lazglafta, kawadaga ŋni nda Timute zwanjama mu ta vinday ŋa ghuni.

² Mnduha Lazglafta ma luwa Kwalus, ta nzakway ka ŋerma zwanama ŋni ma Kristi. Ka vlaghunavla Lazglafta ta nzakway ka Da mu ta zdakatahudi nda zdaku.

Rfanaghata Pwal ta Lazglafta

³ Ta rfay yu ta Lazglafta ta nzakway ka Dani ma Mghama mu Yesu Kristi, ta magə yu ta du'a da tsi ta ghəŋa kaghuni inda fitik.

⁴ Snaŋnagha sna ya ká kuni zlghafta Yesu Kristi, nda ya ká kuni ta d'vutá inda mnduha Lazglafta.

⁵ Kəl kuni ka maga tsaha ya ná, nda fa ghəŋa ghuni ta ŋerma skwi payaghunaf Lazglafta ta luwa. Tsaya zdakwa gwada ya mna ghuna lu daga tanjan, ta nzakway ka Lfida Gwada kahwathwata snaŋ kuni, ka faftá kuni ta ghəŋ tida*.

⁶ Manda va ya bhadagha tsa Lfida Gwada ya da kaghuni ya ná, mantsa ya tata tsi ta ghəŋa hadik demdem. Ndafa a tfawi ta klakta tsi wa. Mantsa ya nzakwani guli da kaghuni daga bađu tsu'aftha ghuni ka snaŋtá kuni ta zdakatahuda Lazglafta kahwathwata.

⁷ Ipafras ta nzakway ka ŋerma gra ta ksa slna ŋni, ta taghaghunaftá tsaya. Tsatsi ná, ŋerma mnda ksanatá slna ta Kristi† ya tavata kaghuni.

⁸ Tsatsi ta mnaŋnaŋtá gwada ta d'vu faghunamə Sulkuma Lazglafta ya.

⁹ Tsaya tama, manda kdakwa ŋni ta snaŋtá gwada ta kaghuni, zlana a ŋni ta maga du'a ta ghəŋa kaghuni, ŋa ndəghaghunaftani nda hidaku, nda difil ya ta vlə Sulkum wa. Tsaya dza'a kəl kuni ka snaŋta ta skwi ya ta kumə tsatsi,

¹⁰ ŋa nzay ghuni ta nzaku manda ya ta kumə Mgham Yesu, ka maga skwi ya ta zdəganatá, ŋa gdata ghuni ta maga skwi dinadina, ŋa sgakwa snaŋta ghuni ta Lazglafta.

¹¹ Dza'a mbray Lazglafta ta kaghuni nda mbrakwani dagala dər ma wati ma skwi, ŋa laviŋta ghuni ta sladata his his səla ka su'a inda skwi nda rfu.

¹² Rfawarfa ta Dada. Tsatsi ta vlaghunatá mbrakwa mutsa skwiha dinadina ya payanaf tsi ta mnduhani ma ga mghama tsuwadək.

¹³ Tsatsi ta hlaptá amu ma dzva mbrakwa grusl‡, ka hladamamta da ga mghama zwanjani ya d'vu tsi.

¹⁴ Ma ndi'atá vgha mu nda tsa Zwanj ya mutsafta mu ta fala'uwatá vgha, kabga mutsafmutsa mu ta platá dmakwa mu§.

¹⁵ Tsa Kristi ta maramaŋtá Lazglafta kul nghanjá lu ya, tsatsi tanjanja yaku ta ghəŋa inda skwi zlaganap* lu.

¹⁶ Ma tsatsi zlaganapta Lazglafta ta inda skwi ta luwa nda ya ta hadik, skwiha nghanj lu nda ya kul nghanjá lu, gwal nda mbra nda mbra nda gwal

* 1:5 Gray nda 1 La Kwareŋt 13:13. † 1:7 Ipafras: Gray nda 4:12. ŋa ghuni: ŋa amu, ka sanlaha.

‡ 1:13 Mbrakwa grusl: Gray nda Lukwa 22:53. § 1:14 Gray nda Ifesus 1:7. * 1:15 Gray nda Mahdihi 8:32-36, Yuhwana 1:1-3.

ga mgham†, nda gwal dagala dagala. Inda tsahaya ná, nda tsatsi tsafta lu, nani tsafta lu guli.

17 Ma kdā inda skwi demdem ná, mamu Kristi. Nda nza inda skwi demdem, nda ma tsatsi.

18 Tsatsi ghəŋ ta ghəŋa Igliz. Tsatsi zlaftani, ta nzakway ka tanɔtanɔ sli'agapta ma mtaku, nɔ nzakwani ka tanɔtanɔnani ma inda skwi demdem,

19 kabga kurakura Lazglafta ta nzamta dar ma tsatsi.

20 Tsatsi ta kuratá slərbaptá zughu nda inda skwi nda usa zwanjani. Ka famtá tsi ta zdaku matabani nda inda skwiha ta hadik, nda ya ta luwa nda ma pghuta usa zwanjani ta udzu.

21 Kaghuni ghalya ná, ka mayəm, nda ghuma Lazglafta si nzakwa ghuni, ta tva ndana ghuni, nda ghwadaka slna ta magə kuni.

22 Ndana, slərbapslərbá Lazglafta ta zughu nda kaghuni, nda ma mtakwa zwanjani ya ta ghuyaptá danwa ma slu'uvgha. Mantsa ya magata tsi nɔ ghubaghunata hezle', nɔ hladaghunaghata ta kəma Lazglafta, kul had sana rutsak, nda ghwadaka skwi ta kaghuni.

23 Gdāvawagda ma zlghay nda nɔduf, dihavawadiha ma gigdava kuni. Ma dgaghu kuni ta vgha nda Lfida Gwada. Tida fatá ghəŋa mu, ka lu mnamata. Tsa Lfida Gwada ya ná, nɔ inda mndu ta ghəŋa hadik ta mna lu. Nana i'i Pwal na ná, mna tsa Lfida Gwada ya slna da.

Ghuya danwa Pwal ta ghəŋa slna Lazglafta

24 Ndanana, ta rfu yu nda ghuya danwa ta ghuyə yu ta ghəŋa kaghuni. Ghuya danwa Kristi ma slu'uvghani ta nzakway ta ghəŋa Igliz ya ta kdanɔta yu ta ghuyay ma slu'uvgha da.

25 Nɔ Igliz ta ksanata yu ta slna, manda ya fidigha Lazglafta nɔ magaghu-nata. Fidighafa ta tsa slna ya, nɔ mnaghunata vərda gwada Lazglafta.

26 Tsa gwada ya ná, difatá gwada ya ta difaghuta daga manda ghalya ya. Ndanana tama, ka zlaganaptá Lazglafta ta mnduhani.

27 Ta kumay ta snanɔta tanɔ ta glakwa tsa gadghəlani nda difa ta wudaku, ya payana tsi nɔ inda gwal kul nzakway ka la Yahuda ya. Tsa difatá skwi ya ná, Kristi ya ma nɔdufa ghuni. Nda ma tsatsi fafta kuni ta ghəŋa nzata kawadaga nda tsi ma glakwa Lazglafta.

28 Tsa Kristi ya ta mnə nɔni ta gwada ta ghəŋani, ka vla hidaku nɔ inda mndu, nda tagha skwi nda difil ya laviŋ lu ya, nɔ nuta inda mndu ka mndəra mnduha ma Kristi.

29 Tsaya ta kəl yu ka wuda maga slna nda mbrakwa Kristi, ya ta maga slna nda mbraku ma i'i ya.

2

1 Ta kumay yu ta snaghunamta kazlay: Nda bla na slna ta magə yu nɔ ghuni, nda ya nɔ gwal ma luwa Lawdikiya*, nda sanlaha ta kul pghaftá ira tanɔ ta i'i na kə'a.

2 Ta kumay yu ta nzata tanɔ nda hbatá nɔduf, ka nzəvuvusta hən ta vgha ma dvu, ka ndəghafta hən nda vərda hidaku nɔ snanɔta difatá skwa Lazglafta, ta nzakway ka snanɔta Kristi ya.

3 Inda gadghəla difil nda ghunizlak ná, ma Yesu Kristi difaghuta hən.

4 Kəl yu ka mna tsaya ná, yaha mndu da nanaghunafta nda gwadaha ka bətbət.

† 1:16 Gray nda Galat 4:3. * 2:1 Ngha ta 4:13.

⁵ Dər má di'ij̄ yu ma slú'uvgha nda kaghuni má mndani, kawadaga yu nda kaghuni ma ndana dá. Zda ɲudufa dá ka nda sna yu ta dza'a inda skwi nda tvani da kaghuni, nda diha zlḡhay nda ɲudufa ghuni ta Kristi kə'a.

Kristi turtukwani ta vla hafu

⁶ Zlḡhafzlḡha kuni ta Yesu Kristi ka nzakw tsi ka Mghama ghuni. Ndi'anavawandi'a tavatani ndi'ets.

⁷ Dihavawadiha tida manda dihatá fu ta hadik nda slrəɲhani ya. Mbranafwa zlḡhay nda ɲuduf manda va ya taghaghunaf lu. Ka rfa kuni ta Lazglafta kahwathwata.

⁸ Daswa ka kuni, da nanaghata mnduha ta kaghuni nda ndana ghəɲa hadik, ka nda baru ta sabi ma ndana ghəɲa mnduha ta sladafta ta mbrakwa ghəɲa hadik†, kul had Kristi ya a tsi.

⁹ Inda glakwa Lazglafta ná, nzamə ma Kristi.

¹⁰ Nda ndi'a vgha kaghuni guli dardar nda Kristi, tsatsi ta nzakway ka Mghama mbraku ta ghəɲa inda mbrakuha nda gwal ta nzananzaghata mnduha ya.

¹¹ Ma tsatsi mutsafta kaghuni ta tsatá fafad. Nda dzva mnda səla a tsata lu wu, Kristi kaghəɲani ta tsata. Nda nza tsa tsatá fafad ya, manda klin̄ta dmaku ta ga mgham ta ghəɲa ghuni ya.

¹² Ma magaghunafá batem fadata lu ta kaghuni kawadaga nda Kristi da kulu, ka sli'agaptá kuni kawadaga nda tsi guli nda ma zlḡhafta ghuni ta mbrakwa Lazglafta ta sli'aganaptá Kristi ma mtaku*ya.

¹³ Kaghuni, si nda rwa kuni ta kəma Lazglafta, kabga dmakwa ghuni, nda kwala fafada ghuni kul tsaku guli. Ka vraghunamtá Lazglafta nda hafu kawadaga nda tsi, ka plamatá inda dmakwa mu.

¹⁴ Ka hərdiɲtá tsi ta batá dməɲ ya ta hbutá amu, ta raghwa amu ya. Ka hərdiɲta tsi ma zləɲafta ta udza zləɲay.

¹⁵ Mantsa ya hləgadanaghuta Lazglafta ta mbraku ta ghwadaka sulkum ta nzanaghata mnduha nda ga mgham ta ghəɲa taɲ. Ka pghanaghata tsi ta hula ta həɲ ta kəma inda mnduha, ma hlafá həɲ ka vu'a zatá ghwa zwan̄ani ta udza zləɲay.

¹⁶ Tsaya tama, yaha mndu da kəba kaghuni ta ghəɲa skwi ɲa zay nda za, nda ya ɲa say nda sa, ka ta ghəɲa sanlaha ma fitika skalu a tsi, nda ya ta ghəɲa nghakwa tili, nda ya ta ghəɲa fitika Sabat§.

¹⁷ Inda tsahaya ná, nda nza ka sulkuma skwi dza'a sagha nda sa. Vərdani tama ná, Kristi ya.

¹⁸ Yaha kuni zlanəɲtá ghəɲa ghuni ta sanlaha ma mnduha, tsa gwal ta tsəlbə ta kəma duhwalha Lazglafta ta mna gwada ta ghəɲa mazəmzəmha nghan̄ həɲ manda skwi ma suni ya, da ɲraptá həɲ ta kaghuni. Tsa mnduha ya ná, ndana mnda səla ma ghəɲa taɲ,

¹⁹ ndi'a a vgha taɲ nda Kristi ta nzakway ka ghəɲ ya wa. Əɲka'a ka Kristi ta kəl vgha ka baghaku. Tsatsi ta gwayanafá vla nzugu nda malaha tani ta kəl tsi ka glaku manda ya ta kumə Lazglafta ya.

Mtuta ɲa nzakw kawadaga nda Kristi

²⁰ Wya mtumta kuni kawadaga nda Kristi, ta had mbrakwa na ghəɲa hadik* na ta ga mgham ta ghəɲa kaghuni wa. Kabgawu tama ta kəl kuni ka

† 2:8 Ngha ta Galat 4:3 nda skwi ya vindij̄ lu mistani ɲa ɲanata. ‡ 2:12 Gray nda Ruma 6:4. § 2:16 Gray nda Ruma 14:1-6. * 2:20 Ngha ta Galat 4:3 nda skwi ya vindij̄ lu mistani ɲa ɲanata.

gdáta ta magaku manda ɲa gwal ma ghəɲa haɖik na? Kabgawu ta kəl kuni ka sna na zlahuha tanj ta mnay kazlay:

²¹ «Ma kapanj ka ta yeya, ma tapana ka ta yeya, ma ksanj ka ta yeya,» kə'a ya na.

²² Haɖ sana skwi ta magata tsa zlahuha ya ksanjər lu wa. Mnda səla tani ta tsa'ata fatá tsa zlahuha ya ka taghay mantša ya.

²³ Ka nda ghada klafta mndu ta tsa zlahuha ya ka sana skwi ná, ta dzadza ta vghani ka tsə́lú ɲa tsa mbrakuha ta nzanaghata ya, ka va magayni ta tsa slnaha ya, ka va zlahafta vghani. Kulam nda tsa, haɖ dza'a katanja ɲa dzatá ghudzaku ma vghani wa.

3

¹ Kawadaga nda Kristi sli'agapta kuni ma mtaku. Zabawazaba tama ta skwiha ya ta luwa, ma vli ya nza Kristi nda ga zeghwa Lazglafta* ya.

² Ta luwa ká fatá ghəɲa ghuni, ma nza tsi ta haɖik,

³ kabga mtumta kuni, nda nzula hafa ghuni kawadaga nda Kristi da Lazglafta.

⁴ Vərɖa hafa ghuni ná, Kristi ya. Baɖu da zlagapər tsi, dza'a zlagaku kaghuni guli kawadaga nda tsi. Tekw kaghuni ma glakwani dza'azlay.

Halata hafu nda lfiɖani

⁵ Zadanawa zadá ta ɲa ghəɲa haɖik ma kaghuni ta nzakway ka: Sli'ɲnsli'ɲ, ghurduɖaku, hliri, hara'utiri, tsagana, ka guram tsa tsagana ya nda wuya skwi.

⁶ Ta ghəɲa tsa skwiha ya dza'a kəl ɓasa ɲuɖufa Lazglafta ka lanaghatá gwal ta kwalaghuta snanatá gwadani.

⁷ Mantša ya si nzakwa kaghuni guli si ghalya ma fitika nzakwa ghuni ta ma dmaku.

⁸ Ndanana tama, zlanwazla ta inda tsahaya: Daga dugun, ɓasa ɲuɖuf, sidi, yaha razu nda ɲruhu tani sabi ma wa ghuni.

⁹ Ma tsanava kuni ta gwadá ta mndu, kabga sabša kaghuni suɖek ma halata nzaku, sudɲsuda kuni ta ghwadaka nzaku.

¹⁰ Sudava suda kuni ta lfiɖa nzaku, ka nuta kuni ka lfiɖa mndu, ta naku ka lfiɖ ka lfiɖ vgha ghuni ka gra vgha nda mndu ta tsafta†. Mantša ya dza'a kəl kuni ka snanja Lazglafta dardar.

¹¹ Ndanana tama, ta haɖ mnay kazlay: La Grek yehaya, la Yahuda yehaya, gwal nda tsa fafaɖa tanj yehaya, gwal kul tsaku fafaɖa tanj yehaya, gwal ma mtak yehaya, gwal kul gunaku ghəɲa tanj yehaya, la vu'a yeya, gwal falau' vgha tanj yehaya ya kə'a wa. Mamu Kristi ta nzakway ka hɖatani ma inda tanj.

¹² Mantša ya tama, Lazglafta ta psapta kaghuni ɲa nzakwa ghuni ka mnduhani, ta ɖvay ta kaghuni. Kaghuni guli, nzawanza nda tawa hidahida ta mndu, nda zɖaku, nda hanata ghəɲ, nda nzakw leɓtekwá, nda ksanata ɲuɖuf.

¹³ Katuvuswa vgha, pluvuswa dmaku ka mamu skwi gana sani ta sani. Manda va ya plighunis‡ Kristi ta dmakuha ghuni ya ná, pluvuswa dmakwa ghuni guli.

¹⁴ Ya ta malapta katək ná, ɖvuvusta ghuni ta vgha ghuni. Tsa ɖvuvustá vgha ya ta nzakway ka tɓan ja ɲəzlaghunata.

¹⁵ Ka pgha zɖakwa Kristi ta ɲuɖufa ghuni. Guyaghuna guya Lazglafta ka vgha turtuk ɲa nzakwa ghuni ma tsa zɖaku ya. Rfawarfa.

* 3:1 Ngha ta Zabura 110:1. † 3:10 Gray nda Zlrafta 1:26. ‡ 3:13 Gray nda Mata 6:12, 14.

16 Ka nzamnza gwada Kristi mataba ghuni gerger. Mnuvuswa mna ta gwada mataba ghuni, vluvuswavla ta hidaku sani na sani nda kdavakta hidaku. Fawa laha na Lazglafta ma hyahya nudufa ghuni nda rfu, ka zlezlva kuni, ka ghuba kuni nda inda laha ta vlaghunata SulkumS.

17 Der nahgani ta magə kuni, der nahgani ta mnə kuni, magawamaga ma hga Mghama mu Yesu, ka rfa kuni ta Lazglafta Da mu nda ma tsatsi.

Gwata vgha ma lfida hafu

18 Mi'aha, hanaganawa hana ta ghəna ghuni mista zə'alha ghuni manda ya ta raku ka magay ta kəma Mgham Yesu.

19 Zgwana, dvuwadva ta mi'a ghuni. Ma nrühə kuni ta həŋ.

20 Zwani, snawa gwada da dadaha ghuni ma inda skwi demdem. Tsaya skwi ta zdəganatá Mgham Yesu.

21 Dadaha, ma ganaf kuni ta bəsa nuduf ta zwana ghuni, da kulistá ghəna taŋ.

22 Kwalvaha, snawa gwada ma inda skwi da danəhəga ghuni ta na ghəna hadik na. Ta wa ira taŋ yeya a dza'a maga kuni ta skwi dina manda skwi na zdəganata ghuni ta həŋ wa. Magawamaga na taŋ nda vərda nudufa ghuni, kabga zləŋafta ghuni ta Mgham Yesu.

23 Inda skwi ta magə kuni ná, magawamaga nda vərda nudufa ghuni manda skwi ta magə kuni na Mgham Yesu, nza a ka na mnduha wa.

24 Dina ka snəŋta ghuni kazlay: Dza'a plaghunapla Mgham Yesu nda skwi ya payana tsi ta mnduhani* kə'a. Vərda danəhəga ná, Kristi ya. Tsatsi mndu ta maganata kuni ta slna.

25 Mndu ta maga ghwadaka skwi ná, va tsa ghwadakani ya nani dza'a mutsay, kabga had Lazglafta ta gala mndu nda gala† wa.

4

1 Kaghuni danəhəgaha, nanawəna ta kwalvaha ghuni ta tdukwani nda rakwani. Dina ka snəŋta ghuni guli kazlay: Mamu danəhəga kaghuni guli ta luwa kə'a.

Vla hidaku

2 Gədəwa gda ta maga du'a, mantsa ya dza'a kəl kuni ka nzata hzleŋa nda rfanaghatá Lazglafta.

3 Magawa du'a guli ta ghəna aŋni, kada gunəŋnəŋta Lazglafta ta watgha na mnanəŋta gwadani ta mnduha, mnanəŋha nni ta difata skwa Kristi guli ta həŋ. Tsa vəl magay da ta difata skwa Kristi ya kəl lu ka hbamtá i'i.

4 Magawa du'a ta ghəna da na lavinŋa da ta mnanŋta gwada ta ghəŋani dardar manda ya ta raku.

5 Nzawanza nda difil tavata gwal kul zlghafta Kristi. Der yawu mutsafta kuni ta katsafta maga nərma skwi ya, ma zlidin kuni ta tsa fitik ya.

6 Ma gwada ta gwada kuni, gwada tdukwa katsi sabi ma wubisima ghuni, hmətət ka tsi nzata. Nda tvani ka kuni zlghawi na mndu.

Ga zgu

7 Tisik* ta nzakway ka zwanama, hamha ta ghəŋani ma slna Kristi. Kawadaga nni nda tsi ta ksa slna Mgham Yesu. Dza'a mnaghunamna ta gwada ta ghəna da.

§ 3:16 Gray nda Ifisuha 5:19-20. * 3:24 Gray nda Galat 4:1-2. † 3:25 Gray nda Vrafta ta zlahu 10:17. * 4:7 Ngha ta Slna gwal ghunay 20:4 Afisus 6:21-22.

⁸ Ta għunadapghuna yu pafak da kaghuni ṛa snarṛta għuni ta nzakwa ṛni, ṛa vlagħunatani ta mbraku guli.

⁹ Kawadaga hṛṛ ta labṛ da kaghuni nda Unesima[†], ta nzakway ka zwanama mu. Tsatsi guli, ṛṛma mndu ya, zwanṛa għuni ya guli. Dza'a mnaghunamna hṛṛ ta skwi ta magaku hadna.

¹⁰ Ta ga zgu Aristarkus[‡] ṛa għuni hbam lu kawadaga nda i'i. Ta ga zgu Markus ta nzakway ka zbughuma Barnabas ya ṛa għuni guli. Ka ḡhadagħaḡha tsi da kaghuni, ka tsu'afta kuni. Nda għada snarṛta għuni ta gwada ta għṛṛani.

¹¹ Ta ga zgu Yustus, ta hgṛ lu ka Yestus ya ṛa għuni guli. Tsa hahṛṛ yeya la Yahuda ta ksa slna ga mgham Lazglafta kawadaga nda i'i hadna. Ndaḡa a ksidimta hṛṛ ta ṛuduf wa.

¹² Ta ga zgu Ipafra[§] ta nzakway ka mnda għuni ya, ṛa għuni guli. Kwalva Yesu Kristi ya. Had ta zlanṛta maga du'a da Lazglafta ta għṛṛa kaghuni wa. Ta magay ta du'a ṛa dihavata għuni, ṛa sifaghunafta ta tva Lazglafta.

¹³ Nda ngħa yu ka għṛṛa ḡa kṛ'a ta va ṛavata ka ksa slna ta għṛṛa kaghuni, nda ya ta għṛṛa gwal ma luwa Lawdikiya, nda luwa Hiyerapulis.

¹⁴ Ta ga zgu Lukwa^{*} vṛḡḡa mnda mu ta nzakway ka duhtura ṛni ya guli ṛa għuni. Mantsa ya Demaska guli.

¹⁵ Ka ganaghata kuni ta zgu ta zwanama ta nzakway ma luwa Lawdikiya, nda Nimfa, nda Igliz ta guyavata ga tarṛ ya.

¹⁶ Manda kḡnṛta għuni ta dzanṛfta na ḡelewer na nṛ, ka tsghanafta kuni ta Igliz ma luwa Lawdikiya ṛa dzanṛfta hahṛṛ guli. Na dzanṛfta kaghuni guli ta ya dza'a tsghṛgaghunapta gwal ma luwa Lawdikiya.

¹⁷ Mnanawamna ta Artipus[†] «ka ṛavata tsi ma slna ya vlarṛ Mgham Yesu Kristi, ṛa kḡanaftani.»

¹⁸ Nda dzva ḡa vindaghunafta yu kazlay: Ta ga zgu i'i Pwal ṛa għuni kṛ'a. Havapwahava ta hbatṛ i'i ma gamak. Ka nza zḡakatahudi nda kaghuni!

[†] 4:9 Ngħa ta Filimun 10-15. [‡] 4:10 Aristarkus: Ngħa ta Slna gwal għunay 19:29, 27:2. Markus: Ngħa ta Slna gwal għunay 12:12, 25, 13:13, 15:37-39. Barnabas: Ngħa ta Slna gwal għunay 9:27, 11:22, 30, nda pḡakwani. [§] 4:12 Ipafra: Ngħa ta 1:7. ^{*} 4:14 Lukwa: Ngħa ta 2 Timute 4:11, Filimun 24. Demaska: Ngħa ta 2 Timute 4:10, Filimun 24. [†] 4:17 Artipus: Ngħa ta Filimun 2.

Tan̄tan̄a tsghatá lwa Pwal ŋa 1 La Tesalunik

1 Ii Pwal ta vindaghunafta, kawadaga ŋni nda i Silas nda Timute, ŋa kaghuni Igliz, mnduha Lazglafta Da nda Mgham Yesu Kristi ma luwa Tesalunik. Ka vlaghunavla Lazglafta ta zdakatahudi, nda zdakwani.

Zlghay nda ŋudufa la Tesalunik

² Ta gdagda ŋni ta rfa Lazglafta ta ghəŋa kaghuni demdem. Ta kulay ŋni ta kaghuni ma du'a ŋni.

³ Ta gdagda ŋni guli ta havakta ta kəma Lazglafta Da ŋni ta slna zlghay nda ŋudufa ghuni, nda yifatá slna ta magə kuni, kabga dʷafta ya dʷaf kuni nda dihata fatá ghəŋa ghuni ta Mgham Yesu Kristi.

⁴ Zwanama da, nda sna mu kazlay: Dʷudʷa Lazglafta ta kaghuni ka zbaftá tsi ta kaghuni ŋa nzakway ka ŋani kə'a.

⁵ Ma mnaghunata ŋni ta Lfida Gwada ná, gwada nda wubisim kwenkwen yeya a mnaghuna ŋni wu, nda mbrakwa Sulkum nda ghuḅa guli mnaghunata ŋni. Nda sna aŋni kazlay: Vərdə gwada tsa gwada ta gwadə ŋni ya kə'a. Nda sna kaghuni ka aŋni nzakwagaptá nzaku da kaghuni ŋa kata kaghuni.

⁶ Kaghuni, ksafksa kaghuni ta sadə ŋni, nda ŋa Mgham Yesu. Dər má ta ghuya dan̄wa kuni katakata, tsu'aftsu'a kuni ta gwadani nda rfu ma mbrakwa Sulkum nda ghuḅa*.

⁷ Mantsa ya marananta kuni ta ŋərmata nzakwa ghuni ta mnduha Lazglafta ta hadika Mekaduniya nda ya ta hadika Akaya.

⁸ Əŋka'a ka kaghuni kəl ndəghatá mnduha ka snantá gwada Mgham Yesu ma inda vli. Ta hadika Mekaduniya nda Akaya yeya a kuraghuta tsi wu, snanaghasna ta mnduha dər ndigandiga ká kuni zlghaftá Lazglafta. Had gwada ŋa mnəgəlta ŋni ŋa tan̄ ta ghəŋa ghuni wa.

⁹ Nda wa tan̄ ta rusa mnduha ŋa ŋni, ká kuni tsu'aftá aŋni ma lagha ŋni da kaghuni, nda ya ká kuni zlan̄tá skwa wuyay ka mbədavata tsəlbu ta kəma vərda Lazglafta ya ta vla hafu,

¹⁰ ŋa kzla zwanani Yesu, ta saha ta luwa. Tsa zwanani sli'aganap Lazglafta ma mtaku, ta klaptá amu ma guma Lazglafta ta sagha ya.

2

Slna Pwal ma luwa Tesalunik

¹ Zwanama da, nda sna kaghuni kazlay: Nza a tsa lagha lagha ŋni da kaghuni ya ka bətbət wu kə'a.

² Nda sna kaghuni guli ka ŋni ghuyə ta dan̄wa ma luwa Filipiya, nda ya ká həŋ razan̄nata. Ama ka taftá ŋni ta us tiri nda mbrakwa Lazglafta ka mnaghunata Lfida Gwada ta sagha da Lazglafta mataba ndəghata ghuya dan̄wa.

³ Gwada ya mnə ŋni ná, had tsakalawi mida wu, had nənba kaghuni mida wu, had bara kaghuni mida guli wa.

⁴ Katək ná, manda va ya klaf Lazglafta ta aŋni kazlay: Nda ra kuni ka mna Lfida Gwada kə'a ka vlan̄nata ya, manda va tsaya ta mna aŋni. Mna a aŋni ŋa

* 1:6 Ngha ta Slna gwal ghunay 17:5-9.

zđanaftá ɲuɖuf ta mnduha wu, ɲa zđanaftá ɲuɖuf ta Lazglafta ta mna aɲni. Nda sna tsatsi ta skwi ma ɲuɖufa mu.

⁵ Nda sna kaghuni kazlay: Ta walaɲ a aɲni ta hihinjantá hihinjaku da mndu wu kə'a. Had gwaɖa ɲa hahatá mndu gwada ɲni wa. Nda sna Lazglafta kazlay: Mantsa ya nzakwani kə'a.

⁶ Njəvaɲ a aɲni ta rfaɲnaghata mnduha, dər kaghuni, dər sanlaha ma mnduha wa.

⁷ Dər má dza'a maray ɲni ta glakwa nzakwa ɲni ka ghunata mnda Kristi mndani ná, maraɲ a aɲni wa. Katak ná, leɓtekw hanaganata ɲni ta ghəɲa ɲni manda ya ta nghə marakw* ta zwanani ya.

⁸ Ma tsa fatá ghəɲa ɲni ɲaghuni ya ná, mnaghunatá Lfida Gwaɖa ta sabi da Lazglafta kwenkwen yeya a mnaghuna ɲni wa. Kumaɲkuma ɲni ta vlaghunata nda hafa ɲni tani, kabga lamla kuni da ɲuɖufa ɲni kahwathwata.

⁹ Zwanama ɖa, ta havakhava kuni ta datá vgha ɲni ka maga slna da kaghuni. Si ta ksay ɲni ta slna nda rvidik tani, nda fitik tani, kada kwala ɲni da ghuyanaptá ɖaɲwa ta dər wati mataba ghuni, nda skwi ɲa zay ɲni ta mnə ɲni ta Lfida Gwaɖa ta sagha da Lazglafta ɲa ghuni.

¹⁰ Nda sna kaghuni kazlay: Nda nza kaghuni ka masləmtsəka ɲni kə'a. Mantsa ya nzakwani da Lazglafta guli. Ka ɲərma mnduha nzata ɲni da kaghuni, ka mnduha Lazglafta, ka gwal tɖukwa nzakwa ɲni, had sana skwi ɲa tsanavata wa.

¹¹ Nda sna kaghuni guli kazlay: Manda nzatá nzakwa i da nda zwanani ya nzata ɲni nda inda kaghuni,

¹² ka vla hidaku nda mbraku ɲa ghuni. Vlaghunavla ɲni ta hidaku, ɲa nzay ghuni ta nzaku manda ya ta kumə Lazglafta ya ta hgaftá kaghuni ɲa lama ghuni da ga Mghamani nda glakwani ya.

¹³ Ta gdagdá ɲni ta rfa Lazglafta guli, kabga ma fitika mnaghunata ɲni ta gwada Lazglafta ná, tsu'aftsu'a kuni, ka zlghafta manda va gwada gwadagap Lazglafta, manda ya gwadagap mnduha a wa. Manda va tsaya nzakwani kahwathwata, sagha da Lazglafta tsa gwada ya, ka ksə tsi ta slna ma kaghuni ta zlghafta ya.

¹⁴ Zwanama ɖa, nuna kaghuni manda Igliza Lazglafta ta nzakway ma Yesu Kristi ta hadika Zudiya† ya. Ghuyə ghuya kaghuni ta ɖaɲwa da gwal ta hadika ghuni, manda ya ghuyanap la Yahuda ta hahəɲ ya.

¹⁵ Tsa la Yahuda ya ta pslatá la anabi, ka dzatá həɲ ta Mgham Yesu, ka limistá həɲ ka giri‡ ɲa mu guli. Zɖəgana a tsa skwi ta magə həɲ ya ta Lazglafta wu, nda nza həɲ ka ghuma inda mnduha.

¹⁶ Ta kumay həɲ ta pyaftá aɲni ta mna gwada Lazglafta ɲa gwal kul nzakway ka la Yahuda, yaha həɲ da mbafta. Ndanana, hɖanamhɖa həɲ ta dmakwa taɲ, ka kɖavakta tsi nda ɓasafta Lazglafta ta ɲuɖuf ta ghəɲa taɲ§.

¹⁷ Aɲni zwana ma, tahula ɖgata mu ta vgha labla fitik mida, kuma mu yeya kul guyafta. Nziya nza tsi ná, kawadaga mu ma ɲuɖuf. Ta ksəɲnaksə mamaya ghuni katakata. Ta kumay ɲni ta nghaghunaghata.

¹⁸ Mantsa ya ná, kumafkuma ɲni ta vradaghata da kaghuni. Nda kɖa fitika i'i Pwal ka ghəɲa ɖa ta fatá fitikani, ama ka pyaftá halaway ta aɲni.

* 2:7 Mamu dzəghu ma leɓtekwaku: Nzana ɲni leɓtekw. Ka nzatá ɲni manda zwani kwitikw kwitikw, ka sanlaha ta mnay. † 2:14 Ngha ta Slna gwal ghunay 17:5-6. ‡ 2:15 Ngha ta Slna gwal ghunay 9:23, 29, 13:45, 50, 14:2, 5, 19, 17:5, 13, 18:12. § 2:16 Ta ghəɲa aya 15-16 ná, grawa gra nda Ruma 11, ma vla mnay Pwal ta gwada ta ghəɲa kɖanaktani kahwathwata ta mna gwada ta mbaku, ɲa la Yahuda.

¹⁹ Ta wa fatá ghəŋa ɲni, nda haratá ghəŋa ɲni, nda ghərba zewazewa glaku dza'a ɲni mutsay bađu fitik dza'a sagha Mgham Yesu Kristi ya katak na? Ta kaghuni ya a katak tsa wa?

²⁰ Manda va tsaya nzakwani, kaghuni glakwa ɲni, kaghuni haratá ghəŋa ɲni.

3

¹ Sana skwi guli ná, ma trapta ɲni ta kzlay, mal nzaghu mu hadna ma luwa Atina*, ka ɲni

² ka ghunadapta da kaghuni ta Timute ta nzakway ka zwanama ɲni, ta ksa slna Lazglafta ya guli. Kawadaga ɲni nda tsi ta mna Lfida Gwada ta ghəŋa Yesu Kristi. Ghunadap ghuna ɲni da kaghuni ɲa sgaghunaghatá mbraku, ɲa dihavata ghuni ma zlg hay nda ɲuɖuf,

³ kada kwala ɲuɖufa dər wa da tđu ma na ghuya danwa ndanana, kabga nda sna kaghuni kazlay: Favamafa Lazglafta ta tsaya kə'a.

⁴ Ma fitika nzakwa ɲni da kaghuni ná, ghadaghada ɲni ta mnaghunata kazlay: Dza'a mamu ghuya danwa katakata kə'a. Tsaya tama ta slaku manda va ya snan kuni.

⁵ Ma trapta da ta hbanatá ɲuɖufa da, kəl yu ka ghunadapta Timute da kaghuni, ɲa snanťa nzakwa zlg hay nda ɲuɖufa ghuni. Ta zləŋay yu ta baraghata halaway ta kaghuni, da nzatá tsa slna maga ɲni ya ka bətbət.

⁶ Ndanana tama, sli'afslí'a Timute da kaghuni† ka vragaghuta da anɲi, ka rusanɲaftá tsi ta gwada ta zlg hay nda ɲuɖufa ghuni, nda ya ká kuni ta dʋutá mndu. Ka mnanɲaftá tsi guli ya ká kuni ta famťa anɲi ma du'a ghuni dardar, nda ya ka kuni ta kuma nghəglanťa anɲi, manda ya ta kumə anɲi ta nghanťa kaghuni ya guli.

⁷ Tsaya tama zwanama, lbanalba zlg hay nda ɲuɖufa ghuni ta ɲuɖuf, ma tsa ghuyata danwa ɲni basu ɲni ya.

⁸ Ndanana tama ná, ta hafu ɲni, kabga dihatá vgha ghuni ma ndi'atá vgha ghuni ta Mgham Yesu.

⁹ Ndaw dza'a rfa ɲni ta Lazglafta ɲni ta ghəŋa kaghuni ma na zdanɲafta zdanɲaf kuni ta ɲuɖuf ta kəmani na?

¹⁰ Nda rvidikani tani, nda fitikani tani ɲni ta ndi'ata ka maga du'a da tsi, ɲa vlanɲatani ta tvi, ɲa lagha ɲni da nghaghunaghata, nda ya ɲa kdighunistá skwi ya ta pdaghuta ma zlg hay nda ɲuɖufa ghuni.

¹¹ Má ka bhadanaghaɓha Lazglafta tsatsi ka ghəŋani ta nzakway ka Da mu, nda Mghama mu Yesu, da kaghuni.

¹² Kaghuni ya guli, má ka sgaghunagha sga Mgham Yesu ta tsa dʋu mataba ghuni ya, nda ya ta magə kuni ɲa inda sanlaha ma mnduha ya guli, ka nzakwa tsi manda va ya ta dʋu anɲi ta kaghuni ya.

¹³ Má ka sladanafslada Lazglafta ta ɲuɖufa ghuni ɲa nzakwa ghuni nda ghuɓa kul had gwada ta ghəŋa ghuni ta kəma Lazglafta Da mu, bađu sagha dza'a sagha Mghama mu Yesu Kristi kawadaga nda inda duhwalhani ya.

4

Nzaku ta zdəganatá Lazglafta

¹ Zwanama da, nu skwi ta pdaku ɲa mnay, ya nda ghada taghaghunaf ta ɲni ka kuni da magay ɲa zdəganatá Lazglafta. Ya manda va tsaya ta nzakwa kuni

* **3:1** Ngha ta Slna gwal ghunay 17:15-16. † **3:6** Ngha ta Slna gwal ghunay 18:5.

ta tsa nzaku na. Ta ndəba ghuna ndəba ɲni ta dzvu katakata, ta vlaghunavla ɲni ta hidaku manda va tsaya. Ma hga Mghama mu Yesu Kristi, ka kɔɔnta kuni ta dza'a ta kəma ta kəma.

² Nda sna kuni ta nzaku ya taghaghunaf ɲni nda ma mbrakwa Mghama mu Yesu.

³ Skwi ya kumə Lazglafta ná, nzata ghuni hezle' a ta kəmani kul had hliri.

⁴ Snaɲta dər wa ta nzaku nda markwa tan, ka vlaɲtá glaku manda ya ta kumə Lazglafta,

⁵ ɲa ghudzaku tida manda ɲa gwal kul snaɲta Lazglafta ya a guli wa.

⁶ Ma tsa skwiha ya tama ná, ma tsaghu sani ta sani ka nənɔapta, kabga dza'a ghuzlanap ghuzla Lazglafta tiri ta gwal ta maga mndərga tsaya, manda ya ghada ɲni ta mnuta ya.

⁷ Hgaf a Lazglafta ta amu ɲa maga sli'ɲsli'ɲ wa. Hgaf ɲa nzata mu hezle' a ta amu.

⁸ Tsaya tama, ka va a yu ta tsa gwada ya wu ka mndu katsi, mndu a vziɲ tsi wu, Lazglafta ta vlaghunatá Sulkumani nda ghuɔa ya vziɲ tsi.

⁹ Ta ghəɲa dɔvuvusta ghuni ta ghəɲa ghuni ná, ta dza'a vindaghunafta nda vinda a lu wu, kabga ghadaghada Lazglafta ka ghəɲani ta taghaghunafta.

¹⁰ Tsaya skwi ta magə kuni ɲa inda* mnduha Lazglafta ta hadika Mekaduniya demdem. Ta ndəba dzva yu da kaghuni zwanama, ka kɔɔnta kuni ta magay ta kəma ta kəma.

¹¹ Nəvawəɲa ka nzata kuni nda zdaku, ma tsatsafaku kuni ta tsatsafaku, magawamaga ta slna nda dzva ghuni ɲa kata ghəɲa ghuni, manda ya ghada ɲni ta mnaghunata ya.

¹² Ka mantsa ka kuni magay katsi, dza'a vlay gwal ta kul zlglafta ta glaku ɲa ghuni, had kuni dza'a slaslamaku guli wa.

Gwada ta sagha Mgham Yesu

¹³ Zwanama da, ta kumay yu ta snaɲta ghuni ta skwi ta ghəɲa gwal nda rwa, da nzatá kuni sasu'anaka manda gwal ta kul faftá ghəɲa tan ta Yesu.

¹⁴ Tsəhala grafgra amu kazlay: Mtumta Yesu ka sli'agaptá tsi kə'a ya, mantsa ya guli ná, grafma gra guli kazlay: Dza'a sli'aganapsli'a nda ma Yesu ta inda gwal ta rwuta kawadaga nda Yesu ma zlgay nda ɲuduf guli kə'a.

¹⁵ Na gwada dza'a ɲni mnay ndanana ná, gwada ya mna Mgham Yesu ya. Baɔu tsa fitik dza'a vragata tsi ya ná, tinlaghuta a amu ta ndiri ya ta gwal nda rwa wa.

¹⁶ Baɔu tsaya, dza'a ghudzaga ghudzaga lwa Lazglafta, ɲa kapaɲta mali ta ghəɲa duhwalhani ta lwi, ka vyatá dula Lazglafta, ɲa saha Mghama mu Yesu ka ghəɲani ta luwa, ɲa sli'agapta gwal nda rwa ma Kristi karaku tantan,

¹⁷ ɲa hla amu ta ndiri ya kawadaga nda hən ma ghwayak, ɲa dza'a guyaku nda Mgham Yesu ma ghuvanata luwa. Mantsa ya tama, ɲa nzakwa mu ɲa dekdek kawadaga nda Mgham[†] Lazglafta.

¹⁸ Tsaya tama lɔvuvuswa ɲuduf nda tsa gwadaha ya.

5

Sna a lu ta fitik dza'a vragata Yesu wa

¹ Zwanama da, pahəgla a kuni ta vindaghunafta ka ta wati fitik, nda ya ka ta wati luwa dza'a magakwa tsa skwiha ya wa.

² Nda sna kaghuni ka ghəɲa ghuni kazlay: Manda ghali ta sagha girvidik*

* 4:10 Ngha ta 2 La Kwareɲt 1:16. † 4:17 Aya 15-17: Gray nda 1 La Kwareɲt 15:51-52. * 5:2 Gray nda Mata 24:43, Lukwa 12:39, 2 Piyer 3:10.

ya dza'a sagha fitika Mgham Yesu kə'a.

³ Ma fitika mnay mnduha kazlay: Zda nzaku, ta had hwazla6aku† wu kə'a ya, gi ma tsaya dza'a slakwa 6adzaku, manda va ya ta sagha fitika dgakwa marakw nda huđi dluk ya. Had həŋ dza'a ndapta mida wa.

⁴ Kaghuni zwanama da, ma grum a nzatá nzakwa kaghuni, ŋa sagha tsa fitik ya ksaghunaghata manda ghali wa.

⁵ Kaghuni demdem ná, zwana tsuwađaka fitik kaghuni. Nza a amu manda gwal ma grum girviđik ya wa.

⁶ Ka si mantsa tsi katsi, ma ksu hani ta amu manda ŋa sanlaha ya. Katək ná, nzamanza hzleŋa ndiri ka zlahá vgha mu.

⁷ Gwal ta hani ná, girviđik ta hana həŋ ta hani, girviđik ta ghuyakwa həŋ ta ghuyaku guli.

⁸ Amu ya, gifitik ta mbađa amu ta mbađa. Zlahá ma vgha mu. Klafma zlghay nda ŋuđuf nda đvu ka nzakwa həŋ manda suđatá lguta kufur ŋa wara nda tsi. Fafma ghəŋa mu ta mbaku manda fatá takazak‡ ma ghəŋ.

⁹ Pəgha a Lazglafta ta amu ŋa ghuzlamap tiri wa. Hgafhga ta amu ŋa mbamafta nda ma Mghama mu Yesu Kristi.

¹⁰ Ta ghəŋa amu mtuta Yesu, ŋa nzakwa mu kawadaga nda tsi. Dər má ta nda iri mu, dər má nda rwa mu, kawadaga nzatá nzakwa mu nda tsi.

¹¹ Tsaya tama, mbruvuswambra ta vgha ghuni, katuvuswa kata ta vgha ghuni manda ya ta magə kuni ndanana ya.

Dzatá ghəŋa gwada Pwal

¹² Zwanama da, ta ndəba dzvu yu da kaghuni, vlawa glaku ŋa gwal ta ksa slna Lazglafta mataba ghuni, gwal zbap Lazglafta ka fata ta ghəŋa kaghuni ŋa taghaghunafá tvani ya.

¹³ Vlawa glaku ŋa tar dar ka đvuta kuni ta həŋ katakata ta ghəŋa slna tar. Nzuvuswanza nda zdaku mataba ghuni, nda ya nda sanlaha guli.

¹⁴ Zwanama da, ta ndəba dzvu yu da kaghuni, dvawadva ta gwal ta yađi, tsafarawa gwal hule6hule6a, vlawa mbraku ŋa gwal htu mbrakwa tar, ka ksa kuni ta ŋuđuf nda inda mndu.

¹⁵ Daswa ka kuni, da vranamtá mndu ta ŋaslu ta mndu nda ŋaslu. Navawaŋa katək, ka maga skwi ya đina mataba ghuni, nda ya ŋa hamata sanlaha tani.

¹⁶ Nda rfu ka kuni nzakwa ghuni.

¹⁷ Ma zlanap kuni ta maga du'a.

¹⁸ Rfanaghawa Lazglafta dər ta ghəŋa wati ma skwi tsi, kabga tsaya skwi ŋa magay ghuni ta zđəganatá Lazglafta, na tsa kaghuni gwal nda ndi'a nda Yesu Kristi ya.

¹⁹ Ma su'ufiŋ kuni ta Sulkum nda ghu6a,

²⁰ Ma mnə kuni ta mtsiriu' nda gwada la anabi.

²¹ Ama kwatsadapwa inda skwi demdem, ka zbapta kuni ta ya đina,

²² ka tsaghuta kuni ta vgha nda inda 6ədzaku.

²³ Ka ghu6aghunaghu6a Lazglafta ya ta vlatá zdaku kaghəŋani, ka naghunafá tsi ka ŋani dardar. Ka ngha tsatsi ta kaghuni tsuhtsuh, nda sulkuma ghuni tani, nda hafa ghuni tani, nda slu'uvgha ghuni tani. Tsaya dza'a kwal rutsak kul nzafta ta kaghuni ma fitika sagha Mghama mu Yesu Kristi.

²⁴ Dza'a magay tsa Lazglafta ta hgaftá kaghuni ya, kabga ta magay ta inda skwi ya mna tsi.

† 5:3 Gray nda Irmiya 6:14, 8:11. ‡ 5:8 Gray nda Isaya 59:17, Afisus 6:11-17.

²⁵ Zwanama ɗa, ndaɓawa dzvu ta ghəŋa aŋni.

²⁶ Ka ganaghata kuni ta zgu ta zwanama nda ɗvaftá vgha hmətət.

²⁷ Ta ndaɓa ghunatá dzvu yu ma hga Mgham Yesu. Ka dzaŋanafta kuni ta na delewer na ta inda zwanama.

²⁸ Ka nza zɗakatahuda Mghama mu Yesu Kristi kawadaga nda kaghuni.

Mahisa tsghatá lwa Pwal ña la 2 La Tesalunik

Gazgu

¹ I'i Pwal, kawadaga nda i Silas nda Timute, ta vinda na delewer na ña kaghuni Igliza Lazglafta ma luwa Tesalunik, kaghuni ta nzakway ka ña Da mu Lazglafta, nda Mghama mu Yesu Kristi ya.

² Ka nza zɔakatahudi nda zɔakwa i Da mu Lazglafta nda Yesu Kristi ta ghəña kaghuni.

Dza'a sasa Yesu da tsa guma

³ Zwanama da, had'ñni ta zlanja rfanaghatá Lazglafta ta ghəña kaghuni wa. Nda nza tsaya tɔukwa, kabga ta dza'a ta kəma ta kəma zlgħay nda ñudufa ghuni, nda d̄vu ta dza'a ta kəma ta kəma ta magə inda kaghuni ña sanlaha ya.

⁴ Tsaya ta kəl ñni ka ghubakwa ñni ta ghəña kaghuni da sanlaha ma Igliza Lazglafta. Kaghuni ná, ñanaña kuni ta zlgħay nda ñuduf, ka su'a ghuya danwa nda giri ta gə lu ña ghuni.

⁵ Tsa ghuya danwa ya ta maray kazlay: Tuɔukwa guma Lazglafta kə'a, ña klaftani ta kaghuni ka gwal nda ra ña da ga mghama Lazglafta, ya ta ghuyə kuni ta danwa ta ghəñani ya.

⁶ Skwi tɔukwa dza'a magata Lazglafta, na tsa ghuyanaptá danwa dza'a ghuyanapta tsi ta tsa gwal ta ghuyaghunaptá danwa ya guli.

⁷ Ma zlagapta dza'a zlagapta Mgham Yesu Kristi ná, dza'a vlaghunavla ta mbi'a vgha ta kaghuni ta ghuytá danwa ya, nda añni tani. Ta luwa dza'a saha tsi kawadaga nda duhwalha Lazglafta gwal nda mbra ya.

⁸ Ma takataka vu ta zlgħaku dza'a saha həñ ña ghuzlanaptá iri ta gwal kul snan̄tá Lazglafta*, ta kwalagħutá snatá Lfida Gwada Mghama mu Yesu Kristi ya.

⁹ Tsa ghuzla iri dza'a ghuzlanapta lu ta həñ ya ná, tsaya zadanatá həñ dza'a zadanata lu di'ñ nda wa ira Mgham Yesu, nda glakwa mbrakwani† tani.

¹⁰ Ma sahani dza'a magakwa tsaya, ña zləzlvay inda gwal ta zlgħafta, ña ndərmimay inda tan̄ nda ndərmima. Tekw kaghuni mataba tan̄, kabga zlgħafzlgħa kaghuni guli ta gwada ya mnaghuna ñni.

¹¹ Tsaya ta kəl ñni ka gɔata ta maga du'a da Lazglafta ta ghəña ghuni, kada nzata kuni ka guram nda skwi ya hgaf tsi ta kaghuni, ka zlgħaftá kuni ya. Ka katá tsi ta kaghuni nda mbrakwani, ña magay ghuni ta skwi d̄ina d̄ina, nda ya ña yifanaftani ta zlgħay nda ñudufa ghuni.

¹² Mantsa ya tama, dza'a mutsay hga Mghama mu Yesu Kristi ta glaku nda ma kaghuni, ña vlaghunatani guli ta glaku. Nda nza tsaya ka zɔakatahuda Lazglafta mu nda Mghama mu Yesu Kristi.

2

Skwi dza'a magaku ta saha Yesu

¹ Zwanama da*, ta kumay ñni ta mnaghunatá gwada ta fitika sagha dza'a sagha Mghama mu Yesu Kristi, nda gwada ta fitika tskavata dza'a tskavata mu ta kəmani ya. Wya skwi ta ndəbu ñni ta dzvu da kaghuni:

* 1:8 Grawa nda Isaya 66:15. † 1:9 Gray nda Isaya 2:10, 19, 21. * 2:1 Gray nda 1 Tesalunik 4:15-17.

² Ka mamu mndu ta mnaghunata kazlay: Saghasa fitika sagha Mgham Yesu kə'a, yaha kuni da zləŋ ka ghuya ghəŋa ghuni. Dər má la anabi tsi, dər má snaŋ nda sna a kuni ta gwaday, dər i'i a ta vindaghunafta ká lu má mnaghunata.

³ Yahayaha mndu da nanaftá kaghuni dər nda wati ma tsakalawi. Gi ɓaŋalaŋ a dza'a sagha tsa fitik ya wa. Makəđ tsaya ná, nda ndəgha gwal dza'a gaftá sidi nda Lazglafta, ŋa saba tsa ghwadaka mndu ya dəday ta daɓi. Tsatsi mndu ta nzakway ka ghuma.

⁴ Dza'a sli'avafli'a ta ghəŋa inda skwi nda ghuɓa, nda ya ta ghəŋa inda skwi ta tsəlɓu lu ta tsəlɓu ta kəmani. Ŋa nzamtani ma həga Lazglafta, ŋa mnayni kazlay: I'i Lazglafta† kə'a.

⁵ Mnaghunamna yu ta inda tsa skwiha ya ma fitika nzakwa da da kaghuni. Zaghunapza ra?

⁶ Ndanana ná, nda sna kuni ta skwi ta ŋaghutá tsa ghwadak ya. Ka saghasa tsa fitikani ya ná, dza'a zlagapzlaga.

⁷ Aŋ mndani, nda ghada ta magakumagaku slnahani. Ma tsanaŋta tsa mndu ta ŋaghuta ya ta tvi dza'azlay ná, kɛkkɛk a dza'a maga tsi ta slnani wa.

⁸ Dza'a sabsa ta daɓi. Ma sagha dza'a sagha‡ Mghama mu Yesu ma glakwani, ŋa zadanatani nda hafu dza'a vuslagapta tsi ma wani.

⁹ Nda mbrakwa halaway dza'a saba tsa ghwadaka mndu ya, ŋa magayni ta inda mazəmzəmha, nda inda skwi ya ta ndrakawu lu nda ndrakawa, nda inda mandərmimi ŋa nana§ mnduha.

¹⁰ Dza'a magay ta inda ghwadaka skwiha ŋa nanaghatá gwal ta zaɗa ghəŋa taŋ, kabga kwalaghuta taŋ ta tsu'af, đvaf a həŋ ta kahwathwata má dza'a mbanafá həŋ ya wa.

¹¹ Tsaya kəl Lazglafta ka ghunagatá mbrakwa zaɗaku ta ghəŋa taŋ ŋa zlghafta taŋ ta tsakalawi,

¹² kada tsanaghata Lazglafta ta guma ta inda tsa gwal ta kwalaghuta zlghaftá kahwathwata, zɗəgana maga ghwadaka skwi ta həŋ ya.

Nzaku ka mnda zlghay nda ŋuɗuf nda diha

¹³ Aŋni, nda ra ka rfay ŋni ta Lazglafta ta ghəŋa kaghuni zwanama. Dvuɗva Mgham Yesu ta kaghuni kabga Lazglafta ta zbaptá kaghuni daga ta taŋtaŋ, ŋa mbaghunafata nda ma slna Sulkum, ka faghutá kaghuni nda ghuɓa, ma zlghafta ghuni nda ŋuɗufa ghuni ta tsa kahwathwata ya.

¹⁴ Ŋa tsaya kəl tsi ka hgaftá kaghuni nda ma Lfiɗa Gwaɗa ya mnaghuna ŋni, ŋa mutsafta ghuni guli ta glakwa hga Mghama mu Yesu Kristi.

¹⁵ Tsaya tama zwanama da ná, dihavawa diha, ka ŋanata kuni ta inda tsa skwiha taghaghunaf ŋni ya, dər ya mnaghuna lu nda mna, dər ya vindaghunafta lu nda vinda a tsi.

¹⁶ Ta maga du'a yu da Mghama mu Yesu Kristi tsatsi ka ghəŋani, nda ya da Da ke mu Lazglafta ya ta đvutá amu, ya ta zɗaŋtá huɗi ka lóamatá ŋuɗuf ŋa kɛkedzeŋ, nda skwi faf mu ta ghəŋ tida.

¹⁷ Ka lɓaghunatá tsi ta ŋuɗuf, ka vlaghunatá tsi ta mbrakwa gɗata ta maga skwi ɗinadina ma slna nda ya ma gwaɗa.

3

Magawa du'a ta ghəŋa aŋni

1 Skwi ya ta pɔaku tama zwanama ɔa, magawa du'a ta ghəŋa aŋni, kada dza'a gwada Mgham Yesu ta kəma ta kəma misimmisim, nda ya ŋa ghubaray mnduha manda ya ta magaku da kaghuni ya.

2 Magawa du'a guli ta ghəŋa aŋni ŋa katarŋatani da mnduha ta sidi, kabga inda mndu a ta tsu'a na gwada ta mnə ŋni na wa.

3 Mgham Yesu ná, vərɔa mndu ya, dza'a mbraghunafmbra, ŋa nghayni ta kaghuni da halaway*.

4 Wya skwi graf ŋni ta ghəŋa kaghuni ma ndi'atá vgha ŋni nda Mgham Yesu: Ta ŋanaŋa kuni ta hidaku ya ta vlaghunata ŋni, nda gɔata ta gɔata kuni ta magay nda ya dza'a kuni magay manda tsaya.

5 Ka maraghunamara Mgham Yesu ta tvi ŋa ɔvuta ghuni ta Lazglafta, nda ya ŋa hbay ghuni ta ŋuɔuf manda ŋa Kristi.

Maga slna manda va ŋa Pwal

6 Zwanama ɔa, ma hga Mghama mu Yesu Kristi ta mna ŋni ta na gwada na ŋa ghuni, tsaghwa vgha tavata mnda zlghay nda ŋuɔuf ta yaɔi, kul haɔ ta maga skwi taghaghunaf ŋni.

7 Kaghuni, nda sna kaghuni ta skwi ŋa magay, ŋa ksay ghuni ta sada ŋni. Ma nzakwa ŋni da kaghuni ná, nza a ŋni ka gwal ta yaɔi wa.

8 Zan ŋa ŋni ta skwa zaya mndu ka mbalay wa. Aŋni ka ghəŋa ŋni ta slavapta nda rvidik tani, nda fitik tani ka maga slna ŋa zay ŋni, kabga va a ŋni ta ghuyaghunaptá ɔaŋwa† ta ghəŋa skwa zay ŋni wa.

9 Nza a vəl magay ŋni mantsa ya kazlay, ra a ka mutsay ŋni ta skwi da kaghuni wu kə'a wa. Nda nza tsa slna magə ŋni ya ŋa tagha skwi ŋa ghuni.

10 Ma tsa fitika nzakwa ŋni da kaghuni ya ná, wya ka ŋni si ta mnaghunata: «Ka va a mndu ta maga slna ya wu ná, ma vlan kuni ta skwa zay guli,» ka ŋni.

11 Tsa nzakwani ya, snaŋnaghasna kazlay mamu sanlaha ta yaɔi mataba ghuni, kul haɔ ta maga slna kə'a. Ta ghəŋa valu da kiwa ghatalakw yeya skwi ta magə həŋ.

12 Skwi ta mnə ŋni ŋa tsa mnduha ya, nda hga Mgham Yesu Kristi na: Magawamaga ta slna nda tvani, ka mutsa kaghuni ka ghəŋa ghuni ta skwi ŋa zay ghuni, ka ŋni.

13 Kaghuni ya zwanama ná, ma hərfaku kuni ta maga skwi ɔina.

14 Ka haɔ yu ta sna tsa gwada vindaf lu ya wu, ka mndu katsi, mnanaŋwa mnduha demdem, ka dgaghuta kuni ta vgha nda tsi, ŋa ksafatani ka hula.

15 Nziya nza tsi, yaha kuni da klaftá həŋ ka ghuma ghuni. Zlahawazlaha nda tvani, kabga zwanama ghuni ya.

16 Ka vlaghunavla Mgham Yesu tsatsi ka ghəŋani ta vla ɔɔaku ya, ta ɔɔaku ɔar ta wati luwa tsi. Ka nza Mgham Yesu kawadaga nda kaghuni demdem.

17 I Pwal ta vindaghunaf ta dzva ɔa, ta ga zgu yu ŋa ghuni. Tsaya thatá dzva ɔa ta inda ɔelewerha ta vindaf ta yu. Mantse ya ta vinda yu.

18 Ka nza ɔɔakatahuɔa Mghama mu Yesu Kristi kawadaga nda kaghuni demdem!

* 3:3 Gray nda Mata 6:13, Yuhwana 17:15. † 3:8 Gray nda Slna gwal ghunay 20:34, 1 Tesalunik 2:9.

Tañtaña tsghatá lwa Pwal ña 1 Timute

Ga zgu

¹ I'i Pwal, ghunatá mnda Yesu Kristi, manda ya mnaf Lazglafta mnda mba amu nda Yesu Kristi ya faf mu ta ghəñ tida ta vinda na delewer na.

² Ña kagha Timute*, vərda zwanja da ma zlgħay nda ñuđuf ta vinda yu. Ka vlagħavla Lazglafta ta nzakway ka Da, nda Mghama mu Yesu Kristi ta zdakatahūdani, nda tawa hidahidani, nda zdakwani.

Dasuwa ka kuni nda gwal ta taghanatá ghwadaka skwi ta mndu

³ Manda ya si ta mnə yu ña għa ma sli'a da da luwa Mekaduniya ya kay, ka nzata ka ma luwa Afisus, kabga mamu gwal ta tagħa tsakalawi ña mnduha. Ka dvanaghata ka ta həñ ña zlanja tañ.

⁴ Ka mnanata ka ta həñ, yaha həñ da lagħwi da hamtá ghəñ ma gwada ta prukutunzum, nda mbəda mndəra mndu kul hađ lu dza'a kđanakta. Ta klaktá hwazlađaku, ka zlanja ta ñlaku ta kəma ta kəma ma slna Lazglafta ma zlgħay nda ñuđuf tsaha ya.

⁵ Klatá ghəña tsa gwada ta mnaghata yu ya ná, tsaya sli'anaftá đvu ya ta sabi ma ñuđuf ya nda ghúba, nda vərda ndanu kul hađ sana dga ghəñ, nda vərda zlgħay nda ñuđuf.

⁶ Tsughwadagħu tsughwada sanlaha ta tvi, ka lagħwi zadamta ma tsa hwazlađakuha dza'a kwal katanaftá həñ ya.

⁷ Ta kumay həñ ta nzakway ka gwal ta tagħanaftá zlahu Lazglafta ta mnduha, ama sna a vərda hahəñ ta skwi ta mnə həñ wa. Sna a həñ ta vərda skwi ya sladaf həñ tida guli wa.

⁸ Nda sna amu kazlay: Dina zlahu kə'a, ka nda tvani ksa mndu ta slna nda tsi.

⁹ Nda sna amu guli kazlay: Fa a lu ta zlahu ka ña gwal tđukwa wu kə'a, ama fafa lu ta zlahu ña gwal kul sna gwada da mndu, nda gwal ta maga mbrəs, nda gwal ta sisi, nda gwal dmaku, nda gwal kul zlanja Lazglafta, nda gwal kul snanja dzahay', nda gwal ta pslatá dadaha tañ, nda gwal ta pslatá mndu,

¹⁰ nda gwal ta hliri, nda gwal ta hahanaku zgun nda zgun, nda gwal ta dzawaptá mndu ka vu'a, nda gwal tsakalawi, nda gwal ta wada a ta wadu ka bətbət, nda ya ña gwal ta maga sanlaha ma ghwadaka skwiha, ka zlanja vərđaka tagħa skwi.

¹¹ Tsa vərda tagħa skwi ya ná, ta slanaghata ma Lfida Gwada fađim lu ña mnay ta ghəña glakwa Lazglafta lu.

Rfanaghatá Kristi

¹² Ta rfay yu ta Yesu Kristi Mghama mu, ta vlihatá mbraku prək maga slna da. Ta rfay yu ta ghəña vəl klaftani ta i'i ka mndu nda ra ña faftá ghəñ tida, ña maganata slna.

¹³ An mndani, nda nza yu ka mndu si ta pgha rutsak tida ghalya, ka mnda giri ñani, ta balanata, ama ka tawatá Lazglafta ta hidahida ta i'i, kabga ma kwala da kul snanja si ta maga† yu ta tsa skwiha ya. Si hađ zlgħay nda ñuđuf da i'i wa.

* 1:2 Ngha ta slna gwal ghunay 16:1. † 1:13 Ngha ta slna gwal ghunay 8:3, 9:4-5.

14 Ka zđidıntá Mghama mu ta huđi katakata, ka vlihatá zlgħay nda ıuduf, nda đvu ya ta mutsu lu ma guyatá vgha nda Yesu Kristi.

15 Wya tsa varda gwada nda ra ka tsu'afıta inda mndu ya: Sasa Yesu Kristi ta ghəna hadik ıa mbanafıta gwal dmaku. ıi mali mataba tanı.

16 Tsaya kəl Lazglafta ka tawatá hidahida ta i'i. Kumanjuma Yesu Kristi ta maravata ma i'i ta nzakway ka mali mataba gwal dmaku ya, ta glakwa ksa ıudufani. Nda nza ka gray ıa gwal dza'a zlgħaftá tsatsi, ıa nzakwa tanı nda rfu ıa kdekedenı.

17 Ka nza sgıt nda glaku ıa dekdek ıa Mgham kul hadı ta mtavata, kul hadı ta nghavata, tsatsi turtuktuk Lazglafta ıa kdekedenı. Amin!

18 Timute zwanıa da, na gwada ta mnaghata yu ná, manda va ya mna la anabi ta gwada ta ghəna għa ghalya ya, ıa nzakwa na gwada na ıa vlagħatá mbraku, kada lavınta ka ta vulafıta varda ka vulu.

19 Njananıa ta zlgħay nda ıudufa għa nda fatá ndana għa kul hadı sana dga ghəı. Vzııvza sanlaha ta tsa fata ndanu kul hadı dga ghəı ya, ka dzatá zlgħay nda ıudufa tanı.

20 Mataba tsa mnduha ya na i Himene nda Alegzandra. Vlanıva yu ta hənı ta halaway‡, kada kwala hənı razəgəltá Lazglafta.

2

Nıa wa rakwa tsəlbay mu ta tsəlbı na?

1 Skwi ya vli yu ta mbraku tanıtanı ta ghəıanı karaku ná, tsaya đawa skwiha da Lazglafta nda maga du'a, nda taw ma ghuvani, nda rfanaghata ta ghəıa inda mnduha.

2 Dına ka maga du'a ta ghəıa mghamha nda inda gwal ta ıanată ga mgham, kada mutsafta mu ta nzaku lebtekw, ma zđaku, ma zləıa Lazglafta nda tvani, ıa nzay mu ta nzaku manda ya ta raku dər ta wati ma tvi tsi.

3 Tsaya skwi dına ta zđəganatá Lazglafta mnda mba amu.

4 Ta kumay tsatsi ta mbafta* inda mndu, ka mutsafta tanı ta snanıtá kahwathwata.

5 Na nzakwani ná, turtuktuk Lazglafta. Turtuktuk mndu ta gyanafıta mndu nda Lazglafta guli. Tsa mndu ya ná, Yesu Kristi ya

6 ta vlatá ghəıanı ıa varatá inda mnduha demdem†. Tsaya skwi ya maga tsi ma fitik ya fa Lazglafta.

7 Nıa tsaya kəl lu ka fatá i'i ka mnda mnay, ka mnda ghunay‡ guli. Nda nza yu ka mnda taghanafıta gwal kul nzakway ka la Yahuda§ ta gwada ta zlgħay nda ıuduf, nda kahwathwata. Tsakalawa da a wu, kahwathwata ta mnə yu.

Imi'aha nda zgwana

8 Ta kumay yu tama ta magay zgwana ma inda vli ta du'a nda kapatá dzvu ya nda għuđa hezle' nda ta luwa, nda gatá sidi a wu, nda zlərdawi a guli wa.

9 Nıa mi'aha ya guli ná, ka nzakwa hahəı nda hba vgha manda ya ta raku. Ma lagħu həı da rka nda đatá ghəı ya nda bla. Ma lagħu həı da rka nda dasu, dər nda mizidıkw, dər nda lıut ya nda bla dzvani* a tsi.

10 Ka rka həı ta rka nda ıərmata slıaha tanı, manda ya ta ranıta mi'aha ta maranıtá zləıay tanı ta Lazglafta.

‡ 1:20 Gray nda 1 La Kwarentı 5:5, 2 Timute 2:17, 2 Timute 4:14. * 2:4 Gray nda Izekiyel 18:23.

† 2:6 Gray nda Mata 20:28. ‡ 2:7 Gray nda 2 Timute 1:11. § 2:7 Gwal kul snanıtá Lazglafta Da

mu ta Luwa. * 2:9 Gray nda 1 Pıyer 3:3.

¹¹ Ma fitika tagha skwi ya guli, seftekwa ka marakw nzata, nda hanatá ghəŋ.

¹² Vlanj a yu ta tvi ta marakw ŋa taghanaftá skwi, dər ŋa ga mgham ta ghəŋa zgun wa. Seftekwa katsi nzata.

¹³ Adamu na tanjana mndu zlaganap Lazglafta, kada magaftá tsi ta Hawa.

¹⁴ Adamu a nanaf halaway guli wa, marakw ya nanaf tsi, ka kwalaghutá marakw ta snatá gwada Lazglafta†.

¹⁵ Dər má mantsa tsi, dza'a mbanafmba Lazglafta ta marakw nda ma yayni ta zwani, ka gdavagda tsi ta ŋavata ma zlgħay nda ŋudufani, nda dvtutá mndu, nda nzaku nda ghuba.

3

Gwal ngha Igliz

¹ Nana gwada dza'a yu mnay na ná, gwada ŋa faftá ghəŋ tida ya. Ka dɔvafɔva mndu ta slna nzakw ka mali ta ghəŋa Igliz katsi ná, ŋərma skwi ya dvanj tsi.

² Dina ka nzakwa mali ta ghəŋa Igliz, ka mndu kul had rutsak tida, turtuk ka markwani, zlahafzlahá katsi ta ghəŋani, ta ndanay katsi ta ndanu tɔdukwa, dina ka nzakwani, ta tsu'ay katsi ta matbay ga tanj, nda sna katsi ta taghanaftá skwi ta mndu.

³ Ma nza tsi ka mndu ta sa ima inabi, ma nza tsi ka mndu ta sidi, ama leɓtekw ka nzakwani. Ma nza tsi ka mndu ta ghazenzenj, ma nza tsi ka mndu dvtutá ta tseɓi.

⁴ Nda sna katsi ta ŋanatá həgani, nda sna katsi ta zlahá zwanani ŋa nzakwa tanj ka zwani ta sna gwada nda hanata ghəŋ guli.

⁵ Ka si sna a mndu ta ŋanatá həgani wu katsi, wa kə'a dza'a lavinjta ngħaftá Igliza Lazglafta na?

⁶ Ma nza tsa mndu ya ka lɪɪda mndu ma zlgħay nda ŋuduf, da glə tsi ta ghəŋ, da zləmbamtá tsi ma mndərga tsa guma tsanagħa lu ta halaway ya.

⁷ Dina ka nzakwani ka mndu ya ta ghubu dər gwal kul snanjta Lazglafta, kada nzakwa tsi ka mndu kul had lu ta gagay nda gaga, da zləmbamtá tsi da dəɓla halaway*.

Gwal ksa slna ma səla mnduha

⁸ Gwal ta ksa slna ma səla mnduha ya guli, dina ka nzakwa tanj. Yaha həŋ pgha wirak his ma vu, yaha həŋ nzakway ka gwal ta sasaku, ka gwal ta zba tseɓi nda ta ghwadaka tvi.

⁹ Dina ka nzakway tanj ka gwal ta ŋanatá kahwathwata ya mariginj lu ma zlgħay nda ŋuduf nda fata ndanu kul had sana dga ghəŋ.

¹⁰ Dina ka dzaghanjta həŋ karaku. Tahula tsa, ka had sana skwi ŋa mnafta ta həŋ wu katsi, lavinjlava həŋ ta nzakway ka gwal dza'a ksa slna ma səla mnduha.

¹¹ Mantsa ya mi'aha ta ksa slna ma səla mnduha guli. Dina ka nzakwa tanj. Had wu ka həŋ ta kusleberaku, zlahafzlahá ka həŋ ta ghəŋa tanj, ka ŋərmani ka həŋ nzakway ma inda skwi.

¹² Mndu ta ksa slna ma səla mnduha ná, turtuk ka markwani, pərdəfərdə katsi ta zlahá zwanani nda gwal ga tanj tani.

¹³ Ka nda tvani ta ksa gwal ta ksa slna ma səla mnduha ta slna katsi ná, ta vlanjla lu ta glaku ta həŋ ma inda vli. Lavinjlava həŋ ta gwada tanj kul had zləŋ ma fatá ghəŋa tanj ma zlgħay nda ŋuduf ma Yesu Kristi.

† 2:14 Aya 13-14: Ngha ta Zlrafta 2:7, 21-22, 3:1-6.

* 3:7 Aya 2-7: Gray nda Titus 1:6-9.

Hya skwi ta vlamata zlgħay nda ɲuɖuf

¹⁴ Ta vindi yu ta na ɖelewer na ɲa għa ná, nda fa ɲuɖufa ɖa ta labə da nghaghaghata.

¹⁵ Ala, ka gərɖugərɖa yu katsi, dza'a nda sna ka káka dza'a nzaku ma həga Lazglafta ta nzakway ka Igliz, hahəɲ gugudi ta dihanatá kahwathwata.

¹⁶ Manda va tsaya ná, ɖagala nzakwa skwi ya nda ɖifa payaf Lazglafta, ta nzakway ka Kristi ya zlgħaf mu.

Mariginj mara Lazglafta ka mnda səla. Tudúkwa nzakwani, ka Sulkum nda għuɖa† maranjta.

Nda ngha duhwalha Lazglafta, ka mnə lu ta gwada tida, ɲa inda gwal kul nzakway ka la Yahuda.

Ka zlgħaftá mnduha ma inda vli ta ghəɲa hadik.

Ka klagħatá Lazglafta ta luwa da vla glakwani.

4*Tagħa skwa gwal tsakalawi*

¹ Tsaliɲtsala Sulkum nda għuɖa kazlay: Ma kɖavakta fitik ná, dza'a zlanava-zla sanlaha ta zlgħay nda ɲuɖufa tan, ka lagħwi da sna ɲa sulkumha ta nana mndu, nda tagħa skwi ya ta klagapta ghwadaka sulkumha kə'a.

² ɲa nanaghata gwal ta maga madgwirmaɖgwir, ta mna tsakalawi, ta həɲ. Vli ma ndana tsa mnduha ya ná, manda datá kufur għandand ma vu ya nzakwani.

³ Dza'a lmay həɲ ta kla marakw, dza'a lmay həɲ ta zay lu ta sanlaha ma skwa zay. Wya Lazglafta ta zlagiginjta tsa skwiha ya ɲa zay gwal zlgħay nda ɲuɖuf, gwal nda sna ta kahwathwata. Ta zə həɲ ya, ɲa rfay tan ta Lazglafta ta ghəɲani.

⁴ Manda va tsaya, inda skwi zlagiginj Lazglafta ná, ɖina* nzakwani. Ka ta rfanagħarfa lu ta Lazglafta ta ghəɲa skwi ta zə lu, had sana skwi ɲa wuɖanaghuta wu,

⁵ kabga għuɖinj għuɖa Lazglafta nda gwadani nda ya nda ma maga du'a guli.

Nzakway ka vərɖa mnda maganatá slna ta Yesu Kristi

⁶ Ka tagħanaftagħa ka ta inda tsa skwiha ya ta zwanama katsi, dza'a nzakway ka ka ɲərma kwalva Yesu Kristi. Dza'a maranjmara ka kazlay: Nda bagħa ka nda gwada zlgħay nda ɲuɖuf, nda ya nda vərɖaka tagħa skwi ya tagħaf ka kə'a.

⁷ Zluɲzla ta gwada prukutunzumha ta gwadaɖ halata mi'aha. ɲavanja kagħa, ka nza ka ta nzaku ma ndi'ata vgha għa nda Lazglafta.

⁸ Skwi ɖina zavzava ɲa hwaya us ma vgha, ama sira a katu mida wa. Ndi'atá vgha nda Lazglafta katək na vərɖa skwi ta kata mndu ma inda skwi, kabga da tsatsi na ta ta imi ta sləməɲ ta ghəɲ nzaku ya ndanana, nda nzaku ya ta kəma.

⁹ Nana gwada na ná, vərɖa gwada ya, nda ra ka tsu'afta inda mndu kul had sana dzudzukway.

¹⁰ Tagħəɲa tsaya ta kəl mu ka dzatá vgha ka ɲavata ka maga slna, kabga nda fa ghəɲa mu ta Lazglafta ya nda hafu mida. Tsatsi ta nzakway ka mnda mba inda mndu, katkatatani gwal zlgħay nda ɲuɖuf.

¹¹ Tsaya skwi dza'a ka sladanata, ka tagħay.

† 3:16 Gray nda Ruma 1:4. * 4:4 Gray nda Zlrafta 1:31.

Nzanza ka mndu ɲa ksa sadani

¹² Yaha mndu da hærtətətá nzakwa gha ta ka zwanɲ. Katək ná, nzanza ka ɲa gwal zlgħay nda ɲuduf, ka mndu ɲa kla sadani ma tva gwada, ma tva nzaku, nda ya ma tva nzaku nda ghu6a.

¹³ Ma kdaku yu ka labə ya, ka gdata ka ta dzananaftá gwada† Lazglafta ta mnduha, ka vla ka ta mbraku ɲa tanɲ, ka tagħa ka ta skwi ɲa tanɲ.

¹⁴ Yaha ka da ganavatá masfa ta skwi ya vlagħa Sulkum ma kagħa, ya vlagħa lu ma fitika mnata la anabi, ka faghagħatá la galata mndu ta dzvu ya.

¹⁵ Nafɲa ta vgha ta tsa skwiha ya, ka maga ka nda kdavakta ɲudufa gha, ɲa nghanɲa inda mnduha káka ta dza'a ta kəma ta kəma.

¹⁶ Dasuwa ka ka nda nzakwa gha, dasuwa ka ka nda skwi ta tagħə ka guli. Ndi'amndi'a mida. Ma tsa magay gha mantsa ya, dza'a mbanaftha ka ta ghəɲa gha, nda gwal ta fata sləmənɲ ka snay tani.

5

Vla ta hidaku ɲa inda gwal zlgħay nda ɲuduf

¹ Ma davə ka ta glata mndu. Nda dasuwa ká ka gwada nda tsi, manda skwi nda da għa*. Manda mna gwada ɲa zwanɲama gha ka ka gwada nda zwana duhwalha.

² Galata mi'aha ya guli ná, manda mamaha gha, káka nghan həɲ. Nghan ta dagħala mi'aha manda kwagħa ma għa kul haď ndanantá sana skwi nda həɲ.

Mi'a wadgu

³ Vla ta glaku ɲa vərɗaka mi'aha ka wadgu, ka matunɲulum.

⁴ Ka si mamu zwana tsa wadgu ya, ka zighihani a tsi katsi, tinɲəl hahəɲ dza'a zrafta katanɲá gwal ga tanɲ, ɲa planamtá dzva tanɲ. Tsaya skwi ta zdəganatá Lazglafta.

⁵ Tsa vərɗa wadgu ta nzakway ka matunɲulum kul haď mndu ɲa katanɲa ya ná, ta Lazglafta fafta tsatsi ta ghəɲani. Haď ta zlanɲá maga du'a, ka tawa ghəɲ da Lazglafta nda fitik tani, nda rvidik tani, ɲa dawa katu da tsi wa.

⁶ Ama wadgu ya ta nzaku ta dagħayakwani ná, nda mta tsaya dər má ta ndiri tsi.

⁷ Tsaya skwi dza'a ka havanaktá həɲ, kada nzakwa həɲ kul haď rutsak ta həɲ.

⁸ Ka haď mndu ta nghanɲa ka la tanɲ, katkatatani la ma həga ga tanɲ wu katsi, bliɲ6la tsa mndu ya ta zlgħay nda ɲuduf, mal tsatsi badzatani ka mndu kul zlgħaftá Yesu.

⁹ Marakw ya mtu zə'alə tanɲ ná, ta magay ka imani ta mku' mbsak, kada mbədamta lu mataba mi'a wadgu. Tsa si turtuktuk yeya ka zə'al snan tsi guli.

¹⁰ Ta ghubay ka lu ma ɲərma slnahani ta magə tsi. Va galanafgala katsi dīna ta zwani, ta tsu'ay katsi ta matbay ga tanɲ, ta mbazay katsi ta səla gwal zlgħay nda ɲuduf, ta katay katsi ta gwal ta sa duni, fafa katsi ta ghəɲani ka maga inda ɲərma slna.

¹¹ Yaha ka mbədamtá mi'a wadgu ta ka dagħali ma tsa mbsak ya, kabga baďu sli'avaftha dva zgun ma vgha tanɲ, ka dganatá həɲ nda Kristi ná, zbay tanɲ ta dza'agəlta da zə'al.

¹² Dza'a ksay guma ta həɲ kabga blianap6la həɲ ta skwi ya si kura həɲ tanɲtanɲ.

† 4:13 Nghan ta Lukwa 4:16-21. * 5:1 Gray nda Levitik 19:32.

¹³ Taghəŋa tsa guli, haď sana skwi ta magə tsi ta ghəŋa sli'ani da ra watgha həga ga mndu wa. Dza'a ra watgha həga ga mndu yeya a guli wu, dagala va yawa taŋ. Gwada kul nghanatá həŋ ná, tsaghuzlaram ka həŋ dida.

¹⁴ Tsaya tama, ta kumay yu ta sli'a mi'a wadgu ta ka daghali ya da zə'alha taŋ, ka yaya həŋ ta zwani, ka nghan həŋ ta həga taŋ, kada kwala ghumaha mu ta mna gwada kul raku ta amu.

¹⁵ Mamu sanlaha ta gi ghadata mbəďaghutá vgha, ka zluŋtá vərďa tvi, ka laghwi mista halaway.

¹⁶ Ka mamu sana marakw ta zlghaftá Yesu, nda mi'a wadgu ma mndəra taŋ katsi, ka kata tsi ta həŋ, yaha tsi zlanantá Igliz, kada laviŋta Igliz ta katanťá vərďa wadguha ya ta dunluŋwaku.

Gwal nghan Igliz

¹⁷ La galata mndu ta ksa slna đina mataba Igliz ná, đina ka vla glaku dagala ŋa taŋ. Katkatatani gwal ta mna gwada, nda gwal ta tagha skwi ŋa mnduha.

¹⁸ Ka lu vindafta ma gwada Lazglafta na: «Haď kuni dza'a hbunustá budzaŋ ta wi ta sla ta dga hya wu,» ka'a. Mantsa ya ka'a guli na: «Raŋra vlanťá nisəlani† ta mndu ta ksa slna,» ka'a.

¹⁹ Ma gi tsu'af ka ta gwada ta mnafta lu ta sani ma glata mndu ta ksa slna mataba Igliz. Ba mamu ka masləmtsək tađ his ka hkən a tsi ta snanaghata.

²⁰ Gwal ta ga dmaku ya, dvanaghadvá ta həŋ ta kəma inda mnduha, kada ganafta tsi ta zləŋ ta sanlaha.

²¹ Ta ndəba dzvu yu ŋa gha ta kəma Lazglafta, nda Yesu Kristi, nda ya ta kəma duhwalhani zabap Lazglafta. Snasna ta tsa gwada ya, yaha ka da laghwi da đva ghəŋ. Yaha ka da gala mndu nda gala.

²² Yaha ka da gi hwaya fanaghatá dzvu ta ghəŋa mndu ŋa vlanťá slna mataba Igliza Lazglafta. Yaha ka da hba huta mista mndu ta gatá dmaku. Nghan ta ghəŋa gha, yaha ka faftá rutsak ta vgha gha.

²³ Yaha ka gdata ta sa imi kwenkwen, ama ka sa ka ki'a ta ima inabi, ŋa ghzla skwi ma huda gha, nda ya ŋa ghzla tsa gdata ta gdata ka kul dughwanaku ya.

²⁴ Sanlaha ma mnduha ná, ta dađi dmakwa taŋ, đər ta la a lu tsanaghatá guma ta həŋ. Ama tahula tsanaghatá guma ta həŋ ta nghavata ŋa sanlaha.

²⁵ Manda va tsaya guli, ta nghaku ŋərma slna ta dađi, đər má sabə a tsi ta dađi gi hadahada wu, difaghuta a wa.

6

La vu'aha

¹ Inda gwal ta ga vu'a, ka vla həŋ ta glaku ŋa danahəgaha taŋ, kada kwala mnduha ta raza Lazglafta, nda skwiha ya ta taghə mu.

² Ka gwal zlghay nda ŋuduf na danahəgaha taŋ katsi, yaha həŋ da kwal kul sna gwada da həŋ, kabga nzakwa taŋ ka zwanama ma zlghay nda ŋuduf. Ka ŋavaŋa həŋ katək ka maganatá slna taŋ nda tvani, kabga tsa danahəgaha taŋ ta maganata həŋ ta slna ya ná, gwal zlghay nda ŋuduf ta đvu Lazglafta həŋ.

Ma tseđi ta saba inda ghwadaka skwi

Tsaya skwiha ŋa taghay gha ŋa mnduha. Ka vla ka ta mbraku ŋa taŋ.

³ Ka lagha mndu ka tagha sana skwi tsəkəm, ka zluŋtá vərďaka gwada Mghama mu Yesu Kristi, nda skwi ya ta taghə mu ta ranťá zlghay nda ŋudufa amu katsi,

† 5:18 Nghan ta Vrafta ta zlahu 25:4 nda 1 La Kwarentj 9:9, Mata 10:10, Lukwa 10:7.

⁴ tsa mndu ya ná, gla ghəj ta glə tsi, haď sana skwi snaŋ tsi wa. Dughwana a ma ndanani wa, zlərdutawi nda mbaďa gwaďa yeya snaŋ tsi. Ma tsaya ta saba drakuha, nda zlərdutawi, nda razuha, nda ghwaďaka uwa'uwalakuha

⁵ nda zlərdutawi kul kďavakta mataba gwal kul haď ghunislak ma ghəja taŋ. Snəgla a həj ta kahwathwata wa. Dina ná, skwi ŋa mutsa gadghəl ya ka hahəj ta ndanay.

⁶ Manda va tsaya nzakwani, dina ná, mghama gadghəl ya, ka ta rfu mndu nda kuraghuta skwi ya da tsi.

⁷ Aŋ mndani, haď sana skwi ya klaganam mu da ghəja haďik wa. Manda va tsaya guli ná, haď sana skwi ya dza'a klinŋta mu guli wa.

⁸ Tsaya tama, ka mamu mu nda skwi ŋa zay, nda skwi ŋa suday ta vgha ya ná, prək mu nda tsa.

⁹ Ama gwal ta zba nzaku ka gadghəl ná, ta dəďamdəďa həj da skwi ta dzəgha mndu. Ŋa dəďamta taŋ da dəbla ghwaďaka mnduha ta baďza mndu, nda ya ta zadanaťa mndu ŋa dəkďek.

¹⁰ Dvutá tsemi ná, ta klakkla ta slrəŋa inda ghwaďaka skwi. Ma tsa dvuta taŋ ta tsemi ya, ka zlanavata həj ta zghay nda ŋudufa taŋ, ka garaď tsi ta həj katakata.

Vərdaka vula zghay nda ŋuduf

¹¹ Ama kagha mnda Lazglafta, wara ta tsa skwiha ya. Ka zba ka ta tva nzaku tďukwa, nda tva ndi'anavata vgha ta Lazglafta, nda tva zghay nda ŋuduf, nda tva dvutá mndu, nda tva ksa ŋuduf, nda tva nzaku leťekwa guli.

¹² Lma ta vərďa lma zghay nda ŋuduf. Zak za ta hafu ŋa kďekedzen, kabga hgafha Lazglafta ta kagha ta ghəjani ma mnaŋta gha ta ŋərmata zghay nda ŋudufa gha ta kəma ndəghata masləmťsəkha.

¹³ Ka yu ta mnaghata ta kəma Lazglafta ta vla hafu ŋa inda skwi, nda ya ta kəma Yesu Kristi ta mnigintá vərďa gwaďa ta kəma Pwanəs Pilat* ná,

¹⁴ ka ŋanata ka ta na gwaďa ta mnaghata yu na. Ka nzata ka kul haď sana skwi ta kagha, kul haď rutsak, ha ka sagha fitik dza'a kəl Mghama mu Yesu Kristi ka maravata.

¹⁵ Dza'a maravamara baďu fitik ya tsaf Lazglafta. Da tsa Lazglafta ya inda mbraku. Tsatsi Lazglafta turtuktuk. Tsatsi dzuďaya zďaku. Tsatsi ta ga Mgham ta ghəja mghamha†. Tsatsi mgham ta malaptá mghamha.

¹⁶ Tsatsi turtukwani kul haď ta mtavata, ta nzaku ma tsuwaďak kul lavintá mndu ta őhanavata. Haď mndu ta kďa nghanŋta wa. Haď mndu dza'a lavintá nghanŋta‡ guli wa. Ŋani glaku, nda mbraku, ŋa kďekedzen. Amin!

Vlanťa hidaku ta gwal ka gadghəl

¹⁷ Mnanamna ta gwal ka gadghəl ma na ghəja haďik na, yaha həj da ghərbaku, yaha həj da laghwi da faťa ghəja taŋ ta gadghəla§ taŋ ya dza'a kwal kul nzďavata. Ta Lazglafta ya ta vlamata inda skwi ka haslay ŋa nzakwa mu nda rfu ka həj faťa ghəja taŋ.

¹⁸ Mnanamna ta həj ka maga həj ta zďaku. Ka sganaghata həj ta maga skwiha đinadina. Mnanamna ta həj ka muvla həj ta muvla, ka vla həj ta skwi ŋa katanťa sanlaha nda tsi.

¹⁹ Ka mantsa ya ka həj magay, dza'a tskanatska həj ma ŋəрма vli ta skwiha taŋ, ŋa slafta taŋ tida baďu maťsim*, kada mutsafta həj ta vərďa hafu.

* 6:13 Ngha ta Yuhwana 18:36-37, 19:11. † 6:15 Gray nda Vrafta ta zlahu 10:17, Zabura 136:3.

‡ 6:16 Gray nda Zabura 104:2, Sabi 33:20, Yuhwana 1:18. § 6:17 Gray nda Lukwa 12:20. * 6:19 Gray nda Mata 6:20.

Dzatá ghəŋa gwadā

²⁰ Timute dā, dāsuwa ka ka ŋanató skwi ya fagham Lazglafta ma dzvu. Ma fam ka ta wa gha da gwadaha ka bətbət kul gra vgha nda zlgħay nda ŋuduf, nda tagħa skwi ya ta mnə lu kazlay: Snaŋtá skwi kə'a ya, tsaw tsakalawi ya.

²¹ Ma famtá ghəŋ ka tagħa tsa skwiha ya, kəl sanlaha ka Pak zlgħay nda ŋuduf. Ka nza zdakatahuda Lazglafta nda kaghuni!

Mahisa tsghatá lwa Pwal ña 2 Timute

Ga zgu

¹ I'i Pwal ta vindaftá na defteri na. Nda nza yu ka mnda ghunay Yesu Kristi, manda ya kumaf Lazglafta. Nda fa yu ña mna gwađa ña mnduha ta ghəña gwađa ta hafu, ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləməñ ta gwal ta ndi'áftá vgha nda Yesu Kristi.

² Ña kagha Timute* zwanja da, ya ta dvu yu ta vindaghafta yu. Ka vlaghavla Da mu Lazglafta nda Yesu Kristi Mghama mu ta zdakatahudani, nda tawa hidahidani, nda zdakwani tani.

Rfay Pwal ta Lazglafta

³ Ta rfay yu ta Lazglafta ta ghəña kagha. Ñani ta maganata yu ta slna nda ñudufa da turtuk, manda ya si ta maganata† dzidziha da. Inda fitika magay da ta du'a da Lazglafta nda fitik tani nda rvidik tani ya ná, ta havay yu ta kagha.

⁴ Havakta da ta fitika mbəzay gha ta ima taw ná, ta mamay yu katakata ta nghəglantá kagha, kada ndəghafta ñudufa da nda rfu.

⁵ Ta havay yu, ya kaka zlglafta kahwathwata nda ñudufa gha ta Yesu Kristi. Tsa zlgħay nda ñuduf ya ná, tiñəl midza gha Luwis ta zlgħafta, ka finjtá ma gha Unis. Grafgra yu kazlay: Zlgħafzlgħa kagha guli kə'a.

⁶ Tsaya ta kəl yu ka havglaghakta, yaha ka da wudinjtá skwi ya vlagha Lazglafta, ma fitika faghaghata da ta dzvu ya.

⁷ Sulkum ya vlama Lazglafta ná, ña zbukwa vgha a wa. Katək ná, ta mbrə nda mbra ta amu. Ta vlamavla ta dvu nda ksanatá ghəñ.

⁸ Yaha ka da hula mna gwađa ta Mghama mu. Yaha ka da hula mna gwađa ta i'i tсам lu ma gamak ta gwađa ta tsatsi ya guli. Katək ná, zlgħafzlgħa ta ghuya danwa kawadaga nda i'i ta ghəña Lfidá Gwađa, nda fata ghəñ ta mbraku ya ta vlə Lazglafta.

⁹ Tsatsi ta mbamafta. Ka hgaftá tsi ta amu ña nzakwa mu ka mnduhani. Nza a kabga vəl magata mu ta skwi dina wu, ama mantsa ya kurata tsi nda zdakatahudani. Tsa zdakatahudani ya, vlamavla lu nda ma Yesu Kristi ma kdaku lu ka fatá ghəña hadik.

¹⁰ Ka maravatá tsi ndana tama nda ma zlagapta Yesu Kristi, mnda mba amu. Tsatsi ta klijntá mbrakwa mtaku, ka maramata nda ma Lfidá Gwađa ta tva nzaku nda hafu ña kdekedzer.

¹¹ Ña mna tsa Lfidá Gwađa ya ña gwal kul nzakway ka la Yahuda fata Lazglafta ta i'i ka mnda ghunay, ka taghay‡ da ña tan.

¹² Ta ghəña tsaya ta kəl yu ka ghuya na danwa na. Ama ksa a hulani ta i'i wu, kabga nda sna yu ta mndu ya faf yu ta ghəñ tida. Grafgra yu guli kazlay: Mamu tsatsi nda mbraku, ña ñanató tsa Lfidá Gwađa fadim tsi ma dzvu ya ha ka sagha fitika tsa guma kə'a.

¹³ Ka nza kahwathwata gwađa ya snan ka da i'i ka skwi ña klay gha ta sadani. Ka nzamta ka ma zlgħay nda ñuduf, nda ya ma dvu ya vlama Yesu Kristi.

* 1:2 Ngha ta Slna gwal ghunay 16:1. † 1:3 Ngha ta Filipiya 3:4-5. ‡ 1:11 Gray nda 1 Timute 2:7.

¹⁴ Njanaja ta n̄erma tagha skwi ya fagham lu ma dzvu, nda mbrakwa Sulkum nda ghuḅa, ya ta nzaku ma amu ya.

¹⁵ Nda sna ka kazlay: Zlidivazla inda gwal ta hadika Asiya kə'a. Tekw i Fizel nda Hermuzena mataba tanj.

¹⁶ Ka maranajmara Lazglafta ta tawa hidahidani ta ghəṇja həga ga Unesifura, kabga si ta gdagdā ta ksidimta ṇuduf. Ksaf a na tsatā i'i ma gamak na ka hula wa.

¹⁷ Katak nā, ma bhagaghatani da luwa Ruma, ka zbə tsi ta i'i ka ṇdanḁa, ka slaftā tsi ta i'i.

¹⁸ Má ka vlanjva Mgham Yesu Kristi ta mutsaftani ta tawa hidahida Lazglafta baḁu fitika tsa guma. Mal kagha guli nda sna ta katu ya katiha tsi ma nzakwa ḁa ma luwa Afisus.

2

Nzanza ka vərḁaka sludza Yesu Kristi

¹ Kagha tama zwanja ḁa, mbra ta vgha ma zdakatahudī vlama lu ma Yesu Kristi.

² Skwi ya snaṇ ka ḁa i'i ta kəma ndəghata masləmtsəkha ya, taghanaftagha ta n̄erma mnduha ta lavinjā taghanaftā sanlaha guli.

³ Su'a ta ghuya ḁanwa ta slagghagha ta ghəṇja gwada ta Yesu Kristi, manda ya ta su'u vərḁa sludzi.

⁴ Ka ta ga sludzi mndu katsi, had ta laghwi da famtā ghəṇjani manda ya ta magə hamata mnduha, ka ta kumay tsi ta zdanaftā ṇudufa malani wa.

⁵ Manda tsaya mndu ta hwaya guli. Ka hwaya a tsi ta tsa hwaya ya nda tvani* wu katsi nā, mutsaf a ta nisəlani wa.

⁶ Mndu ta ṇavata ka hva guli nā, tinjəl tsatsi ta za yakwani.

⁷ Ndana ta skwi ta mnaghata yu. Ka ta ndanay ka katsi, dza'a vlaghavla Lazglafta ta tva snatā inda skwi.

⁸ Havakhava ta Yesu Kristi, tsatsi ta nzakway ka zivra Dawuda, tsatsi ta sli'agapta nda hafu mataba gwal nda rwa, manda ya ta taghə na Lfidā Gwada ya ta mnə yu na.

⁹ Taghəṇja tsa Lfidā Gwada ya ta ghuya yu ta ḁanwa ha ka tsamtā i'i ma gamak manda mndu ta magatā ghwadaka skwi. Ama dər má mantsa tsi, hbam a lu ta gwada Lazglafta wa.

¹⁰ Tsaya ta kəl yu ka su'a inda skwi, ṇa mutsafta gwal zabap Lazglafta ta ḁakwa tanj, kada mutsafta hahəṇj guli ta mbaku ta nzakway ma Yesu Kristi, ṇa nzakwa tanj ma glaku kul had kdavaktani ya.

¹¹ Nana gwada dza'a yu mnay na nā, gwada nda ra ya. Ka mtumta mu kawadaga nda tsi, dza'a nzakway mu nda hafu kawadaga nda tsi guli.

¹² Ka ta su'ay mu ta ghuya ḁanwa kawadaga nda tsi, dza'a gay mu ta Mgham kawadaga nda tsi guli.

Ka sna a ṇni ta kagha wu ka mu nda tsi, sna a yu ta kaghuni guli wu, ka'a dza'azlay nda amu.

¹³ Ka dər nza a mu ka n̄erma mndu tawa irani wu, tsatsi tani, ta nzakwani tsatsi† ka n̄erma mndu, kabga lavinj a tsatsi ta mnay kazlay: Sna a yu ta kagha wu kə'a nda ghəṇjani wa.

* 2:5 Gray nda 1 La Kwareṇj 9:24-27. † 2:13 Aya 11-13: Gray nda Ruma 6:8, Mata 10:33 nda Lukwa 12:9, Mbsak 23:19.

Mna ta vərđaka gwada Lazglafta

¹⁴ Havanakhava ta tsa skwiha ta mnaghata yu ya ta sanlaha. Mnanamna ta həŋ ta kəma Lazglafta, ka zlan̄ta həŋ ta zlərdəwi ta ghəŋa gwadaha. Had sana skwi ta katan̄ta tsa zlərdəwi ya ta mndu wu, ta ghəŋa zad̄iŋtā gwal ta snay yeya katak ta zad̄iŋta tsi.

¹⁵ Kagha, ŋavaŋa ka nzakwa ka ta kəma Lazglafta ka mndu nda ndəha, ka mnda maga slna kul had hula ta ksaf̄ta ma slnani, ta mna vərđa gwada nda tvani.

¹⁶ Ma fə ka ta wa gha da gwadaha ka bətbət kul ksa vgha nda zlḡhay nda ŋuduf, kabga gwal ta famtā ghəŋa tan̄ da mndərga tsa gwadaha ya ná, ta sgaku nda sga di'ŋaghuta tan̄ nda Lazglafta.

¹⁷ Gwada ma wa tan̄ guli ná, manda tsakwa gurdza nzakwani. Tekw i Himene[‡] nda Fileta mataba tsa mnduha ya.

¹⁸ Zlun̄zla həŋ ta tva kahwathwata. «Nda ghada luta sli'agapta ma mtaku,» ka həŋ ta mnay. Mantsa ya ka həŋ ta zlb̄iŋtā sanlaha ma zlḡhay nda ŋudufa tan̄.

¹⁹ Tsaw tsa dihatā dughwan̄a skwi thaf Lazglafta ya ná, gigidavaf a wa. Wya ka lu vindaf̄ta ta tsa dughwan̄ ya: «Nda sna Mgham Lazglafta ta gwal ta nzakway ka ŋani[§].» Ka lu guli na: «Inda mndu ta mnay kazlay: Ŋa Mgham Lazglafta yu kə'a ná, ka mbədanambəda tsi ta hul ta maga ghwadaka skwi,» ka'a.

²⁰ Huzla tsatsaf lu nda dasu nda ya nda ghuva tili yeya a ta slanaghata lu ma həga dagala wa. Fidatā fu sanlaha, tsatsaf nda r̄b̄is̄ lu ta sanlaha. Ŋa maga slna bađu gwada dagala sanlaha, ŋa maga slna nda hamata fitik sanlaha guli.

²¹ Ka Zlan̄zla mndu ta maga tsa ghwadaka skwiha mnə yu ya katsi, dza'a nzakway tsa mndu ya ka guram nda huzla ta kəl lu ka ksa slna nda tsi bađu gwada dagala, ya faghu lu nda paya ŋa maga inda slna d̄inađina.

Nzanza ka vərđa mnda ksa slna Mgham Yesu

²² Tsaghutsa ta vgha nda ghwadaka ndanu ya ta kumə duhwal ta magay. Zba ta tva maga skwi tđukwa, nda tva zlḡhay nda ŋuduf, nda tva đvu, nda tva zđaku kawadaga nda gwal nda ghuḅa ŋudufa tan̄, ta hga hga Mgham Lazglafta.

²³ Ma fam kagha ta wa gha da zlərd̄utawiha ka bətbət, kul had hayhayani, kabga ta sabsa zlərd̄əwi mida.

²⁴ Vani ná, had mndu ta ksa slna Mgham Lazglafta ta zlərd̄əwi wa. Katak ná, ta mamay ká inda mnduha ta tsa mndu ya, laviŋlava katsi ta taghanaftā skwi ta mnduha. Ta ksay katsi ta ŋuduf ma skwi ta mnə mnduha tida.

²⁵ Nda hanatā ghəŋ katsi gwada nda gwal ta mbadanaf̄ta gwadani. Ka waya ka skwi dza'a vlan̄v̄la Lazglafta ta tvi ta həŋ ŋa mbədanaf̄ta tan̄ ta nzakwa tan̄, ŋa snan̄ta tan̄ ta kahwathwata.

²⁶ Ŋa vrakta ghəŋa tan̄, ŋa ndapta tan̄ ma dəḅla halaway ya si ta ksaghutā həŋ ŋa snanatā skwi ta kumə tsi.

3

Kđavakta fitik

¹ Wya skwi ŋa snan̄ta gha: Ma kđavakta fitik ná, dza'a mamu ghuya đan̄wa,

² kabga dza'a nzakway mnduha ka gwal ta dʋutá ghəŋa taŋ, ka gwal ta dʋutá tseɗi, ka gwal ta ghərɓaku, ta gla ghəŋ, ka gwal ta kwarakwara ta ghəŋa Lazglafta, ka gwal kul haɗ nzi'inja taŋ ta dadaha taŋ, ka gwal kul haɗ ta rfa mndu, ka gwal kul haɗ ta zləŋa Lazglafta.

³ Dza'a nzakway həŋ ka gwal taŋtəŋa ghəŋa taŋ, ka gwal kul haɗ ta tawa hidahida ta mndu, ka gwal ta tsanavatá gwaɗa ta mndu, ka gwal kul zlahavata, ka gwal ta sidi, ka gwal ka ghuma skwi dina.

⁴ Dza'a nzakway həŋ ka gwal ta dzawaptá mndu, ka gwal ta valafta ta mndu, ka gwal ta ghərbuta ma vəl gla ghəŋ. Mal skwi ta zɗəganatá həŋ dʋu həŋ ka Lazglafta.

⁵ Manda va gwal ta tsəlbu ŋa Lazglafta ka həŋ ta nghə lu, ama va a həŋ ta snaŋtá mbrakwa Lazglafta wa. Ma guyə ka ta vgha nda mndərga tsa mnduha ya guli.

⁶ Mamu sanlaha mataba taŋ ta ra watgha, ka dza'a da həga da həga ga mndu da gataftá mi'aha kul haɗ mbrakwa taŋ, hbu dmaku ta həŋ, ta zawataku hara'utiri kavghakavgha ma ghəŋa taŋ.

⁷ Inda fitik həŋ ta tagha skwi mndani, ama trid, laviŋ a həŋ ta snaŋtá kahwathwata wa.

⁸ Manda va pghay pghə i Zanes nda Yambres ta ghəŋ ghəŋŋaghəŋa nda Musa ghalya ya ná, manda va tsaya ta pgha sanlaha ma tsa mnduha ya ta ghəŋ ghəŋŋaghəŋa nda kahwathwata. Gwal nda hwaɗa ghwinzлак taŋ həŋ. Haɗ hayhaya zlgħay nda ŋuɗufa taŋ wa.

⁹ Ama haɗ həŋ dza'a zaptá mtak wa. Gi dza'a nda ngha inda mnduha ta tsa tsabakwa taŋ ya, manda va tsa ŋa i Zanes nda Yambres ya.

Vla hidaku

¹⁰ Ama kagha, ksafksa kagha ta skwi ta taghə yu, nda tva nzakwa ɗa, nda klatá ghəŋa slna ta magə yu, nda tva zlgħay nda ŋuɗufa ɗa, nda ksa ŋuɗuf ta ksə yu, nda ya ka yu ta dʋutá mnduha, nda ya ka yu ta gɗavata. Nda sna kagha guli

¹¹ ta tsa giri ya gidip lu, nda ghuya ɗaŋwa ya ghuyɗip lu ma luwa Aŋtakiya, nda ya ma luwa Ikwaniya, nda ya ma luwa Listra ya. Wati ma giri ya kul gidiptá lu na? Nduk nda tsaya ná, Lazglafta ta katagidipta ma indani*.

¹² Nziya nza tsi, inda gwal ta kuma nzaku manda ya ta kumə Lazglafta ma ndi'atá vgha nda Yesu Kristi ná, dza'a ganapga lu ta iri ta həŋ.

¹³ Ama ghwaɗaka mnduha nda gwal nənɓa mnduha ná, ta kəma ta kəma ta ɓadzakwa nzakwa taŋ. Dza'a nənɓapnənɓa həŋ ta sanlaha, dza'a nənɓapnənɓa həŋ ta ghəŋa taŋ guli.

¹⁴ Ama kagha, ma skwi ya taghaf ka, káka gɗavata. Ka fafta ka ta ghəŋa gha ɗar tida, kabga nda sna ka ta mndu ta taghaghaf†.

¹⁵ Daga ma ga zwaŋa gha, nda sna ka ta skwi ma vindatá gwaɗa nda ghuɓa ta nzakway ka gwaɗa Lazglafta. Dza'a vlagħavla ta difil ta kla mndu da mbaku nda ma zlgħaftá Yesu nda ŋuɗuf.

¹⁶ Inda skwi nda vinda ka gwaɗa Lazglafta ná, Lazglafta ta mnafta. Dina ŋa tagha kahwathwata, ŋa ɗaginjtá krughuvi, ŋa payaftá mndu, ŋa taghanaftá nzaku tɗukwa ta mndu,

¹⁷ kada nzakwa mnda Lazglafta nda payatá vgha prək ŋa maga inda skwi ŋa maga skwi dina.

* **3:11** Aŋtakiya (ma Pisidi), Ikwaniya, Listra: Ngha ta Slna gwal ghunay 13-14. Mgham ma indani: Gray nda Zabura 34:20. † **3:14** Ngha ta 1:5, 2:2.

4

Mna ta gwada Lazglafta

¹ Ka yu ta mnaghata ta kama Lazglafta nda ya ta kama Yesu Kristi, ya ta dza'a da tsa guma ta ghaṅa gwal nda hafu nda ya ta ghaṅa gwal nda rwa. Ka yu ta mnaghata nda ma hga sagha ya dza'a sagha Kristi, nda ya nda ma ga mghamani ná,

² mna ta gwada Lazglafta, ka gdata ka ta vrafta tida, dər ma fitikani tsi, dər ma fitikani a tsi wu. Zlaha ta gwal ta maga ghwadaka skwi, dva ta hən, vla ta mbraku ṅa taṅ, hbatá ṅuduf ka tagha ka ta skwi ṅa taṅ,

³ kabga mamu sana fitik dza'a sagha ṅa kwala mnduha kul snəgəltá vərđaka tagha skwi. Na laghwa taṅ sna skwi ya ta kumə ghəṅ taṅ. Na laghwa taṅ da mbala ghwadaka gwal tagha skwi ṅa taghanatá skwi ya ta kumə hən.

⁴ Dza'a nu'afnu'a hən ta slaməṅa taṅ yaha hən snəṅtá kahwathwata, ka mbəđaghutá vgha da sna tsakalawi.

⁵ Ama kagha ya, gđavagda gha ma ghunislaka gwa, su'a ta ghuya đanwa, magatá kahwathwata slna mndu ta mna Lfida Gwada. Kđanafkda ta slna nzakwa gha ka mnda maganatá slna ta Lazglafta.

⁶ I'i, nda maga fitika da, taghwan a yu ka mtaku wa. Ndusak ndusa fitika sli'a da.

⁷ Vulavula yu ta vərđaka vulu, kđanakkda yu ta vərđaka hwaya da, ṅanaṅa yu ta zlgħay nda ṅudufa da.

⁸ Ndanana, ta kzlaykzlay nisəla vəl zaktá da ta ghwa ta i'i. Tsa nisəla ya ná, zewzewa mbaku ya dza'a vlihata mnda tsa guma tdukwa, bađu fitika tsa guma. Na da ndaghəṅa da yeya a wu, nduk nda inda gwal ta kzla đvaftá saghani.

Skwi nghadap Pwal kaghəṅani

⁹ Ka ṅavata ka ka sabi slidighata misimmisim.

¹⁰ Wana zlidivazla na Demaska*, kabga laghula đvutá skwa ghəṅa hadik, ka sli'əftá tsi ka laghwi da luwa Tesalunik. Laghula na Kresen ta hadika Galat, ta laghu Titus ta hadika Dalmatiya guli.

¹¹ Lukwa turtukwani yeya tavatá i'i. Ta sabə ka ya, ka klaganapta ka nda Markus, dza'a katay ta i'i katakata ma slna† da.

¹² Ghunaghaghuna yu ta Tisik da luwa Afisus‡.

¹³ Ta sabə ka ya, ka laba ka nda ma luwa Truwas, ka klagidipta ka ta lguta ghzla mtasla da ga Karpus ya. Ka klaganapta ka nda defteriha, katkatatani, tsa ka huta§ ya.

¹⁴ Dagala ghwadaka skwi magiha Alegzandra ta nzakway ka đəgha. Mgham Lazglafta dza'a planamtá skwi maga* tsi.

¹⁵ Kagha guli, đasuwa káka nda tsi, kabga nzanza ghəṅəghəṅəṅa nda skwi ya ta mnə mu.

* **4:10** Demaska: Ngha ta Kwlasuha 4:14, Filimun 24. Tit, ngha ta 2 La Kwareṅt 8:23, Galat 2:3, Tit 1:4.

† **4:11** Lukwa: Ngha ta Kwlasuha 4:14, Filimun 24. Markus: Ngha ta Slna gwal ghunay 12:12, 25, Kwlasuha 4:10 Filimun 24. ‡ **4:12** Tesik: Ngha ta Slna gwal ghunay 20:4, Afisus 6:21. 22, Kwlasuha 4:7. 8. § **4:13** Tesik: Ngha ta Slna gwal ghunay 20:6. Delewera: Huta rini, katkatatani ṅa tuwak, ka ṅa gu a tsi ta payafta lu ṅa vindi tida.

* **4:14** Alegzandra: Ngha ta 1 Timute 1:20. Mgham, skwi ya maga tsi: Grafgra nda Zabura 62:13, Mahdihi 24:12, Ruma 2:6.

¹⁶ Baɗu taɗtaɗa lagha ɗa da guma da mbɛɗa gwaɗa ta ghɛɗa ɗa ná, haɗ sana mndu ta katihata wu, zliɗivazla hɛɗ demdem. Ma tsunus Lazglafta ta gumani ta hɛɗ.

¹⁷ Tsaw nzanza Mgham Lazglafta kawadaga nda i'i, ka vlihatá tsi ta mbraku, kɛl yu ka kɗanaktá mna gwaɗani, ka snaɗtá inda gwal kul nzakway ka la Yahuda. Katigipkata Lazglafta guli ma wa rveri.

¹⁸ Nda sna yu guli ná, dza'a katigipkata Lazglafta ma inda ghwaɗaka skwi. Dza'a katay ta i'i ɗa lafa ɗa ta luwa da vla ga mghamani. Ɗani glaku ɗa kɗekedzen. Amin!

Ga zgu

¹⁹ Ka ganaghata ka ta zgu ta i Priskila, nda Akilas, nda gwal ga Unesifura[†] tani guli.

²⁰ Ta ma luwa Kwareɗt na Irasta. Ma luwa Miletus zlanata yu ta Trufim kul ɗughwanaku[‡].

²¹ Ka ɗavata ka, ka sabi misimmisim ma kɗaku fitika mazlam.

Ta ga zgu i Yubulus, nda Pudenɗa nda Linusa, nda Klawɗiya, nda inda zwanama, ɗa gha.

²² Ka nza Mgham Lazglafta nda kagha.

Ka nza ɗɗakatahuɗa Lazglafta guli nda kaghuni demdem!

[†] 4:19 I Priskila nda Akila: Ngha ta Slna gwal ghunay 18:2. Unesifura: Ngha ta 1:16-17. [‡] 4:20 Irasta: Ngha ta Slna gwal ghunay 19:22, Ruma 16:23. Trufim: Ngha ta Slna gwal ghunay 20:4, 21:29.

Tsgħa ta lwa Pwal ña Titus

Ga zgu

¹ I'i Pwal ta nzakway ka kwalva Lazglafta, ghunatá mnda Yesu Kristi, ña katanjta mnduha dagap Lazglafta ña nzakway ka ñani, ña snanamtá həj ta vərdaka tagħa skwi ta maramatá tva nzaku ta zdəganatá Lazglafta ya.

² Ña nzakwa tan nda fatá ghəj ta mutsa hafu ña kdekedzen, kabga ghadaghada Lazglafta kul had ta tsakalawi ta tamaftá imi ta sləməj, ma kdaku tsi ka tsaftá ghəja hadik.

³ Ka kliginjta Lazglafta ta gwadani ña mnduha ma fitik ya kumanj tsi nda ma mna gwadani. Tsatsi Lazglafta mnda mba mndu ta ghunaftá i'i ña magay.

⁴ Ña kagħa Titus*, vərdá zwanja da ma zlgħay nda ñuduf ta vinda yu. Ka nza zdakatahuđi nda zdakwa Da mu Lazglafta nda Yesu Kristi mnda mba amu kawadaga nda kagħa.

Mndərga nzaku ta ranjta mnda mali mataba guyata ghəj

⁵ Zlagħazla yu ma luwa Kret ña payanata għa ta skwiha ta padaku. Ka zabapta ka ta gwal ngħa Igliz ma inda luwa manda ya tagħghaf yu.

⁶ Tsa gwal dza'a zabapta ka ya ná, gwal kul had gwada ta ghəja tanj katsi, gwal turtuk turtuk markwa tanj, zlgħafzlgħa ka zwana tanj ta Yesu, ksu a sli'ij ta həj wu, had həj ta mbrəs wu, katsi.

⁷ Mndu kul had gwada ta ghəjani katsi, kabga slna Lazglafta ta magə tsi. Má ma nza tsi ka mndu tsu'aslanjlanja, ka mndu ta gufwaku ñudufani, ka mndu ta ghuyaku, ka mnda ghazenjen, ma nza tsi ka mndu ta nənəaptá mndu ma tseđi.

⁸ Ta tsu'ay katsi ta mndu ga tanj, ta dvay katsi ta maga skwi dīna, mndu nda hanata ghəj katsi, tdukwa mndu katsi, mndu nda għuəa katsi, mndu ta ngħa ghəjani katsi.

⁹ Mndu ta lavinjta ñanatá gwada Lazglafta tafta skwi manda va ya tagħhanaf lu katsi. Tsaya dza'a kəl tsi ka pərdafata katanjta sanlaha nda tagħhanaf ta skwi tdukwa manda va ya ta raku ta həj, ña marananjta krughuva tanj ta gwal ta mbədanafatá† gwada.

¹⁰ Kəl yu ka mna tsaya ná, kabga nda ndəgha gwal kul had ta sna gwada da mndu, ta tsabaku, ta babara mnduha. Wya mal mataba gwal nda tsatsa fafada tanj na tsa gwal ta maga tsa skwiha ya.

¹¹ Ka hanaf ta lu ta wi ta həj, kabga ta badza nzaku ma həga ga mndu həj nda tagħa skwiha kul raku ña mndu, ña mutsa skwi ta tvi kul dīnaku.

¹² Ka sana slayanj mataba la Kret ta mnay na: «Tsakalawi slna la Kret, la tsuday həj, la yađi, la mahahau' həj,» ka'a.

¹³ Ta ña tsa mndu ya tsa gwada ya. Mantsa tama, dvanaghadvə ta həj ka ñdanja, ka ksa həj ta tva Lazglafta dīna.

¹⁴ Dəvanagħa dva ta həj ka zlanja həj ta sna tsa garaku ta garə la Yahuda, nda tsa zlahuha mnduha ta mbədanatá hul ta kahwathwata ya.

* 1:4 Tit: Ngħa ta 2 La Kwarentj 8:23, Galat 2:3, 2 Timute 4:10. † 1:9 Aya 6-9: Gray nda Timute 3:2-7.

¹⁵ Nda ghuḅa inda skwi demdem ṅa gwal nda ghuḅa. Haḍ skwi nda ghuḅa da gwal kul ghuḅaku kul zlgħaftá gwada Lazglafta wu, dīna a ndana taṅ wu, dīna a ghunislaka taṅ wa.

¹⁶ Nda sna ṅni ta Lazglafta ka həṅ ta mnay, nda ta tva skwi ta magə həṅ ya ná, sna a həṅ ta Lazglafta wu, nda nza həṅ ka skwa mbidəy ka gwal mbrəs, lavin a həṅ ta magatá skwi dīna dər ka ki'a wa.

2

Tva nzakwa mnda zlgħay nda ṅuḍuf

¹ Wya skwi dza'a kagha magay: ṅavanja ka tagha ka ṅa mnduha ta hyahya skwi ta ghəṅa dīna.

² Ka mna ka ṅa la galata mndu, ka nzata həṅ nda hanatá ghəṅ ka gwal nda ra vla glaku ṅa taṅ, ka gwal nda vərda ghunislak da həṅ, nda zlgħay nda ṅuḍuf tḍukwa, nda vərda ḍvu, ka nzata həṅ ka gwal ksa ṅuḍuf guli.

³ Mantsa ka ka da mnanatá la galata mi'aha guli, ṅa magay taṅ ta ṅərma skwi manda ya ta zdəganatá Lazglafta. Yaha həṅ da tsa mndəra mndu, yaha həṅ da ghuyaku, ka tagha həṅ ta skwi dīnadīna ṅa sanlaha.

⁴ Mantsa ya tama dza'a kəl həṅ ka taghanafatá daghala mi'aha ta ḍva zə'alha taṅ nda zwana taṅ,

⁵ nda tva ndanu tḍukwa, ta həṅ. Ka nzakwa həṅ ka gwal nda ghuḅa. Ka ṅanata həṅ ta həga taṅ dīna. Ka nzakwa həṅ ka ṅərma mi'aha. Ka sna həṅ ta gwada da zə'alha taṅ. Mantsa ya ka həṅ da magay kada kwala lu ta vza rutsak ta gwada Lazglafta.

⁶ Ka mnanata ka ta zwana duhwalha guli, ka hananata həṅ ta həṅ

⁷ ma inda skwi. Kagha guli, ka maga ka ta skwi dīna ṅa nghay taṅ ta kagha, ṅa ksay taṅ ta sada gha. Nda ṅuḍuf turtuk káka tagha skwi ta taghə ka ṅa taṅ. Yaha ka da tsabaku.

⁸ Hyahya gwada káka mnay, ṅa ksutani ta gwal mbaḍanaftá gwada ka hula kada kwala həṅ mutsaftá vzafatá rutsak ta amu.

⁹ Ka mnanata ka ta la vu'aha guli, ka sna həṅ ta gwada da danahəga taṅ ma inda skwi. Ka maganata həṅ ta skwi dza'a zdənanafatá ṅuḍuf ta həṅ. Yaha həṅ da mbaḍawi nda həṅ guli.

¹⁰ Yaha həṅ da kasaṅtá skwiha taṅ. ṅərma skwi ka həṅ da magay katək, kada grafta danahəga taṅ kazlay: Tuḍukwa mnduha həṅ kə'a. Mantsa dza'a kəl mnduha ka ghuba tsa skwiha ta taghə mu ta ghəṅa Lazglafta mnda mba amu ya.

Mbanafata Lazglafta ta mnduha ma dmakwa taṅ

¹¹ Dīna ka magay mnduha Lazglafta ta tsa skwiha mnə yu ya, kabga maraṅmara Lazglafta ta zdakatahudani ta nzakway ka dzuḅaya mbaku ṅa inda mnduha demdem, ṅa mutsay taṅ ta mbaku.

¹² Tsa zdakatahudi vlama Lazglafta ya, ta taghamatá kwal kul mbəḍglanatá hul, ṅa kwal kul maməgəltá skwa ghəṅa hadik, ṅa nzay mu ta nzakwa mu ma na ghəṅa hadik na nda hanatá ghəṅ, nda maga skwi tḍukwa, nda sna gwada Lazglafta,

¹³ ma na nzakwa mu ta kzla ṅərma fitik faf mu ta ghəṅ tida dza'a maravata glakwa Lazglafta dagala, ta nzakway ka Yesu Kristi mnda mba amu ya,

¹⁴ ta vlatá ghənjani ka mtuta ma vla mu ɲa varagamapta ma dmakwa mu, ɲa nzakwa mu ka gwal nda ghuɓa ta kəmani, kada nuta mu ka mnduhani ta mama maga ɲərma* slaha inda fitik.

¹⁵ Mantsa ya káka da taghanaftá hən. Ka vlarjta ka ta mbraku ta hən. Ka dvanaghata ka ta gwal kul sna gwaɗa nda inda mbraku ya vlagha Lazglafta. Yaha mnduha da hertəta ta kagha.

3

Nzaku ta ranjta mnda zlgħay nda ɲuduf

¹ Havanakhava ta gwal zlgħay nda ɲuduf, ka hanaganata hən ta ghən mista mghamha* nda ya da la ɲumna ka maga hən ta skwi ta mnanata lu ta hən.

² Mnanamna ta hən, yaha hən da mna ghwaɗaka skwi ta mndu, nda zdaku ka hən nzaku nda mndu. Ka gwal dzra nzaku ka hən, leɓtekwka ka hən nzata nda inda mndu,

³ kabga si ka rgha dər amu ghalya, haɗ mu si ta sna gwaɗa da mndu wa. Si nda zada mu, ka nzaku mu ka vu'a maga ghwaɗaka skwi nda hara'u ta iri. Ta nzaku nda sidi kawadaga nda ghudzaku mu ta nzaku, prək má ka mbiɗa amu. Ta husanɲusa amu ta mnduha, ta husamahusa mnduha guli.

⁴ Ama, manda maranjta Lazglafta mnda mba amu ta zdakwani nda dva mndani katakata,

⁵ ka mbamaftá tsi. Vəl magata mu ta skwiha tɗukwa a wu, hiɗahiɗa tawa tsi ta amu, ka ghuɓimistá mbrakwa Sulkum nda ghuɓa,† kəl mu ka mutsaftá lfida yaku.

⁶ Tsa Sulkum nda ghuɓa ghunaga Lazglafta nda ma Yesu Kristi ya ta ndəghanaftá ɲudufa mu.

⁷ Mantsa ya kə'a zdəntahudí ka namafta ka ɲərma mnduha ɲa mutsay mu ta hafu ɲa kɗekedzən ya faf mu ta ghən tida.

⁸ Vərɗa skwi na gwaɗa ta mnə yu na.

Ka gɗata ka ta mna tsa gwaɗa ya ka ɲɗanɗa ɲa mnduha, kada maga gwal zlgħay nda ɲuduf ta ɲərma skwiha inda fitik. Tsa ya vərɗa skwi ta kata mnduha.

⁹ Tsaghutsa ta vgha nda zlərdutawi ka bətbət ta ghəɲa gwaɗa ta mbəɗa mndəra mndu‡ nda ya nda gwaɗa ta ghəɲa zlaha Musa. Haɗ hayhaya tsa skwiha ya wu, kata a ta mndu wa.

¹⁰ Ka mamu mndu ta kladamtá daga vgha da taba gwal zlgħay nda ɲuduf katsi, ka dvanaghata ka karaku. Ka ta zlan a tsi tahula dvəglanaghata gha ka mahis§ wu, ka zlinjta ka ta tvani.

¹¹ Mndarga tsa mndu ta daga mndu mantsa ya ná, nda sna kazlay: Nda zada yu ma tvi kə'a. Ta kəma ta kəma ta dza'a tsi nda maga dmaku, nda má dzvudzvani ksuvuta tsi ta ɲani.

Hidaku vlarj lu ta Titus

¹² Ka ghunadapghuna yu ta Artimas ka Tisik a tsi katsi, ka saba ka misimmisim sliɗighata ma Nikwapwalis, kabga hada dza'a za yu ta fwaka ɗa, ka yu ndanapta.

¹³ Ma fitik dza'a sli'afɗa i Zenas mnda tsa guma nda Apwalus ma Kret ka sli'i ya, ka katanjta ka ta hən, da htugudunjta skwi ta hən ma tvi.

* **2:14** Gray nda Zabura 130:8, Izekiyel 37:23, Sabi 19:5, Vrafta ta zlahu 14:2, 1 Piyer 2:9 Ifesuha 2:10.

* **3:1** Gray nda Ruma 13:1, 1 Piyer 2:13. † **3:5** Gray nda Yuhwana 3:5. ‡ **3:9** Ngha ta 1 Timute 1:4.

§ **3:10** Gray nda Mata 18:15-17.

¹⁴ Dina ka taghanaftá gwal zlg hay nda ṅuduf manda amu ta ṅavata ka maga skwiha dínadína, ṅa katanṅa taṅ ta gwal htaghu skwi da həṅ, kabga dza'a mutsay həṅ ta nisəla taṅ.

Ga zgu ṅa kdīṅta

¹⁵ Ta ga zgu inda gwal kawadaga nda i'i ṅa gha, ka ganaghata kagha guli ta zgu ta inda graha u ma zlg hay nda ṅuduf.

Ka nza zdakatahudá Lazglafta kawadaga nda kaghuni demdem.

Tsgha ta Iwa Pwal ɲa Filimuj

Ga zgu

¹ I'i Pwal Tsam lu ma gamak ta ghəɲa vəl maganata da ta slna ta Yesu Kristi*, kawadaga nda zwanjama mu Timute ɲni ta vindaghafɬa, a gra Filimuj ta nzakway ta gwa ghəɲ nda anjɲi ma mndərga na slna na.

² Ta ga zgu ɲni ɲa mukuma mu Apiya nda Artipus† ya ta wda slna Lazglafta manda anjɲi guli. Ta ga zgu ɲni guli ɲa pɔakwa sanlaha ma Igliz ta tska vgha ma həga ga ghuni ka maga du'a.

³ Ka nza zdakatahuda Lazglafta Da nda Mghama mu Yesu Kristi ta ghəɲa ghuni. Ka vlaghunata həɲ ta zdaku.

Rfay Pwal ta Lazglafta ta ghəɲa Filimuj

⁴ Inda fitika magay da ta du'a, ta kulay yu ta hga gha, ka rfa Lazglafta ta ghəɲa kagha,

⁵ kabga snidighasna na zlghay ya zlghaf ka ta Mghama mu Yesu Kristi, nda dɔvta ya dɔvu ka kahwathwata ta gwal zlghay nda ɲuduf.

⁶ Ta maga du'a yu da Lazglafta ka maravata pghatá ghəɲa na zlghay nda ɲuduf nda gwa u mida na, nda ma slna u. Mantsa, ka zlagapta ɲərma skwi ta kumə ɲni ta magata gha ɲa Kristi bɔanay ta daɓi.

⁷ Zwanjama da, mndərga tsa dɔvu ta dɔvu ka ta gwal zlghay nda ɲuduf ya ná, vlihavla ta rfu, ta ufiha ta vgha guli, kabga dɔvudva ka ta gwal zlghay nda ɲuduf, ka mbanafɬa həɲ.

Ndəba dzva Pwal da Filimuj ɲa tsu'afɬa Unesima

⁸ Anj mndani, má si slaghusla yu ma nzakwa da ka ghunatá mnda Kristi, má ɲa mnaghatá tva skwi ma ɲa magay gha dɪna.

⁹ Ama dzvu ta ndəɓu yu da kagha nda ma dɔvu. I'i Pwal ya, glata mndu yu guli, wana ndanana tsamtsa lu ta i'i ma gamak, kabga maganata da ta slna ta Yesu Kristi.

¹⁰ Ta ndəba dzvu yu da kagha ta ghəɲa zwanjama da Unesima ya mutsaf yu ma Kristi, ma na nzakwa da ma gamak na.

¹¹ Wya si had hayhayani da kagha ghalya wa. Ndana tama, dza'a katay ta kagha nda i'i tani.

¹² Wya yu ta ghunədaghapɬa, ya hara da ya.

¹³ Si má ta kumay yu ta ɲaghuta tavata i'i hadna ma na nzakwa da tsam lu ma gamak ta ghəɲa Lfida Gwada, má ɲa magihatá slna ma vla gha, ya má da dawu yu ta magihata gha.

¹⁴ Tsaw tama ná, laviɲ a yu ta magay ga ghəɲ ga ghəɲa da kul snanatá yu da kagha wu, ba má da kagha katsi sabi da nzakw tsa zdakwa gha ya ka mbla kagha.

¹⁵ Ba kada vrəglavafɬa nzakwa ghuni ɲa kɔkedzenj ká skwi nda Unesima kəl tsi ka dɔgata vgha nda kagha ɲa fitik kwitikw.

¹⁶ Ndanana ná, ta ka vu'a a nzakwani wu, mal tsatsi ka vu'a, nda nza ka zwanjama mu tegedteged. Dɔvudva i'i, kagha yeya dza'a kwal kul dɔvafɬa rki. Mnda səla ya, zwanjama gha ya guli ma Kristi.

* 1:1 Ngha ta ayaha 13, 22 nda 23. † 1:2 Ngha ta Ruma. 16:5.

¹⁷ Ka si klafkla ka ta i'i ka gra gha katsi ná, ka zlgħafta ka manda skwi vərđa i'i ta zlgħə ka.

¹⁸ Ka si mamu dmaku mataba ghuni, nda ya ka mamu skwa gha da tsi, da i'i dawa ka.

¹⁹ I'i Pwal, ta vindafta nda dzva đa yu, dza'a play yu, dməŋa đa kagha ma zlgħa nda ŋuduf a skwi ta kumə yu ta mnay guli wa.

²⁰ Mantsa zwanjama đa, ta ndəba dzvu yu da kagha ma hga Mghama mu, ka lbihata ka ta ŋudufa đa ma guyatá vgha u ma Kristi.

²¹ Ta vindi yu ta na đelewer na ná, nda sna yu kazlay: Dza'a magihamaga ka ta skwi ta dawu yu da kagha, nda sna yu guli dza'a magamaga ka ka malaghutá ya mna yu kə'a.

²² Mantsa, ta đaway yu ta payidifta gha ta dzuguvi guli. Ta grafta yu ná, dza'a tsu'aftsu'a Lazglafta ta du'a ghuni ŋa vlihatani ta tvi ŋa bhadaghata đa da kaghuni.

Ga zgu ŋa dza ghəŋa gwada

²³ Ta ga zgu Ipafras[‡] ŋa gha, ya tsam lu ma gamak kawadaga nda i'i ta ghəŋa maganatani ta slna ta Yesu Kristi.

²⁴ Ta ga zgu i Markus nda Aristarkus nda Demaska nda Lukwa, gwal ta ksə ŋni ta slna[§] kawadaga da həŋ, ŋa gha guli.

²⁵ Ka nza đakatahuđa Mghama mu Yesu Kristi nda kaghuni.

[‡] 1:23 Ipafras: Ngha ta Kwalasuha 1:7, 4:12. [§] 1:24 Markus: Ngha ta 2 Timute 4:11, Aristarkus: Ngha ta Slna gwal ghunay 19:29, 27:2, Kwalasuha 4:10. Demas: Ngha ta Kwalasuha 4:14, 2 Timute 4:10. Lukwa Ngha ta Kwalasuha 4:14, 2 Timute 4:11.

Tsgha ta lwi ŋa La Hebru

Gwadgamata Lazglafta nda ma Zwanjani

¹ Manda ghalya ná, nda kɔ́a fitika Lazglafta ta gwadganatá dzidziha mu nda ta tvi kavghakavgha nda ma wa la anabi.

² Ama ndanana, nda ma Zwanjani ta gwaɔ́a Lazglafta ta gwaɔ́a nda amu. Ma fitika zlagiginja Lazglafta ta ghəŋa hadik* ná, nda tsa Zwanjani ya zlagigin tsi. Tsa Zwanjani ya guli fanagha tsi ta ga mgham ta ghəŋa inda skwi.

³ Tsa Zwanjani ya ta mara glakwa Lazglafta. Manda va nzakwa Lazglafta ya ná, manda va tsaya nzakwa tsatsi guli. Nda ma mbrakwa gwaɔ́ani ŋanata tsi ta inda skwi ta ghəŋa hadik. Tahula kɔ́intani ta magatá slna ghuɔ́intá dmakwa mnduha, ka nzatá tsi ta luwa nda ga zeghwa Lazglafta† ya ta ga mgham ta ghəŋa inda skwi.

Mal Yesu ka inda duhwalha Lazglafta

⁴ Mantsa ya kəl tsa Zwanjani ya ka malaghutá duhwalha Lazglafta, manda va hgu ya vlanj tsi ka malaghutá ŋa tanj ya.

⁵ Had duhwala Lazglafta ya ta kɔ́a walaŋta Lazglafta ta mnanata kazlay: «Kagha ná, Zwanjani ɔ́a ka, nda nza yu ka Da gha daga gita» kə'a wa.

Had ya guli ta kɔ́a walaŋta tsi ta mnanata kazlay: Dza'a nzakway yu ka Da gha, dza'a nzakway kagha ka Zwanjani ɔ́a‡ kə'a guli wa.

⁶ Sana skwi guli, ma fitika dza'a Lazglafta ghunagatá kɔ́akwa Zwanjani da ghəŋa hadik, ka'a mantsa:

«Ka tsə́lɔ́a inda duhwalha Lazglafta ta tsə́lɔ́u ŋani,» ka'a.

⁷ Ama wya ka'a mnata ta ghəŋa duhwalani:

«Gwal ksihatá slna hahəŋ, ŋa nanaftá həŋ manda falak, ŋa nzakwa tanj manda ghanika vu,»§ ka'a.

⁸ ŋa Zwanjani ya, wya ka Lazglafta mnata ta ghəŋani:

«Dughurukwa ga mghama gha Lazglafta ná, nda nza ŋa kɔ́ekedzenj. Dafa ga mghama gha ná, nda nza ŋa ga mgham ta ghəŋa mnduha nda tvi tɔ́ukwa.

⁹ Skwiha tɔ́ukwatɔ́ukwa ta zɔ́agaghatá kagha, ɔ́va a kagha ta ghwaɔ́aka skwiha wa.

Tsaya kəl Da gha Lazglafta ka pghaghaghatá rɔ́a zɔ́aghaftá ŋuduf, ka ɔ́vutá tsi ta kagha ka malaghutá graha* gha,» ka'a.

¹⁰ Ka'a guli:

«Kagha ná, Mgham ka.

Ma zraftani, kagha ta magaftá ghəŋa hadik.

Luwa guli ná, magatá slna dzva gha ya.

¹¹ Inda tsa skwi ya ná, dza'a hərdú hərdá həŋ.

Ama kagha ná, nda nza kagha ŋa kɔ́ekedzenj.

Tsa hadik ya nda luwa tani ná,

dza'a haluhala həŋ manda halakwa lgut.

* 1:2 Ngha ta Yuh. 1:3. † 1:3 Ngha ta Zab 110:1. ‡ 1:5 Ngha ta Zab 2:7 nda 2 Sam. 7:14. § 1:7 Aya. 6:7. Vrafta ta zlahu 32:43 nda Zab 104:4. * 1:9 Aya. 8:9. Ngha ta Zab 45:7-8.

¹² Manda ya ta mbsafta lu ta lgut ya, manda tsaya dza'a mbsafta ka ta həŋ. Dza'a mbədavafmbədə həŋ, manda ya ta mbədavafta lgut. Ama kagha, manda va tsa nzakwa gha ya ná, manda va tsaya ka, had'kdavakta[†] nzakwa gha wa.»

¹³ Ta walaŋ a Lazglafta ta mnanatá ya dər turtuk mataba duhwalhani kazlay: «Sawi nzata nda ga zeghwa dá, dza'a pghapgha yu ta ghumaha gha ŋa nzakwa taŋ ka skwata pgha səlaha[‡] gha» kə'a wa.
¹⁴ Duhwalha Lazglafta ná, sulkumha ta maganatá slna ta Lazglafta, ta ghwanu lu ta həŋ ŋa katarŋtá gwal ta nzakway ŋa mutsa mbaku ya.

2

Mbaku ta fərtuta katakata

¹ Tsaya tama ná, nda ra ka sganaghata mu ta maga dasuwa nda skwi ya snaŋ mu, kada kwala mu ta zwaduta ma tvi.

² Tsa gwada si ta mnə duhwalha Lazglafta* ghalya ya ná, nda mbra nza-kwani. Inda gwal ta kwal kul klaftá tsa gwada ya ka gwada, ka kwalaghutá snata ná, mutsafmutsa həŋ ta guma ya ta ranŋtá həŋ.

³ Ka si mantsa ya tsi, waka amu dza'a ndapta ma tsa guma ya, ka si kwalaghukwala mu ta tsa glakwa glakwa mbaku ya tama? Wya tiŋəl Mgham Yesu ta mna tsa gwada ta mbaku ya tama, ka sgamaghatá gwal ta snaŋtá tsa gwada ya guli kazlay: Kahwathwata tsa gwada ya kə'a.

⁴ Ka ŋlanaghatá Lazglafta kaghəŋani guli ta tsa gwada taŋ ya, nda ma maga ŋizlaha, nda ma skwiha ka mandərmimi,[†] nda mazəmxəmhha kavghakavgha. Dəganafha Sulkum nda ghuḅa ta slna ta mnduha ŋa maga skwiha kavghakavgha manda ya kumaŋ tsi guli.

Mndu ya ta hla mnduha da mbaku

⁵ Mantsa ya ná, duhwalhani a vlaŋ Lazglafta ta ga mgham ta ghəŋa zamana ta sagha ta mnə mu ya wa.

⁶ Katak ná, wya ka sana mndu vindafta ma deftera Lazglafta: «Sanawu mndu ka ka ní Lazglafta kəl ka ka havapta ka tsatsi. Sanawu mnda səla kəl ka ka ngapta ka tsatsi na?»

⁷ Aŋ mndani, vraganavgha ka gudzekw ŋa fitik kwitikw mista duhwalha Lazglafta.

Tahula tsa, ka fanaghatá ka ta glaku nda sgit.

⁸ Ka vlaŋtá ka ta ga mgham[‡] ta ghəŋa inda skwi demdem,» ka'a. Ka vlaŋtá Lazglafta ta ga mgham ta ghəŋa inda skwi, ka lu ya ná, had' sana skwi kul had' tsi ta ga mgham ta ghəŋani nda tsaya wa. Aŋ mndani, ta ngha a mu karaku kazlay: Ta gay mndu ta mgham ta ghəŋa inda skwi kə'a wa.

⁹ Tsa mndu vragana lu ŋa fitik kwitikw mista duhwalha Lazglafta ta nzakway ka Yesu ya ngəŋ amu. Ka vlaŋtá Lazglafta ta glaku, nda sgit ta ghəŋa vəl mtutani, ka ghuytá dāŋwa. Mantsa ya tama, ma zdakatahuda Lazglafta ná, ka ŋa inda mndu dāŋta tsi ta mtaku.

¹⁰ Inda skwi ná, Lazglafta ta magafta. Ka ŋani nzakwani guli. Mantsa, ka dvaftá Lazglafta ta payaftá Yesu nda ma ghuya dāŋwa ya ghuyə tsi,

[†] 1:12 Aya. 10:12. Zab 102:26-28. [‡] 1:13 Ngha ta Zab 110:1. * 2:2 Duhwala Lazglafta si ta kla lwa Lazglafta ghalya slna gwal ghunay 7:53. [†] 2:4 Ngha ta Markus 16:17-18, 20, 5:12. [‡] 2:8 Aya. 6:8. Ngha ta Zabura 8:5-7.

kada mutsafta ndəghata mnduha ta nzaku ka zwanani, ɲa hlayni ta həɲ da glakwani. Yesu tsa mndu dza'a hla həɲ da mbaku ya.

¹¹ Tsa mndu ta ghuᵇa mndu ya nda tsa gwal ghuᵇiɲ lu ya tani ná, ma da turtuk həɲ. Tsaya tsa kwal hula ksantá Yesu ka hga həɲ ka zwanamani ya. Ka'a nda Lazglafta mantsa:

¹² «Dza'a mnaɲmna yu ta hga gha da zwanama ḏa.

Dza'a zləɹlvay yu ta hga gha mataba tskata mnduha, S» ka'a.

¹³ Ka'a guli mantsa:

«l'i ná, nda fa ghəɲa ḏa dar ka ɲa Lazglafta,» ka'a.

Ka'a guli na:

«Wana yu kawadaga nda zwaniha ya vliha* Lazglafta,» ka'a.

¹⁴ Tsa zwaniha mnə tsi ya ná, mnda səla həɲ demdem. Ka nutá Yesu ka ghəɲani guli ka mnda səla manda va hahəɲ, kada laviɲta tsi ta mtuta, ɲa nanatá halaway ta ɲanatá mbrakwa mtaku ya, ka mbegi.

¹⁵ Mantsa ya magata Yesu, ɲa zlu'agaptá həɲ ta gḏata ta nzaku ma zləɲa mtaku ya ta niɲtá həɲ ka vu'ani ya.

¹⁶ Mantsa ya nzakwani, duhwalha Lazglafta a sa tsi da katanɲa wa. Zivra Abraham† ya sa tsi da katanɲa.

¹⁷ Tsaya tama kəl tsi ka nzakway ka skwi nda ra ka nutani ka gra vgha nda zwanamani, kada nzakwa tsi ka mali ta ghəɲa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta. Tsatsi ná, dagala tawa hidahidá da tsi, ɲərma ya ma slna Lazglafta, ɲa platá dmakwa mnduha.‡

¹⁸ Ndanana tama, laviɲlava ta katanɲá gwal ta dzəghu halaway, kabga dzghanzgha lu ta tsatsi ka ghəɲani, ka ghuyanaptá ḏaɲwa.

3

Yesu mali ta ghəɲa Musa

¹ Mantsa tama zwanama, kaghuni gwal hganɲ Lazglafta ɲa nzakw ka ɲani, fafwa ndana ghuni ta Yesu ghunatá mnda Lazglafta, ka mali ta ghəɲa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta ya. Tsatsi tsa zlghaf mu ta mnə mu banluwa ya.

² Yesu ná, Lazglafta ta zbafta ɲa maga tsa slna ya. «Ka nzaku tsi ka ɲərma mndu ma tsa slna ya, ma nzakwani da Lazglafta manda va ɲa Musa, ma magayni ta slnani ɲa inda gwal ma həga Lazglafta* ya.»

³ Mal mndu ta ba həga ta vlanɲta lu ta sgit ɲani, ka vərḏa tsa həga ya. Mantsa ya ná, ḏina ka vlanɲtá glaku ta Yesu ka malaghutá ɲa Musa.

⁴ Inda həga ná, mndu ta bafta. Mndu ta baftá inda skwi guli ná, Lazglafta ya.

⁵ Musa ná, ɲərma mndu ya ma slna si ta magə tsi ma inda həga Lazglafta. Slənani ná, mnananɲtá mnduha ta skwiha má dza'a mnə Lazglafta ya.

⁶ Kristi ná, zwanɲ ta nzanaghata ta ghəɲa həga ya. Amu tsa həgani ya, ka gḏanagḏa mu ta ɲanatá zlghay nda ɲuḏufa mu, ka ghərḃay mu ta ghərḃaku ma fatá ghəɲa mu.

Mbi'a vgha fana Lazglafta ta mnduhani

⁷ Tsaya tama kəl Sulkum nda ghuᵇa ka mnay kazlay:

«Gita, ka nda sna kuni ta lwani,

⁸ yaha kuni təɲanaftá ghəɲa ghuni manda ɲa dzidziha ghuni,

Š 2:12 Ngha ta Zabura 22:23. * 2:13 Ngha ta Isaya 8:17, 18. † 2:16 Ngha ta Isaya 41:8-9. ‡ 2:17

Ngha ta Liviitik. 4:20, 26, 35 nda 16:6, 10, 11. * 3:2 Ngha ta Mbsak 12:7 nda skwi ya vindinɲ lu mistani ɲa ɲanata.

ta sli'anaftá gwada ma fitika dzəghanja tanj ta Lazglafta ma mtak ya.

⁹ Ka Lazglafta ná, kulam nda nghanja tanj ta nərma skwi magə yu nja tanj ma vaku fwađ mbsak ná, ka dzəghihatá hən.

¹⁰ Tsaya tama kəl yu ka gəftá sidi nda hən. Ka yu mantsa:

“Ta dza'a ta kəma ta kəma hən nda ghwadaka ndanu, sna a hən ta skwi ta kumə yu da hən wa.”

¹¹ Ma tsa gatá sida dá ya ná, wadawada yu, had hən dza'a walanjá lami da tsa vla mbi'a† vgha payanaf yu ta hən ya wa,» ka'a.

¹² Dasuwa ka kuni zwanama dá, yaha ya dər turtuk mataba ghuni da nzata nda ghwadaka nđuf ka zlanavatá Lazglafta ta vla hafu ya.

¹³ Ta hğay Lazglafta ta kaghuni «gita» guli. Mbruvuswa vgha ghuni inda fitik, kada kwala dmaku nanaghatá kaghuni, da tənanaftá ya dər turtuk ma kaghuni ta ghən.

¹⁴ Amu ná, graha Yesu Kristi mu ka njananja mu his his dzvu ta kahwathwata fatá ghən ya mutsaf mu daga tanjanj ya.

¹⁵ Wya ka lu mnata daga ghalya:

«Gita, ka nda sna kuni ta lwani,

yaha kuni tənanaftá ghənja ghuni, manda nja dzidziha ghuni ta sli'anaftá gwada nda tsi‡ ya.»

¹⁶ I wa tsa mnduha ta snanjá lwa Lazglafta ka sli'anaftá hən ta gwada nda tsi ya na? Tsa gwal ta sabə ta hadika Masar hlagap Musa ta hən ya a ra?

¹⁷ Ta ghənja i wa ta ga Lazglafta ta sidi ma tsa vaku fwađ mbsak ya guli na? Ta ghənja tsa gwal ta gatá dmaku ka rwutá hən ma mtak ya a ra?

¹⁸ Nja i wa wadata tsi kazlay: Had hən dza'a walanja lami da tsa vla mbi'a vgha payanaf tsi ta hən ya wu kə'a ya na? Nja tsa gwal ta sli'anaftá§ gwada ya a ra?

¹⁹ Nda ngha mu ná, traptra ta hən ta lami da tsa vla mbi'a vgha payanaf lu ta hən ya, kabga kwalaghuta tanj ta zlghafta.

4

¹ Tshala tamafta Lazglafta ta imi ta sləmən kazlay: Dza'a lavinlava kuni ta lami da vla mbi'a vgha ya payaghunaf yu kə'a ya, dasuwa ka kuni tama, da pdaghutá sani dər turtuk mataba ghuni ka kwal lami.

² Guli ná, mnamamna lu ta Lfidá Gwada manda va ya mnana lu ta dzidziha mu ghalya. Ama katanj a tsa gwada mnana lu ta hən ya dekdek wa. Manda snanja tanj ta tsa gwada ya, ka kwalaghutá hən ta zlghafta nda nđufa tanj.

³ Amu gwal ta zlghaftá tsa gwada ya dza'a lami da tsa vla mbi'a vgha ya. Ka Lazglafta mnata na:

«Wadawada yu ma gatá sida dá:

Dza'a nğhay yu ka waka hən dza'a lami da tsa vla mbi'a vgha* si payanaf yu ta hən ya,» ka'a.

Anj mndani, kdĩnkda ta magatá slna daga ma zrafta ghənja hadik.

⁴ Ka lu mnata ma sana vli ma deftera Lazglafta ta ghənja mandəfənja fitik na: «Badu mandəfənja fitik mbi'apta Lazglafta ta vghani ma inda slnani†,» ka'a.

† 3:11 Aya 7-11, Zabura 95:7-1. ‡ 3:15 Zabura 95:7-8, manda ya mnaf gwada Grek nja ghalya mnafta

lu. § 3:18 Aya 16-18: Ngha ta Mbsak 14:1-35. Aya 18: Zabura 95:11. * 4:3 Ngha ta Zabura 95:11.

† 4:4 Zrafta 2:2.

⁵ Ka'a guli manda va ya ghada tsi ta mnata na: «Had hən dza'a walaŋtá lami da tsa vla mbi'a vgha[‡] ya si payanaf yu ta hən ya wu,» ka'a.

⁶ Tsa gwal ta snaŋta taŋtaŋ ta tsa Lfida Gwada ya ná, lamə a hən wu, kabga kwalaghuta taŋ ta snanata gwada Lazglafta. Tsaw nda ghada fata Lazglafta kazlay: Dza'a lamla sanlaha ka'a guli.

⁷ Tsaya tama kəl tsi ka tsəglaftá sana fitik ta nzakway ka «gita». Di'ın fitik tahula tsa, ka mnigintá tsi ta tsa gwada ya nda ma wa Dawuda, ta slanaghata lu ta vindatani:

Gita, ka snaŋsna kuni ta lwani,

yaha kuni da tənanaftá ghəŋa[§] ghuni ka'a ya.

⁸ Ka si má va ɓhadanam ɓha Dzesuwa ta hən da tsa vla mbi'a vgha* ya ná, má mnəgla a Lazglafta ta gwada ta tsa sana fitik ya wa.

⁹ Tsaya tama ná, ta mamu tsa mbi'a vgha ya ŋa mnduha Lazglafta manda va tsa fitika mbi'a vgha bađu mandəfəŋ ya.

¹⁰ Mndu ya ta lami da vla mbi'a vgha ya payaf Lazglafta ya ná, ta mbi'a vgha tsatsi guli ma ŋani ma slna manda mbi'apta mbi'ap Lazglafta ma ŋani ya guli.

¹¹ Tsaya tama ná, ŋavamaŋa ka lama mu da tsa vla mbi'a vgha ya. Dasuwa ka mu da kwalaghutá mu ta snanata gwada Lazglafta, manda tsa ŋa dzidziha mu ya.

¹² Gwada Lazglafta ná, nda hafu mida, mbrumbra katakata guli. Zuza ka malaghutá wa limay his his. Lavinlava ta zlagadamta da ŋuduf, nda vla nzugu tani dikw da dudi. Nda sna ta dgaptá skwi ta daslu mndu, nda skwi ta ndanu tsi tani.

¹³ Had sana skwi ta difaghuta ta wa ira Lazglafta wa. Nzidid hən demdem ta wa irani. Nda ngha irani ta inda skwi demdem. Dza'a mnay mu ta inda skwi ta kamani.

Yesu mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta

¹⁴ Tsəhala mamu mu nda mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta ta hemanata, ta nzakway ka Yesu Zwaŋa Lazglafta, ta ɓhadafta ta luwa da Lazglafta ya, sladafmaslada dar ta zlgay nda ŋudufa mu.

¹⁵ Mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta ya nda hta mbrakwani ka su'a skwi kawadaga nda amu ma hta ta mbrakwa mu a ŋa amu wa. Katak ná, dzghaŋdzgha lu ta mala mu ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta manda va amu, ama ga a tsatsi ta dmaku wa.

¹⁶ Ka si mantsa tsi tama, gavanamavagava nda fatá ghəŋ ta Lazglafta, tsatsi ta vla zdakatahudi, ŋa tawatani ta hidahida ta amu, ŋa vlamatani ta zdakatahudani ŋa katamata ma fitik ya nda ra.

5

¹ Inda mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta ná, mataba mnduha zabapta lu. Slna taŋ ná, ŋa maganata slna ta Lazglafta da manaka taŋ ya, ŋa vla skwi nda pla ghəŋ ŋa Lazglafta ta ghəŋa dmakwa mnduha.

² Tsa la mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta ya ná, nda sna hahəŋ ká hən dza'a maga skwi dina ŋa gwal kul snaŋtá maga skwi dina, ta maga dmaku, kabga wanafwa skwiha ta hta mbraku ta tsatsi guli.

[‡] 4:5 Zabura 95:11. [§] 4:7 Zabura 95:7-8, manda ŋa gwada Grek ŋa ghalya mnaf ta lu. * 4:8 Ngha ta Vrafta ta zlahu 31:7, Dzesuwa 22:4.

³Tsaya tama dza'a kəl tsatsi ka pla ghəŋ ɲa Lazglafta, ta ghəŋa dmakuhani* , ta ghəŋa dmakuha mnduha yeya a wa.

⁴Had mndu ta klaftá tsa glaku ɲa nzaku ka mali ta ghəŋa gwal maga slna Lazglafta ya ka fanaghatá ghəŋani wa. Lazglafta ta hgan̄ta manda ya hgan̄ tsi ta Haruna.

⁵Manda va tsaya Kristi guli, tsatsi a ta fanaghatá ghəŋani ta nzaku ka mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta wu, ama Lazglafta ta nzakway ka Da ta mnay ɲani kazlay:

Kagha ná, Zwan̄a dá ka,
nda nza yu ka Da gha gita kə'a.

⁶Ka'a ta mnay ma sana vli guli na:

«Kagha mali ɲa kdekedzen̄ ta ghəŋa gwal ta ksa slna Lazglafta, manda ɲa Melkisedek† ya,» ka'a.

⁷Ma fitika nzakwa Yesu ma ghəŋa hadik ná, ka magə tsi ta du'a ka taw ka ɲd̄an̄da da Lazglafta ta laviŋtá mbanaf̄ta ma mtaku‡. Ka snanatá Lazglafta ta ghəŋa vəl hananatani ta ghəŋani.

⁸Kulam nda nzakwani ka Zwan̄a Lazglafta ná, ka sutá tsi ta duni, kəl tsi ka snan̄ta kazlay: Snatá gwada ná, skwi nda bla ya kə'a.

⁹Manda kdiŋta Lazglafta ta dzanaghatá ghəŋa skwi ya kuman̄ tsi nda ma tsatsi, ka nzaku tsi ka mndu ya ta mba inda gwal ta snanatá gwadani, ɲa nzakwa tan̄ nda hafu ɲa kdekedzen̄.

¹⁰Ka fatá Lazglafta ka mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta manda ɲa Melkisedek.

Dasuwa ka kuni da zlan̄tá kuni ta zlḡhay nda ɲuduf

¹¹Mamu skwi dagala ɲa mnay ta ghəŋani, tsaw nda bla tsiŋlay ɲa ghuni, kabga la a da sləmən̄a ghuni wa.

¹²Nda kda fitik má prək ka nzakwa ghuni ka gwal taghanatá skwi ta sanlaha, kabga nda kda fitika ghuni ta tagha skwi, ama ta sna a kuni wa. ɲa sləglavapta nda sla vgha ka taghəgəlta ɲa ghuni ta va tsa skwiha ma gwada Lazglafta taghu kuni daga tan̄tan̄ ya. Ta sna a kuni karaku ta za skwa zay ta zə la galata mndu wu, manda zwan̄ ta ghuva tata sa u'a ya kuni.

¹³Mndu tata zba sa u'a ná, ta ka zwan̄ ta ghuva tsaya ma mndu. Ta sna a tsa mndu ya ta skwi tdukwa§ wa.

¹⁴ɲa galata mndu na skwa zay tan̄tan̄ ta gd̄ata hən̄ ta zay, ka slavaptá hən̄ ka tagha dganatá skwi dina, nda ya kul dinaku, ɲa magay tan̄ ta skwi dina.

6

¹Mantsa ya tama, zluŋmazla ta hamata zwana tagha skwi ya ta taghə mu ta ghəŋa Kristi, mbađma ta ghəŋa tagha skwa gwal nda ndəha. Ma laghu mu vrəglaf̄ta ta ghəŋa dughwan̄a skwi ta nzakway ka: Gwada ta ghəŋa pla dmaku, ɲa zlan̄ta mnduha ta maga slnaha ya ta kla hən̄ da Zadaku, nda gwada ta zlḡhaftá Lazglafta nda ɲuduf,

²nda gwada ta batemha, nda gwada ta fa dzvu ta ghəŋa mndu, nda gwada ta sli'agapta ma mtaku, nda gwada ta tsatá ghəŋa guma ɲa dekdek ya.

³Zluŋmazla ta tsahaya, mbađma ta kəma ta kəma. Wya skwi ɲa magay mu nda kumay Lazglafta.

* 5:3 Ngha ta Levitik 9:7. † 5:6 Aya 5-6: Zabura 2:7. Zabura 110:4. ‡ 5:7 Ngha ta Mata 26:36-46, Markus 14:32-42, Lukwa 22:39-46. § 5:13 Aya 12-13: Gray nda 1 La Kwareŋt 3:2.

⁴ Skwi ña snan̄ta mu na: Nda bla ma mnduha ya si tsuwadakanaf tsuwadaka Lazglafta, gwal ya ta tapanatá skwi ya vla Lazglafta, gwal ya si ta mutsaftá Sulkum nda ghuḅa ma ñudufa tan̄,

⁵ gwal ya si ta dan̄tá zdakwa gwaḁa Lazglafta, gwal ya si ta mutsaftá mbraku ya ta nzakway ka ña zamana ta sagha,

⁶ ta zlambuta ka vrəglamta da nzakwani ghalya ná, nda bla ka vrəglakta tan̄ da pləgəltá dmakwa tan̄. Zlənəglafzlnə hən̄ ta Zwanə Lazglafta ta udza zlnəy, ka razay* ban̄luwa.

⁷ Lagha imi ka gḁata ta nzaku ta vwah, ka magafta skwi tida ña katan̄tá gwal ya ta hvay ná, nda tfawa tsa hadik ya da Lazglafta nda tsa.

⁸ Ka laghani, teki nda hiwir yeya ka tsa vwah ya dyanaf̄ta ná, kataf a tsa ta mndu tama wu, dza'a ksi'afksi'a Lazglafta, dza'a drin̄dra† lu.

⁹ Zwanama dá, an̄ mndani dər má mantsa mnata ñni ná, da sna an̄ni kazlay: Ta ñərma tvi ta nzakway ka tva mbaku ya kaghuni kə'a.

¹⁰ Lazglafta ná, tḁukwa tsatsi, had̄ dza'a zanaptá slna ghuni ya maga kuni, ña katan̄tá zwanama ghuni gwal zlghay nda ñuduf, ya ta gḁata kuni ta kata hən̄ ndanana guli ya wa.

¹¹ Ndanana ná, ta kumay ñni ta ñavata inda kaghuni nda fata ghən̄ ta skwi ya faf kuni ta ghən̄ tida ha ka kḁavaktani.

¹² Ma ksu yaḁi ta kaghuni. Ksawaksa ta sadá gwal ta ñavata ma zlghay nda ñuduf, gwal ta faftá ghən̄a tan̄ ta Lazglafta ka mutsaftá hən̄ ta skwi ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən̄ ta mndu.

Kahwathwata tanafta Lazglafta ta imi ta sləmən̄ ta Abraham

¹³ Ma fitika tanafta Lazglafta ta imi ta sləmən̄ ta Abraham ná, ka wadananá tsi nda vərḁa htsin̄ani, kabga had̄ sana mndu ta malaghutá tsatsi ña wadanatani nda tsi wa.

¹⁴ Ka'a nda Abraham mantsa: «Dza'a tfaghaghatfa yu ta wi. Kahwathwata dza'a yanaf ya yu ta zivra‡ gha tusak,» ka'a.

¹⁵ Mantsa ya, ka ñavatá Abraham, ka mutsaftá tsi ta tsa skwi tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən̄ ya.

¹⁶ Ta waḁu mndu ta waḁu ná, nda skwi ta malaghutá htsin̄a vərḁa tsatsi ta waḁa tsi. Tsa waḁu ya guli dza'a hlanatá inda tsa skwi ta zlrḁḁ lu ta ghən̄ani ya.

¹⁷ Nda tsaya ná, kuman̄kuma Lazglafta ta tsalanaptá tsa gwal dza'a tsu'a tsa skwi tanaf tsi ta imi ta sləmən̄ ta mndu ya kazlay: Had̄ yu dza'a mbəḁanaftá skwi mna yu wu kə'a, kəl tsi ka sganaghata nda waḁu.

¹⁸ Mantsa ya ná, his skwiha ya dza'a kwal lu kul laviñtá mbəḁanafta. Skwiha ya tanaf tsi ta imi ta sləmən̄ ta mndu nda waḁu ya waḁa tsi nda tsi. Had̄ dza'a walan̄tá tsakalatawi§ mida wa. Mantsa ya guli ná, ta vlamavla ta mbraku ta amu gwal ta hwayamta da ghuva Lazglafta, ña ñavata mu nda fatá ghən̄ ta skwi ya tamaf Lazglafta ta imi ta sləmən̄ ya.

¹⁹ Tsa skwi faf mu ta ghən̄ tida ya ná, nda nza manda skwa sladanatá kwambalu ma nzakwa mu. Kahwathwata dihatani had̄ skwi ta gigdan̄ta wa.

Zlaganapzłaga ta zlala ka ḅhadamta* da vla nzakwa Lazglafta.

²⁰ Da hada tin̄laghuta Yesu ta lami ka amu, ña nzaku ña kḁekedzeñ ka mali ta ghən̄a gwal dra skwi ña Lazglafta manda ña Melkisedek ya.

* 6:6 Aya 4-6 gray nda 10:26. † 6:8 Gray nda Zrafta 3:17-18. ‡ 6:14 Zrafta 22:16-17. § 6:18 Gray nda Mbsak 23:2. * 6:19 Gray nda Livitik 16:2.

7

Melkisedek Mgham ta ghəŋa ksa slna Lazglafta

¹ Tsa Melkisedek ya ná, si mghama luwa Salem ya. Mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta ta nzakway ta luwa ya guli. Ka slí'áftá tsi ka laghwí da guya Abraham ta vrakta ta kwarafta sana mghamha nda vulu. Ka tfanaghatá tsi ta wi.

² Nja tsa Melkisedek ya hlanafta Abraham ta Zaka inda skwi zagagha tsi ma vla tsa vulu ya. Klatá ghəŋa tsa Melkisedek ya ná, «mgham tdukwa ya.» Guli na: Mghama luwa Salem ya. Tsa mghama luwa Salem ya guli ná, «mghama zdaku» ya.

³ Tsatsi ná, had dani wu, had mani wu, had dzidzani wa. Had vəl mnay kazlay: Bađu yeya yata lu, bađu yeya mtuta tsi kə'a guli wa. Manda Zwanja Lazglafta nzakwani. Nda nza ŋa kdekedzeŋ ka mnda ksa slna Lazglafta.

⁴ Tsa Melkisedek ya ná, mndu dagala ya, ka klaftá Abraham ta nzakway ka dzidzi ya ta zaka ma inda skwi zagagha tsi, ka vlanja.

⁵ Skwi ŋa snaŋta ná, mndəra la Levi ta nzakway ka gwal ta ksa slna Lazglafta ná, zlahu Musa ta mnanatá hahəŋ, ŋa dza'a taŋ da dawu zaka da inda la Isra'ila. Zwanama taŋ tsa gwal ta dawu həŋ da həŋ ya. Aŋ mndani, zivra Abraham hahəŋ guli.

⁶ Melkisedek ná, tekw a tsatsi mataba mndəra la Levi wu, ama ka klaftá Abraham ta zaka ma skwi zagagha tsi, ka vlanja. Ta ghəŋa tsa guli ná, ka tfanaghatá Melkisedek ta wi ta mndu ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləməŋ.

⁷ Had sana zlərdəy wu ná, tsa mndu ka mali ya ta tfanaghatawi ta tsa mndu ka sagəŋ ya.

⁸ Mndəra la Levi ta zlgha zaka ma skwi mutsaf lu ya ná, ta mtay həŋ ta mtaku. Ama tsəna Melkisedek ta zlghafta zaka da Abraham na ná, mndu ta nzaku nda hafu ŋa kdekedzeŋ ya, manda ya nda vinda ma defteri.

⁹ Nja tsintá ghəŋani, tsa Levi ta tsu'a zaka da sanlaha ya ná, klaflka tsatsi guli ta zaka ka vlanja Melkisedek nda ma dzidza taŋ Abraham.

¹⁰ Aŋ mndani, ta ya a Abraham ta Levi, ta lagha Melkisedek da guyaku nda Abraham wu, ama mamu tsatsi ma vgha dzidzani.

¹¹ Nja mndəra la Levi ta nzakway ka gwal ta ksa slna Lazglafta, vlanja Lazglafta ta zlahu ta la Isra'ila*. Ama tsa slna taŋ ya ná, slaghwa a ŋa dzanaghatá ghəŋa skwi ya kumaŋ Lazglafta, ta vlanja tsi ta zlahu ta həŋ wa. Ka má si slaghusla tsi katsi ná, má zbəgla a lu ta sana mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta, manda Melkisedek ya wu, má gi kla'atá mndu mataba mndəra la Levi manda Haruna má dza'a nzakwa tsi.

¹² Ka si mbədapmbəda Lazglafta ta mndərga mali ta ghəŋa gwal ta ksa slnani mantsa katsi ná, nda nza tkwe' ka mbədaptá zlahu guli.

¹³ Tsəna mghama mu ta gwada lu ta na gwada na ta ghəŋani na ná, Yesu ya. Mataba mndəra sana mndu ta kul walaŋta ksa slna Lazglafta ta gwir tsatsi.

¹⁴ Nda sna lu guli ta tsatsi kazlay: Sabi ma mndəra la Yuda' kə'a. Nziya ya nza tsi ná, gwadaŋ a Musa ta gwada ta ghəŋa tsa mndəra taŋ ya ma fitika gwadaŋni ta gwada ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta wa.

Sana mali ta gara nda Melkisedek

* **7:11** Vla skwi ŋa Lazglafta, la Isra'ila, mnana nda mna lu ta la Isra'ila ta zlahu ta ghəŋa vla skwi ŋa Lazglafta, ka mbədatani ma sana vli. † **7:14** Ngha ta Mata 1:1-2, Lukwa 3:33.

¹⁵ Skwi ta kǎǎglinǎ tsalinǎ ná, zlagapzлага sana mnda ksa slna Lazglafta. Manda va Melkisedek tsatsi guli.

¹⁶ Nza a tsa mndu ya ka mndu ta ksa slna Lazglafta manda ya ta mnata zlahu ta fata mndu wa. Tsatsi ná, nzanza tsatsi nda mbrakwa hafu ya kul kǎǎvaktá.

¹⁷ Ka lu vindafuta ma deftera Lazglafta na:
«Nda nza ka ǎa kǎǎkedzenǎ ka mnda ksa slna Lazglafta,
manda Melkisedek[‡] ya» ka'a.

¹⁸ Mantša ya ná, nda hǎǎǎ zlahu ǎa ghalya, kabga nda hta mbrakwani, had hayhayani wa.

¹⁹ Zlaha Musa ná, lavinǎ a ta nanaftá mndu ka mndu tǎǎkwa ta wa ira Lazglafta wa. Ama ndanana ná, mutsafmutša mu ta fata ghǎǎ ta malaghuta. Tsaya dza'a ǎhadamaghata da Lazglafta.

²⁰ Ta ghǎǎ tsa guli ná, ma fitika dza'a Lazglafta fata Yesu ka mali ta ghǎǎ gwal ksa slnani ná, ka wadátá tsi ta wadú. Ama ma fitika pghatani ta la Levi, wada a ta wadú wa.

²¹ Yesu ná, nda wadú fata Lazglafta ka mnda ksa slnani, ma fitika mnatani kazlay: I'i Lazglafta na:
«Wadawadá yu,

had yu dza'a vrǎǎglafta tida wu:

“Nda nza ka ka mnda ksa slna ǎa kǎǎkedzenǎ[§]” » ka'a.

²² Ma tsa wadú wadá Lazglafta ya ná, grafgra amu ma Yesu kazlay: Mamu mu nda slǎǎǎtá zughu ya ta malaghuta kǎ'a.

²³ Guli ná, tsa sanlaha ma gwal ksa slna Lazglafta ya ná, nda tska hahǎǎ, kabga ta mtay hahǎǎ ta mtaku had hǎǎ ta gǎǎǎǎ wa.

²⁴ Yesu ná, ǎa kǎǎkedzenǎ nzatá nzakwa tsatsi. Slna tsa nzakwani ka mnda dra skwi ǎa Lazglafta ya guli, had dza'a tsavapta wa.

²⁵ Tsaya guli kǎǎ tsi ka slaghuta ka mnda mbanafuta ǎa kǎǎkedzenǎ ta inda gwal dza'a ǎhaku da Lazglafta nda ma tsatsi. Yesu ná, ǎa kǎǎkedzenǎ nzatá nzakwani ka maga du'a da Lazglafta ta ghǎǎ taj.

²⁶ Tsaya tama ná, nda nza Yesu ka mali ta ghǎǎ gwal ksa slna Lazglafta ya pahǎǎ mu. Tsatsi ná, nda ghuǎǎ nzatá nzakwani, had rutsak tida wa. Had dmaku tida guli wa. Nza a tsatsi manda gwal dmaku wa. Klagha kla lu ta luwa.

²⁷ Nza a tsatsi manda hamata sanlaha ma la mali ta ghǎǎ gwal ksa slna Lazglafta wa. Zba a tsatsi ta pla ghǎǎ inda fitik ǎa ghǎǎǎni, nda ya ǎa hamata mnduha guli wa. Turtuktuk plata tsatsi ta ghǎǎ ma vlatani ta ghǎǎǎni.

²⁸ La mali ta ghǎǎ slna Lazglafta ya ta zbapta zlahu Musa ná, gwal nda hta nzakwa taj ya. Ma fitika wadata Lazglafta ta tsa wadú wadá tsi ya, mbǎǎǎpta tsa gwadá ya ta zlahu Musa. Ka fatá tsi ta zwanani ǎa kǎǎkedzenǎ ka mali ta ghǎǎ gwal ksa slna Lazglafta, ǎa dzanaghatá ghǎǎ skwi kumanǎ tsi.

8

Yesu mali ta ghǎǎ gwal ksa slna Lazglafta

¹ Wya mala dughwanǎ skwi ta mnǎ ǎni: Mamu mu nda mali ta ghǎǎ gwal dra skwi ǎa Lazglafta. Tsatsi ná, ta luwa ta nzakwa tsatsi nda ga zeghwa dughurukwa Lazglafta*.

[‡] 7:17 Zabura 110:4. [§] 7:21 Zabura 110:4. * 8:1 Ngha ta Zabura 110:1.

² Ta ksa slna tsatsi ma vərđa hēga tumpul ya magaf Mgham Lazglafta ta luwa ma vla nzakwa Lazglafta, ya magaf dzva mndu a wa.

³ Inda mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta ná, fafa lu ŋa vla skwi ta vlata lu, nda skwa pla ghəŋ tani. Nda ra ka mutsafta ŋa amu ma mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta guli ta skwi ŋa vlayni.

⁴ Ka má si ta hadik na Kristi katsi ná, ma had' fitik dza'a nzata tsi ka mnda dra skwi ŋa Lazglafta wu, kabga nda ghada kluta gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta ta vli manda ya mnaf zlahu.

⁵ Tsa slna ta magə tsa gwal ta maga slna Lazglafta ya ná, fwata skwi ta magaku ta luwa ya, sulkuma skwi ta magaku ta luwa ya guli. Ma fitika dza'a Musa ba hēga tumpul ná, wya ka Lazglafta nda tsi: «Dasuwa káka, manda va tsa nzakwani maragha yu ta ghwá† ya ná, manda va tsaya káka da bafta,» ka'a. ⁶ Kahwathwata ná, slna dagala vlanj lu ta Yesu. Tsatsi ta zamta ma takataka sləróbátá zughu đina ta malaghuta, thaf lu ta tatá imi ta sləməŋ đina ta malaghuta ya guli.

⁷ Ka si ma had' rutsak ta tsa tanjanja dzratawi ya wu katsi, ma zbəgla a lu ta mahisani wa.

⁸ Manda tsaya ná, mamu rutsak kəl Lazglafta ka mnay ŋa tanj. Ka'a mantsa: «Dza'a saghasa fitik, dza'a dzrəglafdzra yu ta wi ka lfidani mataba da nda la Isra'ila, nda ya nda la Yuda,

⁹ nzata a manda tsa dzratawi dzraf yu nda dzidziha tanj ma tsa fitika hlagapta da ta həŋ nda dzva da ma hadika Masar ya wa. Hahəŋ ka ghəŋa tanj ta badziŋtá tsa si dzratawa da nda həŋ ya, ka zliŋtá i'i ta həŋ guli,

¹⁰ Mantsa tama, wya tsa dzratawi dza'a dzrafta yu nda la Isra'ila tahula tsa fitik ya. Dza'a taghanaftagha yu ta zlahuha da ta həŋ, ŋa hanamta da ta həŋ ma ndana tanj,

thanamha yu ta həŋ ma ŋudufa tanj. Dza'a nzanza yu ka Lazglafta tanj, ŋa nzakwa hahəŋ ka mnduha da guli.

¹¹ Had' mndu dər turtuk dza'a taghəglanaftá mndəra tanj, dər zwanjamani kazlay: Snaŋsna ta Lazglafta kə'a wa. Inda tanj dza'a nda sna həŋ ta i'i, nda zwani tani, nda glata mndu tani.

¹² Dza'a planapla yu ta krughuva tanj, havglakta a yu dekdek ta dmakuha tanj wu,» ka'a.

¹³ Ma tsa mna gwada ta dzratawi ka lfid ya, niŋna Lazglafta ka halatani ta tsa tanjanjani ya. Tsa ŋa ghalya ta halaku ya, ta ghwanj a ka hluta wa.

9

Tsəlbə ŋa Lazglafta ta hadik, nda ya ta luwa

¹ Ma tsa tanjanja dzratawi ya, mamu tvi ya ta raku ŋa magay ka lu dza'a tsəlbə ŋa Lazglafta. Mamu hēga guli ya banaf lu ta Lazglafta ta hadik,

² nda tumpul bafta lu ta tsa hēga ya. Tanjanja huda tsa hēga ya ná, vli nda ghuḅa ta hga lu. Mida famta lu ta pitirla, nda tabəl, nda buradi ŋa Lazglafta.

³ Tahula mahisa zlala, mamu sana huđi ta hgu lu ka vli nda ghuḅa katakata.

⁴ Mida famta lu ta skwi ya tsaf lu ka dasu ta kəl lu ka dra urdi, nda blukuma dzratawi maganava lu ta dasu. Ma tsa blukum ya guli mamu siga ka dasu

† 8:5 Ngha ta Sabi 25:40.

ndəgham lu ta mana mida, nda dafa Haruna si ta dzuslafta dzuslu ya, nda klamha his nda vinda ta gwada dzratawi tida.

⁵ Ka tsatsaftá lu ta Kerubuha his ta mara glakwa Lazglafta ta nzəganaghatá tsa blukum ya ka pghəganaghatá zlabak ta vlí ya ta vlə lu ta us ŋa Lazglafta ŋa pla dmaku. Ama had lu dza'a pasla gwada* ta tsaya ndana wa.

⁶ Mantsa ya gwagwatá nzakwa tsa həŋa ŋa gdata gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta ta lami da maga slna tan ma tanŋa hudani ya.

⁷ Ama ma tsa mahisa hudi ya, mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta turtukwani ta lami dida, turtuk ma vaku, ŋa kladanamtani nda usa rini, ŋa vlanťá Lazglafta ŋa plinistá krughuvani†, nda ya ŋa plinistá ŋa hamata mnduha guli.

⁸ Mantsa ya kumanťa Sulkum nda ghuḅa ta mnamanťa kazlay: Had tvi ŋa lami da tsa hudi nda ghuḅa katakata ya, ka ta gdavagda tsa tanťa hudi ya wa.

⁹ Tsaya skwa gray nda skwi ta magaku gitana. Ta maray kazlay: Vla skwi ta vlə lu, nda pla ghəŋ ta plə lu ŋa Lazglafta ná, slaghu a ŋa dzanaghatá ghəŋa ghuḅatá dmakwa gwal ta tsəlbú ŋani wu kə'a.

¹⁰ Gwada ta skwa zay, nda skwa say, nda tva ghuḅaku kavghakavgha kwenkwenj ta taghamafťa tsahaya. Tsa skwiha fafa lu laviŋ mnduha ta magay ya ná, nda nza tsahaya ŋa kzla mbədanafťa Lazglafta ta inda skwi.

¹¹ Ndanana ná, saghasa Kristi ta nzakway ka mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta famatá vərda skwiha ya ta tsu'u mu. Ka lami tsi nda ma həga tumpul dagala ta đinuta katakata, ya kul baťa mnda səla. Ta ghəŋa na hadik na a baťa Lazglafta guli wa.

¹² Ma tsa lami lamə Yesu turtuktuk da tsa hudi nda ghuḅa katakata ya ná, lamə a nda klatá usa duguzumha nda zwanja lghəŋ wa. Vərda ŋani ma us vla tsi, ka mbamafťa ŋa dekdek ma dmakuha mu.

¹³ Ghalya, ta pslapsla lu ta duguzumha, nda lghəŋha ka wutsika usani ta gwal ta gatá krughuvi manda ya ta mnə zlahu ya. Ta ksafksa lu ta vlək guli ka drata nda dra‡, ŋa fadaťa hutidifani ka dzay ta mnduha guli. Tsaya dza'a kəl tsa krughuva tan ya ka saha ta həŋ manda ya ta mnə zlahu.

¹⁴ Ka si mantsa ya tsi, malaghumala usa Kristi pyu ka tsahaya. Ga a Kristi ta dmaku wu, ama ka klaťa tsi ta ghəŋani ka vlanťá Lazglafta nda mbrakwa Sulkum nda ghuḅa. ŋa kdekedzeŋ tsa Sulkum ya. Tsa usa Kristi ya ta ghuḅinťa nudufa mu, ŋa zlanťa mu ta maga ghwadaka skwiha ya ta kla mndu da mtaku, ka magay mu ta slna Lazglafta ya ta vla hafu.

¹⁵ Tsaya kəl Kristi ka sladamta matakataka i Lazglafta nda mnduha, ŋa dzraglaftawi ka lfid nda həŋ, ŋa zlghay gwal hagaf Lazglafta ta tsa nərma skwi tanaf tsi ta imi ta sləməŋ ta həŋ ŋa vlanťá həŋ, ŋa nzakwani ka ŋa tan ŋa dekdek ya. Əŋka'a ka mtakwa Kristi ta varagaptá mnduha ma ghwadaka skwiha ya ta magə həŋ ma dzratawi ya ŋa ghalya.

¹⁶ Ka fafa mndu ta sləkadani ná, ba graťa mtatá tsa mndu ta fatá sləkadani ya kada dga tsa skwani fa tsi ka sləkadani ya.

¹⁷ Ka ta ndiri mndu ta fatá sləkad ná, had lu ta ksantá tsa skwani fa tsi ka sləkadani ya wa, ba tahula mtutani kasi'i.

¹⁸ Mantsa ya guli, dər tsa tanťa dzratawi ya ná, nda us magafťa lu.

* 9:5 Ayaha ta gara vgha nda aya 2-5: Aya 2: Sabi 26:1-30, 25:31-40, 25:23-30. Aya 3: Sabi 26:31-33. Aya 4: sabi 30:1-6, 25:10-16, 16:33, Mbsak 17:16-26, Sabi 25:16, Vrafta ta zlahu 10:3-5. Aya 5: Sabi 25:17-22.

† 9:7 Aya 6: Mbsak 18:2-6. Aya 7: Ngha ta Livitik 16:2-34. ‡ 9:13 Ngha ta Livitik 16:14-16, Mbsak 19:9, 17-19.

¹⁹ Tahula mnanaftha Musa ta inda zlahu ta mnduha demdem, manda ya mnaf zlahu, ña klaftani ta usa zwana lghəŋ nda ña duguzumha ka gaḅanafta nda imi. Bələha ta sluhwa fwa izwap nda swida tuwaka dva hbuŋ lu ta wa udzu, ka tsughumamta ma tsa us ya, ka wutsikay ta tsa deftera zlahu ya, nda ya ta inda mnduha.

²⁰ «Nana na usa dzratawa Lazglafta nda kaghuni ka ñanata kuni ta tsa dzratawiŋ ya,» ka'a ta mnay ta wutsik tsi ta həŋ.

²¹ Wutsikafha guli ta tsa həga tumpul ya, nda inda huzlaha mida ta kəl lu ka ksa slna ka tsələbu ta kəma Lazglafta ya.

²² Manda ya mna zlahu ná, wər nda us ta ghuḅiŋta lu ta inda skwi. Ka pghu* a us ná, haď platá dmaku wa.

Platá ghəŋ pla Kristi ta ghuḅa dmaku

²³ Nda ra ka ghuḅiŋta mantša ya ta tsəna skwiha ta ghəŋa hadik na, kabga fwata vərda tsa skwiha ta luwa ya həŋ. Tsaha ta nzakway ka vərđakani ta luwa ya guli ná, nda ra ña taŋ nda pla ghəŋ ya ta malaptá tsa taŋtaŋani na.

²⁴ Lamə a Kristi da tsa vli nda ghuḅa katakata ma həga tumpul magaf mnda səla ya wa. Fwata tsa vərđani ta nzakway ta luwa ya tsaya. Tsatsi ná, ta luwa laghwa tsatsi. Ndanana, ta nzaku ta kəma Lazglafta ta gwada ma vla mu.

²⁵ Inda vaku tsa mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ña Lazglafta ta dza'a da tsa vli nda ghuḅa katakata ma həga tumpul ya nda tatá usa rini. Ama Kristi ná, lamə a tsatsi ña gdata ta vlatá ghəŋani wa.

²⁶ Ka má mantša tsi ná, má mbəđava a fitika ghuyayni ta đanwa daga ka yawu zlagapta ghəŋa hadik wa. Turtuktuk səla zlagapta tsatsi ma na kđavakta fitik na. Ka vlanť tsi ta ghəŋani ta Lazglafta ña hərđiŋť dmakwa mu dekdek.

²⁷ Inda mnda səla ná, thanaftha lu ta mtutani turtuktuk səla, tahula tsa ña tsanaghata Lazglafta ta guma.

²⁸ Manda tsaya Kristi guli, turtuktuk səla mtuta tsi, ña vlanť ghəŋani ta Lazglafta, ña hərđiŋť dmakwa ndəghata mnduha†, ña vrəglagatani kamahis. Tsa vrəglagata dza'a vrəglagata tsi ya, ña hərđgəltá dmaku a wa, ama ña mbanafť gwal ta fata vgha ka kzlay.

10

¹ Zlaha Musa ná, vərđaka nzidida tsa skwi ta sagha ya a wu, fuwatani ya. Lavin a dekdek ta payafť gwal ta gavanavatá Lazglafta ña nzakwa taŋ manda ya ta kumay tsi wa. Waka tsa pla ghəŋ ta gdata lu ta magay inda fitik, vaku nda vaku ya dza'a ghuḅiŋta həŋ ta wa ira Lazglafta na?

² Ka si má ta ghuḅay tsi katsi, magata taŋ turtuktuk ya ná, má ndanəgla a həŋ ta dmakuha taŋ wu, má zlanzla lu ta pləgəltá ghəŋ.

³ Tsaw mantša ya a wa. Katək ná, tsa pla ghəŋ ta plə həŋ ya, ta havanaktá həŋ ta dmakuha taŋ vaku nda vaku, haď ta ghuḅiŋť həŋ,

⁴ kabga haď usa lghəŋha, nda duguzumha ta hərđiŋť dmaku wa.

⁵ Tsaya kəl Kristi ka mnay ña Lazglafta ma fitika dza'ani saha ta ghəŋa hadik, ka'a mantša:

«Va a ka ta plaghatá ghəŋ nda rini wu, va a ka ta vlaghatá sana skwi ña plaghata ghəŋ guli wa.

Ama ka vlihatá ka ta slu'uvgha ña vlaghata.

§ 9:20 Sabi 24:8. Ña ayaha 19-20, ngha ta 24:3-8. * 9:22 Aya 21: Ngha ta Livitik 8:15. Aya 22: Ngha ta Livitik 17:11. † 9:28 Gray nda Isaya 53:12.

⁶ Zđəgagha a skwi nda səla ta drə lu nda dra ta gwir, nda skwi ya ta vlaghata lu nda vla ŋa pla ghəŋ ta ghəŋa dmaku wa.

⁷ Ka yu mantsa: “Wana yu Lazglafta, sasa yu ta ghəŋa hadik da maga skwi ya ta kumə ka,

manda ya nda vinda ta ghəŋa da ma deftera zlahu*,” ka’a.

⁸ Ka Kristi mnuta karaku na: «Nda pla ghəŋ nda skwi nda səla tani, nda skwiha ta klafta lu ka vlaghata nda vla tani, nda skwiha nda səla ta drə lu nda dra ta gwir tani, nda skwi nda səla ta klafta lu ŋa pla ghəŋ ta ghəŋa dmaku tani, va a ka ta həŋ wu, zđəgagha a həŋ guli wu,» ka’a. Ta wya maga manda va ya mna zlahu lu ta tsa pla ghəŋ ya kay guli.

⁹ Ka’a guli mantsa: «Wana yu, saghasa yu ŋa maga skwi ya ta kumə ka,» ka’a. Ka hlanatá tsi ta tsa tanjaŋa pla ghəŋ ta plə lu ya, ka mbəđapta nda mahisani.

¹⁰ Magamaga Yesu Kristi ta skwi ta kumə Lazglafta. Ka vlanjta tsi ta ghəŋani ŋa pla ghəŋ turtuktuk səla. Mantsa ya kəl mu ka nzakway nda ghuəa ta wa ira Lazglafta.

¹¹ Inda gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta turtuk turtuk, ta sladu ta sladu ta nzata həŋ ka maga slna tanj inda fitik, ta gđata ta vla va tsa skwi turtuk ŋa hərdiŋta dmaku ya, ama lavin a ta hərdiŋta wa.

¹² Ama Yesu Kristi ná, turtuktuk vlata tsatsi ta ghəŋani ŋa pla ghəŋ ŋa hərdiŋta dekdek ta dmakwa mnduha. Tahula tsa, ka nzatá tsi nda ga zeghwa Lazglafta.

¹³ Ndanana, hada nzata tsi ka kzla pghanata Lazglafta ta ghumahani ka skwa ta diŋlay səlani.

¹⁴ Ma tsa vlatani ta ghəŋani turtuktuk ya, ka nanaftá tsi ka gwal tđukwa ŋa dekdek ta wa ira Lazglafta, ta gwal ta ghuəiŋta tsi ta dmakwa tanj.

¹⁵ Ta tsalamaptsala Sulkum nda ghuəa guli kazlay: Prək tsa pla ghəŋ turtuktuk ya kə’a. Ka’a karaku na:

¹⁶ «Wya tsa dzratawi dza’a yu dzrafta nda həŋ ma tsa fitik ya, ka Mgham Lazglafta.

Dza’a famfa yu ta zlahuha da da ŋudufa tanj, dza’a thanamtha yu ta həŋ ma ghunislaka tanj,» ka’a.

¹⁷ Ka’a guli mantsa: «Had’ yu dza’a havglakta dekdek ta dmakuha tanj, nda krughuvha tanj wu,» ka’a.

¹⁸ Ka plinispla Lazglafta ta dmakwa mnduha ná, pahəgla a mnduha ta skwi ŋa vlanjta Lazglafta ŋa hərdiŋta dmakuha wa.

Gavanamava gava ta Lazglafta

¹⁹ Mantsa tama zwanama da, nda pla vgha mu ta lami da tsa vli nda ghuəa katakata ya nda ma usa Yesu.

²⁰ Tanaptá Yesu ta zlala, ka tamaptá lfiđa tvi ŋa lami nda tida ŋa mutsa hafu. Tsa zlala kuhwanap lu ya ná, vərđa ka vgha Yesu dza lu yeya.

²¹ Tsaya tama ná, mamu mu nda mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ta hemanata, ta nzanaghatá həga Lazglafta.

²² Ma tsa nzakwani mantsa ya tama, gavanamava gava ta Lazglafta nda ŋuduf turtuk, nda fata ghəŋ dar, nda ghuəata ŋuduf kul had’ dmaku mida, nda mbazatabaza nda imi tsələŋa.

²³ Sladafmaslada ta fatá ghəŋa mu ka gđata mu ta va mnay kazlay: Tsa mndu ta tamaftá imi ta sləməŋ ya ná, ŋərma mndu ya kə’a.

* **10:7** Aya 5-7: Zabura 40:7-9, manda ya ta mnə Grek ŋa ghalaya.

²⁴ Nghapma ngha ka sani nda sani, ɲa vlamatá mbrakwa dɔvuvustá vgha nda maga skwi dina.

²⁵ Ma tsanap mu ta tska vgha mu manda ya ta snuta sanlaha ta tsanapta ya. Katak ná, vlvusma mbraku sani nda sani. Sganaghamasga, kabga nda sna mu kazlay: Ndusa fitika vragata Mgham Yesu kə'a.

²⁶ Tahula snanɲa mu ta vɔrdá tvi, ka gdata mu ta gəgəltá dmaku ka palama katsi, grafmagra kazlay: Ta had sana skwi dza'a vlata lu ɲa pla ghəɲ ɲa hɔrdɪntá dmaku wu kə'a.

²⁷ Ta ghəɲa kzlai ma zləɲ dza'a kzlə lu ta guma Lazglafta. Tsa guma ya ná, nda bla katakata, ka vu ghandand nzakwani dza'a dra ghumahani.

²⁸ Dər wati ma mndu ta kwalaghuta snatá zlahá Musa, ka mamu masləmɪtsəkhá his ka hkən a tsi ta grafta katsi, ta dzadza lu ta tsa mndu ya, had tawa hidahidá tida wa.

²⁹ Ka si mantsa ya nzakwani nda zlahá Musa ya ní, kighkigh dza'a nzakwa tsi nda mndu ta zlrɪdɪntá Zwanja Lazglafta, ka razanaftá Sulkum ya ta vlamatá zdakatahuɔi ya tama? had hayhayani wu, ka'a nda us ya kəl Lazglafta ka dzraftawi nda tsi, ka ghuɪnta nda tsi ya.

³⁰ Nda sna amu ta tsa mndu ta mnay kazlay: I'i dza'a vranamtá mndu ta skwi ya maga tsi, i'i dza'a planamta kə'a ya. Ka'a guli na: «Dza'a tsanaghatasa Mgham Lazglafta ta guma ta mnduhani,» ka'a.

³¹ Skwa zləɲay gwada ta dɔdamta mndu da dzva Lazglafta ya ta vla hafu.

³² Havakwahava ta nzakwa ghuni ghalya ma tɪntɪntɪ snanɲa ghuni ta gwada Lazglafta. Ma tsa fitik ya ná, susa kuni ta duni, ka su'uwafatá kuni ta indani.

³³ Ta kəma inda mnduha rarazata lu, ka ganaptá iri ta sanlaha mataba ghuni tazlay. Ma sana fitik guli, ta gway kuni ta vgha nda sanlaha ta ghuya mndərga tsa dɪnɲa ya.

³⁴ Ksuxsa ka hidahidá ta kaghuni, na gwal ya hlaf lu ka pghamta ma gamak ta gwada ta Yesu. Hlugudughunusha lu ta huzla ghuni, ta rfu nda rfa kuni, ndananɲa a kuni wu, kabga nda sna kuni mamu skwi da kaghuni ta malaghutá inda skwi kə'a. Tsa skwi ya guli ná, ɲa kɔfɛkɛdɛɲ nzakwani.

³⁵ Mantsa tama, ɲavawa ɲa ka dza'a kuni ta kəma ta kəma nda fata ghəɲa ghuni ta Lazglafta. Ka ɲavanɲa kuni, dza'a mutsay kuni ta nisəla ghuni dagala.

³⁶ Skwi ya ta raghunata ná, nzata ghuni nda su'ay, ka maga skwi ya ta zdəganatá Lazglafta, ɲa vlaghunatani ta skwi ya taghunaf tsi ta imi ta sləməɲ.

³⁷ Ka lu vindafata ma deftera Lazglafta na:

«Ta bɛts nzɔda guli ná,
dza'a saghasa tsa mndu dza'a sagha ya, gərɔdata a wa.

³⁸ Mndu ya tɔukwa ta wa ira dá ná,
dza'a nzakway nda hafu nda ma zlgħay nda ɲudufani.

Ama ka vraghuvra tsi nda hul zdəgləghɪhata a tsa mndu ya wa,» ka'a.

³⁹ Amu ná, nza a amu tekwa mataba gwal ta vru nda hul ɲa zadɪntá ghəɲa tanɲa ya wa. Ama nda nza amu tekwa mataba gwal ta zlgħafta ta dza'a mutsa mbaku ya.

11

Zlgħay nda ɲuduf

¹ Zlgħay nda ɲuduf ná, graftá skwi ya faf lu ta ghəɲ tida ya. Fatá vgha kazlay: Mamu tsa skwi ya kahwathwata kə'a ya, dər ta ngha a iri.

² Ta ghəŋa zlgħay nda ŋudufa tan, kəl Lazglafta ka ghubanaghatá mnduha ghalya.

³ Nda ma zlgħay nda ŋuduf snarŋa mu kazlay: Nda gwadani magafta Lazglafta ta inda skwiha kə'a. Inda skwi ya ta nghanŋa lu nda iri ná, sabə ma skwi ya kul nghanŋá* iri həŋ.

⁴ Nda ma zlgħay nda ŋudufani klafta Abel ta skwa pla ghəŋ ta malagħutá dínaku ka ŋa Kayinu, ka vlanŋá Lazglafta. Tsa zlgħay nda ŋudufani ya kəl Lazglafta ka klafta ka mndu tdukwa, kabga tsu'aftsu'a ta tsa skwi vlanŋ tsi ya. Nda mta† Abel má mndani, ama kabga zlgħay nda ŋudufani ná, tata gwada tsatsi.

⁵ Nda ma zlgħay nda ŋuduf kəl Lazglafta ka klagħatá Inuk ta luwa, danŋ a ta mtaku wa. Ngha a lu guli wu, kabga klagħakla Lazglafta da tsatsi. Ka lu vindafŋa ma deftera Lazglafta na: Zdəganazda Inuk ta Lazglafta‡ ma kdaku tsi ka klagħata ta luwa.

⁶ Ka had' zlgħay nda ŋuduf wu ná, had' fitik zdəgana mndu ta Lazglafta wa. Mndu ta gavadaghata da Lazglafta ná, dīna ka graftani kazlay: Mamu Lazglafta, ta magay ta skwi dīna guli ŋa gwal ta zbay kə'a.

⁷ Nda ma zlgħay nda ŋuduf snata Nuhu ta gwada ya mnana Lazglafta ta ghəŋa skwi dza'a magaku ta kul nghanŋá iri karaku. Ka tsafŋá tsi ta kwambalu dagala manda ya mnanaf Lazglafta. Ka lamə tsi dida nda gwal ga tan tani, ka mbaftá həŋ. Ma tsa magatani mantsa ya tsanaghata tsi ta guma ta ghəŋa hadik. Ka klaftá Lazglafta ka mndu tdukwa§ kabga zlgħay nda ŋudufani.

⁸ Nda ma zlgħay nda ŋuduf snata Abraham ta hgu hgaf Lazglafta, ka sli'afŋá tsi ka lagħwi ta hadik ya dza'a vlanŋa Lazglafta ŋa ŋani. Ta sli'afŋá tsi, sna a ta vli ta dza'a tsi wa.

⁹ Nda ma zlgħay nda ŋuduf, ka lagħa tsi nzata ka matbay ma tsa hadik dza'a lu vlanŋa, tanaf Lazglafta* ta imi ta sləməŋ ya. Ka nzaku tsi ta nzaku ma həga tumpul, mantsa ya i Izak nda Yakubu guli ta nzakway ka gwal nda gwa həŋ ma tsa tatá imi ta sləməŋ ya.

¹⁰ Ka nzaŋá Abraham ka kzla tsa luwa dihana Lazglafta ta tughwani† ya. Lazglafta ka ghəŋani ta garafta, tsatsi mnda bafta guli.

¹¹ Nda ma zlgħay nda ŋuduf mutsafta Abraham‡ ta zwanŋ ma halatani katakata. Markwa tan Sara guli tsutsa ka dzəghəŋ. Ka fatá tsi ta ghəŋani kazlay: Dza'a magay Lazglafta ta skwi manda ya mna tsi kə'a.

¹² Mantsa ya, ma mndu turtuk ya nda hala, ta ghwanŋ a ka mtaku wu, yata lu ta zivra mndu nda ndəgha manda tekwatsa ta luwa, nda ya manda wutak ma ghwa§.

¹³ Ma zlgħay nda ŋuduf rwuta həŋ demdem, ta kul mutsaftá həŋ ta magatá tsa skwi tanaf Lazglafta ta imi ta sləməŋ ta həŋ ya. Ama grafgra həŋ kazlay: Dza'a magaku tsa skwi ya kə'a, harharhar ghəŋa tanŋ ta ghəŋani. Ka graftá həŋ kahwathwata kazlay: Matbay ŋni ta wawutá wawaku* ta na ghəŋa hadik na kə'a.

¹⁴ Tsa gwal ta mnay mantsa ya ná, maranmara həŋ banluwa kazlay: Ta kzla vla tanŋ həŋ kə'a.

* 11:3 Ngha ta Zlrafta 1, Zabura 33:6, 9. † 11:4 Zlrafta 4:3-10. ‡ 11:5 Zlrafta 5:24. § 11:7 Zlrafta 6:13-22. * 11:9 Aya 8-9: Ngha ta Zlrafta 12:1-5, 23:4, 35:12, 27. † 11:10 Ngha ta 11:16, 12:22. ‡ 11:11 Ngha ta Zlrafta 18:11-14, 21:2. § 11:12 Ngha ta Zlrafta 22:17. * 11:13 Ngha ta Zlrafta 23:4, 1 Krunik 29:15, Zabura 39:13.

15 Ndanəgla a həj dəkdək ta tsa vli sabə həj ya wa. Ka má ta ndanay həj katsi, má si vraghuvra həj.

16 Kahwathwata ná, vli ta malaghutá tsaya ɲa tan ta pahanta, vli ya ta nzakway ta luwa. Tsaya kəl tsi ka zdəganatá Lazglafta, na hɣay ta hgə həj ka Lazglafta tan. Ka payanaftá tsi ta luwa tan ta həj.

17 Nda ma zlgħay nda ɲuduf kumafta Abraham ta vlatá zwanjani Izak ɲa pla ghəj ma dzəghanta ya dzəghanj Lazglafta. Ka kumaftá tsi ta vlatá tsa kdakwakdakwa zwanjani turtuktuk ya, dər má si tanafta Lazglafta ta imi ta sləmənɲ ta ghəj tsa zwanɲa.

18 Ka Lazglafta si mnanata na: «Nda ma Izak ya taghaf yu ta imi ta sləmənɲ† ya dza'a yagapta zivra gha,» ka'a.

19 Ka fata Abraham ta ndanani kazlay: Lavinɲava Lazglafta ta vraganaptá mndu ma mtaku nda hafu kə'a. Tsaya tama ná, ka nzaku Izak manda mndu vraganap lu ma mtaku kahwathwata.

20 Nda ma zlgħay nda ɲuduf tfanaghata Izak ta wi ta i Yakubu nda Isuwa, ta ghəjta nzaku ya ká həj dza'a nzakway ta kəma.

21 Nda ma zlgħay nda ɲuduf tfanaghata Yakubu ta wi ta zwana Yusufu ma ndusakwani ka mtaku. Ta tɬə tsi ta tsa wi ya ɲa tan, ka dzuɓunɲtá tsi ta vgha ta wa dafani ka tsəlbə ta kəma Lazglafta‡.

22 Nda ma zlgħay nda ɲuduf mnanata Yusufu ta zwana la Isra'ila ma ndusakwani ka mtaku kazlay: Dza'a sli'apsli'a həj ma hadika Masar kə'a. Ka mnanatá tsi ta həj guli ta skwi ka həj dza'a magay nda ghudzifani§.

23 Nda ma zlgħay nda ɲuduf difanata dadahani ta Musa ka tili hkən manda yata. Dinadina tsa zwanɲa ya ta wa ira tan. Zlənaf a həj ta ɓlanapta tan ta zlahamghama Masar wa.

24 Nda ma zlgħay nda ɲuduf kwalaghuta «Musa ma glatani ta hɣay ka zwanɲa makwa Fir'awna.*

25 Ta dranɲ ghuyay dá ta danɲa kawadaga nda mnduha Lazglafta, ka rfay dá ta rfu ma gay dá ta dmaku ɲa fitik kwitikw.

26 Mal ghuydipta mnduha ta danɲa manda ya dza'a ghuyanapta lu ta Kristi ya, ka inda skwa gadghəl ta hadika Masar,» ka'a, kabga nda fa ɲudufani ta skwi ya dza'a vlanɲa Lazglafta ta kəma.

27 Nda ma zlgħay nda ɲuduf sli'afata Musa ka zlanatá hadika Masar, kul zlənanta gatá sida mgham. Ka dihavatá tsi manda skwi nda ngha ta Lazglafta ya kul lavinɲtá lu ta nghanɲa nda iri ya.

28 Nda ma zlgħay nda ɲuduf tahanatá tsi ta skala Pak. Tahafwa taha ta us ta watgha, ka'a nda la Isra'ila, kada kwala duhwala Lazglafta ya dza'a ghunakta lu da rwa zumala la Masar da rwinɲtá ɲa ghuni guli, ka'a.

29 Nda ma zlgħay nda ɲuduf tsughwadapta zwana la Isra'ila ta drəfa dva manda skwi ta ghwalata vli. Ama ka tsughwadapta anɲi manda ɲa tan ya ka la Masar ná, ka nu'amtá† həj mida.

30 Nda ma zlgħay nda ɲuduf zlinɲta la Isra'ila ta muhula luwa Yeriku manda magata tan ta fitik ndəfəj ta wawanafta.

† 11:18 Ngha ta Zlrafta 22:1-14, Aya 18: Ngha ta Zlrafta 21:12. ‡ 11:21 Aya 20: Ngha ta Zlrafta 27:27-29, 39-40, aya 21: Ngha ta Zlrafta 48:1-20, 47:31. § 11:22 Ngha ta Zlrafta 50:24-25, Sabi 13:19.

* 11:24 Aya 23: Ngha ta Sabi 2:2, 1:22. Aya 24: Ngha ta Sabi 2:10-12. † 11:29 Aya 27: Ngha ta Sabi 2:15, aya 28: Ngha ta Sabi 12:21-30. Aya 29: Ngha ta Sabi 14:21-31.

³¹ Nda ma zlgHay nda ɲuɖuf tsu'af[‡] Rahab, sana marakw ta hla iri ta mnduha la Isra'ila ta labə da vitsa luwa taɲ. Ma lagha la Isra'ila da rwanatá gwal pgha ghəɲ nda Lazglafta, ka zlanatá həɲ ta tsatsi nda hafu.

³² Nu dza'a mnəgəлта yu ka malaghutá tsa tama? Nda hta fitik ka mnəgəлта da ta gwada ta ghəɲa i: Zideyuj, nda Barak, nda Samsuj, nda Yafte, nda Dawuda, nda Samuyel, nda la anabiha[§].

³³ Hahəɲ ná, nda ma zlgHay nda ɲuɖuf zazakta həɲ ta hadikha nda vulu. Ka magatá həɲ ta skwi tɖukwa, ka mutsaftá həɲ ta skwi ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləməɲ ta həɲ. Ka hahanaf[‡] həɲ ta wi ta rveriha.

³⁴ Ka niɲtá həɲ ta zlgHakwa vu ləmtək. Ma sli'a mnduha pslata həɲ nda kafay, ka ndaptá həɲ mida. Had' mbraku ma həɲ wu, ama ka nuta həɲ ka gwal nda mbra. Ma fitika vulu, ka nuta həɲ ka bigwala, ka ɲawaf[‡] həɲ ta sludza hadikha kavghakavgha.

³⁵ Ka nghəgləɲtá mi'aha ta mnduha taɲ si ta rwuta ta vragapta* nda hafu. Ama sanlaha ya ná, kwihij nda kwikwiha lu ta həɲ ka tatadaptá həɲ, ka kwalaghutá həɲ ta zlanatá həɲ ɲa mutsa sli'agapta ma mtaku nda hafu ya ta malaghuta.

³⁶ ɲa sanlaha ya guli ná, gagə nda gaga lu ta həɲ, ka sləvaptá həɲ. Tsatsaf nda tsatsa lu nda zida ta sanlaha ka pghamta ma gamak.

³⁷ Nda pala zlazlertsata lu ta sanlaha ka pslatá həɲ, datsanap nda datsa lu ta sanlaha, tsasla nda kafay lu ta sanlaha, ka pslatá həɲ. Hwayapta ka ra vli ɲa sanlaha, ka nutá həɲ ka pɖu ka kla huta ta tuwak nda ɲa gu ta vgha. Ka ghuyanaptá lu ta daɲwa, ka ganaptá lu ta iri[†] ta həɲ.

³⁸ Hwahwayaku ka ra vli kurandazl ma mtak, nda ya ma ghurum ma hadik ɲa sanlaha. Ra a ghəɲa hadik ka ɲa tsa mnduha ya wa.

³⁹ Ina taɲ zdəganazda həɲ ta Lazglafta, kabga zlgHay nda ɲuɖufa taɲ. Tsaw ta mutsaf a həɲ ta tsa skwi ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləməɲ ta həɲ ya wa.

⁴⁰ Payafpaya Lazglafta ta skwi ta malaptá dɪnuta ɲa mu. Ma ndanani ná, va a ta dzanaghatá ghəɲa slnani nda hahəɲ nda ghəɲa taɲ kul had' amu hada wa.

12

Mbra vgha ma ghuya daɲwa

¹ Tsaya tama, mantsa ya ndəghata tsa masləmtsəkha ta wamaf[‡] ya. Pghinmapgha ta inda skwi ta ndəgamata ta gərda amu, nda dmakuha ta kasa amu, ka hwaya mu dɪna ta vərɖaka hwaya ya mnama Lazglafta ɲa hwayay.

² Ka fafta mu ta iri ta Yesu ya ta tahamatá zlgHay nda ɲuɖuf, tsatsi guli dza'a ɓhadamaghata da vla dzatá ghəɲani. Tsatsi ta tsu'af[‡] mtutani ta udza zləɲay. Ksa a ka hula nda mndərga tsa mtaku ya wu, kabga nda fa ghəɲani ta rfu ya payana Lazglafta. Ndana tama, nda ga zəghwa Lazglafta* ta nzakwa tsi.

³ Ndanawandana ta ghəɲa ya ka Yesu su'af[‡] mndərga husanɲa ya husanɲ tsi ta ghwadaka mnduha, kada kwala kuni ta rwa malandugu.

[‡] **11:31** Aya 30: Ngha ta Yusuwa 6:12-21, aya 31: Ngha ta Yusuwa 6:22-25, 2:1-21. **§** **11:32** Ngha ta Guma 6-7, 4-5, 11-12, 1 Samuyel 16:1-1 Mghamha 2:11, 1 Samuyel 1:1–25:1. * **11:35** Aya 33: Ngha ta Daniyel 6, aya 34: Ngha ta Daniyel 3:1-30, aya 35: Ngha ta 1 Mghamha 17:17-24, 2 Mghamha 4:18-37.

[†] **11:37** Aya 36: Ngha ta 1 Mghamha 22:26-27, 2 Krunik 18:25-26, Irmiya 20:2 37:15, 38:6, aya 37: Ngha ta 2 Krunik 24:21. * **12:2** Ngha ta Zabura 110:1.

⁴Ma vulu ya ta vulu kuni nda dmaku ná, ta vula a kuni karaku ta ya dza'a kladaghunaghata ta wa hdák wa.

⁵Zanapza kuni ta gwada Lazglafta ta vla mbraku ña zwanani ra? «Zwaná da! Ka ta zlahay Mgham Lazglafta ta kagha katsi, fafa ta ghəŋ, ma kla ka ta ghəŋ tida ka dvaghaghadva tsi.

⁶Mndu ta zlahu tsi ta dvu Mgham Lazglafta.

Mndu ya klaf tsi ka zwanani† ta dzə tsi guli.»

⁷Su'uwasu'a ta ghuya danwaha ya ta kəl Lazglafta ka zlahu kaghuni nda tsi. Tsa ghuya danwa ya ta maranta kazlay: Klaf ka zwanani Lazglafta ta kaghuni kə'a. Mamu zwan kul had dani ta zlahay ra?

⁸Ka si zlahu a tsi ta kaghuni ka zwanani ya wu katsi ná, vərda zwanani a kuni wu, masagwa kuni nda tsa.

⁹Skwi guli ná, mamu mu nda dadaha mu ma na ghəŋa hadik na ta zlahu amu, ta snay mu ta gwada da həŋ. Dani ma Sulkumha yeya tama dza'a kwal mu sna gwada da tsi ña mutsa hafu rki na?

¹⁰Ta zlahay dadaha mu ta amu ña fitik kwitikw, manda ya ta gradapta həŋ kazlay: Ma dza'a dina mantsa kə'a. Ama Lazglafta ná, ña kata amu ta zlahu tsi ta amu, ña mutsay mu ta mayaka mu ma tsa nzakwani nda ghuḅa ya.

¹¹Ma tsa fitik ta zlahu lu ta amu ya ná, nda nza ka skwi kul zdəgamata, rfa a mu ta rfu ta ghəŋani wa. Ama tahula tsa, ña yiganaptani ta zdaku, nda nzaku tdukwa ta tsa gwal zlahaf lu ya.

Dvu nda zlahu

¹²Ka si mantsa tsi, dayapwadaya ta dzvuha ghuni ta hərfuta ya. Sifanafwa sifa ta karama ghuni ta labuta ya guli.

¹³Mbadawambada ta mbada ta tvi ya nda slada‡, kada kwala səla ya nda wərda ta kdinta, katək ná, ka mbafta tsi.

¹⁴Zbawazba ta nzata nda zdaku nda inda mndu. Ka nzata kuni nda ghuḅa ta wa ira Lazglafta. Ka had tsi mantsa wu ná, had ya dər turtuk ma kaghuni dza'a nghaná kuma Lazglafta wa.

¹⁵Dasuwa ka kuni yaha mndu dər turtuk da mbədanatá hul ta zdakatahuda Lazglafta. Yaha ya dər ka turtuk da nzakway manda slrəŋ dahdaha da dyaŋta ka badza ndəghata mnduha§.

¹⁶Dasuwa ka kuni, yaha gwal ta hliri nzakway mataba ghuni. Yaha mndu dər turtuk mataba ghuni da vziŋtá skwi ta nzakway ka ña Lazglafta, manda Isuwa ta skwaptá ma malmalani nda skwa zay kweŋkweŋ ya.

¹⁷Tahula tsa, manda ya snaŋ kuni, ka lagha tsi da zlgha tfawani da dani, ka kwalaghutá dani. Traptra ta ksanaktá ghəŋa dani, kulam nda psayni ta tsa tfawi ya nda ima taw* ta iri.

¹⁸Gavadagha ta vata ghwá Sinay laviŋ lu ta ksaná nda dzvu ya a kuni wa. Dər tavata vu ta zlghaku gigiga, dər tavata grusl tđik, dər tavata mghama falak,

¹⁹dər tavata ghudzaga duli, dər tavata kuzlahatá lwi ya kəl gwal ta snay ka mnay kazlay: Ma gwadgalgana† ka kə'a ya a kuni wa.

²⁰Ndəbandəba həŋ ta dzvu, kabga laviŋ a həŋ ta ñaftá tsa skwi mnana lu ta həŋ kazlay: Inda mndu dza'a ksaná tsa ghwá ya, dər má nimitak tsi, dza'a zlertsazlertsá lu nda pala kə'a ya.

† 12:6 Ngha ta Mahdihi 3:11-12. ‡ 12:13 Aya 12-13: Ngha ta Isaya 35:3 nda Mahdihi 4:26.

§ 12:15 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 29:17. * 12:17 Aya 16-17: Ngha ta Zrafta 25:29-34, 27:30-40.

† 12:19 Aya 18-19: Ngha ta Sabi 19:16-22.

²¹ Ka ganaftá tsa skwi nghan hən ya ta zləŋ ta hən, ka mnə Musa kazlay: Ta ghudzaku vgha da da zləŋ[‡] katakata kə'a.

²² Ama kaghuni, gavadagha ta vata ghwá Siyuna, nda ya tavata luwa Lazglafta ya ta vla hafu tsaya ta nzakway ka Ursalima ta luwa, nda tskata vgha duhwalha Lazglafta ka rfu kul laviŋtá lu ta mbədaftá hən ya kuni.

²³ Gavadagha tavata guyatá vgha mnduha Lazglafta ta nzakway ka zumal-
iha vindam lu ta hga tan ma defteri ta luwa kuni. Gavadagha tavata mnda
tsa guma ta ghəŋa inda mnduha demdem ta nzakway ka Lazglafta kuni, nda
ya tavata sulkuma mnduha tdukwa, gwal ta kdanakta ya kuni.

²⁴ Gavadagha tavata Yesu ta nzamta mataba mnduha nda Lazglafta ŋa
dzraftawi ka lfid ya kuni. Gavadagha tavata usa Yesu ya kəl tsi ka wutsikatá
mnduha nda tsi ya kuni. Malaghumala gwada ta gwadə tsa us ya, ka ŋa Abel[§]
ta mnata.

²⁵ Dasuwa ka kuni! Yaha kuni da kwalaghutá snantá lwa Lazglafta ya ta
gwada nda kaghuni! Ghalya, tsa gwal ta kwalaghutá snatá gwada tsa mndu
ta mnay ŋa tan ta ghəŋa hadik* ya ná, ndap a hən ma guma wa. Amu yeya
dza'a ndapta ka mbədanambəda mu ta hul ta Lazglafta ta gwada nda amu
daga ta luwa rki tama?

²⁶ Ma tsa fitik ya, ka ghudzanaftá lwa Lazglafta ta hadik. Ndanana, ka
tamaftá tsi ta imi ta sləmən kazlay: Ta turtuktuk ta dza'a ghudzanafta yu guli
ŋa kwanahani. Hadik nda ghəŋani a dza'a yu ghudzanafta wu, nda luwa[†] tani
kə'a.

²⁷ Tsa gwada ya mnə tsi kazlay: Ta turtuktuk kə'a ya ná, ta maray ŋa mu
kazlay: Inda skwi ya zlaganap lu nda tsa ná, dza'a ghudzanaftahudza lu ŋa
hlutani, kada gдавata tsa kul had ta ghudzavata ya.

²⁸ Ya mantsa tsi ya, rfamarfa ta Lazglafta ta vlamatá ga mgham ya kul had
ta ghudzavata. Maraŋmamara ta tsa rfay mu ya nda ma maganatá slna ya ta
zdəganata nda haniŋtá ghəŋ, nda ya nda zləŋay.

²⁹ Lazglafta mu ná, vu ta zadanatá[‡] skwi ya.

13

Vərda gwal nda guya ghəŋa tan

¹ Gдавawagda nda dṽuvustá sani nda sani manda la zwanama.

² Yaha kuni zanaptá tsu'afta dina ta matbay. Ma tsa magay mantsa ya kəl
sanlaha ka tsu'aftá duhwalha Lazglafta kul snantá* hən.

³ Havapwahava ka gwal ma gamak, manda skwi kawadaga kuni nda hən.
Havapwa hava ka gwal ta gə lu ta iri ŋa tan, kabga mnda səla kaghuni guli
mandanda va hahən.

⁴ Inda kaghuni demdem, vlarŋwavlá ta sgit ta kluvtá vgha, yaha marakw
dər zə'al da hliri, kabga dza'a tsay Lazglafta ta guma ta ghəŋa gwal ta maga
sli'ŋsli'ŋ, nda gwal ta hliri tani.

⁵ Yaha tsedi da tdaŋhatá kaghuni. Rfawarfa ta rfu ta ghəŋa kuraghuta ya
da kaghuni, kabga ka Lazglafta na: «Had yu dza'a zlaghata wu, had yu dza'a
walantá[†] vzighista wu,» ka'a.

⁶ Tsaya ta kəl dər wati ma amu ka mnay nda fata ghəŋ kazlay:

[‡] 12:21 Aya 20: Ngha ta Sabi 19:12-13, aya 21: Gray nda Vrafta ta Zlalu 9:19. § 12:24 Ngha ta Zlrafta
4:10. * 12:25 Gray nda Sabi 20:22. † 12:26 Ngha ta Hagay 2:6. ‡ 12:29 Ngha ta Vrafta ta Zlalu
4:24. * 13:2 Ngha ta Zlrafta 18:1-8, 19:1-3. † 13:5 Ngha ta Vrafta ta Zlalu 31:6, 8, Yusuwa 1:5.

ta katay Mgham Lazglafta ta i'i, had sana skwi ta zləhə yu wu, nu dza'a magihata mndu[‡] na kə'a ya.

⁷ Havakwa maliha ghuni, gwal ta mnaghunata gwada Lazglafta. Havakwahava ka həŋ nzakwagapta, nda ya ka həŋ mtaku[§]. Ka kla kuni ta sada zlgħay nda ɲudufa taŋ.

⁸ Va tsa Yesu Kristi ya ta nzakway dahawu, tsa tsatsi ya ta nzakway gita, tsatsi dza'a nzakway ɲa kdekedzeŋ guli.

⁹ Dasuwa ka kuni, yaha sana ghwadaka tagha skwiha kavghakavgha da sagma da ghəŋa ghuni. Zɔakatahuda Lazglafta na skwi ta mbranafta ɲudufa mndu. Tagha skwi kavghakavgha ta ghəŋa za skwa zay a wa. Gwal ta ksa tva mndərga tsa tagha skwi ya ná, had ta kata* həŋ wa.

¹⁰ Tsa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta mataba la Yahuda ya ná, had wa taŋ ka za skwi ta ɲa mu ma gwir[†] wa.

¹¹ Tsa mali ta ghəŋa gwal dra skwi ɲa Lazglafta mataba la Yahuda ya ná, usa rini ɲani ta kladamta da tsa vli nda ghuba katakata ya, ɲa pla dmaku. Ama slu'a tsa rini ya, ta driŋta tahula luwa[‡] lu.

¹² Tsaya kəl Yesu ka mtuta guli tahula luwa[§], ɲa ghu6iŋtá dmakwa mnduha nda ma ɲani ma us.

¹³ Sli'afmasli'a amu tama ka dza'a mu da guyay tahula luwa, ka su'a amu guli ta mndərga tsa giri ganap lu ya,

¹⁴ kabga ta na ghəŋa hadik na a luwa amu ɲa kdekedzeŋ wa. Ama luwa dza'a nzakway* ɲa kdekedzeŋ ɲa amu ta pahay.

¹⁵ Gɔamagda ta zləzlvə Lazglafta ka nzakwa tsi manda skwa pla ghəŋ nda ma Yesu Kristi. Zləzlvama hɣani nda gwada ma wa mu.

¹⁶ Yaha kuni zlanatá maga zɔaku, nda katantá mndu, kabga mndərga tsa skwiha ta vlata həŋ ya ta zɔəganatá Lazglafta.

¹⁷ Snawasna ta gwada da maliha ghuni, ka sna kuni ta skwi ta mnaghunata həŋ. Hahəŋ ta nghapta ka hafa ghuni, kabga dza'a zlgħay həŋ ta wani da Lazglafta. Snawasna ta gwada da həŋ, ya dza'a kəl həŋ ka maga slna taŋ nda rfu, nda ɲada ghəŋ a wa. Ka nda ɲada ghəŋ tsi ná, kataghunaftá a tsa wa.

¹⁸ Magawa du'a ta ghəŋa aŋni. Grafgra ɲni kazlay: Had sana ɔədzaku ya maga ɲni wu kə'a ma ndana ɲni. Ta kumay ɲni ta gdata ɲni ta maga skwi dɪnadɪna inda fitik.

¹⁹ Kɔəkwakdək, ta ndəɔa dzvu yu da kaghuni, magawa du'a ta ghəŋa ɔa, ka mutsidifta Lazglafta ta vradapta ɔa misimmisim da kaghuni.

Maga du'a

²⁰ Lazglafta ya ta vla zɔaku ta vraganaptá Mgham mu Yesu mataba gwal nda rwa, ka nzakw tsi ka mndu dagala ta ngha tuwakha. Nda ma usani vla tsi ɲa pla ghəŋ, mutsafta lu ta dzraftawi ɲa kdekedzeŋ.

²¹ Ka vlaghunavla Lazglafta ta mbrakwa maga inda skwi dɪna, ɲa magay ghuni ta skwi ya ta kumə tsi. Ka maga tsi ma amu ta skwi ya ta zɔəganata nda ma Yesu Kristi ta nzakway ɲani glaku ɲa kdekedzeŋ ya. Amin!

Kdɪŋta nda ga zgu

[‡] 13:6 Ngha ta Zabura 118:6. [§] 13:7 Gray nda 10:32-33. * 13:9 Ngha ta Ruma 14:2-23, 1 La Kwarent; 8:8, La Kwalus 2:16-22, 1 Timute 4:3. [†] 13:10 Gray nda 9:11-14, 13:11-12. [‡] 13:11 Zlahu 16:27. [§] 13:12 Ngha ta Yuhwana 19:17, 20. * 13:14 Gray nda 11:10, 16.

²² Zwanama da, vindaghunaf vinda yu ta na delewer na ɗa vlaghunatá mbraku. Ki'a nda ki'a yeya vindaghunafta yu. Kdɔkwakdɔk ka ɗanata kuni ta tsɛna gwadaha na ma ɗudufa ghuni.

²³ Ta snaghunamsna yu kazlay: Zligiɗzla lu ta zwanama mu Timute[†] ma gamak kɛ'a. Ka ɓhagagha ɓha tsi misimmisim, dza'a labla yu da kaghuni kawadaga nda tsi.

²⁴ Ka ganaghata kuni ta zgu ta maliha ghuni demdem, nda inda mnduha Lazglafta tani. Ta ga zgu zwanama ma luwa Italiya ɗa ghuni.

²⁵ Ka nza zdakatahuda Lazglafta kawadaga nda kaghuni demdem.

[†] 13:23 Ngha ta Slna gwal ghunay 16:1.

Tsgha ta Iwa Yakubu

Ga zgu

¹ I'i Yakubu ta nzakway ka kwalva i Lazglafta nda Mgham Yesu Kristi, ta ga zgu yu nja ghuni mndəra mnduha Ghwanpədə his ta wutsa ta vgha ta ghəŋa hadik*.

Mbra vgha ma ghuya dərŋwa

² Zwanama də, ka slaghunaghasla dər mndərga wati ma ghuya dərŋwa tsi katsi, nghawa nga manda skwa rfu.

³ Dina ka snaŋta ghuni kazlay: Skwi ta dzəghaŋtá zlgħay nda nɟufuŋa ghuni ná, ta klaghunak kla ta ksa nɟufuŋ kə'a.

⁴ Ama dina ka maravata tsa ksa nɟufuŋa ghuni ya kahwathwata, kada nzakwa kuni ka gwal kul had sana skwi ta ghəŋa ghuni, ka gwal nda dede'a, ka gwal kul had sana skwi ta htapta ma həŋ dekdek.

⁵ Ka mamu sana mndu mataba ghuni pɟugudunus difil katsi, ka dawa tsi da Lazglafta, dza'a vlanɟvla†. Ta muvla Lazglafta nda inda mndu, ta vlay nda zɟaku.

⁶ Ama ka dawa tsi nda zlgħay nda nɟufuŋ, yaha tsi dgaŋtá ghəŋ dər ka ki'a ta ghəŋani. Ka ta dga ghəŋ mndu ná, nda nza ka guram nda gamtsa'uwakwa drəf ta vyə falak dər ndiga ndiga ya nzakwani.

⁷ Yaha mndərga tsa mndu ya da ndanay kazlay: Dza'a mutsay yu ta sana skwi da Mgham Lazglafta kə'a,

⁸ kabga mndərga tsa mndu ya ná, his nɟufuŋani, slada a ghəŋani ma vlaka turtuk ma inda skwi ta magə tsi wa.

Pɟu nda Gadghəl

⁹ Ka rfa zwanama ya ta nzakway ka pɟu ta rfu, kabga nda nza ka mndu nda kapa da Lazglafta.

¹⁰ Ka rfa mndu ka gadghəl guli ta rfu, nda vraganata Lazglafta, kabga dza'a lula manda gəgdakwa vzlizla.

¹¹ Safa fitik ghəɟandanɟ dzafata ta kuzun ná, nja ghwalutani, nja rkuta vzlizlahani, nja luta‡ dinakwa rkatarkani. Manda tsaya dza'a luta mnda gadghəl ma slnahani ta magə tsi.

Tiŋwa a Lazglafta ta mndu da ghwadaka skwi wa

¹² Rfu da mndu ta ksa nɟufuŋ ka su'a skwi ta dzghaŋta, kabga tahula dzghaŋta, dza'a mutsay ta zewzewa hafu ya tanaf Mgham Lazglafta ta imi ta sləmən ta inda gwal ta dɟvta.

¹³ Ka dzghaŋdzgha skwi ta mndu, yaha da mnay kazlay: Lazglafta ta dzəgha i'i kə'a. Had ghwadaka skwi ta dzəgha Lazglafta wa, dzəgha a tsatsi guli ta mndu wa.

¹⁴ Ka dzghaŋdzgha skwi ta dər wati ma mndu ná, ghudzaku ma vghani ta barafata, ka tɟamta tsi.

¹⁵ Ka zlananɟla lu ta ghəŋ ta tsa ghudzaku ya katsi, nja zlgħaftani ta huɟi, nja yatani ta dmaku. Tahula ndəhafta dmaku, nja klaktani ta mtaku guli.

* **1:1** Ngha ta Mata 13:55, Markus 6:3, Slna gwal ghunay 15:13, Galat 1:19. † **1:5** Ngha ta Mahdihdi 2:3-6. ‡ **1:11** Aya 10-11: Ngha ta Isaya 40:6-7.

¹⁶ Zwanama da, gwal ta dƙu yu, ma nanɛ kuni ta ghɛɗa ghuni.

¹⁷ Inda skwi ya ta dinuta, nda inda mbɛhu ya kul haɗ sana skwi ta ghɛɗani nɔ, ta luwa ta saha tsi, da Lazglafta ta nzakway ka Dani ma tsuwadakha. Haɗ tsatsi ta mbɛɗavafta wa, haɗ sana skwi ta zawataku ka grum da tsatsi wa.

¹⁸ Tsatsi ka ghɛɗani ta dƙutɔ vlamata hafu nda ma gwadani ta nzakway ka kahwathwata, kada nzakwa mu ka tanɗanani mataba skwiha ya zlaganap tsi.

Ksa slna nda gwada Lazglafta snanɗ lu

¹⁹ Zwanama da gwal ya dƙu yu, wya skwi ɗa snanɗa ghuni: Dina nzakwa inda mndu ka mndu ta gi slru gwada da slɛmɛɗani. Ka mndu kul haɗ gwada ta nzunɗa ta wi a wu, ka mndu ta gi basa ɗudufɗ a wu,

²⁰ kabga haɗ mndu ta basa ɗuduf ta maga skwi ya dɛna ta zdɛganatɔ Lazglafta wa.

²¹ Tsaya tama, pghinɗapgha ta inda skwiha ya ta ɗrintɔ mndu, nda inda ghwadaka skwiha. Tsu'awatsu'a nda hanata ghɛɗ ta gwada ya ɗɛɓam Lazglafta ma kaghuni ta laviɗtɔ mbanafɗa hafa ghuni.

²² Nzawanza ka gwal ta ksa slna nda tsa gwada ya. Yaha kuni da nzakway ka gwal ta snamɗa snaysnay, da nanɛtɔ kuni ta ghɛɗa ghuni.

²³ Ka lagha mndu ka snanɗa gwada kul ksa slna nda tsi nɔ, ka guram tsa mndu ya nda mndu ya ta ngha tsata vghani ma dalagar.

²⁴ Tahula nghanɗani ta tsatɔ vghani ka laghu tsi, ɗa gi zanaptani ta tsa nzakwa tsatani ya.

²⁵ Ama mndu ya ta faftɔ irani ta zlahuha Lazglafta, zlahuha ya ta vlamata fala'uwatɔ vgha, ka ndi'afɗa vgha tɗukwa tida, kul haɗ ta zanaptɔ gwada tahula snanɗani, ta ksay ta slna nda tsi nɔ, dza'a nzakway tsa mndu ya nda rfu ma inda skwiha ta magɔ tsi.

²⁶ Ka mnda dina yu ka mndu ta gray, tsaw sna a ta ksanaghutɔ ghanikani wu katsi, nana ghɛɗani ta nanɛ tsi, bɛtbɛt tsa dinani ya.

²⁷ Wya vɛrɗa dina ya ta nghɛ Lazglafta ka dina nda ghuɓa kul haɗ rutsak tida: Nghapta ka zwana tawakri nda wadguha ma danwaha* tan, nda nghay mndu ta ghɛɗani ma ghwadaka skwiha ta ghɛɗa haɗik da ɗrinta tsi ta ghɛɗani.

2

Gala mndu nda gala nɔ, bliɗtɔ zlahu ya

¹ Zwanama da, yaha kuni da gala mndu nda gala* ma nzakwa ghuni ma zlghay nda ɗuduf, ma glakwa Mgham Yesu Kristi.

² Grafta: Mbadaka mndu ka gadghɛl ka lami da taba guyata ghɛɗa ghuni, nda fata halagara dasu, nda sudatɔ lgut nda bla ta vgha. Ta lamɛ sana mndu guli ka pɗu nda sudatɔ gɛrzanani ta vgha guli.

³ Ka lagha ghuni ka laghwi da nghapta ka tsa mndu nda sudatɔ lgut nda bla ya, ka kuni nda tsi mantɗa: «Nzanza kagha ma ya vli dɛna ya,» ka kuni. Ka kuni nda tsa pɗu ya guli mantɗa: «Slada slada kagha nda slada hada,» ka «nzanza hada ta haɗik» a ka kuni nda tsi.

⁴ Ka si mantɗa tsi, daganap a kuni ta vgha ma vgha ghuni nda tsa ra? Nza a kuni ka gwal tsa guma nda ghwadaka ndanu nda tsa guli ra?

⁵ Zwanama da gwal dƙu yu, fawafa ta slɛmɛɗ. Lazglafta a ta zabaptɔ gwal ka pɗu ta wa ira gwal ma ghɛɗa haɗik, ɗa nzaku ka Gadghɛl ma zlghay nda

ɲuduf, ɲa mutsay tan̄ ta ga mgham ya tanaf tsi ta imi ta sləmən̄, ta gwal ta d̄vuta ra?

⁶ Ama kaghuni, ka hærtətátá kuni ta gwal ka p̄dú. Tsaw sna a kaghuni kazlay: Tsa gwal ka gadghəl ya ta giri ɲa ghuni, ta tsəha kaghuni da vla guma kə'a kətək ra?

⁷ Hahəɲ a tsa gwal ta mbərsu'a tsa ɲərma hgu mutsaf kuni ya guli ra?

⁸ Ka snasna kuni ta zlaha Lazglafta, manda ya nda vinda kazlay: D̄vud̄va ta mnda səla manda va ghəɲa gha† kə'a ya ná, magamaga kuni ta skwi d̄ina.

⁹ Ama ka ta gala mndu kuni katsi ná, dmaku tsa ta gə kuni, ksafksa zlahu ta kaghuni, kabga sna a kuni ta ɲani wa.

¹⁰ Dər wati ma mndu ta snatá inda zlahu, ka ɓlanaptá tsi ta ya turtuk ná, ɓlanap̄ɓla ta indani demdem nda tsa.

¹¹ Va tsa mndu ta mnay kazlay: Yaha ka da hliri kə'a ya ná, va tsatsi guli ta mnay kazlay: Yaha ka da dzatá mndu‡ kə'a. Ala, tsa lagha gha ka kwal kul hlatiri, ka laghwa ka dzatá mndu katsi ná, nda nza ka ka mnda ɓlanaptá zlahu.

¹² Tsaya kəl yu ka mnay ɲa ghuni kazlay: Gwadawagwada ta gwada, ka ndana kuni ta ndanu, manda vərda mnduha dza'a tsanaghata lu ta guma ta hən̄ nda ma zlahu ya ta vlamatá fala'uwata vgha kə'a ya.

¹³ Bađu fitika tsa guma ná, hađ Lazglafta dza'a tawa hidahida ta mndu ya kul hađ ta tawa hidahida ta sanlaha wa. Ama tawa hidahida ta ga mgham ta ghəɲa guma.

Zlghay nda ɲuduf kul hađ slnani ná, nda mta

¹⁴ Zwanama da, nu katanaf mnay mndu kazlay: Mamu yu nda zlghay nda ɲuduf kə'a, ka hađ tsi ta maga slnani na? Dza'a mbanafmba tsa zlghay nda ɲudufani ya nda tsa ra?

¹⁵ Ka waya ka skwi, mamu sana zwanama, ka sana mukuma a tsi, ka fərđi'u, hađ sana skwi ɲa zan̄ta tan̄ inda fitik guli wu katsi.

¹⁶ Ka sani mataba ghuni nda hən̄ mantsa: «Lawala nda vghata zd̄aku, ka vlaghunavla Lazglafta ta skwi ɲa bukwa ghuni, nda skwi ɲa zay ghuni,» ka'a, mataba tsa, ta vlan̄ a kaghuni ta skwi ɲa katan̄tá hən̄ ya kay wu, nu kataf tsaya na?

¹⁷ Manda va tsaya nzakwa zlghay nda ɲuduf guli. Ka hađ slnani ta maravata wu katsi, nda mta ma vghani.

Hađ zlghay nda ɲuduf, ka hađ slnani wa

¹⁸ Ama ka waya ka skwi dza'a mnay sana mndu kazlay: Zlghay nda ɲuduf ɲa kagha ta ɲanata, maga slna ɲa i'i kə'a. Ala, «mariha mara kagha ta zlghay nda ɲuduf kul hađ slnani, ta maraghatá i'i ta zlghay nda ɲuduf nda ma slnaha da.»

¹⁹ Zlghafzlgha kagha kazlay: Turtuktuk Lazglafta kə'a, mantsa nzakwani, ta ɲa gha tsa. Ama d̄ina ka snan̄ta kagha guli kazlay: Zlghafzlgha ghwadaka sulkumha guli manda va tsaya kə'a, ta ghudzaku hən̄ da zləɲ §.

²⁰ Rghargha vgha na. Ta kumay ka kulam gita ta mnaghan̄ta kazlay: Zlghay nda ɲuduf kul hađ slnani ná, hađ hayhayani wu kə'a ra?

²¹ Ma fitika vlata dzidza mu Abraham ta zwanani Izak ta gwir* ná, ka mndu t̄dukwa a hga lu nda ma tsa slnani ya ra?

† 2:8 Ngha ta Zlahu 19:18. ‡ 2:11 Ngha ta Sabi 20:14, nda Vrafta ta Zlahu 5:18, Sabi 20:13, nda Vrafta ta Zlahu 5:17. § 2:19 Ngha ta 1 Timute. 4:1 nda Mata 8:29, Markus 1:24, 5:7, Lukwa 4:34. * 2:21 Ngha ta Zlrafta 22:9.

²² Hada ná, nda ngha ka ká zlg hay nda ɲuɖufani ta dza'a kawadaga nda slnani. Slna ta hɗanaghatá ghəŋa zlg hay nda ɲuɖuf.

²³ Mantsa ya dzatá ghəŋa skwi ya vindam lu ma defteri kazlay: Zlg hafzlg ha Abraham ta Lazglafta, kəl Lazglafta ka klafta ka mndu tɖukwa†. Tsaya kəl lu ka hga Abraham ka gra‡ Lazglafta kə'a.

²⁴ Nda ngha kuni tama ká mndu nzakway ka mndu tɖukwa ta wa ira Lazglafta nda ma slnaha, nda ma zlg hay nda ɲuɖuf kwerkweɲ yeya a wa.

²⁵ Manda va tsaya§ nzakwa sana marakw ta hliri, Rahab hgani. Ka marakw tɖukwa ta wa ira Lazglafta nda ma slnaha, ma tsu'aftani ta gwal vitsa tsa luwa ya, ka kataftá tsi ta həŋ, ka kɔ́ikiŋtá həŋ nda ta sana tvi*.

²⁶ Tsaya tama, ka haɗ hafu ma slu'uvgha ná, nda mta nzakwani, manda va tsaya zlg hay nda ɲuɖuf guli, ka haɗ slnani wu ná, nda mta nzakwani guli.

3

Ghwadaka skwi ghanik

¹ Zwanama ɗa, yaha kuni da pghamtá vgha ɓəska' ɲa nzaku ka gwal tagha skwi, kabga mal ta ghəŋa amu dza'a tsanaghata lu ta guma katakata.

² Inda amu ná, dagala krughuvi kavghakavgha ta gə mu. Ka haɗ mndu ta guvtá krughuvi ma gwada wu ná, ɲərma mndu tsaya ta laviŋta ng haftá vghani demdem.

³ Ka fanamfa mu ta tsuhwal ma wi ta plisha ɲa snamata taŋ ta gwada mu katsi ná, laviŋlava mu ta kla inda vghani demdem dər ndiga tsi.

⁴ Nghawangha guli ɓa ta kwambalu dagala. Mghama falak yeya ta tinjway. Nda zwanə suwak kwitikw ta kla mndu ta sway da inda vli ta kumə tsi.

⁵ Manda va tsaya guli ná, sana skwi ki'a katakata na ghanik, mataba fawayha ta mndu. Nduk nda tsa ná, ta ghərɓaku nda skwiha dagala dagala.

Nghawangha guli ta vu ndez kwitikw, laviŋlava ta driŋtá mghama zivak nekwnekw.

⁶ Ghanik guli ná, manda vu nzakwani. Ma tsa ghanik ta nzakway ma amu ya, nzamta inda ghwadaka skwi. Mataba fawayha mu nzamta ghanik, ka pgha ɓədzaku ta vgha demdem. Ta ghanika mu nzafta duda vu, mbaɗaka ghanik tama ka pgha vu ta nzakwa mu daga yagatá amu ha ka mta ta amu.

⁷ Nda mndərga skwiha: Dər nimtak tsi, dər zarak tsi, dər nahadik tsi, dər klipi tsi, mndu ta zlahafta.

⁸ Ama ghanik ná, haɗ mndu ta laviŋtá zlahafta wa. Sana ghwadaka skwi ya kul laviŋtá lu ta zlahafta. Dagala gruma ta dza mndu mida.

⁹ Nda tsi ta zlazlva mu ta Mghama mu ta nzakway ka Da mu, nda tsi guli ta ksi'a amu ta mnduha magaf lu ta gara vgha* nda Lazglafta.

¹⁰ Ma va tsa wubisim ya ta sli'agapta tfawi nda ksi'i tani. Zwanama ɗa, ra a ka nzakwani mantsa wa.

¹¹ Ta mbəzagapmbəza imi zɗa nda imi ɗahɗaha ma va tsa dzuɓay turtuk ya ra?

¹² Zwanama ɗa, Haɗ fwa ghuraf dza'a walaŋtá yafta yakwa Zaytuŋ wa. Haɗ fwa inabi dza'a walaŋtá yaftá yakwa ghuraf guli wa. Manda va tsaya guli ná, haɗ imi zɗa ta sabi ma imi nəmnəma guli wa.

Da Lazglafta ta mutsafta lu ta ɗifil

† 2:23 Ngha ta Zlafta 15:6 ‡ 2:23 Ngha ta Zlafta 15:6, Isaya 41:8, 2 Krunik 20:7. § 2:25 Ngha ta Yusuwa 2:1-21 * 2:25 Ngha ta Yusuwa 2:1-21. * 3:9 Ngha ta Zlafta 1:26-27.

¹³ Wati ma mndu ya nda difil ma ghəŋani nda sna ta skwi na? Ka mara tsi ta slnahani nda ma nzaku dina, nda hanata ghəŋa ya ta mutsu lu ma difil.

¹⁴ Ama ka ndughundughwa ɲudufa ghuni nda draku, nda ya nda dʋa ghəŋ kati, ma ghəbə kuni ta ghərbaku ka bətbət, ma tsakalana kuni ta wi ta kahwathwata.

¹⁵ Mndərga tsa difil ya ná, ta saha ta luwa a wa. Ɗa ghəŋa hadik tsaya, ɲa slu'uvgha ya, ɲa halaway ya guli.

¹⁶ Ma vli ta gə draku nda dʋuta ghəŋ ta mgham ná, mamu hwazlaɓaku nda inda mndərga ghwadaka slnaha tani.

¹⁷ Tanɲan karaku, difil ya ta saha ta luwa ná, nda ghuɓa. Tahula tsa, ta klakla ta zɔaku nzaku, leɓtekwa, ta dzra ghəŋ, dagala hidahida da tsi, slna dinadina ta sabi da tsi, had ta gala mndu wu, had madgwirmadgwir da tsi wa.

¹⁸ Gwal ta dʋa zɔaku ná, zɔaku ɲa tan ta sləgay, yakwani ya ta mutsu həŋ ná, tsaya nzaku tɔukwa.

4

Ghwadaka ndanu ta klatá zləɗa wi

¹ Nu ta klaktá lmu nda zləɗawi mataba ghuni na? Vəl hara'uwa skwiha kavghakavgha, ta za vgha ma vgha ghuni ya.

² Ta hara'uway kuni ta skwi, sew mutsaf a kuni wu, ka pslə kuni ta mndu. Ta mamay kuni ta skwi, triɗ mutsaf a kuni wu, ka zləɗə kuni ta wi, ka lmə kuni ta lmu. Had kuni ta mutsaftá skwi ta kumə kuni wu, kabga dawa a kuni da Lazglafta wa.

³ Ta daway kuni mndani, had kuni ta mutsafta wu, kabga nda tvani a ta dawa kuni wu, ɲa maga skwi ta zɔəgaghunata ta dawa kuni.

⁴ Fkərwaha na! Sna a kuni kazlay: Dʋutá ghəŋa hadik ná, ga ghuma nda Lazglafta ya kə'a ra? Mndu ya ta kuma ksa gra nda ghəŋa hadik ná, ta kumay ta nzakway ka ghuma Lazglafta.

⁵ Ta grə kuni ná, ka bətbət skwi mna defteri ta mney kazlay: Dʋudʋa Lazglafta katakata ta tsa sulkum fam tsi ma amu ya kə'a ya ra?

⁶ Ta vlay katak ta zɔakatahudi ya ta fərtuta kəl defteri ka mney kazlay: Ta pgha ghəŋ Lazglafta nda gwal ta gla ghəŋ, ama ta vlay ta zɔakatahudi* ɲa gwal ta hanaganatá† ghəŋa tan kə'a ya.

⁷ Hanaganawahana ta ghəŋa ghuni ɲa Lazglafta, ka pgha kuni ta ghəŋ nda halaway ɲa hwayaghutani di in nda kaghuni.

⁸ Gavanavawagava ta Lazglafta, dza'a gavaghunavagava‡ tsatsi guli. Mbaziŋwa dzva ghuni, kaghuni gwal ta nzakway ka gwal dmaku. Ghuɓiŋwa ɲudufa ghuni, kaghuni gwal nda ghwadaka ndanu.

⁹ Tapafwatapa ma vgha ghuni ta tulekatá kaghuni. Tawawatawa ta taw, mbəzawambəza ta ima taw. Ka nuna ghuɓasu ta ghuɓasu kuni ka taw. Ka nuna rfu ta rfu kuni, ka ɓasa ɲuduf.

¹⁰ Hanaganawa ghəŋa ghuni ta kəma Mgham, dza'a kapaghunaf kapa.

Ma tsə kuni ta guma ta sanlaha

¹¹ Ma vazú kuni ta rutsak ta sani nda sani. Mndu ya ta vza rutsak ta zwanjama, ka ta tsanaghatá guma a tsi ná, ta vza rutsak tsa mndu ya ta zlahu. Ta tsanaghatá guma guli ta zlahu nda tsa. Ala, ka ta tsanaghatasa ka ta guma

* 4:6 Ngha ta Mahdihi 3:34. † 4:6 Ngha ta mahdihi 3:34 mnə lu ma gwada Grek ghalya. ‡ 4:8 Gray nda Zakari 1:3, Malatsi 3:7.

ta zlahu katsi ná, nza a kagha ka mnda sna zlahu nda tsa wa, ama mnda tsa guma kagha nda tsa.

¹² Lazglafta turtukwani ta vlatá zlahu, tsatsi guli ta tsa guma. Tsatsi ta laviñtá mbanafita, tsatsi guli ta laviñtá zadanata. Ama wa kagha tama, ta tsanaghatá guma ta zwanjama gha?

Nja ghuni a mahtsim wa

¹³ Ndanana tama, fawafa ta sləmən, kaghuni gwal ta mnay kazlay: Gita ka mahtsim a tsi dza'a dza'a mu da luwa manda ya, ŋa zata mu ta vaku, ŋa tsakalay mu ta tsakala, ŋa mutsakta mu ta tsemi kə'a ya.

¹⁴ Tsaw sna a kaghuni ta skwi dza'a magaku mahtsim^S wa. Sna a kuni ta nzakwa hafa ghuni guli wa. Manda nzakwa kusay ta zlagapta sel, 6ats nzdani ŋa gi zwađutani ya nzakwa ghuni.

¹⁵ Skwi má da mnə kuni katək ná, «ka ta đvafđva Lazglafta ta kladamapta nda hafu katsi ná, dza'a magay ŋni ta skwi manda ya, nda skwi manda ya,» ka kuni má dza'azlay.

¹⁶ Ama ndanana ná, ta ghərɓaku kuni ma ndana ghuni, ka gla ghən. Ghwadaka skwi na mndərga tsa gəla ghən ya.

¹⁷ Mantsa tama, mndu ya nda sna ta maga skwi đina má ŋa magayni, ka kwalaghutá tsi ta magay ná, gaga ta dmaku.

5

¹ Ndana tama, fawafa ta sləmən kaghuni gwal gadghəl. Tawawa tawa ta taw, ka waha kuni ta wahu, ta ghəŋja ghuya đanwa ya dza'a dəđagaghunaghata.

² Rwurwa skwa gadghəla ghuni ghunzəđək, zuza zahar ta lgutha ghuni.

³ Hpađuhpađa hzay* ta dasuha ghuni nda tsemiha ghuni. Tsa hzayha taŋ ya dza'a mna gwada ta kaghuni, ŋa dughwaduta taŋ ta vgha ghuni, manda ya ta dghwadu vu ta skwi. Ta sagha kdakwa ghəŋja hadik ya ná, ta tskanata kaghuni ta skwa gadghəl.

⁴ Wya plana a kuni ta nisəla gwal ta ksaghunata slna ma vwah† wa. Nranafjra kuni ta ŋuđufa taŋ. Ta wahu hən. Ka snanaghatá tsa waha taŋ ya ta Lazglafta Mgham ya ta mbruta.

⁵ Zuza kuni ta mghama ghuni ma ghəŋja hadik, magamaga kuni ta skwiha ya kumaŋ maya ghuni. Nu'af nu'a kuni ta vgha ghuni, ka kzla fitika hnay.

⁶ Tsanagha tsa kuni ta guma ta gwal kul had dmakwa taŋ, pslapsla kuni ta tđukwa mnduha kul pghanjta ghən nda kaghuni.

Ksatá ŋuđuf, wya Mgham Yesu ta saha

⁷ Mantsa tama zwanama da, nzawanza nda ksa ŋuđuf ha ka sagha fitika sagha Mgham. Nghawangha 6a ta mnda hva, ya kə'a ta nzata ka kzla ŋərma skwi ya ta sabi ma hadik. Nda ksa ŋuđuf ta nzata tsi ka kzlay ha ka mutsaftani ta taŋtaŋa ima sləgu nda kwanaha ima fwak‡.

⁸ Kaghuni guli ná, nzawanza nda ksatá ŋuđuf ka mbra kuni ta vgha, kabga ndusa fitika saha Mgham.

⁹ Zwanama da, ma ŋadə kuni ta ghən ta ghəŋja sani nda sani kada kwala lu tsaghunaghatá guma. Ya wya mnda tsa guma ta wa tgha.

Š 4:14 Aya 13-14: Ngha ta Mahdihi 27:1. * 5:3 Aya 2-3: Ngha ta Mata 6:19. † 5:4 Gray nda Zlahu 19:13, Vrafta ta Zlahu 24:14-15. ‡ 5:7 Vrafta ta Zlahu 11:14, Yuwel 2:23.

¹⁰ Zwanama dá, klawakla ta sadá satá duni nda ksa ñudufa la anabi, gwal si ta mna gwada nda hga Mgham.

¹¹ Nda tfawi ta ghəŋa ghuni ka anji ta mnay nda gwal ta ghuya danwa nda ksa ñuduf. Sniŋsna kuni ta mna gwada ta ksata ñudufa Ayuba, nda ngha kuni ta kdavakta skwi ya vlanj Mgham Lazglafta. Lazglafta ná, dagala tawa hidahida nda zdaku§ da tsi.

¹² Zwanama dá, sana skwi guli ná, ma wađu kuni ta wađu, dər nda luwa, dər nda hadik, dər nda wati ma skwa wađu tsi. Ama ka «anji» tsi, ka nza tsi ka anji. Ka «mantsa a tsi wu,» ka nza tsi ka mantsa a wu, kada kwala kuni dadamta ma guma Lazglafta*.

Ndəba dzvu ta ghəŋa danwa

¹³ Mamu sana mndu mataba ghuni ta sa duni ra? Ka ndəba tsi ta dzvu da Lazglafta. Mamu sana mndu mataba ghuni ta rfu ra? Ka fa tsi ta laha.

¹⁴ Mamu sana mndu mataba ghuni kul dughwanaku ra? Ka hga tsi ta gwal ta ngha Igliz. Ka maga hən ta du'a da Lazglafta ta ghəŋani, nda pghanaghata rdi nda hga Mgham†.

¹⁵ Ka nda ñuduf turtuk magata lu ta tsa du'a ya katsi ná, dza'a mbanafmba ta tsa mndu kul dughwanaku ya. Dza'a mbanafmba Mgham ma tsa danwani ya. Ka si mamu dmakuha maga tsi, dza'a plinispla Lazglafta.

¹⁶ Mantsa ya tama, mnuvuswa dmakwa ghuni mataba ghuni, ka maga kuni ta du'a da Lazglafta ta ghəŋa sani nda sani, kada mbaghunafta Lazglafta ma inda danwaha ghuni. Maga du'a mndu tdukwa ná, ta ksay ta slna nda mbraku kahwathwata.

¹⁷ Iliya ná, mndu ya manda va amu. Ka ndi'ata tsi ka maga du'a da Lazglafta, ŋa kwala imi kul sagha. Ka kwalaghutá imi ta sagha ta ghəŋa hadik ka vaku hkən nda tili mku'.

¹⁸ Tahula tsa guli, ka magəglata tsi ta du'a da Lazglafta, ka zligiŋtá luwa ta imi, ka zlrəglatá skwiha ta dayaku‡ ta hadik.

Vranakwa gwal ta zwađuta ma kahwathwata

¹⁹ Zwanama dá, ka mamu sani mataba ghuni ta di'inaghuta nda kahwathwata Lazglafta, ka vranaktá sani ma mndu katsi,

²⁰ Dina ka snanțani kazlay: Mndu ya ta vranaktá mnda dmaku ma tvi ya si zwađu tsi ná, mbanafmba ta hafa tsa mnda dmaku ya ma mtaku. Ma tsa slna maga tsi ya guli ná, dza'a plinjpla Lazglafta ta ndəghata dmakuha§.

§ 5:11 Ngha ta Ayuba 1:20-22, 2:10, 42:10-17. Nda Zabura 103:8. * 5:12 Ngha ta Mata 5:34-37.

† 5:14 Ngha ta Markus 6:13. ‡ 5:18 Aya 17-18: Ngha ta 1 Mghamha 17:1, 18:1, 18:42-45. § 5:20 Ngha ta Mahdihdi 10:12, 1 Piyer 4:8.

Tan̄tan̄a tsghatá lwa 1 Piyer

Ga zgu

¹ I'i Piyer ghunatá mnda Yesu Kristi ta vinda na délewer na ŋa zabatá mnduha Lazglafta ta wutsatá vgha ta nzaku ka matbay ta hadíka Pun̄ nda Galat, nda Kapadus, nda Asiya, nda ya ta hadíka Bitani*.

² Lazglafta ta nzakway ka Da ta zabaptá kaghuni manda va ya ghada tsi ta payafta. Ka faghutá tsi ta kaghuni ka ŋani nda ma Sulkumani nda ghuḅa, ŋa nzakwa ghuni ka gwal ta snanatá gwada Yesu Kristi, ŋa wutsikaghunaftá usani ka ghuḅighunista nda tsi. Ka vlaghunavla Lazglafta ta zdakatahudani nda zdakwani tani katakata.

Faftá ghəŋ ta mbaku

³ Zləzlvama Lazglafta ta nzakway ka Dani ma Mghama mu Yesu Kristi. Ma glakwa Zđakwani, ka yəglatá tsi ta amu ka vlamata hafu ka lfid' ma sli'aganaptani ta Yesu Kristi mataba gwal nda rwa. Mantsaya tama, mamu mu nda fata ghəŋ ta nzaku nda hafu ka lfid',

⁴ ka kzla skwi ya kul ɓadzavata, kul ksə rdak, kul kdavakta, fana Lazglafta ta zwanani ta luwa.

⁵ Kaghuni, ka zlgħafzlgħa kuni katsi, ta ngha kaghuni Lazglafta nda mbrakwani ŋa mbaghunafta. Tsa mbaku ya ná, ma kdavakta fitik dza'a snan̄ta kuni.

⁶ Tsaya tama kəl kuni ka nzata nda rfu. An̄ mndani, ndanana nda ŋra ŋudufa ghuni ŋa fitik kwitikw da skwiha kavghakavgha ta dzəghaghunata.

⁷ Tsa skwiha ta dzəgha kaghuni ya ná, nda nza ŋa maran̄tá nzakwa zlgħay nda ŋudufa ghuni. Ta ɓadzaku na dasu mndani, ama ta famfa lu ma vu ŋa nghay ka vərdani tsi, ka ki tsi. Mantsaya nzakwani guli nda zlgħay nda ŋudufa ghuni ta malapta ka dasu ya. Mantsaya tama, ŋa klaghunaktá tsa zlgħay nda ŋudufa ghuni ya ta zləzlvu, nda glaku, nda sgit, baḁu tsa fitik dza'a zlagapta Yesu Kristi ya.

⁸ An̄ mndani, ta ngha† a kuni ta Yesu nda ira ghuni wa, ama d'vuḁva kuni, zlgħafzlgħa kuni guli dər ta ngha a kuni. Tsaya ta kəl kuni ka rfu katakata kul mnavata nda wi,

⁹ kabga mutsafta ghuni ta mbaku ta nzakway ka klatá ghəŋa zlgħay nda ŋudufa ghuni ya.

¹⁰ Ghalya, zban̄zba la anabi dīna ta tvi ya ká Lazglafta dza'a mbanaftá mnduha, ka mnutá həŋ ta gwada ta ghəŋa tsa zdakatahudi payaghunaf Lazglafta ya.

¹¹ Ka mnə Sulkuma Kristi, ta nzakway ma ŋudufa tan̄ ta gwada ta ghuya đan̄wa ya dza'a ghuyta Kristi, ma kdaku tsi mutsa glaku. Ka ŋavatá tsa anabiha ya ka psə snan̄ta, ka yawu dza'a magakwa tsa skwi ya, nda ya ka kinawu kə'a dza'a magaku ya‡.

¹² Ka snanamtá Lazglafta ta tsa la anabi ya kazlay: Ka ŋa tan̄ a tsa gwada ya wu, ka ŋaghuni nzakwani kə'a. Ndanana, mnaghunamna gwal ta mna lfidá Gwada ta tsa skwiha ya. Nda mbrakwa Sulkum nda ghuḅa

* 1:1 Gray nda Yakubu 1:1. † 1:8 Gray nda Yuhwana 20:29. ‡ 1:11 Ngha ta Zabura 22, Isaya 53, Lukwa 24:25-26.

ghunagata Lazglafta snaghunamtá həj ta tsa gwada ya. Tsa gwada ya guli ná, kumanjuma duhwalha Lazglafta ta snanjta.

Nzaku ya ta ranjá gwal zlgħay nda njuduf

¹³ Tsaya tama, payavawapaya ŋa ksa slna, nzawanza nda fata ghəj hzleŋa. Fafwa fa ta ndana ghuni ta zdakatahudi ya dza'a vlaghunata lu badu zlagapta Yesu Kristi.

¹⁴ Ya nda nza kuni ka zwana Lazglafta ta snanata gwadani ya, ma zlanaj kuni ta vgha ghuni ta ghwadaka skwiha, ya si ta zdagaghunata ghalya ma nzakwa ghuni ta kul snanjta Lfida Gwada.

¹⁵ Tsa Lazglafta ta hgaftá kaghuni ya, nda ghu6a tsatsi. Nzawanza kaghuni guli nda ghu6a manda va tsatsi.

¹⁶ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «Nzawanza nda ghu6a, kabga nda ghu6a§ i'i,» ka'a.

¹⁷ Ka ta hgay kuni ma du'a ghuni ka «Da» ta Lazglafta, ya ta tsa guma ta ghəŋa inda mndu ta6ta slnani maga tsi kul gala mndu nda gala ya, nzawanza nda zləŋay ma na nzakwa ghuni tata na ghəŋa hadik na.

¹⁸ Nda sna kuni kazlay, varagap ma nzaku ka rgha, zlaghunaj dzidza ghuni lu ta kaghuni kə'a. Nda dasu nda ya nda dzindar ta 6adzaku ya a varata lu ta kaghuni wu,

¹⁹ ama nda usa Kristi* ta bluta varata lu ta kaghuni. Manda zwanja tuwak kul had maslavinza, kul had rdak tida ya, na tsa Kristi ya.

²⁰ Lazglafta ta thanafta mantsaya daga ma kdaku lu zlaganapta ghəŋa hadik, ka marigintá tsi ma na kdavakta fitik na, ŋa kata kaghuni.

²¹ Nda ma tsatsi zlgħafta kuni ta Lazglafta ya ta sli'aganapta ma mtaku mataba gwal nda hwa, ka vlanjá glaku. Tsaya kəl kuni ka zlgħafta, ka faftá ghəŋa ghuni ta Lazglafta.

²² Nda nza kuni ka gwal nda ghu6a, ma snanata ghuni ta gwada Lazglafta, ŋa dvuta ghuni ta zwanama ghuni nda njudufa ghuni. Gdawagda tama ta dvuvustá vgha ghuni kahwathwata nda njuduf turtuk.

²³ Mantsa ya tama ná, nda sna kuni kazlay: Nda ya yakwa mahisa ghuni nda mbrakwa gwada Lazglafta ya ta vla hafu ta nzaku ŋa kdekedzen kə'a. Lazglafta ya kul had ta mtavata ta vlaghunata tsa hafu ya, ya ta mtaku a wa.

²⁴ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na:

«Inda mnda səla ná, manda kuzunj nzakwani.

Sgitani guli ná, manda vzlizla kuzunj nzakwani guli.

²⁵ Ama gwada Lazglafta ná, ŋa kdekedzen† nzakwani,» ka'a.

Tsa gwada ya ná, tsaya Lfida Gwada ya mnaghuna lu.

2

¹ Hlinwahla ta inda ghwadaka skwiha ma njudufa ghuni, ma kuslember kuni ta kuslemberaku, ma pghə kuni ta wirak his ma vu, ma hara'u kuni ta hara'uwaku, ma tsanava kuni ta skwi ta mndu guli.

² Manda zwanja vzi'uwa ta mama u'a da mani ya, mantsaya ka kaghuni guli mama vərda gwada Lazglafta ŋa glay ghuni ta glaku nda tsi, ŋa mutsay ghuni ta mbaku ŋa dekdek.

³ «Lawa ta kəma ta kəma, kabga tapanatapa kuni ta zdakwa* Mgham Yesu Kristi.»

§ 1:16 Livitik 19:2. * 1:19 Ngha ta Kwlasuha 1:20. † 1:25 Aya 24-25: Isaya 40:6-8, mnaflu manda ya nda Grek ŋa ghalya. * 2:3 Ngha ta Zabura 34:9.

⁴ Gavanavawagava ta Mgham Yesu Kristi. Tsatsi tsa pala ta vla hafu wudidin mnduha ya. Tsatsi zbap Lazglafta ta hemanata inda skwi ta wa irani.

⁵ Kaghuni guli, nzawanza ka pala nda hafu mida, ya ta kəl lu ka ba həga mndərga ŋa Sulkum, ŋa nzakwa ghuni ka guyata ghəŋa gwal nda ghuḅa ta vla skwi manda ya ta kumə Sulkum. Tsaya skwi ta zdəganatá Lazglafta nda ma Yesu Kristi.

⁶ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na:
«Wana zbapzba yu ta vərda palaka tughwa ba həga,
ka fata ma luwa Siyuna. Mndu ya ta faftá ghəŋani tida ná,
had sana skwi dza'a pghanaghatá hula dekdek wu,» ka'a.

⁷ Ka ŋa kaghuni gwal ta zlghafta ya ná, dagala sgitani, ama mantsaya a da gwal kul zlghafta wa. Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na:

«Va tsa pala wudidin gwal ba həga ya,
ta nuta ka vərda ka pala tughwa həga.»

⁸ Ka lu vindafta guli na:

«Tsa pala ya ná, ta dza mndu ka tuthun.

Tsa pala ya ta zlambanaptá† mnduha,» ka'a.

Ta dzay ta həŋ ka tuthun, kabga kwalaghuta tan ja snanata gwada Lazglafta. Manda tsaya thanafta Lazglafta ta həŋ daga manda ghalya.

⁹ Ama kaghuni ya, nda nza kaghuni ka mndəra mndu zabap Lazglafta, ka guyata ghəŋa gwal ta vla skwi ŋa Lazglafta, ka gwal faghu Lazglafta ka ŋani. Tsatsi ta hafaftá kaghuni ka hlagaghunapta ma grusl, ka pghaghunamta ma tsuwadək ta ndərmim lu nda ndərmima, ŋa mna skwi maga tsi ta malaghatá mbraku‡.

¹⁰ Ghalya ná, si nza a kuni ka mnduha Lazglafta wu, ama ndanana, nda nza kuni ka ŋani. Ghalya mutsaf a kuni ta tawa hidahida Lazglafta wu, ama ndanana, mutsafmutsa§ kuni.

Nzawanza ta nzaku ka mnduha Lazglafta

¹¹ Zwanama da gwal ta dvu yu nda ŋudufa da, dina ka snanŋa ghuni kazlay, manda matbay nzakwa ghuni, gdavata a kuni ma na ghəŋa hadik na wu kə'a. Tsaya ta kəl yu ka vla mbraku ŋa ghuni, ka wara kuni ta skwi ya ta hara'uwa kaghuni. Ya hafa ghuni ta zbə tsa skwiha ya.

¹² Dina ka kuni nzaku mataba gwal kul snanŋa Lazglafta. Ŋa nzakwani dər má ta vaza rutsak həŋ ta kaghuni, ŋa nghan tan ja nərma slna ya ta magə kuni, ŋa zləzlvay tan ja Lazglafta bađu dza'a sagha tsi da guyaku nda həŋ.

¹³ Ma tsa nzakwa ghuni ka ŋa Yesu Kristi ya, hanaganawahana ta ghəŋa ghuni mista inda gwal ta ga mgham ta ghəŋa mnduha. Haniŋwa ghəŋ mista mgham dagala, ta ga mgham ta ghəŋa inda skwi.

¹⁴ Haniŋwa ghəŋa ghuni mista ŋumna ya fa lu ŋa tsanaghatá guma ta gwal ta maga ghwadaka skwi, nda ya ŋa ghuba gwal maga skwi dina*.

¹⁵ Kumənkuma Lazglafta ta magay ghuni ta skwi dina, ŋa hanafatá wi ta gwal kul snanŋa skwi, ta gutá rgha tan.

¹⁶ Nzawanza ka gwal fala'u vgha tan. Nziya nza tsi ná, ma nza tsa fala'uwata vgha ghuni ya, ka skwi ŋa bukwanatá ghwadaka skwi. Ama

† **2:8** Aya 6: Ngha ta Isaya 28:16. Aya 7: Ngha ta Zabura 118:22. Aya 8: Ngha ta Isaya 8:14. ‡ **2:9** Ngha ta Sabi 19:5-6, Isaya 43:20, Sabi 19:5, Vrafta ta Zlahu 4:20, 7:6, Isaya 43:21, 9:1. § **2:10** Huseya 1:6, 9, 2:1, 23, 25. * **2:14** Aya 13-14: Ngha ta Ruma 13:1-7.

nzawanza ta nzaku ya ta maranġá nżakwa ghuni ka gwal ta ksanatá slna ta Lazglafta.

¹⁷ Vlawavla ta glaku ŋa inda mndu, dġuwadva ta zwanama ghuni ma zlgħay nda ŋuduf, zlgħawazlgħa ta Lazglafta, vlawavla ta glaku ŋa Mgham dagala.

Klawwa sada Kristi

¹⁸ Kaghuni la kwalva, hanaganawa ghŋa ghuni mista danjahaga ghuni, ka zlgħa kuni ta hŋ kahwathwata. Mista gwal zda ghŋa tan nda gwal leġtekwa yeya a wu, ama nduk nda ya mista gwal tanġta nżakwa tan tani.

¹⁹ Ka lagħa mndu ka su'a ghuya danwa, ta ghŋa kumayni ta nzaku manda ya ta zdgaganatá Lazglafta, dŋr má si ra a ghuyayni ta tsa danwa ya wu katsi ná, skwi dġna ya.

²⁰ Ka lagħa ghuni ka gatá gwada, ka ghuyŋ lu ta danwa ŋa ghuni ta ghŋani, ka su'afġa kuni katsi, mamu mndu dza'a għuba kaghuni ra? Ama ka lagħa ghuni ka magatá skwi dġna, ka ghuyŋ lu ta danwa ŋa ghuni ta ghŋani, ka su'afġa kuni katsi, skwi dġna tsaya da Lazglafta.

²¹ Ka ŋa tsaya hgafġa lu ta kaghuni, kabga ghuyghuya Yesu Kristi ta danwa guli ta ghŋa kaghuni. Tvi ya tagħunap tsi ŋa ksay ghuni guli ta selani.

²² Tsatsi ná, walgħa ta gatá dmaku wu, had' sana tsakalawi ta sabi ma wani† wa.

²³ Ma fitika razay mnduha, vranam a ta hŋ nda razu wa. Ma fitika ghuyay lu ta danwa ŋani, tha a kazlay: Nya', kabgawu na kŋ'a wa. Ka zlananġá tsi ta ghŋani ta Lazglafta ya ta tsa guma nda tvani ya.

²⁴ Tsatsi ka ghŋani ta klaftá dmakwa mu ta vghani ma zlgħafta lu ta udza zlgħay. ŋa nżakwa mu ka gwal nda rwa tvŋ dmaku, ŋa nzay mu ta nżakwa tdukwa. Nda ma tsa balanata ya mbaghunafta lu.

²⁵ Ghalya si nda nza kuni manda tuwakħa nda zadá‡, ama ndanana tama, vřakvra kuni da mnda ngħa tuwak ta ngħapta ka hafa ghuni guli.

3

Nzakwa i marakw nda zŋ'al

¹ Kaghuni guli mi'aha, haniŋwahana ta ghŋ mista zŋ'alha* ghuni. Ka ta magay kuni mantša, dŋr má sna a sanlaha ta gwada wu, ŋa ngħay tan ta ŋŋrma nżakwa mi'a tan, ŋa mbŋdanafġa tan ta nżakwa tan, dŋr má pslaf a kuni ta wi.

² Dza'a ngħanngħa hŋ ta ŋŋrmata nżakwa ghuni, nda ya ká kuni ta sna gwada da hŋ.

³ Yaha rka ghuni da nżakway ka skwa ngħay wa iri, manda: Datá ghŋ ya nda bla, nda ya nda mizidġkwa dasu, nda ya nda lgut nda bla nda bla† dzvani.

⁴ Ka nza rkatarka ghuni ka skwi nda difa ma ŋudufa ghuni, ka nżakwa tsi ka rka ya kul had' ta badzavata, manda: Nzaku leġtekwa, tġekwa. Tsahaya skwi dagala sgitani da Lazglafta.

⁵ Ghalya, mantšaya si ta rka mi'aha ta fafta ghŋ ta Lazglafta ta rka, ma haniŋta tan ta ghŋa tan mista zŋ'alha tan.

⁶ Mantšaya si ta maga Sara, ta sna gwada da Abraham. «Mghama dá‡!» ka'a si ta hgay guli. Kaghuni guli ná, kwaghani kuni, ka ta magay kuni ta skwi dġna, ka ksu a zlgħa ta kaghuni.

† 2:22 Ngħa ta Isaya 53:9. ‡ 2:25 Aya 24-25: Ta gray lu nda Isaya 53:4-6. * 3:1 Ngħa ta Afisus 5:22, Kwalasuha 3:18. † 3:3 Ngħa ta 1 Timute. 2:9. ‡ 3:6 Ngħa ta Zlrafta 18:12.

⁷ Kaghuni zo'alha guli, dina ka kuni nzaku nda mi'a ghuni, ka famta kuni ta difil ma ghəŋ, ya gwal nda hta mbrakwa taŋ hahəŋ. Ka vla kuni ta sgit[§] ŋa taŋ, kabga tsa hafu ya ta vlə Lazglafta ka zďakatahudani ya ná, nda hahəŋ tani, nda kaghuni tani mida. Ka mantsaya ka kuni magay na: Ta snay Lazglafta ta du'a ghuni.

Ghuya ďaŋwa ta ghəŋa maga skwi dina

⁸ Na kďiŋta ná, guyawa guya ta ndana ghuni kaskwa turtuk, tawavuswa hidahida, ďvuvuswa vgha ghuni ka zwanama nda kwaghama, magawa zďaku nzawanza nda hanatá ghəŋ.

⁹ Ka magamaga mndu ta ghwadaka skwi, ma vranam ka nda ghwadaka skwi. Ka razaghaf raza mndu, ma vranam ka nda razu, «katək na tfanaghatfa ta wi*», kabga ŋa tsaya hgafta Lazglafta ta kaghuni, ŋa tfaghunaghatani ta wi ta kaghuni guli.

¹⁰ Ka lu vindaftha ma deftera Lazglafta na: «Ka ta kumay mndu ta zďakwa nzakwani, ka ta kumay mndu ta rfayni ta rfu ma nzakwani, ksanatani ta ghanikani, zlaŋtani ta tsakalawi.

¹¹ Zlaŋtani ta maga ghwadaka skwi, ka maga skwi dina. Zbayni ta zďaku ka ŋavata mistani.

¹² Nda fa ira Lazglafta ta gwal ta maga skwi tďukwa.

Nda fa sləməŋani ka sna du'a taŋ. Ama gwal ta maga ghwadaka skwi ná, ta mbəďanambəďa Lazglafta ta hul ta həŋ†,» ka'a.

¹³ Ka ŋavaŋa kuni ka maga skwi dina ná, wati ma mndu ya dza'a maga ghwadaka skwi ŋa ghuni na?

¹⁴ Aŋ mndani ďar má ta ghuyay kuni ta ďaŋwa ta ghəŋa vlə magay ghuni ta skwi tďukwa ná, dza'a rfay kuni ta rfu. Ma zləŋ kuni ta gwal ta kuma magaghunatá ghwadaka skwi. Ma tďu tsi ta ŋuďufa ghuni.

¹⁵ Fafwafa ta ghəŋa ghuni ta Yesu Kristi turtukwani, ka ga tsi ta mgham‡ ma ŋuďufa ghuni. Fata kaghuni ta ghəŋa ghuni ŋa ghuni ŋa zlgħawi da inda gwal ta ďawaghunata ka kabgawu kəl kaghuni ka faftá ghəŋa ghuni ta Yesu Kristi.

¹⁶ Ta zlgħə kuni ta tsa wi ya, zlgħawazlgħa nda hanatá ghəŋ, nda ya nda vla glaku ŋa taŋ guli. Gəďata kaghuni ta maga tsa skwi dina ya ŋaghuni, kada ksuta tsi ka hula ta həŋ, ďar klafkla həŋ ta kaghuni ka ghwadaka mnduha, ka raraza ŋərmata nzakwa ghuni ta tva Kristi.

¹⁷ Ta draŋ ghuya ďaŋwa ta ghəŋa maga skwi dina, ka si mantsaya kumaŋta Lazglafta, ka ghuyay ta ghəŋa magatá ghwadaka skwi.

¹⁸ Mantsaya luta tsi guli nda Yesu Kristi, tsatsi ta nzakway ka tďukwa mndu, ka mtutá tsi turtuktuk ta ghəŋa ghwadaka mnduha, ŋa bhadamaghata da Lazglafta. Ma nzakwani ma slu'uvgha dzata lu, ka nzaku tsi nda hafu ma Sulkum[§].

¹⁹ Nda mbra tsa Sulkum ya. Ka laha tsi da mna gwada Lazglafta ŋa sulkumha tsam lu ma gamak.

²⁰ Tsa sulkumha ya ná, hahəŋ gwal ta kwalagħutá snanatá gwada Lazglafta ghalya. Aŋ mndani, nzďavanzďa Lazglafta ka ksanatá ŋuďufani ma fitika tsay

§ 3:7 Ngha ta Afisu 5:25, Kwalasuha 3:19. * 3:9 Ngha ta Mata 5:44. † 3:12 Aya 10-12: Ngha ta Zabura 34:13-17. ‡ 3:15 Ngha ta Mata 5:10, aya 14-15: ngha ta Isaya 8:12-13. § 3:18 Ngha ta Ruma 1:4.

Nuhu ta kwambalu. Ka mba'atá mbsaka mnduha hutsekw ma tsa imi* ya nda ma tsa kwambalu ya. Tghas yeya hən̄ kwen̄kwen̄.

²¹ Tsa imi ya ná, gray nda batem ta mba kaghuni gitana ya. Rfak ta vgha a ta ghuḅu na batem wa. Magaftá batem ná, vlan̄ta mu ta ghə̄ŋa mu ta Lazglafta na vərdā ṅudufa mu ya. Ndana guli, ta mbay batem ta kaghuni nda ma sli'agapta Yesu Kristi ma mtaku.

²² Vraghuvra Yesu Kristi ta luwa, ta nzaku nda ga zeghwa Lazglafta, ta ga mgham ta ghə̄ŋa duhwalha Lazglafta, nda inda sanlaha ma skwiha nda mbra nda mbra.

4

Maga skwi ya ta zdəganatá Lazglafta

¹ Nda sna mu kazlay: Ghuyghuya Kristi ta dan̄wa ma slu'uvgha kə'a. Kaghuni guli, nzawanza nda fata vgha ŋa ghuyay manda ŋani. Mndu ta ghuytá dan̄wa ma slu'uvgha ná, had' ta gəgəltá dmaku wa.

² Ma na pďakwa fitik ŋa zay ghuni nda hafu ta na ghə̄ŋa hadik na ná, nzawanza ta nzaku manda ya ta zdəganatá Lazglafta, manda ya ta hara'u slu'uvgha ya a wa.

³ Ma nzakwagapta ghuni manda ghalya ná, mburapmbura kuni ma maga skwi ta zdəganatá gwal kul snan̄tá Lazglafta. Ma magay ghuni ta sli'insli'in̄, nda hara'u ta iri, nda ghuyaku, nda zdakwa skwi katakata, nda sasaku, nda manzakdawaya skwa wuyayha.

⁴ Ndanana tama, ta ndərmim nda ndərmima gwal kul snan̄tá Lazglafta ta kwalaghuta ghuni ta gugəltá ghə̄ŋ nda hən̄ ma tsa nzakwa sli'insli'in̄ ya, ka razu hən̄ ta kaghuni.

⁵ Ama hahən̄ nda wa tan̄ dza'a mnan̄tá slna tan̄ ta kəma Lazglafta ya nda fa vghani ŋa tsanaghatá guma ta gwal nda hafu nda gwal nda rwa tani.

⁶ Tsaya kəl lu ka mnanatá Lfida Gwada ta dər gwal nda rwa, ŋa nzakwa tan̄ nda hafu manda ya ta kumə Lazglafta nda ma Sulkum dər má tsanaghatša Lazglafta ta guma ta hən̄ ma ghə̄ŋa hadik, manda va ŋa hamata mnda səla.

Nzaku ma guyatá ghə̄ŋ

⁷ Ndusakndusa kdavakta fitika inda skwi. Nzawanza hzlen̄a nda difil ma ghə̄ŋ, ŋa ŋavata ghuni ma maga du'a.

⁸ Mali ma inda skwi ná, tsaya gdavata ghuni nda d̄vuvustá vgha nda ṅuduf turtuk sani nda sani, kabga ta tin̄way d̄vu ta mndu ŋa plinistá ndəghata dmakwa* mnduha.

⁹ Ma rurun̄waku kuni ta rurun̄waku ta tsu'a matbay ta lagha da kaghuni.

¹⁰ Inda kaghuni, magawamaga ta slna nda tvani ŋa sanlaha nda skwi ya vlaghuna Lazglafta. Mantsaya dza'a kəl kuni ka nzakway ka vərdā gwal ta ksa slna nda zdakatahudi kavghakavgha ya ta vlə Lazglafta.

¹¹ Ka vlan̄vla Lazglafta ta mbrakwa gwada ta mndu katsi, ka mna tsi ta skwi mnana Lazglafta. Mndu ya vlan̄ Lazglafta ta mbrakwa maganatá† slna ta mndu guli, ka maga tsi nda mbraku ya vlan̄ Lazglafta. Magawamaga mantsaya ŋa zləzlvay mnduha ta Lazglafta ma inda skwi, kabga Yesu Kristi. ŋani glaku, nda mbraku, ŋa kdəkeden̄. Amin!

Ghuya dan̄wa nzaku ka mnda Kristi

* **3:20** Ngha ta Zlrafta 6:1–7:24. * **4:8** Ngha ta Mahdihdi 10:12, Yakubu 5:20. † **4:11** Ngha ta Slna gwal ghunay 6:2-4, Ruma 12:7.

¹² Zwanama da gwal ta dƙu yu, yaha kuni da ndaermima ghuya danwaha ya ta fwaghunata da nzaku tsi ka skwa madukwa da kaghuni.

¹³ Rfawarfa ta rfu katək, nda nzakwa ghuni kawadaga nda Kristi ma ghuya danwa, kada ndaghafta nɗudufa ghuni nda rfu baɗu dza'a maranɗa tsi ta glakwani ɗa inda mndu.

¹⁴ Ka ta razay mnduha ta kaghuni, ta ghɗɗa nzakwa ghuni ka ɗa Kristi katsi, rfawarfa ta rfu kabga ta nzaku Sulkum ya dagala ta nzakway ka Sulkuma Lazglafta ta ghɗɗa kaghuni.

¹⁵ Ka ta ghuyay sani mataba ghuni ta danwa katsi, ma nza tsi, kabga vɛl dzatani ta mndu, kabga ghalatani ta ghali, kabga vɛl magatani ta ghwadaka skwi, kabga vɛl valamtani da skwi kul nghanata.

¹⁶ Ala, ka lagha mndu ka ghuya danwa, kabga vɛl nzakwani ka krista katsi, yaha tsaya da ksay ka skwa hula. Katək na, ka rfa tsi ta Lazglafta ta ghɗɗa vɛl favatani ta tsa hgu ya.

¹⁷ Saghasa fitik ɗa zraftá Lazglafta ta tsa guma. Tinɗal ta ghɗɗa hɗgani dza'a zrafta tsi ta tsay. Ala, ka si nda amu ka lu zrafta katsi, kinawu dza'a kɗavakta tsi ta ghɗɗa gwal kul snatá Lfida Gwada Lazglafta na?

¹⁸ Ka lu vindafita ma deftera Lazglafta na:
«Ka nda danwa mbafta mndu tɗukwa katsi, kinawu dza'a kɗavakta ɗa ghwadaka mnduha, nda gwal ta ga dmaku‡ na?»
ka'a.

¹⁹ Tsaya tama, gwal ta ghuya danwa manda ya ta kumɗ Lazglafta ya, ka gɗata hɗɗ ta maga skwi dina. Ka fanamta hɗɗ ta ghɗɗa tan ma dzvu ta Lazglafta ya ta magaftá hɗɗ, kul haf ta mbɗafanaftá skwi mna tsi ya.

5

¹ Ndanana tama, wya ka yu ta mnanatá la galata mndu ta ngha Igliz mataba ghuni. I'i guli ná, glata mndu yu manda va hahɗɗ. Maslɛmtsɛka ghuya ta danwa ghuyɗ Kristi yu, dza'a mutsay i'i guli ta mayaka da ma glakwa Kristi ya dza'a maranɗa Lazglafta.

² Wyawa dzvu, ka ngha kuni ta bra ya faghunam* Lazglafta ma dzvu. Nghawangha nda nɗuduf turtuk manda ya ta kumɗ Lazglafta. Ma nza tsi ka mbla kaghuni nda mbla. Ma magɗ kuni kabga ɗa mutsa tsemi, ama magawamaga kabga dƙu.

³ Ma zbɗ kuni ta ga má mghammgham ta ghɗɗa gwal pghaghunam Lazglafta ma dzvu. Nzawanza ka gwal ɗa ksay tan ta sada ghuni.

⁴ Ka mantsaya ka kuni magay, baɗu zlagagaghata mghama gwal ta ngha rini ná, ɗa mutsay ghuni ta zewzewa nda sgit tida, kul baɗzavata ya.

⁵ Kaghuni guli duhwalha, hanaganawa ghɗɗ mista la galata mndu ta ngha Igliz. Kaghuni demdem nzawanza nda hanatá ghɗɗ ma gwaya vgha ghuni, kabga «zɗagana a gwal ta gla ghɗɗ ta Lazglafta wu, ama ta zɗananɗ zɗa ta huɗi ta gwal ta hanaganatá† ghɗɗ.»

⁶ Hanaganawa ghɗɗ mista mbrakwa Lazglafta, kada kapaghunafta tsi ma fitik ya kumanɗ‡ tsi.

⁷ Pɗghanamwa pgha ma dzvu ta inda danwa ghuni, kabga tsatsi ta nghapta ka kaghuni§.

‡ 4:18 Ngha ta Mahdihi 11:31, Irmiya 25:29. * 5:2 Ngha ta Yuhwana 21:15-17, Slna gwal ghunay 20:28. † 5:5 Ngha ta Mahdihi 3:34. ‡ 5:6 Ngha ta Mata 23:12, Lukwa 14:11, 18:14. § 5:7 Ngha ta Zabura 55:23.

⁸ Nzawanza hzleŋa nda difil, kabga ta pgha buđukwa ghuma ghuni halaway manda rveri ta hurgu ta zba skwi ŋa dughwadutani. ⁹ Dihavawa diha ma zlghay nda ŋuduf, ma zlanaj kuni ta tvi. Nda sna kuni kazlay: Mndərga va tsa đanjwa ya ná, slanaghasla ta inda zwanama ghuni ta ghəŋa hadik demdem kə'a.

¹⁰ Tahula ghuyta ghuni ta đanjwa ma fitik kwitikw ya, dza'a vlaghunavla Lazglafta ya ta gdata ta vla zđakatahudi, ta hgaftá kaghuni ma Yesu Kristi, ŋa lami da glakwani ya ŋa kđekedzeŋ, ŋa payafta tsatsi kaghəŋani ta kaghuni, ŋa dihaghunatani, ŋa mbraghunaftani, ŋa kwala skwi kul gigidantá kaghuni.

¹¹ Nani mbraku ŋa kđekedzeŋ. Amin!

Ga zgu

¹² Silveŋ ta katihata kəl yu ka vindaghunaftá na zwanja delewer na. Nda sna yu kazlay: Nərma mndu ya kə'a* ta tva Lazglafta. Nə vlaghunatá mbraku kəl yu ka vindaghunafta. Nda ya ŋa graghunaftá kahwathwata zđakatahuda Lazglafta. Dihavawa diha nda mbraku ta tsa zđakatahuda Lazglafta ya.

¹³ Ta ga zgu Igliz ma Babila ŋa ghuni, gwal đagap Lazglafta manda va kaghuni guli. Ta ga zgu zwanja† đa Markus guli ŋa ghuni.

¹⁴ Guvuswa ga ta zgu sani nda sani nda brusa vgha hmətət.

Ka nza zđakatahuda Lazglafta nda kaghuni demdem, kaghuni gwal ma Kristi ya.

* **5:12** Silas: Ngha ta Slna gwal ghunay 15:22, 40. † **5:13** Babila: Ngha ta Suna Yuhwana 17:5, Slna gwal ghunay 12:12, 25, 13:13, 15:37-39, Kwalasuha 4:10, Filipiya. 24. Zwanja đa: Ma sulkum (ngha ta 1 Timute. 1:2.).

Mahisa tsghatá lwa 2 Piyer

Ga zgu

¹ I'i Simurj Piyer ta nzakway ka kwalva nda ya ka ghunatá mnda Yesu Kristi ta vinda na delewer ná, ña gwal ta mutsaftá zlgħay nda ñuduf ka guram nda va ñajni, nda ma zdakwa Lazglafta nda Yesu Kristi.

² Ka sgaghunagħa sga Lazglafta ta zdakataħudí nda zdaku ma sñanťá i Lazglafta nda Yesu Kristi Mghama mu.

Nzaku ya ta ranťá mnda zlgħay nda ñuduf

³ Yesu Kristi ta snamamtá Lazglafta ya ta hgafťá amu ña dguvusta mu ta glakwani nda zdakwani. Mantsa tama, ka vlamatá tsi nda ma mbrakwani ta inda skwi ya ta ramata, ña nzay mu ta nzaku manda ya ta zdəganatá Lazglafta.

⁴ Nda ma tsa skwiħa ya vlamata tsi ta tsa skwiħa ta dínuta katakata, ya tamaf tsi ta imi ta sləməñ daga manda ghalya ña vlamata ya. Ma mutsafta ghuni ta tsa skwiħa ya, lavinťa kuni ta ndapta ma ghwadaka skwiħa ya ta hara' uwa iri ta ghəña ħadík, ka ksay ghuni ta sadá Lazglafta.

⁵ Mantsaya tama, ñavawa ña ka sganaghata kuni ta ghəña zlgħay nda ñudufa ghuni ta nzaku dína. Ta ghəña nzaku dína, ka sganaghata kuni ta sñanťá skwi.

⁶ Ta ghəña sñanťá skwi, ka sganaghata kuni ta ksanatá ghəñ. Ta ghəña ksanatá ghəñ, ka sganaghata kuni ta ñavata. Ta ghəña ñavata, ka sganaghata kuni ta nzaku ta zdəganatá Lazglafta.

⁷ Ta ghəña nzaku ta zdəganatá Lazglafta, ka sganaghata kuni ta nzaku ħmətət manda la zwanama. Ta ghəña nzaku ħmətət manda la zwanama, dvtú mndu.

⁸ Ka mamu kuni nda mndərga tsa nzaku ya, ta gdavagdá kuni ta maga slna nda tsi katsi, ħad kuni dza'a nzata nda zbukwatá vgha wa. Dza'a dza'a kuni ta kəma takma nda sñanťá Mghama mu Yesu Kristi.

⁹ Mndu kul ħad nda mndərga tsa nzaku ya ná, manda ghulpata mndu ta lulumaku ya nzakwani. Zanapza ta tsa mbanafťa mbanaf Lazglafta ma dmakuhani maga tsi ghalya ya.

¹⁰ Tsaya tama zwanama dá, ñavawaña ka nzafta kuni ta tsa hgu hgaf Lazglafta ta kaghuni, ka dagaptá kaghuni ya. Ka mantsaya ka kuni magay ħad kuni dza'a dədamta da ghwadaka skwi wa.

¹¹ Mantsaya, nda fa ghəña ghuni ta gunaghunata Lazglafta ta watgha lami da ga mgham ña kdėkedzenj ta nzakway ka ña Yesu Kristi Mghama mu, ta mba amu ya guli.

¹² Tsaya ta kəl yu ka gdavata ta hava tsa skwiħa ya ña ghuni, dər má nda ghada sñanťa ghuni, ta ñavaña kuni ma tsa kahwathwata tagħaghunaf lu ya.

¹³ Ka tata ħafu yu katsi ná, nda nza ka skwi dína na havay dá ta tsa skwiħa ya ñaghuni, kada nzata kuni nda fatá ghəñ ħzleña.

¹⁴ Nda sna yu kazlay: Ta ghwanj a kdavakta ħafa dá ma na ghəña ħadík na wu ka'a, manda ya sñidim Mghama dá Yesu Kristi.

¹⁵ Ama dza'a magay yu ta kdavakta mbrakwa dá, ña nzakwani dər má nda mta yu, ña lavinťa ghuni ta hava tsa skwiħa ya.

Gwal ta nghanjá glakwa Kristi

¹⁶ Ma fitika mnaghunata ñni ta saha dza'a saha Yesu Kristi ma mbrakwani ná, prukutunzum ya gi ta tsa'ata mnduha ma ghəŋa taŋ a mnaghuna ñni wu, ama skwi ghada aŋni ta nghanjá mbrakwani nda ira ñni ya mnaghuna ñni.

¹⁷ Ma fitika mutsaftani ta sgit, nda glaku da Lazglafta ta nzakway ka Da ná, hada aŋni. Nda sna aŋni nda sləməŋa ñni ta mnə Lazglafta ya ta hemanatá inda skwi kazlay: Nana na zwanja da ya dvu yu ta zdəghinata katakata kə'a.

¹⁸ Vərdá aŋni ka ghəŋa ñni ta snanjá saha tsa lwi ya daga ta luwa, ma fitika nzakwa ñni kawadaga nda tsi ta ghwá nda ghu6a*.

¹⁹ Ta ghəŋa tsaya guli ná, nda fa ghəŋa ñni ta gwadá ya klak la anabi. Dina má ka ñanata ghuni dasuwa ta tsa gwadaha taŋ ya, kabga nda nza manda pitirla, ya ta tsuwadəkaku ma grum. Dina ka gdata ghuni ta snay, ha ka tsadata vli, ka safa gumbəzla ña nghanja ghuni ta tsalatá inda skwi ma ñudufa ghuni.

²⁰ Karaku ná, wya skwi ña snanjta ghuni: Tsa gwadaha hlak la anabi ghalya, ka vindamta ma deftera Lazglafta ya ná, tsa a ma ghəŋa taŋ a həŋ wa.

²¹ Tsa gwadaha hlak la anabi ya ná, had ya walaŋ mnda səla ta tsa'ata ma ghəŋani wa. Sulkum nda ghu6a ta vlanjá mbraku ta həŋ, ña mna skwi ya mnanaf Lazglafta ta həŋ.

2

Ghwadaka anabiha

¹ Ghalya, zlagapzłaga ghwadaka anabiha mataba mnduha Lazglafta, mantsaya guli dza'a zlagapta ghwadaka gwal tagha skwi mataba ghuni. Dza'a kladamkla həŋ ta ghwadaka tagha skwi ña zadíntá mnduha, ña vziŋta taŋ ta Yesu Kristi ta nzakway ka mnda tagha skwi ta mbanaf tá həŋ ya. Mantsaya gi dza'a tđakta həŋ ta zadaku ta ghəŋa taŋ.

² Nda ndəgha gwal dza'a ksa səla taŋ ma tsa ghwadaka nzaku ya, ña razay mnduha ta vėrdá tva Lazglafta kabga hahəŋ.

³ Ta tadaku ira tsa ghwadaka mnduha ya ta skwa mndu, ña tsakalay taŋ ta wi ña gatugadughunustá skwa ghuni. Tsaw nda ghada tsatá guma ta ghəŋa taŋ daga manda ghalya, ta kzlaykzlay zadaku ta həŋ.

⁴ Dər tsa duhwalha Lazglafta ta ga ta dmaku ghalya ya ná, złana a Lazglafta ta həŋ mantsa wa. Ama ka pghaghatá tsi ta həŋ da duda vu, ka tsamtá həŋ nda zidá ma grum, ka kzla fitika guma.

⁵ Tsa mnduha ghalya ta gatá dmaku ya guli ná, złana a Lazglafta ta həŋ mantsaya guli wa. Ka zadanatá tsi ta tsa gwal ta maga ghwadaka skwi ya nda ima mabudbud. Ta ghəŋa Nuhu si ta mnay ña mnduha kazlay: Magawa skwi tđukwa kə'a yeya mbanaf tsi, nda sanlaha ma mnduha* ndəfáj guli.

⁶ Mantsaya tsanaghata tsi ta guma ta luwa Suduma nda Gwamura guli, ka zadanatá tsi ta həŋ nda vu, ka niŋtá həŋ ka hutidif. Mantsaya marananja tsi ta gwal ta maga ghwadaka skwi kə'a dza'a slanaghatá həŋ†.

⁷ Ludu ná, tđukwa mndu ya. Ta kuzlanjkuzla tsa maga sli'insli'ín ta magə gwal ma luwa Suduma ya ta ñudufani katakata‡.

⁸ Mataba taŋ ta nzakwa tsa tđukwa mndu ya. Inda fitik ta nghanj, ta snay, ta inda tsa sli'insli'ín ta magə həŋ ta hla səla mndu ya. Ta gurdá ñudufani, kabga tđukwa mndu tsatsi.

* **1:18** Aya 17-18: Ngha ta Mata 17:1-5, Markus 9:2-7, Lukwa 9:28-35. * **2:5** Ngha ta Złrafta 6:1–7:24.

† **2:6** Ngha ta Złrafta 19:24. ‡ **2:7** Ngha ta Złrafta 19:1-16.

⁹ Tsaya tama ná, nda sna Mgham Lazglafta kə'a ta hliginjá tɔukwa mnduha ma skwi ta dzəghanjá hən. Nda sna guli kə'a ta pghaghutá gwal ta maga ghwadaka skwi ɲa ganaptá iri ta hən badu fitika tsa guma.

¹⁰ Katkatatani ná, ta ghəɲa gwal ta maga ghwadaka skwi kumanj slu'uvgha tan, nda gwal ta hətətátá ga mghama Lazglafta, dza'a tsi giri ɲa tan.

Tsa mnduha ta tagha ghwadaka skwi ya ná, had hula ta wa ira tan wa. Ta gla ghən hən. Vla a hən ta glaku ɲa duhwala Lazglafta ta luwa wa. Ta razu nda raza hən.

¹¹ Dər duhwalha Lazglafta ya ta malaghutá tsa gwal ta tagha ghwadaka skwi nda mbraku ya má, had hən ta ghubasa hən, ka raza hən ta kəma Lazglafta wa.

¹² Tsa mnduha ya ná, had ghən da hən wa. Manda nimitak ta yaku ɲa kasuta, ka pslijntá hən ya, ka hən ta magaku. Dər skwi kul snanjá hən tsi ná, razay tan ɲa tan. Manda va tsaya ná, dza'a zadánazada lu ta hən manda nimitakha.

¹³ Nda ghuya danwa dza'a vranamta Lazglafta ta hən. Manda ya ghuyanap hahən ta danwa ta sanlaha ya. Ka skwa zdánaftá vgha ta hən ka hən klaftá sasaku, nda maga sli'insli'inj dər nda fitik ma ghən tsi. Ka skwa hula nzamta tan mataba ghuni, ta kuzlaku ta ɲuduf guli. Ta zay hən ta say hən kawadaga nda kaghuni, ama mbədata tan ta hul ná, skwi ta kumə maya^S tan ta magə hən.

¹⁴ Ta tadaku ira tan ta mi'aha, hərfava a hən ma vəl maga dmaku wa. Bla a ta barafta hən ta gwal nda hta mbrakwa tan ka pghamtá hən da dmaku wa. Yukyukyuk ka ira tan ta tadaku ta skwiha. Mndərga tsahaya ma mnduha ná, nda ghada ksuta guma Lazglafta ta hən.

¹⁵ Zluɲzla hən ta vərdaka tvi, ka zwaduta, ka ksaghatá tvi manda ɲa Balama zwanja Baswara zdugudunj tsemi ka magatá tsi ta ghwadaka skwi ya.

¹⁶ Ka dvanaghatá lu ta ghəɲa kwalaghutani ta snatá gwada, ha ka gwadganatá kdih kul had ta gwada ya nda gwada manda va ɲa mndu. Ka hanaftá tsi ta tvi ta tsa anabi* ya yaha da gəgəltá tsa rghani ya.

¹⁷ Ka guram nda ghwa swi'ap imi mida tsa mnduha ta tagha ghwadaka skwi ya, ka guram nda ghwayak ta turinjta falak ya hən guli. Payanapaya Lazglafta ta vli ta hən ma grusl tdiik katakata.

¹⁸ Ta ghərbaku hən ka yawu bətbət, ka bara gwal tsaghuta tan yeya ta vgha nda gwal ta gdata ta nzaku ma dmaku.

¹⁹ «Falau' vgha ghuni dza'azlay,» ka hən ta mnay ɲa tan. Hahən ya kay tatanj, nda ghada nzatá hən ka vu'a bədzaku ta kla hən da zadaku. Nda sna kuni ná, ka nu tsa skwi ta hbutá tsa mndu ya ná, vu'a tsa skwi ya tsa mndu ya.

²⁰ Ka lagha tsa gwal ta zlu'agaptá vgha ma ghwadaka skwi ta badza mndu ma ghəɲa hadik ya, manda snanjta tan ta Mghama mu Yesu Kristi ta nzakway ka mnda mba amu ya guli, ka vrəglamta da maga tsa ghwadaka skwi ya katsi, dza'a malaghumala badzatá hən ka nzakwa tan tanjan.

²¹ Ta dər má kwala tan kul snanjá tsa tvi tɔukwa ya, ka ya ghada hən ta snanjá tsa tvi ya dīnadīna, tahula tsa, ka zlanavata tan ta zlahuha Lazglafta ya mnana lu ta hən.

²² Tsa skwi ta slanaghatá hən ya, maranjmara kazlay: Kahwathwata tsa gwada mahdihdi ta mnata ya kə'a. Ka'a na: «Ta vradaghavra kri da ni'iglaftá

vnihatá vnihani†.» «Tahula mbazanatá mbaza ta ghuvazu ná, ña vrəglamtani da dzazlak guli,» ka'a ya.

3

Faftá ghəŋ ta vragata Mgham Yesu

¹ Graha dá ya ta dʷu yu, mahisa delewera dá nana vindaghunaf yu na. Ma tsəna delewerha dá his vindaghunaf yu na ná, vraftá ya ta vrafta yu ta skwiha ya ghada kuni ta sñaŋta, ña ndanay ghuni ta ndanu nda tvani ta ghəŋa taŋ.

² Ta kumay yu ta ndanay ghuni ta skwiha ya mna la anabi nda ghuḅa ghalya. Nda zlahá Mgham Yesu Kristi ta nzakway ka mnda mba amu, taghaghunaf gwal ghunay, ghunədaghunagha lu ya.

³ Skwi ña sñaŋta ghuni karaku ná, dīna ka sñaŋta ghuni kazlay: Ma ndusakta kdavakta fitik ná, dza'a sli'agapsli'a inda gwal ta maga skwi manda ya kumaŋ ghəŋa taŋ, dza'a ghuḅasay həŋ ta kaghuni kə'a.

⁴ «Dza'a vragavra yu a katsi tamaftá imi ta sləməŋ kay ra? Ga tsi kay ka na? Ka yawu rwakta dzidziha mu, ta nzaku inda skwi manda va vlani daga ka yawu zlagapta ghəŋa hadik,» ka həŋ.

⁵ Gwal ta mnay mantsaya ná, mamu skwi ya nda maya zanap həŋ ka palama. Daga manda ghalya ta magaftá Lazglafta nda gwaḁani ta luwa nda hadik. Klīgiŋ ma imi lu ta hadik, nda imi guli magafta lu ta hadik.

⁶ Nda imi ta nzakway ka ima mabuḁbuḁ zaḁanamta* Lazglafta ta ghəŋa hadik ghalya.

⁷ Na luwa nda ghəŋa hadik ta nghə mu ndanana ná, va tsa gwaḁa Lazglafta ya ta ŋanata, ña zaḁanata nda vu. Ŋanaŋa ta həŋ ha sagha fitika guma, ña zaḁanata ghwaḁaka mnduha.

⁸ Graha dá gwal ta dʷu yu, mamu skwi turtuk dza'a kwal kuni zanapta: Da Mgham Lazglafta ná, fitik turtuk ya ná, manda fitik dəmbu' nzakwani. Fitik dəmbu' ya guli ná, manda fitik turtuk† nzakwani.

⁹ Gərḁa a Lazglafta ka maga skwi ya tamaf tsi ta imi ta sləməŋ manda ya ta ndanu sanlaha ya wa. Ama kaghuni nza tsi katək ka kzlay, kabga va a ta zaḁavaghuta dər wati ma mndu wa. Ta kumay katək ta mutsafta inda mndu ta mbəḁanaftá nzakwani.

¹⁰ Nduk nda tsaya tani ná, dza'a sagha manda ghali tsa fitika Mgham Yesu ya. Ma tsa fitik ya dza'a nda sna lu ta ghudzagata skwi nda mbraku, ña zwaḁuta luwa gi rək. Ŋa driŋta vu ta inda skwi ta luwa, ña zwaḁuta‡ ghəŋa hadik nda inda skwi mida tani.

¹¹ Ka si mantsa dza'a zwaḁuta inda tsa skwiha ya ná, mndərga wati nzaku ta raku ña nzakway ghuni? Nzawanza ta nzaku ya nda ghuḅa. Ka vlanŋta kuni ta ghəŋa ghuni ta Lazglafta ma inda skwi.

¹² Kzlawakzla ta tsa fitika Lazglafta ya, ka ŋavata kuni nda inda mbrakwa ghuni ña sagha tsa fitik ya gi misimmisim. Tsa fitik dza'a zaḁanata lu ta luwa ña nu'uta inda skwi da vu ya, tsa fitik ya.

¹³ Ta kzlaykzlay mu ta tsa lfida luwa nda tsa lfida hadik§, ma vli ya dza'a gḁavata nzaku tḁukwa manda ya tamaf tsi ta imi ta sləməŋ ya.

¹⁴ Tsaya tama graha dá ya ta dʷu yu, ñavawa ña, ña slaghunaghatani nzidif kul haḁ sana skwi ta kaghuni, ña nzakwa ghuni nda zḁaku nda tsi.

† 2:22 Ngha ta Mahdihdi 26:11. * 3:6 Aya 5: Ngha ta Zlrafta 1:6-9, aya 6: Ngha ta Zlrafta 7:11. † 3:8 Ngha ta Zabura 90:4. ‡ 3:10 Ngha ta Mata 24:43-44, Lukwa 12:39-40, 1 Tesalunik 5:2. § 3:13 Ngha ta: Isaya 65:17, 66:22.

¹⁵ Havakwahava kazlay: Skwi ya kəl Mgham Yesu ka gərdaku ná, kabga ɲa mutsafta mnduha ta mbədanaftá ɲzakwa taɲ, ɲa mbanaftani ta həɲ ya kə'a. Manda va tsaya vindaghunafta zwanjama mu Pwal ya ta dʋu mu guli nda dífil ya vɻaɲ Lazglafta.

¹⁶ Tsaya skwi ta mnə tsi ma inda delewerhani ya, ta gwadə tsi ta gwada ta ghəɲa mindəra tsa skwiha ya. Mamu sana skwi ya nda bla ta vindamta tsi ma tsa delewerhani ya, ta tərđanafta gwal kul sɲaɲtá skwi, nda gwal kul taghaku skwa taɲ, ta klatá ghəɲa skwi mida. Manda va tsaya ta snuta həɲ ta magay nda sana vliha ma skwi vindaf lu ma sanlaha ma delewer. Manda tsaya ta klanakta hahəɲ ka ghəɲa taɲ ta zadaku.

¹⁷ Kaghuni graha da ya ta dʋu yu, snaghunamsna lu ndana tama. Dasuwa ka kuni, yaha krughuva ghwadaka mnduha da zadighunista da tsaghutá kuni ta vgha ta fatá ghəɲa ghuni.

¹⁸ Ama gdavawagda ta dza'a ta kəma ta kəma ma sɲaɲtá Mghama mu Yesu Kristi mnda mba amu, ɲa vlaghunatani ta zdakatahudani. ɲani glaku, daga ndanana nda ya ɲa kdekedzeɲ. Amin!

Tanɲa tsghatá lwa 1 Yuhwana

Gwada Lazglafta ná, ta vlay ta hafu

¹ Nana skwi ta vindaghunafta ɲni na ná, gwada ta ghəɲa mndu ta vla hafu ta nzakway daga ta kul zraftá* inda skwi ya. Ta ghəɲa skwi snaɲ ɲni nda skwi nghan ɲni nda ira ɲni, nda ya vitsanava ɲni, nda ya ksaɲ ɲni nda dzva ɲni ta mnaghunata ɲni.

² Na zlagapta tsa mndu ta vla hafu ya, ka nghanɲá aɲni nda ira ɲni. Tsaya kəl aɲni ka nzakway ka masləmtsəkani, kəl ɲni ka mnay ɲa ghuni ta gwada ta hafu ɲa kdekedzeɲ si ta nzaku tavata Da mu, ka maravatá† tsi ta wa ira mu.

³ Tsa skwi nghan ɲni nda ya snaɲ ɲni ya, tsaya ta mnaghunata aɲni kada nzakwa kuni nda guya nda aɲni. Ka nda guya ghəɲa mu katsi, nda guya ghəɲa mu kawadaga nda Lazglafta Da, nda ya nda zwanjani Yesu Kristi.

⁴ Kada kdɲnta rfa mu‡ ta ndəghafta ta kəl ɲni ka vindaghunaftá na skwiha na.

Mbada ma tsuwadək

⁵ Tsuwadəká nzakwa Lazglafta, had skwi ka grum da tsi wu, na skwi snaɲ aɲni da tsi, ta mnaghunata aɲni.

⁶ Ka nda guya ghəɲa mu nda Lazglafta ka mu katsi, ta ghəɲa tsa tata mbada mu ma grum, tsakalawi tsa ta tsakalə mu, maga a mu ta skwi tdukwa wa.

⁷ Ala ka si ta mbadə ma tsuwadək mu ta mbada manda nzakwa Lazglafta ma tsuwadək ya, nda guya ghəɲa mu sani nda tsa ɲa ghuɓimista usa Yesu Zwanja Lazglafta ta inda dmakuha mu.

⁸ Ka had mu ta ga dmaku wu ka mu katsi ná, nana ghəɲa mu ta nanə mu, had kahwathwata ma amu nda tsa wa.

⁹ Ala ka si mnigijmna mu ta dmakwa mu nda wa mu katsi, dza'a plimispla Lazglafta ta dmakwa mu, ɲa ghuɓintani ta inda dmakwa mu§, ɲa nzakwa mu tsuwedek ta kəmani, kabga tsatsi Lazglafta tdukwa. Skwi mna tsi ta magamaga manda va tsaya.

¹⁰ Ka ta ga amu ta dmaku wu ka mu katsi, ta tsakalawi Lazglafta ka'a mu nda tsaya. Had tsa gwadani ya ma ɲudufa mu nda tsa tama wa.

2

¹ Zwana da, skwi kəl yu ka vindaghunaftá na skwi na ná, vindaghunaf vinda yu ɲa mbəl ɲa waray ghuni ta maga dmaku. Ala ka si magamaga mndu ta dmaku katsi, mamu mndu tdukwa ta nzaku tavata Lazglafta ta kla lwa mu ɲani. Tsa mndu ya, Yesu Kristi ya.

² Tsatsi ta mtuta ɲa pla ghəɲ kada plimista Lazglafta ta dmakuha* mu. Nza a ɲa pla dmakuha amu ndaghəɲa mu wu, laviɲlava ta pla dmakwa inda mnduha ta ghəɲa hadik demdem guli.

Lfida zlahu

³ Ka ta magay mu ta skwi ta mnamata Lazglafta katsi ná, tsaya ta mara-
maɲta kazlay: Nda sna mu kahwathwata ta Lazglafta kə'a.

* 1:1 Gray nda 2:13. Yuhwana 1:1. † 1:2 Ngha ta Yuhwana 1:14. ‡ 1:4 Rfa mu: Ma sana vliha ná, rfa ghuni. § 1:9 Gray nda Zabura 32:1-5. * 2:2 Gray nda Ruma. 3:25-26.

⁴ Ka ka mndu mantsa, «nda sna yu ta Lazglafta,» ka'a, ta sna a ta skwi ta mnata Lazglafta kay guli wu, tsa mndu ya ná, ta tsakalawi. Had kahwathwata dekdék ma ndufani wa.

⁵ Mndu ta snatá gwaða Lazglafta ná, d'vudva ta Lazglafta kahwathwata. Tsaya ta gramafta kazlay: Nda ndi'a mu nda Lazglafta kə'a.

⁶ Ka nda ndi'a nzakwa da kawadaga nda Lazglafta, ka mndu katsi ná, ka maga tsi ta skwi manda ŋa Yesu Kristi.

⁷ Zwanama da, ka lfidani a na zlahu ta vindaghunafta yu na wu, va tsa zlahu manda ghalya yeya. Nda sna kuni ta tsa zlahu ya daga ma zraftá† mnaghunatá gwaða Lazglafta. Va tsaya tsa gwaða snan kuni ya.

⁸ Anj mndani, lfidani na zlahu ta vindaghunafta yu na, kabga nzakwa Yesu Kristi ná, vərda lfida nzaku ya maraman tsi. Mantsa ya kaghuni guli. Manda skwi ta had grum tama wu, ta zlagəzlagu vərda tsuwadək.

⁹ Ka «ma tsuwadək yu» ka mndu ta gray, tata husanhusa zwanamani ta nzakway ma zlg hay nda nduf katsi ná, ta ma grum tsa mndu ya manda va nzakwani ghalya.

¹⁰ Ala ka ta d'vay mndu ta zwanamani katsi, nda nza nzakwa tsa mndu ya ma tsuwadək, had sana skwi dza'a sabi da tsi ŋa zləmbintá mndu wa.

¹¹ Mndu husan zwanamani ná, ma grum nzatá nzakwani, ta tatdamaku tsa mndu ya ma grum. Sna a ta vli ta mbaðə tsi ta mbaða mida wu, kabga tđikanaf tđika grum ta irani.

Ma d'vu kuni ta ghəŋa hadik

¹² Zwana da, ka yu ta vindaghunafta na: «Plighunis pla Lazglafta ta dmakuha ghuni, kabga slna Yesu Kristi ta magata.»

¹³ Kaghuni dadaha, ka yu ta vindaghunafta na: «Nda sna kaghuni ta tsa mndu ta nzakway daga ta kul zraftá‡ inda skwi ya.» Kaghuni duhwalha, ka yu ta vindaghunaftá kaghuni guli na: «Ghuðasapghuðasa kaghuni ta halaway.»

¹⁴ Kaghuni zwani, ka yu ta vindaghunafta na: «Nda sna kaghuni ta Da mu Lazglafta.» Kaghuni dadaha, ka yu ta vindaghunafta na: «Nda sna kaghuni ta tsa mndu ta nzakway daga ta kul zraftá inda skwi ya.» Kaghuni duhwalha, ka yu ta vindaghunafta na: «Nda mbra kaghuni, nzamnza gwaða Lazglafta ma kaghuni, ka ghuðasaptá kuni ta halaway.»

¹⁵ Ma hara'u kuni ta tva nzakwa mnduha ma ghəŋa hadik. Ma laghu kuni ngha skwiha ma ghəŋa hadik. Ka laghula mndu da hara'uwa skwiha ma ghəŋa hadik katsi ná, d'va a tsa mndu ya ta Da mu Lazglafta wa.

¹⁶ Skwi ta magə mnduha ma ghəŋa hadik ná, maga skwi kumaf slu'uvgha tan nda skwi kumaf ira tan ya. Mutsafta tan kay guli, glay tan ta ghəŋ nda tsi. Mndərga tsahaya ma nzaku ná, Da mu Lazglafta a ta taghamafta wu. Ŋa na ghəŋa hadik na mndərga tsaya.

¹⁷ Dina ka snan tsa kaghuni kazlay: Ta kdakukdaku nana ghəŋa hadik na kə'a. Inda na skwiha ta mamə mnduha na guli ná, dza'a kdukda. Mndu ta maga skwi ta kumə Lazglafta ya ná, tsaya mndu dza'a nzata nda hafu ŋa kdekeden.

Ghuma Kristi

¹⁸ Zwana da, ndusa ghəŋa hadik ka kdaku, manda va ya snan kuni kazlay: Dza'a saghasa ghuma Kristi kə'a ya ná, daga ndana ná, sli'agapsli'a ghumaha

† 2:7 Ngha ta Yuhwana 13:34. ‡ 2:13 Gray nda 1:1.

Kristi. Tsaya ta gramafta kazlay: Ndusa kđakwa ghəŋa hađik^S kahwathwata kə'a.

¹⁹ Tsa ghumaha ya ná, mataba mu sli'agapta həŋ. Si nza a nzakwa taŋ kawadaga nda amu wa. Ka má nda nza nzakwa taŋ kawadaga nda amu ná, má gđavagđa həŋ tavata amu. Magamaga manda tsaya kabga ŋa snaŋta kazlay: Mataba amu a həŋ demdem wu kə'a.

²⁰ Kaghuni ya, vlaghunavla Kristi ta Sulkumani. Kaghuni demdem, nda sna kaghuni ta vərđa skwi ta ghəŋa Yesu Kristi.

²¹ Kəl yu ka vindaghunafta na: «Kwalaghuni kul snaŋtá vərđa skwi a wu, kabga nda sna kuni.» Nda sna kuni guli kazlay: Guya a tsakalawi ta vgha nda kahwathwata wu kə'a.

²² Wa va na mghama tsakalawi na? Mndu ta vziŋtá Yesu kazlay: Kristi a wu, ka'a a tsa wa. Tsa mndu ya ná, ghuma Kristi ya ta vziŋta i Lazglafta nda Yesu tani ya.

²³ Dər wati ma mndu ta vziŋtá Zwaŋa Lazglafta ná, hađtvani ŋa nzuvta nda Lazglafta ta nzakway ka Dani wa. Ala dər wati ma mndu ta mnay banluwa kazlay: Yesu ná, Zwaŋa Lazglafta ya kə'a, nda nza nzakwani nda Lazglafta ta nzakway ka Dani* guli.

²⁴ Kaghuni, ŋanawa ŋa ta tsa skwi snaŋ kuni daga zrafta ghuni ta zlghaftá gwada Lazglafta ya. Ka ŋanaŋa kuni ta tsa skwi snaŋ kuni daga zrafta ghuni ta zlghaftá gwada Lazglafta ya katsi, dza'a gđavagđa nzakwa ghuni kawadaga nda Zwaŋ nda Lazglafta guli.

²⁵ Ka Kristi tamaftá imi ta sləməŋ ná, dza'a vlaghunavla yu ta hafu ŋa kđekedzen, ka'a.

²⁶ Vindaghunafvinda yu ta tsa skwiha ya, kabga ka maga kuni ta đasuwa nda tsa gwal ta kuma hla səla ghuni ya.

²⁷ Kaghuni, tsa Sulkum vlaghuna Kristi ya ná, ta nzaku ma kaghuni. Wya ta mamu tsa Sulkum ya ma ŋudufa ghuni ya, psəgla a kuni ta sana mndu ŋa taghaghunaftá sana skwi wu, kabga ta taghaghunaftagha tsa Sulkum ya ta inda skwi. Tsa skwiha ta taghaghunafta tsi ya guli ná, vərđa skwiha ya. Hađ tsakalawi mida wa. Gđavawagđa kawadaga nda Yesu Kristi manda ya ta taghaghunafta Sulkumani.

²⁸ Mantsa tama zwana da, gđavawagđa kawadaga nda Yesu Kristi, ŋa kwala zləŋ ksa amu bađu vragata dza'a vragata tsi, ŋa kwala hula ksa amu guli ta kəmani.

Zwana Lazglafta amu

²⁹ Ka si nda sna kuni kazlay: Tuđukwa mndu Yesu Kristi kə'a, nda ra guli ka snaŋta ghuni kazlay: Gwal ta maga skwi tuđukwa ná, zwana Lazglafta həŋ kə'a.

3

¹ Nghawa ka Da mu Lazglafta đvutá amu 6a! Zwana da kə'a ta hga amu. Manda va tsaya nzakwani guli, zwana Lazglafta* amu. Tsaw sna a mnduha ma ghəŋa hađik ta amu wu, kabga sna a həŋ ta Lazglafta wa.

² Zwanama da, daga ndanana zwana Lazglafta amu. Nziya nza tsi, tsa nzaku ká mu dza'a nzakway ta kəma ya ná, ta ma đifa karaku. Tsaw nda sna amu kazlay: Bađu vragata dza'a vragata Kristi ná, dza'a nzakway amu manda tsatsi kə'a, kabga dza'a nda ngha mu ta nzakwani.

^S **2:18** Ngha ta Mata 24:5, 23-24, Markus 13:21-22. * **2:23** Ngha ta Mata 11:27, Yuhwana 5:23, 15:23.

* **3:1** Ngha ta Yuhwana 1:12.

³ Ka si mantsa tsi katsi, inda mndu ta faftá ghəjani ta Kristi ná, dza'a waray ta ghəjani da dmaku manda ɲa Kristi kul gatá dmaku ya.

⁴ Ka ta gɔ́gɔ́da mndu ta maga dmaku katsi ná, sna a tsa mndu ya ta zlaha Lazglafta wa. Dmaku ná, kwal kul sna zlaha Lazglafta ya.

⁵ Wya nda sna kaghuni kazlay: Sasa Yesu Kristi ta ghəjani hađik da klaghutá dmakwa mnduha kə'a. Tsatsi ná, hađ dmaku dekedek tida wa.

⁶ Inda mndu ta gɔ́davata kawadaga nda Yesu Kristi ná, hađ ta gəgəltá dmaku wa. Inda mndu ta gɔ́data ta maga dmaku guli ná, ta tsatsaf a ta Yesu Kristi wu, ta sna a guli wa.

⁷ Mantsa tama zwana da, ma snə kuni ta bara mnduha. Mndu ta gɔ́data ta maga skwi tɔ́dukwa ná, tɔ́dukwa tsa mndu ya manda nzakwa Yesu Kristi ka mndu tɔ́dukwa ya.

⁸ Mndu ta gɔ́data ta maga dmaku ná, mista halaway tsa mndu ya, kabga ta maga dmaku halaway daga ka yawu zraftani ta gata. Tsaya kəl Zwanja Lazglafta ka saha. Sahani ta ghəjani hađik ná, ɲa zliɲtá slna halaway.

⁹ Dər wati ma mndu ta nzakway ka Zwanja Lazglafta, hađ ta ga dmaku wu, kabga mamu Sulkuma Lazglafta ma ɲudufani. Hađ ta kɔ́ɲtá maga dmaku dekedek wu, kabga nda nza Lazglafta ka Dani.

¹⁰ Dər wati ma mndu kul hađ ta maga skwi tɔ́dukwa, nza a tsa mndu ya ka Zwanja Lazglafta wa. Mantsa ya mndu kul dɔ́va zwanjamani guli. Ta tsahaya ta tsatsafta lu ta nzakwa zwana Lazglafta nda nzakwa zwana halaway.

Dvuma mndu manda ɲa Kristi

¹¹ Daga zrafta ghuni ta zlghaftá gwada Lazglafta mnaghunata lu kazlay: Dvumadva ta sani nda sani† kə'a.

¹² Yaha amu da nzakway manda Kayinu. Tsatsi ná, nda nza ka zwanja halaway, ka dzatá tsi ta zwanjamani. Kabgawu kəl tsi ka dzata na? Kabga ghwadaka skwi ɲa Kayinu ta magay, tɔ́dukwa‡ skwi ɲa tsa zwanjamani ya ta magay, kəl tsi ka valafta tida ka dzata.

¹³ Zwanama da, ka ta husanhusa§ kuni ta mnduha ma ghəjani hađik katsi, yaha da nzakway ka skwa ndərmimay da kaghuni.

¹⁴ Amu ná, nda sna amu kazlay: Sabsa amu ma mtaku ka nzata nda hafu* kə'a, kabga ta dɔ́vuta amu ta zwanama mu. Mndu kul dɔ́va zwanjamani ná, ma mtaku ta gɔ́davata tsatsi.

¹⁵ Mndu husan zwanjamani ná, mnda dzatá mndu tsa mndu ya. Nda sna kaghuni guli kazlay: Mndu ta dzatá mndu ná, ta mutsa a hafani ɲa kɔ́kedzerɲ wu kə'a.

¹⁶ Wya tvi kəl amu ka snanɲtá skwi ta hgə lu ka dɔ́va mndu: Dvudɔ́va Yesu Kristi ta amu, ka saha tsi vlatá ghəjani ma vla amu. Amu guli ná, vlamavla amu ta ghəjani mu guli ma vla zwanama mu.

¹⁷ Ka mamu skwi da mndu, ka nghanɲtá tsi ta zwanjamani ta pɔ́day, ka laghu tsi da nghanɲ nda iri† katsi ná, lavinɲ a tsa mndu ya ta mnay kazlay: Ta dɔ́vay yu ta Lazglafta kə'a wa.

¹⁸ Zwana da, gwaday ma wi kwenkwenɲ a dɔ́va zwanama wa. Dvumadva kahwathwata ma ɲudufa mu, ka maga mu ta skwi manda tsaya.

¹⁹ Mantsa ya dza'a grafta mu kazlay: Ta mbađa ta vərda tvi mu ta mbađa kə'a. Tsaya tama ná, nda lɔ́fa ɲudufa mu ta kama Lazglafta.

† 3:11 Ngha ta Yuhwana 13:34. ‡ 3:12 Ngha ta Zrafta 4:1-8. § 3:13 Ngha ta Lukwa 6:22, Yuhwana 15:18-19. 17:14. * 3:14 Ngha ta Yuhwana 5:24. † 3:17 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 15:7-8.

²⁰ Ka ta dga ghəŋ mu ta ghəŋa skwi maga mu katsi, nda sna amu kazlay: Mal Lazglafta nda sna ta inda skwi ta magə mu ka ŋudufa mu kə'a.

²¹ Zwanama da, ka haď dga ghəŋ ta dgə mu ta ghəŋa skwi maga mu wu katsi, wadaħ vgha mu ta sladu ta kəma Lazglafta.

²² Dər má nu dawəŋ mu da tsi ta vlamavla kabga ta snanasna mu ta zlahani, ta maganamaga mu ta skwi ta zdəganata.

²³ Ká tsa zlaha Lazglafta ya ta mnay na: «Fafwafa ta ghəŋa ghuni ta hga Yesu Kristi zwanəŋani, ka đvuvusta kuni ta vgha ghuni sani nda sani,» ka zlahani ta mnamata‡.

²⁴ Mndu ta sna zlaha Lazglafta ná, ta gdavagďa kawadaga nda Lazglafta, ta gdavagďa Lazglafta guli kawadaga nda tsatsi. Nda sna amu guli kazlay: Ta gdavagďa Lazglafta ma amu nda ma Sulkum ya vlama tsi kə'a.

4

¹ Zwanama da, ma gi sna kuni ta gwada mndu ta mnay kazlay: Mamu Sulkuma Lazglafta ma i'i kə'a ya. Daslawa tsa skwi ta mnə tsi ya karaku, ka mamu Sulkuma Lazglafta* mida, ka haď wa a tsi. Kəl yu ka mna tsaya ná, kabga nda ndəgha ghwadaka anabiha ta sli'agapta ta ghəŋa haďik.

² Ka mnaghunamna yu ká kuni dza'a graftá mndu nda Sulkuma Lazglafta mida 6a: Ka ta mnay mndu kazlay: Yesu ná, Kristi ya, sa daga da Lazglafta, ka yatá lu, ka mndu kə'a ná, mamu Sulkuma Lazglafta ma tsa mndu ya.

³ Ka haď tsa mndu ya ta mnay kazlay: Manda tsaya nzakwa Yesu kə'a wu ná, haď Sulkuma Lazglafta ma tsa mndu ya wa, sulkuma ghuma Kristi mida. Nda ghada snaŋta ghuni ta mnay kazlay: Dza'a saghasa tsa ghuma ya kə'a. Nda ghada saghani ndanana tama ta ghəŋa haďik.

⁴ Kaghuni zwana da, zwana Lazglafta kaghuni, ghuḅasapghuḅasa kaghuni ta tsa gwal nana mndu ya, kabga mal tsa Sulkum ma kaghuni ya mbratani ka tsa sulkum ma gwal ma ghəŋa haďik ya.

⁵ Hahəŋ ná, ŋa ghəŋa haďik həŋ. Tsaya ta kəl həŋ ka mna skwi ta zdəganatá mnduha ma ghəŋa haďik. Ta fana fa mnduha ma ghəŋa haďik ta sləməŋ ta həŋ guli ka snay.

⁶ Amu ná, zwana Lazglafta mu. Mndu nda sna ta Lazglafta ná, ta snay ta skwi ta mnə ŋni. Ka Zwanəŋa Lazglafta a mndu wu katsi ná, fa a ta sləməŋ ka sna skwi ta mnə ŋni wa. Mantsa ya ta tsatsafta mu ta gwal nda vərďa Sulkum ma həŋ nda gwal nda sulkuma nana mndu ma həŋ.

Lazglafta ná, đvu ya

⁷ Zwanama da gwal đvu yu, gdamagďa ta đvutá sani nda sani. Tva đvutá mndu ná, ta saga daga da Lazglafta. Inda mndu ta đvutá mndu guli ná, nda na tsa mndu ya ka Zwanəŋa Lazglafta, nda sna ta Lazglafta guli.

⁸ Mndu kul đvutá mndu ná, sna a tsa mndu ya ta Lazglafta wu, kabga nzakwa Lazglafta ná, đvu ya.

⁹ Wya ká Lazglafta maramanťa tva đva mndani: Ghunagaghuna ta zwanəŋani turtuktuk ta ghəŋa haďik kada nzakwa mu nda hafu ma tsatsi†.

¹⁰ Tiŋəl Lazglafta ta đvutá amu ka ghunagatá tsi ta Zwanəŋani ka saha da mtuta ŋa pla ghəŋ ŋa plamata Lazglafta ta dmakwa‡ mu. Tsaya na vərďa đvutá mndu, da thə amu kazlay: Tiŋəl amu ta đvutá Lazglafta kə'a.

‡ 3:23 Ngha ta Yuhwana 13:34, 15:12, 17. Yuhwana 3:16. † 4:10 Ngha ta 2:2.

* 4:1 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 13:2-6.

† 4:9 Ngha ta

¹¹ Zwanama da gwal ta dƳu yu, ka si mantsa ya dƳuta Lazglafta ta amu katsi ya, dƳama dƳa amu guli ta vgha mu sani nda sani.

¹² Haɗ mndu ta kəɗ nghanɗá Lazglafta§ nda irani wa. Tsa dƳutá vgha mu ta dƳuta mu sani nda sani ya ná, nzakwa Lazglafta ta gɗavata kawadaga nda amu tsa. Ta dƳudƳa mu ta Lazglafta dar manda ya kumaŋ tsi kə'a guli.

¹³ Lazglafta ná, vlamavla ta Sulkum. Tsaya kəl mu ka grafta kazlay: Ta gɗavagɗa amu kawadaga nda tsi, tsatsi guli ta gɗavagɗa kawadaga nda amu kə'a.

¹⁴ Ghunaga ghuna Lazglafta ta zwanjani ta nzakway ka mnda mba mndu ta ghəŋa haɗik*, ka nghanɗá aŋni nda ira ŋni, tsaya ta mnə aŋni ŋa mnduha.

¹⁵ Mndu ta mnay banɗuwa kazlay: Yesu ná, Zwanja Lazglafta ya kə'a, nda nza nzakwa Lazglafta nda tsa mndu ya, nda nza nzakwa tsatsi guli nda Lazglafta.

¹⁶ Amu ná, nda sna amu kazlay: DƳudƳa Lazglafta ta amu. Ta tsaya fafta amu guli ta ghəŋa mu.

Lazglafta ná, dƳu ya. Tsaya tama, mndu ta gɗata ta dƳa mndu ná, nda nza nzakwani nda Lazglafta nda nza nzakwa Lazglafta guli nda tsatsi.

¹⁷ Dza'a kəl amu ka grafta kazlay: Ta dƳay amu ta Lazglafta dar kə'a ná, wya tsi: Baɗu tsa fitik dza'a tsə Lazglafta ta guma ta ghəŋa mnduha ya ná, haɗ amu dza'a zləŋa tsa guma ya wu, kabga nda nza nzakwa mu ta ghəŋa haɗik ka guram nda Yesu.

¹⁸ Ka nda sna amu kazlay: DƳudƳa Lazglafta ta amu, haɗ amu dza'a zləŋay wa. Tsa dƳutaɗu Lazglafta ta amu ya ná, ta hliŋtá zləŋ dekdek ma amu. Ala, ka tata zləŋ mndu katsi, murmura ŋuɗufani, ta fa a ghəŋani ta tsa dƳudƳu Lazglafta ya wu, kəl tsi ka zləŋ.

¹⁹ Amu ná, dƳudƳa mu ta Lazglafta kabga tiŋəl tsatsi ta dƳuta amu.

²⁰ Ka «dƳudƳa yu ta Lazglafta» ka mndu, tata husanɗuwa zwanjamani katsi ná, tsakalawi tsa ta tsakal tsa mndu ya, dƳu a ta Lazglafta wa. Ka dƳu a mndu ta zwanjamani ya nghanɗ tsi nda irani wu katsi ná, waka a dza'a dƳutá Lazglafta ya kul nghanɗá tsi na?

²¹ Ka dƳudƳa yu ta Lazglafta ka mndu katsi ná, ka dƳudƳa tsi ta zwanjamani† guli, ka zlaha Kristi mnata.

5

Zlghafta ta Zwanja Lazglafta, tsaya ghuɓasaptá ghəŋa haɗik

¹ Dar wati ma mndu ta zlghaftá mnay kazlay: Yesu ná, Kristi ya kə'a, tsa mndu ya ná, nda na ka Zwanja Lazglafta. Ka dƳudƳa tsa mndu ya ta Dani Lazglafta katsi ná, dza'a dƳudƳa guli ta zwana Lazglafta.

² Ka dƳudƳa mu ta Lazglafta, ta snay mu ta zlahani guli ná, tsaya kəl amu ka snanɗa dƳudƳa mu ta Zwana Lazglafta kə'a.

³ Snata mu ta zlaha Lazglafta ná, tsaya dƳafta mu ta Lazglafta kahwath-wata. Bla a tsa zlahuhani* ya guli wa.

⁴ Inda zwana Lazglafta ná, ghuɓasapghuɓasa həŋ ta ghəŋa haɗik. Nda ghuɓasa ghəŋa haɗik, kabga nda fa ghəŋa mu ta Yesu Kristi.

⁵ Wa mndu ta ghuɓasaptá ghəŋa haɗik na? Ba mndu ta zlghafta kazlay: Yesu ná, Zwanja Lazglafta ya kə'a ta ghuɓasapta.

Masləmtsəka Yesu Kristi

§ 4:12 Ngha ta Yuhwana 1:18. * 4:14 Ngha ta Yuhwana 3:17, 4:42. † 4:21 Ngha ta Mata 22:36-40, Markus 12:28-31, Lukwa 10:25-28. * 5:3 Ngha ta Yuhwana 14:15.

6 Yesu Kristi ná, sasa ta ghəŋa hađík, ka lamə tsi nda ma ima batem, ka pghinťá tsi ta usani ma mtakwani†. Lami nda ma ima batem kwenkwen yeya wu, pghinpgha ta usani guli. Sulkuma Lazglafta ta mnamatá tsa skwiha ya kazlay: Mantsa ya nzakwani kə'a, kabga hađ tsatsi ta tsakalawi wa.

7 Hkən skwi‡ ta maramanťa kazlay: Yesu ná, Zwanja Lazglafta ya kə'a.

8 Tsa skwiha hkən ya ná, ka skwa turtuk gwada tanj.

9 Ka si ta tsu'ay mu ta gwada ta mnata mnduha ta ghəŋa skwi ta nghanťa hən ya ní, malaghumala a ŋa Lazglafta ma gwada ta mnata, ka ŋa mnduha ra? Lazglafta ka ghəŋani ta mnanťá tsa skwiha ya ta ghəŋa zwanjani.

10 Mndu ta zlgħaftá Zwanja Lazglafta ná, nda sna tsatsi kazlay: Kahwathwata tsa skwiha ya kə'a. Mndu kul zlgħaftá Lazglafta guli ná, niŋna ta Lazglafta ka tsakalawi, kabga kwalani kul zlgħaftá skwi mna Lazglafta ta ghəŋa zwanjani.

11 Vlamavla Lazglafta ta hafu ŋa kdekedzenj. Tsa hafu ya guli ná, nda ma zwanjani Yesu ta mutsakwa tsi. Mantsa ya ka Lazglafta mnamata.

12 Mndu ta zlgħaftá Zwanja Lazglafta, nda mutsa hafani. Mndu kul zlgħatá Zwanja Lazglafta guli ná, mutsa a hafani§ wa.

Hafu ŋa kdekedzenj da Lazglafta

13 Vindaghunaf vinda yu ta tsa skwiha ya, ŋa kaghuni gwal ta zlgħaftá Zwanja Lazglafta, kada grafta kuni kazlay: Mutsafmutsa kuni ta hafu ŋa kdekedzenj kə'a.

14 Ta lagha mu ta kəma Lazglafta da dawwa skwi manda ya ta zdəganata ná, har ghəŋa mu, kabga ta snamasna.

15 Ka nda sna mu kazlay: Ta snamasna ta inda skwi ta dawu mu da tsi kə'a, nda sna mu guli kazlay: Ta vlamavla kahwathwata ta inda skwi dawanj mu kə'a.

16 Ka nda nghan mndu ta zwanjani ta ga dmaku, dza'a kwal kul klaghata da mtaku ŋa kdekedzenj kati, ka maga tsi ta du'a da Lazglafta ta ghəŋa tsa mndu ya ŋa vlanťa Lazglafta ta hafu. Tsa hafu ya, ŋa gwal ta ga dmaku dza'a kwal kul klaghatá hən da mtaku ŋa kdekedzenj dza'a vla lu. Mamu dmaku ta kla mndu da mtaku ŋa kdekedzenj. Mna a i'i kazlay: Ka maga kuni ta du'a da Lazglafta ta ghəŋa mndərga tsaya kə'a wa.

17 Inda skwi ta magə lu kul dinaku ná, dmaku ya. Nziya nza tsi, mamu dmaku kul hađ ta kla mndu da mtaku ŋa kdekedzenj.

18 Nda sna amu kazlay: Dər wati ma mndu ta nuta ka Zwanja Lazglafta ná, hađ ta gəgləťá dmaku wa. Zwanja Lazglafta ta nghan, lavinj a halaway ta ksanťa wa.

19 Nda sna amu kazlay: Nda na amu ka zwana Lazglafta kə'a. Sanlaha ma mnduha ta ghəŋa hađík ná, ta ma dzva halaway hən demdem.

20 Nda sna amu guli kazlay: Sasa Zwanja Lazglafta ta ghəŋa hađík ka vlamatá tsi ta difil ŋa snanťá vərđá Lazglafta kə'a. Ka ndi'aftá mu ta vgha nda vərđá Lazglafta nda ya nda zwanjani Yesu Kristi. Tsatsi ná, vərđá Lazglafta ta vlamatá hafu ŋa kdekedzenj ya.

21 Zwana da, dasuwa ka kuni, yaha kuni da ŋana vgha nda skwa wuyay.

Mahisa tsghatá lwa 2 Yuhwana

Ga zgu

¹ I'i glata mndu ta vindafatá na tsghatá lwi ná, ña makwata rka ya zbap Lazglafta, nda ya ña zwanani ya ta d'vu yu kahwathwata. I'i turtukwa dá yeya a ta d'vutá kaghuni wu, nduk nda inda gwal nda sna ta kahwathwata tani.

² Ta d'vay ñni ta kaghuni kabga mamu kahwathwata, dza'a g'davagda guli ma amu.

³ Má ka vlamavla Lazglafta ta nzakway ka Da nda Yesu Kristi ta nzakway ka Zwanani, ta zdakatahudani nda tawa hidahidani, nda zdakwani ña nzakwa mu ma kahwathwata nda ya ma d'vutá mndu.

Kahwathwata, nda d'vu

⁴ Manda snanña dá kazlay: Nananña sanlaha ma zwana gha ta kahwathwata manda ya taghamaf Da mu Lazglafta k'a ná, ka tuta yu da rfu katakata.

⁵ Ari makwata rka, ya lfida zlahu a na skwi ta vindaghafta na wu, va tsa zlahu da amu daga manda zrafta* mu ta zlghaftá gwađa Lazglafta yeya. Skwi ta ndəbu yu ta dzvu da kagha ná, d'vumadva amu gwal ta zlghafta Kristi ta vgha mu.

⁶ Vərda tva d'vutá mndu manda ya kumanj zlahu Lazglafta ná, tsaya nzata ghuni nda d'vutá mndu, kabga mantša ya taghamafta lu daga zrafta mu ta zlghaftá gwađa Lazglafta.

Dasuwa ka kuni nda gwal ta tsakalawi

⁷ Kəl yu ka mnay mantša ná, nda ndəgha gwal nana mndu ta tamtá vgha ma ghəñja hadik. Ka həñ ta mnay ná, ka mndu tsakwam a saha Yesu Kristi ta ghəñja hadik wu, ka həñ. Tsa mndu ta mnay mantša ya ná, ghuma Kristi ya. Tsatsi ná, nana sanlaha ma mnduha ta nanə tsi.

⁸ Dasuwa ka kuni nda həñ, da dədəgudughunusta hyahya skwi ya mutsaf kuni da añni, ya dza'a mutsay kuni ta nisəla ghuni katakata.

⁹ Dər wati ma mndu ta kwal kul ñanatá tagha skwa Kristi, ka tsanaghatá ñani nda tsa, ta ndi'a a nzakwani nda Lazglafta wa. Ala ka g'davagda mndu ma tagha skwi taghanaf Kristi katsi ná, nda ndi'a nzakwa tsa mndu ya nda Da mu Lazglafta nda ya nda Yesu Kristi Zwanani.

¹⁰ Ka Lagha la mndu da Kaghuni, ka taghə tsi ta skwi tskəm nda skwi taghaghunaf Kristi katsi ná, ma tsu'af kuni ta tsa mndu ya ma həga ghuni, ma gə kuni dər zgu ñani.

¹¹ Ka «hudukhuduk» ká mndu ganaghatá zgu katsi ná, nda gwa wa tsa mndu ya ma tsa ghwadaka slnani ya.

Ga zgu

¹² Ta teke'a ndəghata pdakwa skwiha má ña mnaghunata dá mndani, tsaw va a yu ta vindaghunafta nda vinda ta d'lewer wu. Ta kumay yu ta laba dá nda la da kaghuni, ka nzata mu, ka gwaduvusta mu ka skwa turtuk. Kada zdavafta ñudufa mu.

¹³ Ta ga zgu zwana mukuma gha ya zbap Lazglafta guli ña gha.

* 1:5 Ngha ta Yuhwana 13:34, 15:12, 17.

Mahkəna tsghatá lwa 3 Yuhwana

Ga zgu

¹ I'i glata mndu ta vinda na delewer na ŋa gra dá Gayus* ya ta d̥vu yu kahwathwata.

² Zwanjama dá, ta kumay yu ta nzakwa inda skwi demdem d̥na da kagha. Má d̥ghwana ka nzakwa gha ma slu'uvgha gha manda nzakwa gha ma zlg̥hay nda ŋud̥ufa gha ya.

Gayus mnda kahwathwata

³ Tuta yu da rfu katakata manda sagha zwanama da rusay ŋa dá ya káka ta nzaku ta v̥rdá tvi nda ŋud̥uf turtuk. Nda sna yu guli kazlay: Mantsa ya nzakwani kə'a.

⁴ Had̥ skwi taβta sn̥aŋta dá ta dihatá nzakwa zwana dá ta v̥rdá tvi wa.

⁵ Zwanjama dá, tsa nghapta ta nghapta ka ka zwanama ma zlg̥hay nda ŋud̥uf d̥ar má ka matbay h̥əŋ ya ná, ŋəɾma mndu ka.

⁶ Tsa mnduha katan̋ ka ya ná, ta ghubay h̥əŋ ta kagha da gwal zlg̥hay nda ŋud̥uf hadna. Ndadá a d̥vafta tsi ta aŋni wu, ka h̥əŋ ta mnay. Wya dzvu, ka k̥d̥aŋta ka ta kata mnd̥ərga tsa mnduha ya, kada k̥d̥iŋta h̥əŋ ta wawakwa tan̋ manda ya ta kumə Lazglafta.

⁷ Tsa wawaku ta wawaku h̥əŋ ya ná, ta wawu ka maga slna Yesu Kristi h̥əŋ. Had̥ sana skwi ta mutsafta h̥əŋ da gwal kul zlg̥haftá Yesu wa.

⁸ Amu gwal ta zlg̥haftá Kristi, d̥na ka katay mu ta mnd̥ərga tsa mnduha ya, kada nzakwa mu nda gwa ma tsa v̥rdá slna ta magə h̥əŋ ya.

D̥aŋwa gwal guyata gh̥əŋ

⁹ Si vindanafvinda yu ta d̥lewer ta Igliza ghuni, tsaw va a Diyatref ta sna tsa gwada ŋni ya wu, kabga ta kumay ta nzaku ka mali.

¹⁰ Bad̥u laba dá da kaghuni ya ná, dza'a rusanafrusa yu ta mnduha ta tsa ghwad̥aka skwiha ta magə tsi ya, nda tsa raraza i'i ta rarazə tsi ya. Ta gh̥əŋa tsaya guli ná, had̥ ta tsu'a zwanama ma zlg̥hay nda ŋud̥uf ta lagha h̥əŋ da tan̋ ka matbay guli wa. Na sl̥i'a sanlaha da tsu'a mnduha ya guli ná, pyayni ta h̥əŋ, ka ŋawa h̥əŋ mataba guyatá gh̥əŋ.

¹¹ Gra dá ya ta d̥vu yu, ma ksə ka ta sadá mnduha ta maga ghwad̥aka skwi, ksa ta sadá gwal ta maga skwi d̥na. Mndu ta maga skwi d̥na ná, nda na tsatsi ka Zwanj Lazglafta. Mndu ta maga ghwad̥aka skwi ya guli ná, ta sna a tsatsi ta Lazglafta wa.

¹² Ya wya Dematriyus ya ní, ndadá a ta ghuba mnduha wa. Ma nzakwani ná, ta nghaku ŋəɾma slna ta magə tsi. Aŋni guli ná, ŋəɾma mndu ya ta mna aŋni. Nda sna kagha guli kazlay: Kahwathwata ta mnə ŋni kə'a.

Ga zgu

¹³ Ta nda ndəgha skwiha ta kumə yu ta mnaghata, tsaw va a yu ta vindaghafata nda vinda ta delewer wa.

¹⁴ Nz̥d̥avata a yu ka labə da kaghuni wu, ŋa guyakwa u tsa, ŋa gwad̥ay u.

¹⁵ Ka nza z̥faku kawadaga nda kagha!

* 1:1 Ngha ta Slna gwal ghunay 19:29, Ruma. 16:23, 1 La Kwareŋt 1:14.

Ta ga zgu inda graha gha hadna ɲa gha. Ka ganaghata kagha guli ta zgu ta inda graha mu turtuk turtuk.

Tsgha ta Iwa Yuda

Ga zgu

¹ I'i Yuda ta nzakway ka kwalva Yesu Kristi, zwanamani ma Yakubu*, ta vindaghunaftá na delewer na. Ta ga zgu yu na ghuni gwal hagaf Lazglafta Da, gwal d'vu tsi ka pghata na Yesu Kristi.

² Ka nza hidahida Lazglafta nda zdakwani nda d'vutá mndani kawadaga nda kaghuni.

Guma ta ghəja gwal ghwadak

³ Graha da ya ta d'vu yu ma ndufu da, gitagita a ta d'vuta yu ta vindaghunaftá skwi ta ghəja gwada ta mbaku ya ka skwa turtuk mu mida wu, kabga tsa, nda nza tkwe' ka vindaghunafta da, na vlaghunatá mbraku, na navata ghuni ma zlgay nda ndufu ya zlgahaf kuni, ya vlan Lazglafta ta mnduhani. Tsa gwada ta mbaku ya ná, had' dza'a walanja mbədavafta wa.

⁴ Klə yu ka mna tsaya ná, nda ndəgha mnduha ta kdikadamta da taba ghuni, ka badza zdakatahuda Lazglafta. «Lma a Lazglafta ta magay mndu ta ghwadaka skwi ta kumə mndu wu,» ka həj ta mnay. Mantsa ya vzinja həj ta Yesu Kristi ta nzakway ka Mgham ta ghəja amu. Mndərga tsa mnduha ya ná, nda ghada vinda ta tsatá guma ta ghəja tan daga ghalya.

⁵ Ka havaghunakhava yu ta skwi ghada kuni ta snanja 6a. Ghalya, ka katanja Lazglafta ta la Isra'ila, ka hlagaptá həj ma Masar. Ka rwanaghutá tsi ta gwal kul faftá ghəja tan ta tsatsi.

⁶ Havak kuni guli ta mnduha Lazglafta ta Pak vla ga mgham vlan lu ta həj, ka zlanavatá tsa vli si vlan Lazglafta ta həj ya. Ta ghəja tsaya kəl Lazglafta ka hlafatá həj ka tsamta, ka zlanja həj ma vəl tdika na kzla kdinja Lazglafta ta tsatá guma ta ghəja tan badu tsa fitik dagala ya.

⁷ Havak kuni guli ta luwa Suduma nda luwa Gwamura, nda sana luwaha ta wanaftá həj. Ka magə mnduha ma tsa luwaha ya ta sli'injsli'in manda na tsa duhwalha Lazglafta ya. Ka sli'amtá həj da hliri nda slu'uvgha ya kul raku ka magay mnda səla. Ka pghamtá Lazglafta ta həj ma vu kul mtavata dekdek. Tsaya ná, na marananta mnduha ta skwi ya dza'a magə Lazglafta nda gwal ta magaku mantsa ya.

⁸ Tsa mnduha ta lamə da taba ghuni ya ná, mndərga ya ghwadaka skwiha ya ta magə həj. Ta sli'amsli'a həj da maga ghwadaka skwi ta zdəganatá həj manda ya ta fanaghata suni ta həj. Vla a həj ta glaku na Lazglafta wu, mbada həj ka raraza gwal dagaladagala ta luwa.

⁹ Dər Misel mali mataba duhwalha Lazglafta má, walan a ta razanaftá halaway badu zlarday tan ta wi ta ghəja mbala Musa wa. Skwi mnana tsi kwenkwen ná, «Ka dvagha dva Lazglafta†,» ka'a,

¹⁰ Hahəj ta tan, raraza skwi kul snanja həj yeya na tan. Manda nimtak magakwa tan, ghəja zadaku ta kala həj.

¹¹ Danja na tan, kabga mndərga skwi maga Kayinu ghalya ta magə həj. Ka vzinja həj ta ghəja tan ka maga ghwadaka skwi na mutsa tsedi manda

* 1:1 Yakubu: Ngha ta Mata 13:55, Markus 6:3. † 1:9 Ngha ta 1 Tesaluniki 4:16 Ngha ta Daniyel 10:13, 21, 12:1, Suna Yuhwana 12:7. Mbəla Musa: Gray nda Vrafta ta zlahu 34:6, gray nda Zakari 3:2.

ɲa Balama ghalya guli, ɲa rwakwa tanj kabga sli'avafta tanj nda zlərdutawi manda ɲa Kware[‡] ghalya.

¹² Ta ksaku ka hula nzata ghuni ka za skwa zay kawadaga nda həɲ. Ghəɲa tanj skwi snəɲ həɲ. Hahəɲ gwal ta ɲɪɲtá skwa zay ma vla guyatá ghəɲa mnduha ka za skwi, ksa a hula ta həɲ wa. Manda ɲatá matə́dú ta vuslɪɲ falak ya həɲ, manda fu kul had ta yafta dəɾ ma fitika yakwani tsi ya həɲ. Manda fu tɔɪɲ lu nda slɾəɲ nda slɾəɲ ta mtuta ka ghwaluta dzunɔɲ ya həɲ.

¹³ Manda tska ta ɲədak ta wa sgam, tskana vəl va gamtsa'uwakwa drəf ya na dmakuha tanj. Manda tekwatsa ta sli'afta ta vla tanj ka ndandaraku ta luwa ya həɲ. Ma vəl ka ɲra tɔɪk fanata Lazglafta ta vli ɲa nzakwa tanj ɲa kɔ́kɔ́dɔ́zɔ́ɲ[§].

¹⁴ Ka Inuk ta nzakway ka mandə́fə́ɲa dzidzí daga ta Adamu mnata ta ghəɲa mndərga tsa mnduha ya daga ghalya na: «Wya Mgham ta saha kawadaga nda duhwalhani nda ndəgha ɲə́dɔ́m,

¹⁵ ɲa tsa guma ta ghəɲa inda mndu ta ghəɲa hadik, ɲa tsanaghatani ta guma ta inda gwal kul sna gwada da tsi. Ta ghəɲa vəl maganata tanj ta ghwadaka skwi, nda ya ta ghəɲa ɲaslu bədzakana həɲ guli,» ka'a.

¹⁶ Ta ghəɲ tsa mnduha ya mna Inuk ta tsa gwada ya kazlay: Ruruɲwaku nda ɲada ghəɲ yeya ɲa tanj inda fitik. Skwi ta kumə ghəɲa tanj ta maga həɲ, ghuba mndu ɲa gatú ta wi skwi ta gwadə həɲ.

Dəvu nda zlahu

¹⁷ Kaghuni graha da ya ta dvu yu, havakwahava ta gwada ghada mnduha Mgham Yesu Kristi ta mnaghunata.

¹⁸ Ka həɲ mnaghunata na: «Mamu mnduha dza'a ghuḃasa gwal ta zlgəftá Lazglafta ma kdavakta fitikha. Nzaku manda ya kumanj tsa ghwadaka ndana* tanj ya, ɲa tanj.»

¹⁹ Tsa hahəɲ ya ta klaktá daga vgha mataba mnduha. Ghəɲa tanj ta dvu həɲ. Had Sulkuma Lazglafta ma həɲ wa.

²⁰ Kaghuni tama graha da ta dvu yu nda ɲudufa da, katuvuswa vgha ghuni ma zlgəɲ nda ɲudufa ghuni, ka glakwa kuni. Nəvawanja ka maga du'a nda mbrakwa Sulkum nda ghuḃa.

²¹ Nzawanza ma dvtá mnda Lazglafta. Fafwa ghəɲa ghuni hzleɲa ta zdakatahuda Mghama mu Yesu Kristi ɲa mutsa hafu ɲa kɔ́kɔ́dɔ́zɔ́ɲ.

²² Tawawa hidahida, ka katanja kuni ta gwal ta daga ghəɲ.

²³ Mbanafwamba ta sanlaha guli nda tɔɪɲtá həɲ ma skwi dza'a klamtá həɲ da vu. Tawawa hidahida ta sanlaha, ama daswa ka kuni da tɔ́amtá həɲ ta kaghuni da dmakwa tanj.

Vlanja glaku ta Lazglafta

²⁴ Ka nza glaku ɲa Lazglafta ya ta lavɪɲtá ngha kaghuni, yaha kuni zlumbutá, tsatsi dza'a ghuḃighunista tsezele' ɲa rfay ghuni ta rfu ta hladaghu-naghatá tsi ta kəma glakwani.

²⁵ ɲa Lazglafta turtukwani ya ta mbamafta nda ma Yesu Kristi Mghama mu ga mgham, nda mbraku, nda glaku, daga manda ghalya nda ya ndanana ha ɲa kɔ́kɔ́dɔ́zɔ́ɲ. Amin.

[‡] **1:11** Kayinu: Ngha ta Zlrafta 4:3-8, Balama: ngha ta Mbsak 22:1-35, Kware: Ngha ta Mbsak 16:1-35.

[§] **1:13** Ngha ta Zlrafta 5:18, 21:24. * **1:18** Ngha ta 2 Piyer 3:3.

Suna Yuhwana

Skwiha marigiŋ Yesu Kristi ma na delewer na

¹ Nana delewer na ná, ta gwaday ta gwada ta ghəŋa skwi ya maranaŋ Yesu Kristi ta gwal ka kwalva Lazglafta. Lazglafta ta vlanjá tsa skwiha ya ŋa maranaŋtá hən, ŋa sənəta tan ta skwi ta dza'a gi magaku. Tsaya tama kəl Yesu Kristi ka ghunaftá duhwalani da kwalvani Yuhwana ŋa maranaŋtá tsa skwiha ya.

² Inda na skwiha nghan yu na ná, gwada Lazglafta ya kahwathwata, masləm-tsəka Yesu Kristi yu, ka Yuhwana.

³ Tfawi ta ghəŋa gwal ta dzaŋa na delewer na. Tfawi ta ghəŋa gwal ta sənəta tsəna tsghatá lwa Lazglafta na. Ka snatá inda na skwiha nda vinda na. Grafgra kazlay: Nduusakndusa fitika magakwa tsa skwiha ya kə'a.

Tsgħa ta lwi ŋa Iglizha ndəfáj

⁴ I'i Yuhwana ta vinday ŋa ghuḅa Iglizha ndəfáj ta hadika Asiya.

Ka vlaghunavla Lazglafta ta zdakatahudani nda zdakwani. Tsatsi Lazglafta daga manda ghalya, va tsa tsatsi ya guli ndanana, tsa tsatsi ya guli ta kəma. Ka vlaghunavla tsa Sulkumhani ndəfáj ta nzaku tavata dughurukwani ya, ta zdakatahudi nda zdaku guli.

⁵ Ka vlaghunavla Yesu Kristi ta nzakway ka vərda masləm-tsək ya guli, ta zdakatahudi nda zdaku. Tsatsi na tanəta mndu ta sli'agapta ma mtaku nda hafu. Tsatsi ta ga mgham ta ghəŋa inda mghamha ta ga mgham ta ghəŋa hadik.

Dvudva tsa Yesu Kristi ya ta amu. Ka pghinjá tsi ta usani ŋa varagamapta ma dmaku.

⁶ Tsatsi ta namafta ka gwal ta ga mgham, ka gwal ta vla skwi ŋa Lazglafta ta nzakway ka Dani. Nani glaku nda mbraku ŋa kəkedzeŋ. Amin!

⁷ Wya tsi dza'a sagħa ma ghwayak.

Dza'a nda ngha inda mnduha nda ira tan, nduk nda tsa gwal ta dzata ya tani.

Dza'a taway inda mndəra mndu ta taw ta ghəŋani.

Manda va tsaya dza'a nzakwa tsi. Amin!

⁸ «I'i zlrəftani, i'i kdavaktani,» ka Mgham Lazglafta mnata. Tsatsi Lazglafta ta mbruta, tsatsi ya manda ghalya, tsatsi ya ndanana guli, tsatsi ya guli ta kəma.

Nghanəta Yuhwana ta Kristi ma glakwani

⁹ I'i Yuhwana zwanəma ghuni ya ta vindaghunafta. Nda i'i tani, nda kaghuni tani, nda guya vgha mu ma Yesu. Ta kuwa turtuk mu ma ghuya dənwa. Su'uway ta su'u mu demdem. Ma ga mghamani mu. Ksafksa lu ta i'i, ka klaghata vziŋta ta tsatá hadik ma takataka drəf ta hgu lu ka Patmus*, ta ghəŋa vəl mnyə dā nda tvani ta gwada Lazglafta nda kahwathwatani ya marigiŋ tsi ma Yesu.

¹⁰ Ma sana fitik bađu Dəmas, ka ksuta Sulkum nda ghuḅa ta i'i. Ka sənəta yu ta lwi ta gwadata nda lwi dagala manda ghudzaga duli nda ga mahulhula dā.

* **1:9** Patmus: sana zwanə vli ya ta tsavata ma drəfa Ege, ta maga meli 100 nda luwa Afisus. Vli ya ta hlagħata lu ta gwal ta tsanaghata la ŋumna Ruma ta guma ta hən, na tsa vli ya.

¹¹ Ka'a mantsa: «Klafkla ta delewer ka vindamta ka mida ta skwi nghan ka. Ka tsaghanafta ka ta ghuḅa Iglizha ndáfán, ta nzakway ka luwa: Afisus, Samirna, Pergam, Tiyatir, Sardis, Filadelfi nda Lawdikiya,» ka'a.

Na snañta da ta tsa lwi ya,

¹² ka mbəḁavata yu ka nghan ya wa tsa mndu ta gwada nda i'i ya. Mbəḁavata da, ka nghan ya yu ta pitirlaha dasu ndáfán.

¹³ Ma takataka tan, mamu sana mndu ta sladu manda tsatá Zwanja mndu, nda sudatá lgut zutut dikw ta səla ta vghani, hbana tsi ma ghuva nda banava magaf lu nda dasu.

¹⁴ Ka nʒusliñ tilil swidi ma ghəñani manda bəta tuwak nda ya manda bəta papla. Ta zlgħaku iri ma ghəñani manda vu.

¹⁵ Ta wudaku səlahani manda kufur sluwap lu ma vu. Manda ghudzaga bərzlakwa imi ka lwani ta ghudzaga.

¹⁶ Ka njanatá tsi ta tekwatsaha ndáfán ma dzva zeghwani. Ka sabə kafay nda za slərpuhani his his ma wani. Ta wudaku kumani manda wudakwa fitik ma ghəñ.

¹⁷ Manda nghan ta da, ka zləmbatá yu ta kəmani manda mndu nda mta. Ka faftá tsi ta dzva zeghwani ta i'i, ka'a mantsa: «Ma zləñ ka ta zləñ! I'i tanñani, i'i kdavaktani†,

¹⁸ i'i hafu. Si nda mta yu, ama nda hafu yu ndana nja kdəkeden. Ma dzva da njanata yu ta makuḅla mtaku nda həga mtaku tani.

¹⁹ Vinda tama ta inda skwi ya nghan ka, nda inda skwi ya ta magaku ndanana, nda inda skwi ya dza'a gi sagha tahula tsa.

²⁰ Wya klatá ghəña skwi ya nda difa ma na tekwatsaha ndáfán ta nghə ka ma dzva zeghwa da, nda ya ma Pitirlaha dasu ndáfán na: Tsa tekwatsaha ndáfán ya ná, duhwalha Lazglafta ta ghəña ghuḅa Igliz ndáfán ya. Tsa pitirlaha ndáfán ya guli ná, tsa Igliz ndáfán yeya guli.»

2

Tsgħa ta lwi nja Igliz ma Luwa Afisus

¹ «Vinda nja duhwala Lazglafta ta nzakway ka nja Igliz ma luwa Afisus:

«Wya skwi ya mna mndu ya ta njanata tekwatsaha ndáfán ma dzva zeghwani, ta mbada mataba pitirlaha dasu ndáfán. Ka'a mantsa:

² Nda sna yu ta slnaha gha, ta dzadza ka ta vgha me' ka magay, ta njanja ka. Had'ka ta dzrawi nda gwal ta sidi wa. Ghunatá mndu nni, ka sanlaha ma mnduha ta mnay. Tsaw ta ghunata mndu a həñ kay guli mataba tsa wa. Ka dzəghan ta ka ta həñ, ka tsatsaftá ka kazlay: Gwal tsakalawi həñ kə'a.

³ Ta njanja ka, ka su'a ghuya danja wa ta ghəña gwada ta i'i. Had'ka ta rwa mala gulu wa.

⁴ Ama, mamu sana skwi ta dvu yu ta kagha ta ghəñani. Dvəgla a ka ta i'i manda ya si ta dvə ka tanñan wa.

⁵ Havak hava, ka ma vəl ga zlambuta ka ya. Ka payanata ka ta nzakwagha, ka vranaf ta ka ta nzakwa gha manda va ya si ghalya. Ka kwalaghukwala ka ta mbəḁanafta nzakwa gha katsi, dza'a lagħala yu da slaghaghata, nja klaghuta pitirla gha ma vlani.

⁶ Nziya nza tsi ná, mamu sana skwi ta zdigihata ma kagha. Ta husa gha husa slna la Nikwalay manda va ya ta husihata tsi ta i'i ya guli.

† 1:17 Aya 13. 15: Ngha ta Daniyel 7:13, nda 10:5, nda 7:9, nda 10:6. Aya 16:17. Ngha ta Isaya 49:2, Hebru 4:12, Isaya 44:6, nda 48:12.

7 «Ka mamu sləmənja snay da mndu, ka sna tsi ta skwi ta mnə Sulkum ɲa Igliz.

«Ŋa gwal ta zaktá ghwa ya, dza'a vlanvla yu ta fwa hafu ta slanaghata lu ma gama Lazglafta* ya ta həŋ, ɲa zay taŋ.»

Tsgħa ta lwi ɲa Igliz ma luwa Samirna

8 «Vinda ɲa duhwala Lazglafta ta nzakway ka ɲa Igliz ma luwa Samirna: «Wya gwada ta mnə mndu ta nzakway ka taŋtaŋani nda kdavaktani, mndu ya si ta mtuta ka vragapta nda hafu ya.

9 Nda sna yu ta sa duni ta sə ka, nda pda gha. Tsaw ka gadghəl ka. Nda sna yu ta rutsak ya ta pghə lu ta kagha, nda ya ta pghə tsa gwal ta mnay kazlay: La Yahuda aŋni kə'a ya, tsaw mantsa ya a həŋ wu, guyata ghəŋa mnduha halaway həŋ.

10 Ma zləŋ ka ta ghuya daŋwa ya dza'a ka da ghuyay. Ya wya halaway dza'a hlafta sanlaha ma kaghuni ka pghamta ma gamak ɲa dzəghaghunata, ɲa zaghunata fitik ghwanj ta giri ɲa ghuni. Ka sladafta ka ta zlgħay nda ɲudufa gha dər ɲa dzata kagha tsi. Dza'a vlagħavla yu ta hafu ɲa nisəla vəl zata gha ta ghwa.

11 «Mndu ya nda sləmənja snay, ka sna tsi ta skwi ta mnə Sulkum ɲa Igliz. «Mndu ya ta zata ghwa ná, hađ mtakwa mahis dza'a walaŋta ksanta wa,» ka'a.

Tsgħa ta lwi ɲa Igliz ma luwa Pergam

12 «Vinda ɲa duhwala Lazglafta ya ta nzakway ka ɲa Igliz ma luwa Pergam: «Wya gwada ya mna mndu ta ɲanata kafay ya nda za wani his his.

13 Nda sna yu kazlay: Ma vla ga mghama halaway nzata ka kə'a. Kulam nda tsa, ndi'afndi'a ka ta vgha ta i'i. Zlana a ka ta zlgħay nda ɲudufa gha, dər ma fitika dzata Aŋtipas ta nzakway ka ɲərma mndu, ka masləm-tsəka da ma luwa ghuni, ma vla nzakwa halaway ya wa.

14 Ama wya skwiha ta dvaghaghata yu: Mamu sanlaha mataba ghuni ta dvutá tagħa skwa Balam, ya ta tagħanaftá Balak, ka pghamta zwana la Isra'ila da ga dmaku, ɲa za slu'a skwa wuyay, nda ya ɲa maga sli'iŋsli'iŋ† ya.

15 Manda tsaya guli ná, mamu sanlaha mataba ghuni ta dvuta tagħa skwa la Nikwalay‡ guli.

16 Mbədanafmbəda ta nzakwa gha. Ka mbədanaf a ka wu katsi, wya yu ta gi lagħa slaghaghata. Dza'a lmay ɲni nda həŋ nda kafay ya ta sabi ma wa da.

17 «Ka mamu mndu nda sləmənja snay, ka sna tsi ta skwi ta mnanata Sulkum ta Igliz!

«Mndu ya ta zatá ghwa ná, dza'a vlanvla lu ta skwa zay ya nda difa. Dza'a vlanvla yu ta inda taŋ guli ta pala ka ɲusliŋ ya vindaf lu ta lfida hgu§ tida. Tsa hgu ya ná, hađ sana mndu nda sna wu, ba tsa mndu ta zlgħafta ya,» ka'a.

Tsgħa ta lwi ɲa Igliz ma luwa Tiyatir

18 «Vinda ɲa duhwala Lazglafta ya ta nzakway ka ɲa Igliz ma luwa Tiyatir. «Wya gwada ya mna Zwanja Lazglafta ya ta zlgħaku iri ma ghəŋani manda zlgħakwa vu, ta wudaku səlahani manda kufur sluwap lu ma vu ya.

* 2:7 Ngha ta Zlrafta 2:8. 9, nda Suna Yuhwana 22:2. † 2:14 Ngha ta Mbsak 31:16 nda 25:1-2. I Balama nda Balak: Ngha ta Mbsak 22:24. ‡ 2:15 Ngha ta 2:6, nda skwi ya ɲa ɲanata. § 2:17 Ngha ta Sabi 16:14. 15, 33:34 nda Isaya 62:2, 65:15.

¹⁹ Ka'a mantsa: Nda sna yu ta slnaha ya ta magə ka, nda dʒa mndu ya ta dʒə ka, nda gɔavata ya gɔava ka ma zlghay nda ɲuduf. Nda sna yu kazlay: Mal slnaha gha ya ta magə ka ndanana ka ya maga ka tanɲa kə'a.

²⁰ Ama mamu skwi ya ta dvaghaghata yu ta ghəɲani. Zlananzla ka ta tvi ta sana marakw ta hgə lu ka Zizabel*, ta mnyay kazlay: Mnda kla lwa Lazglafta yu kə'a ya. Mbada kə'a ka tagha tsakalawi, ka nanaghatá gwal ta kshihata slna da da maga sli'ɲsli'ɲ, nda ya da za slu'a skwa wuyay.

²¹ Zlananzla yu ta fitik ma ɲa mbədanaftani ta nzakwani, ama va a ta zlanɲa maga tsa sli'ɲsli'ɲani ya wa.

²² Tsaya tama, dza'a vzafvza yu ta ghzləɲa ghuya dənwa. Dza'a ganapga yu ta iri katakata ta inda gwal ta hliri nda tsi guli. Ala, ka mbədanafmbəda hən ta nzakwa tan, ka zlanɲa maga tsa ghwadaka slna tan nda tsi ya katsi, ba tsa kasi'i.

²³ Ta ghəɲa tsaya guli, dza'a rwanarwa yu ta zwanani. Tsaya dza'a kəl Igliz ka snanɲa kazlay: I'i mnda tsatsafta skwi ma ndana mndu, nda skwi ma ɲudufa mndu tani kə'a. Ta6 ta slna ya maga† mndu dza'a planamta yu ta mndu guli.

²⁴ «Ama pɔakwa kaghuni gwal zlghay nda ɲuduf ma luwa Tiyatir, kul snata tsa ghwadaka tagha skwi ya, kul taghaftá tsa skwi ta hgə hən kazlay: Difata skwa halaway kə'a ya, had sana skwa ndagaku ta faghunaghata yu wa.

²⁵ Nənawarɲa kahwathwata ta zlghay nda ɲudufa ghuni ta vragaghata yu.

²⁶ «Mndu ya ta zata ghwa, ta ɲanata slna da ha ka kdavaktani, dza'a vlanɲla yu ta mbraku ta ghəɲa inda mndəra mndu.

²⁷ Tsa mbraku dza'a vlanɲa yu ya ná, tsa mbraku vliha Da da yeya. Nə gayni ta mgham nda saraka kufur ta ghəɲa mnduha. Dza'a dzaɓɲɲaɓa ta ghwadaka mnduha, manda ya ta dzaɓɲɲa lu ta siga rɔsɪl ya.

²⁸ Dza'a vlanɲla yu ta gumbəzla sərɔak‡ guli.

²⁹ «Ka mamu mndu nda sləmənɲa snay, ka sna tsi ta skwi ya ta mnə Sulkum ɲa Igliz,» ka'a.

3

Tsgha ta lwi ɲa Igliz ma luwa Sardis

¹ «Vinda ɲa duhwala Lazglafta ta nzakway ka ɲa Igliz ma luwa Sardis.

«Wya skwi mna mndu ta ɲanata Sulkumha ndəfəɲ ɲa ɲa Lazglafta nda tekwatsaha ndəfəɲ. Ka'a mantsa: Nda sna yu ta inda slnaha gha. Nda hafu ma i'i ka ka ta gray, tsaw nda mta ka.

² Sli'avaksli'a, mbra ta gwal ta nda hafu ma hən sli'ef sli'efa makəd hən da kdɪvta. Ta nghə yu ta slna gha ta kəma Lazglafta da ná, kdanak a ka wa.

³ Havakhava gha tama ka kinawu mutsafta ka ta skwi taghaghaf lu nda ya ka ka snanɲa. Snasna ka mbədanafta ka ta nzakwa gha. Ka si va a ka ta snata wu, dza'a laghala yu manda ghali ksaghaghata, snanɲa a ka, ka ta wati luwa dza'a lagha yu wa*.

⁴ Nziya nza tsi, mamu sanlaha ma mnduha gha, ma va tsa luwa Sardis ya kul ɲɲɲa lguta tan. Tsahaya, dza'a sli'i hən kawadaga nda i'i nda sudata lguta ɲuslɲ, kabga ranɲa ta hən.

* 2:20 Ngha ta 1 Mghamha 16:31, 19:1. 2, 2 Mghamha 9:22, 30. † 2:23 Ngha ta Zabura 7:10, Irmiya 17:10, Zabura 62:13. ‡ 2:28 Ngha ta Zabura 2:8. 9, grafgra nda Mbsak 24:17, Suna Yuhwana 22:16.

* 3:3 Grafgra nda Mata 24:43. 44, Lukwa 12:39. 40, 1 Tesalunik 5:2, 2 Piyer 3:10.

⁵ «Mantsa ya dza'a sudanavata lu ta lguta n̄sulij ta mndu dza'a zata ghwa. Had' yu dza'a walaŋta h̄ard̄iŋta hgani ma deftera ya vindam lu ta hga gwal nda hafu ŋa kdekedzer̄ wa. Dza'a mnan̄mna yu ta hgani ta k̄ema Da d̄a, nda ya ta k̄ema duhwalhani kazlay: Ŋa d̄a h̄eŋ k̄'a.

⁶ «Ka mamu mndu nda sl̄em̄ŋa snay, ka sna tsi ta skwi ta mn̄e Sulkum ŋa Igliz,» ka'a.

Tsgħa ta lwi ŋa Igliz ma luwa Filadelfi

⁷ «Vinda ŋa duhwala Lazglafta ta nzakway ka ŋa Igliz ma luwa Filadelfi.

«Wya gwada ta mn̄e mndu ya nda ghūa. Tsatsi kahwathwata, tsatsi ta ŋanata makūla mgham Dawuda. Ka guna guna tsi, had' wa mndu ka hafta wa. Ka hafha tsi guli, had' wa mndu ka gunata guli wa.

⁸ Ka'a mantsa: Nda sna yu ta inda sl̄naha gha. Nda sna yu guli kazlay: Nda hta mbrakwa gha k̄'a. Kulam nda va tsaya tani, ŋanaŋa ka ta gwada d̄a. Ta mna a ka kazlay: Sna a yu ta kagha wu k̄'a nda i'i wa. Tsaya tama, ta gunagha guna yu ta watgha. Had' mndu dza'a hafta wa.

⁹ Wya skwi dza'a yu magay ŋa guyata gh̄ŋa mnduha halaway ta mnay kazlay: La Yahuda aŋni k̄'a, kul nzakway manda tsaya. Tsakalawi ta tsakal̄e h̄eŋ. Dza'a tiŋwaŋiŋwa yu ta h̄eŋ ŋa lagha da ts̄el̄u ta k̄ema gha ka vla glaku ŋa gha, ŋa snan̄ta tan̄ kazlay: D̄vūd̄va[†] yu ta kagha k̄'a.

¹⁰ Manda va ya ŋana kagha ta gwada d̄a ka gd̄avata mida ya, dza'a ŋa gha ŋa i'i ta kagha guli ma ghuya d̄an̄wa dza'a d̄adanaghat̄a inda gh̄ŋa had̄ik ŋa dz̄eghan̄t̄a h̄eŋ ya.

¹¹ Ndusa yu ka lagha. ŋanaŋa nda mbraku ta tsa skwi da kagha ya, kada kwala sani ma mndu klugudughusta nis̄ala zata ghwa gha.

¹² «Dza'a nanafna yu ta mndu ta zata ghwa ka gugud̄i ma h̄ega Lazglafta d̄a. Had' dza'a walaŋta sabi mida wa. Dza'a vindafvinda yu ta hga Da d̄a nda hga luwa Da d̄a tani tida. Tsa luwa ya n̄a, lfida Ursalima ya dza'a saha ta luwa, ghunaf Lazglafta. Dza'a vindafvinda yu guli tida ta lfida hgu[‡] ya mutsaf yu.

¹³ «Ka mamu mndu nda sl̄em̄ŋa snay, ka sna tsi ta skwi ta mn̄e Sulkum ŋa Igliz,» ka'a.

Tsgħa ta lwi ŋa Igliz ma luwa Lawdikiya

¹⁴ «Vinda ŋa duhwala Lazglafta ta nzakway ka ŋa Igliz ma luwa Lawdikiya.

«Wya gwada ta mn̄e mndu ta hḡe lu ka Amin. Mndu ya ta nzakway ka v̄er̄da tughwani nda kahwathwatani. Nda ma tsatsi magafta Lazglafta ta inda skwi demdem.

¹⁵ Ka'a mantsa: Nda sna yu ta inda sl̄na gha. Nda sna yu kazlay: L̄eŋl̄eŋa a ka wu, ghwitaktaka a ka wu k̄'a.

¹⁶ Ma ta d̄er̄ nzakwa gha l̄eŋl̄eŋa ka ghwitaktaka a tsi. Dza'a vnihginiŋniha yu ta kagha ma wa d̄a.

¹⁷ Ka kagha ta mnay na: Ka gadgh̄el yu, nda na yu ka gadgh̄el, "had' sana skwi ta p̄du yu wu," ka ka. Tsaw sna a ka kazlay: d̄an̄wa ŋa gha, ta ksaku ka ka hid̄ahida k̄'a wa. Ka p̄du ka, ka f̄er̄di' u ka, nda ghulpa ka guli.

¹⁸ Hid̄aku ya ta vl̄e yu ŋa gha n̄a, skwa da i'i ta dasu ya sluwap lu ma vu, ka da nzakwa ka, ka gadgh̄el. Skwa guli ta lguta n̄sulij ŋa sud̄avata gha, ka bukwanat̄a hula nzakwa gha ka f̄er̄di' u. Skwa ta ghwana skwi ta iri ŋa ta ira gha, kada nghan̄ta ka ta vl̄i.

¹⁹ Gwal ta d̄vaf[§] yu n̄a, ta dvay yu ta h̄eŋ, ta zlahay yu ta h̄eŋ. Mantsa ya, ŋavaŋa ka payanata ka ta tva gha.

[†] 3:9 Ngha ta Isaya 49:23, 60:14, 43:4. [‡] 3:12 Ngha ta Isaya 62:2. [§] 3:19 Ngha ta Mahdihdi hdi 3:12, nda Hebru 12:6.

²⁰ Wana yu ta sladu ta watgha ka dza watgha. Ka snaṣna mndu ta lwa da ka gunihata wa tgha, dza'a lamla yu da taṣ, dza'a zay yu ta skwa zay kawadaga nda tsi, dza'a zay tsatsi kawadaga nda i'i guli.

²¹ «Mndu ya dza'a zata ghwa, dza'a nzanafnza yu kawadaga nda i'i ta dughurukwa da, manda ya ya za i'i ta ghwa ka nzaftá yu kawadaga nda Da da ta dughurukwani ya.

²² «Ka mamu mndu nda sləmənṣa snay, ka sna tsi ta skwi mnə Sulkum ṣa Igliz,» ka'a.

4

Falaha ta luwa ma glakwa Lazglafta

¹ Tahula tsa, ka nghanṣa yu ta gunatá watgha ta luwa.

Ka snəḡlanṣa yu ta tsa lwi si ta gwadḡihata nda lwi dagala manda ghudzaga duli ya kay. Ka a nda i'i mantsa: «Safsa da hadna ka maraghata yu ta skwi ya dza'a magaku tahula tsa,» ka'a.

² Ka gi klaghata Sulkum ta i'i. Ka nghanṣa yu ta sana dughurukwa ga mgham. Ta tsa dughuruk ya, mamu sana mndu ta nzaku tida.

³ Tsa mndu ta nzaku tida ya, ta wudaku manda sana palaha ta hgə lu ka Dzaspa nda Sardwanṣ. Dakwambuhwali ta wudaku manda pala ta hgə lu ka Imrud* ta wanaftá tsa dughuruk ya.

⁴ Mamu dughurukha hisamsak fwaḡ mida guli ta wanafta tsa dughuruk ya. Hisamsak fwaḡ mida galata mnduha guli ta nzanzafta tida, nda susudatá lguta ṣusliṣ ta vgha taṣ, nda wawa ta zewzewa dasu guli ma ghəṣa taṣ.

⁵ Mamu wudakwa luwa, nda hlawa skwiha, nda ghudzaga luwa ta sli'agapta ma tsa dughuruk ya. Ta kəma tsa dughuruk ya, mamu pinatá vu ndəfáṣ. Tsa pinatá vuha ya ta nzakway ka Sulkumha Lazglafta† ndəfáṣ.

⁶ Mamu sana skwi guli ta kəma tsa dughuruk ya manda dərəfa kwalaba ta wḡaku manda dalagar.

Ma takataka tsa dughuruk ya nda ya nda ta hulani ta wanafta ná, mamu sana skwiha nda hafu ma həṣ, ka iriha dze'dze' nda tvə kuma taṣ nda ya nda tvə hula taṣ.

⁷ Tsa taṣṣaṣ skwi nda hafu mida ya ná, manda rveri nzakwani. Tsa mahisani ya guli, manda zwanṣa lghəṣ nzakwani. Tsa mahkanani ya, manda kuma mndu kumani. Tsa mafwaḡani ya guli, manda dzala ta ndəru‡ ya nzakwani.

⁸ Tsa skwiha fwaḡ nda hafu ma həṣ ya ná, mku' mku' zlambakha taṣ. Ka iri dze'dze' wawa ta zlambakha taṣ nda vli nda ma huḡani tani.

«Nda ghuḡa! Nda ghuḡa! Nda ghuḡa!

Na nzakwa Mgham Lazglafta,
ya nda mbra.

Kagha manda ghalya,
kagha ndanana,

kagha guli dza'azlay ta kəma§,»
ka həṣ ta vaghay nda vagha,
ka hanay nda hana, ta mnay.

* 4:3 Aya 2-3: Ngha ta Izekiyel 1:26-28, 10:1. Imrud: Ngha ta 21:19-20 nda skwi ṣa ṣanata gha. † 4:5 Ngha ta Sabi 19:16, Izekiyel 1:13, Zakari 4:2. ‡ 4:7 Aya 6:7. Ngha ta Izekiyel 1:22, 1:5. 10, 10:14.

§ 4:8 Ngha ta Izekiyel 1:18, 10:12, Isaya 6:2. 3.

9 Ta vlə tsa skwiha fwaď nda hafu mida ya ta glaku nda zləzlvu, ka rfa Lazglafta ta nzaku nda hafu ŋa kďekedzeŋ, ta nzaku ta dughurukwa ga mgham ya,

10 ta zlambatá tsa galata mnduha hisamsbak fwaď mida ya ta kəma Lazglafta ta nzaku ta dughurukwa ga mgham. Ta tsəlbu həŋ ta tsəlbu ta kəma Lazglafta ya nda hafu ŋa kďekedzeŋ ya, ta hlapta həŋ ta tsa zewazewaha ma ghəŋja tan ya ka pghata ta kəma tsa dughurukwa ga mgham ya. Ka həŋ mantša:

11 «Mghama ŋni, Lazglafta ŋni,
kagha ta zlaganaptá inda skwi.

Manda ya đvaf ka zlaganapta ka ta həŋ,
Ka gi nzaku həŋ.

Tsaya tama kəl tsi ka nzakway ka skwi nda ra ka vlaghata glaku, nda zləzlvu.
Ŋagha mbraku guli,» ka həŋ.

5

Deftera zwaŋa tuwak

1 Ka nghanťa yu ta mbsatá defteri vindaf lu ta vindi ta hulani his his ma dzva zeghwa tsa mndu ta nzaku ta dughuruk ya. Ka ndi'anaftá lu nda ŋizlaha ndəfáŋ.

2 Ka nghə yu ta sana duhwal nda mbra, duhwala Lazglafta, ta hagaku nda lwi dagala dagala. Ka'a mantša: «Wa ya nda ra ŋa đlanapta na ŋizla na, ka gunanafta na defteri na?» ka'a.

3 Lay! Haď sana mndu đər ta luwa, đər ta ghəŋja hadik, đər ta mnaka hadik*, ta lavinťa gunanafta tsa defteri ya, đər ka nghanťa dida wa.

4 Ka taw yu ta taw katakata, kabga kwala lu kul slafta ta mndu nda ra ŋa gunanafta tsa defteri ya đər ŋa nghanavata ya wa.

5 Ka sani ma tsa galata mnduha ya nda i'i mantša: «Ma taw ka ta taw, wya rveri mataba mndəra la Yuda, ma zivra Dawuda, ta zata ghwa. Tsatsi dza'a đlanaptá tsa ŋizla ya, ka gunanafta tsa defteri ya,» ka'a.

6 Ka nghanťa yu ma takataka tsa dughuruk ya, nda ya mataba tsa skwiha fwaď nda hafu mida ya, nda ya ma takataka tsa galata mnduha ya ta Zwaŋa Tuwak manda skwi si dzadza lu. Ndəfáŋ dulihani, ndəfáŋ irihani ta nzakway ka Sulkumha Lazglafta ndəfáŋ ghunaf lu ta inda ghəŋja hadik ya.

7 Ka lagha tsi da tsa mndu ta nzaku ta dughuruk ya, ka zlghaghtúta tsa defteri ma dzva zeghwani ya.

8 Manda zlghafta tsa Zwaŋa Tuwak ya ta tsa defteri ya, ka zləmbata tsa skwiha fwaď nda hafu mida, nda tsa galata mnduha hisamsbak fwaď mida ya ta kamani. Inda tan, nda ŋaŋatá htimbil, nda ndaghatá leghwaha dasu nda urdi ta nzakway ka du'a gwal nda ghuəa, ma dzva tan.

9 Ka fə həŋ ta lfida laha. Ka həŋ mantša:

«Nda ra ka ka klafta na defteri na,
ka đlanaptá ŋizlahani, kabga si dzadza lu ta kagha,
ka varanaktá ka ta Lazglafta

nda usa gha ta inda mndəra mndu ma inda mndəra gwaďa ta gwaďə lu,
nda inda mnduha, nda inda zivra mnduha.

10 Nanafna ka ta həŋ ka mnduha Lazglafta, kagha ta nzakway ka Mgham. Nanafna ka ta həŋ ka gwal ksanatá slna ta Lazglafta, ŋa gay tan ta mgham ta ghəŋja mnduha ma ghəŋja hadik.»

* 5:3 Ngha ta la Filipiya 2:10 nda skwi ya ŋa ŋanata.

¹¹ Ka nghan̄ta yu ta ηəddəma† ta duhwalha Lazglafta kul laviŋta lu ta mbədafta ta wanafta tsa dughuruk ya, nda tsa skwiha nda hafu ma həŋ ya, nda tsa galata mnduha ya tani. Ka fə həŋ ta laha.

¹² Ka həŋ nda lwi dagaladagala mantša:

«Tsa Zwan̄a Tuwak si dza lu ya kay ná, ran̄ra zlgħaftani ta ga Mgham, nda gadghəl, nda difil, nda mbraku, nda zləzlvu, nda glaku, nda ghubu,» ka həŋ.

¹³ Ta snə yu, ka inda skwiha zlaganap Lazglafta ta luwa, nda ya ta ghəŋa hadik tani, nda ya ta mnaka hadik tani, nda ya ma drəf tani, nda inda skwi ya mamu tani, ka həŋ guli mantša:

«ŋa mndu ta nzaku ta dughuruk, nda Zwan̄a Tuwak na zləzlvu, nda ghubu, nda glaku, nda mbraku ŋa kdekedzerŋ!» ka həŋ.

¹⁴ «Mantša ya nzakwani!» ka tsa skwiha fwaď nda hafu ma həŋ ya. Ka zləmbata tsa galata mnduha ya ka tsəlbu ta kəmani.

6

Nizlaha

¹ Tahula tsa, ka nghə yu ta pslanapta tsa Zwan̄a Tuwak ya ta tan̄tan̄ tsa ŋizlaha* ndəfəŋ ya. Ka snə yu ta mnay sana tan̄tan̄a tsa skwiha fwaď nda hafu ma həŋ ya, nda lwi manda ghudzaga luwa. Ka'a mantša: «Sawi,» ka'a.

² Ka'a ka yu ná, ka nghan̄tá yu ta sana plis ka ŋusliŋ. Ta nzaku mndu tida nda ŋa ta lghed da tsi. Ka vlan̄ta lu ta zewzewa. Tsatsi ta zata ghwa, ka laghu tsi da za ghwa guli.

³ Manda pslanapta tsa Zwan̄a Tuwak ya ta mahisa tsa ŋizlaha ya, ka snə yu ta mnay sana mahisa tsa skwiha nda hafu ma həŋ ya. Ka'a mantša: «Sawi,» ka'a.

⁴ Ka sagha sana plis ka dva. Ka vlan̄tá lu ta mbrakwa hlin̄tá inda zdaku ta ghəŋa hadik ta tsa mndu tida ya, kada psluvusta mnduha ta vgha tan̄. Ka vlan̄tá lu ta sana kafay dagala.

⁵ Manda pslanapta tsa Zwan̄a Tuwak ya ta tsa mahkəna ŋizla ya, ka snə yu ta mnay tsa sana mahkəna skwiha nda hafu ma həŋ ya. Ka'a mantša: «Sawi,» ka'a. Ka'a ka yu ná, ka nghə yu ta zlagapta sana plis ka ŋra†. Nda skwa gara skwi ma dzva tsa mndu ta nzaku tida ya.

⁶ Ka snə yu ta gwadagapta sana lwi ma takataka tsa skwiha fwaď nda hafu ma həŋ ya. Ka'a mantša: «Darama alkama turtuk ya ná, prək ka kwaḅa vagha mndu turtuk ta ksa slna. Darama hupa hya hkən ya guli ná, prək ka kwaḅa vagha mndu turtuk ta ksa slna. Ama rdi nda ima inabi ya, ma ksarj ka ta tsahaya,» ka'a.

⁷ Manda pslanapta tsa Zwan̄a Tuwak ya ta tsa mafwada ŋizla ya, ka snə yu ta mnay tsa sana mafwada tsa skwiha nda hafu ma həŋ ya. Ka'a mantša: «Sawi!» ka'a.

⁸ Ka'a ka yu ná, ka nghə yu ta zlagapta sana plis ka kuzun̄kuzun̄. Mtaku hga tsa mndu ta nzaku tida ya. Mistani ta dza'a vla nzakwa gwal nda rwa. Ka vlan̄tá lu ta mbraku ta həŋ ta ghəŋa sləbahw turtuk ma dgata ghəŋa hadik fwaď ŋa rwanatá mnduha mida nda kafay, nda ya nda maya, nda ya nda dan̄waha, nda ya nda nimitakha‡.

† 5:11 Ngha ta Daniyel 7:10. * 6:1 Ngha ta 5:1 nda skwi ŋa ŋanata. † 6:5 Aya 2:5. Ngha ta Zakari 1:8, 6:1. 8. ‡ 6:8 Ngha ta Izekiyel 14:21.

⁹ Manda pslanapta tsa Zwanja Tuwak ya ta tsa mahutafa tsa njizla ya, ka nghə yu mista gwir ta hafa gwal psila lu ta ghənja gwađa Lazglafta nda ya ma vəl mnay si ta mnə həj.

¹⁰ Ka həj nda lwi dagaladagala mantša: «Mgham Lazglafta ta mbruta, ya nda ghuəa, ya kahwathwata. Bađu yawu dza'a tsa ka ta guma ta ghənja na ghənja hadik na, nja planamta gha ta həj ta vəl psilata tanj ta anji na?» ka həj.

¹¹ Ka daganaf ta lu ta lguta njušinj ta inda tanj. Ka lu nda həj mantša: «Swidwa karaku, ksanawa ksa ta njuđuf nja fitik kwitikw, ha ka hđamta mbsaka zwanama ghuni nda graha ta ksa slna ghuni ya dza'a psilata lu manda kaghuni ya,» ka lu nda həj.

¹² Ka nghə yu ta pslanapta tsa Zwanja Tuwak ya ta tsa mamku' a njizla ya. Ka gigđavaf ta ghənja hadik katakata. Ka nuta fitik ka nra manda biwa nra. Ka nuta tili ghuz ka dva manda us.

¹³ Ka rkagata tekwatsaha ta luwa ta hadik manda rkakwa yakwa ghuraf ta ka gurambazlak gigđanaf falak nda mbraku nda mbraku ya.

¹⁴ Ka mbsaghutá luwa ta vgha manda mbsa defteri ta mbsafta lu ya. Ka sli'af tá inda ghwáha nda inda hadikha tsatam imi ma vla[§] tanj, ka laghwi.

¹⁵ Ka sli'af tá la ka mgham ta hadik, nda gwal dagala dagala, nda la mghama sludziha, nda la ka gadghəl, nda gwal nda mbra nda mbra, nda inda gwal ta ga vu'a, nda inda gwal kul had ka vu'a, ka laghwi da didifa ma galighaha nda ya ma dzanja ta ghwá.

¹⁶ Ka həj nda ghwá nda ya nda dzanj mantša: «Dəđəgan naghawa dəđa, ka bukwanjata kuni, yaha tsa mndu ta nzaku ta dughuruk ya nghanjá anji, yaha Zwanja Tuwak da tsanjanhatá guma,

¹⁷ kabga saghasa fitika basata njuđufa tanj. Wati ma mndu ya dza'a njafta* na?» ka həj.

7

Nizlaha Lazglafta nda mnduha 144,000

¹ Tahula tsa, ka nghanjá yu ta duhwalha Lazglafta fwad ta sladu ta sləpūha hadik fwad. Ka naghuta həj ta falakha* fwad, kada kwala həj ta vyaku ta hadik dər ta drəf, dər ta fuha.

² Ka nghə yu ta sana duhwala Lazglafta ta safi nda ma mndəra luwa nda nja tá njizla[†] Lazglafta ta vla hafu. Ka nghanjá tsi nda lwi dagaladagala ta tsa duhwalha Lazglafta valanj lu ta həj ta mbrakwa badžinj tá hadik nda imiha tani ya.

³ Ka'a nda həj mantša: «Ma badžinj kuni karaku ta dər hadik, dər drəf, dər fuha ta kul nde'anaf ta mu ta njizla ta kuma ta gwal ta ksanatá slna ta Lazglafta[‡] mu ya,» ka'a.

⁴ Ka mndinjta lu ta mbsaka tsa gwal nde'anaf lu ta njizla Lazglafta ya. Dəmbu' dərmək nda fwad mbsak fwad mida həj. Tsa mnduha ya ná, sabə ma mndəra inda la Isra'ila həj.

⁵ Dəmbu' ghwanpđə his mataba mndəra la Yuda. Dəmbu' ghwanpđə his mataba mndəra la Ruben. Dəmbu' ghwanpđə his mataba mndəra la Gada.

§ **6:14** Aya 12-14: ngha ta Isaya 13:10. 13, 34:4, Izekiyel 32:7. 8, Amus 8:9, Yuwel 2:10, 3:3-4. * **6:17** Aya 16: Ngha ta Izekiyel 10:8, Lukwa 23:30. Aya 17: Ngha ta Yuwel 2:11, Sefuni 2:2. 3. * **7:1** Ngha ta Irmiya 49:36, Daniyel 7:2, Zakari 6:5. † **7:2** Ngha ta 5:1 nda skwi nja njanata. ‡ **7:3** Ngha ta Izekiyel 9:4. 6.

6 Dəmbu' ghwanɔdɛ his mataba mndəra la Asira. Dəmbu' ghwanɔdɛ his mataba mndəra la Naftali. Dəmbu' ghwanɔdɛ his mataba mndəra la Manasa.

7 Dəmbu' ghwanɔdɛ his mataba mndəra la Simeyuna. Dəmbu' ghwanɔdɛ his mataba mndəra la Levi. Dəmbu' ghwanɔdɛ his mataba mndəra la Isakar.

8 Dəmbu' ghwanɔdɛ his mataba mndəra la Zabulun. Dəmbu' ghwanɔdɛ his mataba mndəra la Benzamen. Inda tsa mnduha ya ndende'anaf lu ta njizla Lazglafta ta həŋ.

Mndəra mndu ma inda vli

9 Tahula tsa, ka nghanɔtá yu guli ta njəddəma njəddəma ta mnduha kul lavinjta lu ta mbədafta. Tsa mnduha ya ná, sabə ma inda hadikha, nda ya ma inda mndəra mndu, nda ya ma inda zivra mnduha, nda ya ma inda gwadə ta gwadə mndu saba həŋ. Ta sladu həŋ ta kəma dughuruk nda ya ta kəma Zwanja Tuwak nda sudatá lguta njusliŋ nda njatá zlizlam ma dzvu, həŋ.

10 Ka həŋ nda lwi dagaladagala mantsa: «Da Lazglafta ta nzaku ta dughuruk, nda ya da Zwanja Tuwak mutsafta mu ta mbaku,» ka həŋ.

11 Inda duhwalha Lazglafta, nda la halata mndu, nda tsa skwiha fwad nda hafu ma həŋ ya kay tani ta wanafta tsa dughuruk ya. Ka zləmbata həŋ ta kəma tsa dughuruk ya ka tsələu ŋa Lazglafta.

12 Ka həŋ mantsa: «Mantsa nzakwani! Nda ra Lazglafta mu ka zləzlvay, ka ghubay, nda difil ma ghəŋani, nda ra ka rfay, ka vla glaku ŋani, da tsatsi mbraku, mbrumbra, ŋa kdekedzeŋ tsatsi. Amin!»

13 Ka sani ma tsa la halata mndu ya nda i'i mantsa: «I wa na mnduha nda sudatá lguta njusliŋ ta vgha na na? Sagha ga həŋ ná?» ka'a.

14 «Kagha yeya nda sna Mghama dá,» ka yu nda tsi. Ka'a nda i'i mantsa: «Hahəŋ ná, gwal ta sabi ma giri§ ganap lu ta həŋ katakata ya həŋ. Ka ghwaɓaptá həŋ ta lguta taŋ, ka ɓaɓaptá həŋ ma usa Zwanja Tuwak.

15 Tsaya ta kəl həŋ ka sladu ta kəma dughurukwa Lazglafta, ka zləzlvə tsa mndu ta nzaku ta dughuruk ya nda fitikani tani nda rvidikani tani ma həgani. Ŋa katay tsa mndu ta nzaku ta dughuruk ya ta həŋ.

16 Had maya nda ndala dza'a kuzləglanɔta həŋ wa. Had fitik nda vis dza'a dzəgəlta həŋ guli wa,

17 kabga tsa Zwanja Tuwak ma takataka tsa dughuruk ya dza'a nghanəŋ, ŋa hləyni ta həŋ ta dzuɓaya ima hafu, ŋa masanapta Lazglafta ta inda ima taw ma ira* ta həŋ.»

8

Mandəfəŋa njizla

1 Manda pslanapta Zwanja Tuwak ta mandəfəŋa njizla*, ka nzatá vli sriw ta luwa ha ka magata rita awa.

2 Ka nghanə yu ta duhwalha Lazglafta ndəfəŋ ta sladu ta kəmani. Ka vlanɔta lu ta duliha ndəfəŋ guli ta həŋ.

3 Ka sagha sana duhwala Lazglafta sladata ndusa nda gwir nda njatá skwa dra urdi ka dasu. Ka vlanɔtá lu ta urdi njulum ŋa dray ta tsa gwira dasu ta kəma dughuruk† ya kawadaga nda du'a gwal ta nzakway ka ŋa Lazglafta.

§ 7:14 Nghanə ta Daniyel 12:1, Mata 24:21, Markus 13:19.

* 7:17 Aya 16:17. Nghanə ta Isaya 49:10,

Zabura 23:1, Izekiyel 34:23 Zabura 23:2, Isaya 49:10, 25:8.

* 8:1 Nghanə ta 5:1 nda skwi ya ŋanata.

† 8:3 Nghanə ta Sabi 30:1. 3.

⁴ Ka sli'af̄ta d̄iŋa tsa skwi ta dr̄ə lu ya kawadaga nda du'a mnduha Lazglafta ta k̄əma Lazglafta.

⁵ Ka klaftá duhwala Lazglafta ta skwa dra urdi, ka ndəghanaf̄ta nda vu ta gwir, ka wd̄agata ta had̄ik. Ka ghudzagata luwa, ka hl̄ə skwiha ta wi, ka wd̄ə luwa ta wd̄u, ka ghudzavaf̄ta had̄ik[‡].

Duliha

⁶ Ka hb̄ə tsa duhwalha Lazglafta nd̄əf̄āŋ ta ŋanjanatá duli ya kay ta vgha ŋa vyay.

⁷ Ka vyata tsa taŋtaŋa duhwala Lazglafta ya ta ŋani ma duli. Ka sli'agata papla nda vu gaβanaf̄ lu nda us ta had̄ik. Ka dravaghuta faway turtuk ma dgatá had̄ik hk̄ən, nda faway turtuk ma dgatá fuha hk̄ən, nda faway turtuk ma dgatá kuzun̄a mukwanek[§] hk̄ən.

⁸ Ka vyatá tsa mahisa duhwala Lazglafta ya ta ŋani ma duli. Ka vzadatá lu ta sana skwi manda ghwá dagala ta draku da dr̄əf. Ka mb̄əd̄avaf̄ta faway turtuk ma dgatá imi hk̄ən, ka us.

⁹ Ka rwuta faway turtuk ma dgatá skwiha nda hafu ma imi hk̄ən, zad̄anaha lu ta faway turtuk ma dgatá kwambalu hk̄ən guli.

¹⁰ Ka vyata mahk̄əna duhwala Lazglafta ta ŋani ma duli. Ka d̄əd̄agata mghama tekwatsa ta zlḡhaku manda vu ta luwa, ka d̄əd̄af̄ta ta faway turtuk ma dgatá zala hk̄ən nda ya ta dzuβay.

¹¹ «ŋilahlaha,» hga tsa tekwatsa ya. Ka nzatá fawaya dgatá imi hk̄ən ŋilah, ka rwuta nd̄əghata mnduha ta saŋtá tsa imi ya, kabga nzakwani ŋilahlaha.

¹² Ka vyatá mafwad̄a duhwala Lazglafta ta ŋani ma duli. Ka dzadzan̄tá lu ta faway turtuk ma dgatá fitik hk̄ən, nda faway turtuk ma dgatá tili hk̄ən, nda faway turtuk ma dgatá tekwatsaha hk̄ən, kada htavaghuta faway turtuk ma dgatá tsuwad̄ak hk̄ən. Mantsa ya, ka htavaghuta faway turtuk ma tsuwad̄aka fitik hk̄ən, ka htavaghuta faway turtuk ma tsuwad̄aka^{*} rvidik hk̄ən.

¹³ Tata nghaynḡhay yu, ka sn̄ə yu ta dzala ta zaghuta da ghuvan̄ata luwa, ka'a mantsa: «D̄aŋwa! D̄aŋwa! D̄aŋwa ŋa mnduha ta gh̄əŋa had̄ik ghudzagar̄ə vyata duhwalha Lazglafta hk̄ən ta dula taŋ, dza'a vyata h̄əŋ ya,» ka'a.

9

Vyatá mahutafa duli

¹ Ka vyatá mahutafa duhwala Lazglafta ta ŋani ma duli. Ka gi ngh̄ə yu ta d̄əd̄agata tekwatsa ta luwa ta had̄ik. Ka vlan̄tá lu ta tsa tekwatsa ya ta makuβla mghama gudzuvruŋ.

² Ka gunanaftá tsi ta tsa mghama gudzuvruŋ ya, ka saf d̄iŋ kud̄umbul mida manda d̄iŋa mghama^{*} vu ta zlḡhaku. Ka nutá vli ma ghuvan̄ata luwa nda fitik tani t̄dik da tsa d̄iŋ ta safi ma tsa gudzuvruŋ ya.

³ Ka sli'agaptá hi'i ma tsa d̄iŋ ya ka tatá vgha ta had̄ik. Ka vlan̄tá lu ta mbraku ta h̄əŋ, manda mbraku ya vlan̄ lu ta rda[†] ta had̄ik.

⁴ Ka lu nda h̄əŋ mantsa: «Yaha kuni da ksantá kuzun̄ ta had̄ik, d̄ər fu, d̄ər wati ma skwi ta d̄yaf̄ta nda d̄ya. Mnduha kul had̄ ŋizla[‡] Lazglafta ma bizlbizla kuma taŋ yeya kwen̄kwen̄ dza'a kuni hahay.

[‡] 8:5 Ngha ta Levitik 16:16-12, Izekiyel 10:2, Sabi 19:16. § 8:7 Ngha ta Sabi 9:23-24, Izekiyel 38:22.

* 8:12 Aya 10: Ngha ta Isaya 14:12, Aya 11: Ngha ta Irmiya 9:14. Aya 12: Ngha ta Sabi 10:21. 23. † 9:2 Ngha ta Zlrafta 19:28. ‡ 9:3 Ngha ta Sabi 10:12. 15. Rda: Ngha ta Lukwa 10:19 nda skwi ya ŋa ŋanata.

[‡] 9:4 Ngha ta 5:1 nda skwi ŋa ŋanata.

⁵ Yaha kuni da psalatá həŋ nda psla, ama ka ganapta kuni tiri ta həŋ ka tili hutaf,» ka lu nda həŋ. Manda va kuzlakwa vəl hata rda ta mndu ya, manda va tsaya kuzlakwa vəl hatani ta mndu.

⁶ Ma tsa fitik ya, dza'a zbay mnduha ta mtaku, ama mutsafta a həŋ wa. Ta kumay həŋ ta mtuta taŋ, ama dza'a hwayugadunus hwaya[§] mtaku ta həŋ.

⁷ Manda nzakwa plis ta dza'a da vla vulu ya nzakwa tsa hi'i ya. Manda zewazewa dasu ya watá skwi ma ghəŋa taŋ. Manda tsatá kuma mndu ya kuma taŋ guli.

⁸ Manda səmbəka ta swidi ma ghəŋa marakw ya swidi ta həŋ. Manda sli'inj ma wa rveri ya sli'inja taŋ.

⁹ Nda skwi manda zalama kufur mbəghata ghuva taŋ. Manda ghudzaga mwata plisha ta hwaya da vla vulu* ya ghudzaga zlabaka taŋ.

¹⁰ Huturha taŋ ná, ta haha mndu manda va huturha rda. Ma tsa huturha taŋ ya ta mutsa həŋ ta mbrakwa haha mnduha ka tili hutaf.

¹¹ Mghama taŋ ná, tsaya duhwala halaway ya ta ga mgham ta ghəŋa tsa gudzuvruŋ ya. «Abaduŋ,» ka lu ta hgay nda gwada Hebru. Nda gwada Grek ya guli ná, «Apwalianj,» ka lu ta hgay. «Tsaya zadaku.»

¹² Taŋtaŋa ghuya daŋwa tsaya ta luta. Tahula tsaya, wya ghuya daŋwaha his guli ta sagha.

¹³ Ka vyata mamku'a duhwala Lazglafta ta ŋani ma duli guli. Ka snə yu ta lwi ta sabi ma tuldiha fwađ, ta nzakway ka tulda gwira dasu ta kəma Lazglafta† ya.

¹⁴ Ka'a nda tsa mamku' a duhwala Lazglafta nda duli da tsi ya mantsa: «Palinjala ta tsa duhwalha halaway tsam lu ta wa mghama dref ta hgə lu ka Ifrata ya,» ka'a.

¹⁵ Tsa duhwalha fwađ ya ná, payaf paya lu ta hahəŋ ŋa tsa vaku ya, nda ya ŋa tsa tili ya, nda ya ŋa tsa fitik ya, nda ya ŋa tsa nzemndi ya. Ka zlazliginjá ta ta həŋ ŋa zadanatá fawaya turtuk ma dгатá mbsaka mnduha hkən.

¹⁶ Ka snađimá lu ta mbsaka sludzihá taŋ ta plis ta plis. Mlenwi his dərmək həŋ.

¹⁷ Mantša ya maridinjta lu. Ka nghanjá yu ta plisha nda mnduha tida, nda sudatá lguta kufur manda vu ta vgha taŋ. Ka kubalkubal manda pala ta hgə lu ka Safir nzakwani. Ka ghuvazwanjghuvazwanj ghandand kay guli. Ghəŋa tsa plis ya ná, Manda tsatá ghəŋa rveri nzakwani. Skwi ta sabi ma wa taŋ ná, vu, nda dŋj, nda ghandandatá yu ya.

¹⁸ Nda tsa skwiha hkən ta nzakway ka vu, nda dŋj, nda tsa ghandandatá vu ta sabi ma wa taŋ ya, ka rwiŋjá lu ta faway turtuk ma dгатá mbsaka mnduha hkən.

¹⁹ Mbrakwa tsa plisha ya ná, ma wa taŋ, nda ya ma hutura taŋ nzakwani. Manda nzakwa tsata nahadik nda ghəŋ tida ya nzakwa tsa huturha taŋ ya. Nda tsa hutura taŋ ya ta babala həŋ ta mnduha.

²⁰ Má ŋa mbədanafta pđakwa mnduha kul rwanatá tsa ghuya daŋwaha ya ta nzakwa taŋ ma slnaha taŋ ta magata həŋ ya ná, ka kwalaghutá həŋ. Ka gđavata həŋ ta tsəlbu ŋa halaway, nda ya ŋa skwa wuyayha. Hahəŋ ná, nghan həŋ ta vli wu, sna a həŋ ta sləməŋ wu, had həŋ ta mbada wu, nda dasu tsafta lu ta sanlaha, nda kufur sanlaha, nda ghuva tili sanlaha, nda udzu sanlaha.

§ 9:6 Nghan ta Ayuba 3:21, Irmija 8:3. * 9:9 Aya 7:9. Nghan ta Yuwel 2:4, 1:6, 2:5. † 9:13 Nghan ta 8:3 nda skwi ŋa ŋanata.

21 Ka kďanťá həŋ ta va psła mndu, ka va mbaďakwa taŋ, nda va hlira taŋ, ka va ghala taŋ, Złana a həŋ ďekďek wa.

10

Zwanja tuwak nda zwanja defteri

1 Ka nghanťa yu ta sana duhwala Lazglafta bukwam lu ma kusay ta saha ta luwa, nda watá dakwambuhwali ma ghəŋani. Manda fitik nzakwa kumani. Manda zlgħakwa vu ya nzakwa səlahani.

2 Ka ŋanată tsi ta gunata zwanja defteri ma dzvani. Ka fatá səla zeghwani ta drəf, faha ta səla zlaďani ta hadik.

3 Ka hurgwatá tsi nda lwi dagala manda hurgwa rveri. Manda hurgwatani, ndəfáŋ ka luwa ŋəzlata.

4 Manda ŋəzlata tsi luwa ya ndəfáŋ, ka kumə yu ta vinda tsa skwi mna tsi ya. Ama ka sana lwi gwadagata ta luwa mantsa: «Ma vində ka, ŋamŋa ma ghəŋa gha ta tsa skwi mna tsa ŋəzlata ŋəzla luwa ndəfáŋ ya,» ka'a.

5 Ka nghanťá yu ta kapafta tsa duhwala Lazglafta ta sladata ta drəf, nda ya ta hadik ya, ta dzva zeghwani nda ta luwa.

6 Ka waďata tsi nda hga Lazglafta ta nzaku ŋa kďekedzen, ta zlaganaptá luwa nda inda skwiha tida tani, ta zlaganaptá hadik nda inda skwiha tida tani, ta zlaganaptá drəf nda inda skwiha mida tani ya. Ka'a mantsa: «Ta had gďglata ta gərdaku wu,

7 ama baďu da vyata tsa mandəfáŋa duhwala Lazglafta ya ta ŋani ma duli, baďu tsaya dza'a hďamta Lazglafta ta đifatá skwi ya si mnana tsi ta gwal ksanatá slna, ta nzakway ka la anabi* ya,» ka'a.

8 Ka gwadgəlgihatá tsa lwi si ta gwadagata ta luwa ya. Ka'a mantsa: «La! Ka zlgħafta ka ta tsa zwanja defteri nda guna ma dzva tsa duhwala Lazglafta ta sladata ta drəf nda ya ta hadik ya,» ka'a.

9 Ka labə yu da tsa duhwala Lazglafta ya. Vlihavla ta na defteri na, ka yu nda tsi. «Zlgħa, ka dughwadúta ka. Gun dza'a nzata tsi ma wa gha manda zudum. Tahula dughwadúta gha, dah dza'a nzata tsi ma huďa gha,» ka'a nda i'i.

10 Ka zlgħaftá yu ta tsa zwanja defteri ya ma dzva tsa duhwala Lazglafta ya, ka dughwadúta yu. Ka nzatá tsi gun ma wa da manda zudum. Ama tahula dughwadúta da, ka nzatá vəl ma huďa† da dah manda kurak.

11 Ka lu nda i'i mantsa: «Ka kləgəłta ka ta lwa Lazglafta ta gwaday ta ghəŋa ndəghatá mndəra mnduha, nda ya ta ghəŋa hadikha, nda gwadaha kavghakavgha, nda mghamha tani,» ka'a.

11

Masləmtsəkha his

1 Ka vlihatá lu ta sana sləka, manda sarak nzakwani ta kəl lu ka gra skwi. Ka lu nda i'i mantsa: «Sli'afslí'a ka grafta ka ta həga Lazglafta nda gwir tani. Ka mbəďaf ka ta gwal ta tsəlbu ŋa Lazglafta mida*.

2 Ka zlanata ka ta gra rmakani. Yaha ka da grafta, kabga zlanantá gwal kul nzakway ka la Yahuda lu ta tsaya. Hahəŋ gwal dza'a dŋla luwa nda ghuďa ka tili fwaď mbsak his mida†.

* 10:7 Aya 5:7. Ngha ta Sabi 20:11 Złahu 32:40, Daniyel 12:7, Amus 3:7. † 10:10 Aya 8:10. Ngha ta Azekiyel 2:8. 3:3. * 11:1 Grafgra nda Izekiyel 40:3, Zakari 2:5. 6. † 11:2 Grafgra nda Lukwa 21:24.

³ Dza'a ghunafghuna yu ta maslɛm̄tsəkha da his, ŋa suɗavata taŋ ta buhu ta vgha, ŋa zata taŋ ta fitik dɛmbu' nda his dɛrmək nda mku' mbsak ta mna gwada da ma tsa fitikha ya.»

⁴ Tsa maslɛm̄tsəkha ta sladu ta kɛma Mgham Lazglafta ta ga mgham ta ghɛŋa hadik[‡] ya nɔ, fwa zaytuŋha his nda pitirlaha dasu his ya.

⁵ Ka kumaŋkuma mndu ta maganata ghwadaka skwi ta hɛŋ katsi, dza'a sabsa vu ma wa taŋ, ŋa zadana[†] tsa ghumaha taŋ ya. Mantsa ya dza'a zadana[†] lu ta mndu ya ta kumaŋtɔ maganata ghwadaka skwi ta hɛŋ.

⁶ Mamu hɛŋ nda mbrakwa haghuta luwa, ŋa kwala imi nzaku ma tsa fitik ta klɛ hɛŋ ta lwa Lazglafta ya. Mamu hɛŋ guli nda mbrakwa mbɛdanafta imi guli ka us. Mamu hɛŋ nda mbrakwa gaktɔ daŋwa ta ghɛŋa mnduha ta ghɛŋa hadik ma fitik ya kumaŋ hɛŋ[§].

⁷ Manda kdɛŋta taŋ ta ga maslɛm̄tsɛka taŋ, ŋa linista tsa nimitak ta safi ma gudzuvruŋ ya ta hɛŋ nda lmu ŋa mbranaghatani ta hɛŋ, ŋa rwanatani* ta hɛŋ,

⁸ ŋa nzakwa mbla taŋ ta daɓi ma luwa dagala, vli ya kɛl lu dalafta Mghama taŋ ta udza zlɛŋay. Ta grɛ nda luwa Suduma nda ya nda luwa Masar[†] lu ta tsa luwa ya.

⁹ ŋa nghay inda mndɛra mndu ta mbla taŋ, dɛr ta nzaku ta hadik ga hɛŋ, dɛr wati gwada ta gwadɛ hɛŋ, ŋa zata taŋ ta fitik hkɛn nda rita ta nghay. Dvan[†]ta a hɛŋ ta padam[†]ta tsa mbliha ya wa.

¹⁰ ŋa rfay mnduha ma ghɛŋa hadik ta rfu katakata, ka vavalaku, ka mbahuv[†]ta vgha ta ghɛŋa rwatɔ tsa mnduha ya, kabga ganapga hɛŋ tiri katakata ta mnduha ta ghɛŋa hadik.

¹¹ Tahula tsa fitik hkɛn nda rita ya, ŋa vuslanamta Lazglafta ta hafu ta hɛŋ. ŋa sli'avakta[‡] taŋ ka sladata nda sɛla taŋ. ŋa ksuta zlɛŋ katakata ta inda gwal ta ngha hɛŋ.

¹² Manda sli'avakta taŋ ka sladata, ka sana lwi gwadagata ta luwa nda hɛŋ mantsa: «Safwa sa da hadna,» ka'a. Ka ŋlaghatɔ hɛŋ ta luwa ma kusay[§] ta nghay ghumaha taŋ.

¹³ Gi ma va tsa fitik ya, ka gigdavafta hadik katakata ka hwanzaɓanapta faway turtuk ma dgatɔ tsa luwa ya ghwan. Ka rwuta mnduha dɛmbu' ndɛfɔŋ ma gigdavafta tsa hadik ya. Ka ksuta zlɛŋ katakata ta gwal ta pɔaku, ka zlɛzlvu hɛŋ ta Lazglafta ya ta nzaku ta luwa.

¹⁴ Mahisa ghuya daŋwa tsaya ta luta. Wya mahkɛnani ta gi sagma.

Mandɛfɔŋa duli

¹⁵ Ka vyata mandɛfɔŋa duhwala Lazglafta ta ŋani ma duli. Ka snaku sana lwiha dagaladagala daga ta luwa. Ka hɛŋ mantsa: «Mgham Lazglafta ŋni nda Kristani ta ga mgham ta ghɛŋa hadik ndana. Tsatsi dza'a ga Mgham ŋa kdɛkedzeŋ*,» ka hɛŋ.

¹⁶ Ka zlambata tsa halata mnduha hisamsak fwad mida ta nzanzafta ta dughuruk ta kɛma Lazglafta ya zluzlumbru^h ka tsɛlvu ŋa Lazglafta.

¹⁷ Ka hɛŋ mantsa:

«Mgham Lazglafta ta mbruta. Kagha ndanana,

[‡] 11:4 Grafgra nda Zakari 4:3, 11:14. [§] 11:6 Grafgra nda 1 Mghamha 17:1, Sabi 7:17. 19, 1 Samuyel 4:8. * 11:7 Grafgra nda Daniyel 7:3, 7, 21. [†] 11:8 Grafgra nda Isaya 1:9. 10. Suduma: Ngha ta Zlrafta 18:19. [‡] 11:11 Grafgra nda Izekiyl 37:5, 10. [§] 11:12 Grafgra nda 2 Mghamha 2:11.

* 11:15 Grafgra nda Sabi 15:18, Daniyel 2:44, 7:14, 27.

kagha guli manda ghalya. Ta rfa kagha ŋni,
kabga ŋanata gha ta tsa mghama mbrakwa gha ya,
ka nzaku ka ka Mgham,

¹⁸ Ka gavaghatá mndéra mnduha ta sisi.

Ndana tama,

saghasa fitika ganavata kagha ta sida ta həŋ.

Saghasa fitika tsanaghata gha ta guma ta gwal nda rwa.

Dza'a valaŋvala ka ta nisəla gwal ta ksaghatá slna ta nzakway ka la anabi,

nda gwal nda ghuḅa, nda gwal ta zləŋa hga gha,

nda zwani tani, nda galata mndu tani.

Saghasa fitik guli ŋa zaḁanata gha ta inda gwal ta ḅadzintá ghəŋa hadik†,» ka həŋ.

¹⁹ Ka gunatá həga Lazglafta ya ta luwa, ka zlagaptá akwata dzratawi mida. Ka wdə luwa ta wdu, ka snaku hla wi, ka ŋzlə luwa ta ŋzlu, ka gigḁavaftá hadik, ka saha papla guli.

12

Sana marakw nda makḁakatandan

¹ Tahula tsa, ka zlagapta sana mandərmimi ta luwa. Sana marakw ya bukwam lu nda fitik manda skwi nda lgut. Ka sladafta tsi ta tili nda wa ta tekwatsa ghwanḁḁə his ma ghəŋ.

² Nda hudi tsa marakw ya ta ḅasa yaku, ta dgakudgaku. Ka wah tsi ta wahu, kabga kuzlanḁani.

³ Ka zlagəglapta sana mandərmimi ta luwa. Sana mghama makḁakatandan ya ka dva manda vu. Ndəfəŋ ghəŋani, nda wawa ta zewazewa mida. Ghwanḁ duliḁani guli. ⁴ Ka slpidintá tsi ta faway turtuk ma dgatá tekwatsaha hkən ta luwa ta hadik nda hturani. Ka sladata tsa makḁakatandan ya ta kəma tsa marakw ta dza'a dgaku ya ŋa ndutá tsa zwanjani ya dgar* tsi.

⁵ Ka yatá tsi ta zwanja zgun ya dza'a ŋanatá inda mndəra mnduha nda saraka kufurani†. Na gi frekw saha tsa zwanj ya, ka gi klaghatá lu da Lazglafta nda dughurukwa ga mghamani.

⁶ Ta hwayaghatá tsa marakw ya da mtak, da vli ya payaf Lazglafta, ŋa zunustá skwa zay hada ka fitik dembu' nda his dərmək nda mku' mbsak.

⁷ Ka lmanafta lu ta lmu ta luwa. Ka lmanaftá i Misel‡ nda duhwalhani ta lmu nda makḁakatandan. Ka lmu i makḁakatandan nda duhwalhani tani.

⁸ Ka ŋawafta i Misel nda duhwalhani ta həŋ. Ta had wa tan ŋa nzəglata ta luwa wa.

⁹ Ka slinwigintá lu ta tsa mghama makḁakatandan ya. Tsaya ta nzakway ka dzidza nahadik, ta hgə lu ka halaway, ghwadaka sulkum ta nana inda ghəŋa hadik. Ka slinwigintá lu ta hadik kawadaga nda duhwalhani tani§.

¹⁰ Ka snanḁtá yu ta sana lwi ta luwa ta gwadata nda mbraku, ka'a mantsa:

«Ndana tama, mbamafmba Lazglafta,
maranmara ta mbrakwani. Tsatsi ta ga Mgham.
Maranmara Kristi ta ŋani ma mbraku guli,
kabga slinwigintani ta hadik ta mndu ya ta gḁata ta nana zwanama mu.

† 11:18 Grafgra nda Zabura 2:1, 5, 110:5, 115:12. 13. * 12:4 Ngha ta Daniyel 8:10. † 12:5 Grafta nda Isaya 66:7, Zabura 2:9. ‡ 12:7 Misel: Ngha ta Yuda 9 nda skwi ŋa ŋanata. § 12:9 Grafta nda Zlrafta 3:1, Lukwa 10:18.

Tsatsi ya ta gdata ta wla zwanama mu ta kəma Lazglafta* mu nda fitik tani
nda rvidik tani.

¹¹ Nrapnra hən,
kabga vəl varata Zwanja Tuwak ta hən nda usani,
nda ya kabga vəl mnay tanj kazlay: Kahwathwata gwada Lazglafta kə'a.
Zlanjanə a hən ta mtaku
ka laghwi da dvutá hafa tanj wa.

¹² Tsaya tama, rfa ta rfu kagha luwa,
nda gwal ta nzaku tida tani. Danja nja gha hadik nda drəf,
kaghuni dza'a ghuya danja,
kabga la da kaghuni halaway nda ga ta sidani katakata.
Nda sna kazlay: Ta sira a fitika da wu» kə'a.

¹³ Kə'a ka makdakatanjan ná, slinjwiginjlija lu ta hadik. Ka linjtá tsi ta tsa
marakw ta yatá zwan ja.

¹⁴ Ka vlanjá lu ta zlambakha his manda nja dzala ta tsa marakw ya,
nja ndraghata ni da mtak da vli ya payanaf Lazglafta, nja kwala nahadik
ghanavata. Hada dza'a zunusta lu ta skwa zay ka vaku hkən, fwad ka
manzlawats†.

¹⁵ Ka vnihidijntá tsa nahadik ya ta imi ma wani mista tsa marakw ya manda
zala, má nja klaghata.

¹⁶ Ama ka kataftá hadik ta tsa marakw ya, ka gunatá wi ka ndaghatá tsi ta
tsa zala zliginj makdakatanjan ma wani ya.

¹⁷ Ka basaftá tsa makdakatanjan ya ta nuduf nda tsa marakw ya. Ka sli'afra
tsi ka laghwi da lmu nda pdakwa zivra tsa marakw ya, gwal ta njanatá zlahuha
Lazglafta, nda ya nda gwal ta njanatá ta nzaku ka masləmtsəka Yesu.

¹⁸ Ka laghu tsa makdakatanjan ya sladafta ta wutak ta wa drəf.

13

Nimtak ta sabi ma drəf

¹ Tahula tsa, ka nghanjtá yu ta sana nimitak ta sabi ma drəf. Ndafáj ghən
tida, ghwanj dulani, nda wawa ta zewazewa tida. Ta tsa ghənjhani ya mamu
vindatá hgə nja raza Lazglafta.

² Tsa nimitak ngə yu ya ná, manda maspata nzakwani. Manda səla
mandundi səlahani. Manda wa rveri wani. Ka vlanjá makdakatanjan ta
mbrakwani, nda dughurukwani, nda ga mgham dagala ta tsa nimitak ya. ³ Ka
nghanja yu ta balatá sani ma tsa ghənjha tsa nimitak ya manda skwi si dza'a
lu dzata. Ama ka mbaftá tsa lkwani ya. Ka ndərmim inda mnduha ta ghənja
hadik demdem ta tsa nimitak ya, ka sli'i hən mistani.

⁴ Ka tsələu hən ta tsələu nja tsa makdakatanjan ya, kabga vlanjani ta ga
mgham ta tsa nimitak ya. Ka tsələu hən ta tsələu nja tsa nimitak ya guli, ka
hən mantsa: «Wa kamtagha na nimitak na na? Wa dza'a lavinjta guya kuma
nda tsi?» ka hən.

⁵ Ka vlanjá lu ta tvi gi ka ghərbə tsi ta ghərbaku ka raraza Lazglafta. Ka
vlanjá lu ta mbrakwa magay manda tsaya ka tili fwadmbusak his mida.

⁶ Ka zraftá tsi ta raraza Lazglafta, ka raraza hgani, nda vla nzakwani tani,
nda inda gwal ta nzaku ta luwa tani.

⁷ Ka zlananjá lu ta tvi nja vulu nda mnduha Lazglafta, nja ghuəasaptani ta
hən*. Ka vlanjá lu ta ga mgham ta ghənja inda mndəra mndu, nda inda zivra

* 12:10 Grafta nda Ayuba 1:9, 11, Zakari 3:1-2. † 12:14 Grafta nda Daniyel 7:25, 12:7. * 13:7 Aya
5:7. Grafta nda Daniyel 7:8, 25, 11:36, 7:21.

mndu, nda ya ta ghəŋa inda gwadā ta gwadə lu, nda ya ta ghəŋa inda hadikha,
⁸ŋa tsəlbay inda mnduha ta ghəŋa hadik ta tsəlbə ŋani, Tsa gwal kul vindaku
 hga tan ma defteri hafu daga zlrafta ghəŋa hadik da Zwanja. Tuwak ya si dza
 lu ya dza'a tsəlbə tsa tsəlbə ya.

⁹Ka mamu mndu nda sləmənja snay, ka sna tsi.

¹⁰Ka nda fa mndu ŋa ksaghatā da ga vu'a ya ná,
 dza'a ksaghaksa lu da ga vu'a.

Ka nda fa mndu ŋa dzata nda kafay ya guli ná,
 dza'a dza dza lu nda kafay.

Tsaya tama ná, dina ka nzata mnduha Lazglafra nda ksanatā ŋuduf nda ya
 nda zlgħay nda ŋudufa tan.

Nimtak ta sabə ma hadik

¹¹Ka nghanjá yu ta saba sana nimtak guli ma hadik. His dulani manda ŋa
 zwanja tuwak. Ta gwadā guli manda ŋa makdakatandan.

¹²Mbrakwa tsa nimtak tanjan ya da tsi. Ka marə tsi ta tsa mbraku ya ta
 kama tsa tanjanja nimtak ya. Ka mblə tsi ta mnduha ma ghəŋa hadik, nda
 inda skwiha mida ŋa tsəlbə ŋa tsa tanjanja nimtak si balana lu manda skwi
 ŋa dzata, ta mbafta ya.

¹³Ka magə tsi ta mandərmimi katakata, ha ka klagata tsi ta vu ta luwa ta
 hadik ta wa ira inda mnduha.

¹⁴Ka nanaghatā tsi ta inda mnduha ma ghəŋa hadik nda skwa ndərmimay
 ya vlan lu ta tvi ŋa magay ta kəma tsa tanjanja nimtak ya. Ka'a nda mnduha
 ma ghəŋa hadik mantasa: «Magafwamaga ta skwa wuyay ŋa vlanjá glaku ta
 tanjanja nimtak si balana lu manda skwi ŋa dzata, ka mbafta tsi ya,» ka'a.

¹⁵Ka vlanjá lu ta tvi ta tsa mahisa nimtak ya ŋa vuslanamta hafu ta tsa
 skwa wuyay tsaf lu manda tsa tanjanja nimtak ya, ŋa gwadayni ta gwadā, ŋa
 pslatani ta inda gwal kul vlanjá glaku.

¹⁶Ka tsa mahisa nimtak ya mantasa: Tahanafwataha ta ŋizla ta dzva zegħwi,
 ka ma bizlbizla kuma a tsi ta zwani, nda galata mnduha, nda la ka gadghəl,
 nda la ka pdu, nda la kul had ka vu'a, nda la ka vu'a tani.

¹⁷Ka had tsa ŋizla ta nzakway ka hga tsa nimtak ya, ka mbsaka hgani a tsi
 ya, ta tsa mndu ya wu katsi, yaha da skwa skwi, yaha da dzawaptā skwi guli,
 ka'a.

¹⁸Wana fitika zlagakwa mndu ya nda difil ma ghəŋani. Mndu ya nda difil
 ma ghəŋani ná, dza'a nda sna ta skwi ta kumə mbsaka hga tsa nimtak ya
 ta mnay. Tsa mbsak ya ná, manaka hga mndu ya. Mku' dərmək nda mku'
 mbsak mku' mida nzakwani.

14

Laha gwal varagaha lu

¹Ka nghanjá yu kag guli ta Zwanja Tuwak ta sladu ta ghwá Siyuna. Ta sladu
 mnduha dəmbu' dərmək nda fwad mbsak fwad mida kawadaga nda tsi. Inda
 tan, nda vinda hga Zwanja Tuwak nda hga Dani guli ma bizlbizla kuma* tan.

²Ka sanjá yu ta sani lwi ta ghudzagata manda ghudzaga mghama zala
 nda ya manda ghudzaga ŋizla luwa. Tsa lwi ta snə yu ya ná, manda
 ghudzaga htimbil ta dzə lu ya nzakwani.

³Lfida laha ta fə tsa ndəghata mnduha ya ta kəma dughuruk, nda ya ta
 kəma tsa skwiha fwad nda hafu ma həŋ ya, nda ya ta kəma tsa halata mnduha

* 14:1 Grafta nda 7:3. 8, Izekiye 9:4.

ya. Had sana mndu ta laviŋta taghaftá tsa laha ya, ka tsa mnduha dambu' dærmæk nda fwað mbsak fwað mida si ta hadík vara lu ta hæŋ ya a tsi wa.

⁴Hahæŋ ná, ŋriŋ a hæŋ ta vgha taŋ nda hliri wa. Ksanaksa hæŋ ta vgha taŋ, ka nzata hæŋ hezle'. Mista Zwanja Tuwak ta mbaða hæŋ ta mbaða dær ta dza'a diga tsi. Varagap mataba mnduha lu ta hæŋ. Nda nza hæŋ ka taŋtaŋani vlaŋ lu ta Lazglafta nda ya ŋa Zwanja Tuwak.

⁵Ta sna a lu ta tsakalawi† ma wa taŋ wa. Had sana maslivilinza ta hæŋ guli wa.

Duhwalha Lazglafta hkæn

⁶Ka nghanjá yu ta sana duhwala Lazglafta ta ndræ ma ghuvanata luwa. Mamu Lfida Gwada ŋa kðekedzeŋ da tsi ŋa mnay ŋa mnduha ta ghæŋa hadík, ŋa inda hadíkha, ŋa inda mndæra mndu, ŋa inda mndæra gwada ta gwada lu, ŋa inda zivra mnduha.

⁷Ka'a nda lwi dagaladagala mantsa: «Zlæŋawazlæŋa ta Lazglafta ka zlæzlva kuni, kabga saghasa fitika tsayni ta guma. Tsælþawatsælþa ta tsælþu ŋa mndu ya ta magaftá luwa, nda hadík, nda dræf, nda dzuþayha‡,» ka'a.

⁸Ka sabæ mahisa sana duhwala Lazglafta. Ka'a mantsa: «Kweŋ tama! Nda zlæmba Babila ta nzakway ka luwa dagala. Snusna ta ima inabi ta inda mnduha, sa tsa ima inabi ya ná, hliri ya manda ŋani§,» ka'a.

⁹Ka sabæ mahkæna sana duhwala Lazglafta guli. Ka'a nda lwi dagaladagala mantsa: «Ka ta tsælþay mndu ta tsælþu ŋa tsa nimtak ya, nda ya ŋa tsa skwa wuyay tsaf lu ya, ka tsu'aftá tsi ta ŋizla ta bizlbizla kumani ka ta dzvani a tsi,

¹⁰dza'a say tsatsi guli ta ima inabi gatá sida Lazglafta kul had sana skwi gaþam lu mida. Tsa ima inabi ya ná, ma leghwa þasatá ŋudufa Lazglafta pghamta lu. ŋa gay lu ta iri ŋani ma ghandanda ta vu ta kæma mnduha Lazglafta nda ya ta kæma Zwanja Tuwak*.

¹¹Diŋa tsa vu ta gæ lu ta iri ŋa taŋ ya ná, dza'a gdavagða ta ŋlu ta luwa ha ŋa kðekedzeŋ†. Tsa gwal ta tsælþu ŋa tsa nimtak ya, nda ya ŋa tsa skwa wuyay tsaf lu ya, nda inda gwal ta zlghaftá tsa mbsaka hgani ya ná, had mbi'a vgha taŋ ma ghuya daŋwa nda fitik tani, nda rvidik tani wa,» ka'a.

¹²Tsaya tama, kaghuni gwal ta snatá zlaha Lazglafta, ta zlghaftá Yesu nda ŋuduf, gdavawagða mantsa ya.

¹³Ka snanjá yu ta sana lwi ta gwadagata ta luwa. Ka'a mantsa: «Vinda! Daga ndana ná, "Rfu da gwal ta rwuta ma slna Lazglafta," ka'a. "Mantsa nzakwani, kada mbi'a hæŋ ta vgha ma slnaha taŋ, kabga ta dza'a mista taŋ slnaha taŋ,» ka Sulkum.

Guma Lazglafta ta ghæŋa mnduha ta ghæŋa hadík

¹⁴Kæ'a ka yu guli ná, ka nghanjá yu ta ghwayak ka ŋusliŋ. Ta tsa ghwayak ya, mamu sana mndu manda Zwanja mndu‡ ta nzaku tida, nda wa ta zewazewa dasu ma ghæŋani, nda ŋatá vðu ya nda za ma dzvani guli.

¹⁵Ka sabæ sana duhwala Lazglafta guli ma hæga Lazglafta. Ka'a nda lwi dagaladagala nda tsa mndu ta nzaku ta ghwayak ya mantsa: «Kla ta tsa vuða gha ya, ka tska ka ta skwi ta vwah, kabga saghasa fitika tska skwi§ ta vwah. Nda ndæha nimaya ta hadík,» ka'a.

† 14:5 Grafta nda Sefuni 3:13. ‡ 14:7 Grafta nda 10:6. 7 nda skwi ya ŋa ŋanata. § 14:8 Grafta nda Isaya 21:9, Irmiya 51:7. 8. * 14:10 Grafta nda Isaya 51:17, Zlrafta 19:24, Izekiyel 38:22. Hæga vu: Ngha ta Lukwa 17:29 nda skwi ŋa ŋanata. † 14:11 Grafta nda Isaya 34:10. ‡ 14:14 Grafta nda 1:13, Daniyel 7:13. § 14:15 Grafta nda Yuwel 4:13.

¹⁶ Ka wuđiđiŋta tsa mndu ta nzaku ta ghwayak ya ta tsa vuđani ya, ka gi tskatá lu ta nimaya ta ghəŋja hadik.

¹⁷ Ka sabə sana duhwala Lazglafta ma həga Lazglafta ya ta luwa. Mamu vđu ya nda za da tsaya.

¹⁸ Ka sabə sana duhwala Lazglafta ma gwir, ya ta nzakway ta ga mgham ta ghəŋja vu. Ka'a nda lwi dagaladagala nda tsa mndu ta ŋanatá vđu nda za ya mantsa: «Wuđiđiŋwuđá ta tsa vuda gha nda za ya, ka tskanata ka ta yakwa inabihi ta hadik, kabga nda ndəha tsa yakwani ya,» ka'a.

¹⁹ Ka gi wuđiŋtá tsa duhwala Lazglafta ya ta tsa vuđani ya ta hadik. Ka tskatá tsi ta yakwa inabi ta hadik. Ka pghamtá tsi ta tsa skwi tska tsi ya ma mghama glifiŋa basata ŋuđufa Lazglafta.

²⁰ Ka hu'anaptá lu ta tsa yakwa inabi ma tsa glifiŋ ya ta hula luwa. Ka mbəzagaptá us mida ka ta ta vgha ka mbađa manda zala ha meli hkən dərmək*. Latani guli, ka lamla plis dida ná, ghəŋghəŋ yeya dza'a nghaku.

15

Kdavakta ghuya đanwa

¹ Tahula tsa, ka nghanťá yu ta sana ŋizla dagala nzakwani ta ndərmim lu nda ndərmima. Ka nghanťá yu ta duhwalha Lazglafta ndəfáŋ nda ŋanťatá ghuya đanwaha ndəfáŋ ma dzva taŋ guli. Tсахaya kdavakta ghuya đanwa, kabga tsahaya dzatá ghəŋja basata ŋuđufa Lazglafta.

² Ka nghanťá yu ta sana skwi manda drəf ta wuđaku manda dalagar, nda vu mida guli. Ka nghanťá yu guli ta gwal ta ghubasapta tsa nimitak ya, nda tsa skwa wuyay tsaf lu ya, nda tsa mbsaka hgani ya. Ta sladu həŋ ta tsa drəf ta wuđaku manda dalagar ya, nda ŋanťatá htimbil ya vlanj Lazglafta ta həŋ.

³ Fa laha ya si ta fə Musa ta nzakway ka kwalva Lazglafta nda laha ya si ta fə Zwanja Tuwak, ta fə həŋ. Ka həŋ mantsa:

«Mgham Lazglafta ta mbruta,
dagala slna gha ya ta magə ka,
ka skwa ndərmimay nzakwani.
Kagha Mgham ta ghəŋja inda hadikha.
Inda skwi ta magə ka ná, tđukwatđukwa nzakwani,
kahwathwata nzakwani guli.

⁴ Mghama dá!

Wati ma mndu ya dza'a kwal kul vla glaku ŋa gha ka zləzlva kagha na?

Kagha turtukwa gha ya nda ghuđa.

Dza'a sli'agaghasli'a mnduha ta inda hadikha da tsəlbú ta kəma gha,

kabga nda ngha həŋ ta inda skwi ta magə ka ná,

tđukwa nzakwani*,» ka həŋ.

⁵ Tahula tsaya guli, ka nghanťá yu ta gunatá həga tumpul ma həga Lazglafta ta luwa† ya ta kəl mnduha ka guya vgha nda Lazglafta.

⁶ Ka sli'agaptá tsa duhwalha Lazglafta ndəfáŋ ya kay ma həga Lazglafta, nda ŋanťatá ghuya đanwaha ndəfáŋ ma dzva taŋ, nda sudatá lguta ŋusliŋ tilil ta wđaku ta vgha taŋ.

⁷ Ka hlafťá sani mataba tsa skwiha fwađ nda hafu ma həŋ ya kay ta leghwaha ndəfáŋ ka dasu ka dasu, ka vlanťá tsa duhwalha Lazglafta ndəfáŋ

* **14:20** Aya 19:20. Grafgra nda Isaya 63:1. 6, Nəđa ghəŋ 1:15. * **15:4** Ngha ta Sabi 15:1nda Irimiya 10:7, Zabura 86:9. † **15:5** Grafta nda Sabi 38:21.

ya kay. Tsa leghwaha ya ná, nda ndagha nda ndagha həŋ nda ɓasa ɲudufa Lazglafta ta nzakway ɲa kdekedzeŋ.

⁸ Ka ndaghanaftá dɪŋ ta sabi ma glakwa Lazglafta nda ya ma mbrakwani[‡] ta tsa hɛga Lazglafta ya. Had tvi ɲa ləglama mndu da tsa hɛga Lazglafta ya, ha ka dzatá ghəŋa tsa ghuya dənɲawa ndəfánj da tsa duhwalha Lazglafta ya wa.

16

Leghwa basatá ɲudufa Lazglafta

¹ Ka snə yu ta sana lwi dagala ta sabi ma hɛga Lazglafta. Ka'a nda tsa duhwalha Lazglafta ndəfánj ya mantsa: «Lawala da pghadata ta hadik ta tsa leghwa basatá ɲudufa Lazglafta ndəfánj ya,» ka'a.

² Ka sli' aftá tanɲa duhwala Lazglafta, ka laghwi pghadatá ɲani ma leghwa basata ɲuduf ta hadik. Ka slaftá ghwadak ghwadaka lkuha ta kuzlaku* ta gwal nda ɲizla nimitak, nda ya ta gwal ta tsəlu ɲa tsa skwa wuyay tsaf lu ya, ta həŋ.

³ Ka pghadatá mahisa duhwala Lazglafta ta ɲani ma leghwa basata ɲuduf da drəf. Ka nuta drəf manda usa mndu nda mta. Ka rwuta inda skwi nda hafu ma drəf.

⁴ Ka pghadatá mahkəna duhwala Lazglafta ta ɲani ma leghwa basata ɲuduf da ghwa nda ya ta dzuɓayha. Ka mbədavaftá imi ka us[†].

⁵ Ka sana duhwala Lazglafta ya ta ɲanatá imi ta snə yu mantsa: «Kagha ná, nda tvani tsata ka ta tsa guma ya.

Manda ghalya ka,
mamu ka ndanana guli.
Nda ghuɓa nzakwa gha.

⁶ Tsa mnduha ya ta pghɪntá usa mnduha gha nda la anabiha gha, Lazglafta. Tsaya ta kəl ka ka vlanɲá us ta həŋ ɲa say tanj. Mutsaf mantsa həŋ ta skwi ta ranɲa həŋ,» ka'a.

⁷ Ka sana duhwala Lazglafta ma gwir ta snə yu mantsa: «Mantsaya nzakwani Mgham Lazglafta ya ta mbranaghata inda skwi. Ta tsay ka ta guma kahwath-wata nda tvani,» ka'a.

⁸ Ka pghanaftá mafwada duhwala Lazglafta ta ɲani ma leghwa basata ɲuduf ta fitik. Ka mutsaftá fitik ta tvi ɲa dra mnduha nda vu.

⁹ Ka kdáhə tsi ta mnduha ka ɲdɛŋdɛ. Ka razə mnduha ta hga Lazglafta, ya nda mbraku ta ghəŋa tsa ghuya dənɲa ya. Ama ka kwalaghutá həŋ ta paya tva tanj ɲa vla glaku ɲani.

¹⁰ Ka pghaftá mahutafa duhwala Lazglafta ta ɲani ma leghwa basata ɲuduf ta dughurukwa nimitak. Ka nutá ga mghamani tɔk ka grusl[‡]. Ka hpada mnduha ta sli'inja tanj, kabga vəl ɓasa kuzlakwani.

¹¹ Ka razə həŋ ta Lazglafta ta luwa ta ghəŋa lukwa tanj, nda ghuya dənɲa tanj. Ka kwalaghutá həŋ ta paya tva tanj ma slnaha tanj.

¹² Ka pghaftá mamku' a duhwala Lazglafta ta ɲani ma leghwa basata ɲuduf ta ghwa dagala ta hgə lu ka Ifrata. Ka su'itá tsa ghwa ya ɲa paya tvi ɲa mghamha ta sli'agafta nda ma mndəra luwa.

¹³ Ka nghanɲá yu ta saba ghwadaka sulkumha hkən manda kləŋ manda kləŋ ma wa makdakatanɲ, nda ya ma wa nimitak, nda ya ma wa ghwadaka anabi.

[‡] 15:8 Grafta nda Sabi 40:34. 35, 1 Mghamha 8:10. 11, Isaya 6:4. * 16:2 Ngha ta Sabi 9:10. † 16:4 Gray nda Sabi 7:17. 21. ‡ 16:10 Gray nda Sabi 10:21. 22.

14 Tsa ghwadaka sulkumha ya ná, sulkumha halaway ya ta maga skwa ndermimay. Ka laghu həŋ slanaghatá mghamha ta ghəŋa hadik demdem, ɲa hagaktá həŋ ɲa vulu badu tsa mghama fitik ta nzakway ka ɲa Lazglafta ta mbruta ya.

15 «Wya yu ta lagha manda ghali. Rfu da mndu ya ta nzata hzleŋa, ta ngha lgutani da mbadə tsi ta mbadə ka fərđi'u, da ksutá tsi ka hula da mnduha,» ka Mgham.

16 Ka tskanatá tsa sulkumha ya ta tsa mghamha ya kay, ma sana vli ta hğə lu nda gwadə Hebru ka Harmageduŋ.

17 Ka pghadaftá mandəfáŋa duhwala Lazglafta ta ɲani ma leghwa ɓasata ɲuduf da ghuvanata luwa. Ka snagaptá sana lwi ma dughuruk ma həga Lazglafta. «Nda kdá!» ka'a.

18 Ka wdə luwa ta wdu, ka hlə lu ta wi, ka ɲzlə luwa ta ɲzlu, ka ghudzavaf ta hadik. Ka yawu ka yawu fatá mndu, ta ghudzavaf a hadik katakata taɓ ta tsaya wa.

19 Ka kwahavaptá tsa luwa dagala ya hkən. Ka hwanzaɓtá inda luwaha ta ghəŋa hadik guli. Ka havaktá Lazglafta ka luwa dagala ta nzakway ka Babila, ɲa sunustá leghwa ɓasata ɲudufani[§] katakata ya.

20 Gi rək, zwazwadə inda hadikha ta tsatsamta ma drəf. Gi lpay nghəgla a lu ta ghwáha guli wa.

21 Ka rkatatá paplaha* dagaladagala ta luwa ta ghəŋa mnduha. Ka rarazə mnduha ta Lazglafta ta ghəŋa tsa ghuya ɗanwa tan ɗa tsa paplaha ya, kabga fərtufərtə tsa ghuya ɗanwa ya katakata.

17

Guma taghəŋa Babila

1 Tahula tsa, ka gavagaghatá sani turtuk ma tsa duhwalha Lazglafta ndəfáŋ ta ɲanatá leghwaha ndəfáŋ ya tavata i'i. Ka'a mantsa: «Sawi ka maraghata yu ka lu dza'a tsa guma ta tsa mghama hliri ta nzakway ka luwa dagala, ta nzafta ta imiha ya ɓa.

2 Nda tsatsi ndəramta mghamha ta ghəŋa hadik ta hliri, ka ghuytá mnduha ta ghəŋa hadik durin ɗa tsa hliri* ya,» ka'a.

3 Ka lamə Sulkum da i'i, ka klaghatá duhwala Lazglafta ta i'i da mtak. Ka nghanjá yu ta sana marakw ta nzafta ta nimitak ka dva ghlez hada. Rakwatsak, vivindatá ta hga rarazatá Lazglafta ta tsa nimitak ya, ndəfáŋ ghəŋani, ghwanj dulihani.

4 Tsa marakw ya ná, lguta dvanɗvanə nda ya ka dva ghlez sudava tsi, nda rka ta rka nda mizidikwa dasu, nda ya nda pala ta wdaku, nda ya nda zidaha nda bla nda bla dzvani. Leghwa dasu ɲana tsi ma dzvu nda ndəghata manzakdaway, nda ghwadaka skwiha ma vəl hlirani mida.

5 Nda vinda hga difatá skwi ma bizlbizla kumani. «Luwa Babila, mani ma gwal ta hliri, nda ya nda manzakdawayha ta ghəŋa hadik.»

6 Ka nghə yu ta ghuyatá tsa marakw ya da usa mnduha Lazglafta, nda ya da usa masləmtsəkha Yesu.

Na tsa nghanjá ɗa mantsa ya ná, ka ndərmimə yu nda ndermima katakata.

§ 16:19 Gray nda Isaya 51:17.
51:13, Isaya 23:17, Irmiya 51:7.

* 16:21 Gray nda Sabi 9:23. 24.

* 17:2 Aya 1:2 Gray nda Irmiya

⁷ Ka tsa duhwala Lazglafta ya nda i'i mantsa: «Nya ta ndərmimə ka mida? Dza'a mnaghamna yu ta klatá ghəŋa dífatá skwi ta ghəŋa tsa marakw ya, nda ya ta ghəŋa tsa nimitak ya nzaf tsi tida, ndəfáŋ ghəŋani, ghwanj dulani ya.

⁸ Tsa nimitak nghə ka ya ná, si mamu ghalya, ama ta had ndanana wa. Dza'a safsa ma gudzuvruŋ[†] ka dza'a da vla zadakwani. Mnduha ta nzaku ta ghəŋa hadik, tsa gwal kul vindaku hga tanj ma deftera hafu daga ma zrafta ghəŋa hadik, ya həŋ, ŋa ndermimay tanj nda ndərmima nghanjər həŋ ta tsa nimitak ya. Nziya nza tsi, si mamu tsatsi ghalya, ama ta had ndanana wu, ta dza'a zlagapzlaga guli.

⁹ «Hadna, nda nza na fitik na ŋa snanjá skwi nda mahizl, nda ya nda dífil mida. Tsa ghəŋha ndəfáŋ ya ná, tsaya ghwáha ndəfáŋ nzanaf tsa marakw ya ta həŋ. Nda nza həŋ guli ka mghamha ndəfáŋ.

¹⁰ Hutaf gwal ta zlambuta mataba tanj. Ta teke'a sani turtuk. Ta sagha a sani guli karaku wa. Dar saghaha tsatsi dazlay katsi, sira a dza'a nzdavata tsa ga mghamani ya wa.

¹¹ Tsa nimitak si ghalya ya kay, kul had ndanana ya, tsatsi dza'a nzaku ŋa matghasa mgham. Tekw tsatsi mataba tsa mbsakha ndəfáŋ ya, ama ta dza'a da vla zadaku.

¹² «Tsa duliha ghwanj nghə ka ya ná, mghamha ghwanj[‡] ta kul mutsáftá ga mgham ya. Ama dza'a mutsafmutsa həŋ ta ga mgham ma fitik kwitikw kawadaga nda tsa nimitak ya.

¹³ Ka skwa turtuk ndana tsa mghamha ya ŋa zlananjta tanj ta mbrakwa tanj, nda ga mghama tanj, ta tsa nimitak ya.

¹⁴ Dza'a vulay həŋ ta vulu nda Zwanja Tuwak, ŋa ŋrapta Zwanja Tuwak kawadaga nda mnduhani gwal hagaf tsi, gwal zabap tsi, gwal ka ŋərmani ya, ta həŋ. Zwanja tuwak mgham ta ghəŋa mghamha, tsatsi mali ta ghəŋa maliha guli,» ka'a.

¹⁵ Ka tsa duhwala Lazglafta ya nda i'i guli mantsa: «Tsa imiha nghə ka nzaf gwal ta hliri tida ya ná, mnduha, nda dəmga, nda hadikha, nda gwadaha ta gwadə lu, tsahaya.

¹⁶ Tsa duliha ghwanj nghanj ka nda nimitak ya, dza'a husanjhusa tsa marakw ta hliri ya ta həŋ, ŋa sudata tanj ka zlanjta ka fərdi'u, ŋa zuta tanj ta slu'ani ka zadanata nda vu.

¹⁷ Mantša ya ná, Lazglafta ta fanamta həŋ ma ndana tanj ŋa magata tanj ta skwi ya ta kumə tsi. Ka sagha ndana tanj ka skwa turtuk, ka vlanjta həŋ ta ga mghama tanj ta tsa nimitak ya ha ka sagha fitika dzatá ghəŋa gwadə Lazglafta.

¹⁸ «Tsa marakw nghə ka ya guli ná, tsaya luwa dagala ta ga mgham ta ghəŋa mghamha ta ghəŋa hadik,» ka'a.

18

Zlamba Babila

¹ Tahula tsaya, ka nghanjta yu ta sana duhwala Lazglafta ta saha daga ta luwa, dagala glakwa mbrakwani. Ka tsuwadakanafá tsa glakwa mbrakwani ya ta ghəŋa hadik demdem.

² Ka gugudatá tsi nda lwi dagala dagala. Ka'a mantša:
«Nda Zlamba!

Ya nda Zlamba Babila ta nzakway ka luwa dagala.
Nuna ka luwa nzakwa halaway ndana tama.
Hada vla dífa inda ghwadaka sulkumha

[†] 17:8 Ngha ta 11:7 nda skwi ŋa ŋanata vindinj lu mistani. [‡] 17:12 Gray nda Daniyel. 7:24.

nda ghwadaka zarakha ta mbiđu lu.

³ Zlambuzlamba luwa Babila,
kabga fafa ta ghəjani ka maga sli'injsli'inj.
Sasusasa inda mndəra mndu ta ima inaba kbatá tsa sli'injsli'injani ya.
Fa fa mghamha ta ghəja hadik ta ghəja tan ka maga sli'injsli'inj nda tsi.
Nuna gwal ta tsakala ta ghəja hadik ka gadghəl
nda skwiha ta tadaku iri tida si da tsi,» ka'a.

⁴ Ka sanjta yu guli ta sana lwi ta gwadagata ta luwa. Ka'a mantsa:
«Mnduha da! Sli'apwasli'a ma tsa luwa ya,
kabga yaha kuni da nlamta ma tsa dmakwani ya,
da dədamta kuni ma ghuya danwa
manda jani guli.

⁵ Sli'apwasli'a,
kabga fərtufərta ndikata tsa dmakwani ya dikw ta luwa.
Zanap a Lazglafta ta tsa ghwadaka slnani ya wa.

⁶ Ghuyanapwaghuya ta danwa manda
va ya ghuyanap tsatsi ta mnduha!
Manda va tsaya manda va tsaya his
ka kuni planamta skwi ya magana tsi ta sanlaha.
Ka leghwa wud turtuk ka tsatsi tanaftha ima inabani ta mndu ya,
ka leghwa wudwud his ka kaghuni planamta.

⁷ Ta6 ta tsa glakwani nda zatá mghamani ya ka kuni dza'a ganap tiri ka ninja
ka skwa hidahida.

Ka'a ta ndanay ma ghəjani na:
"Nda nza nzakwa da ka mgham, nza a yu ka wadgu wu,
walanja a yu ta nzata ka skwa hidahida wu," ka'a.

⁸ Tsaya tama, bađu va tsa fitik turtuk ya dza'a slanaghata ghuya danwani
ta nzakway ka mtaku,
nda nzaku ka skwa hidahida,
nda maya, ja drija nda vu guli.
Mgham Lazglafta ná, Lazglafta ta mbruta ya.

Tsatsi ta tsanaghatá guma*,» ka'a.

⁹ Nghanja inda mghamha ta ghəja hadik ta gutá sli'injsli'inj nda tsi, ta zutá
mgham da tsi ta dija tsa luwa ya ta draku, dza'a tawinj tawa həj, dza'a
jadinjada həj ta ghəj.

¹⁰ Di'inj dza'a nzakta həj, kabga zləja tsa ghuya danwa hada ya. Ka həj
dza'azlay mantsa:
«Aya! Aya Babila ta nzakway ka luwa dagala,
luwa ya ta mbruta!

Gi hadahada ná, tsaghaghata guma† tsa re!» ka həj.

¹¹ Ka taw gwal ta tsakala ta ghəja hadik ta taw, ka nafa ghəj ta ghəja tsa
luwa ya, kabga had mndu dza'a skugəltá huzla tan wa. Tsa huzlaha ya ta
nzakway ka

¹² dasu, nda dzindar, nda palaha nda bla nda bla dzvani, nda skwiha lwi,
nda lgutha kulefedfeda, nda lgutha ka dva ka dva, nda lgutha ta wdaku, nda
sanlaha ma lgutha dinadina, nda inda mndərga udzuha nda bla mutsay, nda
inda mndəra skwiha magaf lu nda sli'inja gwi'an, nda skwiha magaf lu nda
kufur ka ghuvazwan zwan. Sanlaha guli ná, magaf nda pala lu.

* **18:8** Vli ja gray nda aya 4:8. Aya 4: Isaya 48:20, Irmija 50:8, 51:6, 45. Aya 5: Zrafta 18:20. 21, Irmija 51:9. Aya 6: Zabura 137:8, Irmija 50:29. Aya 7:8. Isaya 47:7. 9. † **18:10** Aya 9:10. Gray Izekiyel 26:16-17.

13 Ta dzawapdzawa hən̄ guli ta urdiha kavghakavgha, nda sluhwaha zdazda zi'akwani, nda ima inabi, nda rdi, nda hupu, nda hya, nda slaha, nda tuwakha, nda plisha, nda vu'aha ta nzakway ka mnda səla guli. Ta had̄ mndu ta skugəta hən̄ wa.

14 Ka tsa gwal tsakala ya nda tsa luwa ya mantša:
«Nda zad̄a inda tsa skwiha ta zdəgaghata ya,
zwaɖuzwada inda gadghəla gha,
nda inda skwiha ta zə ka ta mghama gha tida.
Mutsəglaf a ka wa,» ka hən̄.

15 Tsa gwal tsakala ta tsakala tsa skwiha ma tsa luwa, ka nuta hən̄ ka gadghəl̄ ya, di'ın̄ nzakta hən̄ kabga zləŋa tsa ghuya dən̄wani† ya. Dza'a taway hən̄ ta taw ŋa nzakwa tan̄ ka skwa hidahida.

16 Ka hən̄ dza'azlay mantša:
«Aya! Aya Babila! Ta nzakway ka luwa dagala,
si ta rkaftarka nda lgut kulefedfeda,
nda ya nda lguta dva,
nda ya nda lgut ta wdaku,
nda ya nda mizidikw. Magaf nda dasu lu ta sanlaha,
nda palaha ta dınuta sanlaha.

17 Gi hadahada ná,
ka zad̄anata mndərga tsaya ma gadghəl̄ re!» ka hən̄.

Ka nzakt̄a inda gwal ta swa kwambalu, nda gwal ma kwambalu tani, nda la sludza imi tani nda gwal kasa klipi tani, di'ın̄ nda tsi.

18 Na nghay tan̄ ta dukwakwa dīŋa drakwa tsa luwa ya, ka wahu hən̄ ta wahu. Ka hən̄ mantša: «Wati luwa ya dagala ŋa gray nda tsa luwa ya na?» ka hən̄.

19 Ka tsədə hən̄ ta hadik ta ghən̄, ka taw, ka ŋada ghən̄, ka wahu. Ka hən̄ mantša:

«Aya! Aya luwa dagala!

Luwa ya ta nanaft̄a gwal kwambalu ka gadghəl̄.

Gi hadahada ná, gi zad̄anata§ tsa re!» ka hən̄.

20 Kaghuni gwal ta luwa, rfawarfa kaghuni ta rfu ta ghəŋa zad̄anata tsa luwa* ya. Kaghuni mnduha Lazglafta nda gwal ghunay, nda la anabi. Rfawarfa ta rfu kaghuni guli, kabga tsanaghata Lazglafta ta guma ta ghəŋa tsa skwi magaghuna tsi ya.

21 Tahula tsa, ka klafta sana duhwal nda mbra ta nzakway ka duhwala Lazglafta ta sana pala dagala manda buna ka vzaghata da drəf. Ka'a mantša: «Mantsaya dza'a vzdin̄ta lu ta Babila ta nzakway ka luwa dagala, ŋa kwal kul nghəlan̄ta.

22 Had̄ lu dza'a snəglan̄ta ghudzagata htimbil, dər gwal ta fa laha ka dza dewdew, nda gwal ta vya sin̄lak, nda gwal ta vya talakwa tani ma luwa Babila wa. Had̄ lu guli dza'a sləglan̄ghat̄a gwal vıvda dər má wati ma sana skwi tsi wa. Had̄ lu dza'a snəglan̄t̄a ghudzaga buna ma luwa Babila guli wa.

23 Had̄ tsuwadaka pitirla ta dza'a tsuwadəkəglaku ma Babila wa. Had̄ lu dza'a snəglan̄ta lwa zwan̄amidzi nda makwamidzi ma Babila wa. Ghalya ná, malaghumala gwal ta tsakalaghat̄a tsakala ka pd̄akwa sanlaha ta ghəŋa hadik. Nda tsa mbədəkwa gha ya gataghata ka ta inda mndəra mnduha†,» ka'a.

‡ 18:15 Aya 11:15. Gray nda Izekiyel 27:31, 36, 27:12, 13, 22, 27:31, 36. § 18:19 Aya 17:19. Gray nda Izekiyel 27:29-34. * 18:20 Gray nda Irmıya 51:48. † 18:23 Aya 21:23. Gray nda Irmıya 51:63. 64, Izekiyel 26:21, 26:13, Isaya 24:8, Irmıya 7:34, 25:10.

²⁴ Ta ghəŋa tsa guli ná, ma Babila slanaghata lu ta pghatá usa la anabi, nda usa mnduha Lazglafta, nda usa inda gwal psła lu ta ghəŋa hadik[‡].

19

Laha zatá ghwa

¹ Tahula tsa, ka snanjá yu ta lwi dagala ta n̄zlata ta luwa manda lwa tskata mnduha. Ka'a mantsa:

«Zləzlvawa Lazglafta, tsatsi ta mba mnduha.

N̄a Lazglafta mu glaku nda mbraku tani.

² Nda tvani manda ya ta raku ta tsa tsi ta guma.

Ka tsanaghatá tsi ta guma ta tsa mghama sli' in̄

ta ɓadziŋta hadik nda tsa sli' in̄sli' in̄ani ya.

Ganapga Lazglafta tiri

kabga vəl psłatani ta kwalvahani,» ka'a.

³ Ka həŋ ka mahis mantsa:

«Zləzlvawa Lazglafta.

Had tsa d̄in̄ ta dukwaku ma vəl dra tsa luwa ya dza'a hlata wa,

n̄a kdekeden̄ dza'a gɗavata tsi,» ka həŋ.

⁴ Ka gi zlambatá tsa halata mnduha hisamsak fwaɗ mida ya, nda tsa skwiha

fwaɗ nda hafu ma həŋ ya, ka tsələu ta kəma Lazglafta ta nzaku ta dughuruk.

Ka həŋ mantsa: «Amin! Zləzlvawa Lazglafta,» ka həŋ.

⁵ Ka gwadagapta sana lwi ma tsa dughuruk ya. Ka'a mantsa:

«Inda kaghuni kwalvahani,

kaghuni gwal ta zləzlvay,

zwani nda galata mnduha tani,

zləzlvawa Lazglafta,» ka'a.

⁶ Ka gi snanjá yu ta sana lwi manda lwa tskata mnduha, ta ghudzagata

manda zala dagala ma ghwa, ta n̄əzlu manda n̄əzla luwa ta ghudzagata nda

mbraku. Ka'a mantsa:

«Zləzlvawa Lazglafta! Mghama mu Lazglafta ta mbruta,

tsatsi ta ga Mgham*.

⁷ Rfamarfa ta rfu, waɗah ká mu nzata,

vlan̄mavla ta glaku,

kabga nda maga fitika klay Zwan̄a Tuwak ta makwamidzani,

nda hba vgha makwamidzani guli.

⁸ Vlan̄vlu lu ta tvi n̄a sudavatá lgut kulefed̄ fedá,

ta wuɗaku, nda ghuɓa guli,» ka'a.

«Tsa lgut kulefed̄fedá ya ná,

slna tdukwa maga mnduha Lazglafta ya.»

⁹ Ka sana duhwala Lazglafta nda i'i mantsa: «Vindafvinda kazlay: Rfu

da gwal hagaf lu da vla za skwa zaya klay Zwan̄a Tuwak† ta makwa»

kə'a. Ka'a nda i'i guli mantsa: «Nana gwadaha na ná, gwada Lazglafta ya

kahwathwata,» ka'a.

¹⁰ Na tsa snanjta dá mantsa ya, ka zləmbata yu ka tsələu ta kəmani. Ama ka'a

nda i'i mantsa: «Nawa, ma mag[‡] ka mantsa! Mnda ksanatá slna ta Lazglafta

yu manda va kagha, manda va zwanama gha ta n̄anatá kahwathwata ya

marigin̄ lu nda ma Yesu. N̄a Lazglafta dza'a tsələa ka ta tsələu,» ka'a.

[‡] 18:24 Gray nda Irmija 51:49. * 19:6 Aya 5:6. Gray nda Zabura 135:1, Izekiyel 1:24, Zabura 97:1, 99:1. † 19:9 Gray nda Mata 22:1-14, Lukwa 14:15-24. ‡ 19:10 Gray nda 22:8-9.

Tsa kahwathwata mariginj lu nda ma Yesu ya ta vlata mbrakwa kla lwa Lazglafta.

Mndu ta njla plisa njuslinj

¹¹ Tahula tsa, ka nghanjá yu ta gunatá luwa, gi ka zlagapta sana plis ka njuslinj. Njorma mndu nda varda mndu ta hga lu ta tsa mndu ta tsa plis ya. Tudukwa ta tsa tsi ta guma§, tdukwa ta vula tsi ta vulu guli.

¹² Manda zlghawkwa vu ya irani. Nda ndagha zewazewaha ma ghənjani. Mamu sana hgu vindaf lu ta vghani. Tsa hgu ya ná, had sana mndu nda sna wu, ba tsatsi turtukwani yeya nda sna.

¹³ Lgut tsghumam lu ma us sudava tsi ta vgha. «Gwada Lazglafta» hgani.

¹⁴ Mbadá la sludziha ta luwa ka sli'i mistani ta plis ka njuslinj ka njuslinj, nda susudata lgutha kulefedfada, ka njuslinj ka njuslinj, nda ghu6a nda ghu6a guli.

¹⁵ Ka sabə na kafay nda za wani pit ma wani nj za danatá mnduha kul snatá njani, nj gayni ta mgham ta ghənja tanj nda mani'uwa kufur, nj hu'anaptani ta hənj manda hu'a yakwa inabi ma glifinj nj dza imani ya. Tsaya dza'a maranjta kazlay: Katakata basatá njudufa Lazglafta ta mbruta ka'a.

¹⁶ «Rveri ta ghənja rverihá, Mgham ta ghənja mghamha,» ká lu vindaf tá hgu ta lgutani nda ya ta rkufani.

¹⁷ Tahula tsa guli, ka nghanjá yu ta sana duhwala Lazglafta ta sladu ta fitik. Ka gugudata tsi nda lwi dagala dagala. Ka'a nda inda zarak ta ndaraku ma ghuvanjata luwa mantsa: «Sli'akwa sli'a ka tskavata kuni nj za skwa zaya skalu dagala da Lazglafta.

¹⁸ Sawa da za slu'a mghamha, nda slu'a mghamha sludziha, nda slu'a gwal nda mbra nda mbra, nda zlu'a plisha nda gwal tida tani, nda slu'a inda mnduha ta nzakway ka vu'a, nda gwal kul had ka vu'a, zwani nda galata mnduha* tani,» ka'a.

¹⁹ Ka gi nghanjá yu ta tsa nimitak ya, nda mghamha ta ghənja hadik, nda sludziha tanj tani, ta tskavata nj vulu nda tsa mndu ta nzafta ta plis ya, nda ya nda sludzihani tani.

²⁰ Ka gi ksuta lu ta tsa nimitak ya kawadaga nda tsa ghwadaka anabi si ta magatá mazənzəmhá ta kəma tsa nimitak ya. Nda tsa mazənzəmhá maga tsi ya nanaghata tsi ta gwal ta tsu'af tá njizla tsa nimitak ya ka tsəlu nj skwa wuyayni ya. Ka pghaghatá lu ta hənj his his ta ndiri ta ndiri da duda vu ghandand.

²¹ Ka gi pslatá lu ta sanlaha nda kafay ya ta sabi ma wa tsa mndu ta nzafta ta plis ya. Ka babaghutá zarakha da slu'a tanj.

20

Vaku dambu'

¹ Tahula tsa, ka nghanjá yu ta saha duhwala Lazglafta daga ta luwa, nda klatá maku6la gudzuvrunj nda ya nda mghama zida ma dzvu.

² Ka ksaf tá tsi ta tsa makdakatananj dzidza nahadik, ta nzakway ka mghama ghwadaka sulkum, halaway hgani ya. Ka habafta tsi nj za vaku dambu'.

³ Ka vzaghatá tsi da tsa gudzuvrunj ya, ka hunustá tsi ta wa tghani ka njənzlafta, kada kwala tsi ta nangəltá mnduha ta ghənja hadik ha ka hdatá tsa vaku dambu' ya. Tahula tsaya, nj zliginjta nj vaku kwitikw.

§ 19:11 Gray nda Izekiyel ... 1:1, Zabura 96:13, Isaya 11:4. * 19:18 Aya 17:18. Gray nda Izekiyel ... 39:17-20.

⁴ Tahula tsa guli, ka nghanṭá yu ta dughurukha*. Ka vlanṭá lu ta mbrakwa tsa guma ta gwal ta nzaku tida. Ka gi nghanṭá yu ta hafa gwal dátsaghu lu ta ghəṇa tan̄ ta ghəṇa vəl mna gwada Yesu nda ya ta ghəṇa gwada Lazglafta. Hahəṇ ná, tsəlɓan̄ a hən̄ ta tsəlbu ṇa tsa nimitak ya nda ya ṇa skwa wuyayni tani wa. Had̄ ṇizlani ta kuma tan̄ nda ya ta dzvuha tan̄ wa. Ka vramtá hən̄, ka gə hən̄ ta mgham kawadaga nda Yesu Kristi ka vaku dambu'.

⁵ Tsaya tan̄tan̄a sli'agapta ma mtaku. Sanlaha ma gwal ta rwuta ná, vrəglam a hahən̄ nda hafu ha ka kdatá tsa vaku dambu' ya wa.

⁶ Rfu da tsa gwal ta sli'agapta tan̄tan̄ ma mtaku ya, nda ghuḅa hahən̄. Ta had̄ mahisa mtaku nda mbraku ta ghəṇa tan̄ wa. Hahəṇ ná, dza'a nzakway hən̄ ka gwal ta dra skwi ṇa Lazglafta nda ya ṇa Yesu Kristi, ṇa gay tan̄ ta mgham kawadaga nda Kristi ka vaku dambu'.

Kdatá mbrakwa halaway

⁷ Manda kdatá tsa vaku dambu' ya, ṇa pligintá halaway ma gamakani,

⁸ ṇa sabani da nangelta mnduha ta ghəṇa hadik demdem, ta nzakway ka hadika Gwagw nda Magwagw, kada tskanata tsi ta hən̄ ṇa vulu. Manda wutak ma ghwa mbsaka tan̄.

⁹ Ka sli'agaghata hən̄ ma inda vli ta ghəṇa hadik, ka wamtá hən̄ ta ghuḅa mnduha Lazglafta nda tsa luwa dvu Lazglafta ya tani. Ama ka saha vu daga ta luwa ka dughwadutá hən̄.

¹⁰ Ka gi klaftá lu ta tsa halaway ta nana hən̄ ya ka vzaghata da duda vu ghandand ma vli hada tsa nimitak nda ghwadaka anabi ya, ṇa giri ṇa tan̄ hada nda fitik tani, nda rvidik tani ha ṇa kdekedzen̄.

Dzatá ghəṇa guma

¹¹ Tahula tsa, ka nghanṭá yu ta sana dughuruk ka ṇuslin̄ dagala, ta nzaku mndu tida. Ka nutá hadik nda luwa lay ta kəmani. Nghəlan̄ta a lu ta hən̄ wa.

¹² Ka gi nghanṭá yu ta gwal ta rwuta, galata mnduha nda zwani tani ta nzaku ta kama tsa dughuruk ya. Ka gwananaftá lu ta defteriha. Ka gunanaftá lu ta sana defteri ta nzakway ka deftera hafu. Ka tsanaghata lu ta guma ta gwal ta rwuta taḅta slnaha tan̄ ta magata hən̄ manda va ya nda vinda ma tsa defteriha ya.

¹³ Ka varanaktá drəf ta mnduha ya si rwana tsi. Ka varanaktá mtaku nda vla tska vgha gwal ta rwuta ta ya si da hahən̄. Ka tsanaghatá lu ta guma ta hən̄ taḅta slnaha tan̄ ta magata hən̄.

¹⁴ Ka gi klafta lu ta mtaku nda vla tska ta vgha gwal ta rwuta tani, ka pghaghata da duda vu. Tsa duda vu ya ta nzakway ka mahisa mtaku.

¹⁵ Ka slanagha a lu ta vindatá ta hga dər wati ma mndu ma tsa deftera hafu ya wu katsi, dza'a klafkla lu ta tsa mndu ya ka vzaghata da duda vu.

21

Lfida luwa nda lfida hadik

¹ Tahula tsa, ka nghanṭá yu ta sana lfida luwa nda sana lfida hadik. Lula tan̄tan̄a luwa nda tan̄tan̄a hadik, ta had̄ drəf guli wa.

² Ka gi nghanṭá yu ta saha luwa dagala nda ghuḅa, ta nzakway ka luwa Ursalima ta luwa daga da Lazglafta. Nda rkarkani manda makwa ta dza'a da za'al.

³ Ka snanṭá yu ta sana lwi ta gugudagapta ma dughuruk. Ka'a mantsa: Wya həga tumpula nzakwa Lazglafta mataba mnduha! ṇa nzakwani kawadaga

* 20:4 Gray nda Daniyel. 7:9, 22.

nda hæŋ, ŋa nzakwa taŋ ka mnduhani, ŋa nzakwa tsatsi guli kawadaga nda hæŋ,

⁴ŋa masanaptani ta hæŋ ta inda ima taw ma ira taŋ. Ta haď mtaku dza'azlay dekdék wa. Ta haď taw dza'azlay dekdék guli wu, dər wahu, dər kuzlakwa skwi, kabga lula* taŋtaŋa skwiha.

⁵Ka tsa mndu ta nzafta ta dughuruk ya mantsa: «Ndana tama, wana yu ta magaftá inda skwi demdem ka lfidani,» ka'a. Ka'a guli mantsa: «Vindaf vinda, kabga na gwadaha na ná, kahwathwata nzakwani, skwi ŋa faftá ghəŋ tida ya,» ka'a.

⁶Ka'a nda i'i guli mantsa: «Nda kďa tama! I'i zraftani nda kdavaktani, i'i nahani nda kwanahani. Mndu ya kuzlanja ndala, dza'a vlanjla yu ta dzuɓaya imi ta vla hafu ka mbalay.

⁷Mndu ya ta zatá ghwa, dza'a vlanjla lu ta tsa skwiha ya. Dza'a nzakway yu ka Lazglaftani, dza'a nzakway tsatsi guli ka zwanja[†] da.

⁸Ama gwal ta yaďi, nda gwal ta mbrəs, nda gwal ta maga manzakďaway skwiha, nda gwal ta pslatá mndu, nda gwal ta maga sli'insli'iy, nda gwal ta mbadaku, nda gwal ta wuya skwi, nda inda gwal ta tsakalawi ya, da dudu vu ghandand dza'a pghaghata lu ta hæŋ. Tsaya ta nzakway ka mahisa mtaku,» ka'a.

Lfida Ursalima

⁹Tahula tsa, ka sagha sani turtuk mataba tsa duhwalha Lazglafta ndəfəŋ, ta ŋaŋanata leghwaha ndəfəŋ, nda ndaghatani nda tsa ghuya dərŋwaha ndəfəŋ ka kwanahani ya. Ka gwadgihatá tsi, ka'a mantsa: «Saghasa! Ka maraghata yu ta makwamidzi ta nzakway ka markwa Zwanja Tuwak,» ka'a.

¹⁰Ka klaghatá tsi ta i'i kay guli ma Sulkum ta sana ghwá[‡] dagala nda slra. Ka marihatá tsi ta luwa dagala nda ya nda ghuɓa ta nzakway ka Ursalima ta saha ta luwa daga da Lazglafta.

¹¹Tsa luwa ya ná, ta wďaku da glakwa Lazglafta, ta wďaku manda pala nda sgit tida, manda pala dzasfa ta wudaku manda dalagar.

¹²Ŋam ma muhul dagala nda slra lu ta tsa luwa ya. Ghwanpďə his watghaha tida, ghwanpďə his duhwalha Lazglafta ta wa tsa watghaha ya, nda vivindatá hgəha tida guli. Hgəha mndəra zwana la Isra'ila ghwanpďə his tsa hgəha ya.

¹³Watghaha hkən nda tvə mndəra luwa, watghaha hkən nda tvə Nur, watghaha hkən nda tvə Sud, watghaha hkən nda tvə Mazu[§].

¹⁴Ta palaha ghwanpďə his thafta lu ta mndəra tsa muhula tsa luwa ya. Ka vivindaftá lu ta tsa palaha ya ta hgəha gwal ghunay ghwanpďə his, gwal si ta dza'a mista Zwanja Tuwak.

¹⁵Da tsa mndu ta gwada nda i'i ya ná, mamu dafa dasu ma dzvani ŋa graftá tsa luwa ya, nda watghahani, nda muhulani* tani.

¹⁶Fwad slərpa tsa luwa ya. Ka gragra tsa slərpuhani ya guli. Ka graftá tsi ta tsa luwa ya nda tsa dafa ya ka meli dəmbu' his nda fwad dərmaċ. Slrakwani nda bughwatani, nda lafani ta luwa, ka skwa turtuk tsahaya.

* **21:4** Aya 1:4. Gray nda Isaya 65:17, 66:22, 52:1, 61:10, Izekiyel ... 37:27, Livitik 26:11-12, Isaya 25:8, 35:10, 65:19. † **21:7** Gray nda 2 Sam. 7:14, Zabura 89:27-28. ‡ **21:10** Gray nda Izekiyel ... 40:2.

§ **21:13** Aya 12:13. Gray nda Izekiyel ... 48:30-35. * **21:15** Gray nda Izekiyel ... 40:3.

¹⁷ Ka graftá tsi ta slada tsa muhul ya, ka mbədaftá tsi ka səla dərmək nda fwad mbsak fwad mida. Manda va ya snu mnduha ta mbəday mbədafta duhwala Lazglafta.

¹⁸ Baf nda sana pala ta hgə lu ka Dzaspa lu ta tsa muhul ya. Tsa luwa ya, baf nda dasu dze'dze' lu manda skwi ka dalagar.

¹⁹ Thatá mndəra muhula tsa luwa ya ná, nda palaha kavghakavgha ya ta dínuta katakata rkanafu lu ta rka. Tanţanţa palaka thatá mndərani, nda palaka Dzaspa. Mahisani, nda palaka Safir. Mahkənani, nda palaka Kalsedwanj. Mafwadani, nda palaka Imrud.

²⁰ Mahutafani, nda palaka Sarduniksa. Mamku'ani, nda palaka Sardwana. Mandəfənjani, nda palaka Krisuwalit. Matghasani, nda palaka Beril. Matəmbayani, nda palaka Tupaz. Ma ghwanjani, nda palaka Krisupraza. Maghwanjəpdə ndənjani, nda palaka Hyasiŋta. Maghwanjəpdə hisani, nda palaka Tista.

²¹ Tsa watghaha ghwanjəpdə his ya ná, palaha ghwanjəpdə his ya. Tsa palaha ya ta hgə lu ka Perla. Tvi ma tsa luwa ya ná, ka dasu dze'dze' nzakwani, ta wdaku manda dalagar.

²² Ma tsa luwa ya, ngha a yu ta həga Lazglafta wa. Mgham Lazglafta ta mbruta ta nzakway ka həgani, mantsa ya Zwanja Tuwak guli.

²³ Zba a tsa luwa ya dər fitik, dər tili ŋa tsuwadaka vli mida wa. Glakwa Lazglafta ta tsuwadaka vli mida. Zwanja Tuwak pitirla tsa luwa ya.

²⁴ Dza'a mbađə ma tsuwadək inda mndəra mnduha ta mbađə, ŋa hladamta mghamha ta ghəŋa hadik ta gadghəlha tanj da tsa luwa ya.

²⁵ Had' lu dza'a walaŋta hahaftá watgha tsa luwa ya giftik wa, ta had' rvidik dekdek hada wa.

²⁶ Dza'a hladamhla lu ta inda skwiha dínadina nda gadghəla inda mndəra mnduha da tsa luwa ya.

²⁷ Had' skwi kul ghubaku dza'a lami da tsa luwa ya dər mndu ta vziŋtá ghənjani ka maga manzakdaway skwi, nda gwal ta tsakalawi wa. Ba gwal nda vinda hga tanj ma deftera hafu da Zwanja Tuwak† yeya dza'a lami.

22

¹ Tahula tsa, ka marihatá tsa duhwala Lazglafta ya ta ghwa ima ta vla hafu, ta wudaku manda dalagar, ta mbəzagapta ma dughurukwa i Lazglafta nda Zwanja Tuwak*,

² ta mbađə ta tvi ma tsa luwa ya guli. Ta slərpuha tsa ghwa ya guli, mamu fwa hafu. Ghwanjəpdə his kə'a ta yafta ma vaku. Tili tili kə'a ta yaku. Ta mbamba inda mndəra mnduha lu nda sluhwahani.

³ Had' skwi ksi'af Lazglafta† dza'a lami da tsa luwa ya wa.

Dughurukwa Lazglafta nda ŋa Zwanja Tuwak dza'a nzaku ma tsa luwa ya, ŋa tsələbay kwalvahani ta tsələu ŋani.

⁴ Dza'a nghanŋa həŋ ta kumani, dza'a mamu hgani ma bizlbizla kuma tanj guli.

⁵ Had' ta a rvidik dekdek wa. Zbəgəlta a həŋ dər pitirla, dər tsuwadaka fitik wu, kabga Mgham Lazglafta dza'a tsuwadaka həŋ ŋa gay tanj ta mgham ha ŋa kdekedzenj.

Vragata Yesu Kristi

† 21:27 Aya 23:27. Gray nda Isaya 60:19-20, 60:3-5, 60:11, 52:1, Izekiyel ... 44:9. Izekiyel ... 47:1, Zakari 14:8. † 22:3 Gray nda Zakari 14:11, Zlrafta 3:17.

* 22:1 Gray nda

6 Tahula tsa, ka tsa duhwala Lazglafta ya nda i'i mantša: «Kahwathwata na gwada na, gwada ŋa faftá ghəŋ tida ya, Mgham Lazglafta ya ta valanťá Sulkumani ta la anabi ta ghunaftá duhwalhani ŋa maranató kwalvani ta skwi ya gi dza'a magaku,» ka'a.

7 Ka Yesu mantša: «Wya yu gi ta lagha, tfawi ta lagha, tfawi ta ghəŋa gwal ta ŋanató tsghatá lwa Lazglafta ma na defteri na!» ka'a.

8 I'i Yuhwana ta snanťa nda sləmənə da, ka nghanťa yu nda ira da ta tsa skwiha ya. Manda snanťa da ka nghanťa yu, ka zləmbatá yu ta kəma tsa duhwala Lazglafta ta maray ŋa da ya, ka tsəlbu ŋani.

9 Ama ka'a nda i'i mantša: «Nawa, ma magə ka mantša! Mnda ksa slna yu manda va kagha, manda va zwanama gha la anabi, manda va gwal ta snatá gwada ma na defteri na, ŋa Lazglafta tsəlba ka ta tsəlbu,» ka'a.

10 Ka'a nda i'i guli mantša: «Yaha ka da kwal kul mna na tsghatá lwa Lazglafta ma na defteri na, kabga ndusakndusa fitik.

11 Ka ghwadaka skwi kumanť mndu ta magay ya, kdayni ta maga ghwadaka skwani. Ka skwi ŋa mbiđay nda mbiđa kumanť mndu ta magay ya, kdayni ta magay. Ka nzaku tđukwa kumanť mndu ta magay ya guli, kdayni ta magay. Mndu ya nda ghuđa ya, ka kda tsi ta nzakwani nda ghuđa,» ka'a.

12 Ka Yesu mantša: «Wya yu gi ta lagha, dza'a kladanaghata nda nisəla yu, ŋa vlanťá inda mndu tafta slnani maga tsi.

13 I'i zraftani, i'i kdavaktani. I'i nahani, i'i kwanahani. I'i tanťanani, i'i kdavaktani,» ka'a.

14 Nda tfawi ta ghəŋa gwal ta ghuđaptá lguta tanť. Hahəŋ gwal dza'a mutsaftá laviŋťa za yakwa fwa hafu§, nda lami nda ta watgha tsa luwa ya.

15 Ama gwal ta nzakway ta magaku manda kriha, nda gwal ta mbədaku, nda gwal ta maga sli'insli'ij, nda gwal ta pslatá mndu, nda gwal wuya skwi, nda inda gwal zđagana tsakalawi, ta tsakalay həŋ guli ya, ma bli dza'a zlanata lu ta tsahaya.

16 «I'i Yesu ta ghunaftá duhwala da ŋa mnananťá tsa skwiha ya ta Igliz. I'i ná, zivra mghama Dawuda yu, gumbəzla ta wđaku gasərdək yu,» ka'a.

17 Ka i Sulkum nda makwamidzi mantša: «Saghasa,» ka həŋ.

Ka inda mndu ya ta snay guli mantša: «Saghasa,» ka'a.

Mndu ya ta kuzlanťa ndala, ka sawi tsi da sa ima hafu, dza'a vlanťla lu ka mbalay*.

Dzatá ghəŋani

18 Ka yu ta mnananťá dər wati ma mndu ya ta snanťá na tsghatá lwa Lazglafta ma na defteri na ná. Ka sganaghasga mndu ta sana skwi katsi, dza'a ganappa Lazglafta tiri nda tsa ghuya đanjwaha vindam lu ma na defteri na.

19 Ka klanaghukla mndu ta sana skwi mataba gwadaha ma na defteri† ta nzakway ka tsghatá lwa Lazglafta na katsi, dza'a klanaghukla Lazglafta ta mayakani ma yakwa tsa fwa hafu ya, nda ya nda tsa luwa nda ghuđa ya, manda va ya nda vinda ma na defteri na.

20 Ka na mndu ta nghanťá na skwiha na ta mnay ná, «Anji, wya yu gi ta lagha.»

Amin! Saghasa gha Mgham Yesu‡!

21 Ka nza zđakatahuđa Mgham Yesu nda kaghuni demdem.

‡ 22:11 Gray nda Daniyel. 12:10. § 22:14 Gray nda 2:7, Zrafta 2:9, 3:22. * 22:17 Gray nda Isaya 55:1. † 22:19 Aya 18:19. Gray nda Vrafta ta zlahu 4:2, 13:1. ‡ 22:20 Gray nda 1 La Kwareŋť 16:22.